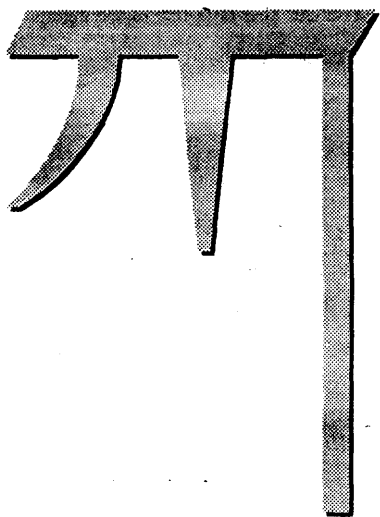

ཀཾཤལ་མ།

This is a text of religious history, a will left by King Songtsen Gampo and concealed in a pillar marked with tree leaves in the Lhasa Cathedral, which was later discovered by the great teacher, Atiśa. This text is also known by the name *Guide to Lhasa* (lha-sa'i dkar-chag).

ཀཾཏུའི་བྱ།

Kātyāyana/ A direct disciple of Buddha Śākyamuni known especially for his knowledge of Vinaya, and who was also the founder of the Theravādin tradition, one of the four main schools of the Theravāda tradition.

ཀཾདག།

1. Primordially pure or pure from the beginning; the original mode of abidance of that which is basically unarisen; a term used in Nyingma teachings. 2. Emptiness.

ཀ་དག་ལྷན་སྐྱེས།

Innately pure from the beginning; the primordial principle

ཀ་དག་གདོད་མའི་གཤེས་ལུགས།

The nature of primordial purity; the primordial reality.

ཀ་དག་ཐུགས་ཆོད།

The primordial breakthrough-path. A core transmission of the secret rDzog Chen practice, the quintessential instruction for liberating lazy disciples effortlessly. Through the mastering of this instruction one is able to maintain the meaning of primordial reality in its instinctive and natural mode by way of gaining awareness within oneself, reaching a conclusion upon hearing the words and introducing inner confidence upon liberation, through understanding the intrinsically abiding self-arisen primordial mind otherwise stabilized but to be released only by means of four modes of liberating it (see *grol-lugs-chen-po bzhi*).

ཀ་གད་མས་བདེ་གཤེས།

Kadampa Desheg. His real name is Sherab Senge, but is also known by the name Pobpa Thaye. Born in the Water-Tiger year (1122) of the second sexagenerary at Dokham, eastern Tibet, he built Kathog monastery in the Palyul district of the Kham region. He was a great master belonging to the Nyingma tradition. He died in the Water-Mouse year (1192).

ཀ་རྩ་ཡ།

Spear-noose; harpoon; a spear with a noose at its end used as a tantric implement.

ཀ་ཀིཤ་ཀ།

Kanishka/ An early Indian King. With his military power he conquered small kingdoms and built the Gandhola kingdom

during the first century, but at the end of his life became a Buddhist and erected many temples and stupas. He accepted Ācārya Āryaśūra (rta-dbyangs) as his teacher and patronized Buddhist activities. He also invited many Arhats to Kashmir and composed the treatise known as *Mahāvibhanga* (bye-brag chen-po).

ཀ་མ་ལ་གྱི་ལ།

Kamalaśīla/ An Indian Ācārya professing the philosophy of the Yogācārya Madhyamaka school which developed in the eastern part of India during the eighth century A.D. During the reign of King Tri-Song Deu-Tsan he was invited to Tibet and defeated the Chinese monk Hashang Mahāyāna holding 'ton-mun', the instantaneous path of enlightenment, as opposed to the Bodhisattva doctrine of 'chen-min', the gradual path of enlightenment, in a philosophical contest. As a consequence, he wrote *Triple Stages to Enlightenment* (sgom-rim rnam gsum) and established the latter tradition of doctrine.

ཀ་ར་ཆེ་སྒོ་བཞི་འི་མཆོད་རྟེན།

A stupa with four gates built on the highway north of the Lhasa cathedral. It is believed to be a holy place where the great meditator, Thangtong Gyalpo spent many years practising meditation before 1368 A.D.

ཀ་མ་པ་ཀུན་པ་བརྒྱུད།

The Karma Kagyud Tradition of Tibetan Buddhism; one of the many lineages of Kagyud traditions founded by the first Karmapa Dusum Khyenpa (1110-1193), who was a distinguished disciple of Gampopa (see sgam-po-pa). He established Tsurphu Monastery, the main seat of his tradition, in the north-west of Lhasa. In India, the main centre of Karma Kagyud has been re-established in Rumtek, Sikkim.

ཀི་ལི་ཀི་ལི་རྒྱ་ཅན།

That which pronounces ki-li ki-li, one of the eight cemeteries (see dur-khrod chen-po brgyad).

ཀུ་མ་ར་རྩི་བ།

Kumārajīva. A a great translator from Kotan (li-yul). His father, although of Indian origin, married a princess of a northern Kotan (li-yul) king, and gave birth to this translator there. At a young age he entered monkhood, and received the name Zhonu Tsering. He studied Sanskrit language and Hīnayāna Buddhist doctrines, but later entered into Mahāyāna tradition and became erudite in the Middle View philosophy. He was proficient in both Tibetan and Chinese language. He translated the *Diamond Cut Sūtra* and major and minor texts of the *Wisdom Perfection* texts, the *White Lotus Sūtra*, the *Stainless Wisdom Sūtra*, the *Root Middle Way* text of Nāgārjuna, Āryadeva's *Four Hundred Stanzas* and many other treatises. He had many disciples and passed away at the age of seventy.

རྩི་བ་ཀུ་མ།

A goddess of power called Rigje-ma (rig-byed-ma) common to Sakya's golden transmission lineage (gser-chos).

ཀུ་མ།

The Kuśa grass, literally meaning that which dispels evil or the supreme grass. It has a fine and rich, crispy tassel of leaves, it is sweet flavoured, moderate to digest, and has the power to prolong one's life and increase the essential energy of the human body.

ཀུ་ཤརི་ཤྲོང་ཕྱི་ས།

Kuśinagarī/ The city of Kusha, Kushinagara where Buddha

Śākyamuni passed away into parinirvāṇa. Located close to the border of India and Nepal near Gorakhpur.

ཀུ་ས་པ།

An Indian pandit who was invited to Tibet during the reign of King Songtsen Gampo. He translated many tantric texts of different levels from Sanskrit into Tibetan.

ཀུ་སྐ་ལ།

A Yogi mendicant; a yogi who practices the art of tantric exorcism and penance.

ཀུ་སྐ་ལི་འི་ཚྲོགས་གསོག།

A cut-ritual (gcod) practice in which one offers one's body as a feast (tshog) to accumulate merit.

ཀུན་དགྲིས།

The ever-binding factors; fetters. Those categories of delusions that are responsible for making repeated obstacles for one's mind during meditation on calm-abiding (śamatha) and equanimity (upekṣā/ btang-snyoms). There are four (see kun-dkris bzhi) and three levels of wrong activities which can be categorized as follows. If a wrong activity is committed fulfilling all the four factors, such a wrong activity becomes great; if only the first, i.e. not regarding a breach as a fault, is present and the others are absent, such a wrong activity becomes middling; and if all other three are present, except not regarding a breach as fault, it becomes weak.

ཀུན་དགྲིས་བརྒྱད།

Aṣṭa paryavasthāna/ The eight ever-binding factors; eight fetters. The delusions that disturbs the mind repeatedly during meditation on calm-abiding (śamatha) and equanimity (btang-snyoms). These are: 1. ལྷགས་པ། styāna/ mental sloth 2. བརྒྱུད། middha/ sleep 3. རྒྱུད་པ། auddhatya/ agitation 4. རྒྱུད་པ།

kaukarṭyam/ regret 5. རྣམ་འདྲིལ་ irṣyā/ jealousy 6. མེར་སྤྱོད་ mātsarya/ miserliness 7. རྩོལ་མེད་པ། ahrikyā/ lack of shame 8. བྱིལ་མེད་པ། anapatrāpyam/ lack of concern for others.

ཀུན་དཀྱིས་བརྩ།

Daśa paryavasthāna/ The ten ever-binding factors; the ten fetters: 1-8. (see above, kun-dkris brgyad) 9. རྩོད་པ། krodha/ anger 10. འཆག་པ། mrakṣa/ concealment.

ཀུན་དཀྱིས་བཞི།

Catvāri paryavasthāna/ The four ever-binding factors; the four fetters. A breach of the Bodhisattva or tantric vows is complete if these four factors are present: 1. ཉེས་དམིགས་མི་ལྟ་བུ། not regarding the breach as wrong 2. མྱོད་འདོད་མ་ལོག་པ། not wishing to avoid it in the future 3. དགའ་མགུ་བྱེད་པ། rejoicing in misdeeds 4. རྩོལ་དང་བྱིལ་མེད་པ། not being ashamed or embarrassed.

ཀུན་མཁྱེན་སྟོང་ཆེན།

The Omniscient Lama Longchen Rabjam (1308-1363). A Nyingma Lama regarded as a great visionary by all the four schools of Tibetan Buddhism; who was influenced greatly by a vision of Ācārya Padmasambhava. Out of more than two hundred treatises some of his major works include the *Seven Treasures* (see klong-chen mdzod-bdun), *Triple Relaxation* (ngal-gso skor gsum) and *Triple Self Liberation* (rang-grol skor gsum).

ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བའི་སྒྲེ།

Sammatīya/ A school of Buddhist philosophy (see mang-pos bkur-ba'i sde).

ཀུན་དགའ་བྱུང་མཚན།

The real name of Sakya Paṇḍita (see sa-skya pandi-ta).

ཀུན་དགའ་སྒྲིང་པོ།

Kunga Nyingpo (1092-1158). One of the five foremost masters of the Sakya tradition. He was the abbot of the Sakya monastic university at Sakya for forty-six years.

ཀུན་དགའ་བོ།

Ānanda; one of the twelve close disciples of Buddha Śākyamuni known for his knowledge of scriptures. He was second of the seven hierarchs (see ston-pa'i gtad rabs-bdun) after the passing away of Buddha and recited by heart the Sūtrapitaka during the first council held at Rājagṛha. He was also one of the main disciples who attended Buddha's teachings on the four tantras of medicine.

ཀུན་འགྲོ།

A. Space B. Snake C. Mental factor or factors (see below) that accompanies every instance of mind or mental activity.

ཀུན་འགྲོ་ལྔ།

Pañca sarvagah/ Five ever-functioning mental factors. Mental factors that accompany every instance of mind and mental activity. These are: 1. ཚོར་བ། vedanā/ feeling 2. འདྲ་ཤེས། samjñā/ recognition 3. སེམས་པ། centanā/ perception 4. རྟེན་པ། sparśa/ contact 5. ཡིད་ལ་བྱེད་པ། manasikāra/ attention.

ཀུན་འགྲོའི་སྐྱུ།

Ever-functioning cause. One of the six types of causes (see rgyu-drug). Those delusions (phra-rgyas) that occur in or travel through all the three realms of existence and act as an obstacle for attaining the state of liberation (nirvāṇa).

ཀུན་ཉོན་གྱི་དབང་པོ་ལྔ།

The five feelings (see tsor-ba lnga) within the mental continuum of ordinary persons.

ཀུན་དུ་བྱུ་ཆེན་པོ་ལྔ།

The five great disciples; the five ascetics (see 'khor lnga-sde bzang-po).

ཀུན་དུ་བྱུ་པཀ་ཀ་ལྷ་ས་ཀྱི་བྱ།

Maskarin Gośaliputra. One of the six non-Buddhist teachers; a self-professed teacher of Hindu philosophy during the time of Buddha Śākyamuni. He taught that the sufferings of all sentient beings were spontaneous without any reliance upon causes and conditions.

ཀུན་དུ་བཤྲོད་པའི་ཆོ་རམ་ལྔ།

Ādeśanā prātihārya/ Miracle of speech. The power of Buddha enables him to read others minds (meritorious or non-meritorious) and teach accordingly.

ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་མཆེན་ཉིད།

Parikalpita lakṣaṇa/ Imputed phenomena. One of the three phenomena (see mtsan-nyid gsum). The existence of a thing by mere conceptual labelling, i.e. the confused mind labels persons and phenomena by misconception and identifies existents as I, self, mine or name, upon imputation.

ཀུན་དུ་བཟང་པོ།

Samantabhadra/ A. Those existents that are pure or virtuous throughout all of its parts. B. The sphere of reality (dharmadhātu) or the nature truth body (dharmakāya). C. Tathāgata Samantabhadra. D. Bodhisattva Samantabhadra, one of the eight close spiritual sons of Buddha Śākyamuni (see nye-ba'i sras-brgyad). E. According to the Bon tradition, the complete enjoyment body (sambhogakāya).

ཀུན་རྟོག་

Samkalpa/ A. Thorough investigation; the process of

conceptual analysis. B. Thoughts, concepts, conceptualization and imagination.

ཀུན་བདག་པས།

Parikalpita/ Conceptual imputation; intellectual imputation; artificial labelling or imputation. Misconception of the true nature of phenomena developed through reasoning rooted in philosophical and intellectual study or training.

ཀུན་བདག་པས་གཉིས།

The two types of imputed phenomena. 1. རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བདག་པས། pariyāya parikalpita/ nominally imputed phenomena 2. མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བདག་པས། alakṣaṇa parikalpita/ imputed phenomena lacking identity.

ཀུན་བདག་པས་པའི་གཟུགས།

Parikalpita rūpa/ Imputed form. Forms seen in imagination, e.g. horse, elephant, house, etc., seen in a dream, and seeing all surroundings filled with skeletons in concentration meditation (samādhi).

ཀུན་བདག་པས་ཀྱི་ཉིན་མོངས་པ།

Parikalpita kleśa/ Imputed delusions. Deluded views and such that disturb the peace of mind as a result of wrong conceptual labelling of the meaning of reality imposed by a mind tainted with a wrong philosophy.

ཀུན་བདག་པས་ཀྱི་མ་རིག་པ།

Parikalpita avidyā/ Imputed ignorance. Lack of understanding of the mode of reality of phenomena conjoined with deluded views of a wrong philosophy.

ཀུན་བདག་པས་པའི་སྤྲོབས།

Parikalpita bala/ Power of imputation. Lack of attachment towards all outer and inner phenomena; having seen all

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ།

phenomena as being empty and lacking self nature through wisdom combined with concentration (samādhi).

ཀུན་བདེ་གླིང་།

A monastery established in the Wood-Tiger year (1794) located to the south-west of the Potala palace in Lhasa. Tagtra Rinpoche was the chief Lama of this monastery. Two masters of this lineage have been regents of Tibet.

ཀུན་བདེན་གྱི་སྤང་བྱ་བདུན།

Seven abandonments of the truth of origin. The seven things abandoned by a person having seen the truth of origin of all sufferings within this desire realm. These are: 1. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 2. རྟོན་ཆགས། rāga/ desire-attachment 3. རྟོ་ཚུགས། pratigha/ hatred-anger 4. རྩུལ། māna/ pride 5. ཐེ་ཚོམ། vicikitsā/ doubt 6. རྟོག་མྱ། mithyādr̥ṣṭi/ wrong views 7. རྟོག་མཆོག་ལྟོགས། dr̥ṣṭiparāmarśa/ views holding wrong moral disciplines as superior.

ཀུན་འདར་མ།

Literally 'all-shaking'. This refers to the central energy channel. It is called this because the central energy channel is responsible for generating the essential drop, bliss within energy, and bliss from wind-energy.

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ།

Samkleśa/ Thoroughly afflicted phenomena. The six primary delusions (see rtza-nyon drug) and twenty near-delusions (see nye-nyon nyi-shu) motivated by cause or intent that motivates.

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ།

Samkleśa vaiyadānika/ Thoroughly afflicted and purified phenomena. The ever-afflictive and the ever-wholesome side of phenomena. The truth of suffering and origin are the ever-

afflictive and the truth of cessation and path are the ever-wholesome side.

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདེན་པ།

Samkleśa satya/ The thoroughly afflicted phenomena. This refers to the truth of origin of suffering.

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱགས་ཀྱི་དབང་པོ་བར་བཞི།

The fourteen faculties of the ever-afflicted phenomena. 1-6.

མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བར་བྱུག་ eye faculty to mental faculty.

7. ཡིད་དབང་པོ། puruṣendriya/ faculty of maleness 8. མིའི་དབང་པོ།

strīndriya/ faculty of femaleness 9. རྩིས་གི་དབང་པོ། jiviendriya/

faculty of life-force 10. བདེ་བའི་དབང་པོ། sukhendriya/ faculty of

joy 11. རྔུག་བསྔུལ་གྱི་དབང་པོ། duḥkhendriya/ faculty of suffering

12. ཡིད་བདེའི་དབང་པོ། sauamasyendriya/ faculty of mental

pleasure 13. ཡིད་མི་བདེའི་དབང་པོ། daurmanasyendriya/ faculty of

mental displeasure 14. བདུང་ལྔོམས་ཀྱི་དབང་པོ། upekṣendriya/

faculty of neutrality.

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱགས་ཀྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་ལ་གསུམ།

The fifty three divisions of ever-afflicted phenomena: 1-5. ལྔ་

པོ་ལྔ། pañca skandha/ five aggregates (see phung-po lnga) 6-11.

དབང་པོ་བྱུག་ ṣaḍ indriya/ six sense faculties (see dbang-po drug)

12-17. རྣམ་གཤམ་བྱུག་ ṣaḍ vijñāna/ six consciousnesses (see rnam-

shes tsogs-brgyad, 1-6) 18-23. ལྔ་ལྔ་བྱུག་ རྩིས་མཆེད་བྱུག་ ṣaḍ saṃvṛta/

six sources of perception (see bskyed-mched drug) 24-29. རེག་

པ་བྱུག་ ṣaḍ sparśa/ six contacts (see reg-pa drug) 30-35. རྩིས་པ་བྱུག་

ṣaḍ vedanā/ six feelings (see tsor-ba drug) 36-41. འབྲེལ་བ་བྱུག་

ṣaḍ bhūta/ six elements ('byung-ba drug) 42-53. རྟེན་འབྲེལ་བར་

གཉིས། dvadaśaṅga pratītyasamutpāda/ twelve links of

interdependent origination (see rten-'brel yan-lag bcu-gnyis).

ཀུན་སྤངས།

A. Complete abandonment or thorough release. B. The

primary vein (rtza) of the heart. C. A mendicant, a recluse. D. The state of liberation (nirvāṇa).

ཀུན་བྱེད་རྒྱལ་པོ།

The universal principle. A. Mind or consciousness. B. Emptiness. C. The god, Brahma. D. In rDzogs-chen doctrine it refers to the basic mind, the Tathāgata essence or Buddha nature which is the origin of all phenomena within saṃsāra and beyond, or the basis or source of all misconceptions and liberation. E. A tantric text in Nyingma secret mantrayāna. Its full name is: *byang-chub-kyi sems kun-byed rgyal-po lta-ba nam-mkh'a ltar mth'a-bdus med-pa'i rgyud le'u brgyad-cu rtza-bzhi pa*. (Sarva dharma mahāśanti bodhicittakulayarāja) Translated by Śrī Sengha and Vairocana.

ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ།

The truth of origin of suffering. All those karma and delusions that become causes for the origination of the impure world and its inhabitants including the human body.

ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་བྱད་ཆོས་བཞི།

Catvāri saṃvṛttisatyā guṇa/ The four features of the truth of the origin of suffering. 1. རྒྱུ། hetu/ cause 2. ཀུན་འབྱུང་། samudaya/ origin of all 3. རབ་སྐྱེས། prabhava/ production 4. རྒྱུན། pratyaya/ condition.

ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྒྱམ་པ་བརྒྱད།

Aṣṭa samudaya satyaguṇa/ The eight features of the truth of origin. 1. འདྲོད་ཆགས་དང་བྱལ་བའི་རྒྱམ་པ། turning away from desire-attachment 2. མི་གནས་པའི་རྒྱམ་པ། non-abidance 3. ཞི་བའི་རྒྱམ་པ། peacefulness 4. འདྲོད་ཆགས་མེད་པའི་རྒྱམ་པ། lack of desire-attachment 5. ཞི་སྒྲོང་མེད་པའི་རྒྱམ་པ། lack of hatred-anger 6. བཏི་མུག་མེད་པའི་རྒྱམ་པ། lack of closed-mindedness 7. ཉོན་མོངས་མེད་པའི་རྒྱམ་པ། lack of delusion 8. སེམས་ཅན་མེད་པའི་རྒྱམ་པ། lack of sentient beings.

ཀུན་སྦྱོར་གསུམ།

Tri saṃyojana/ The three constant fetters; three ever-binding factors. These refer to the three types of delusions that are abandoned upon reaching the Path of Seeing (third of the five paths). 1. འདིག་ལྟ་ཀུན་བདག་ས། satkāyadr̥ṣṭi/ the intellectually acquired view of the transitory collection (of I or mine) that obstructs a person from achieving liberation 2. རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་བདུལ་ཁུགས་མཚན་འདིར། śīlavrata parāmarśa/ the view that holds wrong moral disciplines and practices as superior and that obstructs a person by way of taking a wrong path as the right path 3. ཐེ་ཚོམས་ཉེན་མོངས་ཅན། kliṣṭa vicikitsā/ doubt that obstructs a person by generating a wavering attitude towards the (right) path.

ཀུན་སྦྱོར་དགུ།

Nava saṃyojana/ The nine constant fetters; nine ever-binding factors. These are the ever-binding: 1. དེས་སྦྱ་ཆགས་པ། rāga/ attachment 2. ཁྲོད་ཁྲོ་བ། krodha/ anger 3. ང་ཉལ། māna/ egotistic pride 4. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 5. ལྟ་བ། dr̥ṣṭi/ wrong view 6. མཚན་འདིར། parāmarśa dr̥ṣṭi/ view of superiority 7. ཐེ་ཚོམ། vicikitsā/ doubt 8. ཕྲག་དྲོག་ irsyā/ jealousy 9. སེར་སྒྲ། mātsarya/ miserliness.

ཀུན་ཇོབ་ཀྱི་ཀུན་ཇོབ།

The obscuring conventional phenomena. One of the three conventional truths. For instance, an illusion, a mirage, a cataract (mi-yor), etc., that cannot perform their respective functions properly.

ཀུན་ཇོབ་ཀྱི་སྐྱབས།

Samvṛti śaraṇa/ The conventional refuge; the conventional object of worship, e.g. an image of Buddha Śākyamuni.

ཀུན་ཚོའི་གཉིས་།

The two conventional existences; the two types of relative existence. 1. ཡང་དག་ཀུན་ཚོའི་། *saṃyag saṃvṛti*/ correct conventional truth, e.g. a pillar 2. ལྟོག་པའི་ཀུན་ཚོའི་། *mithya saṃvṛti*/ incorrect conventional truth, e.g. a mirror image.

ཀུན་ཚོའི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་།

Saṃvṛti pratijñāna/ A. Wisdom that has gained mastery over the five sciences of learning (see *rig-pa'i gnas lnga*). B. Wisdom understanding conventional phenomena; the discriminative awareness that understands things on the conventional level of truth, e.g. a wisdom understanding the illusory nature of phenomena.

ཀུན་ཚོའི་བདེན་པ་།

Saṃvṛti satya/ The conventional truth; the relative truth; generally referring to phenomena other than emptiness.

ཀུན་ཚོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་།

Saṃvṛti bodhicitta/ The conventional bodhicitta; the conventional mind of enlightenment. This includes the wishing bodhicitta (see *smon-pa sems bskyed*) and the committed bodhicitta (see *'jug-pa sems-bskyed*).

ཀུན་ཚོའི་གསུང་།

The three types of conventional truths. These are: 1. ཀུན་ཚོའི་གྱུ་ཀུན་ཚོའི་། conventional nature of the conventional truth. 2. ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཚོའི་། incorrect conventional truth and 3. ཡང་དག་པའི་ཀུན་ཚོའི་། correct conventional truth. Or: 1. བདག་པའི་ཀུན་ཚོའི་། *upacāra saṃvṛti*/ the imputed conventional existence 2. ཤེས་པའི་ཀུན་ཚོའི་། the known conventional existence 3. བཤད་པའི་ཀུན་ཚོའི་། the expressed conventional existence.

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས།

8

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས།

Ālayavijñāna/ The foundational consciousness; mind basis of all; one of the eight types of consciousnesses (see rnam-shes tsogs-brgyad) asserted by the Mind Only school of Buddhist philosophy; believed to be primary and the store-house of all mental imprints.

ཀུན་གཞི་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།

The point at the heart level where all energy channels are collected.

ཀུན་བཟང་མཚོད་སྒྲིམ།

Samantabhadra pūjāmegha/ A cloud of Samantabhadra's offerings; in the sūtra tradition this refers to the panoply of offerings filling all of space and formed by Bodhisattva's holding one material of offering from which emanates many duplicates, each emanating further duplicates; in the tantra tradition this refers to an offering of non-duality of bliss and emptiness.

ཀུན་བཟང་ཐུགས་ཀྱི་བསྟན་པ།

In the Nyingma tradition this refers to the doctrine of Dzog-pa chen-po.

ཀུན་སྤོང་།

Samutthāna/ Motivation; a primary consciousness directed towards a goal. There are two types of motivation. 1. ལྷུང་ཀུན་སྤོང་། causal motivation 2. དུས་ཀྱི་ཀུན་སྤོང་། actual motivation at the time of action.

ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚོ།

Kongtrul Yonten Gyatso (1813-1899). Also known as Garwang Lodoe Thaye, was born in the Water-Bird year of the fourteenth sexagenary at Dokham. He compiled *The*

Jewel Treasure (rin-chen gter mdzod), *The Instruction Treasure* (gdams-ngag mdzod) and *The Secret Transmission Treasure* (bka'-brgyud sngags-mdzod), and discovered *The Treasure of Knowledge* (shes-bya mdzod) and *The Uncommon Secret Treasure* (thun-min gsang-ba'i mdzod). These are known as the Five Treasures. He composed texts on medicine, poetry and others, comprising almost a hundred volumes in all.

ལྟ

Nāga/ A kind of being regarded as belonging to the animal class; believed to abide in subterranean realms, having control over rain, ponds, rivers and soil productivity. Some are helpers while others can bring retribution if disturbed. Often in Buddhist art and in written accounts, they are portrayed as being half man and half snake. Generally serpents and snakes are recognised as nāgas.

ལྟ་སྟུགས།

Nāgārjuna/ The great Nāgārjuna, founder of the Madhyamaka school of philosophy and of the lineage of the profound teachings of emptiness (see zab-mo lta brgyud). His works include *The Six Treatises* (see rigs-tshogs drug), *Letter to a King* (bshes-spring), and *Jewel Garland* (rin-chen phreng-ba).

ལྟ་སྟུགས་ཀྱི་སྟུགས་སྟུགས་བདུན།

The seven spiritual sons of Nāgārjuna. 1. སྟུགས་མི་བླ་ Śākyamitra 2. ལྟ་སྟུགས་བླ་ Nāgabodhi 3. འཕགས་པ་ལྷ། Āryadeva 4. མ་ཏང་གི། Maṅga 5. མངས་ཐུས་བསྐྱེད། Buddhapalita 6. ལེགས་ལྡན་འབྱེད། Bhāvaviveka 7. སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོ། Aśvaghośa.

ལྟ་ཆེན་བརྒྱད།

Aṣṭa mahā nāgarāja/ The eight nāga kings. There are two ways of listing these. A. 1. ལྟ་སྟུགས་པོ་མཁའ་ཡས། Nāgarāja Ananta

2. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་འཛེག་པོ། Nāgarāja Taksaka 3. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་ལྷ་བས་མུ།
Nāgarāja Karkotaka 4. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་རྟེན་སྒྲུབ། Nāgarāja Kulika 5.
ལྷ་རི་བྱུ་པོ་ནོར་བུ། Nāgarāja Vāsuki 6. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་དུང་རྒྱུང། Nāgarāja
Saṅkhaṇḍa 7. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་པད་མ། Nāgarāja Padma 8. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་ལྷ་རྩ་
ཤ། Nāgarāja Varuṇa B. 1-7. as listed in A and 8. ལྷ་རི་བྱུ་པོ་པད་མ་
ཆེན་པོ། Nāgarāja Mahāpadma.

ལྷ་གཉེན།

A. Malignant or harmful nāgas. B. Lord of the earth. There are two types of these, known as nāgas or gnyan. These are spirits belonging to the category of animals or hungry ghost.

ལྷོང་ཆེན་སྙིང་གྲིབ།

A treasure doctrine of the Nyingma tradition, mind-revelation of Rigzin Jigme Lingpa (1729-1798).

ལྷོང་ཆེན་མཛོད་བདུན།

The seven treasure texts. The treatises composed by Longchen Rabjampa (see kun-mkhyen klong-chen rab-'byams), a fourteenth century master of the Nyingma tradition. These are: 1. ལུ་པ་མཐའ་མཛོད། *The Treasure of Philosophy* 2. ཐེག་ཆེན་མཛོད། *The Greater Vehicle Treasure* 3. ཡིད་བཞིན་མཛོད། *The Wish Granting Treasure* 4. མན་ངག་མཛོད། *The Treasure of Transmission* 5. ཆོས་དབྱིངས་མཛོད། *The Treasure of Reality* 6. བན་ལྷ་ལྷ་མཛོད། *The Treasure of Nature* 7. ཆེན་དོན་མཛོད། *The Treasure of Words and Meanings*.

ལྷོང་ཆེན་རབ་འབྱུང་མས།

The great master Longchen Rabjampa (see kun-mkhyen klong-chen rab-'byams).

ལྷོང་སྟེ།

The Centrists. A transmission of Atiyoga practice within rDzogs-chen doctrine, the lineage of which comes from Longde Dorje Zampa, Ācārya Śrī Simha the great translator,

Vairocana and others. This doctrine professes that within the self-arisen primordial wisdom, i.e. the subjective ever wholesome wisdom, all appearances of objective phenomena dissolve into their own mode of appearance. Since both subjective wisdom and the objective phenomena do not exist as being subject and object, therefore, without applying analysis as to whether they are existent or not, all phenomena are by nature established in their primordial state of liberation and unlimited sphere of reality.

དཀར་ཐུབ།

Tapas/ Asceticism; austere practices.

དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ།

The three lay masters of Sakya tradition. 1. Sachen Kunga Nyingpo (1092-1158) 2. Sonam Tzemo (1142-1182) 3. Jetsun Dakpa Gyaltsen (1147-1158).

དཀར་པོ་ས་པོན་གྱི་སྒྲུབ་ས།

The power of the white seed. The strong determination to collect merit and eliminate obstacles in order to develop an enlightened attitude; one of the five powers (see stobs-linga); the wish to be able to develop the enlightened attitude in one's future lifetimes, generated at the time of death.

དཀར་པོའི་ལས།

White karma; wholesome karma. The process of activity whereby happiness and fortunate consequences follow as the result of previously committed virtuous actions. Synonymous with all virtuous actions.

དཀར་པོའི་ཚུལ་གྱི་

Catvāri śukladharma/ The four white actions; the four wholesome actions. The four virtuous actions producing white karmic results which prevent the degeneration of

bodhicitta, the enlightened motive of a Bodhisattva, namely:

1. སྤོག་གམ་ཐན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་གེས་བཞིན་དུ་ཐུན་མི་སྤྲོ་བ། abandoning consciously telling lies at the cost of one's life or even for a joke
2. སེམས་ཅན་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པར་བསམ་པ་བྱང་པོར་གནས་པ། being unbiased in helping all sentient beings without having ulterior thoughts
3. སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་གེས་སྐྱེད་ཅིང་དོན་གནས་ཀྱི་བསྐྱབས་པ་བརྗོད་པ། recognizing all Bodhisattvas as teachers and praising them as they deserve throughout the four directions
4. བདུལ་བྱ་རྣམས་ཉི་ཆེ་བའི་ཐེག་པར་མི་འདོར་བར་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཛིན་དུ་འཕྱུག་པ། inspiring all sentient beings to strive for the attainment of supreme enlightenment.

དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ།

The gods and goddesses of the white side. This includes all divinities that align with the virtuous and righteous factions.

དཀོས་

Dhana/ Spiritual material. Offerings made to the objects of refuge, in a temple, to a monastic community or to an individual lama. It can also means offerings misused by a monk or nun or else monks and nuns spoiled by too many offerings.

དཀྱིལ་འཁོར་

Maṇḍala/ A. Round shaped, e.g. the full moon. B. A complete feature of something, e.g. of face. C. In tantra, this constitutes the complete celestial mansion or abode of a principal deity surrounded by his or her retinue, representing the paths and fruits of that particular cycle of practices. Often maṇḍalas may be either painted on a scroll, carved on wood or drawn with coloured sand.

དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་

The supramundane victorious maṇḍala . Also called dkyil-'khor rgyal mchog-gi ting-nge-'dzin. Roughly translated as

meditation on the supramandane deity, one of the three stages of meditation on the generation stage practice of tantra, in which one visualizes and places all deities of a particular cycle of practice in their respective place of the mandala by imagining them as having emanated from the essential drop of the principal deity in union with his or her partner.

བཀའ་

Buddha vacana/ Teachings or words of Buddha. Either originally spoken by Buddha himself, recorded in any of the three collections (lung-gi sde-snod gsum) or the insight and realizations (rtogs-pa'i chos) within Buddha's mental continuum.

བཀའ་བརྒྱུད།

Kagyud Tradition. One of the four Tibetan Buddhist traditions holding the commissioned lineage of Buddha Vajradhara. In Tibet, this transmission was divided into two schools, the Shangpa Kagyud started by Mahasiddha Kyungpo Nyaljor (978-1079) and the Dakpo Kagyud by Lhodrak Marpa (1012-1099). The Dakpo Kagyud tradition was further divided into four sub-schools known as the four major schools of the Kagyud tradition (see bKa'-brgyud che-bzhi) and its sub-school. Phagdu Kagyud developed into eight sub-schools known as Digung, Taglung, Drugpa, Yasang, Trophu, Shugseb, Yelpe and Martsang.

བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི།

The four major schools of the Kagyud tradition. 1. འབར་རོམ། Barong Kagyud established by Barompa Darma Wangchuk 2. ཕག་བླ། Phagdru Kagyud established by Phagdru Dorjee Gyalpo (1110-1170) 3. ཀམ་ཚང་། Karma Kagyud established by Karma Duesum Khyenpa (1110-1193) 4. ཚལ་པ། Tsalpa Kagyud established by Tsalpa Tsondu Dakpa, a disciple of Ongom Tsultrim Nyingpo.

བཀའ་འགྱུར།

Kangyur; the collection of Buddha's teachings translated from Sanskrit into Tibetan, generally consisting of 108 volumes, but the number varies according to different editions.

བཀའ་ཆེན།

Kachen; the title or academic degree awarded at Tashi Lhunpo monastery, probably equivalent to the Geshe Degree of other monastic institutions.

བཀའ་ཉམ།

Ājñākara/ Attendant; member of a retinue; minister.

བཀའ་བསྟན།

A. The collection of Buddhist canons, the teachings of Buddha and their commentaries by Indian master-scholars; the former consists of 108 volumes and the latter 225, varying slightly according to the edition. B. The collection of sacred scriptures.

བཀའ་ཐང་ལྔ་པ།

The Annals; the five prophetic texts. The five texts left as wills by Guru Padmasambhava as discovered by Ogyan Lingpa from Samye and Yeldag in the Wood-Bird year (1285) of the fifth sexagenerary. These are texts concerning: 1. རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་། the king (rgyal-po bka'-thang) 2. བཅུན་མོ་བཀའ་ཐང་། the queen (btsun-mo bka'-thang) 3. སྒྲོན་པོ་བཀའ་ཐང་། the ministers (blong-po bka'-thang) 4. ལོ་པན་བཀའ་ཐང་། the scholars and translators (lo-pan-bka'-thang) 5. ལྷ་འདྲེ་བཀའ་ཐང་། the gods and spirits (lha-'dre bka'-thang).

བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྟན།

Tri parigrahaḥ gurū/ He possessing the three kindnesses. According to the sūtra tradition, this refers to a spiritual

master from whom one has received vows, teachings and oral transmission, and according to tantra, this refers to a spiritual master from whom one has received initiation, tantric teachings and oral transmissions.

བཀའ་གདམས།

Kadampa tradition. A tradition of Tibetan Buddhism founded by Atiśa. Dromtonpa, Potowa and Chekawa are some of the great masters belonging to this tradition.

བཀའ་གདམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ།

The three spiritual brothers of the Kadampa tradition. 1. ཕུ་ཚུང་ཕ་གཞིན་རྒྱ་ཚུལ་མཚན། Puchungwa Zhonu Gyaltsen 2. ཕོ་རྟོ་བ་རིན་ཆེན་གསལ། Potowa Rinchen Sel 3. སྤུན་རྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབད། Chengwa Tsultrim Bar.

བཀའ་གདམས་རྟེན་མ།

The Kadampa tradition accepting the three doctrine and four deities (see bka'-gdams lha-chos bdun) passed down from Dromtonpa to Je Tsong Khapa.

བཀའ་གདམས་གདམས་ངག།

The Kadampa's teachings. These constitute the basic view or philosophy as transmitted by the founder of the Kadampa tradition, Atiśa, to Chen-ngawa on the Four Noble Truths, the transmission of teachings on dependent arising as transmitted by Phuchungba, and the teachings on the two truths (conventional and ultimate) as transmitted by Naljorpa.

བཀའ་གདམས་ཕ་ཚེས་བྱ་ཚེས།

The father and son transmission of Kadampa doctrine. The secret transmission of the Kadampa tradition, rooted in Atiśa as received by Dromtonpa Gyalwe Jungne, is known as the father-transmission (pha-chos); that received by Ngog Loden

Sherab and Khuton Tsonдру is known as the son-transmission (bu-chos).

བཀའ་གདམས་ལུགས་ཚུ་བཅུ།

The ten innermost jewels of the Kadampa tradition. A. གཏོང་པ་བཞི། The four entrustments: 1. སློ་ལུགས་ཆོས་ལ་གཏོང། entrusting yourself to the dharma as the simplest way of thought 2. ཆོས་ལུགས་སྤང་ལ་གཏོང། entrusting yourself to poverty as the simplest way of practising dharma 3. སྤང་ལུགས་ཤི་ལ་གཏོང། entrusting yourself to death as the extreme consequence of poverty 4. ཤི་ལུགས་གྲོག་པོ་སྐམ་པོ་ལ་གཏོང། entrusting yourself to an empty cave as the simplest place to die. B. རྩི་ཐོག་གསུམ། The three diamond hard resolutions: 1. ཐེབས་མེད་རྩི་ཐོག། the resolution to reject objections from parents, etc. to one's practising in seclusion 2. བྱིལ་མེད་རྩི་ཐོག། the resolution to face embarrassment 3. ཡི་ཤེས་རྩི་ཐོག་དང་འགྲོགས་པ། the resolution to abide by promised practices. C. དུང་སྟེགས་ཐོབ་གསུམ། The three—expulsion, finding and attaining: 1. མི་གྲུལ་ནས་དུང། self expulsion from human society 2. བྱི་གྲུལ་སྟེགས། finding the company of dogs 3. ལྷ་གྲུལ་ཐོབ། attaining heavenly status.

བཀའ་གདམས་པོ་གཤམ།

The Kadampa palace, name of two chambers at Radreng and Tashi Lhunpo.

བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ།

Kadampas of the instruction lineage. The lineage of Kadampa teachings coming from the Kadampa master Chen-ngawa to Jayulwa, primarily based on study and practice of the *Graded Path* teachings combined with the *Heart Sūtra of Dependent Origination* and oral transmission of the masters.

བཀའ་གདམས་རྩ་གཞི།

The fundamental texts of Kadampa tradition. *Entering the Two Truths* བདེན་གཉིས་ལ་འདུག་པ། and *Instruction on Middle View*

དབུ་མའི་མན་ངག།, composed by Atiśa, primarily concerning the middle way teaching; *Lamp of Essential Moral Conduct* གློ་བཟང་སྤྱོད་མེ། and *Essential Conduct* གློ་བཟང་སྤྱོད་མེ། primarily concerning activity or behavior; and *Lamp on the Path to Enlightenment* བྱང་ཆུབ་ལམ་སྤྱོད་མེ། concerning both.

བཀའ་གདམས་གཞུང་དྲུག

The six texts of Kadampa tradition. Treatises which formed the fundamental basis of practice of the past Kadampa masters. These are: *Life Stories of Buddha* རྒྱུ་སྤྱོད་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་མེ། and *Specific Teachings* ཆེད་དུ་བཤེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མེ། for inspiring faith and devotion; *Bodhisattva Grounds* བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་མེ། and *Ornament of Collection of Sūtras* མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་མེ། for producing meditative concentration; and *Guide to Bodhisattva's Way of Life* བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་མེ། and *Compendium of Precepts* བསྐྱེད་བྱུང་སྤྱོད་མེ། for developing wholesome behavior.

བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ

Kadampas of the textual lineage. The lineage of Kadampa teachings coming from the Kadampa master Geshe Potowa to Sharawa, primarily based on study and practice of the Graded Path teachings combined with the major texts of the Kadampa tradition (see bka'-gdams gzhung-drug).

བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་པ

Kadampas of the path lineage. The lineage of Kadampa teachings coming from the Kadampa master Gonpowa to Neuzur, primarily based on study and practice of the Graded Path teachings combined with miscellaneous texts of the Kadampa tradition.

བཀའ་གདམས་ལྔ་བཞི།

The four deities of the Kadampa tradition; the four divinities

of the Kadampas. 1. ཐུབ་པ། Buddha Śākyamuni 2. སྤྲོན་རས་གཟིགས། Avalokiteśvara 3. སྒྲུལ་མ། Tārā 4. མི་གཡོ་བ། Acalā.

བཀའ་གདམས་ལྟ་ཆོས་བདུན།

The four deities and three texts of the Kadampa tradition. 1-4. (see bka'-gdams lha-bzhi). 5-7. (see sde-snod gsum).

བཀའ་གདམས་གསར་མ།

The New Kadampa. The lineage of teachings directly originating from Tsong Khapa, based on the examples of the life and deeds of past Kadampa masters inclusive of the middle way view and secret mantrayāna paths. This refers to the Gelug tradition.

བཀའ་བསྐྱུ་གསུམ།

The Three Buddhist Councils. The first council was held during the same summer of the Buddha's passing into parinirvāṇa at Rājagṛha sponsored by King Ajātaśatru, in which Ānanda recited the collection of Sūtra teachings and Upāli recited the collection of Abhidharma teachings. The second council was held 110 years after Buddha's parinirvāṇa at Vaishālī sponsored by King Ashoka. At that time, monks, especially from Magadha, who had transgressed their vows were expelled and thus the code of monastic discipline was revised. The third council was held at Pataliputra 137 years after Buddha's passing into parinirvāṇa during the reign of King Kaniṣka. The purpose of this council was to create harmony amongst the different schools of philosophy.

བཀའ་པོད་ལྔ།

The five major texts. The five subjects of Buddhist philosophy studied in the Geshe Degree curriculum in the great monastic universities of Tibet and India. 1. ཕར་ཕྱིན། prajñāpāramitā/ Perfection of Wisdom 2. བརྟུག་མ། madhyamaka/

Middle Way 3. ཚད་མ། Pramāṇa/ Valid Cognition 4. མཛོད།
Abhidharma/ Treasure of Knowledge 5. འདུལ་བ། Vinaya/
Monastic Discipline.

བཀའ་བབ་བཞི།

A. The four great disciples of Marpa: 1. རོག་ཚེས་སྒྲུང་ཤེ། Ngog
Choku Dorje 2. མཚུར་སྟོན་དཔང་གི་རོ་ཤེ། Tsurton Wangi Dorje 3.
མེས་སྟོན་ཆེན་པོ། Meton Chenpo 4. མི་ལ་རས་པ། Milarepa. B. The
four commissioned lineages: 1. སྒྲུ་ལུས་དང་འཕོ་བའི་བཀའ་བབ། the
yoga of illusory body and consciousness transference 2. མི་ལམ་
བྱི་བཀའ་བབ། the yoga of dreams 3. འོད་གསལ་བྱི་བཀའ་བབ། the yoga
of clear light mind 4. གདུམ་མོའི་བཀའ་བབ། the yoga of psychic
heat.

བཀའ་བཞི་པ།

Kazhipa. A Geshe Degree conferred on someone who has
merely studied and fulfilled the requirements of an
examination after completing his study on the Perfection of
Wisdom (phar-phyin), the Middle Way View (dbu-ma), the
Monastic Discipline ('dul-ba) and the Treasure of Knowledge
(mdzod).

བཀའ་ལུང་།

Oral transmission; prophesy; prediction.

བཀོད་མའི་ཆུ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Pravasraṇodaka cittotpāda/ Fountain-water-like Bodhimind.
The bodhicitta or motive of enlightenment associated with the
power of retention (see gzungs/ dhāraṇī) and confidence
possessed by the Bodhisattva on the three pure grounds, i.e.
the 8th, 9th and 10th grounds.

བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད།

Aṣṭa maṅgalacihna/ The auspicious signs; the eight auspicious
emblems. 1. གདུགས། chattra/ an umbrella 2. དཔེ་རྩ།

suvarṇamatsya/ a pair of golden fish 3. ཐུམ་པ། kalaśa/ a treasure vase 4. པདྨ། padma/ a lotus 5. སྤྲ་དྭགས། śaṅkha/ a white conchshell with whorls turning to the right 6. དཔལ་བེན། śrīvatsa/ an endless knot 7. ཐུལ་མཚན། dhvaja/ a banner of victory 8. ལཱ་ཐ་ལོ། dharmacakra/ a wheel of doctrine.

བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་བ་བཀྲ་དུ།

Aṣṭa maṅgala dravya/ The eight lucky articles; the eight auspicious substances. 1. མེ་ལོང་། ādarśa/ a looking-glass/ mirror 2. རྩེ་མུང་། gorocanā/ medicinal concretion from the brains of elephants 3. རྩོ། dadhi/ curd 4. རྩ་དྲུང་། dūrvā/ fine green grass 5. རྩེ་དྲོག་བེལ་པ། bilva/ śrīphala/ a wood-apple 6. སྤྲ་དྭགས་པལ་མ་འབྲེལ། dakṣiṇāvartaśaṅkha/ a right-whorled conchshell 7. ལི་ཁྲི། sindhūra/ vermilion 8. སྤངས་དྭགས། sarṣapa/ white mustard seed.

རྩེ་མུང་།

Human thighbone trumpet; femur trumpet. This is used as a ritual implement in certain tantric practices of exorcism to remind one of death and impermanence.

རྩེ་མུང་པ།

Rṣi Akṣapāda/ Rishi Akshapada. Founder of the non-Buddhist school of philosophy called Nyāya (see rig-pa can-pa).

རྩེ་མུང་སྤྲ་དྭགས་པ།

Steyasamvāsika/ Living a lie. The lifestyle of living like a monk without having received monk vows; or without changing one's heart, even though one has externally taken the vows.

ལཱ་ཐ།

Lalanā/ The left energy channel. The left channel in our body which is white in colour and stands adjacent to the central channel. It runs from the level of the eyebrows to the point

between the navel. The specific details vary according to the lineage of the practice concerned.

ཁྱེན།

Pratyaya/ Conditions. Conditions or circumstances which are a necessary prerequisite for a cause to produce an effect.

ཁྱེན་གསུམ།

Tri pratyayāḥ/ The three types of conditions. 1. བཞིན་པའི་ཁྱེན། nriha pratyaya/ unchanging condition 2. མི་དྲག་པའི་ཁྱེན། anitya pratyaya/ impermanent condition 3. རུས་པའི་ཁྱེན། samartha pratyaya/ effective condition.

ཁྱེན་བཞི།

Catvāri pratyayāḥ/ The four conditions; the four conditions for a cognition. 1. རྩུ་ཁྱེན། hetu pratyaya/ causal condition 2. དམིགས་ཁྱེན། ālambana pratyaya/ objective condition 3. བདག་ཁྱེན། adhipati pratyaya/ fundamental condition 4. དེ་ཕྱི་ཐག་ཁྱེན། samanantara pratyaya/ immediate condition.

ཤོག་གུས།

Parokṣa/ Hidden phenomenon; obscure phenomenon. A phenomenon that cannot initially be cognized by a direct perception but can only be understood by an inference generated in dependence upon a correct reason, e.g. impermanence of a vase.

ཤོག་ཆོས།

Parokṣa dharma/ The secret transmission. Oral transmission of certain doctrines handed down by Lamas only to ripe and deserving disciples.

སྐད་ཅིག་མ།

Ekakṣaṇa/ Momentary. An impermanent thing—the definition of impermanence.

སྒྲིབ་ཅིག་མའི་སྒྲུབ་པ།

Kṣaṇikaprayoga/ The momentary training; the training of a single-instant; the yoga of the last moment before enlightenment. The seventh of the eight topics (see dngos-po brgyad), exclusive to the path of Ārya Bodhisattva.

སྒྲིབ་ཅིག་མའི་སྒྲུབ་པ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བཞི།

Catvāri kṣaṇika prayoga dharmāḥ/ The four topics that characterize the momentary training. 1. རྒྱལ་པར་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་སྒྲུབ་པ། vipāka kṣaṇika prayoga/ the fruition or matured momentary training 2. རྒྱལ་པར་མ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་སྒྲུབ་པ། avipāka kṣaṇika prayoga/ non-fruition or immature momentary training 3. མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་སྒྲུབ་པ། alakṣaṇa kṣaṇika prayoga/ momentary training lacking characteristics 4. གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་སྒྲུབ་པ། advaya kṣaṇika prayoga/ non-dual momentary training.

སྒྲིབ་པ་བྱས་པ།

He who sees the three times; the gods. Metaphorically used for the gods who see the three times (past, present and future) through clairvoyance.

སྒྲིབ་མཉམ་གྱི་རྒྱ།

Sabhāga hetu/ Congruent cause; equal-state cause. A cause that subsequently produces something of similar type to itself; one of the six types of causes (see rgyu-drug).

སྒྲིབ་པ་དུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དུག་

Ṣaḍ saṃpanna bhāga/ The six fortunate possessions; six excellent riches. Excellent: 1. དབང་ལྗེ། īśvara saṃpanna bhāga/ power and wealth 2. རུལ་ལྗེ། rūpa saṃpanna bhāga/ physical form 3. དཔལ་ལྗེ། dhānya saṃpanna bhāga/ glory 4. བློ་ལྗེ། kīrti saṃpanna bhāga/ fame or reputation 5. ཡེ་ཤེས་ལྗེ། jñāna saṃpanna bhāga/ wisdom 6. བརྩོན་འགྲུས་ལྗེ། vīrya saṃpanna bhāga/ enthusiastic perseverance.

སྐྱུ་རིས་པ།

Kāya niyata/ Certainty of body; certainty of physical form. The feature of a Buddha's Complete Enjoyment Body (sambhogakāya), who is adorned with the 32 major marks (see mtsan bzang-po sum-cu rtsa-gnyis) and 80 minor marks (see dpe-byed bzang-po brgyad-bcu).

སྐྱུ་ལྔ།

Pañca kāya/ The five bodies of a Buddha. A. The five bodies of a Buddha. 1-3. (see sku-gsum) 4. རྩོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ svabhāvakāya/ Nature Truth Body 5. མི་འབྱུར་དོ་མེད་འུ་ avikāra vajrakāya/ Immutable Varja Body. B. In some Nyingma tantra these are listed as: 1-3. (see sku-gsum) 4. མི་འབྱུར་དོ་མེད་འུ་ avikāra vajrakāya/ Immutable Vajra Body 5. མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐྱུ་ abhisambodhikāya/ Fully Enlightened Body.

སྐྱུ་གཉིས།

Dvi kāya/ The two bodies of a Buddha. 1. རུབ་པ་སྐྱུ་ rūpakāya/ Form Body 2. རྩོ་སྐྱུ་ dharmakāya/ Truth Body.

སྐྱུ་ཐང་།

Thangka painting; scroll painting. Traditional Tibetan Buddhist art of painting Buddhas, Bodhisattvas, deities and various mystical representations upon a canvas.

སྐྱུ་ཐུགས་ཟུང་འདུག།

The union of body and mind. The unity of the illusory body and the clear light mind of a yogi.

སྐྱུ་གཏུང་།

A. Dead body. B. Relics. C. A stūpa containing relics or remains of a holy being.

སྒྲ་མྱེད་།

Incarnate lineage. The lineage of successive incarnate lamas or a single incarnation who is such a succession.

སྒྲ་རྩུ་འཕུལ་གྱི་ཚེ་འཕུལ།

Kāya ṛddhi pratiharya/ Physical miraculous activity. One of the three miraculous activities of a Buddha (see cho-'phrul rnam-gsum) by which sentient beings are tamed and lead to the righteous path.

སྒྲ་བཞི།

Catvāri kāya/ The four bodies of a Buddha. 1. རྩུ་བོ་ཉིད་སྒྲ་ svabhāvakāya/ Nature Truth Body 2. ཡེ་ཤེས་ཚེས་སྒྲ་ jñānakāya/ Wisdom Truth Body 3. རྩེད་སྒྲ་ sambhogakāya/ Complete Enjoyment Body 4. སྒྲུལ་སྒྲ་ nirmānakāya/ Emanation Body.

སྒྲ་གསུམ།

The three bodies of a Buddha. 1. ཚེས་སྒྲ་ dharmakāya/ Truth Body 2. རྩེད་སྒྲ་ sambhogakāya/ Complete Enjoyment Body 3. སྒྲུལ་སྒྲ་ nirmānakāya/ Emanation Body.

སྒྲ་གསུམ་ལ་མ་འབྱེད།

Taking the three bodies of a Buddha as paths. The tantric practice of taking death as the dharmakāya, the intermediate state of rebirth as the sambhogakāya and the rebirth as the nirmānakāya of a Buddha in one's meditation practice.

སྒྲ་རྩེད་བས།

Abhyākhyāna/ Depreciation; underestimation. The assertion of the existence of something that does not exist conventionally, or to under rate somebody's qualities below deserving limits. For instance, asserting the non-existence of the law of causality.

སྐྱུ་བསེང་གི་བུ་ལྔ།

Pāṇḍava/ The Pandavas. 1. ཡུལ་པོ་འཕྱོད་པ། Yudhiṣṭhira 2. འཛིགས་ཤེ། Bhīmasena 3. རིགས་མེད། Nakula 4. སྤོང་སྒྲུབ། Arjuna 5. ལྷ་བཙུན། Sahadeva.

སྐྱུ་བས་གསུམ།

Tri śaraṇa/ The three objects of refuge; the three protectors—Buddha, Dharma and Sangha.

སྐྱུ་བས་ཀྱི་སྤྱིན་པ།

Śaraṇa dāna/ The generosity of giving protection; the way of giving protection to somebody afraid of or in a crucial situation. One of the three types of giving (see sbyin-pa rnam-gsum).

སྐྱུ་བས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟན།

Tri śaraṇagrāhaka upāsaka/ a lay person ordained by refuge precepts. A Buddhist layman who has taken formal refuge or vow of precepts to accept the Three Jewels as the ultimate object of refuge for one's life-time. One of the four nominally ordained lay persons (see dge-bsnyen btags-pa-ba bzhi).

སྐྱེད་གྲོང་འཕགས་པ།

The Avalokiteśvara of Kyidrong. According to a common belief among Tibetans, the Tibetan King Songtsen Gampo once emanated himself in the form of a Gelong and came to Nepal, where he fell a sandal tree in which he is said to have found four self-born images of Avalokiteshvara. The Kyidrong Phagpa is one of them.

སྐྱེལ་ཀྱང་བཞི།

Catvāri paryāṅka/ The four cross-legged positions. 1-3. three vajra cross-legged positions (see next) 4. བདེ་ལྗོངས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཀྱང་། cross-legged position of non-dual bliss and void.

སྒྲིལ་གྲུང་གསུམ།

Tri paryāṅka/ The three vajra cross-legged positions of the energy channels, wind and drops ཅ་སྒྲུང་ཐེག་ལའི་དོ་རྩེ་སྒྲིལ་གྲུང་གསུམ།

Synonymous with rdo-rje skyil-krung gsum.

སྒྲི་དག་གྲ།

Prajā/ Sentient being; living being. Lit: nine-fold births refering to all beings for they take rebirth from the desire realm within the three realms; the form realm within the three realms; and from the formless realm within the three realms.

སྒྲི་མཆེད།

Āyatana/ Sources of perception; the senses and their respective objects.

སྒྲི་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས།

Dvādaśa āyatanāni/ Twelve sources of perception. A. 1-6. Six outer sources of perception (see yul-drug) B. 7-12. Six inner sources of perception (see dbang-po drug).

སྒྲི་མཆེད་དྲུག་གི་དེན་འབྲེལ།

Ṣaḍ āyatana pratītyasamutpāda/ The interdependent link of six sources of perception; the link of six cognitive faculties. The fifth link in the twelve linked chain of interdependent origination; the period of time when the six sense powers of a foetus first emerge although they are still unable to distinguish objects of sense.

སྒྲི་གནས་བཞི།

Catvāro yonayah/ The four types of birth. The four types of sentient beings differentiated according to the way they are born. 1. མར་ལ་སྒྲིས། jārāyu jāḥ/ those born from a womb 2. སྒྲི་མཆེད་མཆེད་སྒྲིས། anḍa jāḥ/ those born from an egg 3. རྩོད་གཤེད་ལས་སྒྲི་ག།

samsveda jāh/ those born from heat and moisture 4. རྩ་སྐྱེས།
upapādukā jāh/ those born miraculously.

འཕྲུལ་སྐྱེས།

སྐྱེ་བ།

Jāti/ The birth-state; birth. One of the four states of existences of a being (see srid-pa bzhi) in genral; for human beings, the very moment of conception in the mother's womb.

སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ།

Utpattiniḥ svabhāvatā/ One of the three lackings of identity. Because all phenomena are generated, or come into being in reliance upon causes and conditions, not only does a multi-coloured rope lack a snake's existence, but also, it's inherent existence as a rope, as it is the product of many threads wound together. Therefore, it lacks inherent existence.

སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐྱེ།

Janma nirmāṇakāya/ The Emanation Body of a Buddha by birth. The way a Buddha takes an emanated form of a god, animal, bridge and living beings in order to tame sentient beings.

སྐྱེ་མེད་དོན་གྱི་གསུང་།

འཕྲུལ་སྐྱེ་

The ultimate teachings lacking birth. One of the five teachings (see gsung lnga) of a Buddha according to Nyingma tradition. This refers to the inexpressible reality itself which forms the basis or root of all meanings. Consequently, it is also called the ultimate teaching of the unborn truth body (chos-sku skye-med don-gyi gsung).

སྐྱེ་མེད་བདེ་ཆེན།

Ajāta mahāsukha/ The unborn great bliss. This refers to the state of liberation or state beyond suffering.

སྐྱེ་སྤྱིད།

Upapattibhava/ The state of birth or existence. One of the four states of existence, e.g. the consciousness that has just connected to the conception taken place in the womb.

སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མུ་སྟེགས་པ།

A non-Buddhist by birth. Those who hold the wrong view that phenomena exist truly by way of their own accord.

སྐྱེས་བྱ་གསུམ།

The three types of persons (see skys-bu chung-ngu, spyes-bu'-bring and skyes-bu chen-po).

སྐྱེས་བྱ་ཆུང་ངུ།

Adhama puruṣa/ Person of small scope. A practitioner who merely seeks a higher state of rebirth impelled by fear of the lower rebirths.

སྐྱེས་བྱ་ཆུང་བ་བྱད་པར་ཅན།

Viśeṣakādhama puruṣa/ The superior person of small scope. A practitioner who has generated disgust of the experience of this life and has produced an uncontrived or natural interest in a better future life through contemplating the difficulty and significance of finding a human rebirth endowed with leisure (see dal-ba brgyad) and endowments (see 'byor-ba bcu), and impermanence.

སྐྱེས་བྱ་ཆུང་ངུའི་ལམ།

Adhama puruṣa mārga/ The paths of a person of small scope. The intent or wish for, primarily, seeking a higher rebirth within cyclic existence (saṃsāra) for the sake of oneself alone.

སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོ།

Uttama puruṣa/ Person of great scope. A practitioner with

great spirit who voluntarily seeks to place all sentient beings throughout the expanse of space in the state of complete enlightenment (Buddhahood), and who therefore is able to work extensively for the sake of others.

ལྷན་པུ་ཆེན་པོའི་ལམ།

Uttama puruṣa mārga/ The paths of a person of great scope. All paths of the greater vehicle (Mahāyāna) that are conjoined by resolute intent (lhag-bsam), the sixth of the seven-fold causes and result (see rgyu-'bras man-ngag bdun) transmission.

ལྷན་པུ་ཐ་མ།

Anta puruṣa/ The person of small scope (same as skyes-bu chung-ngu).

ལྷན་པུ་འབྲིང་།

Madhyama puruṣa/ Person of middling scope. A practitioner who wishes himself or herself to be free of the sufferings of cyclic existence and seeks to achieve the state of liberation.

ལྷན་པུ་འབྲིང་གི་ལམ།

Madhyama puruṣa mārga/ The paths of a person of middling scope. All those paths that are conjoined with a wish primarily to achieve the state of liberation for one's own sake by being disgusted with the marvels of cyclic existence (saṃsāra).

ལྷན་པུ་བུང་བཞི།

Catvāri yampuruṣa/ Four categories of a person (on the paths).

1. ལྷན་པུ་གཤམ། śrotāpanna/ Stream-winner 2. ལྷན་པུ་འོང་། sakṛdāgāmin/ Once-returner 3. ལྷན་པུ་མི་འོང་། anāgāmin/ Never-returner 4. ལྷན་པུ་འཛམ་། arhat/ Foe-destroyer.

སྒྲེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ།

The stages of paths of the three types of persons and the texts that explain these paths.

སྒྲེས་བུས་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ།

Pauruṣeya phala/ Fruit produced by a person. The commonly shared environment and the general conditions of life in this universe as experienced by an individual being, who is dependent upon them.

སྒྲེས་རབས།

Jātaka/ Life stories (jātakas); rebirth stories. Accounts of Bodhisattva practices that Buddha encountered in his previous lives; a genuine exemplary teaching.

སྒྲོ་གས།

Kheda/ Attitude of disgust. A subdued state of mind which is disgusted with the uncontrolled cycle of birth, sickness and death that ultimately desires liberation, thus transforming into renunciation.

སྒྲོན་ཡོན།

Doṣa and guṇa/ Faults and good qualities; merits and demerits.

སྒྲོབ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ།

Kyopa Jigten Gonpo (1143-1217). The founder and one of the foremost masters of the Drikung Kagyu tradition of Tibetan Buddhism.

སྒྲོར་དཔོན།

Class monitor in a monastic university.

སྒྲུབ་གྲྭ

A regular class in a monastery where students recite the texts by heart at an assembly after they have memorized them.

སྒྲ་ཤད་འཇགས་སྒྲུང་།

Keśonḍuka/ A false appearance of falling hair. An example of what a person with a cataract seems to see with distorted non-conceptual sensory perception.

བརྒྱུངས་ཕུག

Full-length prostration.

བསྐལ་ཆུང་།

The small aeon. According to the Abhidharma tradition, a small aeon refers to the extent of time it takes for the human life-span to increase from ten years of age up to a maximum of eighty-thousand at a rate of only one year every century, as well as to decrease down to a minimum of ten years of human life span at the same rate, i.e. one year every century. This comes to billions of human years.

བསྐལ་ཆེན།

Mahākalpa/ The great aeon. According to Abhidharma tradition, every cycle of eighty small aeons comprises one great aeon. This comes to trillions of human years. A great aeon consists of eighty intermediate aeons divided into twenty aeons of formation, persistence, dissolution and vacuity.

བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད།

Asaṃkyeya kalpa/ An incalculable aeon. One sixtieth of a great aeon, i.e. the sixty digit number of years in calculation. Thrice this limit of calculation becomes the three great countless aeons (skal-chen grangs-med gsum).

བསྐྱེད་རྒྱུ་

Obstructions. Obstructions caused either by an object, time or nature that do not allow the visual perception of something.

བསྐྱེད་རྒྱུ་གསུམ་

The three-fold obstructions. 1. དུས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ obstruction by time, e.g. not enabling one to perceive something due to a duration of time 2. ཡུལ་གྱི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ obstruction by object, e.g. not enabling one to perceive something due to distant location of the object of perception 3. རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོའི་བསྐྱེད་རྒྱུ་ obstruction by nature or identity, e.g. not enabling one to perceive something due to the inherent subtlety.

བསྐྱེད་པ་

Kalpa/ An aeon; world age.

བསྐྱེད་པ་གཉིས་

The two aeons. 1. སྒྲོན་བསྐྱེད་པ་ The aeon of light (sgron-bskal), referring to that period when the doctrine of Buddha flourishes. 2. མུན་བསྐྱེད་པ་ The aeon of darkness (mun-bskal), referring to that period when the doctrine of Buddha does not flourish.

བསྐྱེད་པ་གཉིས་ལྔ་

The two-fold aeon. Following the further degeneration of the three-fold aeon, it is believed that people will observe only two of the ten virtuous activities; this period is known as the two-fold aeon and is equivalent to eight hundred and sixty-four thousand human years.

བསྐྱེད་པ་བར་མ་

Antara kalpa/ The intermediate aeon. According to the Abidharma tradition, two small aeons make an intermediate aeon. This comes to billions of human years.

བསྐྱལ་པ་བར་མ་གསུམ།

The aeons that falls within eighteen intermediate periods. This comprises the three aeons known as the aeon of starvation, the aeon of sickness and the aeon of weapons.

བསྐྱལ་པ་ཉེགས་ལྷན།

Kṛtayuga/ The perfect aeon; the excellent aeon. According to the Abhidharma tradition, it is explained that after the origination of human beings in this universe for a long period the system of private ownership did not exist and the people were perfectly pure in their moral conduct committing no non-virtues, i.e. they upheld all of the ten virtuous activities. This period is known as the perfected aeon and is said to be equivalent to one million seven hundred and twenty-eight thousand human years.

བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག།

The earliest aeon. This refers to the fortunate aeon (bskal-pa rdzogs-ldan) during which human beings lived to the age of ten thousand years, and were nourished by natural oil from the ground and unharvested crops such as rice seedlings.

བསྐྱལ་པ་གསུམ་ལྷན།

Tretā yuga/ The three-fold aeon. Following the degeneration of the perfected aeon, it is said that people will observe only three of the ten virtuous activities; this period is known as the three-fold aeon. This period is equivalent to one million two hundred and ninety-six thousand human years.

བསྐྱལ་པ་འི་དུས་བཞི།

The four periods of an aeon: 1. the fortunate (see bskal-pa rdzogs-ldan) 2. the three-fold (see bskal-pa gsum-ldan) 3. the two-fold (see bskal-pa gnyis-ldan) 4. The corrupt age (see rtsod-idam-gyi dus).

བསྐྱེད་རིམ།

Utpattikrama/ The generation stage practice. The tantric practice of transforming appearance, sound and wisdom respectively into a deity, mantra and wisdom of that particular meditational deity in order to purify the four types of birth along with their latencies.

བསྐྱེད་རིམ་ལུ་མོ།

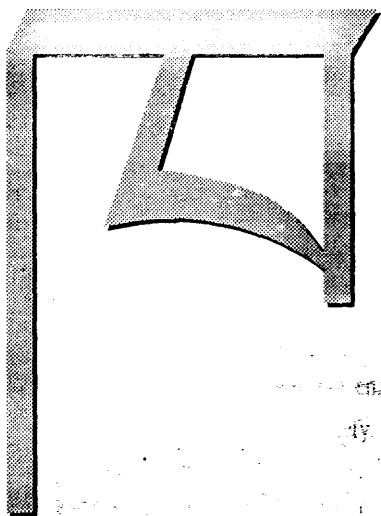
The subtle generation stage practice. Meditation on the implements of a deity, i.e. the subtle vajra meditative concentration.

བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུ་པ།

The gross generation stage practice. Tantric meditation on the face and arms of a deity.

བསྐྱེད་ཡས།

A limit of calculation. The fifty-fifth fraction of the sixtieth limit of counting according to the Abhidharma tradition.

ཁ་སྐྱོང་སྤྱིན་སྤེལ

Complementary fire-pūja. A commitment of performing the rite of fire-pūja at the conclusion of a retreat on a particular deity in order to purify the omissions and commissions one may have made in the course of meditation on that deity.

ཁ་ཅིག

Opponent: another view point. Proponents of a philosophical position other than one's own or other than those held by the author of a philosophical treatise, who introduces his opponent's views by the phrase 'kha-chig', then proceeds to refute them.

ཁ་ཆེམས།

An oral will. An oral testament given, especially at the time of death, describing how one's affairs are to be handled.

ཁ་དྲོག་གི་ཟེལ་གཞོན་བཞི།

The four surpassing concentrations on colors. One of the eight surpassing concentrations, in which a yogi visualizes the four colors blue, yellow, white and red as radiant and luminous through the power of meditation and thus gains control of magical hallucinations.

ཁ་བརྟེན་རྟེན་འབྲེལ་སྒོ་འབྲེད།

Welcoming the day through reciting words of auspiciousness. This refers to the custom of greeting everybody with the words, "Good luck and happy New Year. May you be prosperous forever," thereby offering and accepting bits of chang, and phye-mar, i.e. sweet ground roasted barley.

ཁ་ན་མ་ཐོབ།

Avadya/ Misdeeds. All wrong doings, non-virtues and negative activities prone to produce pain and suffering as their consequences.

ཁ་ན་མ་ཐོབ་གཉིས།

The two types of misdeeds; two kinds of non-virtues. 1. བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོབ། pratikṣepaṇa sāvadya/ proscribed misdeed 2. རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ། natural misdeed.

ཁ་ན་མ་ཐོབ་འི་སྒྲིབ་པ།

Avadyāvaraṇa/ The obscuration from misdeeds. The term non-virtues and other wrong doings. These are also called karmic obscurations (las-kyi sgrib-pa).

ཁ་བབ་རྒྱམ་བཞི།

The four great rivers coming from the four directions of Mt. Kailash. 1. གཙུག་ལྷན། The Ganges from the opening of a rock like an elephant to the east; 2. སེའུ་མུག་ལྷན། the Sindhu from the opening of a rock like a peacock to the south; 3. པཱ་ཤུ་ལྷན། the Pakshu from the

opening of a rock like a horse to the west, which is also known as the Yarlung river, and 4. སྤྲུལ་མེད་ Sita from the opening of a rock like a lion to the north.

ཁ་སྤྱོད་ཡན་ལག་བདུན་ལྔ།

Saptāṅga sambhukta/ The seven features of divine embrace; the seven features of Buddhas in sambhogakāya form. 1. རྒྱལ་སྤྱོད་ཡན་ལག་ sambhogāṅga/ complete enjoyment 2. ཁ་སྤྱོད་ཡན་ལག་ sambhuktāṅga/ kissing 3. བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་ mahāsukhāṅga/ great bliss 4. རང་བཞིན་མེད་པའི་ཡན་ལག་ abhāvaṅga/ non-inherent existence 5. རྒྱལ་ཆེས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་ཡན་ལག་ sampūrṇakarūṇāṅga/ completely overwhelmed by compassion 6. ལྷན་མི་ཆད་པའི་ཡན་ལག་ anācchedāṅga/ uninterrupted continuity 7. འགོག་པ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ anirodhāṅga/ non-cessation.

ཁ་གསལ།

Lapanā/ Flattery. One of the five means of wrong livelihood (see log-'tso lnga), getting someone to give you something by flattering him or her.

ཁང་ཆོན།

Monastic house. A smaller community within a monastic univeristy in which monks from one geographical area live.

ཁམས།

Dhātu/ A. A locality, region, domain or realm. B. A family or caste. C. Elements or nature. D. Cause or seed. E. Spheres, faculty or senses.

ཁམས་དཀར་དམར།

The white and red constituents; semen and blood.

ཁམས་ལྔ།

Pañca dhātu/ The five elements. A. Generally the: 1. སྤྲུལ་ bhū/

earth 2. རྩ། jala/ water 3. མེ། tejas/ fire 4. རྩེང་། anila/ wind 5. རྣམ་མཁའ། ākāśa/ space. B. In medical tantras and astrology these are identified as: 1. བོང་། vṛkṣa/ wood 2. མེ། tejas/ fire 3. མ། bhū/ earth 4. ལྷག་ loha/ iron 5. རྩ། jala/ water.

ཁམས་ལྔ་ཡིན་ཏེ།

The natural qualities of the five elements. The earth element has five qualities—sound, touch, taste, form and smell; the water element has four—sound, touch, taste and form; the fire element has three qualities—sound, touch and taste; the wind element has two qualities—sound and touch; and the space element has only one quality—being capable of producing sound.

ཁམས་བཅོ་བརྒྱད།

Aṣṭadaśa dhātu/ The eighteen spheres of perception. 1-6. དམིགས་པ་ལྷལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་ the six objects as the bases—1. བརྒྱུགས་ rūpa/ form 2. རྩ། śabda/ sound 3. རྩི། gandha/ smell 4. རྩོ། rasa/ taste 5. རྩོག་སྤྱོད་ sprāṣṭavya/ tangible object 6. རྩོག་ཆ་ dharma/ phenomena 7-12. རྩོག་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་ the six sense powers as the reliance (see dbang-po drug) 13-18. བརྩོན་པ་རྣམ་མེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་ the six consciousnesses that rely upon senses (see rnam-shes tsogs-brgyad, 1-6).

ཁམས་དྲུག་

The six elements. 1-5. (see khams lnga) 6. རྣམ་མེས་ vijñāna/ consciousness.

ཁམས་དྲུག་ལྔ་

Human beings possessing six elements. According to Vajrayāna teachings the rebirth of human beings is superior for tantric practices due to the fact that human being possesses the six elements (see khams-drug).

ཁམས་བཞི།

Catvāri dhātu/ The four elements (see khams-linga, 1-4).

ཁམས་གསུམ།

Traidhātu/ The three realms. 1. འདྲིང་ཁམས། kāma dhātu/ the desire realm 2. བརྒྱུགས་ཁམས། rūpa dhātu/ the form realm 3. བརྒྱུགས་མེད་ཁམས། arūpa dhātu/ the formless realm.

ཁམས་གསུམ་ས་དག།

Traidhātu nava bhūmi/ The three realms and nine levels. 1. འདྲིང་ཁམས། kāma dhātu/ desire realm 2. བསམ་གཏན་དང་པོ། prathama dhyāna/ first concentration 3. བསམ་གཏན་གཏན་གཉིས་པ། dvitiyadhyāna/ second concentration 4. བསམ་གཏན་གསུམ་པ། tritiyadhyāna/ third concentration 5. བསམ་གཏན་བཞི་པ། caturthadhyāna/ fourth concentration 6. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། ākāśāntya/ infinite space 7. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། vijñānāntya/ infinite consciousness 8. ཅི་ཡང་མེད། ākimcanya/ nothingness 9. སྤོང་ཅི། bhavāgra/ peak of cyclic existence.

ཁས་འཆིས་པའི་དགེ་སློང་།

Pratijñābhikṣu/ A nominal bhikṣu; an insincere monk. A person who claims to be a monk without having received monastic vows or by having lost the vows through transgressing any of the root vows.

ཁྲ་ཁྲག།

Semen and menstrual blood; semen and egg. Male and female substances.

ཁྲ་རྩོག་འབྲུམ་གསུམ།

The three principal disciples of Atiśa the Great. They are ཁྲ་རྩོག་བཙུན་འགྲུམ་གཡུང་རྩུང། Khuton Tsondu Yung Drung, རྩོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། Ngog Legpe Sherab, and འབྲུམ་རྩོག་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས། Dromton Gyalwe Jungne.

ཁྲ་བཞི།

Catvāri bhāra/ The four burdens. 1. སྒ་པོའི་ཁྲ་ skandha bhāra/ burden of aggregate 2. བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྲ་ vīrya bhāra/ burden of effort 3. ཉན་མོངས་པའི་ཁྲ་ kleśa bhāra/ burden of delusions 4. དམ་བཅའི་ཁྲ་ pratijñā bhāra/ burden of pledges.

ཁྲ་མེད་པ། ཁྲ་མེད་དྲིགས།

Stambha/ Conceit; pride; arrogance; haughtiness.

ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ལེན་གསུམ།

The three chapters of total comprehension. This refers to the first three durations of the ten sets of five hundred years being the life-span of Buddha Śākyamuni's doctrine. These three are known as དབྱ་བཅོམ་པའི་ལེན། the chapter of Arhats, ཕྱིར་མེད་པའི་ལེན། the chapter of Never-returners and རྒྱུད་ཀྱི་ལེན་གསུམ་པའི་ལེན། the chapter of Stream-winners.

ཁོང་རྩལ།

Cruel-minded; nasty; conniving.

ཁོན་འཇིན།

Vaira/ Grudge. Stubbornly holding a grudge and seeking to take revenge.

ཁོར་ཡུག་གི་རི།

The surrounding mountains. According to Abhidharma this refers to the iron mountains surrounding the outskirts of the four cardinal directions. The outer circumference of this is said to be three crores six lakhs twenty-six thousand and twenty five (3,602,625) yojanas.

ཁུ་བ་འཇུག་པ།

Vaiśṇava/ Viṣṇu worshippers. A propounder of non-Buddhist tenets who follow Viṣṇu, asserting a permanent and partless

self. The practice of vase-like meditation and meditation on the syllable OM is asserted as their path of liberation.

བྱ་བ་འདྲུག་གི་འདྲུག་པ་བརྒྱ།

The ten emanations of Viṣṇu. 1. རྩ་མཚལ་ matsya/ a fish 2. རྩ་མཚལ་ kacchapa/ a tortoise 3. བྲ་མ་རྩ་ varāha/ a wild pig 4. མེ་འཕྲུ་གུ་ narasimha/ human-lion 5. རྩ་མ་རྩ་ rāmā candra/ the God Rama 6. མེ་འཕྲུ་གུ་ vāmana/ a dwarf 7. རྩ་མ་རྩ་ kṛṣṇa/ the God Krishna 8. རྩ་མ་རྩ་ ṛṣi parkurama/ the Saint Parku 9. རྩ་མ་རྩ་ Śākyamuni/ Buddha Śākyamuni 10. རྩ་མ་རྩ་ Kṛkici/ the son of a Brahmin.

བྱ་བ་པ།

Vyāpti/ Pervasion. A logical relationship e.g., if “X” is pervasive with “Y,” then all instances of “X” are necessarily “Y,” but all “Y” are not necessarily “X.”

བྱ་བ་པ་སྟེ་བརྒྱད།

Aṣṭa vyāptidvāra/ Eight types of pervasion. A logical relationship, in which the eight requirements of congruency for two things are mutually inclusive. ཡིན་པ་འདྲུག་གིས་ 1. if it is “X” it is “Y” 2. if it is “Y” it is “X” ཡིན་པ་འདྲུག་གིས་ 3. if it is not “X” it is not “Y” 4. if it is not “Y” it is not “X” ཡིན་པ་འདྲུག་གིས་ 5. if there is “X” there is “Y” 6. if there is “Y” there is “X” ཡིན་པ་འདྲུག་གིས་ 7. if there is no “X” then there is no “Y” 8. if there is no “Y” then there is no “X”.

བྱ་བ་པ་འདྲུ་བྱིས་ལྟ་བུ་བསྐྱེད།

Saṃskāra dhuḥkhata/ Pervasive suffering. The most subtle suffering inherent in the very nature of the five contaminated aggregates which, like a magnet, attract suffering directly or indirectly.

བྱ་བ་པ་རྩ་མ་པ་བཞི།

Mūla vyāpti/ Four positive pervasions. 1. རྩ་མ་པ་ subsequent

pervasion (see rjes-khyab) 2. རྒྱལ་ཁྱེད་ counter pervasion (see ldog-khyab) 3. རྒྱལ་ཁྱེད་ contrary pervasion ('gal-khyab) 4. རྒྱལ་ཁྱེད་ downward pervasion (see thur-khyab).

ཁྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ།

Spharaṇālamḃana/ Pervasive object. One of the four meditative objects (see rnal-'byor-gyi dmigs-pa bzhi) of a yogi practising mental quiescence meditation (zhi-gnas) in which the suchness that pervades all existents is taken as the object of developing samatha.

ཁྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཞི།

Catvāri spharaṇālamḃana/ Four objects of pervasion. The pervasive objects of mental quiescence are: 1. རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱུད། savikalpa/ conceptual pervasive object 2. རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་པ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྒྱུད། nirvikalpa/ nonconceptual pervasive object 3. དངོས་པོའི་མཐོང་། vastvanta/ extreme of existence 4. དགོས་པ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་པའི་དམིགས་པ། kṛtyānuṣṭhāna/ perfectly established purpose.

ཁྱེད་ཀྱི་རླུང་།

The pervasive wind energy. One of the five principal winds (see rtza-ba'i rlung lnga) located at the heart, it spreads liquids such as blood throughout the body, and is responsible for the movements of the body and limbs.

ཁྱེད་ཀྱི་སྐྱོད་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་

Disturbing the householder's faith; an act of placing bad impressions about the Sangha community in the eyes of householders.

ཁྱེད་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་

Six ornaments of a throne; six adornments of a throne. A. 1. རྒྱལ་ཁྱེད་ an eagle 2. རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་ a water-spirit (nāga) with multiple hoods behind the head 3. རྒྱལ་ཁྱེད་ a crocodile-like sea

monster (makara) with a criss-cross ornamental pattern on its body 4. མཛེས་པའི་བྱ་རྒྱུད། a fine looking youth wearing tree leaves as garments 5. རི་དྲགས་ལ་རལ་ཅན། a large unicorn-like animal having a mane of flesh and a single horn 6. སྒང་པོ་ཆེ་རྒྱན་ལྷན། an elephant adorned with ornaments and holding a vase in its trunk B. 1. སེང་གེ། simha/ a lion 2. སྒང་ཆེན། hastin/ an elephant 3. རྟ་མཆོག་ aśva/ a supreme horse 4. མི་བྲི། mayūra/ a peacock 5. གང་གང། garuḍa/ a garuḍa bird 6. བྱད་ཀྱི་མི། vira puruṣa/ a strong man.

ཐིང་།

Discourse; teaching; explanation; transmission.

ཐིང་གྱུར།

Lineage of a teaching. A transmission of the lineage of a teaching in which a scriptural text is explained word by word from written commentaries and oral tradition.

ཐིང་ལུང་།

Oral transmission. A discourse in which a textual transmission is given by the recitation of a text, often with a brief explanation.

ཐིང་ཆེན་བརྒྱད།

The eight great transmissions; the eight great teachings. A. ཕྱག་ཆེན་ཐིང་ཆེན་བརྒྱད། The eight great transmissions on the Great Seal (mahāmudrā): 1. སློམ་སྦྱོགས་ལུང་གི་ཐིང་། teaching on guru devotion and the three bodies of a Buddha 2. བྱམས་སྤྱིང་རྒྱུད་ཐིང་། teaching on love and compassion 3. རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཐིང་། teaching on causality and dependent origination 4. ལྷ་ལྷན་བདུད་རྩི་ཐིང་། the drop of nectar-like five-fold instructions on the Great Seal 5. ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་སྦྱར་གྱི་ཐིང་། teaching on simultaneous birth and unification 6. རྩ་རྩོམ་དྲུག་གི་ཐིང་། teaching on the six yogas of Naropa (see na-ro chos-drug) 7. ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྦྱོམས་ཀྱི་ཐིང་། teaching on subduing the eight worldly concerns (see

'jig-rten chos-brgyad) 8. བསང་སྤྱོད་ཐོག་སྒོམ་གྱི་ཁྲིའི་། teaching on the reversed method of meditation on secret mantra doctrine. B. ལམ་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད། The eight great texts on the Graded Path (lam-rim): 1. ལམ་རིམ་ཆན་མོ། the extensive text 2. ལམ་རིམ་འབྲིང་། the middldling text and 3. ལམ་རིམ་ཆུ་དྲུ། the short texts by Tsong Khapa 4. ལམ་རིམ་གསེར་བྱུན་མ། *Refined Gold* by the Third Dalai Lama, Sonam Gyatso (1543-1588) 5. ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷུང་། *Instruction from Manjuśrī* by the Fifth Dalai Lama, Ngawang Lobsang Gyatso (1617-1682) 6. ལམ་རིམ་བདེ་ལམ། *Convenient Path* by the first Panchen Lama, Lobsang Choegyan (1570-1662) 7. ལམ་རིམ་ལྷུ་ར་ལམ། *Quick Path* by the Second Panchen Lama, Lobsang Yeshe (1663-1737) 8. ལམ་རིམ་ལེགས་གསུང་ཉིང་ཁ། *Essence of Elegent Sayings* by Dakpo Ngawang Dakpa.

ཁུ།

Hasta/ Cubit. 1. The length measuring from the elbow to the main joints of the little finger with the hand in a fist or the length of measurement from the elbow to the tip of middle finger. The former is called the short cubit and the latter the full-length cubit. 2. According to Vinaya, dividing one's body into seven equal proportions, a cubit equals the length covered within two parts of the whole.

བྱས་བྱ་བ།

Taking a bath. One of the three requirements before a disciple is prepared to enter the maṇḍala during an initiation. A disciple visualizes taking a bath from the water of the ritual vase. This is symbolically done by sipping, rinsing and spitting water just before entering the hall of initiation. The other two requirements are making prostration and offering a maṇḍala to the master.

བྱས་གསུམ་བྱེད་པ།

Taking a three-fold bath. A practice of Kriyā tantra. ཕྱི་ཁྱེད་བྱས་ཡན་
ལག་ལྔ་བྱས། Taking the outer bath by washing the five limbs of
the body, རྩ་གླིང་བྱས་ཅ་ལྷུང་དག་པར་བྱེད་པ། taking the inner bath by
purifying the root downfalls and གསང་བའི་བྱས་མཆན་རྟོག་དག་པར་བྱེད་
པ། taking the secret bath by casting away all negative
conceptual thoughts and imaginations.

བྱེད་མེད།

Anapatrāpya/ Inconsideration; indifference to blame. Lack of
concern for the consequences of actions done to others or the
lack of any sense of embarrassment.

བྱེད་ཡོད་པའི་ནོར།

Apatrāpyaadhana/ The wealth of sense of concern. One of the
seven wealths of the Āryas (see 'phags-nor bdun). Avoiding
committing wrong doings because of sense of embarrassment
in regard to others. In other words, one tries to protect the
wholesome deeds and avoid committing wrong-doings. This
is analogous to the precious minister.

བྱོ་གཉེས།

Bhr̥kuti/ Wrinkles of wrathfulness. A sign of wrath on the
nose or brow of a tantric meditational deity.

བྱོ་ལུ་བཀའ་བརྒྱུད།

Khrophu Kagyud Tradition. A lineage of the Kagyu tradition
of Tibetan Buddhism coming from Phagmo Drupa's disciple
Rinpoche Gyaltsab and his younger brother Kunden Repa,
through Khrophu Lotsawa, Jampa Pel and others.

བྱོ་བ།

Krodha/ Wrath; aggressiveness.

ཁྲོ་བོ་བརྒྱུད།

Ten wrathful deities; the ten protectors. 1. ཡམ་འྲོ་ཐེ་གཤེད། Yamāntaka 2. གཤམ་གྱིས་མེ་ཐུབ་པ། Aparājita 3. ཏ་མཐེན། Hayagrīva 4. བདྲད་ཅི་འབྱུང་པ། Amṛtakundalin 5. མེ་གཡོ་པ། Acala 6. འདྲིང་རྒྱལ། Takkirāja/ Kāmarāja 7. དབྱུག་པོ་ཅན། Niladanda 8. ལྷོ་བས་པོ་ཆེ། Mahābala 9. བརྒྱུག་ཏེར་འཁོར་བརྒྱུད། Uṣṇīṣacakravartin 10. བཞིང་མེས་རྒྱལ་པོ། Śumbharāja. According to Guhyasamāja these are the ten wrathful deities of the four directions, four intermediate directions, zenith and nadir.

ཁྲོ་བོ་བརྒྱུད་གཅིག་

Eleven wrathful deities. 1-10. (see above, khro-bo-bcu) 11. རྩ་ཐེ་སྲོག་ Vajrapātāla.

ཁྲོ་བོའི་བཞད་པ་བརྒྱུད།

The eight terrifying laughs of a wrathful deity. རྩེགས་པའི་གད་མོ་ཏྲ་ཏྲ། Ha Ha as the threatening; དབྱེས་པའི་གད་མོ་ཏྲི་ཏྲི། He He as the pleasing; རྩེག་པའི་གད་མོ་ཏྲི་ཏྲི། Hi Hi as the elegant; and རྩེག་གཞན་པའི་གད་མོ་ཏྲོ་ཏྲོ། Ho Ho as the outshining laugh.

ཁྲོ་མས་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱལ།

The manner of being in a crowded assembly. One of the manners of visualizing the merit field (tshogs-zhing) in which one visualizes the principal deity in the center surrounded by other masters and disciples forming a circle of a crowded assembly.

མཁན་པོ།

Upādhyāya/ An abbot or abbess. The head of a monastery or the principal master from whom monastic vows are received.

མཁན་བརྒྱུད།

Upādhyāya paramparā/ The abbot lineage. A. The ordination

lineage of monastic vows. B. The lineage of abbots of a monastery, also called 'abbot lineage' (mkhan-rabs).

མཁན་སྒྲིབ།

A. The master and his disciple. B. The Abbot and Assistant Abbot. According to the Vinaya tradition a spiritual master who fulfills the three qualities of being: 1. pure in the observance of moral discipline as the foundation of all qualities 2. learned in the ritual and rites explained in the Vinayapitaka scriptures 3. extremely compassionate towards the sick and friendless.

མཁན་སྒྲིབ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར།

Six characteristics of the abbot and assistant abbots in general. 1. ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྷན་པ། purity of moral discipline 2. འདུལ་བའི་ཚཱ་ག་གེས་པ། knowledge of monastic code 3. རྟེན་པར་སྤྱིང་བརྩེ་བ། kindness towards sick people 4. རྟེན་འཁོར་དག་པ། purity of close disciples 5. ཚཱ་ག་དང་ཟང་ཟིང་གིས་ཕན་འདོགས་པ། benefiting others with dharma teachings and giving material aid 6. དུས་སུ་འདོམས་པ། knowledge of the proper time to give teachings.

མཁའ་ཕྱབ་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན།

A universal meditative concentration free of being biased or sectarian in nature.

མཁའ་འགྲོ།

Dākinī/ sky-goer; sky-walker. Female celestial beings capable of flying through space, residing in a pure land or within cyclic existence. In tantras dākinīs are the class of female deities embodying the wisdom aspect of a practitioner who has attained the uncommon siddhi. A goddess born in the pure land of a Buddha is also known as Dākinī.

མཁའ་འགྲོ་སྤྱི་ལྔ།

Pañca dākinī/ The five families of dākinīs. 1. གཤམ་རྩི་མཁའ་འགྲོ།

Vajra dākinī to the east 2. རྩ་རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ་ Ratna dākinī to the south 3. ཐུབ་པད་མ་མཁའ་འགྲོ་ Padma dākinī to the west 4. ཏུང་ལས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་ Karma dākinī to the north 5. དབུས་སངས་ཀུན་མཁའ་འགྲོ་ Buddha dākinī in the centre.

མཁའ་འགྲོ་སྙིང་ཐིག་

The Heart Drop Doctrine of Dākinī. A secret Nyingma transmission of Guru Padmasambhava given to Khado Yeshe Tsogyal that was later discovered by Padma Ledrel Tsal from a treasure (i.e. Terma).

མཁའ་སྤྱོད།

Khasarpaṇa/ A. A practitioner who utilizes the sky as the realm of existence. B. A dākinī.

མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་གྲུབ།

Khasarpaṇa siddhi/ The Siddhi of Khechhari field. One who has either attained the eight worldly siddhis (see 'jig-rten pa'i dbang-phyug brgyad), one of the eight common siddhis (see thun-mong gi dngos-grub brgyad), or has the capability to travel into the celestial Khechhari fields such as the land of six gods of the desire realm (see 'dod-lha rigs-drug).

མཁའ་སྤྱོད་སྟོར་གསུམ།

The three cycles of Khasarpaṇa dākinī teachings of the Sakya tradition of Tibetan Buddhism. 1. རྩ་རོ་མཁའ་སྤྱོད། Naro Khacho 2. རྩ་མཁའ་སྤྱོད། Indra Khacho 3. མེ་དྲི་མཁའ་སྤྱོད། Metri Khacho.

མཁའ་སྤྱོད་ཆུང་དུ་།

The Lesser Khasarpaṇa. Those practitioners who utilize space or fly in the sky of the form realm, six gods of the desire realm (see 'dod-lha rigs-drug), human world or otherwise being uncertain in terms of their destination.

མཁའ་སྤྱོད་ཆེན་པོ།

The Greater Khasarpaṇa. Those practitioners who possess the following eight qualities: 1. དྲུལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། who can transform their body into a size as tiny as dust particles 2. ལུས་ཡང་བ་ཉིད་དང་། who has a light body 3. འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། who can fly throughout the three realms of existence (see kham-gsum) 4. སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕྲོག་པ་དང་། who are capable of attaining the qualities of a Buddha 5. ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་བ་གསལ་བ་དང་། whose primordial wisdom is penetrative 6. བརྟན་པ་དང་། whose primordial body is stable 7. སྤྱི་བོ་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། who has the power of control over all creatures 8. འདོད་དགུར་སྐྱུར་བ་བཅས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ཕྱན་པའི་མཁའ་སྤྱོད། who fulfills all wishes.

མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས།

Khasarpaṇa kṣetra/ The Dākinī Land.

མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོ།

The lord of the sky, garuḍa bird.

མཁའ་སྤྱོད་མ།

Khasarpaṇa goddess.

མཁའ་ལ་རྒྱ་བའི་ཡི་དྲགས།

The hungry ghosts travelling in the sky, e.g. the malignant spirits and dwarves ('u-rang) of the human world.

མཁས་པའི་དམིགས་པ།

Pañḍitāmbana/ The object of the wise ones. One of the four objects of calm-abiding (śamatha) meditation (see rnal-'byor gyi dmigs-pa bzhi). One who has the wisdom to judge his or her objects of meditation with respect to the aggregates, the spheres, the sources of perception, the links of dependent

arising, and those that are and are not suitable to be taken as the object for developing calm abiding meditation.

མཁུམ་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ།

Pañca paṇḍitālamḥana/ The five qualities of a master-scholar.

1. མང་དུ་ཐོས་པ། extensive hearing & study 2. རྟོན་ལ་མཁུམ་པ། mastery over meaning 3. ཡིག་ལ་མཁུམ་པ། mastery over diction 4. དེས་པའི་ཆེག་ལ་མཁུམ་པ། mastery over definite words 5. ཐོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དགོངས་པ་ལ་མཁུམ་པ། mastery over interpretation of the previous and latter contexts.

མཁུམ་པའི་བྱ་བ་གསུམ།

The three activities of a master-scholar. 1. འཆད་པ། preaching 2. ཅོད་པ། debating 3. ཅོས་པ། writing.

མཁུམ་བཅུན་བཟང་གསུམ།

Learned, pure, wise. A person who is knowledgeable in the sciences of learning, is morally pure with respect to the three gates of activity and unsullied by negativities, and has the pure spirit to benefit others.

མཁྱེན་པ།

Jñāna/ Knowledge; wisdom; understanding; insight.

མཁྱེན་པ་གཉིས།

Two kinds of knowledge. 1. ཇི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པ། yathāvajjñāna/ knowledge of all conventional phenomena 2. ཇི་ལྟོད་པ་མཁྱེན་པ། yāvajjñāna/ knowledge of all ultimate phenomenon.

མཁྱེན་པ་གསུམ།

Three kinds of knowledge. 1. བཞི་ཤེས། vastujñāna/ the omniscient mind 2. ལམ་ཤེས། mārgajñāna/ the knowledge of paths 3. རྣམ་མཁྱེན། sarvajñāna/ the knowledge of bases.

མཐུན་པ་ལྔ

The five knowledges. Same as the five wisdoms (see ye-shes lnga).

མཐུན་གསུམ་གྱི་ཚེས་སུམ་རུ།

The thirty topics that characterize the three knowledges explained in the *Ornament of Clear Realization* (Abhisamayālaṅkāra). These constitute the ten topics that characterize the omniscient mind (see rnam-mkhyen mtshon-byed-kyi chos bcu), the eleven topics that characterize the knowledge of the paths (see lam-shes mtshon-byed-kyi chos bcu-bcig) and the nine topics that characterize the knowledge of the bases (see gzhi-shes mtshon-byed-kyi chos-dgu).

མཐུན་གསུམ་བསྐྱུས་སྒྲུལ།

Meditation on the union of the three knowledges/wisdoms. Condensed, abbreviated meditation on the three wisdoms i.e. basic wisdom, path wisdom and omniscient wisdom.

འཁོན།

The Khon lineage. The patriarchal lineage of the hierarchies of the Sakya tradition. It is said that a celestial being known by the name Yapang Kye (g.ya'-spang-skyes) tamed Kyareng Tragme (skya-rengs khrag-med), a demon, and accepted his wife Yadrug Silema (g.ya'-'brug si-le-ma) to his court as his bride who gave birth to a son. This being the result of combat between a demon and a celestial being the descendants of this lineage came to be known as Khon, the 'combat lineage'. The present lineage holder is His Holiness Sakya Trizin, who is based at Rajpur, India.

འཁོན་པ་བསྐྱུས་ས་པའི་གསོ་སྦྱང་།

The confession ceremony for pacifying disputes. One of the ceremonies of the monastic community held at irregular

འཁོར་རྣམ་བཞི།

Catvāri pariṣadyāḥ/ The four types of followers of Buddha Śākyamuni. 1. ཁྲིམ་པ་ཕོ་མོ་གཉིས། male and female householders 2. རབ་བྱུང་ཕོ་མོ་གཉིས། novice monks and nuns 3. དགེ་སློང་པ་མ་གཉིས། fully ordained monks and nuns 4. དགེ་བསྟན་པ་མ་གཉིས། ordained layman and laywomen.

འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚྲིགས་པ།

Sampanna pariṣadLā/ The perfect retinue. One of the five excellences (see phun-sum tshogs-pa lnga); the fact that a Buddha is being encircled by Bodhisattvas who have attained the spiritual grounds and the knowledge bearers (tantrikas).

འཁོར་བ།

Samsāra/ Cyclic existence (samsāra). The vicious beginningless cycle of rebirth, fraught with sufferings of birth, sickness, aging and death, arising from ignorance as contrast to the state of peace, liberation.

འཁོར་བ་ཉམས་ལེན།

The practice of samsāra. The practice of forbearance and willingly accepting the pains and sufferings within cyclic existence.

འཁོར་བའི་ཁྲིམ།

A. The household of samsāra, family life. B. the queen's palace.

འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་ཆ་ལྔ་པ།

The painting of the wheel of life traditionally depicted on the wall of the portico of a monastery.

འཁོར་བའི་དག།

The enemy of samsāra. A. The wisdom realizing selflessness. B. The state of liberation.

འཁོར་བའི་གླ་མཚོ།

The ocean of saṃsāra. The immeasurable and unlimited suffering that seems to have no beginning and no end of its own.

འཁོར་བའི་རྒྱ་ཁྱ།

The continuity of saṃsāra. The continuity of this aggregate propelled by karma and delusion that knows no beginning.

འཁོར་བའི་སྒྲ།

Saṃsāra dvāra/ The door of saṃsāra. Karma and delusion.

འཁོར་བའི་འཆིང་བ།

Saṃsāra bandhana/ The bindings of saṃsāra. The karma and delusion that binds us within saṃsāric life.

འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ།

Saṃsāra duḥkhatā/ The sufferings within saṃsāra. The sufferings of birth, old age, sickness, death and of hunger, thirst and the like.

འཁོར་བའི་སྒྲ་འདྲིན།

The leader of saṃsāra. The truth of origin of suffering; the karma and delusion that spearheads every experience within saṃsāric life.

འཁོར་བའི་རྩ་བ།

Saṃsāra mūla/ The root of saṃsāra. The six root delusions that bind us to saṃsāra; desire-attachment, hatred-anger, pride, ignorance, deluded views or philosophy, and doubt.

འཁོར་བའི་ལམ།

Saṃsāra mārga/ The paths of saṃsāra. A. The twelve links of interdependent origination (see rten'brel yan-lag bcu-gnyis). B. The non-virtuous activities.

འཁོར་བའི་ལམ་གསུམ།

The three paths within cyclic existence; the circle of three paths. 1. ཉམ་མཛེས་པའི་ལམ། kleśa mārga/ the path of delusions (that give rise to accumulation of karmas) 2. ལས་ཀྱི་ལམ། karma mārga/ the path of karma that give rise to sufferings 3. རྒྱལ་བའི་ལམ། duḥkhata mārga/ the path of suffering that give rise to continuous generation of karmas and delusions.

འཁོར་ལོ་ལྔ།

Pañca cakra/ The five channel wheel. 1-4. (see 'khor-lo bzhi) 5. བསང་གནས་སུ་བདེ་སྤྲང་འཁོར་ལོ། the wheel of sustaining bliss at the secret organ.

འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི།

Catvāri mahācakra/ The four great wheels. 1. མཐུན་པར་གྱུར་བའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། living in a harmonious environment 2. སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་ལ་བདེན་པ། relying upon a holy or spiritual person 3. སྒྲོན་ལམ་བདག་པ། making prayers 4. བསོད་ནམས་བསགས་པ། having accumulated merits. This is also called the four wheels of the god and men (lha-dang mi-rnams-kyi 'khor-lo bzhi).

འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་ལྔ་ལྔ་གསུམ་རིམ་བྱིན་རྒྱུ་སྒྲུབ་པའི།

The great wheel of four-fold blessings according to the completion stage practice of tantra. 1. ལུས་བྱིན་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ། blessings of body 2. རྒྱལ་བྱིན་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ། blessings of speech 3. ཡིད་བྱིན་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ། blessings of mind 4. དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བྱིན་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ། blessings of the suchness.

འཁོར་ལོ་རྒྱུ་གསུམ།

The three-fold wheels. 1. སྒྲོག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་འཁོར་ལོ། the wheel of study through reading, listening and contemplation 2. སྤྲང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་འཁོར་ལོ། the wheel of abandonment through concentration 3. བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། the wheel of service through activities.

འཁོར་ལོ་བཞི།

Catvāri cakra/ The four channel wheels. 1. སྤྱིང་ཁར་ཚེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།
① the wheel of great bliss at the crown 2. མཁྱིན་པར་ལོངས་སྤྱད་ཀྱི་འཁོར་
ལོ། ② the wheel of enjoyment at the throat 3. རྩི་བར་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ།
③ the wheel of phenomena the heart 4. གཙུག་རྟོར་དུ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ།
④ the wheel of emanation at the navel.

འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ།

The three turnings of the wheel of doctrine (see below).

འཁོར་ལོ་གསུམ།

Tri cakra/ A. The three-fold wheels (see above 'khor-lo rnam-gsum). B. The three turnings of the wheel of doctrine. (see below).

འཁོར་ལོ་དང་པོ།

Prathama dharmacakra/ The first turning of the wheel of doctrine. The first teaching at Deer Park, Sarnath, in which Buddha Śākyamuni expounded the Four Noble Truths and set forth the basis of the Hīnayāna philosophy that phenomena have a truly existent nature.

འཁོར་ལོ་བར་པ།

Madhya dharmacakra/ The second turning of the wheel of doctrine. The teaching at Vulture Peak (Gṛdhrakūṭa) in which Buddha Śākyamuni taught the Perfection of Wisdom Sūtras, the teaching which is the basis of the Middle View philosophy, introducing the doctrine that all phenomena lack a truly existent nature.

འཁོར་ལོ་ཐ་མ།

Antya dharmacakra/ The third turning of the wheel of doctrine. The teaching at Vaishālī in which Buddha Śākyamuni taught the Sūtra of Clear Discrimination, the

teaching laying the basis of the Mind-Only School and introducing the doctrine that imputed phenomena lack a truly existent nature, but dependent and thoroughly established phenomena are truly existent.

འཁོར་ལོ་སྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ།

Cakravartin/ The universal monarch. The monarchs wielding wheels in their hands. These monarchs appear only during the time when the human life span stretches between infinite to eighty thousand years.

འཁོར་གསུམ།

The three wheels. A. མཚན་ཆ་མདའ་གྲི་མདུང་གསུམ། The arrow, sword and spear B. The three turnings of the wheel of doctrine (see 'khor-lo gsum) C. བྱིད་པ་པོ་དང་། བྱ་བའི་ལས། བྱ་བའི་ཡུལ་གསུམ། The three circles of an activity, e.g. the agent, the activity and the goal D. ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ། The body, speech and mind.

འཁོར་གསུམ་རྣམ་དག་

The purity of the three circles. The Bodhisattva's practice at the seventh Bodhisattva ground of sealing all the three—agent, activity and goal—as lacking inherent existence in nature.

འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ།

The lack of conceptual imagination of the three circles. The wisdom that is free of any conceptual recognition of the three—agent, activity and goal—as having any inherent identity of their own, and knows these as being empty or free of inherent existence.

འབྱེར་སྟོགས་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱེད།

The three modes of yoga; the yogic practice of the triple ways. 1. རྣམ་པར་སྐྱེའི་འབྱེར་སྟོགས། the yoga of taking all appearances as

the body of a Buddha 2. ལྷ་ཐུགས་ལྟུང་གི་འབྲེལ་སྒྲིག་ the yoga of taking all sounds as the speech of a Buddha 3. སྒྲིག་ཀྱི་ཐུགས་ལྟུང་འབྲེལ་སྒྲིག་ the yoga of taking all thoughts as the mind of a Buddha.

འབྲུགས་པ་སྒྲེབ་པའི་བསྟན་བཅོས།

A compiled treatise. A treatise that is a compilation of fragments on a particular topic from all sūtras, e.g., the *Ornament of Discourses* (mahāyānasūtrālaṃkāra/ mdo-sde-rgyan) or the *Compendium of Precepts* (śikṣasamucchaya/ bslab-btus).

འབྲུལ་རྒྱ།

The cause or condition of deceptive cognition. A. The ultimate cause of deceptive knowledge, e.g. mistaking all that is selfless or non-inherently existent as having self or inherently existence. B. The temporary cause of deceptive perception, e.g. misjudging things through defective vision.

འབྲུལ་རྒྱ་བཞི།

The four causes of deceptive perception or knowledge. 1. འབྲུལ་རྒྱ་གནས་ལ་ཡོད་པ། deception caused by the venue, e.g. seeing trees as running while one is journeying in a boat 2. འབྲུལ་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། deception caused by sense faculty, e.g. seeing falling hairs by a person with cataract 3. འབྲུལ་རྒྱ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ། deception cause by the object, e.g. seeing a wheel of sparks from swinging a flaming fire-brand or torch in a circle 4. འབྲུལ་རྒྱ་དེ་མ་ཐག་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། deception caused by immediate conditions, e.g. seeing the surroundings like a ball of fire when a person is in outrageous anger or wrath.

འབྲུལ་སྒྲུང་།

False appearance; deceptive appearance. The mode of appearance of seeing things as different from their actual mode of abidance.

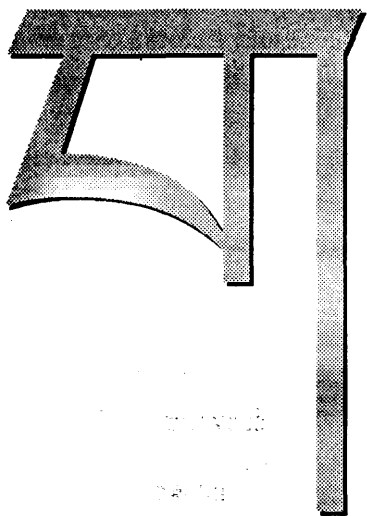
འབྲུལ་ཞིག་པ།

འབྲུལ་ཞིག་པ།

One who has released all deceptions. A person who has realized emptiness through releasing all misconceptions.

འབྲུལ་ཤེས།

Bhrānta jñāna/ A. Misconception; misunderstanding. Wrong ideas and ways of judging things because of one's misunderstanding or recognition. B. Deceptive cognition. An awareness that is deceived with respect to the object that appears to it (snang-yul), synonymous with apparent direct perception (see mngon-sum ltar-s nang).

པང་མང་གི་ཁྱི་བ།

Resolution by the majority. One of the seven ways of pacifying quarrels and arguments (see *rtsod-pa zhi-byed-kyi chos-bdun*) within the Saṅgha community according to the Vinaya rules. If any dispute could not be resolved through the eight appellate procedures (see *mngon-sum brgyad kyis zhi-ba*), it is then decided by throwing tooth sticks, and whichever of the sides gets the majority of the sticks is considered the winner.

པང་ཟག་

Pudgala/ A person. Any person, man or creature imputed upon any of the five aggregates. Lit: ups and downs, meaning such beings have both merits and demerits occasionally growing (*gang-ba*) or waning (*zag-pa/ 'jig-pa*).

to info@nasa.gov

Dvi pudgalātmagrāha/ Two kinds of grasping at the self of a person. 1. བད་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་ལྷན་སྦྲེལ། sahaja pudgalātmagrāha/ innate grasping at the self of a person 2. བད་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་ཀྱན་བདགས། parikalpita pudgalātmagrāha/ intellectual grasping at the self of a person.

the 1990s, the number of people in the world who are illiterate has increased from 1.2 billion to 1.5 billion. The number of illiterate people in the world is expected to reach 1.7 billion by the year 2015. The number of illiterate people in the world is expected to reach 1.7 billion by the year 2015.

The basis of imputation of a person. The five aggregates comprising form, feeling, recognition, perception and consciousness.

9

Pudgalāśayābhiprāya/ Determining the interest of a person. A type of interpretative teaching of Buddha, e.g. the teaching, highlighting the importance of the practice of generosity as the best, in which Buddha's basic intention is to teach the equal importance of the practice of six perfections.

4

Individual preparation. A ritual and rite for the Saṅgha community preparing for their three months rainy season retreat.

The human whispered lineage. The lineage of the three inner yogas according to the Nyingma tradition—Mahāyoga, Anuyoga and Atiyoga transmissions passed to successive disciples stemming from Ācārya Padmasambhava and the great scholar, Vimalamitra.

Pudgala nairātmya/ Selflessness of person. In its highest sense it is the lack of inherent existence of person. According to the Vaibhāsika, Sautrāntikas, Cittamātrins and Svātrantikas

གང་ཟག་བདག་མིང་ཕྱ་མོ།

selflessness of person is either the non-existence of a permanent, single, independent person or the non-existence of a self-sufficient substantially existent person. According to Prāsaṅgika the selflessness of person is either non-existence of a self-sufficient substantially existent person or non-existence of an inherently existent person.

གང་ཟག་བདག་མིང་ཕྱ་མོ།

Sūkṣama pudgalanairātmya/ Subtle selflessness of person. According to Vaibhāṣikas, Sautrāntikas, Cittamātrins and Svātantrikas it is the non-existence of a self-sufficient substantially existent person, and according to Prāsaṅgika it is the non-inherently existent person.

གང་ཟག་བདག་མིང་རགས་པ།

Sthūla pudgalanairātmya/ Coarse selflessness of person. According to the Vaibhasika, Sautrantikas, Cittamatrins and Svatantrikas the coarse selflessness of person is the non-existence of a permanent, single, independent person, and according to Prāsaṅgika it is the non-existence of self-sufficient substantially existent person.

གང་ཟག་བདག་འཛིན།

Pudgalātmagrāha/ Grasping at the self of person. The misconception of the self of person as being truly existent. The perverted conception of a person being inherently existent.

གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ།

Twenty-three impersonal, non-associated compositional factors; phenomena that are neither form or consciousness nor a person. 1. ཐོབ་པ། prāpta/ attainment 2. འདུ་གེས་མིང་པའི་སྒྲམས་འདུག་
asamjñāsamāpatti/ meditative absorption without discrimination 3. འགོག་པའི་སྒྲམས་འདུག་ nirodhasamāpatti/

meditative absorption of cessation 4. འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ།
 asaṃjñatā/ one without discriminative awareness 5. རྩལ་ prāṇa/
 life-force 6. རིགས་མཐུན་པ། nikāyasabhāga/ similar category 7. སྐྱེ་
 ལ། jāti/ birth 8. ག་ལ། jarā/ aging 9. བན་ས་པ། sthiti/ sustenance
 10. མི་རྟག་པ། anitya/ impermanence 11. མེད་ཤེ་ཚྭ་ས་པ། nāmakāya/
 collection of names 12. ཚེ་བ་ཤེ་ཚྭ་ས་པ། padakāya/ collection of
 words 13. ཡི་ཤེ་འི་ཚྭ་ས་པ། vyañjanakāya/ collection of letters 14.
 སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉིད། prthagjanatā/ state of being an ordinary person 15.
 འདུག་པ། pravṛtti/ engagement 16. སོ་སོར་བན་ས་པ། pratiniyama/
 distinct existence 17. རྟལ་འབྱུང་པ། yoga 18. རྟལ་ལ། jāva/ rapidity 19. བོ་
 རིམ། anukrama/ order/ system 20. དུས། kāla/ time 21. བན་ས་པ།
 deśa/ place 22. སྒྲངས། saṃkhyā/ number 23. ཚྭ་ས་པ། bheda/
 group.

གང་བཅུ་བཞི།

Catvāri pudgala/ Four types of persons; four categories of
 persons. 1. མུན་པ་ནས་མུན་པར་འགྲོ་བ། person moving from
 darkness to darkness 2. མུན་པ་ནས་སྒྲང་བར་འགྲོ་བ། person moving
 from darkness to light 3. སྒྲང་བ་ནས་སྒྲང་བར་འགྲོ་བ། person moving
 from light to light 4. སྒྲང་བ་ནས་མུན་པར་འགྲོ་བ། person moving
 from light to darkness.

གངས་རྟེ་སི།

Mt. Kailash. Also called the holy mountain (gangs rin-po-che)
 located in the district of Purang in Ngari region of western
 Tibet, and is venerated by Bonpos, Hindus and Buddhists
 alike. It is located at a height of 6656 meters above sea level,
 and is the source of the river Ganges. After every cycle of
 twelve years in the Horse year, a grand ceremony of special
 pilgrimage takes place.

གཏུ་གཡོག།

The wooden stick used for beating the wooden gong used in a
 monastery to call the community for a congregation. Also
 called gandhi-the'u.

གཞི།

Gaṇḍī/ Wooden gong. A long gong of wood, beaten as a bell to call the congregation of monks and nuns to bi-monthly ceremony, work, mourn at the demise of a fellow monk, and for other emergency matters.

གར་གྱི་ཉམས་དག

Nava nātakabalā/The nine features of dance. 1. རྩེག་པ། lāsyā/ charming 2. དཔུང་པ། vīra/ heroic 3. མི་རྒྱུག་པ། aśubha/ ugly 4. དག་ལྷལ། ūgra/ aggressive 5. བཞད་གད། hasita/ smiling 6. རྒྱུ་ལྷལ། krodha/ wrathful 7. རྩེ་རྩེ། kārunika/ compassionate 8. རྩེ་མས་པ། adbhūta/ frightening 9. རྩེ་ག། śānti/ peaceful.

གར་ཐེག་དབྱངས་གསུམ།

Dancing, drawing and chanting. The three-fold trainings of the monks—performing monastic dance, learning how to draw or build a maṇḍala and chanting of prayers.

གལ་ཆེན་སྤྱང་བའི་ས།

The path of significant purification. According to Nyingma tradition, this is the third ground of a Yogi referring to the third level of the Path of Preparation (second of the five paths), where all manifest delusions obstructing the actualization of the clear light mind on the Path of Seeing (third of the five paths) are dispelled.

གུ་རུ་མཆན་བརྒྱད།

The eight manifestations of Guru Rinpoche. 1. གུ་རུ་ཤུ་མེ་ཆེ། Guru Śākya Senge 2. གུ་རུ་པདྨ་སྤྲུལ། Guru Padmasambhava 3. གུ་རུ་ཉི་མ་འདྲ་ཟེེ། Guru Nyima Odzer 4. གུ་རུ་མེ་ཆེ་བླ་མ་གྱི། Guru Senge Dradog 5. གུ་རུ་རྩེ་རྩེ་ལོ། Guru Dorje Drolo 6. གུ་རུ་མཚོ་སྤྲུལ་རྩེ། Guru Tsokye Dorje 7. གུ་རུ་པདྨ་རྒྱལ་པོ། Guru Padma Gyalpo 8. གུ་རུ་ལོ་ལྷན་མཆོག་གི། Guru Loden Chokse.

Guru Padmasambhava. An Indian pandit of the eighth century, and an incarnation of Buddha, who introduced the tantric form of Buddhism into Tibet and is revered by all traditions of Tibetan Buddhism, especially the Nyingma tradition.

Saṃnāhapratipatti/ Achievement through armour. A Bodhisattva's practice of carrying out all the six perfections within the practice of each perfection. Synonymous with 'Bodhisattva wisdom' (byang-sems kyi mkhyen-pa).

Saṃnāha vīrya/ Armour-like effort. One of the three types of efforts or enthusiastic perseverance (see brtson-'grus rnam-gsum) with which a practitioner would happily endure suffering in order to help liberate others from suffering.

The six goddesses of putting on the armour. These are 1. རྩེ་
ཕག་ལོ། Vajravārāhī 2. གཤེན་རྩེ་ལ། Yāminī 3. མོངས་བྱེད་ལ། Mohinī
4. སྒྲོང་བྱེད་ལ། Saṃcālīnī 5. སྒྲུག་བྱེད་ལ། Saṃtrāsīnī 6. ཅནྟི་ཀ།
Candikā.

Gomi Upāsaka. A layman who in addition to observing the eight precepts of the one day vows (see bsnyen-gnas yan-lag brgyad) receives permission to shave his head and wear robes if he so chooses.

Pañcordhoa-bhāgīya-kleśā/ Five fetters with respect to the higher realm. 1. གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས། rūpa rāga/ longing desire

of the form realm 2. གཟུགས་མེད་པའི་འདྲིང་ཆགས། arūpa rāga/ longing desire of the formless realm 3. རྗོང་པ། āuddhatya/ mental agitation 4. ང་རྒྱལ། manas/ egotistic pride 5. མྱོངས་པ། avidyā/ deluded ignorance.

གོང་མའི་ཆ་མཐུན་གྱི་ཀུན་སྦྱར་ལྔ།

The five constant fetters of the higher realms (see above, gong-ma'i cha-mthun lnga).

གོང་སའི་སྣུམས་འཇུག་དག་པ་བ་བཞི།

The four pure meditative absorptions of the higher (form and formless) realm. 1. གནས་པ་ཆ་མཐུན། aid to existence 2. ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། aid to degeneration 3. རྒྱུ་པར་ཆ་མཐུན། aid to regeneration 4. རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། aid to definitive discrimination.

གོང་མའི་གནས་གཙང་ལྔ།

The five pure states of gods in the higher realm (the form and formless realms). Synonymous with the five pure states (see gnas-gtsang lnga).

གོང་སའི་སྣུམས་འཇུག་

The meditative absorption of the higher realm, i.e. the meditative absorptions of the form and formless realms.

གོང་སའི་དབང་པོ།

The lord of the higher realm. This may mean: A. Brahma, the lord of the form realm B. The sensory faculties within the higher realms.

གོར་གོར་པོ།

The hard-fleshy foetus. The fourth of the five stages of foetus development of a human being in the womb of a mother during its fourth week when the foetus is just able to resist pressure.

གོས་ཐེན་ཅན།

Nilāmbaradhara/ The one with blue robes. This may mean: A. Sky B. Vajrapāṇi C. Saturday (Saturn) D. Mahābala (stobs-bzang) the brother of Viṣṇu (khyab-'jug).

བྱ་ཚུལ་སྤང་།

Sudarśana/ The excellent experience. The sixth state of the fourth level of concentration. The gods in this state enjoy ecstatic bliss of body and mind and see the supreme dharma (chos-kyi mchog). One of the five pure states of gods.

བྱེན་གྱི་རྒྱུད།

Upward-moving wind energy. One of the five energy winds (see rtza-ba'i rlung-linga) that controls swallowing, speaking and breathing, and seated in the centre of the chest.

བྱིན་པ།

A. Ordinary person B. Inferior one C. Lethargic.

བྲག་ས་ཆེན་པོ་བརྒྱད།

The eighteen major texts. Eighteen major texts of Buddhist studies in the Sakya monastic universities. 1. སྤྲུལ་ཐོབ་པའི་མདོ། *Individual Liberation Sūtra* (pratimokṣa sūtra) 2. འདུལ་བ་མདོ་ཅ་པ། *Root Discipline Sūtra* (vinaya sūtra) 3. མངོན་རྟོགས་རྒྱན། *Ornament of Clear Realisation* (abhisamayālaṃkāra) 4. མདོ་ཐེ་རྒྱན། *Ornament of Discourses* (mahāyānasūtrālaṃkāra) 5. རྒྱ་ཐོབ་པ། *Sublime Continuum* (uttaratantra) 6. དབུ་མ་ཅ་པ་གཤམ་རབ། *Clear Distinction Between the Middle and Extremes* (madhyāntavibhāga) 7. ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད། *Clear Distinction Between Phenomena and their Reality* (dharmādharmatāvibhāga) 8. བྱོད་འཕུག། *Guide to Bodhisattva's Way of Life* (bodhicāryāvatāra) 9. དབུ་མ་ཅ་པ་གཤམ་རབ། *Root Wisdom* (mūla madhyamaka kārikā) 10. བཞི་བརྒྱ་པ། *Four Hundred Stanzas* (catuḥśataka) 11. དབུ་མ་འཕུག་པ། *Entering the*

Middle Way (madhyamakāvatāra) 12. མངོན་པ་ཀུན་བདུས།
Compendium of Knowledge (abhidharmasamuccaya) 13. མངོན་
 པ་མཛོད། *Treasure of Knowledge* (abhidharmakośa) 14. ཚད་མ་ཀུན་
 བདུས། *Compendium of Valid Cognition* (pramāṇasamuccaya)
 15. ཚད་མ་རྒྱམ་འབྲེལ། *Commentary on Valid Cognition*
 (pramāṇavarttika) 16. ཚད་མ་རྒྱམ་ངེས། *Discernment of Valid*
Cognition (pramāṇaviniścaya) 17. ཚད་མ་རྒྱུས་གཏེར། *Treasure of*
Valid Cognition (pramāṇayuktinidhi) 18. རྩོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ།
Distinction Between the Three Vows (trisamvarapravedha).

བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན།

Sakya Lama Dakpa Gyaltsen (1147-1216). A great master of the Sakya tradition of Tibetan Buddhism, said to have taken many previous births as Indian and Tibetan Mahāsiddhas. He composed many works including commentaries to the *Cakrasaṃvara* tantra, *Hevajra* and so forth.

བྲགས་པ་ཉམས་པའི་རྒྱ་དྲུག་

The six causes of defamation. 1. རྒྱན་པོ་འབྱེད་པ། gambling 2. འདུས་པ་ལ་བཞུག་པ། witnessing public fair 3. ལེ་ལོ། laziness 4. ཆང་འཐུང་བ། taking intoxicants 5. རྩོག་གྲོགས་བསྟེན་པ། associating with non-virtuous friends 6. མཆན་མོ་གྲོང་དུ་འགྲོ་བ། wandering about at night.

བྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་

Inference by notion. An inferential cognition based on popular convention. For instance, the idea inferring that ‘that with rabbit’ can be called ‘moon’. One of the three inferential cognitions (see rjes-dpag gsum).

བྲགས་པའི་མཆན་མ།

Valid notion. Something that needs no explanation for it is obvious to all.

བྱུང་མཐུན་པའི་བསལ་བ།

The exclusion by notion. A term used in Buddhist logic studies. Any expression or assertion that is absolutely contradictory to common notion, e.g. to call a vase a moon or to state that a human skull is a clean substance.

བྱང་དུམ་ལ་བརྒྱད།

Aṣṭa śītanaraka/ Eight cold hells. 1. རུ་བྱར་ཅན། arbudah/ blistering 2. རུ་བྱར་དྲོལ། nirarbudah/ broken blister 3. སྐྱ་ཐམ། atataḥ/ chattering teeth 4. ཨ་ཁུ་ཟེར་བ། huhuvah/ 'a-chu' sneezing 5. ཀྱེ་ཏུད་ཟེར་བ། hahavah/ 'kye-hud' crying 6. ལྷ་པལ་ལྷ་ཁྱེར་གསལ། utpalah/ utpala-like splits (on petals) 7. པད་མ་ལྷ་ཁྱེར་གསལ། padmah/ lotus-like splits (on petals) 8. པད་མ་ལྷ་ཁྱེར་ཆེན་པོ་གསལ། mahāpadmah/ big lotus-like splits (on petals).

བྱངས་ཅན་པ།

Samkhyā/ The Enumerators. Propounders of non-buddhist tenets also called Kapilas, who assert that all objects of knowledge can be enumerated into twenty-five categories of phenomena (see she-bya nyer-lnga). They also assert that the Fundamental Principle which is partless, permanent and the agent of all actions, pervades all phenomena. There are two main schools of Samkhyās—the theistic and the non-theistic.

བྱི་གྲུག།

A curved knife. A curved knife with a vajra handle on the lateral face. A ritual implement held by a tantric deity.

བྱུང་མཐུན།

Siddhānta/ Tenets; philosophical theory. The study of philosophical positions and principles of the classical Buddhist and non-Buddhist schools of thought.

བྱུང་མཐའ་སྒྲ་བ་གཉིས།

The two schools of philosophy. 1. རྣམ་པའི་བྱུང་མཐའ་སྒྲ་བ། school of Buddhist philosophy and 2. ཕྱི་རྣམ་པའི་བྱུང་མཐའ་སྒྲ་བ། school of non-Buddhist philosophy.

བྱུང་མཐའ་སྒྲ་བ་བཞི།

The four schools of philosophy; the four classical schools of Buddhist philosophy. 1. ཕྱི་བླ་སྒྲ་བ། Vaibhāṣika 2. མདོ་སྒྲ་བ། Sautrāntika 3. སེམས་ཅམ་པ། Cittamātra 4. དབུ་མ་པ། Mādhyamika.

བྱུང་པའི་འབྲས་བུའི་ཡན་ལག

The set of actualized results. Birth, aging and death are the set of actualized results in the twelve links of interdependent origination.

བྱུང་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྒྱས་གཅིག

Indivisible substances of simultaneous existence. Two separate substances that exist and are produced simultaneously; therefore their origination, sustenance and disintegration takes place at the same time. These two are both substances, and the appearance of one necessitates the appearance of the other, e.g. vase and its colour.

བྱུང་བདེ་རྒྱས་གཅིག

Substances of simultaneous existence. The simultaneity of different, reversed entities—the production, sustenance and disintegration of which takes place at the same time, and are necessarily substances.

བྱུང་པའི་སྤྱོད་པ།

The conduct of a Mahāsiddha. One of the four ways of utilizing tantric realizations. An adept having actualized the feat of utilizing the sky through tantric practices, complements this with practices of the six perfections

according to tantra, and finally gains a state of three-fold vajra conduct of body, speech and mind of a deity.

གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག

A lord of actualization; Mahāsiddha. One who has attained supreme realizations of either or both the sūtra and tantra traditions.

གྲུལ་བྱམ།

Kumbhāṇḍa/ A monstorous demigod somewhat like a vampire in western mythology; a kind of spirit.

གྲོང་འཇུག

Entering a corpse. The practice of entering a corpse. An exalted tantric practice through which a yogi having gained control of his energy winds and mind purposely abandons his body and transfers his consciousness into another serviceable corpse. This enables him to maintain his life even after the break up of his original body in order to fulfil the purpose of other sentient beings. The great yogi Dharma Dhode, the son of Lama Marpa, is said to have demonstrated this practice.

གྲོལ་ལྷགས་ཆེན་པོ་བཞི།

The four great releases or liberations. A transmission of rDzogs-chen practice in which four ways of releasing Rigpa (intuitive mind) into dharmakāya are explained. These are: 1. ཡེ་གྲོལ། Primordial release 2. སང་གྲོལ། self-release 3. བཅིངས་གྲོལ། bare release 4. མཐའ་གྲོལ། limitless release.

སྒྲིང་དྲུག

The six continents. According to *Kālacakra* tantra these are: 1. ལྷ་བའི་སྒྲིང་། moon continent 2. འོད་དཀར་གྱི་སྒྲིང་། white light continent 3. ཀྱ་ཤིའི་སྒྲིང་། kusha grass continent 4. མིའམ་ཅིའི་སྒྲིང་། probable human continent 5. བྲུང་བྲུང་གི་སྒྲིང་། crane continent 6. དྲག་པོའི་སྒྲིང་། agitated continent. These are also called the six

domains of riches because although the mountains, oceans and continents within the cool ranges do not get light from the sun and the moon, human beings survive by rays of light emanated from their bodies and enjoy as much wealth as the gods do.

གླིང་བདུན།

The seven continents. 1-6. (see above, gling-drug) 7. འཛམ་གླིང་
ཆེན་པོ། jambu dvīpa/ the world we live in.

གླིང་ཕྱན་བརྒྱད།

Aṣṭa kṣudradvīpāḥ/ The eight sub-continents. 1-2. ལུས་དང་ལུས་
འཕགས། Deha and Videha around the east. 3-4. རྩ་ཡབ་དང་རྩ་ཡབ་
གཞན། Cāmara and Aparā Cāmara around the south 5-6. གཡོ་ལྷན་
དང་ལམ་སེལ་འབྲེ། Śāthā and Uttaramantriṇa/ around the west 7-
8. ལྷ་མི་སྤྱན་དང་ལྷ་མི་སྤྱན་གྱི་ཁྲོ། Kurava and Kaurava around the
north.

གླིང་བཞི།

The four continents. 1. ཤར་ལུས་འཕགས་པོ། Pūrvavideha to the
east 2. ལྷོ་འཛམ་གླིང་། Jambudvīpa to the south 3. ལྷ་བ་བལྟ་ལྷོད།
Avaragodāniya to the west 4. བྱང་ལྷ་མི་སྤྱན། Uttarakuru to the
north.

སྒྲ་དབྱངས་ཀྱི་ངེས་པ་བདུན།

The seven principles of sounds and chanting 1. དྭག་སྒྲེས་མ་བྱའི་
སྒྲ་ལྷ་ར་སྒྲེག། drug-skyes like the sound of a peacock 2. དྭང་སྒྲ་བ་
སྒྲ་སྒྲ་ཀྱིས་ཅོམ། drang-srong like the sound of a mendicant 3. ས་
འཛིན་སྒྲེས་ནི་ར་ཡི་སྒྲ། sa-'dzin-skyes like the sound of a goat 4.
བར་མ་ཁྲུང་ཁྲུང་སྒྲ་སྒྲེག་བཞིན། bar-ma like the sound of a crane 5. ལྷ་ལྷན་
མི་ཉལ་ལྷན་ཏུས་སྒྲ། lha-lha-nyan like the sound of
a kucoo during the spring 6. ལྷོ་གསལ་ཏུ་སྒྲ་ལྷ་བྱར་འཆེན། blo-gsal
like the sound of a horse 7. འཁོར་ཉན་སྒྲ་པོའི་སྒྲ་ལྷ། 'khor-nyan
like the sound of an elephant.

གྲུ་དབྱངས་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Gitopamā cittotpāda/ The song-like bodhicitta. The Bodhisattva motive of enlightenment associated with primordial cognition possessed by the Bodhisattva on the tenth stage, surpassing the practice of primordial wisdom.

གྲུད།

Scapegoat. A clay or dough effigy of a person consecrated and sent away as ransom to appease harmful spirits which causes sickness or interference.

གྲེང་གཞིའི་སྒྲེ།

The introductory teachings. One of the twelve scriptural categories (see gsung-rab yan-lag bcu-gnyis); teachings given by Buddha to specific people. For instance, the sūtra that prescribes the act of stealing as a proscribed misdeed because of the behaviour of Nor-can, the son of a potter.

གྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མ།

Adventitious defilement; incidental stains. Usually refers to all obscurations that temporarily obscure the pristine mind.

གྲོ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ།

Nature truth body that is pure from adventitious stains. For instance, the noble truth of cessation within Buddha's mental continuum.

དགག་པ།

Pratishedha/ A negative phenomenon. An object which is realized through the explicit elimination of an object of negation. For instance, a non-vase thing.

དགག་བྱ།

Pratishedhya/ An object of negation. An object of refutation, or that which is to be disproved in a logical argument.

དགག་བྱ་གཉིས།

The two objects of refutation. 1. ལམ་གྱི་དགག་བྱ། mārga pratiṣedhya/ refutation on the path of practice 2. རིགས་པའི་དགག་བྱ། yukti pratiṣedhya/ refutation through logical analysis.

དགག་བྱའི་ཚེས།

Pratiṣedhya dharma/ The object of refutation; antithesis. That which is to be refuted in a logical argument, the opposite of the subject and the predicate taken together in a logical syllogism.

དགག་བྱའི་མཐའ་བཞི།

Catvāri pratiṣedhyāntā/ The four extremes to be refuted. 1. ཡོད་པའི་མཐའ། astyanta/ extreme of existence 2. མེད་པའི་མཐའ། nāstyanta/ extreme of non-existence 3. བཞིས་ཀྱི་མཐའ། ubhyānta/ extreme of being both 4. བཞིས་ཀྱི་མ་ཡིན་པའི་མཐའ། advyānta/ extreme of being neither.

དགག་བྱའི་བདག་

Pratiṣedhyātman/ The self to be refuted. The self to be refuted, the direct opposite of the selflessness to be explicitly negated when one realizes the true selflessness.

དགག་བྱའི་བདག་གཉིས།

The two kinds of self to be refuted. 1. གང་ཟག་གི་བདག་ pudgalātman/ self of a person 2. ཚེས་ཀྱི་བདག་ dharmātman/ self of a phenomenon.

དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི།

Pratiṣedhyārthasāmānya/ Meaning generality or generic image of an object to be refuted.

དགག་དབྱེ།

Pravāraṇā/ The ceremony of lifting the restrictions. Lifting restrictions particularly laid down for individual monks

during the three month rainy season retreat; the last day of the rainy season retreat.

དགག་གཞི།

The basis of negation. For instance, the vase being the basis of negation upon which the conception of that vase being a permanent phenomena is refuted or expelled.

དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།

Refutation, establishment and responding to an assertion. A traditional scholarly means of refuting the stand of others, through establishing one's own position and responding to the criticism of one's own position. A systematic debate in the study of Buddhist logic should fulfill these three essential factors.

དགའ་ལྷན།

Tuṣita/ A. The Heaven of Joy. The Tuṣita Buddha field; the pure land where the future Buddha, Maitreya would give teachings, also called the joyous field of virtue and mental happiness (dga'-ldan yid-dga' chos-'dzin); one of the six heavens of the gods of desire realm. It is also known to be the heaven for Bodhisattvas obstructed by a single birth from attaining Buddhahood. B. The Ganden monastery founded by Je Tsong Khapa in 1408.

དགའ་ལྷན་ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ།

The Mahāmudrā of the Gelug tradition. A transmission of developing calm abiding and penetrative insight meditation by taking one's mind as the object of meditation in the Gelug tradition as a means to finding the right view through

དགའ་ལྷན་ཁྱིམ་པ།

The holder of Ganden throne; the successor to the throne of Je Tsong Khapa.

དགའ་བ་ཚད་མེད།

Immeasurable joy. One of the four immeasurables (see tsad-med bzhi). A meditation on joy in which one takes immeasurable sentient beings as one's object of meditation and wishes them never to be separated from a genuine happiness free of suffering.

དགའ་བ་བཞི།

The four joys. The joys experienced through the flow of melting regenerative fluid in stages from crown to secret organ in the highest tantric practices. 1. དགའ་བ། muditā/ joy 2. མཚོན་དགའ། pramuditā/ great joy 3. བྱེད་དགའ། viśeṣa muditā/ exalted joy 4. ལྷན་སྦྱེས་ཀྱི་དགའ་བ། sahaja muditā/ innate joy.

དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་རྒྱུ་ལྷན་ལག་

Prīṭisambodhyaṅga/ The perfect joy as a limb to enlightenment. One of the seven limbs of enlightenment (see byang-chub yan-lag bdun), the contentment and benefit that is physically and mentally received by the joy of reaching the first Bodhisattva ground.

དགའ་བཞི་འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་།

The miraculous cathedral of four-fold joy. Another name of the Lhasa cathedral. The name was given due to jubiliante shown by man, gods, nāgas and spirits at the beginning of the building of the Lhasa cathedral.

དགེ་སློམ་

A monk disciplinarian. The monk in charge of enforcing the monastic rules and regulations.

དགེ་བསྐྱེད།

Upāsaka/ Ordained lay person. A layman or laywoman who has taken any or all of the five precepts—not killing, not lying, not indulging in sexual misconduct, not stealing and not taking intoxicants.

དགེ་བསྐྱེད་དངོས་གནས་པ་གསུམ།

The three fully fledged lay persons. 1. ཡོངས་ཚྭ་གསུམ་དགེ་བསྐྱེད། a full fledged ordained lay person observing all the five vows until death while remaining as a householder e.g. Marpa, the great translator. 2. ཚངས་སྤྱོད་དགེ་བསྐྱེད། a full fledged ordained lay person observing all the five vows until death and leading a life of celibacy e.g. Candragomin. 3. ཐོ་མི་དགེ་བསྐྱེད། a full fledged ordained lay person observing all the eight vows of a one day vow holder (see bsnyen-gnas yan-lag brgyad) until death and who wears robes.

དགེ་བསྐྱེད་བདག་ས་པ་བ་བཞི།

The four nominal ordained lay persons. 1. རྒྱལ་མ་འབྲེལ་ཅམ་གྱི་དགེ་བསྐྱེད། a lay person ordained merely through seeking refuge in the three jewels 2. རྒྱ་གཅིག་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person observing only one of the four root vows 3. རྒྱ་གཉིས་ཅམ་བསྐྱེད་བའི་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person observing only two of the four root vows 4. རྒྱ་གསུམ་ཅམ་བསྐྱེད་བའི་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person observing three of the four root vows.

དགེ་བསྐྱེད་བྱ་བ།

The six kinds of ordained lay persons (upāsaka). 1. རྒྱལ་མ་འབྲེལ་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person (merely) by having taken refuge in the three jewel 2. རྒྱ་གཅིག་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person observing only one of the five vows 3. རྒྱ་གཉིས་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person observing only two of the five vows 4. རྒྱ་གསུམ་དགེ་བསྐྱེད། an ordained lay person observing three of the five vows 5. ཡོངས་ཚྭ་གསུམ་དགེ་བསྐྱེད། a full-fledged ordained lay

person observing all the five vows 5. ཚངས་སྒྲིབ་དག་བཞུགས། an ordained lay person observing all the five vows until death, and leading a life of celibacy.

དག་སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་

Emptiness of virtue and non-virtue. The lack of inherent existence of both virtue and non-virtue in their ultimate sense.

དག་འདུམ།

Saṅgha/ The holy community; the supreme assembly; the Saṅgha. One of the three objects of refuge conventionally represented by the community of monks and nuns (above three or four) devoted to study and practice of the teachings of Buddha, and ultimately, the Saṅgha comprises those on and above the path of seeing (Āryas).

དག་འདུམ་ཀྱུན་སྒྲིབ་

The debate courtyard or the main assembly hall of a monastic community.

དག་འདུམ་དབྱེས་འབྱེད་པ།

Creating a schism in the Saṅgha community. Causing disunity in the monastic community with at least four people on each side. Such an act constitutes one of the five heinous crimes (see mtsams-med lnga).

དག་འདུམ་གྱི་དབྱེས་གསུམ།

The three schisms within a monastic community. 1. ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་དབྱེས། schism by a defection, i.e., by way of diverting devotion to a non-Buddhist teacher and precepts during the presence of Buddha Śākyamuni himself or his hierarchies 2. ལས་ཀྱི་དབྱེས། schism by behavior 3. ལྟུགས་ལྟུགས་དབྱེས། schism by dispute .

དག་འདུམ་ཉི་ཤུ།

Vimśatī saṅgha/ The twenty Saṅgha members. The twenty

exemplary Saṅgha members comprising 1-5. ལྷན་ལྷན་ལ། the five stream-winners 6-8. ཕྱིར་འོང་གསུམ། the three once-returners 9-18. ཕྱིར་མེ་འོང་བཅུ། the ten never-returners 19. དབང་བཅོམ་ལྷན་ལ། the enterers into Arhatship 20. བསེ་རུ་ལྷ་བུའི་རང་སངས་རྒྱལ། the rhinoceros-like solitary realizer (see bse-ru lta-bu'i rang sangs-rgyas).

དགེ་འདུན་ཐ་དད་པ།

A Saṅgha of different orders. The Saṅgha members belonging to different schools within the same tradition.

དགེ་འདུན་ཕལ་པོ་ཆེའི་སྡེ་པ་ལྔ།

The five Mahāsāṅghika schools. 1. འུ་ཕྱི་རི་བོའི་སྡེ་པ། Purvaśaila 2. འུ་ཕྱི་རི་བོའི་སྡེ་པ། Aparāśaila 3. གངས་ཀྱི་རི་བོའི་སྡེ་པ། Himavata 4. འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྐྱབས་པའི་སྡེ་པ། Lokottaravādin 5. ཉན་པར་སྐྱབས་པའི་སྡེ་པ། Prajñāpativādin.

དགེ་འདུན་དབྱ་སྡེ་གཉིས།

The two honourable classes of Saṅgha. 1. རབ་བྱང་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ། the ordained monks 2. གོས་དཀར་ལྗང་ལོ་ཅན་གྱི་སྡེ། the tantrikas bearing matted hair knots on their head, as were honoured by King Tri Ralpa Chen, who spread two silken scarves bound to his head and let a member of each class of Saṅgha be seated on these scarf cushions as a mark of his respect and devotion to them.

དགེ་འདུན་བཙུན་པ།

The honoured Saṅgha, referring to the community of monks and nuns who hold moral disciplines as laid down in the Vinaya teachings.

དགེ་འདུན་བཞི་སྡེ།

The four-fold Saṅgha members. A group of four fully ordained monks already on the paths of attainments or a gathering of four fully ordained monks in their ordinary state

having received their Bikṣu ordination by means of four-fold requests.

དགེ་འདུན་གསུམ།

The three Saṅgha members. 1. སོ་སོ་སྤྱི་བའི་དགེ་འདུན། the ordinary fully ordained Saṅgha member—a group of four or more ordinary saṅgha members who have all received their full ordination of a Bikṣu by means of four-fold requests 2. སློབ་པའི་དགེ་འདུན། Saṅgha member on the path of a trainee—any Saṅgha member who is on or above the stream-winner's path, up to the path leading to Arhatship 3. མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན། Saṅgha member on the path of no-more learning—a person who has already attained the state of an Arhat.

དགེ་ལྷན་པའི་སྒྲིན་ལམ་ལྔ།

The five prayers of Gelug tradition. 1. བཟང་བྱུང་སྒྲིན་ལམ། Prayer of Good Deeds 2. དུམས་སྒྲིན། Prayer of Buddha Maitreya 3. ཐོག་མཐའ་ལ། Prayer of Beginning and the End 4. བདེ་སྒྲིན། Prayer of the Blissful Fields 5. བྱུང་འཇུག་སྒྲིན་ལམ། Prayer of the Deeds of a Bodhisattva.

དགེ་བ་བརྒྱ།

Daśakuśalāni/ The ten virtues. 1. སྤྲོག་གཙོད་སྤོང་བ། prāṇātighātād virati/ abandoning the act of killing 2. མ་དྲིན་པར་ལེན་པ་སྤོང་བ། adattādānād virati/ abandoning the act of stealing 3. ལོག་གཡེམ་སྤོང་བ། kāmamithyācārād virati/ abandoning the act of indulging in sexual misconduct 4. རླུང་སྤོང་བ། mṛṣāvādāt prativirati/ abandoning the act of telling a lie 5. བྲུ་མ་སྤོང་བ། pāśūnyāt prativirati/ abandoning the act of slandering 6. ཆེག་རྩལ་སྤོང་བ། pārūṣyāt prativirati/ abandoning the act of using harsh words 7. རག་ལྟུལ་སྤོང་བ། Sambhinna pralāpat prativirati/ abandoning the act of indulging in idle gossip 8. བརྟུང་སེམས་སྤོང་བ། abhidhyāyāḥ prativirati/ abandoning the act of being covetous 9. བརྟོད་སེམས་སྤོང་བ། vyāpādāt prativirati/ abandoning the act of harming others 10. ལོག་ལྟ་སྤོང་བ། mithyādrṣṭeḥ

prativirati/ abandoning upholding wrong views or philosophies.

དག་བ་བཅུ་གཅིག

Eka daśa kuśalāni/ Eleven virtuous mental factors. 1. དད་པ། śraddhā/ faith 2. རྩོལ་ཤེས་པ། hrī/ sense of shame 3. སྤྲུལ་ཡོད་པ། apaltavyam/ sense of dread of blame 4. འདོད་ཆགས་མེད་པ། alobha/ lack of desire 5. ཞེ་སྤང་མེད་པ། adveṣa/ lack of hatred 6. བཏི་ལྷག་མེད་པ། amoha/ lack of stupidity 7. བརྩོན་འགྲུས། vīrya/ virtuous effort 8. བག་ཡོད། apramāda/ conscientiousness 9. བེན་སྤྲུང་ས། praśrabdhi/ suppleness 10. བདང་སྦྱོམ་ས། upekṣā/ equanimity 11. རྣམ་པར་མི་འཆེ་བ། ahimsā/ not harming others.

དག་བ་བཅུ་གཉིས།

Dvadaśa kuśalāvi/ The twelve virtues. 1. རྩོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དག་བ། svabhāvakuśala/ natural virtue 2. འབྲེལ་བའི་དག་བ། sambandhakuśala/ associate virtue 3. རྩེས་སྤྲུལ་འབྲེལ་བའི་དག་བ། anubandhakuśala/ concordant virtue 4. ཀླན་སྦྱོང་གི་དག་བ། samutthānakuśala/ motivated virtue 5. དོན་དམ་གྱི་དག་བ། paramārthakuśala/ ultimate virtue 6. སྦྱེ་བས་ཐོབ་པའི་དག་བ། upapattipratilambhikakuśala/ virtue acquired by birth 7. སྦྱོར་བའི་དག་བ། prayogakuśala/ virtue acquired through learning 8. ཡན་འདོགས་པའི་དག་བ། upakārikuśala/ beneficial virtue 9. ཡོངས་སྤྲུལ་འཛིན་པའི་དག་བ། parigrāhakakuśala/ fully acquired virtue 10. བཞིན་པའི་དག་བ། pratipakṣakuśala/ antidotal virtue 11. ཉེ་བར་ཞི་བའི་དག་བ། upaśamakuśala/ fully pacified virtue 12. ལྷུ་མ་ཐུན་གྱི་དག་བ། niṣyandakuśala/ virtue congruent to its cause.

དག་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཉིས།

The two virtuous suchnesses; the two wholesome realities. 1. བཅང་ཟག་གི་བདག་མེད། pudgalanairātmya/ selflessness of a person 2. ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད། dharmanairātmya/ selflessness of a phenomenon.

དགེ་བའི་ཙ་བ་གསུམ།

The three root virtues. 1. འདྲོད་ཆགས་མེད་པའི་དགེ་བའི་ཙ་བ། alobha/ root virtue devoid of desire 2. ཞེ་སྒྲུང་མེད་པའི་དགེ་བའི་ཙ་བ། adveṣa/ root virtue devoid of hatred 3. གཉི་ཟུག་མེད་པའི་དགེ་བའི་ཙ་བ། amoha/ root virtue devoid of mental stupidity.

དགེ་བའི་ཡིད་གཉིས།

The two mental virtues; the two virtuous minds. 1. སྤྱིས་ཐོབ་ཀྱི་དགེ་བ། virtuous mind by birth 2. སྦྱོར་བྱུང་གི་དགེ་བ། virtuous mind by training.

དགེ་བའི་བཤེས་གཉིས།

Kalyāṇamitra/ Spiritual master; spiritual friend; religious teacher; a Guru.

དགེ་བའི་བཤེས་གཉིས་བྱི་མཚན་ཉིད་བཅུ།

Daśa kalyāṇamitra guṇā/ The ten qualities of a spiritual master; the ten requisites of a Mahāyānist teacher. 1. ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་དུལ་བ། being humble due to his higher training of morality 2. ལྷག་པ་དྲིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པས་ཞི་བ། being calm due to his higher training of concentration 3. ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཉེ་བར་ཞི་བ། being pacified due to his higher training of wisdom 4. ལུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ལྷུག་པ། being rich in oral transmission 5. སྦྱོང་པ་ཉིད་ཉིགས་པ། having realized emptiness 6. སྦྱོབ་མ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ། being more learned than his students 7. སྦྱོ་མཁས་པ། being skillful in preaching 8. བརྩི་བ་དང་ལྷན་པ། being compassionate 9. བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྷན་པ། being hard working 10. སྦྱོང་ལ་སྦྱོང་པ། having no regrets or lamentation.

དགེ་བའི་བཤེས་གཉིས་བསྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དགུ།

Nine attitudes of relying on a Guru/ spiritual master. 1. བྱ་མཇངས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས། attitude like that of a wise son 2. རྩྭ་ལྟ་བུའི་སེམས། vajra-like attitude 3. ས་གཞི་ལྟ་བུའི་སེམས། attitude like the

foundational ground 4. ཁོར་ཡུག་གི་རི་ལྗང་བུའི་སེམས། attitude like the surrounding mountain 5. བཅུན་གཡོག་ལྗང་བུའི་སེམས། attitude like that of a servant 6. ཐོག་པ་ལྗང་བུའི་སེམས། attitude like that of a staircase 7. མྱོ་ཁྱི་ལྗང་བུའི་སེམས། attitude like that of a watch-dog 8. ཕུག་དར་ལྗང་བུའི་སེམས། attitude like that of a broom 9. བློགས་བཟང་པོ་ལྗང་བུའི་སེམས། attitude like that of a good friend.

དགེ་བའི་ས་མང་བརྒྱ་གཅིག

The eleven virtuous levels of thought (see dge-ba bcu-gcig). These eleven levels of thought accompany a perfect virtuous state of mind.

དགེ་སྤྱང་།

Śramaṇa/ A practitioner of virtue. A general name for any person ordained as a novice monk or nun, or a fully ordained monk or nun or the whole Saṅgha, who have vowed to attain the state of liberation by means of observing the precepts of the individual liberation vows (pratimokṣa) in his or her endeavour to eliminate delusions and pacify sufferings within saṃsāra.

དགེ་སྤྱང་གི་ཆོས་བཞི།

The four precepts of a monk; the four principles of a monk. 1. བཞེ་ཡང་སྤྱང་མི་བཞེ་བ། ākruṣṭena na pratyākroṣitavyam/ not to scold another although being scolded 2. རྩོས་ཀྱང་སྤྱང་མི་རྩོ་བ། roṣitena na pratiroṣitavyam/ not to become angry when incited to anger 3. བརྟེགས་ཀྱང་སྤྱང་མི་བརྟེག་པ། tādite na prativāḍitavyam/ not to hit another in return when being hit 4. མཚང་བྱས་ཀྱང་སྤྱང་མི་འབྲུ་བ། bhaṇḍitena na pratibhaṇḍitavyam/ not to reveal another's faults when he does so.

དགེ་སྤྱང་གི་འབྲས་བུ་བཞི།

The four fruits of a trainee. 1. ཐུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ། the fruit of a Stream-winner 2. ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ། the fruit of a Once-

returner 3. ཕྱིར་མེད་པའི་འབྲས་བུ། the fruit of a Never-returner 4.
དབྱ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ། the fruit of an Arhat.

དག་སྤྱང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ།

The fruit of a trainee. The path of thorough liberation which is compositional and the truth of cessation that is a non-compositional attainment.

དག་རྩ།

Mūla kuśala/ The root of virtue. Any wholesome act or practice such as of giving and honouring that results in happiness and benefit.

དག་ཚུལ།

Śramaṇera/ A novice monk. A monk observing thirty-six precepts according to the pratimokṣa vows (dge-tsul-gyi blang-'das so-drug).

དག་ཚུལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡན་ལག་བརྒྱ།

Daśa śramaṇera prahātavya dharmā/ The ten precepts of a novice monk; the ten limbs of abandonment for a novice. 1. སྤྱག་གཅོད་སྤང་བ། prāṇātighātād virati/ to avoid taking life 2. མ་བྱིན་པར་ཁེན་པ་སྤང་བ། adattādānād virati/ to avoid stealing 3. མི་གཙང་སྤྱོད་སྤང་བ། kāmamithyācārād virati/ to avoid engaging in sexual misconduct 4. རླུང་སྤང་བ། mṛṣāvādāt virati/ to avoid telling lies 5. མྱུས་བྱུར་སྤང་བ། madyapāna virati/ to avoid taking intoxicants 6. གར་སྐྱེས་སྤང་བ། nāṭaka virati/ to avoid dancing, etc. 7. འབྲིང་སྐྱེས་སྤང་བ། mālāya virati/ to avoid wearing garlands, etc. 8. མཁའ་སྒྲུབ་ཆེ་མཐོ་སྤང་བ། ucchāśayana mahāśayana virati/ to avoid using high and luxurious beds and seats 9. དུས་མིན་ཁ་བས་སྤང་བ། vikāta bhojana virati/ to avoid taking untimely food 10. གསེར་དང་ལཱ་ཁེན་པ་སྤང་བ། jātarūparajata virati/ to avoid accepting gold and silver.

དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒང་འདས་སྤྱོད་

The thirty-six precepts of a novice monk. 1. མི་གསོད་པ་སྤོང་བ། to avoid killing a human being 2. དུད་འབྲོ་དང་བཅས་པ་བཞེག་པ་སྤོང་བ། to avoid harming living beings 3. དུད་འབྲོ་དང་བཅས་པ་སྤྱུད་པ་སྤོང་བ། to avoid using water containing living creatures 4. དུད་འབྲོ་གསོད་པ་སྤོང་བ། to avoid killing animals 5. མ་བྱིན་པ་ལེན་པ་སྤོང་བ། to avoid stealing 6. མི་གཙང་སྤྱོད་སྤོང་བ། to avoid indulging in sexual misconduct 7. རྩོན་སྒྲ་བ་སྤོང་བ། to avoid telling lies (about super-human attainment) 8. བཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས་སྤོང་བ། to avoid accusing a bhikṣu or novice groundlessly of a defeat (pham-pa) 9. བཞི་ཚམ་གྱི་སྐྱར་འདེབས་སྤོང་བ། to avoid deprecating a bhikṣu or novice by insinuation 10. དགེ་འདུན་དབྱེན་འབྱེད་པ་སྤོང་བ། to avoid creating schism in the Saṅgha community 11. དེ་ཇིས་ཕྱོགས་པ་སྤོང་བ། to avoid following such a faction 12. བྱིས་པ་བསུན་འབྱེན་པ་སྤོང་བ། to avoid disturbing the householders' faith 13. བེས་བཞིན་གྱི་རྩོན་སྤོང་བ། to avoid knowingly telling a lie 14. བེས་ངོར་བྱེད་པ་སྤོང་བ། to avoid making false accusations as a favour to a friend 15. འཕྱ་བ་སྤོང་བ། to avoid despising a Saṅgha steward 16. ཟས་ཅུང་གི་ཕྱིར་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་སྤོང་བ། to avoid accusing a monk of teaching Dharma for material gain 17. རྩོན་མེད་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་སྤོང་བ། to avoid accusing a bhikṣu groundlessly of committing a remainder-transgression 18. བསྐབ་པ་མི་སྤོང་བ། to avoid not listening to the advice of an elder 19. འབྲས་ཆེན་འཁེབས་པ་སྤོང་བ། to avoid accepting food that is more than one's share 20. ཆང་འཕྲང་བ་སྤོང་བ། to avoid taking liquor 21. སྒྲུ་སྐྱེས་སྤོང་བ། to avoid singing 22. བར་སྐྱེས་སྤོང་བ། to avoid dancing etc. 23. རྩོན་མི་བྱེད་པ་སྤོང་བ། to avoid playing musical instruments 24. རྩོན་སྐྱེས་སྤོང་བ། to avoid wearing ornaments 25. སྤོང་ཁ་དྲི་འཆང་བ་སྤོང་བ། to avoid using colourful costumes 26. སྤོང་ཁྱུག་བྱེད་པ་སྤོང་བ། to avoid using aromatic scents 27. སྤོང་བ་སྐྱེས་སྤོང་བ། to avoid wearing garlands, etc. 28. སྤོང་ཁྱུག་ཆེ་མཐོ་སྤོང་བ། to avoid using luxurious seats and beds 29. དེར་འདུག་པའམ་ཉལ་བ་སྤོང་བ། to avoid sleeping or sitting upon luxurious seats and beds 30. སྤོང་ཁྱུག་གི་སྤོང་ཁྱུག་སྤྱོད་པ་སྤོང་བ། to avoid using high thrones or beds more than a cubit in height

31. དེར་འདུག་པའམ་ཉལ་བ་སྤང་བ། to avoid sleeping or sitting upon high thrones or beds more than a cubit in height 32. ཕྱི་དྲིའི་ཁ་ཟས་སྤང་བ། to avoid eating food after noon 33. གསེར་དང་ལེན་པ་སྤང་བ། to avoid accepting and keeping gold and the like 34. བྱིས་པའི་རྟགས་འཆང་བ་སྤང་བ། to avoid maintaining a layman's way of life 35. རབ་བྱུང་གི་རྟགས་སྤངས་པ་མི་སྤང་བ། to avoid abandoning a monk's way of life 36. མཁན་པོར་གསོལ་བ་བདེ་པ་ལས་མ་ཉམས་པ། to avoid refusing service to one's abbot and teachers.

དག་ཚུགས།

The collection of virtues. The collection of merits (bsod-nams kyi tshogs) and the collection of insights (ye-shes kyi tshogs).

དག་སྤྱང་།

Bhikṣu/ A fully ordained monk. A monk observing two hundred and fifty-three vows according to the Mūlasarvāstivādin tradition according to Tibetan monastic discipline.

དག་སྤྱང་ལྔ།

Pañca bhikṣu/ The five types of fully ordained monks (gelong/ bhikṣu). 1. སྤྱང་བའི་དག་སྤྱང་། bhikṣuta iti bhikṣu/ an alm seeking bhikṣu 2. མིང་གི་དག་སྤྱང་། saṃjñābhikṣu/ a bhikṣu in name 3. ཁས་འཆིབས་འདི་དག་སྤྱང་། pratijñā bhikṣu/ a nominal bhikṣu 4. གསོལ་བ་ཞིའི་ལས་ཀྱི་དག་སྤྱང་། jñāpati caturtha karmaṇo pasampanno bhikṣu/ a bhikṣu by four-fold request 5. ཉམ་མེད་སྤྱང་། bhinnakleśatvad bhikṣu/ a bhikṣu who is free of delusions.

དག་སྤྱང་གི་བསྟུན་བྱ།

The precepts of a fully ordained monk. The five classes of vows to be observed—the class of defeats, remainders, abandoning downfalls, propelling downfalls and faults, comprising all the two hundred and fifty-three precepts.

དགེ་སྤང་མའི་བསྐབ་བྱ།

The precepts of a fully ordained nun. The three hundred and sixty-four vows classed as eight defeats, twenty remainders, thirty-three abandoning downfalls, one hundred and eighty propelling downfalls, eleven individual confessions and one hundred and twelve faults.

དགེ་སྤྱབ་མ།

Sikṣamānā/ A probationary novice nun. One of the seven types of individual liberation vow holders, who is a novice nun on two years probation before being ordained as a Bhikṣuṇī, observing the six root dharma (see rtsa-ba'i chos drug) and the six auxiliary dharma (see rjes-mthun gyi chos drug) in addition to her novice vows.

དགོངས་གདེར།

The mind treasure teachings. Those cycle of teachings revealed spontaneously from within by a highly realized master and recorded in writing. This kind of teaching is particularly renowned in the Nyigṇma tradition of teaching Buddhism.

དགོངས་པ།

Abhiprāya/ A. Thought, idea or view point. B. Honorific for mind. C. The essential point. D. Permission.

དགོངས་པ་ཅན་བཞི།

Catvāro bhiprāyā/ The four interpretative sūtras primarily stressing the basic intention of Buddha. 1. མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ། samatābhiprāya/ determining the samenesses 2. རྣམ་གཞན་ལ་དགོངས་པ། arthāntarābhiprāya/ determining some other meaning 3. དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ། kālāntarābhiprāya/ determining some other time 4. བཅའ་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ།

pudgalāntarābhiprāya/ determining the interest of a particular person.

དགོངས་པ་བརྟེན་གསུང་།

The teaching through symbolic gestures. One of the five ways of imparting teaching (see *gsung lnga*) by a *sambhogakāya* Buddha who transmits teachings to his circle of disciples through physical gestures and the meaning is understood by the disciples. A special lineage of transmission as asserted by the Nyingma tradition of Tibetan Buddhism.

དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་འབྲུབ་པ།

Complete fulfillment of the thought. One of the four objects of pervasion (see *khyab-pa'i dmigs-pa bzhi*). The experience of self-transformation from this impure body to a pure body as a result of repeated training of complete attention and familiar with the chosen object of calm-abiding (*zhi-gnas*) and penetrative insight (*lhag-mthong*) meditation.

དགོན་པ།

Monastery; monastic university; a hermitage.

དགོན་པ་བ།

A. A recluse. B. A hermit. C. Gonpawa, a master of the Kadampa tradition.

དགྲ་བཙུམ་པ་མཐོང་ཐོབ་པ།

Arhat *drṣṭiprāpti*/ Foe-destroyer by correct view; the intelligent Foe-destroyer.

དགྲ་བཙུམ་པ་དད་མེས་པ།

Arhat *śraddhādhimukta*/ Foe-destroyer by devotion; faith; the less-intelligent Foe-destroyer.

དབྱ་བཙམ་བདུན།

༡༢༥༠ རྩ་བོ།

༡༢

The seven Arhats. The seven early Indian masters who were responsible for the compilation of the seven treatises on knowledge (see mngon-pa sde bdun). They were: 1. ཀཱཏྱའི་བླ། Kātyāyana 2. དབྱིག་བདེས། Vasumitra 3. བླ་མ་ཟེ་ལྷ་སྒྱིད། Brahmin Devotsava 4. སྒྱའི་བླ། Śāriputra 5. མཱད་གཡ་བྱི་བླ། Maudgalyāyana 6. གསུམ་པོ་ཆེ། Mahākauṣṭhila 7. བཅ་པོ། Pūrṇa.

དབྱ་བཙམ་པ་གཉིས།

The two types of Arhats. A. In regard to their degree of abandonments: 1. ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། one who is liberated by means of the wisdom path 2. གཉིས་ཀྱི་ཆལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། one who is liberated by means of both the wisdom and method paths. B. In regard to their status: 1. ཉན་ཐོས་དབྱ་བཙམ་པ། śravaka arhat/ the hearer Arhat 2. རང་རྒྱལ་དབྱ་བཙམ་པ། pratyekbuddha arhat/ the solitary-realizer Arhat.

དབྱ་བཙམ་པ་དྲུག།

Six types of Foe-destroyers. 1. ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། Foe-destroyer liable to degeneration 2. འཆི་བར་སེམས་པའི་ཆོས་ཅན། Foe-destroyer wishing to die 3. རིས་སུ་སྤང་བའི་ཆོས་ཅན། Foe-destroyer protecting his state of realization 4. གནས་པལ་མི་བསྐྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། Foe-destroyer immutably abiding in his state of realization 5. ཉོགས་པའི་འོས་སི་བྱུང་བའི་ཆོས་ཅན། Foe-destroyer destined to generation of realization 6. མི་འཁྲུགས་པའི་ཆོས་ཅན། Foe-destroyer never liable to transformation.

དབྱ་བཙམ་པ་གསུམ།

The three types of Arhats. 1. ཉན་ཐོས་དབྱ་བཙམ་པ། śravaka arhat/ the hearer Arhat 2. རང་རྒྱལ་དབྱ་བཙམ་པ། pratyekabuddha arhat/ the solitary-realizer Arhat 3. སངས་རྒྱལ་དབྱ་བཙམ་པ། buddha arhat/ the Buddha Arhat.

དབྱ་བཙུམ་པའི་གོ་འཕང་།

The state of a Foe-destroyer; Arhatship. The state of liberation or the 5th path of no-more learning, attained by Arhats after perfecting training of the 4th path. According to Lower Vehicle it is the culmination of four stages of perfection—the Stream-winner, Once-returner, Never-returner and Arhatship, and according to the Higher Vehicle, it is either the state of liberation or the state of omniscience.

དབྱ་བཙུམ་པའི་ཕྱང་པོ་མཐའ་མ།

The last aggregate of an Arhat. The aggregate of an Arhat who has attained nirvāṇa with remainder (see lhag-bcas myang-'das) as asserted by the schools of Buddhist philosophy of and below Svātantrika Mādhyamika.

དབྱ་བཙུམ་པའི་འབྲས་བུ།

Arhatphala/ The fruit of an Arhat. One of the four fruits of a trainee (see dge-sbyong-gi 'bras-bu bzhi). One who has released himself or herself of all the abandonments of the three realms to be eliminated on the path of meditation, and thereby has overcome all the foes of the four devils (māras) (see bdud-bzhi).

དབྱ་བཙུམ་འབྲས་གནས།

Arhatphalanīṣṭhaya/ Abider in the fruit of an Arhat. One of the eight persons of enterer and abider amongst the Twenty Saṅgha members. A person belonging to the lower vehicle who has eliminated all the nine delusions to be abandoned on the peak level (srid-rtse) of existence.

དབྱ་བཙུམ་ཞུགས་པ།

Enterer in the path of an Arhat. One of the eight persons of enterer and abider amongst the Twenty Saṅgha members. One who is engaged in the act or process of eliminating all the

delusions covering the first concentration stage up to the peak level of existence.

བགེགས་བསྐྱད།

Vighna/ Expelling the interfering forces. A rite performed at the beginning of a maṇḍala ritual and initiation, when all those forces interfering with the performance of a maṇḍala ritual and initiation are given sacrificial cakes (gtor-ma) and sent away from the place by way of emanating wrathful deities through generating divine pride.

མགལ་མེད་འཁོར་ལོ།

Alātacakra/ A fire-wheel. A circle of fire formed by swinging a flaming fire-brand or torch in a circle thereby creating the illusion of a flaming wheel.

མགུ་བ་སྤྱད་པ།

Pleasing services. The offering of services such as washing dishes, shoe-shining and the like by an individual monk to the Saṅgha community of which he is a member, for having committed a breach of any of the thirteen remainders (lhag-ma).

མགོན་སྒ།

The monk who does the invocation rite of a dharma protector in a monastery.

མགོན་ཆུང་བཞི།

The four classes of guests; the four classes of guests of offering. 1. དཀོན་མཆོག་སྤྱི་བྱེད་མགོན། the Three Jewels as the guest of honor 2. མགོན་པོ་ཡོན་ཏན་གྱི་མགོན། the lords of protectors as the guest of qualities 3. འབྲོ་དྲུག་སྤྱི་རྒྱུ་མགོན། the six classes of beings as guests for compassion 4. བདོན་གཤམ་ལན་ཆགས་ཀྱི་མགོན། the spirits and malignant forces as guests of karmic retribution.

འགལ་ཁྱབ།

Virūddhavyāpti/ Contrary pervasions. The pervasion in a logical syllogism that whatever is the reason is not the predicate in the given logical syllogism. One of the four positive pervasions (see khyab-pa rnal-ma bzhi). This pervasion is also called correct contrary pervasion ('gal-khyab rnal-ma).

འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལྟག།

Viparyaya virūddhavyāpti/ Wrong contrary pervasion. The pervasion in a logical syllogism that whatever is the reason is not that which is not the predicate. Synonymous with subsequent pervasion (see rjes-khyab).

འགལ་བ་གཉིས།

Two types of contradictions. A. By means of their reverse identity there are two: 1. ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ། ekatrāsthita virūddha/ contradiction not abiding simultaneously, e.g. hot and cold 2. ཡན་ཚུན་སྤང་འགལ། anyānyaparihāra virūddha/ contradictions canceling each other, e.g. is and isn't. B. By means of their manner of contradiction there are two: 1. དངོས་འགལ། bhāva virūddha/ direct contradiction, e.g. permanent and impermanent 2. བརྒྱུད་འགལ། avedhvirūddha/ indirect contradiction, e.g. pillar and vase.

འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།

Virūddha vipakṣa/ Contradictory dissimilar factor. An opposite factor of the predicate in a logical syllogism.

འགལ་བ་བཞི།

Four types of contradictions. (see above, 'gal-ba gnyis A, 1-2 and B, 1-2).

འགལ་བ་གསུམ།

Three types of contradictions. 1-2 (see A. 1-2 above) 3. ཚད་མའི་གནད་འགལ། contradiction by valid cognition.

འགོ་བའི་ལྷ།

A personal god or inhuman force. A god or inhuman force believed to be the personal protector of an individual inseparable from oneself like the shadow of one's body.

འགོ་བའི་ལྷ་ལྔ།

Pañca devā/ Five personal gods or inhuman forces. 1. ཡུལ་ལྷ། deśa deva/ the local god 2. ཐུ་ལྷ། puruṣa deva/ the male god of a man 3. མོ་ལྷ། strī deva/ the female god of a woman 4. རྩེ་ལྷ། śatru deva/ the enemy combating god 5. རྩེ་གཤམ་ལྷ། prāṇa deva/ the life-force god.

འགོག་བདེན།

Nirodha satya/ The noble truth of cessation. The total pacification of all karmas and delusions through application of the path within oneself.

འགོག་བདེན་བརྒྱ་གཉིས།

Dvadaśa nirodha satya/ The twelve types of truth of cessation.

1. མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ། lakṣaṇa nirodha/ characterised cessation
2. ཟབ་པའི་འགོག་པ། gambhīra nirodha/ profound cessation
3. བདེའི་འགོག་པ། sāmāketa nirodha/ symbolic cessation
4. དོན་དམ་པའི་འགོག་པ། parārtha nirodha/ ultimate cessation
5. ཡོངས་སུ་མ་རྒྱུགས་པའི་འགོག་པ། aparipūrṇa nirodha/ unperfected cessation
6. ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པའི་འགོག་པ། paripūrṇa nirodha/ perfected cessation
7. རྩེ་བཅས་འགོག་པ། sālaṅkāra nirodha/ adorned cessation
8. རྩེ་མེད་འགོག་པ། anālaṅkāra nirodha/ unadorned cessation
9. ལྷག་བཅས་འགོག་པ། avaśeṣa nirodha/ residual cessation
10. ལྷག་མེད་འགོག་པ། nirvaśeṣa nirodha/ non-residual cessation
11. རྒྱད་པར་དུ་འཕགས་པ།

འགོག་བདེན་གྱི་བྱང་ཆོས་བཞི།

པའི་འགོག་པ། viśeṣṭa nirodha/ exalted cessation 12. རྣམ་གྲངས་པའི་
འགོག་པ། prayāya nirodha/ nominal cessation.

འགོག་བདེན་གྱི་བྱང་ཆོས་བཞི།

Catvāri nirodhaḥ satya guṇā/ Four attributes of the noble truth of cessation. 1. འགོག་པ། nirodha/ cessation 2. ཞི་བ། śānta/ peace 3. བྱ་རྣམ་པ། praṇīta/ excellence 4. དེས་འགྲུང་། niḥsaraṇam/ renunciation.

འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་

Ṣaḍaśa nirodha satyākāra/ The sixteen aspects of the noble truth of cessation. These are the aspects of internal emptiness and so on of the sixteen emptinesses (see stong-pa nyid bcu-drug).

འགོག་བདེན་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དུ་མ།

Sapta nirodha satya prahātavya/ Seven abandonments of the path of cessation. These concern the objects of elimination having actualized the truth of cessation within this desire realm, which are: 1. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 2. འདྲོད་ཆགས། rāga/ desire-attachment 3. རྩོད་ཚྲི། pratigha/ hatred-anger 4. ང་ཅུལ། māna/ ego/ pride 5. ཐེ་ཚོམ། vicikitsā/ doubt 6. ལྷོག་ལྷ། mithyā dṛṣṭi/ wrong views holding wrong philosophy as right.

འགོག་པའི་སྣོམས་འཇུག་

Nirodhasamāpatti/ The meditative absorption in cessation. A state of meditation achieved in reliance upon the meditative absorption at the peak level of cyclic existence (srid-rtse), in which a yogi can remain for many aeons through stopping all gross feelings and perceptions. Synonymous with the emancipation of cessation ('gog-pa'i rnam-par thar-ba).

འགྱུར་བ་མ་དེས་པའི་ས།

The unchangeable path. According to Nyingma teachings it

refers to the first ground attained on the level of the first yogic stage.

འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ།

Vipariṇāmaduḥkhatā/ The suffering of change. The fact that all happiness in cyclic existence changes to dissatisfaction and suffering. One of the three types of suffering (see sdug-bsngal gsum).

འབྱེད་ཆེན་བཞི།

The four great feasts. The feast offered in Cut-ritual (gcod) practices. 1. དཀར་འབྱེད། the white feast 2. དམར་འབྱེད། the red feast 3. འབྱེད། the multi-colored feast 4. རྩ་འབྱེད། the black feast.

འགྱོད་པ།

Kaukr̥tya/ Regret; contrition. A secondary mind necessary for confession of negativities. One of the four changeable mental factors (see gzhan-'gyur bzhi).

འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག།

Actualizing causes. Craving, grasping and becoming are the actualizing causes in the twelve links of interdependent origination, for these are responsible for activating, at death, the seeds of karmic instinct implanted in one's mind which determine one's next rebirth.

འགྲོ་བ།

Gati/ Migrators; sentient beings. Generally classified into two categories: 1. the unfortunate beings (ngan-'gro) 2. the fortunate beings (bde-'gro).

འགྲོ་བ་དྲིགས་དྲུག།

The six types of beings; the six types of migrators. 1. ལྷ། deva/ gods 2. མི། manuṣya/ human beings 3. ལྷ་མ་ཡིན། asura/

demigods 4. དུལ་བ། naraka/ hell beings 5. ཡི་དག་ས། preta/ hungry ghosts 6. ཏིར་ལ། tiryak/ animals.

གློད་པ་རགས་པ།

Coarse mental agitation. In the practice of single-pointed concentration, losing one's focal object after having held it for any period of time is recognized as coarse mental agitation.

གློད་པ་སྤྲོ་མ།

Subtle mental agitation. In the meditation to develop single-pointed concentration, when one part of the mind wanders to an object of attraction, and away from the focal object of meditation (even if not completely lost).

བྱ་རིམ་པ་བདུན།

The seven codes of translation. The convention of translation followed by the Tibetan translators. 1. ཚེག་འབྲུ་མི་འབྲུག་པ་ཚེག་གི་བྱ། there must be a corresponding number of words per sentence 2. ཚེག་ཀང་མི་འབྲུག་པ་ཤད་ཀྱི་བྱ། the number of full stops must correspond to the number of sentences 3. ཚེག་དོན་མི་འབྲུག་པ་ལེན་ཀྱི་བྱ། the number of chapters must correspond to the number of subjects 4. ཤོལ་ཀ་མི་འབྲུག་པ་བམ་པོའི་བྱ། each volume must contain a set of verses 5. བམ་པོ་མི་འབྲུག་པ་བམ་པོའི་བྲངས་ཀྱི་བྱ། there must be a constituent number of volumes within a set 6. མཐའ་མི་འཆོལ་བ་སྒྲི་ཐོག་གི་བྱ། there must be clear, consistent margins 7. སྒྲིག་བམ་མི་འབྲུག་པ་གདོང་ཡིག་གི་བྱ། there must be an identifying title on each volume.

བྱ་ཆེན་སྤྱད་བྱ།

Vaipulyatantra/ The lineage of extensive deeds. The lineage of teachings and practice coming from Maitreya, Asaṅga and Vasubandhu mainly emphasizing the method aspect of Buddha's teachings.

ཐུགས་པ་བརྒྱད།

Aṣṭa mada/ Eight types of Haughtinesses. Eight types of conceited delight. 1. རིགས་བཟང་པས་ཐུགས་པ། conceited delight by family or lineage 2. བཟུགས་ཀྱིས་ཐུགས་པ། conceited delight by physical qualities 3. ལང་ཚོས་ཐུགས་པ། conceited delight by youthful feature 4. རྟ་མེད་པས་ཐུགས་པ། conceited delight by being free of sickness 5. རྒྱུ་ལྡན་ཐུགས་པ། conceited delight by being wealthy 6. དབང་ཡོད་པས་ཐུགས་པ། conceited delight by being powerful 7. བཟོ་རིག་ཤེས་པས་ཐུགས་པ། conceited delight by being knowledgeable in arts and sciences 8. མང་དུ་ཐོས་པས་ཐུགས་པ། conceited delight by being a scholar.

ཐུང་གྲགས།

Krośa/ Five hundred armspans. A measurement of length equal to 500 fathoms or armspans; the distance of about 1 kilometer, the reach of hearing or five hundred bows' length.

ཐུང་འཕེན་པ།

Cārvāka/ The Hedonists. A proponent of non-Buddhist tenets who assert the non-existence of past and future lives and that the mind arises adventitiously from the body as light is kindled from the lamp.

ཐུན་བཅས་དབྱ་བཅོམ་པ།

The ornamented Foe-destroyer. A Hearer of lower intellectual capacity who is mainly concerned with the practice of mental quiescence meditation, who, when he attains the state of Arhatship is free both from the obscurtions to liberation and obscurations to meditative absorption, and also attains the six extra-sensory perceptions or clairvoyances.

ཐུན་བྲུག་མཆོག་གཉིས།

The six ornaments and two excellences. The eight great Indian masters. 1. ལྷ་ལྷུག། Nāgārjuna 2. འཕགས་པ་ལྷ། Āryadeva 3.

ཐོགས་མེད། Asaṅga 4. དབྱིག་གཉིན། Vasubandhu 5. ཐོགས་སྒྲང། Dignāga 6. ཆོས་བྲགས། Dharmakīrti 7. ཡོན་ཏན་འོད། Guṇaprabha 8. སྐྱུ་འོད། Śākyaprabha.

ཐུན་བྲག་ཕྱག་མཆན།

The six adornments and implements. 1. རུས་པའི་དབྱ་ཐུན། human skull crown 2. མགུལ་ཐུན། necklace 3. ལྷན་ཐུན། ear-ring 4. གདུ་བ། bracelets and anklets 5. སེ་རེལ་ཁ། jewel sash worn across shoulder (se-ral-kha) 6. འོག་པག རུས་ཐུན། jewel net sash worn as a girdle or lower garment.

ཐུན་མེད་དབྱ་བཅོམ།

Anālaṅkāraṛhat/ The unornamented Foe-destroyer. A hearer of higher level intellectual capacity who is mainly concerned with the practice of special insight meditation and, who, on attaining the state of Arhatship does not attain extra-sensory perceptions or clairvoyances.

ཐུན་བཞི།

The four ornaments; the four adornments. 1. རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐུན། ornament of moral discipline 2. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐུན། ornament of meditative concentration 3. རྒྱལ་པོ་ཀྱི་ཐུན། ornament of wisdom 4. གཟུངས་ཀྱི་ཐུན། ornament of retentive power.

ཐུལ་ཆེན་བཞི།

The four great kings. The gods or evil spirits included in the category of the first level of gods in the desire realm 1. གཞོན་མྱེན་ལག་ན་གཞོང་ཐོགས། Karoṭapāṇayodeva གཞོན་མྱེན་ལག་ན་ཐོང་ཐོགས། Mālādhāra 3. ཉམ་མྱེས། Sadāmāda 4. མྱེད་པོན་ཆེན་པོ། Pratihāra. Or the four directional protectors 1. ཡུལ་ལྗོངས་སྒྲང། Dhṛtarāṣṭra in the east 2. འཕགས་སྒྲིམ་པོ། Virūdhaka in the south 3. སྒྲན་མི་བཟང། Virūpākṣa in the west 4. རྣམ་ཐོས་སྐྱུ། Vaiśravaṇa in the north.

ཐུལ་པོ་ཀྱི་ཀྱའི་མི་ལམ་བཅུ།

The ten prophetic dreams of Kṛkirājā; the ten apocalyptic

dreams of King Kṛki. The dreams that correspond to various negative occurrences in Buddha's teachings after his passing away. 1. སྒང་པོ་ཆེ་ལུས་སྐར་ཁྲང་ནས་ཐོན་ཀྱང་མཐུག་མ་དེ་ལ་ཐོགས་པ། an elephant's body is outside but his tail is caught in the window 2. སྒང་པོ་ཆེ་ཕལ་པས་སྤོས་ཀྱི་སྒང་པོ་ཆེ་སྒྲོད་པ། an ordinary elephant is driving away a superior elephant 3. མི་གཙང་བའི་གོས་པའི་སྤྱུ་ཞིག་གིས་སྤྱུ་གཞན་ལ་མི་གཙང་བ་བསྐྱད་པ། a monkey covered with excrement is spreading it on other monkeys 4. སྤྱུ་གཅིག་གིས་སྤྱུ་ཚོ་གསལ་དབང་བསྐྱར་བ། a monkey is giving initiation to a group of monkeys 5. ཅན་དན་སྤུལ་གྱི་སྤྱང་པོ་དང་ཤིང་ཕལ་པ་མགོ་སྦྱམས་པ། the sandal-wood tree is counted equal with other trees 6. ཕྱི་བྱེ་གང་དང་ཕྱ་ཏིག་བྱེ་གང་བཟེ་བ། a bowl of pearl is exchanged for a bowl of barley flour 7. བཅུ་པ་ལག་ཁང་གི་ཉི་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་རྒྱན་པོས་འབྲེར་བ། thieves steal the flowers and fruits from around the temple 8. གཙང་ཞིང་ཡོད་དུ་འོང་བའི་ཁྲོན་པས་སྒོམ་པའི་མིས་ཇེས་སུ་སྤྱིགས་ཀྱང་ཆུ་འཕྱང་མི་ནུས་པ། a man dying of thirst finds clear water in a well but is unable to drink it 9. སྤྱི་བོ་མང་པོ་སྤྱི་རིས་སུ་བཅད་ནས་ཅོད་པ། people gathered in many groups are quarreling with each other 10. རས་ཡུག་གཅིག་མི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཞོས་པས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆ་ཆང་བ་རེ་ཐོབ་ཅིང་རྩ་བའི་རས་ཡུག་མ་ཉམས་པ། a piece of cloth is shared among eighteen people yet each receives the whole cloth and the original remains intact.

ཐུལ་པོ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

The king-like Bodhimind. The bodhicitta associated with the five extra-sensory perceptions possessed by a Bodhisattva on the three pure levels of the path—the eighth, ninth and tenth grounds.

ཐུལ་པོའི་ཁབ།

. Rājagṛha/ A holy Buddhist place to the east of Bodhgaya. It is believed to be the place where Rāja Bimbisāra's palace stood during Buddha's time. Buddha taught many sūtras here, and the first Buddhist Council was also held here.

ཐུལ་བ་རིགས་ལྔ།

Pañcā jīnā/ The five families of Buddha. 1. རྣམ་པར་སྤང་མཛད། Vairocana, white 2. མི་བསྐྱེད་པ། Akśobhya, blue 3. རིན་ཆེན་འབྱུང་པ་ནས། Ratnasambhava, yellow 4. འོད་དཔག་མེད། Amitābha, red 5. རྟོན་ཡོད་བྱུང་པ། Amoghasiddhi, green. When Buddha ཐུལ་བ་རྩི་ཇི་འཆད། Vajradhāra, deep blue in colour, is added on top of this list, it becomes the six Buddha families.

ཐུལ་བའི་མཛད་ཆེན་བརྒྱད།

Eight great festivals connected with Buddha Śākyamuni. 1. ལྷ་ལས་བབས་པ། His descent from Tuṣita heaven 2. ལྷ་མས་སུ་བྱགས་པ། His entering of mother's womb 3. སྐྱེ་བལྟམས་པ། His birth 4. རབ་དྲུང་བ། His renunciation of worldly life and becoming a monk 5. སངས་རྒྱས་པ། His attainment of complete enlightenment 6. ཆོས་ལོལ་རབསྐྱེར་བ། His turning the wheel of doctrine 7. ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་པ། His performance of miracles 8. སྤང་ན་ལས་འདས་པ། His passing into parinirvāṇa.

ཐུལ་སྤྱིད་སྣ་བདུན།

The seven precious royal emblems. 1. འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ། cakra ratna/ precious wheel for power and authority 2. རྩོམ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ། maṇi ratna/ precious jewel for marvelous property 3. བཅུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ། strī ratna/ precious queen, as the queen 4. རྟོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ། mantri ratna/ precious minister as the minister of state 5. སྒྲང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། hastin ratna/ precious elephant for power and courage 6. རྩ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། aśva ratna/ precious horse for strength and discipline 7. དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། senāpati ratna/ precious military commander as the military force of a Universal Monarch.

ཐུས་འབྱུར་གྱི་རིགས།

The maturing Buddha nature; the transformational Buddha nature. The Buddha nature enlightened and developed through

sincere practice, that ultimately transforms into the form body of a Buddha.

ཐུ་ཁྱེན།

Hetupratyaya/ Causes and conditions; causal condition.

ཐུ་སྐྱབས།

Hetu śaraṇa/ Causal refuge. The Buddha, Dharma and Saṅgha in those who have already developed them. Buddhists accept them as their exemplary objects of refuge.

ཐུ་གཉིས།

The two types of causes. A. By nature: 1. ཉེ་ལྷན་གྱི་ཐུ། upādāna hetu/ the fundamental cause 2. ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཐུ། saha bhū hetu/ imultaneously arisen cause. B. By way of giving rise to results: 1. རང་སྐྱེ་ཐུ། bhāva hetu/ direct cause 2. བརྒྱུད་ཐུ། sambandha hetu/ indirect cause.

ཐུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ།

Niṣyandaphala/ The results corresponding to its cause. The fruits of a karmic action experienced or ripened with its nature corresponding to its cause. This has two: 1. བྱས་པ་ཐུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ། the fruits corresponding to its actions, e.g. the fact that a person who may have been a sinner in the past life has the natural urge to do similar actions in this life. 2. རྒྱུད་པ་ཐུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ། the fruits corresponding to its experience, e.g. the fact that a person who practices generosity in this life would become rich in his future life.

ཐུ་དྲུག་

Ṣaḍ hetavaḥ/ The six types of causes; the six causes. 1. བྱེད་ཐུ། kāraṇa hetu/ acting cause 2. ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཐུ། sahabhū hetu/ simultaneously arising cause; innately born cause 3. སྐལ་མཉམ་གྱི་ཐུ། sabhāga hetu/ equal-state cause 4. མཐུངས་ལྷན་གྱི་ཐུ། samprayukta hetu/ concomitant cause 5. ཀླད་འགྲོའི་ཐུ། sarvatraga

hetu/ omnipresent cause 6. རྣམ་ཐྱིན་བྱེ་བྱ། vipāka hetu/ ripening cause.

ཐུ་དྲི་ཐེ་འཇིན་པ།

The adamantine cause. The primordial reality abiding within the mental continuum of sentient beings which is qualified by three basic features: 1. unchangeable 2. self-awareness 3. the great and supreme bliss.

ཐུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན།

The seven-fold cause and effect precepts. A lineage of meditation for cultivating the mind of enlightenment. 1. མར་ཤེས། recognizing all sentient beings as one's mother 2. དྲིན་པོ། being mindful of their kindness 3. དྲིན་གཟོ། repaying their kindness 4. ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ། heart-warming love 5. སྙིང་ཐེ། compassion 6. ལྷག་བསམ། resolute intention 7. བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། mind of enlightenment.

ཐུ་མཚན་ལྡན་པའི་ཡིད་དཔྱད།

Presumption or correct belief that is based on reason. One of the five types of presumptions resulting from some reason that is either incorrect or, if correct, not understood.

ཐུ་གཟུགས།

The causal form. Forms that retain the entity of elements. These comprise earth or soil, water or liquid, fire or warmth, and wind.

ཐུད།

Tantra/ A. Tantra; classification of Buddha's teachings concerning the speedier method of attaining Buddhahood. B. Mental continuum; mind stream.

ཐུད་ཀྱི་འཆད་ཐབས་བཞི།

The four ways of explaining a tantric text. 1. དོན་ཁོག་བྱང་གིས་ནམ་

མཁའ་དབྱངས་འཇུག་པ་ལ། presenting the summary of the text in the manner of a garuḍa bird floating in the sky 2. དཀྱིལ་ཀྱི་སྐྱུ་ལ། མཛེས་པ་ལྟར་བཅད། explaining the body of text in the manner of a lion leaping in the forest 3. ཆེན་པོ་དོན་རྩམས་ལ་བྱིས་འབྲོ་བ་ལྟར་བཤད། explaining the meaning of the words literally in the manner of a tortoise's gait 4. མན་ངག་གི་དོན་ཟུ་ཏིག་བསྐྱར་ལ་བརྒྱས་པ་བཞིན་བསྟུ་བ། passing the transmission in the manner of pearls woven on the string.

གྲུང་གཉིས།

Two classes of tantra. 1. ཡ་རྩྱ། father tantra 2. མ་རྩྱ། mother tantra.

གྲུང་གྲ་སྟོང་མྱད།

The upper and lower tantric college of Gelug tradition. Tsong Khapa's disciple Jetsun Sherab Senge established the lower tantric college in 1433, and the upper tantric college instituted by his disciple Neying Jetsun Kunga Dhondup in 1474 in Lhasa.

གྲུང་སྟེ་དྲུག།

Saḍ tantrapitākā/ The six classes of tantra. 1. ཏྲ་རྩྱ། kriyā tantra/ action tantra 2. རྩྱོད་རྩྱ། cārya tantra/ performance tantra 3. རྣལ་འབྱོར་རྩྱ། yoga tantra 4. ཡ་རྩྱ། pitā tantra/ father tantra 5. མ་རྩྱ། mātā tantra/ mother tantra 6. གཉིས་མེད་རྩྱ། advaya tantra/ non-dual tantra. The first are known as the three outer classes of tantra and the latter three as the three inner classes of tantra.

གྲུང་སྟེ་བདུན།

Sapta tantra pitākā/ The seven classes of tantra. According to Atiśa's *Lamp on the Path to Enlightenment* these are: 1. ཏྲ་བའི་རྩྱ། kriyā tantra/ action tantra 2. རྩྱོད་པའི་རྩྱ། cārya tantra/ performance tantra 3. རྟོག་པའི་རྩྱ། savitarka tantra/ conceptual tantra 4. གཉིས་ཀའི་རྩྱ། ūbhya tantra/ dual tantra 5. རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྩྱ།

yoga tantra 6. རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་བྱེད། mahāyoga tantra/ great yoga
tantra 7. རྣལ་འབྱོར་སླན་མེད་པའི་བྱེད། anuttarayoga tantra/ highest
yoga tantra.

བྱེད་སྒྲེ་བཞི།

Catvāri tantra piṭakā/ The four classes of tantra. 1. བྱ་བའི་བྱེད།
kriyā tantra/ action tantra 2. སྦྱོར་པའི་བྱེད། cārya tantra/
performance tantra 3. རྣལ་འབྱོར་བྱེད། yoga tantra 4. རྣལ་འབྱོར་སླན་
མེད་པའི་བྱེད། anuttarayoga tantra/ highest yoga tantra.

བྱེད་པ་གསུམ།

The three types of lineages. 1. བུ་རྒྱུ་བྱེད། family lineage 2. སྐྱུ་བྱེད།
reincarnation lineage 3. སྦྱོབ་བྱེད། disciple lineage.

བྱེད་གསུམ།

The three integrations; the three principles. A. བྱེད་ཆགས་གསུམ།

The three regular principles of practice at a teaching session:

1. ཕུག་འཆལ་བ། making prostration 2. མདོ་འདོན་པ། reciting a sūtra
3. བསྐྲོལ་བྱེད་པ། making dedication. B. ས་སྐྱུ་པའི་ལམ་འབྲས་ལྗར་བྱེད་
གསུམ་སྦྱོང་ཚུལ། The integration of the actual path and fruit

practice according to Sakya tradition, being the secret mantra
vajrayāna practice drawn into three principles: 1. ཀྱན་གཞི་བྱེད་བྱེད་
ལ་ལཞུར་འདས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྗར་བསྦྱོང་བ། maintaining the view of the
inseparability of saṃsāra and nirvāṇa within the fundamental
mental continuum (kun-gzhi rgyu-rgyud) as the causal
principle. 2. ལུས་ཐབས་བྱེད་ལ་དབང་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་བསྐྲོལ་བ།
meditating on the paths connected to the fourfold initiations
upon one's body as the method principle. 3. མཐར་ཐུག་འབྲས་བུའི་
བྱེད་ལ་སྐྱུ་ལྗེ་གེས་ལྗེའི་ཡོན་ཏན་འཆར་བ། attaining the qualities of the
five bodies and five primordial wisdoms at the end as the
resultant principle.

བྱེད་དུ་འཛུགས་པ།

Continual fixation. The second of the nine stages of mental
fixation or placement (see sems-gnas dgu) in the practice of

mental quiescence meditation; the stage at which one increases one's attention on the object of meditation.

ཐུན་བཤགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་པ།

The seven regular confession practices. 1. ཐུན་པ་བཤགས་པ། pāpadeśanā/ confession of non-virtues 2. རྟོག་སྐྱོད་ལྟོ་རང་བ། anumoda/ rejoicing in virtues 3. རྟོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ། paramārthacittopāda/ generating the ultimate mind of enlightenment 4. སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། śaraṇa/ taking refuge 5. ཐོན་སེམས་བསྐྱེད་པ། praṇidhicittopāda/ generating the aspiring mind of enlightenment 6. འདུག་སེམས་བསྐྱེད་པ། prasthānacittopāda/ generating the engaging mind of enlightenment 7. བསྐྱོད་པ། parīṇāma/ dedicating the virtues.

ཐུ་རི་ཐུད།

The causal principle. The reality of mind that abides unchangeable like space within the minds of sentient beings and Buddhas. According to sūtras this refers to the Tathāgata essence—the naturally abiding buddha nature. In the lower tantras this is known by various names like the suchness of self (bdag-gi de kho-na nyid), the mind of enlightenment and the mind of Samantabhadra (kun-tu bzang-po'i sems). According to the highest yoga tantra this principle is known as the union of E-VAM (e-vam zung-'jug).

ཐུ་རི་ཐྱེག་པ།

Hetuyāna/ Causal vehicle. The common vehicle known as the perfection vehicle, the slower path of practice for the attainment of Buddhahood.

ཐུ་རི་རྟེན་འབྲེལ་དུག

Ṣaḍ pratītyasamutpāda/ The six causal interdependent principles. The elements of the outer natural phenomena—earth, water, fire, wind, space and time.

ཐུའི་དབང་།

The causal initiations. Those stages of initiations that are given to prepare a disciple to become a ripe receptacle, otherwise known as the initiation to ripen a disciple who is not yet ripe.

སྒྲིལ་བཞི།

The four guardian goddesses. In the secret mantra maṇḍalas the four gates or entrances of the maṇḍala: 1. ལྷགས་སྒྲིལ་ Ankuśī 2. རྒྱགས་པ་ Paśī 3. ལྷགས་སྒྲིག་ Śṛīkhalā 4. དྲིལ་བུ་ Gaṇṭā.

སྒྲིག་གསུམ།

The three gates of activity. ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ Body, speech and mind.

སྒྲིལ་སྤང་སྒྲིར་དབུ།

The nine levels of delusions to be abandoned on the path of meditation. སྒྲིལ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་རེ་རེར་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་སྒྲིར་གསུམ་རེ་ཅེས་པའི་སྒྲིར་དབུ། The great, middling and small levels of delusions of each of the great, middle and small delusions to be abandoned on the path of meditation.

སྒྲིལ་སྤང་བརྒྱ།

The ten delusions to be abandoned on the path of meditation. According to *Abhidharmakośa* there are four of the desire realm, three of the form realm, and three of the formless realm.

སྒྲིལ་སྤང་བརྒྱ་དྲུག་

The sixteen delusions to be abandoned on the path of meditation. This follows the tradition of *Abhidharma-samuccaya* (see sgom-spang nyon-mongs bcu-drug).

སྒོམ་སྤང་འབྲུག་པ་གཟུང་རྟོག

Bhāvanāheyavṛttigrāhyakalpa/ Conceptual apprehension of objects of cultivation to be eliminated on the path of meditation.

སྒོམ་སྤང་ཉེན་མིངས་བརུ་དུག

Ṣoḍaśa bhāvanāheyakleśā/ The sixteen delusions (which are obscurations to liberation) to be abandoned on the path of meditation.

འདྲོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དུག ṣaḍ kāmādhātu kleśā/ Six of the desire realm:

1. འདྲོད་ཆགས། rāga/ desire-attachment 2. རྩོམ་ཁྲོད། krodha/ anger 3. རྩུལ། māna/ pride 4. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 5. འཇིག་ལྗ། satkāyadrṣṭi/ view of the transitory collection 6. མཐར་ལྗ། antagrāhadrṣṭi/ extreme view.

གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལྗ། pañca rūpadhātu kleśā/ Five of the form realm:

1. འདྲོད་ཆགས། rāga/ desire-attachment 2. རྩུལ། māna/ pride 3. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 4. འཇིག་ལྗ། satkāyadrṣṭi/ view of the transitory collection 5. མཐར་ལྗ། antagrāha drṣṭi/ extreme view.

གཟུགས་མེད་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལྗ། pañca arūpadhātu kleśā/ Five of the formless realm:

1. འདྲོད་ཆགས། rāga/ desire-attachment 2. རྩུལ། māna/ pride 3. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 4. འཇིག་ལྗ། satkāyadrṣṭi/ view of the transitory collection 5. མཐར་ལྗ། antagrāhadrṣṭi/ extreme view.

སྒོམ་སྤང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ།

Bhāvanāheyaprajñāptigrāhākālpa/ Conceptual apprehension of imputed existence to be abandoned on the path of meditation.

སྒོམ་སྤང་ལྷོག་པ་གཟུང་རྟོག

Bhāvanāheyānirvṛttigrāhyakalpa/ Conceptual apprehension of objects of elimination to be abandoned on the path of meditation.

སྒོམ་སྤང་ལྷོག་པ་གཟུང་རྟོག

Bhāvanāheyānirvṛttigrāhyakalpa/ Conceptual apprehension of objects of elimination to be abandoned on the path of meditation.

སྒྲུབ་སྤང་ཇམ་འཛིན་རྟོག་པ།

Bhāvanāheyadravyagrāhakakalpa/ Conceptual apprehension of substantial existence to be abandoned on the path of meditation.

སྒྲུབ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་བརྒྱ་བཞི།

The four hundred and fourteen delusions to be abandoned on the path of meditation. This list includes all delusions to be abandoned on the path of meditation within the three realms and nine levels (see khams-gsum sa-dgu). These are འདྲིད་པའི་སྒྲུབ་སྤང་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་བཞི། the fifty-four of the desire realm, གྲུབ་སྤང་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ། one hundred and eighty of the form realm, གྲུབ་སྤང་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྤང་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ། one hundred and eighty of the formless realm.

སྒྲུབ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དྲུག་

Six functions of the path of meditation; six benefits of the path of meditation. 1. སེམས་ཀྱན་དུ་ཞི་བ། peaceful mind 2. བམས་ཅད་ལ་འདུད་པ། self-disciplined and humble 3. ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་ལས་ཐུལ་བ། victory over defilements 4. བྱིན་གེ་གནོད་པས་བཅི་བ་མེད་པ། no occasion for attack from internal and external evils 5. བྱང་ཆུབ་ཐུང་དུ་སྒྲུབ་པ། ability to achieve enlightenment 6. རང་གང་དུ་གནས་པའི་ས་ཕྱགས་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཚན་པའི་རྟོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ། the worthiness of being worshipped wherever one abides.

སྒྲུབ་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་རྟོགས་བརྒྱད།

The eight marks of irreversibility on the path of meditation. 1. ལྡིང་པ་ལ་ཟབ་པ། profundity of production 2. འགག་པ་ལ་ཟབ་པ། profundity of stopping 3. དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཟབ་པ། profundity of reality 4. བློ་པ་ལ་ཟབ་པ། profundity of objects of knowledge 5. ལྟོན་པ་ལ་ཟབ་པ། profundity of knowledge 6. བྱེད་པ་ལ་ཟབ་པ། profundity of practice 7. གཉིས་མེད་ལ་ཟབ་པ། profundity of non-duality 8. བློ་པ་ལ་ཟབ་པ། profundity of skillful means.

སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱུ་

Bhāvanāmārga mūrdhaprayoga/ The peak training on the path of meditation. A path of practice within the continuum of a Bodhisattva on the path of meditation which is a direct antidote to the seed of eliminations to be abandoned on the path of meditation

སྐྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱ་གཉིས།

Dvadaśa māyopamā/ The twelve examples of illusory nature; the twelve similes to prove lack of true existence of a conjurer's display. 1. སྐྱུ་མ། māyā/ an illusion 2. རྩ་ཆེ། udakacandra/ a reflection of the moon in the water 3. མིག་ཡིས་པ་ pratibhāsa/ hallucination 4. མིག་ཐུ། marīci/ a mirage 5. མི་ལམ། svapna/ a dream 6. སྐྱ་བརྒྱ། pratiśabda/ an echo 7. དྲི་ཟའི་བྲང་ཁྱེས་ gandharvanagara/ the city of smell-eaters 8. མིག་འཕྲུལ། indrajāla/ a magic play 9. འཇའ་ཚོ། indracāpa/ a rainbow 10. རྩོག་ vidyut/ a bolt of lightening 11. རུད་པ། budbud/ a water bubble 12. མེ་འོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྒྱ། pratibimba/ a reflection in a mirror.

སྐྱུ་ཅུ་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞི།

The sixty-four arts. The thirty skills of arts and crafts (see bzo-rig-gi sgyu-rtal sum-cu), the eighteen arts of music (see rol-mo'i sgyu-rtal bco-brgyad), the seven principles of songs and chanting (see glu-dbyans-kyi nges-pa bdun), and the nine features of dance (see gar-gyi nyams-dgu), all rooted in the ancient Indian culture.

སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱུ་གཉིས།

Two types of illusory body. 1. ཀྱན་ཚེས་ཀྱི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱུ། saṃvṛti māyākāya/ the conventional illusory body 2. དོན་དམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱུ། paramārtha māyākāya/ the ultimate illusory body.

ལྷན་ལུས་བདུན།

The seven types of illusory body. The seven different illusory bodies: 1. དཔེའི་ལྷན་ལུས། exemplary illusory body 2. ལྡང་བ་ལྷན་ལུས། appearance illusory body 3. མི་ལམ་ལྷན་ལུས། dream illusory body 4. བར་དོ་ལྷན་ལུས། illusory body of the intermediate state of rebirth 5. འོད་གསལ་ལྷན་ལུས། clear light illusory body 6. སྤུལ་པ་ལྷན་ལུས། emanation illusory body 7. ཡེ་ཤེས་ལྷན་ལུས། wisdom illusory body.

སྒྲ་བརྒྱ་གཅིག་

The eleven types of sound. 1. ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྒྲ། pleasant 2. ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་སྒྲ། unpleasant 3. གཉིས་ཀྱི་མེན་པ། neither pleasant nor unpleasant 4. ཟེན་པའི་སྒྲ། conjoined sound 5. མ་ཟེན་པའི་སྒྲ། unconjoined sound 6. མ་ཟེན་པའི་སྒྲ། neither conjoined nor unconjoined 7. འཇིག་རྟེན་གྱི་བྲགས་པ། popular sound 8. ཐུབ་པས་བརྟན་པ། philosophical expression 9. ཀྱན་བཏྲགས་པ། imputed sound 10. འཕགས་པའི་ཐ་སྟན་བཏྲགས་པ། utterances pronounced by Āryas 11. འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟན་བཏྲགས་པ། utterances pronounced by non-Āryas.

སྒྲ་སྙན་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད།

The delightful sound-like Bodhimind. The mind of enlightenment associated with the gaiety of dharma possessed by the Bodhisattva on the tenth level.

སྒྲ་མ་ཐའི་དེ་ཉིད།

The suchness of sound. An action tantra meditation practice. A practitioner concentrates and analyses the sound of a mantra into its subtler and subtler forms and finally places his or her mind within the non-conceptual level of experiencing the suchness of sound at its final stage. This helps a meditator to produce the wisdom of penetrative insight meditation (vipaśyanā).

ལྷ་དོན་མཐུན།

Logical sound. An expression or statement that fits the popular convention, e.g. the statement, 'sound is permanent'.

ལྷ་དོན་མི་མཐུན།

Illogical sound. An expression or statement that does not fit the popular convention, e.g. the statement, 'sound is impermanent'.

ལྷ་དོན་གཉིས་ཀ་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ།

The conceptual cognition of sound generality (see sgra-spyi) and meaning generality (see don-spyi). For instance, the idea of conceptual cognition of a vase in the mind of a person learned in conventions.

ལྷ་སྤྱི།

Sound generality. Generic image based only on hearsay about an object, e.g. the image of a sound in one's mind having heard the expression, 'vase'.

ལྷ་ཤུང་ཚད་མ།

Sabda pramāṇa/ Valid cognition based on verbal indication. It is the sound generality based entirely on hearsay and not on previous direct apprehension of the object such as through sense consciousness, etc. It is permanent and is the appearing object to a conceptual mind that apprehends the object.

ལྷ་ལ་གཞིལ་བའི་ཡན་ལག

Concentration on sound. One of the four types of recitation of mantra in meditation (see bzlas-brjod yan-lag bzhi). The practice of reciting the mantra according to performance tantra. This involves concentrating on the mantric syllables visualized upon a moon disk as self-resounding.

ལྷ་འོ་ལྷ།

Śabda deva/ The sound deity. One of the six types of deities in action tantra. This involves meditation on the mantric syllables visualized in the maṇḍala as self-resounding and emitting and drawing rays of light.

ལྷ་རྩ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད།

Suchness abiding upon sound. A practice of meditation on the suchness of concentration according to action tantra. This involves meditation on all the mantric syllables visualized as encircling the moon disk at one's heart along with the moon disk itself as producing sound similar to one's ritual bell, and thus maintaining concentration upon it. A basis for developing calm abiding meditation.

ལྷ་བླ་པ་ལྔ།

The five types of obscurations. According to some traditions these are: 1. འདྲོད་ཆགས། kāmaccchanda/ desire-attachment 2. ལྷ་གསལ། styāna/ mental sloth 3. གཉིད་དང་འགྱུད་པ། nindrā kākṛtya/ sleep and regret 4. གཡེང་བ། vikṣepa/ mental distraction 5. ཐེ་ཚོས། vicikitsā/ doubt.

ལྷ་བླ་པ་གཉིས།

The two obstructions; two obscurations. 1. ཉམ་མཛས་པའི་ལྷ་བླ་པ། kleśāvaraṇa/ delusive obscuration to liberation 2. རྟོག་པའི་ལྷ་བླ་པ། jñānāvaraṇa/ obstructions to omniscience.

ལྷ་བླ་པ་སྤང་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས།

The two types of Bodhicitta completely free from obscurations. 1. Bodhicitta like a flowing river (see chu-bo'i rgyun lta-bu'i sems-bskyed) 2. Cloud-like Bodhicitta (see sprin lta-bu'i sems-bskyed).

ལྔ་པ་བཞི།

The four types of obscurations. A. ལམ་གྱི་དགག་བྱ་སྒྲིབ་པ་བཞི། The four obscurations of the paths: 1. འདོད་ཆེན་གྱི་སྒྲིབ་པ། obscurations of the desirous ones 2. སྤྲ་སྤྲེགས་པའི་སྒྲིབ་པ། obscurations of the hedonists (tīrthikas) 3. ཉན་ཐོས་ཀྱི་དམན་སྒྲིབ། obscurations of the hearers (śrāvakas) 4. རང་བྱུང་གྱི་དམན་སྒྲིབ། obscurations of the solitary realizers (pratekyabuddhas). B. 1. ཉན་སྒྲིབ། kleśāvaraṇa/ delusive obscurations 2. ཞེས་སྒྲིབ། jñānāvaraṇa/ obscurations to omniscience 3. ཆགས་སྒྲིབ། sarāgāvaraṇa/ obscurations of attachment 4. ཐོགས་སྒྲིབ། sapratigāvaraṇa/ impeding obscurations. C. 1. ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། karmakāvaraṇa/ karmic obscurations 2. ཉན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ། kleśāvaraṇa/ delusive obscurations 3. ཞེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ། jñānāvaraṇa/ obscurations to omniscience 4. ལྷོ་མས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ། samāpattyāvaraṇa/ obscurations to meditative absorption.

སྒྲིབ་པ་གསུམ།

The three obscurations. A. 1-2. (see sgrib-pa gnyis, above) 3. ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། karmakāvaraṇa/ karmic obscuration. B. 1. ཆགས་པའི་སྒྲིབ་པ། sarāgāvaraṇa/ obscuration to attachment 2. ཐོགས་པའི་སྒྲིབ་པ། sapratigāvaraṇa/ impeding obscuration 3. དམན་པའི་སྒྲིབ་པ། hināvaraṇa/ obscuration to the lower.

སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་དག

The nine obstructing stains. 1-3. དྲྀག་གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་བ་གསུམ། the three poisonous delusions in their latent state 4. དེ་དག་གི་ཀྱན་ནས་ཐང་བ་བྱུག། the six secondary delusions (see rtsa-nyon-drug) arising from the three root delusions 5. མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སྤྱོད། the instinctive level of ignorance 6. ཐོག་དམན་གྱི་མཐོང་སྤང། the abandonments on the path of seeing of the lesser vehicle 7. ཐོག་དམན་གྱི་སྒྲུབ་སྤང། the abandonments on the path of meditation of the lesser vehicle 8. མ་དག་ས་བརྩན་གྱི་སྤང་བ། the abandonments on the seven impure levels of Bodhisattvas 9. དྲྀག་གསུམ་གྱི་

མྱེད་ཀྱི། the abandonments on the three pure levels of Bodhisattvas.

ལྷན་བཟུང་།

The practice lineage. The lineage of reclusive lamas and their disciples who mainly do intensive meditation in isolated places and seldom give public teachings or compose texts.

ལྷན་འཇུག་།

Affirming perception; assertive perception. All direct perceptions affirming their objects of knowledge as they are as a whole without being specific with respect to different aspects of their object, e.g. the direct perception with regard to a vase.

ལྷན་ཐབས།

Sādhana/ The method of accomplishment (sādhana). The text of practice aimed at the actualization of reality through meditation. It involves an entire system of visualization, recitation, rituals and meditation concerning a deity or the cycle of deities.

ལྷན་ལྷོག་རིགས་གཅིག་པ།

Things of the same production and reverse identity. For instance, the idea or thought that the sound of a bell and flute are same with respect to their being produced from solid things.

ལྷན་པ།

A. Positive phenomenon. A phenomenon that can be understood without having to understand what is opposite to it or, in general, without recourse to conception, e.g. a vase. B. Practice; accomplishment; achievement; attainment; realization.

སྒྲུབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད།

The eight Kagyad deities. The eight deities of the Nyingma tradition primarily of the generation stage practice of tantra. These are: 1. འཇམ་དཔལ་སྒྱུ། 'jam-dpal sku 2. པདྨ་གསུང། pad-ma gsung 3. ཡང་དག་ཐུགས། yang-dag thugs 4. བདུད་རྩི་ཡོན་ཏན། bdud-rtsi yon-tan 5. ཕུར་པ་ཕྱིན་ལས། phur-pa phrin-las 6. མ་མོ་བོད་གཏོང། ma-mo bod-gtong 7. དམོད་པ་དྲག་སྒྲུགས། dmod-po drag-sngags 8. འཇིག་རྟེན་མཆོད་བསྟོད། 'jig-rten mchod-bstod. The first five are transworldly deities and the latter three worldly deities.

སྒྲུབ་པ་སྒྲུལ་ལམ་ལྔ།

The five paths of meditation of achievement, with respect to its: 1. སྒྲུལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ། nature 2. འབྲས་བུའི་ཁྱད་པ་སྒྲུབ། fruits 3. ཁྱེད་ལས་གྱི་ཁྱད་པ་སྒྲུབ། function 4. གནས་སྐབས་གྱི་ཁྱད་པ་སྒྲུབ། temporary features 5. མཐར་ཐུག་གི་ཁྱད་པ་སྒྲུབ། ultimate features.

སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ།

The three great accomplishments; the three great objectives of a Bodhisattva. 1. སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ། mahāsattva/ great being 2. སྦྲོང་བ་ཆེན་པོ། mahāprahāṇa/ great abandonment 3. རྟོགས་པ་ཆེན་པོ། mahādhigama/ great insight.

སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ།

The offering of practice. The practice of offering one's own Dharma practices and collection of virtues as an object of offering. The best offering one can make to those worthy of making offerings.

སྒྲུབ་པའི་སྟོན་པ།

The activity of practice. One of the four ways of utilizing realizations (see spyod-pa'i sgo-bzhi) according to action tantra in which one transforms articles of offering, body and resources into gods of desire realms and Vidyādhāras or dākinīs of the same rank.

སྒྲུབ་པའི་མཛུལ།

The symbolic mandala. A mandala arranged on an altar made of gold or metal bases or otherwise upon which the fivefold heaps of precious stones or grains are created and visualized as the five Buddha families. Such a mandala primarily symbolizes the deities as objects of worship.

སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བརྒྱ་གཅིག་།

The eleven objects of accomplishment; the eleven objects of the Bodhisattva paths. 1. སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ། virtuous objects to be cultivated 2. རྒྱུ་མེད་དམིགས་པ། non-virtuous objects to be abandoned 3. ལུང་མ་བཤམས། unspecified objects which are neither 4. འཇིག་རྟེན་པ། worldly objects 5. འཇིག་རྟེན་ལ་ཤིང་པ། transworldly objects 6. ཟག་བཅས། contaminated objects 7. ཟག་མེད། uncontaminated objects 8. འདུས་བྱས། composite objects 9. འདུས་མ་བྱས། non-composite 10. ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན། common qualities 11. ཐུན་མོང་མ་ཡོན་པའི་ཡོན་ཏན། uncommon qualities.

སྒྲོ་བཏགས།

Samāropa/ Overestimation; exaggeration; superimposition; hypostatization. Exaggerating the meaning or significance of the mode of abidance of a phenomenon without any basis; taking something as existing in a certain way when it does not actually exist in that way.

སྒྲོན་མ་བཞི།

The four types of lamps. The paths that allow direct perception of the enlightened body of the inseparable reality and awareness at the actual stage of rDzogs-chen meditation following the leap-over system (thod-rgal). These are: 1. རྒྱུ་མེད་སྒྲོན་མ། the distant water lamp 2. རིག་པ་དབྱིངས་ཀྱི་སྒྲོན་མ། the lamp of reality of awareness 3. ཐུན་མོང་པའི་སྒྲོན་མ། the lamp of emptiness of drop 4. ཤེས་རབ་རང་བྱུང་གི་སྒྲོན་མ། the lamp of self-born wisdom.

བརྒྱུད་གཏོར།

The Torma ritual of the eighth. A religious ceremony of the four-faced Mahākāla held on the 8th of the 3rd Tibetan month. The ceremony involves offering of sacrificial cakes through invocation rites and rituals to Mahākāla and all other dharma protectors.

བརྒྱུད་པ་དྲག་

The six lineages or transmissions. The six lineages of transmissions according to the Oral (bka'-ma) and Treasure (gter-ma) lineages in Nyingma tradition. These are: 1. ལྷ་པོ་དཔལ་ལོ་བརྒྱུད་པ། Buddha's intention lineage 2. རིག་འཛིན་བདེ་ལོ་བརྒྱུད་པ། Vidyādhāra's symbolic lineage 3. གང་ཟག་སྙན་ཁྲུང་གི་བརྒྱུད་པ། disciple's whispered lineage 4. བཀའ་བབ་ལུང་བསྟན་གྱི་བརྒྱུད་པ། the commissioned prophetic lineage 5. མྱོན་ལམ་དབང་བསྐྱར་གྱི་བརྒྱུད་པ། the lineage of prayers and empowerment 6. མཁའ་འབྱོར་གཏོང་གྱི་བརྒྱུད་པ། the lineage protected by dākinis. The first three lineages are common to both the Oral and Treasure transmissions whereas the latter three are unique to the revealers of treasure teachings.

བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་ལྔ།

The five types of lineages. The five lineages of Buddhism according to the way it spread in India. 1. འདུལ་བའི་བརྒྱུད་པ། the vinaya lineage 2. གསང་སྐད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ། the secret mantra lineage 3. ལྷ་པོ་སྤྱོད་བརྒྱུད་པ། the extensive practice lineage 4. ཟུང་མོ་ལྷ་བརྒྱུད་པ། the profound view lineage 5. ལྷ་པོ་དོན་བརྒྱུད་པ། the essential meaning lineage.

བརྒྱུད་པ་གསུམ།

The three types of lineages. A. According to the graded path teaching tradition of Sūtrayāna, these are: 1. ཟུང་མོ་ལྷ་བརྒྱུད་པ། the profound view lineage 2. ལྷ་པོ་སྤྱོད་བརྒྱུད་པ། the extensive practice lineage 3. ཉམས་ལེན་བྱིན་ཆུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པ། the blessed practice lineage.

B. According to the secret mantra teaching tradition of the Nyingma school, these are: 1. རིང་བརྒྱད་བཀའ་མ། the distant oral lineage 2. ཉི་བརྒྱད་གཏིར་མ། the close treasure lineage 3. ཟབ་མོ་དག་སྒྲུང་གི་བརྒྱད་པ། the profound pure vision lineage.

བསྐྱར་བ་ལྷོམ་པོར་དགོངས་པ།

Interpretive sūtras for the purpose of encouragement. For instance, the sūtras in which Buddha taught those of weak aptitude that, 'enlightenment can be achieved through striving hard in the accumulation of two types of merits'.

བསྐྱལ་བའི་ཁྲིང་བཅུ།

The ten heinous crimes. An enemy of the Buddha Dharma who has committed ten serious non-virtues and is therefore an object to be captured and killed. 1. སངས་རྒྱལ་བསྐྱོད་པ་བཞིག་པ། destroying the Buddha's teaching 2. དཀོན་མཆོག་དབུ་འཕང་སྒྲུང་པ། disparaging the three jewels of refuge 3. དགེ་འདུན་གྱི་འདྲ་སྒྲུང་པ། appropriating the wealth of the Saṅgha community 4. ཐེག་ཆེན་ལ་སྒྲུང་པ། disparaging the Mahāyāna 5. སྒྲུང་ལ་བསྐྱེད་པ། threatening the body of a guru 6. རྣམ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ལ་འབྲེག་པ། causing disunity amongst vajra friends 7. རྒྱལ་པ་ལ་བར་དྲ་གཅོད་པ། hindering the practice of Dharma 8. དམ་ཆེན་སྒྲུང་པ་དང་བྲལ་བ། dropping the spiritual pledges 9. བཅེ་བ་སྤོང་མེད་གཏན་ནས་མེད་པ། lacking compassion 10. ལས་འབྲས་ལ་ལོག་པར་ལྟ་བ། holding wrong views or philosophy.

བསྐྱེད་པ་ལྷང་མ་བསྐྱེད།

The obscured unspecified phenomena. The delusive unspecified phenomena. The delusions within the form and formless realms that are obstructions to attaining Ārya paths, and hence hinder actualization of uncontaminated paths, and are not non-virtues because these do not give rise to suffering or misery, therefore these become unspecified phenomena. For example, the innately born self or ego.

བསྐྱབ་མཚན།

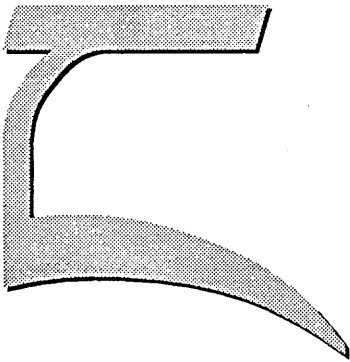
Accomplishment ceremony. A grand tantric ceremony involving the creation of a maṇḍala, offering of services, and performance of the ritual and rites of generating oneself into a deity, generating the deity in front and into the vase, etc.

བསྐྱབ་བྱ།

Sādhya/ The thesis; that which is to be established. The subject and the predicate in a correct logical syllogism taken together as that which is to be proved.

བསྐྱབ་བྱའི་ཚན།

Sādhya-dharma/ Predicate. That which is to be proved in relation to the subject in a given logical syllogism, e.g. 'impermanence' as the predicate when the given syllogism is, 'Take sound, it is impermanent because it is a functional thing'.

ང།

I; self; me. Mahāyāna philosophical systems do not assert the existence of an independent, self-existent, unchanging self, because if such a self were to exist, a person would be unchanging and would be unable to purify himself of fettering passions etc., and attain Buddhahood. What is accepted is a relative, impermanent, changeable, conscious-entity self, which is the continuation of one's former life, to this and future lives and is also the basis for the ripening of karma.

ང་བྱུང་བདུན།

Sapta māna/ The seven kinds of pride; the seven prides. 1. ང་བྱུང་ māna/ pride, a feeling of arrogance or superiority; one of the six root delusions (see rtsa-nyon drug). 2. ཆེ་བའི་ང་བྱུང་ mahāmāna/ exalted pride, the feeling of superiority amongst the equals. 3. ང་བྱུང་ལས་ཀྱང་ང་བྱུང་ mānātimāna/

exaggerated pride, a puffed-up feeling that you are higher than the extremely high 4. ངའོ་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ། asmimāna/ egotistic pride, a feeling that you are the only one who can do some specific thing correctly; more philosophically, the pride that mistakenly appropriates any of the five aggregates as the 'I'. 5. མངོན་པའི་ང་རྒྱལ། abhimāna/ presumptuous pride, a feeling that you have realized something, or that you know something, when actually you do not. 6. ཅུང་ཟད་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ། ūnamāna/ modest pride, a feeling that though you may be equal with your friends you are a little better than them. 7. ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ། mithyāmāna/ perverted pride, a feeling of pride in your unwholesome habits and qualities.

ང་རྒྱལ་དང་གསལ་སྒྲུང་།

The divine pride and vision. A basic requirement of tantric practices in which one tries to counteract one's ordinariness by generating divine pride of being the deity of the respective practice, and visualizing both oneself and the surroundings as the celestial mansion or abode.

ང་ཙམ།

The mere 'I'; the conventionally existent 'I' representing the person at a relative level.

ངག་གི་གནས་བརྒྱད།

The eight sound sources. 1. རྩོག་པ། uvular 2. མགྲིན་པ། guttural 3. ཀ་ན། palatal 4. རྩེ། tongue 5. རྩེ། nasal 6. རྩེ། dental 7 རྩེ་བོ། alveolar 8. མུཊ། labial.

ངན་འགྲོའི་སྟུག་བསྐྱལ།

Durgati dukha/ The sufferings of the unfortunate beings. The miseries and suffering encountered by the three types of beings in the lower realms. The suffering from heat and cold for hell beings, the suffering of hunger and thirst for hungry

ghosts, and the suffering of becoming a beast of burden and exploitation for animals.

ངན་ལྔ་གསལ།

Black magic. The art of casting spells and curses on others.

ངན་སྒྲིང་གི་གནས་བརྒྱ།

The ten states of bad rebirth. 1-8. states of the eight hot and cold hells (see tsha-dmyal brgyad and grang-dmyal brgad) 9.

ཡི་དྲུག་སྒྲིང་ hungry ghost state 10. དྲུང་འགྲོ་ animal state.

ངར་འཛིན།

Ahaṁkāra/ Ego-grasping; self-grasping; self-preoccupation.

The concept of taking the mere 'I' upon oneself as the truly existent 'I' or 'self'.

ངལ་ཞིང་དུ་བ་པའི་མཐའ།

The extreme of ascetic practice; the extreme practice of self-mortification by depriving the body of the means of living.

One of the extremes of living to be avoided by monks.

ངལ་གསེར་སྒྲིང་གསུམ།

The three cycles of relaxation. The three famous texts of practice composed by Longchen Rabjampa, a Nyingma master of the fourteenth century. 1. སེམས་ཉིད་ངལ་གསེར།

Relaxation of the Suchness of Mind, relaxation through meditation on the suchness of mind 2. ལྷ་མ་ངལ་གསེར།

Relaxation of the Illusions, relaxation through pacifying illusory appearances 3. བསམ་གཏན་ངལ་གསེར།

Relaxation of Samādhi, relaxation through meditation on concentrations.

ངེས་དོན་གྱི་མདོ།

Nītārtha sūtra/ Definitive teachings. Those teachings of Buddha acceptable as they are which do not require

interpretation, or those that concern mainly teachings on ultimate truth.

ངེས་དོན་གྱི་དོར་དྲིལ།

The definitive vajra and bell. The bliss and void.

ངེས་དོན་གྱི་ཨ་ཐུང་།

The subtle life-sustaining energy wind (srog-'dzin phra-ba).

ངེས་དོན་གྱི་དབང་པོ་གསུམ།

The three indispensable faculties; the three necessary faculties. 1. སློག་གི་དབང་པོ། faculty of life-force 2. ཡིད་གྱི་དབང་པོ། faculty of mind 3. བདང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ། faculty of indifferent feeling.

ངེས་པ་ལྔ།

The five certainties; the five definite features of a Sambhogakāya Buddha. 1. གནས་ངེས་པ། certainty of place; that they always reside in the richly adorned Buddha-field called 'Heaven-below-non' 2. སྤྱི་ངེས་པ། certainty of body; they are always adorned with thirty-two major and eighty minor marks (see mtshan bzang-po sum-bcu rta-gnyis & dpe-byed bzang-po brgyad-bcu) 3. དུས་ངེས་པ། certainty of time; that they will live for as long as saṃsāra is not emptied of sentient beings 4. ཚེས་ངེས་པ། certainty of teachings; that they always teach the greater vehicle doctrine 5. འཁོར་ངེས་པ། certainty of disciples; that they always teach to a circle of Ārya Bodhisattva disciples.

ངེས་པར་རྒྱུ་བ།

Niścāravāyu/ The definitely running wind energy. The wind energy for the cognitive faculty of touch. One of the five secondary energy winds (see yan-lag-gi rlung lnga).

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག

Nirvedhāṅgā/ Level of the path of preparation. One of the seventy topics of the perfection of wisdom training; the path of preparation at the level of aspirational Bodhicitta.

ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལྷ།

Niḥśreyasa hetu/ The cause of definite goodness. The wisdom paths: primarily the wisdom understanding selflessness as cause for attainment of either liberation or full enlightenment.

ངོ་བོ་ཉིད།

Svabhāva/ A. The natural feature; natural identity. B. The mode of abidance of phenomena.

རོ་བོ་ཉིད་གྱི་དགེ་བ།

The natural virtue. The eleven virtuous secondary mental factors (see dge-ba bcu-gcig).

ང་ལོ་ཉིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ།

The natural non-virtue. The six root delusions (see *rtsa-nyon drug*) and the near delusions (see *nye-nyon nyi-shu*) that are mental factors responsible for producing all negative behaviours.

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལྷང་མ་བསྟན།

Svabhāvatāvyākṛta/ The natural unspecified phenomena. Those classes of phenomena that are neither virtuous nor non-virtuous by their nature. For instance, the elements, aggregates and sources of perception.

རོ་བོ་ཉིད་སྒྲ་གཉིས།

Svabhāvakāya/ The two types of nature truth body. The two bodies of a Buddha being totally pure of two stains: 1. རྩ་བཅོམ་མེད་པའི་ཉིད་སྤྱུ་ the natural truth body 2. ལྷོ་སྤྱུ་

རྣམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ the truth body free of adventitious defilements. In other words, these are the emptiness of a Buddha's mind and the truth of cessation within the continuum of a Buddha.

ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུའི་མཚན་ཉིད་ལ།

The five features of a nature truth body. These are: 1. འདུས་མ་བྱས་པ། non-compositional 2. དབྱེར་མེད་པ། inseparable 3. མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ། free of two extremes 4. སྒྲིབ་པ་གསུམ་ལས་སྒྲོལ་བ། free of three obscurations 5. རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ། luminous by nature.

ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུའི་ཡོན་ཏན་ལ།

The five qualities of nature truth body. These are: 1. གཞལ་དུ་མེད་པ། incognizable 2. སྤངས་མེད་པ། infinite 3. བསམ་དུ་མེད་པ། inconceivable 4. མཉམ་པ་མེད་པ། incomparable 5. རྫི་མས་དག་པ། pure of stains.

ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱང་པ་ཉིད།

Svabhāva śūnyatā/ The emptiness of own nature. The lack of inherent identity of the reality of form and sound etc.

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ།

The three identityless phenomena; the three identitylessnesses. 1. མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། lakṣaṇa niḥsvabhāvatā/ identitylessness of characteristics 2. སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། utpatti niḥsvabhāvatā/ identitylessness of production 3. རྣམ་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། paramārtha niḥsvabhāvatā/ identitylessness of ultimate phenomena.

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ།

The three natural existents. 1. ཀྱན་དུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། parikalpita svabhāva/ imputed phenomena 2. གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། paratantra svabhāva/ dependent phenomena 3.

ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། pariniṣpanna svabhāva/
thoroughly established phenomena; ultimate phenomena.

ངོ་མཆར་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་སྒྲིང་གི་ནོར་འཛིན།

The five-fold marvels of this world's treasure holders. These are the five supreme worlds of this continent: 1. དབྱུངས་སུ་བྱུང་བ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་སྒྲིང་གི་ནོར་འཛིན། Bodhgaya of India in the centre, the land of Buddha Śākyamuni 2. ཡར་དུ་བྱུང་བ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་སྒྲིང་གི་ནོར་འཛིན། Mt. Waute of China in the east, the land of Mañjuśrī 3. ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་སྒྲིང་གི་ནོར་འཛིན། Mt. Potala in the south, the land of Ārya Avalokiteśvara 4. ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་སྒྲིང་གི་ནོར་འཛིན། Ogyan Dākinī land in the west, the land of Padmasambhava 5. ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་སྒྲིང་གི་ནོར་འཛིན། Shambhala in the north, the land of Dharmarāja Kulikas.

དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན།

The real fundamental cause. That cause which is responsible for producing its own substantial continuity as its result. For instance, a log of wood becomes the fundamental cause for producing coals from its burning.

དངོས་བྱུང་བ་བརྒྱད།

The eight spiritual feats; the eight types of higher attainments. 1. རྩ་ལྔ། invisibly from a sword 2. རིལ་བྱ། pills 3. རིལ་ལྔ། eye-lotion 4. རིལ་ལྔ། swift footedness 5. རིལ་ལྔ། elixir/extracting the essence 6. རིལ་ལྔ། walking in space 7. རིལ་ལྔ། invisibility 8. རིལ་ལྔ། walking underground. When the list concerns nine feats the feat of subduing and benefitting other is added.

དངོས་བྱུང་གཉིས།

Two types of attainments; two actual attainments. 1. རིལ་ལྔ།

དངོས་གྲུབ། supreme higher attainments 2. ཐུན་མིང་གི་དངོས་
གྲུབ། common higher attainments.

དངོས་འགལ་གཉིས།

Two types of direct contradictions. 1. ཡན་ཚུན་སྤངས་འགལ།
direct contradiction cancelling each other, e.g. is and is not 2.
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ། contradiction not abiding
simultaneously, e.g. hot and cold.

དངོས་རྒྱ།

Sājñātkāraṇa/ Direct cause; actual cause. A cause which
generates its result directly, i.e. in the immediate next
moment, e.g. fire as the cause of smoke.

དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག།

Vastubalānumāna/ Inferential cognition based on evidence.

དངོས་པོ།

Vastu/ Thing; impermanence; functional phenomenon.

དངོས་པོ་བརྒྱད།

Aṣṭa padārtha/ The eight topics of the *Ornament of Clear
Realization* (abhisamayālaṃkāra). 1. རྣམ་མཁྱེན། sarvajñāna/
the omniscient mind 2. ལམ་ཤེས། mārgajñāna/ the knowledge
of the paths 3. གཞི་ཤེས། vastujñāna/ the knowledge of the
basis 4. རྣམ་ཇོགས་སྟོར་བ། sārvaśāstrābhisambodha/ the
complete training of all aspects 5. ཅི་མའི་སྟོར་བ།
mūrdhaprayoga/ the peak training 6. མཐར་གྱིས་སྟོར་བ།
anupūrvaprayoga/ the serial training 7. སྐད་ཅིག་མའི་སྟོར་བ།
kṣaṇikaprayoga/ the momentary training 8. འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲ
phalam dharmakāya/ the resultant truth body.

དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད།

Bhāva śūnyatā/ The emptiness of things; the emptiness of the
five aggregates. One of the four summarising types of

emptiness added to the sixteen to make up twenty types of emptiness (see stong-pa nyid nyi-shu).

དངོས་པོ་མེད་པ་སྟངས་པ་ཉིད།

Abhāva śūnyatā/ The emptiness of non-things; the emptiness of impermanent phenomena, e.g. emptiness of nirvāṇa. One of the eighteen emptinesses.

དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟངས་པ་ཉིད།

Abhāva svabhāva śūnyatā/ The emptiness of reality of that which lacks true existence. One of the sixteen emptinesses.

དངོས་མིང་།

Mūla nāma/ A real name. Any term or name initially given by an arbitrary designator to denominate a thing unmistakably, e.g. the term 'vase'.

དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྒྲུབ།

Proponents of true existence. School of Buddhist and non-Buddhist philosophy asserting the truly existent nature of phenomena.

དངོས་པོའི་མཐར་ལ་དམིགས་པ།

The object of the extreme of existence. One of the four objects of pervasion (see khyab-pa'i dmigs-pa bzhi). The assertion or acceptance of a limit of existence either of conventional reality or ultimate reality. For instance, the statement that all phenomena are included in the four noble truths and not otherwise. Or to say that all phenomena lack inherent existence and if not there is no other way of their existence.

དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱར་བ།

Abhāva svabhāva pūrva prayoga/ The serial training in the entitylessness of phenomena. The Bodhisattva path from the

Mahāyāna path of accumulation upto the moment preceding the last instant of the path of meditation.

མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག

The six constituents of a womb-born human of this world. 1. རུས་པ། asthi/ bone 2. རྩ་། majjā/ marrow and 3. བྲ་བ། śukra/ regenerative fluid obtained from father 4. རྩ་བ། māṃsa/ flesh 5. བྲ་བ་པ། tvak/ skin 6. བྲ་བ། rudhira/ blood obtained from mother. According to some other systems these are 1. རྩ། pṛthivī/ earth 2. རྩ། aba/ water 3. རྩ། teja/ fire 4. རྩ། vāyu/ wind 5. རྩ། nāḍī/ energy-channels 6. རྩ། śukra/ essential drops.

མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ

The five stages of growth in the womb; the five stages of foetal development in the womb. 1. རྩ་མེར་མེར་པ། the oral-shaped foetus 2. རྩ་ལྗང་ལྗང་པ། the viscous foetus 3. རྩ་ལྗང་ལྗང་པ། the soft fleshy foetus 4. རྩ་ལྗང་ལྗང་པ། the hard fleshy foetus 5. རྩ་ལྗང་ལྗང་པ། the five protuberances—the two legs, two arms and head.

མངོན་འགྱུར།

Pratyakṣa/ Manifest phenomena. Obvious phenomena that can be cognized directly by sensory perception.

མངོན་འགྱུར་བརྒྱུ།

The ten factors. The ten directly present factors for conducting a ceremony of full ordination. 1. རྩ་མངོན་འགྱུར། accepting the teacher 2. རྩ་མངོན་འགྱུར། accepting the Buddha 3. རྩ་མངོན་འགྱུར། accepting the Dharma 4. རྩ་མངོན་འགྱུར། accepting the abbot 5. རྩ་མངོན་འགྱུར། accepting the assistant abbot 6. རྩ་མངོན་འགྱུར། wishing to receive ordination 7. རྩ་མངོན་འགྱུར། the presence of monk's articles 8. རྩ་མངོན་འགྱུར། the performance of

the ordination ceremony 9. གསལ་བ་མངོན་འགྱུར། requesting
the ceremony 10. ལས་མངོན་འགྱུར། activity (of monks).

མངོན་མཐོ།

Higher status; superior rebirth. The attainment of a more fortunate rebirth such as a fully endowed human being's or a god's. One of the two basic human aims for making progress on the spiritual paths to Buddhahood.

མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ།

Longing faith. Aspirational faith longing to attain one's desired spiritual goal.

མངོན་པ་གཉིས།

A. The two abhidharmas: 1. རྟོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ། paramārtha abhidharma/ the ultimate abhidharma, e.g. the uncontaminated wisdom understanding emptiness 2. བརྟགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ། saṃketikābhidharma/ the nominal abhidharma, e.g. the contaminated wisdom understanding emptiness and the *Abhidharma* texts. B. The two *Abhidharma* texts: 1. མངོན་པ་ཀྱན་བདུས། *Compendium of Knowledge* (abhidharmasamuccaya) by Ārya Asaṅga 2. མངོན་པ་མཛོད། *Treasure of Knowledge* (abhidharmakośa) by Ācārya Vasubandhu.

མངོན་པ་སྡེ་བདུན།

The seven treatises on phenomenology. The seven principal treatises of the Mūlasarvāsti-vādin school of philosophy. These are: 1. ཀའུའི་བྱས་མཛད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདུག་པ། *Entering the Wisdom* by Katyayana 2. དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་རབ་དྲུག་བྱེད་པ། *Thorough Discernment* by Vasumitra 3. བླ་མ་ཐེ་མ་སྦྱིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས། *Collection of Consciousnesses* by Brahmin Devotsava 4. སྤྱ་རེའི་བྱས་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས། *Dharma Aggregates* by Śāriputra 5.

མོ་ལུ་འགལ་གྱི་བྱས་མཛད་པའི་གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས།
Treatise on Imputation by Maudgalyāyana 6. གསུས་པོ་ཆེས་
 མཛད་པའི་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས། *Enumeration of Migrators by*
Mahākauṣṭhila 7. གང་པོས་མཛད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས།
Collection of Spheres by Pūma.

མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན།

Abhidharma piṭaka/ The basket of teaching on knowledge (abhidharmapiṭaka). That category of Buddha's teachings which reveals mainly the instruction on higher training of wisdom.

མངོན་པར་འགྱུབ་པའི་སྟོན་པ།

Formative existence. An epithet of the intermediate state of rebirth.

མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་

Ṣaḍ abhijñā/ The six extra-sensory perceptions; the six clairvoyances; the six extraordinary knowledges. 1. ལྷ་འཕྱུལ་གྱི་མངོན་ཤེས། ṛddhi vidhi jñāna/ knowledge of miracles 2. ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། divyaṃ cakṣu/ knowledge of the divine eye 3. ལྷའི་རྒྱ་བའི་མངོན་ཤེས། divyaṃ śrotra jñānam/ knowledge of the divine ear 4. གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། paracitta jñānam/ knowledge of other's thoughts 5. རྗེས་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས། pūrva nivāsānusmṛti jñānam/ knowledge of recollecting past lives 6. ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས། āśrava kṣaya jñānam/ knowledge of the extinction of contamination.

མངོན་བྱང་གི་གསུང་།

The teachings through enlightened energy or blessings. One of the five teachings (see gsung-lnga) of a Buddha. According to the Nyingma tradition this refers to the simultaneous and natural establishment of all sounds within their source of

reality that knows no cessation, also called the blessed teachings from intuitive awareness.

མངོན་བྱང་ལྔ།

A. The five modes of enlightenment; a generation stage practice of visualizing a deity. 1. ཟླ་བ་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། enlightenment from moon 2. ཉི་མ་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། enlightenment from sun 3. ས་བོན་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། enlightenment from the seed syllable 4. ཕྱག་མཆན་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། enlightenment from the deity's implements 5. སྒྲི་ཚྭ་སྤྱོད་པ་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། enlightenment from the entire entity of the body. B. The process of generating oneself into a fully enlightened deity: 1. ཟླ་བ་མེ་ལོང་ཡི་ཤེས་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། visualizing the moon as the mirror-like wisdom of a Buddha 2. ཉི་མ་མཉམ་ཉིད་ཡི་ཤེས་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། visualizing the sun as the wisdom of sameness of a Buddha 3. ས་བོན་དང་ཕྱག་མཆན་སོར་རྟོགས་ཡི་ཤེས་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། visualizing the seed syllable and implements of a deity as the wisdom of individual discrimination 4. བཅས་ཅད་འབྲེས་པ་བྱ་བྱལ་ཡི་ཤེས་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། visualizing the combination of all (moon, sun, seed syllable and implements) as the wisdom of accomplishments 5. སྒྲི་ཚྭ་སྤྱོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་ཡི་ཤེས་ལས་བྱང་རྒྱལ་པ། visualizing the full-fledged body of a Buddha as the wisdom of reality.

མངོན་སུམ་བཞི།

The four direct perceptions. 1. indriya pratyakṣa/ sensory direct perception 2. citta pratyakṣa/ mental direct perception 3. svasaṃveda pratyakṣa/ direct perception of self-awareness 4. yogi pratyakṣa/ yogic direct perception.

མངོན་སུམ་འབྲུལ་གྱི་ཅན།

Pratyakṣa bhrānta hetu/ Deceptive direct perception. A direct perception that is affected by a deceptive cause.

མདོན་སྐུལ་བཅད་ཤིས།

Paricchinna pratyakṣa/ Subsequent direct perception. A direct perception following the original or the first instance of direct cognition.

མདོན་སྐུལ་ལྟར་སྒྲུང་།

Pratyakṣābhāsa/ Apparent direct perceptions. A direct perception that is mistaken with respect to its appearing object (snang-yul), e.g. the inferential understanding cognizing sound as impermanent.

མདོན་སྲུང་ལྟར་སྒྲང་བདུན།

Seven apparent direct perceptions. 1. རྒྱལ་བའི་རྟོག་པ། the distorted thought 2. ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་པ། the conventional thought 3. རྗེས་དཔག་གི་རྟོག་པ། the inferential thought 4. རྗེས་དཔག་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ། the thought resulting from inferential cognition 5. རྩོམ་པའི་རྟོག་པ། the recollecting thought 6. མཛོན་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ། the speculative thought 7. རྟོག་མེད་ལོག་པ། non-conceptual wrong perception.

མདོན་སྐུལ་ལྟར་སྒྲུང་རབ་རིབ་ཅན།

Taimira pratyaksābhāsa/Blurred apparent direct perception.

མདོན་སྤུམ་ཡིད་མ་གཏང་།

Absent-minded direct perception; inattentive direct perception.

ཏཱི་བུ་ཨུ་ཤུ་བུ།

The ten phases of five hundred years each. This refers to five thousand years being the life span of Buddha Śākyamuni's teachings divided into ten phases of five hundred years each. These are: 1. དག་བཙུག་པ་དང་། the Arhat period 2. ཕྱིར་མི་འོང་བ། the period of the Never-returned 3. རྒྱུ་ཀྱི་གསུ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་སྟེ་ཡི་ཤེས་ཁོང་དུ་རྒྱད་པའི་ལཱུ་གསུམ། the

period the Stream-winners—all known as the three phases of realization. 4. ལྷག་མཐོང་དང་། the wisdom period 5. ཉིང་ངེ་འཛིན། the period of meditative concentration 6. རྒྱལ་བྱིམ་སྤྱི་སྦྱོབ་པའི་ལུང་གི་ལཱ་གསུམ། the period of moral discipline known as the three phases of three trainings. 7. མངོན་པ་དང་། the period of the knowledge 8. མདོ་སྒྲི། the period of discourses 9. འདུལ་བ་སྒྲི་ལུང་གི་ལཱ་གསུམ། the period of monastic discipline known as the three periods of oral transmission 10. ལྷ་སྦྱོང་རྣལ་མ་མེད་པར་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པའི་ལུང། the period of corrupt moral discipline in which only a corrupt view, corrupt philosophy and corrupt monastic discipline shall survive.

ལྷ་ལྷན་གྱི་བྲིང་།

The five-fold transmission on Mahāmudrā. A lineage of transmission of the Mahāmudrā practice for beginners, as formulated by the great Kagyud master Drigung Kyopa Jigten Gonpo (1143-1217). 1. བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྦྱོམ་པ། meditation on bodhicitta 2. རང་ལུས་ལྷར་སྦྱོམ་པ། meditation on one's body as that of a deity 3. སྦྱོམ་ལྷར་སྦྱོམ་པ། meditation on guru devotion 4. མི་རྟོག་པའི་ལྷ་བ་སྦྱོམ་པ། meditation on the non-conceptual view 5. བསྐྱེད་སྦྱོར་གྱི་སྤྱི་སྦྱོབ་པ་འདེབས་པ། dedication at the end.

ལྷ་དར།

The Early Spread; the Early Propagation. The early spread of Buddhism in Tibet beginning from 7th century and its propagation during the reign of the three religious kings of Tibet until the eclipse of Buddha's teaching during the reign of King Lang Darma.

སྒྲུག་སྒྲུག།

Mantra; words of power; incantation; mind-protector. Formulae of words chanted as powers; very often this word 'sngags' is used as a synonym for tantra.

ཐུགས་ཀྱི་ཆེ་བ་བཞི།

The four distinguishing features of Tantra. 1. མ་མྲོངས་པའི་བྱད་པར། clear and unconfusing 2. ཐབས་མང་བའི་བྱད་པར། manifold methods 3. དཀའ་བ་མེད་པའི་བྱད་པར། easier to practice 4. དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྱད་པར། requires sharp intellect.

ཐུགས་ཀྱི་ཐེག་པ།

Mantrayāna/ The Mantrayāna. The secret mantra vehicle meant for persons of highly sharp faculty who aspire to taking the results as a path and simultaneous actualization of both the causes and results of one's practice.

ཐུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི།

The four states of tantric experience. 1. གཉིད་སང་པའི་གནས་སྐབས། awaking state 2. མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས། dream state 3. གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས། state of deep sleep 4. བཞི་པའི་གནས་སྐབས། the fourth state (old-aged stage).

ཐུགས་སྒྲེ་གསུམ།

The three classes of mantra; three types of mantra incantation: 1. གསང་ཐུགས། secret mantra symbolizing the union of both method and wisdom paths 2. རིག་ཐུགས། wisdom mantra symbolizing the method aspect of the paths 3. གཟུངས་ཐུགས། retention (dhāraṇī) mantra symbolizing the wisdom aspect of the paths.

ཐུགས་སྒྲུམ།

Mantra samvara/ The tantric vows (see rta-ltung bco-bryag and nyes-byed zhi-cu zhe-drug).

ཐུགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན།

The seven limb practices of the tantric tradition. 1. དུག་འཆལ་བ། prostration 2. མཆོད་པ། offering 3. བཤགས་པ། confession 4. རེས་སུ་ཡི་རང། rejoicing 5. སྐབས་སུ་འགྲོ་བ།

taking refuge 6. བྱང་ཆུབ་མཆོག་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། generation of the mind of enlightenment 7. བསྐྱེད་བའི་ཡན་ལག་ dedication.

སྒྲགས་རམས་པ།

Tantric graduate. A geshe who has also earned a tantric degree from any of the two tantric colleges in the Gelug system of monastic education.

སྤྱོད་དུས་ཀྱི་སྤྱིད་པ།

Pūrvanivāsa/ The prior existence. The period of existence between the second moment of connecting to one's new life in the womb and death.

བསྐྱེད་བཀོད་ལམ།

Pariṇāma bhāvanā mārga/ The path of meditation on dedication. The Mahāyāna path of meditation which transforms 'root of virtues' of self and others for the attainment of complete enlightenment.

བསྐྱེད་བཀོད་ལམ་བཟུང་གཉིས།

The twelve paths of meditation on dedication. 1. དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་བའི་བསྐྱེད་པ། thorough dedication of the roots of virtue 2. དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་པ། dedication free from the apprehension of a truly existent nature 3. ཕྱིན་ཅི་མ་ལྷག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་པ། dedication marked by the absence of wrong views 4. རྟོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པའི་བསྐྱེད་པ། dedication devoid of an ultimate truly existent nature 5. སངས་རྒྱུས་དང་བསོད་ནམས་རང་བཞིན་བྲན་པའི་བསྐྱེད་པ། dedication recollecting the Buddha, merits and the ultimate nature 6. ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསྐྱེད་པ། dedication that is skillful in means 7. མཚན་མ་མེད་པའི་བསྐྱེད་པ། dedication without signs 8. སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྣང་ཞིང་དབྱེས་པ་ཞིས་བྱ་བའི་བསྐྱེད་པ། dedication enjoined or permitted by the Buddhas 9. ཁམས་གསུམ་དུ་མ་གཏོགས་པའི་བསྐྱེད་པ། dedication beyond the

three realms 10. བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།
 lesser dedication giving rise to great merits 11. བསོད་ནམས་
 ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་འབྲིང་། middling dedication giving
 rise to great merits 12. བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་
 ཆེན་པོ། great dedication giving rise to great merits.

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ། non-dualistic dedication to

ཐུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

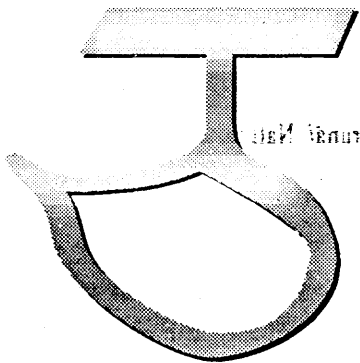
བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བསྡུ་བ་ཆུང་ངུ།

A hand drum

ཅང་དིལ།

Hand drum. A small drum usually identified with the ones held in the hands of a god or goddess as their implement.

ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད།

Ākimcanyāyatana/ The domain of nothingness. One of the four means of emanation within the formless realm; the domain of concentration within the formless realm where a person remains fixed to the idea that there exists nothing other than consciousness because of not seeing anything, and thus remains fully absorbed in it as one's object of meditation.

ཅུང་ཟད་སྐྱོག་གུར།

Slightly hidden phenomena; slightly obscure phenomena, e.g. impermanence.

ཙ་འདྲི་བ།

Vidambanā/ To blame; reproach; scoff at. Also refers to a sense of competitiveness.

གཅིག་དུ་བྲལ།

Neither being one nor many. A logical way of analyzing the mode of existence of phenomena that cannot be beyond being one or many.

གཅིར་བྲལ།

Digambara/ Jain; Lit: the Naked Ones. Proponents of non-Buddhist tenets who assert that all objects of knowledge are included in nine categories: 1. རྩིག་ prāṇa/ life-force 2. ཟག་པ། āstrava/ contamination 3. རྩིམ་པ། saṃvara/ vows 4. རིས་པར་གྲ་བ། avaśyajarā/ old-agedness 5. འཛིང་བ། bandhana/ bindings (delusions) 6. ལས། karma 7. རྩིག་པ། akalyāṇa/ non-virtue 8. བསོད་ནམས། puṇya/ merits 9. ཐར་པ། mokṣa/ liberation. They believe that liberation can be attained through resorting to practices of asceticism such as going naked, not speaking and so forth.

གཅོད།

Cutting-off ritual. The practice primarily common to the Zhi-byed tradition of Tibetan Buddhism formed by Phadampa Sangye. The term is derived from the nature of the instructions on which this practice is based; that love, compassion and bodhicitta sever selfishness; the view of emptiness severs the root of cyclic existence (saṃsāra); and the common practices sever the four demonic forces (see below).

གཅོད་ལྷགས་ཀྱི་བདུད་བཞི།

The four demonic forces of the cutting-off ritual. 1. ཐོགས་བཅས། obstructive forces 2. ཐོགས་མེད། non-obstructive

forces 3. དགའ་ལྷོད། joyous forces 4. རྩེམས་བྱིད། haughty forces.

བཅད་ཤེས།

Subsequent cognition; re-cognition. An awareness which is not a new correct perception or conception, but apprehends what has already been apprehended in its stream of cognition, e.g. the second moment of visual perception of a vase.

བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ།

Pratikṣepana sāvadya/ Proscribed non-virtue; declared misdeed; misdeed by decree. For instance, actions such as eating after noon, drinking intoxicants, etc., that are declared to be non-virtuous for monks and nuns by Buddha, although these do not constitute non-virtue by nature.

བཅས་རང་གི་ཉེས་པ།

The misdeed by nature and proscription (see bcas-pa'i kha-na ma tho-ba and rang-bzhin gyi kha-na ma-tho-ba).

བརྩུང་ལེན།

Rasāyana/ The art of elixir, extracting the essence. An austere practice by which a practitioner temporarily avoids eating gross food and sustains himself by regularly consuming consecrated pills and engaging in meditation.

བཅོམ་ལྷན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལེན་པ།

བཅོམ་ལྷན་མཆོད་པ།

The prayer festival on the 15th. The celebration of Buddha's defeat of the six non-Buddhist teachers (see mu-stegs-kyi ston-pa drug) on the 15th of the first Tibetan month. Tsong Khapa marked this event as the Great Prayer Festival.

བཅོམ་ལྷན་འདས།

Bhagavat/ The Victorious Conqueror, Supramundane Victor, Buddhas.

འཕྲིམ་མ།

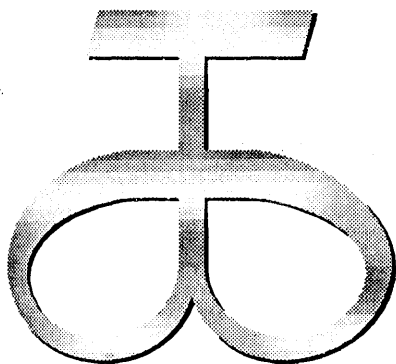
Kṛtrima/ Artificial; contrived. A temporary artificial state of mind generated or created within an enthusiastic virtuous state of mind.

འཕྲིམ་མིན་སྙིང་ཇེ།

Akṛtrima karuṇā/ Natural compassion; uncontrived compassion; spontaneous compassion.

ལྷགས་མཁར།

A. Iron house or fort. B. A wrathful tantric propitiation ritual of throwing sacrificial cake with nine or sixteen edges invoking Yamarāja Chagkhar.

ཆ་ཅན་ཆ་མེད།

Part and partless; divisible and indivisible.

ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ།

Sambhāgiya vicikitsā/ Evenly balanced doubt. An indecisive wavering evenly balanced between correct and incorrect conclusions; one of the three types of doubt (see the-tsom gsum).

ཆ་དང་ཆ་ཅན།

Parts and that consisting of parts; pair and one of the pairs.

ཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ།

Aeon of formation. The twenty intermediate aeons covering the period of time since the formation of the outer world until the birth of one inhabitant in the realm of the hell-without-

ཆགས་བྲལ་ལྔ།

The five types of freedom from attachment. The five different aspects of being free of attachment. 1. རྒྱལ་སྤྱོད་ཆགས་བྲལ་བ། freedom from being attached to one aspect 2. མ་ཐུང་དག་ལ་ཆགས་བྲལ་བ། freedom from being attached to all 3. རྟོགས་པའི་ཆགས་བྲལ་བ། freedom from being attached to realizations 4. གཞོན་པའི་ཆགས་བྲལ་བ། freedom from attachment of having subdued 5. ལེགས་པར་སྟོན་པའི་ཆགས་བྲལ་བ། freedom from being attached to elegant teachings.

ཆང་བྲ།

A leftover portion of food, squeezed between the fingers and offered to hungry ghosts; an after-meal rule of giving the remainders to spirits that Buddha has prescribed for monks and nuns.

ཆད་ལྟ།

Uccheda dr̥ṣṭi/ View of nihilism; nihilism. For instance, asserting the non-existence of the cause and effect, former and future lives, severance or exhaustion of existence at death, etc.

ཆད་སྟོང་།

Uccheda śūnyatā/ Nihilistic emptiness. The emptiness upon realization of which rejects the existence of its base.

ཆད་མ་ཐུང་།

Ucchedānta/ The extreme of nihilism. A kind of belief that something validly existent is non-existent.

ཆུ་བོ་བཞི།

A. The four torrents. 1. སྤྱིད་པའི་ཆུ་བོ། saṃsāra/ torrent of cyclic existence 2. སྤྱིད་པའི་ཆུ་བོ། tr̥ṣ/ torrent of craving 3. མ་རྟོག་པའི་ཆུ་བོ། avidyā/ torrent of ignorance 4. ལྟ་བའི་ཆུ་བོ།

ཐུ་བོའི་རྒྱུན་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

dr̥ṣṭi/ torrent of wrong view. B. The four big rivers. 1. གཤམ་། Ganges 2. ཡུཿ Indus/ Sindhu 3. སིདྱ། Brahmaputra/ Pakshu 4. སིནདྱ། Yamuna.

ཐུ་བོའི་རྒྱུན་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Bodhimind like a flowing river. The mind of enlightenment primarily in accord with the path within the mental continuum of a Buddha in his physical form.

ཐུ་དབང་ལྷ།

The five types of water initiations. 1. དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱིའི་འཇུག་སྒྲེའི་བུམ་པ། vase initiation concerning the rites outside the maṇḍala 2. དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་པར་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བུམ་པ། vase initiation of all the concerned deities within the maṇḍala 3. གསུམ་པར་ཉན་རང་གི་བུམ་པ། vase initiation of the hearers and solitary realizers 4. བཞི་པར་བྱང་སེམས་ཀྱི་བུམ་པ། vase initiation of the Bodhisattvas 5. ལྷ་པར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བུམ་པ། victorious vase initiation of the Buddha.

ཐུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན།

Eight qualities of good water; a water possessing the eight sublime qualities. 1. བསིལ་བ། śīta/ cool 2. ཡང་བ། lagu/ light/ refreshing 3. ཞིམ་པ། svāduka/ sweet/ tasty 4. འཇམ་པ། komala/ smooth 5. དྲངས་བ། prasanna/ clear 6. སྲིང་བ་མེད་པ། nirāmagandha/ free of bad odour 7. འཕུང་ན་མགྱིན་པ་ལ་བདེ་བ། kanṭhasukha/ soothing to throat to drink 8. འཕུང་ན་ལྟོ་བ་ལ་བདེ་བ། udarasukha/ harmless to stomach to drink.

ཐུ་རིགས་བདུན།

Seven types of water resources. 1. ཆར་ཆུ། rain water 2. གངས་ཆུ། snow water 3. ཆུ་ལྟང་གི་ཆུ། river water 4. ཆུ་མིག་གི་ཆུ། pond water 5. ཁྲོན་པའི་ཆུ། well water 6. བ་ཚུ་ཅན་གྱི་ཆུ། salty water 7. བྱིང་གི་ཅ་ཆུ། water from the roots of trees.

ཆེ་བའི་ང་གྱུལ།

Mahāmāna/ Pride of superiority. The feeling that one, in general, is equal to all, in general, yet, is superior in one particular respect.

ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བདུན།

The seven qualities of greatness; the seven superior features.

1. རིགས་བཟང་བ། good family
2. གཟུགས་བཟང་བ། good physical features
3. གཉིན་འཁོར་གཡོག་འཛོམས་པ། big circle of kith and kin or attendants
4. འབྱོར་པ་ཆེ་བ། wealthy
5. དབང་ཐང་ཆེ་བ། powerful
6. བླེན་རབ་ཆེ་བ། great wisdom
7. ལུས་སྦྱབས་དང་ལྡན་པ། strong body.

ཆེད་དུ་བཟོད་པའི་སྒྲི།

Udānavarga/ Impersonal utterances of Buddha's teachings; the class of impersonal teachings. Those categories of Buddha's teachings uttered not for specific disciples but in general without being requested for the purpose of flourishing of the Buddha Dharma.

ཆེན་པོ་ལྔ།

The five greatnesses; the five great qualities of space. 1.

1. གཟུགས་མེད་པ། formless
2. ཐོགས་པ་མེད་པ། unobstructive
3. ཉག་པ། permanent
4. མི་འགྱུར་བ། unchangeable
5. མི་འཕྲོ་བ། untransforming.

ཆེན་པོ་སྟངས་པ་ཉིད།

Mahā sūnyatā/ The great emptiness; the emptiness of that which is great. Lack of true and independent existence of the ten directions. One of the sixteen emptinesses.

ཆེན་པོ་བདུན།

The seven greatnesses; the seven features of a true

- Mahāyānist. 1. དམིགས་པ་ཆེན་པོ། great objective
2. ལྷན་པ་

ཆེན་པོ། great practice 3. ཡི་ཤེས་ཆེན་པོ། great wisdom 4. བརྩན་འགྲུས་ཆེན་པོ། great effort 5. ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ། great skill in means 6. ཡང་དག་གྲུབ་པ་ཆེན་པོ། great perfect accomplishment 7. སྤྱན་ལས་ཆེན་པོ། great enlightened activity.

ཆོ་ག་གསུམ་བསྐྱེད།

The three stages of generating a deity. The practice of meditation by means of visualizing a deity's seed syllable on a lotus, sun or other cushions, from which there arises the implements and the mantric syllable; the complete transformation of which then enables a person to generate the concerned deity complete with all features.

ཆོ་འཕྲུལ་དུས་ཆེན།

The day of great miracles. The celebration of Buddha's taming of devils and spirits from the first to fifteenth of the first Tibetan month. Je Tsong Khapa instituted the Great Prayer Festival during this period.

ཆོ་འཕྲུལ་བཞི།

Catvāri prātihārya/ The four miraculous ways; the four meditative concentrations according to yoga tantra. 1. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of concentration 2. བྱིན་གྱིས་སྐབས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of blessings 3. དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of empowerment 4. མཚན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of offering rites.

ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ།

The three miraculous ways of a Buddha. 1. སྐྱུ་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of body 2. གསུང་ཀྱན་དུ་བཞེད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of speech 3. ཐུགས་རྗེས་སུ་བསྒྲན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ། miracles of mind.

ཆོས།

Dharma. A. Teachings of Buddha. B. A phenomenon.

ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བཞི།

The four legs of Dharma. The division of periods in view of the life span of Buddha's teachings, which are: 1. རྫོགས་ལུ་ the perfected aeon (see bskal-pa rdzogs-ldan) 2. གསུམ་ལུ་ the threefold aeon (see bskal-pa gsum ldan) 3. གཉིས་ལུ་ the twofold aeon (see bskal-pa gnyis ldan) 4. རྩོད་ལུ་ the quarrelsome aeon (see rtsod-ldan gyi dus).

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས།

Dharmāyatana rūpa/ The form of the source of mental faculty. The objects for generating the perception of mental faculty, e.g. fine particles and the physical body of a dream state.

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལྔ།

The five types of forms of the spheres of phenomena. 1. བསྐྱེས་པ་ལས་བྱུར་བའི་གཟུགས། compounded form 2. མཛོན་པར་སྐབས་ཡིད་པའི་གཟུགས། occasionally manifesting form 3. ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས། form arising from vows and precepts 4. ཀྱུན་བདགས་པའི་གཟུགས། imputed form 5. དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས། conjured form.

ཆོས་ཀྱི་ཁམས།

Dharma dhātu/ The faculty of dharma. One of the eighteen spheres (see khams bco-brgyad), feeling, recognition, perception, non-revelatory form and all non-compositional factors, i.e. non-functional phenomena.

ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་བརྒྱད།

Aṣṭa dharma dhātu asaṃskṛta/ The eight non-compositional factors of the dharma constituents. 1. དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད། kuśala tattva/ the virtuous reality 2. མི་དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད།

akuśala tattva/ the non-virtuous reality 3. ལུང་མ་བཟུན་གྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད། avyākṛtya tattva/ the unspecified reality 4. རྣམ་
མཁའ། akāśa/ space 5. སྤྲོ་སྤྲོ་བརྟགས་འགོག་ pratisamkhyā
nirodha/ the analytical cessation 6. སྤྲོ་སྤྲོ་བརྟགས་མིན་གྱི་
འགོག་པ། apratisamkhyā nirodha/ the non-analytical cessation
7. མི་གཡོ་བའི་འགོག་པ། acala nirodha/ the immutable
cessation 8. འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ། samjñā vedanā
nirodha/ the cessation of perception and feeling.

ཚུམ་གྱི་བདག་མེད།

Dharma nairātmya/ Selflessness of phenomena. In its highest
sense it is the lack of inherent existence of phenomena other
than persons. There are two types—the gross and subtle
selflessness of phenomena.

ཚུམ་གྱི་བདག་འཛིན།

Grasping at the self of phenomena. The misconception of
phenomena as having true existence. It has two kinds: 1.
innate grasping at the self of phenomena 2. intellectual
grasping at the self of phenomena.

ཚུམ་གྱི་ལྔ་མ་བཞི།

The four seals of Dharma (see lta-ba bkar-btags-kyi phyag-
rgya bzhi).

ཚུམ་གྱི་དབྱིངས་གྱི་ཡེ་ཤེས།

Dharmadhātu jñāna/ The primordial wisdom cognizing the
reality of phenomena. The lack of inherent nature or the
emptiness of the five aggregates.

ཚུམ་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོག་པོ།

Dharma ratna/ The Dharma Jewel; the doctrine. The true
cessation and path within the mental continuum of an Ārya;
conventionally it is represented by the scriptures and books on
the teachings of Buddha.

ཆོས་སྒྲི།

Dharmakāya/ The Truth Body; dharmakāya. The foundation of all qualities, the source of the four kāyas; the impersonal Buddha. It has two kinds—the natural truth body and the wisdom truth body of a Buddha.

ཆོས་སྒྲིའི་ཆོས་བཞི།

Catvāri dharmakāya dharmāḥ/ The four topics or features of the Truth Body. One of the seventy topics of the perfection of wisdom teachings which are the four aspects of dharmakāya or a Buddha's being: 1. རྩ་བོ་ཉིད་སྒྲི་ svabhāvakāya/ nature truth body 2. ཡི་ཤེས་ཆོས་སྒྲི་ jñānakāya/ wisdom truth body 3. རྩལ་སྒྲི་ sambhogakāya/ complete enjoyment body 4. སྒྲུལ་སྒྲི་ nirmāṇakāya/ emanation body.

ཆོས་ཁམས་བརྒྱ་དྲུག་

The sixteen faculties of dharma spheres. According to the *Compendium of Knowledge* (abhidharmasamuccaya) these are: 1-5. ཆོས་ཀྱི་སྒྲིའི་མཆེད་པའི་གནུགས་ལྔ། the five types of forms of the spheres of phenomena (see chos-kyo skye-mched-pa'i gzugs-linga) 6. ཆོར་བ། the aggregate of feeling 7. འདྲ་ཤེས། the aggregate of recognition 8. འདྲ་བྱེད། the aggregate of perception 9-16. འདྲས་མ་བྱས་བརྒྱད། the eight types of non-compositional factors (see 'dus-ma byas brgyad).

ཆོས་ཁམས་བདུན།

The seven faculties of dharma spheres. According to the *Treasure of Knowledge* (abhidharmakośa) these are: 1. ཆོར་བའི་སྤང་པ། the aggregate of feeling 2. འདྲ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པ། the aggregate of recognition 3. འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པ། the aggregate of perception 4. རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མིན་པའི་གནུགས། non-revelatory form 5-7. འདྲས་མ་བྱས་གསུམ། the three non-compositional factors (see 'dus-ma byas gsum).

ཚེས་གོས་རྒྱུ་གསུམ།

The three kinds of Dharma robes. 1. ཚེས་གོས། སྒྲ་གོས། 'chogo'—the yellow upper robe which can be worn by all monks and nuns 2. རྒྱུ་ཕྱུར། 'namja'—yellow upper robe worn only by fully ordained monks 3. མཐང་གོས། 'thango'—monks' and nuns' lower robe.

འཕུལ་པའི་ཐུགས་རྒྱུ་གསུམ།

ཚེས་ཀྱལ་ལྷ་ངན་མེད།

Dharmarāja Aśoka/ The Indian king Aśoka, 3rd century B.C., who came into contact with Buddhist teachings after repenting the widespread slaughter and misery he had caused in numerous wars. In the later part of his life, he became a devout Buddhist and propagated Buddha's teaching far and wide.

ཚེས་བརྒྱད་རོ་སྟོམས།

The equal taste of eight worldly concerns (see 'jig-rten chos-brgyad). The fact that one has freed oneself of these concerns and thus makes and does not effect one's way of life.

ཚེས་ལྔ།

Pañca dharmāḥ/ Five phenomena; five features. 1. མིང་། nāma/ name 2. མཚན་མ། nimitta/ marks 3. རྒྱུ་རྟོག་ vikalpa/ conceptualization 4. དེ་བཞིན་ཉིད། tathatā/ reality 5. མི་རྟོག་ཡི་ཤེས། akalpanā jñāna/ non-conceptual wisdom.

ཚེས་མངོན་པ།

Abhidharma/ The knowledge. The set of teachings and treatises concerning the training of higher wisdom and the study of metaphysics and cosmology.

ཚེས་ཅན།

Dharmin/ Subject. Subject of the proposition in a dialectical syllogism standing for a subject on which the thesis is

established, e.g. 'sound' is the subject when the thesis 'sound is impermanent' is to be proved in a correct logical syllogism.

ཚུམ་ཅན་བཟོད་པའི་གྲ།

The statement expressing the subject. A statement in which the subject of concern for both the speaker and listener is presented as the basis of discussion, e.g. the statement, 'sound is a thing'. Here 'sound' is shown as the basis of a (functional) thing but does not exclude other qualities of sound such as its being impermanent and an object of knowledge.

ཚུམ་བཟོད་ཀྱི་གྲ།

A statement expressing quality. A statement in which the subject of concern for both the speaker and listener is presented as the quality of discussion, e.g. the statement, 'impermanence of sound'. This statement not only distinguishes impermanence of sound from the impermanence of others, such as a vase or pillar, but also excludes discussing the qualities of other phenomena within the topic of discussion.

ཚུམ་ཉིད།

Dharmatā/ Intrinsic nature; suchness; empty nature.

ཚུམ་ཉིད་ཀྱི་རིག་པ།

The reasoning of common sense. One of the four types of reasoning (see rigs-pa bzhi). Well-known common notions that are naturally accepted as true, e.g. rivers always flow downward and fire blazes upward.

ཚུམ་ཐམས་ཅད་སྤང་པ་ཉིད།

Sarvadharmā śūnyatā/ The emptiness of all phenomena. The lack of true existence of outer and inner phenomena, i.e. the

ཆོས་བདུན་ལྔ་གྱི་མི།

fact that these being impermanent, miserable, empty and lack self-identity are non-inherent in nature.

ཆོས་བདུན་ལྔ་གྱི་མི།

Humans possessing seven features. The qualities of human beings living in this world during the first aeon. 1. བཟུངས་ཏི་སྟེ་བ། they were born miraculously 2. ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ། enjoyed an immeasurable life-span 3. དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་བ། possessed perfect sense faculties 4. རང་ལུས་འོད་གྱིས་བྱུང་བ། had self-illuminated body 5. མཚན་བཟང་ཐེས་མཐུན་གྱིས་བརྒྱན་པ། possessed similitudes of the major and minor marks of a Buddha 6. ཟས་རགས་པ་ལ་མ་བདེན་པར་དགའ་བའི་ཟས་གྱིས་འཚོ་བ། lived on the food of joy without eating gross food 7. རྩ་འཕུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་བ། miraculously flew in the sky.

ཆོས་དྲན་པ་ཉིར་བཞག།

Dharma smṛtyūpasthāna/ Close contemplation of phenomena. The meditation on the emptiness and selflessness of the thoroughly purified and negative aspects of phenomena.

ཆོས་སྟོན་བཅུ།

Daśa dharmacaryah/ The ten spiritual trainings; the ten monastic trainings. 1. ཡི་གེ་འབྲི་བ། lekhanā/ writing 2. མཚོད་པ་འབུལ་བ། pūjanā/ worshipping 3. སྤྱིན་པ་གཏོང་བ། dānam/ generosity 4. ཆོས་ཉན་པ། śravaṇam/ hearing Dharma 5. འཛིན་པ། udgrahaṇam/ memorizing 6. སྟོན་པ། vācanam/ reading 7. འཆད་པ། prakāśanā/ preaching 8. ཁ་དོན་དུ་བྱ་བ། svādhyāyanam/ recitation 9. ཆོས་ཀྱི་དོན་སེམས་པ། dharmārtha cintanā/ contemplation on Dharma 10. ཆོས་ཀྱི་དོན་སྒྲམ་པ། dharmārtha bhāvanā/ meditation on Dharma.

ཆོས་སྤང་།

Dharma skandha/ A heap of doctrine. One heap of Buddha's doctrine constitute a set of teachings which contains the

complete instructions to counteract one of the eighty-four thousand delusions.

ཚེས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་མྱོང་།

Caturasīti sahastrāṇi dharma skandhāḥ/ The eighty-four thousand heaps of doctrine. The entire teachings of Buddha incorporated into four groups of antidotes against four thousand delusions. 1. འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཉིས་ཁྲི་ཆེན་མྱོང་། twenty-one thousand heaps of doctrine as antidotes to desire-attachment 2. ཞེ་སྒྲུང་གི་གཉེན་པོར་ཉིས་ཁྲི་ཆེན་མྱོང་། twenty-one thousand heaps of doctrine as antidotes to hatred-anger 3. གཏི་ལྷག་གི་གཉེན་པོར་ཉིས་ཁྲི་ཆེན་མྱོང་། twenty-one thousand heaps of doctrine as antidotes to closed-mindedness 4. དྲག་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་ཉིས་ཁྲི་ཆེན་མྱོང་། twenty-one thousand heaps of doctrine as antidotes to all the three root delusions in equal proportions.

ཚེས་དབྱིངས།

Dharmadhātu. The sphere of reality.

ཚེས་གཟུངས།

Retention of Dharma. The power of memorization and retention of an unlimited number of words, phrases and mystic formulae (mantra) for an infinite period of time having only heard them once.

མཚན་དབང་གོང་མ་གསུམ།

The three higher supreme initiations. The latter three initiations of the highest anuttarayogatantra that ripen a disciple's mental continuum having entered into the maṇḍala. 1. གསང་དབང་། secret initiation 2. ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། wisdom initiation 3. ཆེན་དབང་། word initiation.

མཚན་བཞི།

Catvāri uttama dharmāḥ/ The four supreme qualities. 1. ལྷན་

གྱི་མཚན་ཐོས་པ། study as the supreme ornament 2. བདེ་བའི་
མཚན་སེམས་བསྐྱེད། generating the mind of enlightenment as
the supreme happiness 3. རྟོག་གྱི་མཚན་སྤྱིན་པ། generosity as
the supreme wealth 4. ཐོགས་གྱི་མཚན་མི་བསྐྱེད། sincerity as
the supreme friend.

མཚན་དེན་ཆ་བརྒྱད།

Aṣṭa stūpāḥ/ The eight types of stūpas. 1. བདེ་གཤེགས་མཚན་
དེན། Tathāgata stūpa 2. བྱང་ཆུབ་མཚན་དེན། Bodhi stūpa 3.
ཆོས་འཁོར་མཚན་དེན། Dharmacakra stūpa 4. ཆོ་འཕྱུལ་
མཚན་དེན། Prātihārya stūpa/ miracle stūpa 5. ལྷ་བབ་མཚན་
དེན། stūpa of descent from Tuṣita field 6. དབྱེན་ཟུམ་མཚན་
དེན། stūpa for pacifying a schism among the sangha
community 7. རྟམ་རྒྱལ་མཚན་དེན། Vijayāni stūpa/ victory
stūpa 8. རྩེད་འདས་མཚན་དེན། Parinirvāṇa stūpa.

མཚན་པ།

Pūjā/ A. Worship service. B. Offerings to the gods and
divinities. C. The material and immaterial medium of
offerings.

མཚན་པ་ཆ་བརྒྱད།

The eight-fold offerings. 1. མཚན་ཡིན། water for the mouth
2. ཞལས་བསིལ། water for the feet 3. མེ་དྲོག། flower 4. བདུག་
ཤྱིས། incense 5. མར་མེ། lamp 6. སྤྱི་ཆག། scented water 7.
ཞལ་ཟས། food 8. རྩལ་མི། music.

མཚན་པ་གཉིས།

Two types of offerings. Offerings made to the object of refuge
has two: 1. ཟང་ཟང་གི་མཚན་པ། offering of material goods 2.
སྤྱབ་པའི་མཚན་པ། offering of practice; or 1. དངོས་འབྱུང་གི་
མཚན་པ། offerings actually arranged 2. ཡིད་གྱིས་སྤྱུལ་པའི་
མཚན་པ། offerings made in the imagination.

མཚན་པ་བཞི།

Catvāri pūjāḥ/ Four types of offerings. A. 1. ཕྱི་ཁྱེད་མཚན་པ། outer offering 2. རྒྱ་ཁྱེད་མཚན་པ། inner offering 3. གསང་བའི་མཚན་པ། secret offering 4. དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་པ། offering of suchness. B. The four religious festivals of offerings instituted during the reign of King Mune Tsanpo: 1. ལྷ་ས་འདུལ་བའི་མཚན་པ། offering of Vinayapitaka at Lhasa 2. བྱ་ལ་མཛོད་ཀྱི་མཚན་པ། offering ceremony of Abhidharmapitaka at Tradrug 3-4. བསམ་ཡས་ལ་མདོ་ཐེངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཚན་པ། offering ceremony of Sūtrapitaka and enlightenment at Samye.

མཚན་པའི་ཡོ་བྱད།

The offering articles; the objects of offering to be made to the three objects of refuge.

མཚན་ཐམས་བརྒྱ།

Daśa pūjā dravyāḥ/ The ten objects of offering; ten kinds of offering. The set of ten different offerings made to deities. 1. མེ་དྲོག་ puṣpa/ flowers 2. བྲིང་བ། mālā/ garlands 3. བདུག་ཐྱིས་ dhūpa/ incense 4. བྲུག་པ། vilepanam/ scent 5. ཕྱི་མ། cūma/ food 6. ན་བཟའ། vastra/ cloth 7. རྒྱུ་མ། alam/ ornament 8. གཏུགས། chattram/ umbrella 9. རྒྱལ་མཚན། maṅgala dhvaja/ victory banner 10. བ་དན། paṭākā/ flags.

འཆབ་བཅས།

A concealed non-virtue; concealment of non-virtues deliberately in an attempt to show one's purity.

འཆི་ཆུང་།

Alpa mṛtyu/ The small death. The death that occurs within the life of an intermediate state being (bar-do) at the completion of each week.

འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ།

Coarse interferences from the lord of death. This refers to the death incurred through force of karma and delusion.

འཆི་བདག་གི་བདུད་ཕྱ་མོ།

Subtle interferences from the lord of death. This is the severance of the life-force (srog) within the continuum of an Ārya.

འཆི་འཕྲོ་བའི་རྒྱ་གསུམ།

Tri cyutihetu/ The three causes of transmigration; the three causes of death. 1. ཆེ་བད་པ། āyukṣaya/ exhaustion of life-span 2. བསོད་ནམས་བད་པ། puṇyakṣaya/ exhaustion of merits 3. ལས་བད་པ། karmakṣaya/ exhaustion of karma.

འཆི་འཕྲོ་བའི་ཁྲ་ལྟས་ལྟ།

The five signs of imminent death for a god. 1. ལུས་ཀྱི་འོད་དང་བཟླག་གདངས་ཉམས་པ། they lose lustre and brightness of their body 2. ལྷན་ལ་ཐོད་པར་མི་འདོད་པ། they dislike to sit on their cushions 3. མི་དོག་གི་ཕྱིང་བ་རྩིང་པ། their garlands fade away 4. གོས་རྩིང་ཞིང་དྲི་མ་ཆགས་པ། their robes are worn out and smell bad 5. ལུས་ལ་རྩལ་ཁུ་འབྱུང་བ། their body is covered with sweat.

འཆི་བ་འོད་གསལ།

The clear light of death; the subtle mind that manifests at death following the experience of the stages of dissolution of the elements and the gross minds of a person.

འཆི་སེམས་གསུམ།

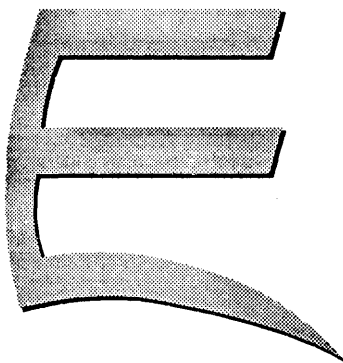
The three types of death-experience; the three levels of thought at death. 1. དགེ་བའི་འཆི་སེམས། virtuous state of mind 2. མི་དགེ་བའི་འཆི་སེམས། non-virtuous state of mind 3. ལྷང་མ་བསྟན་པའི་འཆི་སེམས། indifferent state of mind.

འཆི་མྱོང་།

The death state. The state existing during the last death or during the period of experiencing the clear death.

འཆིང་གྲོལ་གྱི་བདག་།

Bandhana muktātman/ The self that binds and from which one must be free. The truly existent self, misconceived as the real self; the cause of uncontrolled rebirth in cyclic existence; freedom from which is the attainment of liberation.

ཧཾ་ལཾ་པ།

Yāvat/ All that exists; all conventional things; referring to all phenomena other than emptiness.

ཧཾ་ལྷ་པ།

Yathā/ A thing as it is; thatness; referring to the ultimate truth—emptiness which is other than the conventional aspect of all phenomena.

ཧཾ་ལྷ་ཧཾ་ལཾ་པ།

Yathā yāvat/ All that exists; innumerable; infinite; without exception.

ཇོ་ནང་པ།

The Jonang school. A school of Tibetan Buddhism akin to the Kagyud tradition instituted by Tāranātha and his followers. During the 11th century the view of Other Emptiness (gzhan-

stong) was asserted by Yomo Mikyod Dorjee, and a monastic institution for the study and preservation of this philosophy was established at Jonang by Kunpang Thugje Tsonдру, and later Dolpo Sherab Gyaltsen became a propounder of this philosophy.

ཇི་པོ་ཇི་དཔལ་ལྷན་ཨ་དི་ག།

Atiśa Dīpaṅkara Śrī Jñāna (982-1054). The celebrated Buddhist Paṇḍit from Bengal, who came to Tibet in 1042 and lived there for a number of years. He was one of the principal figures during the revival of Buddhism in Tibet in the 11th century. He passed away in Nyethang near Lhasa. His *Lamp on the Path to Enlightenment* (bodhipathapradīpa) was the source of the 'lamrim' tradition in Tibet.

ཇི་པོ་མི་བསྐྱེད་རྩི་ཇི།

The venerable Mikyö Dorje image. An image of Buddha Śākyamuni believed to be similar to him in his eighth year of age that was brought to Tibet during the reign of King Songtsen Gampo by his Nepalis wife, Bhrikuti. In the past it was housed at Ramoche temple.

ཇི་པོ་ཤུག་ཐུ་ཀེ།

The venerable Śākyamuni image. An image of Buddha Śākyamuni believed to be similar to himself in his twelfth year of age that was brought to Tibet during the reign of King Songtsen Gampo by his Chinese wife, Kongjo, as her dowry. Presently it is housed at Lhasa Tsuglag Khang.

རུ་ཇི་ལྷན།

Rainbow body. A yogic way of dying whereby one's body transforms into rays of light without leaving any trace of his physical body.

འཇང་དགུན་ཚེས།

The winter debate session at Jangphu monastery courtyard situated to the south-west of Lhasa in which monks of each of the three largest Gelug universities of Central Tibet gather.

འཇིག་རྟེན་ཚེས་བརྒྱད།

Aṣṭau lokikadharmāḥ/ The eight worldly concerns; the eight concerns for an ordinary person to be happy and unhappy about. 1. རྩེད་པ་དང་། lābha/ gain 2. མ་རྩེད་པ། alābha/ loss 3. ལྷན་པ་དང་། yaśa/ reputation 4. མི་ལྷན་པ། ayaśa/ infamy 5. བསྟོན་པ་དང་། praśamsā/ praise 6. སྤོང་པ། nindā/ degradation 7. བདེ་བ་དང་། sukham/ pleasure 8. མི་བདེ་བ། duḥkham/ misery.

འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྤྱང་

མ།

The worldly and transworldly protectors of Dharma. The Dharma protectors who have and have not attained the level of an Ārya possessing direct insight into emptiness.

འཇིག་རྟེན་བདུན།

Sapta loka/ The seven worlds; the seven realms of existence.

A. 1-6. འགྲོ་བ་རིགས་བླ་གྱི་འཇིག་རྟེན། ṣaḍ jagati/ the realm of six migrators (see 'gro-ba rigs-drug) 7. བར་དོའི་འཇིག་རྟེན། antarabhāva loka/ the realm of the intermediate state of rebirth. B. 1-3. ངན་སྔང་གི་གནས་གསུམ། tri durgati avasthā/ the realm of three lower beings (hell, animal and hungry ghosts) 4-5. འདྲོད་པའི་ལྷ་མི་གཉིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན། manuṣya deva loka/ the realm of gods and human beings of the desire realm 6-7. གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷའི་འཇིག་རྟེན། rūpa arūpa dhātu loka/ the realm of gods of the form and formless realms.

འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་ལྷག་བརྒྱད།

The eight mundane powers. These are similar to the eight

qualities of the great Vajrayoginī. 1. གཟུགས་ཤིན་དུ་སྤྲ་བ།
extremely subtle body 2. ཡང་བ། light body 3. ཤིན་དུ་ཆེ་བ།
huge body 4. གར་ཡང་སྤྱོད་པ། enjoying freedom of movement
5. གསལ་བར་འོས་པ། luminous body 6. དབང་པོ་ཉིད།
completely luminous 7. དབང་བསྐྱར་བ་ཉིད། conquering
others or magnetic 8. གང་དུ་འདོད་པར་གནས་པ། enjoying
freedom of residence.

འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བརྒྱད།

Aṣṭa laukika mārgāḥ/ The eight worldly paths; the eight
mundane paths. 1-4. བསམ་གཏན་བཞི། catvāri dhyānāḥ/ the
four types of meditative concentration (see bsam-gtan gyi
snyoms-'jug bzhi). 5-8. གཟུགས་མེད་བཞི། catvāri arūpa
samāpattayah/ the four types of formless meditative
absorptions (see gzugs-med snyoms-'jug bzhi).

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དགུ།

Nava lokottara mārgāḥ/ The nine types of transworldly paths.
ལམ་བདེན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་ལམ། 1-4. བསམ་
གཏན་གྱི་སྒྲམས་འཇུག་བཞི། the four states of absorption of the
form realm (see bsam-gtan gyi snyoms-'jug bzhi) 5-8.
གཟུགས་མེད་གྱི་སྒྲམས་འཇུག་བཞི། the four states of absorption
of the formless realm (see gzugs-med kyi snyoms-'jug bzhi)
9. འགོག་པའི་སྒྲམས་འཇུག the absorption of cessation ('gog-
pa'i snyoms-'jug) that retains the nature of the truth of the
paths within the mental continuum of an Ārya.

འཇིག་ལྗ།

16

Satkāyadrṣṭi/ The view of the transitory collection; the wrong
view of apprehending the collection of the five aggregates
(see phung-po lnga) as the 'I' or 'mine', and hence the basis
of all misconceptions or ego graspings.

འཇིག་ལྗ་ཉི་ཤུ།

Vimśat satkāyadrṣṭi/ The twenty views of the transitory

collection. 1. བཟུགས་བདག་དྲ་ལྟ་བུ། view of grasping at form as being the self 2. བཟུགས་བདག་གི་ར་ལྟ་བུ། view of grasping at form as being mine 3. བཟུགས་ལ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ར་ལྟ་བུ། view of grasping at form as possessing the self 4. བདག་ལ་བཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ར་ལྟ་བུ། view of grasping at form as abiding within the self. དེ་བཞིན་ཚེ་ར་བ། འདུ་ཤེས། འདུ་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུང་པོ་ལའང་དེ་བཞིན་ལྟ་བ་བཞི་བཞི་སྟེ་ཉི་ལཱ། Similarly for sound, smell, taste and touch—grasping them as the self, as being mine, as possessing the self and as abiding within the self, makes twenty.

འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་གཉིས།

Dvi saḥaja satkāyadr̥ṣṭi/ The two innate graspings of the view of transitory collection; the ignorance of grasping at 'I' and 'I possessor' within the minds of all sentient beings. 1. ང་ར་འཛིན་གྱི་བདག་འཛིན་དང་། ahaṁkāra/ grasping at self 2. ང་ཡི་ར་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན། mama kāra/ grasping at mine.

འཛིག་པ་རྣམ་གསུམ།

Tri nāśa/ The three types of destruction. 1. མཚོན་ཆའི་འཛིག་པ། destruction by weapons 2. རྟ་རིམས་ཀྱི་འཛིག་པ། destruction by sickness 3. སྤ་གེའི་འཛིག་པ། destruction by famine. Or 1. མེའི་འཛིག་པ། destruction by fire 2. རླུའི་འཛིག་པ། destruction by water 3. རླུང་གི་འཛིག་པ། destruction by wind.

འཛིག་པའི་ཕྱི་མོ་གསུམ།

The three peak immune states of existence. The second, third and fourth concentration states that are immune to the cosmic destruction caused by fire, water and wind elements.

འཛིགས་པ་བརྒྱད།

འཛིགས་པ་བརྒྱད་པ།

The eight fears. 1. ང་རྒྱལ་སང་གེའི་འཛིགས་པ། fear which is

like a lion, analogous to pride 2. བཞི་ལྷག་སྒང་པོའི་འཇིགས་པ།
 fear which is like an elephant, analogous to ignorance 3. ཞི་
 སྒང་མེའི་འཇིགས་པ། fear which is like a fire, analogous to
 hatred 4. ལྷག་དོག་སྦྱུལ་གྱི་འཇིགས་པ། fear which is like a
 snake, analogous to jealousy 5. ལྷ་ངན་ཀྱན་པོའི་འཇིགས་པ།
 fear which is like a thief, analogous to wrong view 6. སེར་ལྷ་
 ལྷགས་སྦྱགས་ཀྱི་འཇིགས་པ། fear which is like one chained
 with irons, analogous to miserliness 7. འདྲོད་ཆགས་ལྷ་པོའི་
 འཇིགས་པ། fear which is like a raging river, analogous to
 desire 8. ཐེ་ཚམ་ག་བཟའི་འཇིགས་པ། fear which is like a
 cannibal, analogous to doubt.

འཇིགས་པ་ལྔ།

The five fears; the five types of fears encountered by
 Bodhisattvas on the path of accumulation and the path of
 preparation. 1. འཚོ་བ་མེད་པའི་འཇིགས་པ། fear of not finding
 livelihood 2. མི་བསྐྱགས་པའི་འཇིགས་པ། fear of not being
 praised 3. འཁོར་གྱི་འཇིགས་པ། fear of not finding followers
 4. འཆི་བའི་འཇིགས་པ། fear of death 5. ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ།
 fear of falling into lower rebirth.

འཇིགས་སྤོང།

Craving for freedom from fear; yearning for freedom from
 fear and disgust, e.g. the fear of parting from this body at
 death.

འཇུག་པའི་ལུ་མེ་ལམ།

Mipham Jamyang Nyamgyal Gyatso (1846-1912). A great
 scholar of the Nyingma tradition. He is well known for his
 learnedness and mastery of all the ten sciences of learning
 (see rig-gnas bcu). His treatises on Buddhist philosophy have
 been adapted as the syllabus of study in many Nyingma
 colleges.

འདུག་སྒོ་རྣམ་གསུམ།

The three entrances; the threefold commitments. 1. བསྐྱེད་པ་ལ་འདུག་པའི་སྒོ་སྐྱབས་འགྲོ། taking refuge in the three jewels is the entrance into Buddhism 2. ཐར་པ་ལ་འདུག་པའི་སྒོ་ངེས་འབྱུང་། renunciation is the entrance to the state of liberation (nirvāṇa) 3. ཐེག་ཆེན་དུ་འདུག་པའི་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད། generation of the mind of enlightenment is the entrance to the greater vehicle path (mahāyāna).

འདུག་སྒོམ།

Prasthāna bhāvanā/ Formal meditation; stabilized meditation. A practice of meditation in which a meditator single-pointedly fixes his or her mind on an object without examining the aspects of the object analytically.

འདུག་སྒྲུབ།

Prasthāna pratipatti/ Achievement through engagement; achievement through training. A Bodhisattva path which is mainly concerned with the training of enthusiastic perseverance applied either in the causal or resultant practices of the greater vehicle within the Peak Training (see rtse-mo'i sbyor-ba).

འདུག་སྒྲུབ་དགུ།

Nine achievements through engagement; nine achievements through training. Achievement through engagement in: 1. བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ལ་འདུག་པའི་འདུག་སྒྲུབ། the meditative concentration and absorption within the formless realm 2. ཡར་ཕྱིན་དུག་ལ་འདུག་པའི་འདུག་སྒྲུབ། the six perfections 3. མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ལ་འདུག་པའི་འདུག་སྒྲུབ། the path of seeing and meditation 4. ཆད་མེད་བཞི་ལ་འདུག་པའི་འདུག་སྒྲུབ། the four immeasurables 5. བདེན་བྱུང་གི་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་འདུག་པའི་འདུག་སྒྲུབ། the absence of the apprehension of true existence 6. འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་

པ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ། the threefold purity 7. ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ། the threefold goals 8. མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ། the six extra sensory perceptions 9. རྣམ་མཁྱེན་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ། the omniscient mind.

འཇུག་གནས་ལྗང་གསུམ།

The threefold practices of entering, abidance and awakening. A special feature of meditation without signs according to action tantra. 1. ལྷུང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་དེ་སྒྲུ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ནི་འཇུག་པ། entering into realizing all phenomena as lacking inherent production by way of applying analysis 2. མི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་མངོན་དུ་བྱུང་པ་ནི་གནས་པ། abiding within non-conceptual realization of reality 3. དེ་ལས་མ་རྟོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་ཇི་ཆེན་པོ་ལྷག་པར་འཇུག་པ་ནི་ལྗང་བ། awakening with the special meditation on great compassion for those without such a realization.

འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད།

Prasthāna cittotpāda/ The committed Bodhicitta; the venturing mind of enlightenment. The mind of enlightenment that is committed in the Bodhisattvas' practices as opposed to being committed only in spirit.

འཇུག་པའི་སྒྲླེད་པ།

The activity of entering into practice. One of the four ways of utilizing realizations (see spyod-pa'i sgo-bzhi) according to action tantra, in which one attempts to transform oneself into a proper receptacle of initiations by means of observing the precepts connected to the respective deity after having received the initiation of that deity.

འཇོག་བྱིད།

Definition; nature; meaning. An explanation of a point which gives a partial explanation of the object defined.

ཇེ་ཙོང་ཁ་པ།

Tsong Khapa (1357-1419). The founder of the Gelug order of Tibetan Buddhism known for his revival of the Kadampa tradition. He also elucidated the most subtle meanings of sūtra and tantra in innumerable discourses and his collected works comprise 18 volumes. His teachings and those of his two main disciples Gyaltsab-Je and Khedrub-Je remain in the heart of the Gelug tradition.

ཇེ་བཙུན་གོང་མ་ལྔ།

The five foremost masters of the Sakya tradition. 1. ས་ཆེན་གྲུན་དགའ་སྡིང་པ། Sachen Kunga Nyingpo (1092-1158) 2. ཇེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། Sonam Tzemo (1142-1182) 3. ཇེ་བཙུན་བྲགས་པ་བྱལ་མཆན། Dakpa Gyaltsen (1147-1216) 4. ས་སྐྱུ་པ་རྗེ་ཏ་གྲུན་དགའ་བྱལ་མཆན། Sakya Paṇḍita Kunga Gyaltsen (1182-1251) 5. འགྲོ་མགོན་ཆོས་བྱལ་འཕགས་པ། Drogon Choegyal Phagpa (1235-1280).

ཇེ་གཟིགས་པ་ལྔ་ལྔ།

Khedrub Je's five visions of his master Je Tsong Khapa. 1. སྤང་པོ་ཆེ་དཀར་པོ་ཞིག་ལ་ཆིབས་པ། riding on a white elephant 2. རྩ་བུ་མུ་དྲིག་སོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་བྲི་གཅིག་གི་སྡེང་དུ་བཞགས་པ། seated on a throne adorned with jewels and so forth 3. སིང་གེ་དཀར་པོ་ཞིག་ལ་ཆིབས་པ། riding on a white snow lion 4. རྩྭ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་ཆིབས་པ། riding on a terrifying tiger 5. སྤྱིན་དཀར་པོའི་ཕུང་པོ་གཅིག་གི་དབུས་སུ་བྱུན་པ། resting amidst a huge mass of white clouds.

ཇེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཇེད་ཆེན་བཞི།

The four great deeds of Je Tsong Khapa. 1. དགའ་ལྡན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱབ་མཆོད། the construction of a maṇḍala and making grand offerings at Ganden monastery 2. ཇིང་ཕྱིའི་བུམས་པ་ཞིག་གསོས། renovation of Maitreya's statue in Zinochi 3. ལྷ་སར་ཆོ་འཕེལ་སྤོང་ལམ། the great prayer festival

at Lhasa 4. གཉལ་གྱི་ལུང་རྩ་ཆེན་མོ། the great religious ceremony of Nyal.

ཇེས་ཐུབ།

Subsequent pervasion; second logical mark. The pervasion in a correct logical syllogism that whatever is the reason is necessarily that predicate. There are two types of this pervasion called the ཇེས་ཐུབ་རྣལ་ལ། positive and ཇེས་ཐུབ་ཕྱིན་ཅི་ལྟག། reversed subsequent pervasions.

ཇེས་མཐུན་གྱི་ཆོས།

Anurūpa dharma/ Similitudes; approximate features. A quality or feature to be included in a particular category while not being exactly synonymous with that category, e.g. the qualities of an Ārya Bodhisattva on the last moment of the tenth level which are similar to those of a Buddha.

ཇེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་།

Subsequent given name. A way of giving a name to anything or any person after its existence for reasons of similarity or relationship or otherwise, e.g., to call a puppy a tiger or sunrays the sun.

ཇེས་ཚུགས་

The concluding rite or ceremony. The concluding rite following a ceremony of accomplishment of a rite of a maṇḍala. This can be of various forms such as: performing a fire ritual of peace; increasing activity to please the deity and to redress any omission or duplication of a ritual; worshipping and making offering to the maṇḍala and giving sacrificial cakes to the directional protectors of the maṇḍala; making prostration and apology to the maṇḍala; bidding the wisdom being (see ye-shes-pa) to their abode and dissolving the pledge being (see dam-tsig pa) into oneself and dismantling

the sand powdered maṇḍala; and simply dedicating the virtues and chanting verses of auspiciousness.

རྩིས་ཐོབ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་སྤྲོད་པ་ཉིད།

The experience of emptiness like an illusion at the post-meditation stage. The experience of all that is seen, heard about or recollected like that of an illusory feat after arising from meditative equipoise on emptiness at an actual session.

རྩིས་དྲན་ལ།

Pañca anusmṛtayah/ The five recollections. A set of five Kadampa precepts. 1. རྒྱལ་པོ་གནས་སྤྲོད་པ། recollecting one's spiritual master as the object of refuge 2. ལུས་ལྡན་རང་བཞིན་དྲན་པ། recollecting one's body as being a divine body 3. རག་བརྒྱུས་བཞིན་གྱི་རང་བཞིན་དྲན་པ། recollecting one's speech as being mantra 4. འགྲོ་བ་སྤྲོད་ཅན་པ་མ་རྟེན་པ། recollecting all sentient beings as one's mother 5. སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྤྲོད་པ་མ་རྟེན་པ། recollecting the reality of mind as being empty.

རྩིས་དཔག་

Anumāna/ Inferential cognition; inferential understanding. A direct conceptual understanding of an obscure phenomenon, generated in reliance upon a correct reason, e.g. the cognition of the impermanence of a vase. There are two types of inferential cognition: 1. རང་དོན་རྩིས་དཔག་ svārthanumāna/ inference for self 2. གཞན་དོན་རྩིས་དཔག་ parārthanumāna/ inference for others; or 1. རྩིས་དཔག་ཡང་དག་ the correct inference 2. རྩིས་དཔག་ལྟར་སྤྲོད་ the imperfect inference.

རྩིས་དཔག་བཅད་ཤེས།

Anumāna paricchinna jñāna/ Subsequent inferential cognition. A non-new understanding of an obscure phenomenon that is the continuity of understanding, or the continuing subsequent understanding originally generated by a previous inferential

cognition, e.g. the second instant of inference understanding impermanence.

རྩེ་སྤྲུལ་ཆོད་མ།

Anumāna pramāṇa/ Valid inferential cognition. The fresh, new inferential understanding of an obscure phenomenon, e.g. the first moment of inferential cognition of the impermanence of a vase generated by reason of its being a product.

རྩེ་སྤྲུལ་གསུམ།

Three types of inferential cognition. 1. དངོས་སྟོབས་རྩེ་སྤྲུལ་ inference through cogent evidence 2. རྒྱགས་པའི་རྩེ་སྤྲུལ་ inference through popular convention 3. ཡིད་ཆེས་རྩེ་སྤྲུལ་ inference through conviction in valid scriptures.

རྩེ་སྤྲུལ་གཞིག་

Gradual dissolution. A generation stage practice of tantra in which a practitioner meditates on the gradual dissolution of the maṇḍala into clear light and finally into oneself.

རྩེ་སྤྲུལ་གཞིག་པའི་བཀའ།

Anujñā vacana/ The approved teachings; authorized teachings. The introductory words that occur at the beginning of a sūtra such as, 'Thus I have heard, once the Blessed One was dwelling . . .' which were spoken by Ānanda and others. These words were spoken because of an injunction by lord Śākyamuni Buddha to introduce the actual body of the sūtra in this way after or subsequent to his passing into parinirvāṇa.

རྩེ་སྤྲུལ་ལྔ་པ་ལྟ།

Pañca anusmṛtayah/ The five recollections; the five points of constant recollection according to the Kadampa tradition (see rjes-dran lnga).

རྗེས་སུ་བྱ་བ་པ་བརྒྱ།

Daśānusmṛtayah/ The ten recollections. 1-6. (see rjes-su dran-pa drug, below) 7. དབུགས་ཕྱིན་པ་བྱ་བ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། the moment of breath 8. སྐྱེ་བ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། birth 9. འཆི་བ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། death 10. ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། forms of the body.

རྗེས་སུ་བྱ་བ་དྲུག་།

Ṣaḍ anusmṛtayah/ The six types of recollection. The six things to be constantly remembered by all Buddhists. Recollection of: 1. སློམ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། guru-anusmṛti/ the spiritual master 2. སངས་རྒྱལ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། buddhānusmṛti/ the Buddha 3. ཆོས་རྗེས་སུ་བྱ་བ། dharmānusmṛti/ the Dharma 4. དགོ་འདུན་རྗེས་སུ་བྱ་བ། saṅghānusmṛti/ the Saṅgha 5. ཚུལ་སྦྱོམས་རྗེས་སུ་བྱ་བ། śīlānusmṛti/ moral-discipline 6. བཏོང་བ་རྗེས་སུ་བྱ་བ། tyāgānusmṛti/ giving.

རྗེས་སུ་ཡི་རང་སློམ་ལམ་གཉིས།

The two types of paths of meditation on admiration. A. 1. ཐབས་ལ་མཁས་པས་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། admiring the roots of virtue by skillful means 2. དམིགས་པས་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། admiring the roots of virtue by the non-apprehended view. B. 1. ཀྱན་ཚེབ་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སློམ་ལམ། the conventional path of meditation on admiration 2. རྟོན་དམ་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སློམ་ལམ། the ultimate path of meditation on admiration.

བརྗེ་བ་རྣམ་གསུམ།

Tri parivartana/ The three transformations; the three alterations. The three transformations a new monk or nun is supposed to undertake at their ordination. 1. དྲུགས་བརྗེ་བ། vṛṣa parivartana/ changing their way of life 2. བསམ་པ་བརྗེ་བ། āśāya parivartana/ changing their thought 3. མིང་བརྗེ་བ། nāma parivartana/ changing their name.

བཛྲ་ངས།

Muṣitasmr̥titā/ Forgetfulness. Technically it is a secondary mental factor responsible for the slackening of attention to virtuous objects and causing distraction; one of the five hindrances to mental quiescence meditation (see ngyes-pa lnga).

ཛྲ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ།

Abhidhāna śabda/ Expressive sound. Synonymous with sound that reveals meaning to sentient beings, e.g. the expression 'impermanence'.

བཛྲ་ཏུ་མེད་པ།

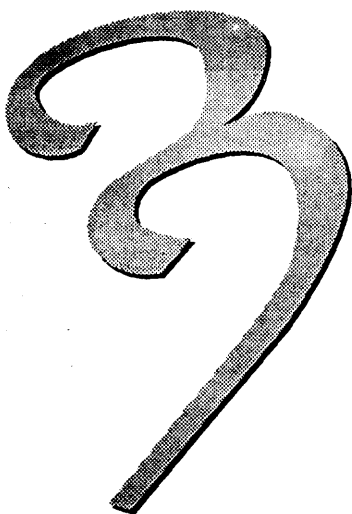
Anabhilāpya/Inexpressible; incommunicable; e.g. emptiness.

བཛྲ་ཏུ་མེད་པའི་བདག་

Anabhilāpyātman/ An inexpressible self; a self that is neither substantially one with nor different from the five aggregates, neither permanent nor imprmanent as propounded by the Vaiputriya, a sub-school of Vaibhāṣika and many other non-buddhist philosophers.

བཛྲ་པ་ཆེན་གྱི་གསུང་།

The literal teachings of expression. One of the five teachings (see gsung-lnga) of a Buddha according to the Nyingma tradition. The way a Nirmanakāya Buddha teaches various disciples, the meaning simultaneously being understood by each according to their own language.

ཉན་ཐོས།

Śrāvaka/ A Hearer. Originally, those disciples of Buddha who actually listen to Buddha's teachings and also propagate these to others. Their goal is to achieve nirvāṇa for themselves. The four noble truths and the twelve links of independent origination are their primary fields of study and practice.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་གསུམ།

Śrāvaka yogi pratyakṣā/ The yogic direct perception of a Hearer. The knowledge and wisdom of a Śrāvaka trainee on the Hearers' path of seeing and meditation cognizing the sixteen aspects of the four noble truths (see mi-rtag sogs bcu-drug).

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

The path-wisdom which understands the Hearer path. The

Bodhisattva wisdom that understands the impermanence or emptiness of any or all of the four noble truths.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་བདུན།

Sapta śrāvakabhūmayah/ The seven Hearer levels; the seven stages of a Hearer. 1. རིགས་ཀྱི་ས། gotra bhūmi/ the level of family 2. བརྒྱད་པའི་ས། aṣṭamaka bhūmi/ the level of the eighth 3. མཐོང་བའི་ས། darśana bhūmi/ the level of seeing 4. སྤྲུལ་པའི་ས། tanū bhūmi/ the level of narrow 5. འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། vigata rāga bhūmi/ the level free of desire 6. བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། kṛtāvi samaya bhūmi/ the level of actualizing deeds 7. དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས། śukla vidarśanā bhūmi/ the level of seeing white dharma.

ཉན་ཐོས་ཉི་འཁོར་བཅུ།

The ten close Śrāvaka disciples of Buddha Śākyamuni. 1. སྤྱི་རེའི་བུ། Śāriputra 2. མེད་འགལ་བྱི་བུ། Maudgalyāyana 3. འོད་སྤང་ཆེན་པོ། Mahākāśyapa 4. ཀྱུན་དགའ་བོ། Ānanda 5. ལྷ་གཙན་འཛིན། Rāhula 6. ཀ་རྩའི་བུ། Kātyāyana 7. མ་འགགས་པ། Aniruddha 8. གང་པོ། Pūrṇa 9. རབ་འབྱུང་། Subhūti 10. ཉི་བར་འཁོར། Upālī.

ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙེ་བཅུད།

Aṣṭadaśa śrāvaka nikāyāḥ/ The eighteen schools of Hearers. The eighteen schools branched from the four main schools of Hearers (see nyan-thos rtsa-ba'i sde-pa bzhi). 1-7. བམས་ཅད་ཡོད་སྡེའི་སྡེ་པ་བདུན། seven schools of Mūlasarvāstivādin tradition (see gzhi thams-cad yod-par smra-ba'i sde-bdun) 8-12. ཡལ་ཆེན་སྡེ་པ་ལྔ། five schools of Mahāsāṃghika tradition (see dge-'dun phal-chen gyi sde-pa lnga) 13-15. གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ་གསུམ། three schools of Sthavira tradition (see gnas-brtan-sde-pa) 16-18. མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་པ་གསུམ། three schools of Sammitiya tradition (see mang bkur sde-pa gsum).

ཉན་ཐོས་ཅ་བའི་སྡེ་པ་བཞི།

Catvāri mūla śrāvaka nikāyāḥ/ The four main schools of Hearers. 1. ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྡེ་བའི་སྡེ། Mūlasarvāstivādin tradition 2. ཕལ་ཆེན་པའི་སྡེ། Mahāsāṃghika tradition 3. གནས་བརྟན་པའི་སྡེ། Sthavira tradition 4. མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ། Sammitiya tradition.

ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མིང་བའི་རྣམ་པ་སོ་བདུན།

The thirty-seven features of the omniscient mind common to Hearers and Solitary Realizers. 1-4. དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་བཞི། catvāri smṛtyūpasthānāḥ/ the four close contemplations (see dran-pa nye-bar bzhag-pa bzhi). 5-8. ཡང་དག་པར་སྤང་བ་བཞི། catvāri samyak prahāṇāḥ/ the four perfect abandonments (see yang-dag spong-ba bzhi). 9-12. རྩ་འཕུལ་གྱི་རྒྱུད་པ་བཞི། catvāri ṛddhipādāḥ/ the four limbs of miracles (see rdzu-'phrul-gyi rkang-pa bzhi). 13-17. དབང་པོ་ལྔ། pañcendriyāṇi/ the five faculties (see dbang-po lnga). 18-22. སྟོབས་ལྔ། pañca balāni/ the five powers (see stobs-lnga). 23-29. བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན། sapta bodhyaṅgāni/ the seven limbs of enlightenment (see byang-chub yan-lag bdun). 30-37. འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད། aṣṭāryāṅga mārga/ the eight noble paths (see 'phags-lam yan-lag brgyad).

ཉམས་མགྲུར།

Spiritual songs. Songs of spiritual transformation revealing a meditator's experience and insight.

ཉམས་བརྒྱད།

The eight features of dance. 1. སྐྱེག་པ། charming 2. དག་གྲུལ། aggressive 3. དཔའ་བ། heroic 4. སྤང་རྗེ། compassionate 5. མི་སྡུག་པ། ugly 6. བཞད་པ། smiling 7. མདོ་པ། magnificent 8. འཛིགས་རྩད། frightening.

ཉམས་སྒྲུང་བཅ་བུ།

Blurred experience. Unclear yet multi-faceted appearances.

ཉམས་རྟོགས།

Experiences and insights; spiritual realization gained through proper meditation practices.

ཉམས་པ་རྣམ་གསུམ།

The three degenerations. A. That of: 1. ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ། śīla vipanna/ moral discipline 2. ལྟ་བ་ཉམས་པ། dr̥ṣṭi vipanna/ view 3. ཚེ་ག་ཉམས་པ། ācāra vipanna/ rites. B. The three degenerations of monks' and nuns' precepts, i.e. from: 1. ཁྲིམ་པའི་རྟགས་སྒྲུང་བ་ལས་ཉམས་པ། giving up the householder's way of life 2. རབ་བྱུང་གི་རྟགས་འཆང་བ་ལས་ཉམས་པ། accepting the tradition of a monk or nun 3. མཁན་པོར་གསེལ་བ་བཏབ་པ་ལས་ཉམས་པ། having requested the abbot for ordination.

ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་པ།

The lineage of blessed practices. According to the Lam-rim tradition of Je Tsong Khapa this lineage originates from Buddha Śākyamuni to Mañjuśrī to Śāntideva and so on. In tantric tradition, particularly of the Kagyud tradition this lineage begins from Buddha Vajradhāra to Tilopa, Naropa, Dombhipa, Atiśa and so on.

ཉལ་བའི་རྣལ་འབྱེད།

The yoga of sleep. A practice of yoga in sleep state usually carried out during the middle phase of dawn by laying down in the manner of a lion's resting position. In the secret mantrayāna practice it means going to bed and sleeping within the recognition of the clear light of emptiness.

ཉི་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Ādityopamacittotpāda/ The sun-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the perfection of power possessed by Bodhisattvas on the ninth level.

ཉི་མའི་གཉེན།

The kinsman of the sun. An epithet of Buddha Śākyamuni derived from a legend concerning his ancestry.

ཉི་མའི་ཆ་བརྒྱ་བཞི།

The fourteen divisions of daylight. 1. གླུ་རེངས་ཤར་བ། first light 2. ཉི་མ་མ་ཤར་ཅམ། just before sun rise 3. ཉི་མ་ཤར་བ། the first glimpse of the sun 4. ཉི་མའི་བརྒྱད་ཆ་ཅམ་ཤར་བ། one eighth of the sun risen 5. ཉི་མའི་བཞི་ཆ་ཅམ་ཤར་བ། one fourth of the sun risen 6. ལྔ་འོ་དུས། morning 7. བྱང་ཆེག་གོང་ཅམ། late morning 8. བྱང་ཆེག་ཀྱང་ཅམ། noon 9. ཕྱི་འོ་དུས། late afternoon 10. ཉི་མའི་བཞི་ཆ་ཅམ་ལུས་པ། one fourth of the sun remaining 11. ཉི་མའི་བརྒྱད་ཆ་ཅམ་ལུས་པ། one eighth of the sun remaining 12. ཉི་མ་མ་རྒྱུ་ཅམ། last glimpse of the sun 13. ཉི་མ་རྒྱུ་པ། sunset 14. ཉི་མ་རྒྱུ་ནས་སྐར་མ་མ་ཤར་ཅམ་གྱི་དུས། sunset to first starlight.

ཉི་ཆེ་བའི་དཔྱལ་བ།

Pratyekanaraka/ The occasional hells. The hells surrounding the hot and cold heli realms that experience happiness and suffering during day and night alternatively.

ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་

Six sessions throughout the day and night. 1. ལྔ་འོ། morning 2. ཉིན་བྱང་། afternoon 3. ཕྱི་འོ། twilight 4. སྔོན། late evening 5. རྒྱུ་པ། midnight 6. ཐོ་རངས། pre-dawn.

ཉིང་མཚམས་སྤྱིར་བ།

Connecting to rebirth. The instant that consciousness

collapses into the parent's mixture of sperm and blood in the womb of a mother during rebirth. The instant of conception in the womb.

ཉི་འཁོར་ལྷག་པ་བརྒྱ་དྲུག

The sixteen neighbouring hells. The four hell states on each of the four directions of the hell without respite are known as the sixteen neighbouring hell states. These are namely: 1. མེ་མ་མུ་ར། kukūlam/ the fiery embers 2. རྩ་ལྷགས་ཀྱི་འདམ། kuṇapam/ the swamp of filth 3. སྤྱ་གྱིའི་ཐང་། kṣuradhāra/ the razor-filled path 4. རལ་གྱིའི་ཆལ། asidhāra/ the forest of sword-leaves .

ཉི་བརྒྱད་གཏེར་མ།

The close lineage of treasure teachings. The great Ācārya Padmasambhava and other accomplished masters have left many holy religious texts hidden under rocks and mountains with their prophesied instructions of the time, and the persons who would collect them and spread those teachings far and wide in future. This lineage exclusive to the Nyingma tradition of Tibetan Buddhism is known as the close lineage treasure teaching.

ཉི་ཉེན་ཉི་ལྔ།

Dvadaśa upakleśāḥ/ The twenty secondary afflictions; the twenty approximate delusions. The twenty delusions that arises in dependence upon the six root delusions (see rtsa-nyon drug). 1. ཁྲོའལ། krodha/ anger 2. འཁོར་འཇིན། upanāha/ malice 3. འཆབ་པ། mrakṣa/ concealment 4. འཆིག་པ། pradāsa/ outrage 5. ལྷག་དོག། irṣyā/ jealousy 6. སེར་སྒྲ། mātsaryam/ miserliness 7. སྒྲ། māyā/ deceit 8. གཡོ། śāṭhyam/ dishonesty 9. རྒྱགས་པ། mada/ haughtiness 10. རྩམ་པར་འཆེ་བ། vihiṃsā/ harmful intent 11. རྩོལ་མེད་པ། āhṛīkyam/ non-embarrassment 12. བྱིལ་མེད་པ། anapatrāpyam/ non-consideration 13. མ་དད་པ། āsraddhyam/ lack of faith 14. ལེ

ལོ། kausīdyam/ laziness 15. བག་མེད། pramāda/ non-
 conscientiousness 16. བརྗེད་ངས། muṣitasmr̥tā/ forgetfulness
 17. ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། asamprajanyam/ non-introspection
 18. བྱིང་བ། nimagna/ dullness 19 རྗོད་པ། auddhatyam/
 agitation 20. རྣམ་གཡེང་། vikṣepa/ mental wandering.

ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞི།

Upādānam/ The four compulsive acquisitions; the four
 negative acquirements by the force of delusions in a person.
 The hundred and eight delusions are included in these four. 1.
 འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ། that of desire 2. ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ།
 that of view 3. བདག་དུ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ། that of the view
 of self 4. རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་བྱས་མཆོག་འདོན། that of
 holding wrong moral conduct as superior.

ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་ལྔ།

The five secondary heinous non-virtues; the five approximate
 heinous crimes; the five secondary crimes of immediate
 retribution. 1. མ་དག་བཙོམ་པ་སུན་ཕུང་བ། disrobing an
 ordained female Foe-destroyer 2. བྱང་མིམས་དུ་ངེས་ནས་
 གསོད་པ། killing a Bodhisattva knowingly 3. སློབ་པ་གསོད་པ།
 killing a trainee 4. དགེ་འདུན་གྱི་འདུ་སྡོམ་འཕྲོག་པ།
 misappropriation of Saḥṅgha property 5. མཆོད་རྟེན་བཞིགས་
 པ། destroying a stūpa.

ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་སྟེ་བདུན།

The seven semi-precious possessions. 1. ཁང་བཟང་རིན་པོ་ཆེ།
 harmya/ precious mansion 2. མལ་ཆ་རིན་པོ་ཆེ། śayana/
 precious bedding 3. ལྷམ་རིན་པོ་ཆེ། pulā/ precious shoes 4.
 རལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ། khadga/ precious sword 5. གོས་རིན་པོ་ཆེ།
 cīvara/ precious clothing 6. པགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། carman/
 precious skin 7. ཆལ་རིན་པོ་ཆེ། vana/ precious forest.

ཉེ་བའི་སྤྲས་ཆེན་བརྒྱད།

Aṣṭopaputrāḥ/ The eight close disciples of Buddha

Śākyamuni. 1. འཇམ་དཔལ་དབྱངས། Mañjuśrī 2. ཕྱག་ན་རྩི།
Vajrapāṇi 3. སྤྱན་རས་གཟིགས། Avalokiteśvara 4. ས་ཡི་སྤྱང་པོ།
Kṣitigarbha 5. སྤྱོད་པ་རྣམ་སེལ། Sarvanirvaraṇa Viskambhin
6. རྣམ་མཁའི་སྤྱང་པོ། Ākāśagarbha 7. བྱམས་པ། Maitreya 8.
ཀྱན་རྩ་བཟང་པོ། Samantabhadra.

ཉེར་བསྐྱོགས།

Sāmantaka/ The preparatory stage. A preparatory virtuous state of concentration within the sphere of the form and formless realm that directly generates an actual state of meditative concentration of either the form or formless absorption. There are eight types of preparatory meditative concentrations.

ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ།

The substantial cause. That cause which gives rise to the result that abides in its own substantial continuity or subsequent similar type, e.g. the clay from which a pot is made is the main substantial constituent of it.

ཉེས་པ་ལྔ།

Pañca doṣāḥ/ Five faults; five hinderances to mental quiescence meditation. 1. ལེ་ལོ། kausīdyam/ laziness 2. གདམས་ངག་བརྗེད་པ། upadeśa saṃpramoṣa/ forgetting instructions 3. བྱིང་ཚོད། dullness and agitation 4. མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ། abhisamkāra pratipakṣa/ non-application of antidotes 5. མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ། anābhisamkāra pratipakṣa/ over-application of antidotes.

ཉེས་བྱས་བཞི་བརྒྱ་ཞི་བྱ་ག

The forty-six faults; the forty-six secondary transgressions of Bodhisattva vows. སྤྱིན་པ་དང་འགལ་བ་བདུན་ནི། Seven associated with the perfection of giving 1. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྦྱོར་གསུམ་གྱིས་མི་མཆོད་པ། not making offerings to the Three Jewels every day by means of body, speech and mind 2.

འདྲི་པའི་སེམས་ཀྱིས་གདམ་བཅོལ་པ་སྐྱབས་དེའི་ཐེས་སུ་འཇུག་
 ལ། indulging in worldly pleasures such as in talking by
 means of attachment 3. བསྐྱབ་པ་ཆུན་པ་རྒྱམས་དང་ཡོན་ཏན་
 ཅན་ལ་གྱུས་པར་མི་བྱེད་ལ། being disrespectful to the senior
 trainees and those who are knowledgeable 4. ཆོས་སྐྱབས་ཀྱི་
 ཆེག་དོན་དྲིས་པ་ལ་ནི་དེའི་ལན་མི་འདེབས་ལ། not giving
 answers to those who ask questions relating to Dharma 5. དང་
 པས་མགྲོན་དུ་བོས་པ་ན་མི་རུང་བ་མེད་བཞིན་བདག་གིར་མི་བྱེད་
 ལ། declining an invitation without good reason extended in
 good faith 6. གསེར་ལ་སྐྱབས་པ་ལུ་ཡང་ཞིན་པ་མེད་པ་ལེན་
 པར་གསུངས་པ་ལས་ལེན་པར་མི་བྱེད་ལ། refusing to accept
 offerings of gold and the like when it is said to be permissible
 to accept them with a mind free of attachment 7. ཆོས་འདྲི་
 པ་ལ་སྤྱིན་པར་མི་བྱེད་ལ། not giving Dharma to those who
 desire it. ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་དབྱ་ནི། Nine associated
 with the perfection of morality 1. ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཡལ་
 བར་འདྲོར་བ། neglecting those who have broken their moral
 commitments 2. ཡ་རྩལ་དང་པའི་ཕྱིར་སློག་གསུམ་བཅུན་པར་སློབ་
 པར་མི་བྱེད་ལ། not using one's three gates of activities to
 effect trainings that cause others to generate faith 3. བྱུང་བྱུང་
 བ་སྐྱབས་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆུང་དུ་ར་
 ཡང་མ་བཅོལ་ལ། not making efforts to benefit others in order
 to help others even to the extent of carrying their luggage and
 the like 4. སྤྱིང་བཅེར་བཅས་ན་མི་དགེ་མེད་པས་བྱ་བ་ངན་པ་ཞེག་
 ཕྱིར་ཆེག་རྩལ་སྐྱབས་ཤེས་བཞིན་མི་བྱེད་ལ། refusing to do
 negative actions even though it is taught that these are free of
 negativities when motivated by compassion 5. འཚོ་བ་ལྷག་པ་
 དང་དུ་ལེན་ལ། practicing wrong livelihood 6. སློག་གསུམ་འཆལ་
 ཞིང་རབ་དུ་གོད་ལ། indulging in frivolous activities by body,
 speech and mind 7. དགོས་པ་མེད་པར་འཁོར་བ་བྱེད་པའི་དེན་
 གཅིག་ལྟས་བཞུད་པར་སེམས་ལ། thinking without good reason
 that a Bodhisattva can attain enlightenment solely by being in
 the midst of samsaric household life 8. བྱགས་པ་མ་ཡིན་པ་མི་
 སྤྱིང་བ། not avoiding a bad reputation 9. ཉོན་མོངས་དང་བཅས་

ཀྱང་ཤེས་བཞིན་དུ་འཆོས་པར་མི་བྱེད་པ། not helping someone to avoid a situation when you know others do it forced by their negativities. བཅོད་པ་དང་འགལ་བ་བཞི་ནི། Four associated with the perfection of patience 1. གཤེ་བ་ལ་ལན་དུ་གཤེ་བ་ལ་སྔགས་པ་བཞི། the four such as retaliating a harm with harm and so on (see dge-sbyong gi chos-bzhi) 2. ཁྱམས་ནི་ཡལ་བར་དོར་བ། neglecting to apologize those who were incited into anger by oneself 3. ཡ་རྩལ་གྱི་ཤད་ཀྱིས་ཆགས་པ་སྤྱོད་བ། not accepting others' sincere apologies 4. གཞན་ཁྱོས་པའི་སེམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཇུག་པ། letting oneself be carried out by anger against others. བཙོན་འགྲམ་དང་འགལ་བ་གསུམ་ནི། Three associated with the perfection of effort 1. ཆེད་བཀྱར་འདོད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་རྒྱུ་སྤྱད་པ། gathering a circle of followers out of desire for profit or reputation 2. ལེ་ལོ་ལ་སྔགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་སྦྱར་བ་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། not trying to eliminate habits such as laziness that are obstacles to the practicing Dharma 3. གཞན་དང་ས་པ་སྔགས་ཀྱི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པར་ཆགས་པས་བྱི་མའི་གདམ་ལ་བརྟེན་པ། indulging in gossips out of attachment other than in conversation to help others བསམ་གདན་དང་འགལ་བ་གསུམ་ནི། Three associated with the perfection of concentration 1. ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་དོན་མི་འཆོལ་བ། not making efforts to find the meaning of concentration 2. བསམ་གདན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་སྤྱོད་བར་མི་བྱེད་པ། not overcoming the five obstacles to concentration (see nyes-pa lnga) 3. བསམ་གདན་གྱི་རོ་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བཟུང་བ། being attached to the taste or ecstatic suppleness of the meditative concentration ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ་བཅུད་ནི། Eight associated with the perfection of wisdom 1. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ། abandoning the Lower Vehicle 2. རང་ཚུལ་ཐེག་ཆེན་ཡོད་བཞིན་དེ་ལ་བཙོན་པ་དགོས་པ་མེད་པར་བཙོན་བྱ་མིན་པའི་ཡ་རྩལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་བཙོན་པ། putting a great effort in studying the doctrine of the Lower Vehicle and other subjects even though they serve no significant purpose for one has already embarked on to the study and practice of

the Greater Vehicle 3. དགོས་པའི་དབང་གིས་བརྩོན་པར་བྱེད་
 ཀྱང་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བལྟ་བར་དགའ་བ། although it is
 necessary to study other subjects for good reasons, but being
 engrossed in them with pleasure 4. ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤང་བར་བྱེད་
 པ་མྱེ་དེ་ལ་མི་བརྩོན་པ། not making effort in the study and
 practice of the Greater Vehicle teachings and abandoning
 them 5. བག་མེད་ཙམ་གྱིས་བདག་ལ་བསྟོན་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོང་པ།
 praising oneself and criticising others with negligence 6. ཆོས་
 གྱི་དོན་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་པ། making no effort to study or
 practice Dharma 7. དེ་ལ་སྟོན་ཅིང་ཡི་གེར་མཆོག་དུ་བབྱུང་ནས་
 དེ་ཙམ་ལ་ཡིད་དྚོན་པ། neglecting the study and practice of
 Dharma and preferring to read other non-Dharma materials 8.
 སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་ལ་བརྩུ་གཉིས། Twelve
 associated with not giving assistance and care to others. གཞན་
 དོན་ལས་ཉམས་ཉིས་པ་བཞི། Of these there are four for not
 giving assistance to others, which are: 1. གཞན་གྱི་དགོས་པའི་
 དོན་ཅི་ཡང་རུང་བའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་པ། not going to
 the assistance of those seeking help for their purpose 2. རན་
 པའི་རིམ་གྱི་བྱ་བ་སྤང་བ། neglecting to offer service to the sick
 3. གཞན་གྱི་ལུས་སྐྱུག་བསྐྱུལ་སེལ་བར་རུས་བཞིན་མི་བྱེད་པ། not
 acting to dispel sufferings of others although one is capable of
 giving help 4. ཤེས་བཞིན་དུ་བག་མེད་པ་ལ་རིགས་པ་མི་སྟོན་པ།
 not helping others to overcome their bad habits knowingly.
 གཞན་ལ་ཡན་མི་འདོགས་པའི་ཉིས་པ་དྲུག། Six faults for not
 benefiting others: 1. ཡན་པ་བྱེད་པ་ལ་ལན་དུ་ཡན་མི་འདོགས་པ།
 not returning help of those who benefit oneself 2. གཞན་གྱི་
 སེམས་སྤྱང་ན་གྱིས་གདུང་བ་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། not relieving
 the distress of others 3. རྟོར་འདོད་པ་ལ་སེར་སྒྲ་མེད་ཀྱང་ལི་
 ལོས་སྒྱུན་པར་མི་བྱེད་པ། not giving material help to those who
 seek charity out of laziness even though one lack miserliness
 4. རང་གི་འཁོར་ཁམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་མི་བྱེད་པ། not
 giving assistance to one's disciples to fulfill their temporary
 benefits 5. ཆོས་དང་མི་བཟུན་པ་མེད་པའི་གཞན་གྱི་སློང་ང་མཐུན་
 པར་མི་འཇུག་པ། not acting in accordance with the

inclinations of others when these do not contradict Dharma 6. ཚེས་ལ་འཇུག་པའི་དགོས་པ་མེད་པས་ཡོན་ཏན་དང་བསྐྱེད་པ་སྤྱོད་པར་མི་བྱེད་པ། not praising the good qualities of others unless there is a special purpose of turning their mind to Dharma ༧ན་པ་ཆར་མི་གཙོད་པའི་ཉེས་པ་གཉིས། Two faults for not subduing an evil person. 1. ཡ་ཤྲོལ་པའི་རྒྱུན་དང་འཆམས་པར་བྱ་བ་རྩལ་མེས་ཆར་མི་གཙོད་པ། not subduing others with wrathful actions when it is harmonious to their evil conduct 2. རྩུ་འཕྲུལ་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ། not performing miracles and threatening actions, or so on.

ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཐུ་དྲག

The six causes of generating delusions. 1. རྩམ་པ། basis 2. རྟོག་པ། object 3. འདུ་འཛི། public gatherings 4. བཤད་པ། speaking 5. གོམས་པ། familiarity 6. ཡིད་ལ་བྱེད་པ། mental reflection.

ཉེ་མཁོ་པ།

Kleśāvaraṇa/ Delusive obscurations. Obstacles to liberation primarily preventing liberation from cyclic existence. There are two types : 1. ཉམ་སྒྲིབ་ཀྱི་པད་པས། prajñāpti kleśāvaraṇa/ the intellectually acquired obscuration to liberation 2. ཉམ་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས། sahaja kleśāvaraṇa/ innately acquired obscuration to liberation.

ཉེན་མིངས།

Kleśa/ Defilement; delusion; affliction. A mental state that produces turmoil and confusion thus disturbing mental peace and happiness.

ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཐུང་ལྷག

The three causes of generating delusions. 1. ཉམ་མཛེས་པའི་
བག་ལ་ཉལ་བ་མ་སྤངས་པ། non-elimination of latent delusions
2. ཉམ་མཛེས་སྒྲིབའི་ཡུལ་ཉི་བར་གནས་པ། close association

with the object prone to generate delusions 3. རྒྱལ་བཞིན་མ་
ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། entertaining wrong thoughts.

ཉམ་མཛེས་ལྔ།

Pañca kleśāḥ/ The five types of delusions. 1. ཀྱན་སྦྱོར།
constant fetters (see kun-sbyor gsum or dgu) 2. ཕྱ་རྒྱས། subtle
increase (phra-rgyas) 3. རྒྱུ་འཁུམ་པ། bindings 4. ཉེ་ཉམ། near
delusions 5. ཀྱན་དཀྱིས། ever-binding factors (see kun-dkris
bzhi).

ཉམ་མཛེས་ཅན་གྱི་རིག་པ་གསུམ།

The three contacts of a delusive mind. 1. མ་རིག་པའི་རིག་པ།
contact with ignorance 2. གནོད་སེམས་ཀྱི་རིག་པ། contact with
harmful intention 3. ཇེས་སྦྱ་ཆགས་པའི་རིག་པ། contact with
attachment.

ཉམ་མཛེས་ཆུང་དྲུའི་ས་མང་བཅུ།

Daśālpakleśabhūmikāḥ/ Ten mental attitudes of the minor
delusions (see 1-10 nye-nyon nyi-shu). These are called minor
because of being weaker by nature of their accompanying
mental factors, weaker by nature of abandonment and weaker
by nature of the primary mind which is their basis.

ཉམ་མཛེས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག།

Ṣaḍ mahākleśa bhūmikāḥ/ Six mental attitudes of the major
delusions. 1. མ་དད་པ། aśraddhya/ lack of faith 2. ལེ་ལོ།
kausīdya/ laziness 3. གཏི་མྱག། moha/ ignorance 4. བྱིང་བ།
nimagna/ mental cloudiness 5. རྒྱོད་པ། audhātya/ mental
agitation 6. བག་མེད་པ། pramāda/ unconscientiousness.

ཉམ་མཛེས་གཉིས།

The two delusions. 1. ཉམ་མཛེས་ཀྱན་བཟུགས། intellectually
acquired delusions 2. ཉམ་མཛེས་ལྷན་སྐྱེས། innately born
delusions.

ཉམ་མངས་དྲག་ལ།

The five delusive poisons; the five poisonous delusions. 1. འདོད་ཆགས། desire-attachment 2. ཁྲོ་བློ། hatred-anger 3. མ་རིག་པ། ignorance 4. ང་ཅུ་ལ། pride 5. ཕྱག་དྲག་ jealousy.

ཉམ་མངས་རྣམ་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ།

Object for eliminating delusions. One of the four objects of a Yogi (see rnal-'byor gyi dmigs-pa bzhi) meditating on the development of mental quiescence meditation in which a meditator either sees the lower concentration levels as grosser and the higher as subtler or takes either of the sixteen features of the four noble truths (see mi-rtag sogs bcu-drug) as his or her object of meditation for developing śamatha.

ཉམ་མངས་པའི་དྲི་མ་དྲག་

The six stains of delusions. The six stains or gross thoughts that arise in reliance upon delusions. 1. སྒྲོ། deception 2. གཡོ། dishonesty 3. རྒྱགས་པ། conceit 4. འཆིག་པ། outrage 5. ཁོན་འཛིན། grudge 6. རྣམ་འཆི། harmfulness.

ཉམ་མངས་པའི་བྱེད་ལས་བརུ།

The ten functions of delusions. 1. ཅ་བ་བརྟན་པར་བྱེད་པ། it stabilizes the root of delusion 2. རྒྱུ་གནས་པར་བྱེད་པ། it keeps the continuity of delusion 3. ཞིང་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ། it establishes its own goal 4. རྒྱུ་མཐུན་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ། it establishes results similar to itself 5. ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་མངོན་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ། it establishes karmically linked existence 6. རིང་གི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ། it treasures its own collection of delusions 7. དམིགས་པ་ལ་ཀྱན་དུ་མྱོངས་པར་བྱེད་པ། it makes its objectives unclear 8. རྣམ་པར་གཤམ་པའི་རྒྱུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ། it leads to the continuity of consciousness 9. དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལས་གཡོ་བར་བྱེད་པ། it misdirects oneself from wholesome activities 10. ཁམས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་

གྱིས་འཛིང་བའི་དོན་དུ་བྱབ་པར་བྱེད་པ། it multiplies as a binding force without transcending the delusive realms.

ཉོན་མོངས་པའི་ལམ་གསུམ།

The three paths of delusions. 1. ཉོན་མོངས་པའི་ལམ། path of delusions 2. ལས་ཀྱི་ལམ། karmic path 3. སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ལམ། path of rebirth.

ཉོན་མོངས་གསུམ།

The three delusions. 1. ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་བསྐང་པའི་ཉོན་མོངས། kleśasamkleśa/ delusions arising from other delusions 2. ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསྐང་པའི་ཉོན་མོངས། karmasamkleśa/ delusions arising from karma 3. སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་བསྐང་པའི་ཉོན་མོངས། utpattisamkleśa/ delusions arising from birth.

ཉོན་ཡིད།

Kleśa manas/ The deluded mind. One of the eight groups of consciousnesses (see rnam-shes tshogs-brgyad). It is recognized as an obstructive unspecified primary consciousness (sgrib lung-ma bstan) that takes the foundation or fundamental consciousness (see kun-gzhi rnam-shes) as its object and maintains ego-grasping with respect to it until the person has attained the Ārya path.

ཉོན་ཡིད་རྣམ་ཤེས།

Kleśa vijñāna/ The deluded consciousness; the afflicted mind. It is one of the eight types of consciousnesses (see rnam-shes tshogs-brgyad) asserted by the Cittamātrin school of thought. The deluded mind is an obstructed and unspecified conceptual consciousness that takes the foundational consciousness as its focal object and grasps at it as being a substantially existent self, etc.

གཙན་པོ་གསང་བ།

The extremely secret teachings. This name is given to the

collection of mdo-sde za-ma tog, snying-po yi-ge drug-ma, spang-skong phyag-rgya, and a golden stūpa found from a casket that fell from the sky during the reign of King Lha Thothori Nyan Tsan (5th century A.D.), the 27th officially recognized king of Tibet. This is considered the beginning of Buddhism in Tibet.

གཉིད་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ།

Nidrā prabhāsvara/ The clear light of sleep; the clear light mind of sleep state. The practice of activating the subtle mind during sleep; a part of completion stage yoga of tantra.

གཉིས་སྔོང་།

Ubhaya sūnyatā/ Non-duality or separate simultaneous sources between the consciousness and its object. It can also mean the non-duality of bliss and void.

གཉིས་སྔོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

Ubhaya tathātā/ The reality of non-duality; the thatness of non-duality.

གཉིས་སྣང་།

Ubhayābhāsa/ Dualistic appearance; mundane appearance. The duality of the object of apprehension and the consciousness that apprehends it.

གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད།

Advaya tantra/ The non-dual tantra. That of anuttarayoga tantra in which equal emphasis is placed on the development of the mind of clear light and the illusory body.

གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་བ།

Advayaka kṣanikaprayoga/ The momentary training in non-duality. The final instant of the path of meditation of a Bodhisattva's training during which he or she realizes the

གཞུག་མའི་དགེ་འདུན།

ཐག་རྒྱུ་མའི་ཡི་ཤེས།

པ་ཉིན་པོ་སྟོབས་བཞི།

གཉིན་པོ་འདྲ་བྱེད་བརྒྱད།

Bochrisia ? (same as Bochrisia ?)

གཉེན་པོ་ལྷམ་པོར་དགོངས་པ།

Pratipakṣābhisandhi/ Interpretive sūtras concerning antidotes. For instance, the sūtra which says, 'father and mother are to be killed', taught to king Ajātaśatru in order to calm his regrets temporarily and to teach him to eliminate ignorance and karma ultimately.

གཉེན་པོ་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།

Pratipakṣa vastujñāna/ The knowledge of basis categorized as an antidote. The sixth of the nine topics that characterize the knowledge of the basis; a Mahāyāna path that is a superior path of wisdom and method identical with the basic wisdom within the continuum of a Mahāyānist Ārya. This wisdom exists from the path of seeing to the path of no more learning.

གཉེན་པོ་དགེ་བ་བརྒྱད།

Aṣṭa pratipakṣa kuśalāni/ The eight antidotal virtues. Antidotal virtue through: 1. རྣམ་པར་སུན་འབྱེད་པའི་གཉེན་པོ། overcoming negative forces 2. གཞིའི་གཉེན་པོ། counteracting one's virtuous forces 3. ཐག་སྤང་བའི་གཉེན་པོ། prolonging one's virtuous forces 4. རྣམ་པར་གཞོན་པའི་གཉེན་པོ། subduing the negative forces 5. བྱལ་བའི་གཉེན་པོ། separating from negative forces 6. ཉམ་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ། counteracting the obstructions to liberation 7. ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ། counteracting the obstructions to omniscience 8. སྤང་བའི་གཉེན་པོ། elimination of negative forces.

མཉམ་ཡོད།

Śrāvastī/ The capital of the kingdom of Kosala, where Buddha Śākyamuni passed 25 rainy seasons. It is called the place where Buddha defeated the Heterodox teachers through miracles.

མཉམ་གནས་ཀྱི་རླུང།

The equalizing wind; the equally abiding energy wind. One of the five energy winds in the body (see *rtsa-ba'i rlung lnga*) that controls the digestive process of assimilation of nutrition and separation of waste materials located at the third stage of the stomach. This wind is also called the fire-dwelling wind (*me-gnas-kyi rlung*).

མཉམ་པ་ཉིད་ལྔ།

The five samenesses; the five universal qualities of all Bodhisattvas. 1. བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད། both self and other are equal 2. ཡན་གནོད་མཉམ་ཉིད། both self and others are equal in wishing to be benefitted and not wishing to be harmed 3. འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་མཉམ་ཉིད། both self and others are equal in having the eight worldly concerns (see *'jig-rten chos-brgyad*) 4. སྤྱིད་ཞི་མཉམ་ཉིད། both the cyclic existence and the state of liberation are the same.

མཉམ་པ་ཉིད་བཅུ།

The ten samenesses; the ten samenesses of all phenomena as: 1. མཚན་ཉིད་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *asvabhāva samatā*/ lacking truly existent features 2. མཚན་མ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *alakṣaṇa samatā*/ lacking truly existent signs and marks 3. མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *ajāti samatā*/ lacking production from the four extremes—self, others, both and neither both. 4. མ་སྐྱེས་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *ajātaka samatā*/ being unproduced 5. དབེན་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *sūnyā samatā*/ being empty 6. གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *adhiśuddha samatā*/ being primordially pure 7. སྦྱོས་པ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *niṣprapañca samatā*/ lacking conceptual elaboration 8. སྒྲུབ་བ་དང་དོར་བར་བྱ་བ་མིན་པ་མཉམ་པ་ཉིད། *anupadeyāheya samatā*/ not being objects of cultivation and elimination 9. ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་། མིག་གཡེར་དང་། གཟུགས་བརྒྱན་དང་། སྤྱལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད། *svapna*

māyā udakacandra pratibimba nirmaṇopama samatā/ being like a dream, hallucination, moon in the water, reflection and emanation 10. དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད། bhāva-abliāva samatā/ being a thing or non-thing. The first seven indicate the subtle selflessness of phenomena and the eighth, subtle selflessness of person, whereas the last two show emptiness pertaining to both.

མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ།

Samatābhiprāya/ Interpretative sūtra determining the samenesses; e.g., the sūtra 'I shall be Buddha Maitreya at that time', in which the basic intention of Buddha was to reveal that all the Buddhas are equal in having attained the three equal states (see mnyam pa nyid gsum).

མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ།

The three samenesses; the three equal states of all Buddhas. 1. ཚྷོགས་བསགས་པ་མཉམ་པ་ཉིད། equal in terms of having accumulated merits 2. ཚེས་སྐྱ་ཐོབ་པ་མཉམ་པ་ཉིད། equal in terms of having attained the Truth Body 3. གཞན་དོན་བྱེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད། equal in terms of working for the welfare of others.

མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས།

The wisdom of meditative equipoise. A wisdom of single pointed concentration in the process of directly eliminating or having eliminated its respective object of abandonemt. In general there are two: 1. བར་ཆད་མེད་ལམ། the uninterrupted path 2. རྣམ་གྲོལ་ལམ། the path of thorough liberation.

རྟེན་མ།

The Ancient School; the Nyingma Tradition. A first major school of Tibetan Buddhism introduced in Tibet by Guru Padmasambhava, the great Indian mahāyogi who came to Tibet in the 8th century.

རྟོང་མའི་ཐེག་པ་རིམ་པ་དག

The nine vehicles of the Nyingma tradition. 1. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། the Hearers' vehicle 2. རང་གྱལ་གྱི་ཐེག་པ། the Solitary Realizers' vehicle 3. བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ། the Bodhisattvas' vehicle 4. བྱ་གྱུང་ཀྱི་ཐེག་པ། the action tantra vehicle 5. སྤྱོད་གྱུང་ཀྱི་ཐེག་པ། the performance tantra vehicle 6. ཡོ་གའི་ཐེག་པ། the yoga tantra vehicle 7. མ་དུ་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། the mahāyoga tantra vehicle 8. ཨ་རྒྱ་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། the anuttarayoga tantra vehicle 9. ཨ་དྲི་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། the atiyoga tantra vehicle.

སྙན་བརྒྱུད།

The whispered lineage. A lineage of secret teachings transmitted only to the closest disciples through direct communication with their root teacher or meditational deity.

སྙན་བརྒྱུད་བཞི།

The four types of whispered lineages. 1. ཚེས་གང་ལྟར་དང་བཅས་པ། having received oral transmissions of every teaching one has received 2. ལྟར་མན་ངག་དང་བཅས་པ། having all oral transmissions with instructions from the teacher 3. མན་ངག་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པ། having all instructions coming through the proper lineage 4. བརྒྱུད་པ་བྱིན་རླབས་དང་ལྡན་པ། having all lineages blessed.

སྤྱིགས་དུས།

Kaliyuga/ The degenerate age; the decadent period. The period when the tradition of Buddha's teachings are no longer pure and the world situation makes it difficult to practice properly. This also refers to the period of the universe when the lifespan of human beings is declining from one hundred to ten years.

སྒྲིགས་མ་ལྔ།

Pañca kaṣāyāḥ/ The five dregs; the five degenerations. 1. ཆེ་སྒྲིགས་མ། āyuh kaṣāya/ degenerated life-span 2. ཉེན་མོངས་སྒྲིགས་མ། kleśa kaṣāya/ degenerated delusions 3. སེམས་ཅན་སྒྲིགས་མ། sattva kaṣāya/ degenerated persons 4. དུས་སྒྲིགས་མ། kalpa kaṣāya/ degenerated time 5. ལྟ་བུ་སྒྲིགས་མ། drṣṭi kaṣāya/ degenerated view.

སྒྲིང་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཕྱ་བརྒྱད།

The eight channels initially formed at the heart. 1. དབུ་མ། the central channel 2. རྩ་མ། the right channel 3. ཁྱུང་མ། the left channel 4. གར་གྱི་གསུམ་སྒྲོར་མ། the triple circle of the east 5. ལྷོ་འོད་ཀྱི་མ། the desirous one of the south 6. ལྷོ་བྱི་བདུད་བྱལ་མ། the one free of hindrance of the west 7. བྱང་གི་ཁྱིམ་མ། the householder of the north 8. གཤུམ་མ། the fiery one.

སྒྲིང་ཇི་རྣམ་གསུམ།

The three types of compassion. 1. སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་ཇི། compassion merely observing sentient beings 2. ཚེས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་ཇི། compassion observing the doctrine 3. དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་ཇི། compassion observing the lack of true existence.

སྒྲིང་ཇིས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས།

Karuṇā na śamesthiti mārga jñāna/ The knowledge of the path which through compassion does not abide in the extreme of peace. The path of Mahāyāna Āryas categorized as negating the extreme of peace for the sake of sentient beings. It exists from the first level of a Bodhisattva up to the state of Buddhahood.

སྒྲིང་པོ་ལྔ།

The five essentials. 1. བྱ་རམ། molasses 2. ལླུ་མ་ར། molten

butter 3. སྤང་ཅི། honey 4. དེལ་མ་ལ། sesame oil 5. ལན་མ། salt.

སྤང་པོ་དོན་གསུམ།

The three essential practices. 1. ཆེ་འདིར་ཡི་དམ་སྒྲུབ་པ། meditation on one's deity in this life 2. འཆི་ཁར་འཕོ་བ་སྒྲུབ་པ། meditation on consciousness transference at death 3. བར་དོར་བསྐྱེད་པ་སྒྲུབ་པ། practising merging with the three bodies of a Buddha in the intermediate state.

སྒྲུབ་ས་འཇུག

Samāpatti/ Meditative absorption. The state of single-pointed concentration within the form and formless realm in which a person's primary mind and secondary minds are fully absorbed in its object of meditation.

སྒྲུབ་ས་འཇུག་གཉིས།

The two types of meditative absorptions of serial advancement: 1. འགོག་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇུག་ nirodha samāpatti/ the meditative absorption of cessation 2. འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲུབ་ས་འཇུག་ naivasamjñā na samjñāyatana/ the meditative absorption without-perception.

སྒྲུབ་ས་འཇུག་བཞི།

The four types of meditative absorptions. The single-pointed meditative absorptions within the four states of the formless realm. 1. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྒྲུབ་མཆེད། ākāśāntya samāpatti/ meditative absorption of infinite space 2. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྒྲུབ་མཆེད། vijñānāntya samāpatti/ meditative absorption of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྒྲུབ་མཆེད། ākincanyāyatana samāpatti/ meditative absorption of nothingness 4. སྤོང་ཅིའི་སྒྲུབ་ས་འཇུག་ ཡོད་མེད་མེད་མེད་སྒྲུབ་མཆེད། bhavāgra samāpatti/ meditative absorption of the peak of existence, neither with perception nor without non-perception.

སྟོམས་འདུག་དག

to achieve bodhi & nirvāṇa

The nine types of meditative absorptions. 1-4. བརྒྱལས་ཁམས་
 ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི། བསམ་གཏན་བཞི། meditative
 absorptions of the four states of concentration within the form
 realm 5-8. བརྒྱལས་མེད་སྟོམས་འདུག་བཞི། catvāri anūpadhātu
 samāpatti/ meditative absorptions of the four states of
 concentration within the formless realm 9. འགོག་པའི་སྟོམས་
 འདུག་ nirodha samāpatti/ meditative absorption of the
 cessation.

བསྟན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི།

The four limbs of the approaching retreat. The ways of being
 in retreat. 1 བསྟན་པ། approaching through visualizing a
 symbolic being 2. ཉི་བར་བསྟན་པ། the near achievement of a
 wisdom being 3. སྒྲུབ་པ། actual achievement 4. སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ།
 the great achievement.

བསྟན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད།

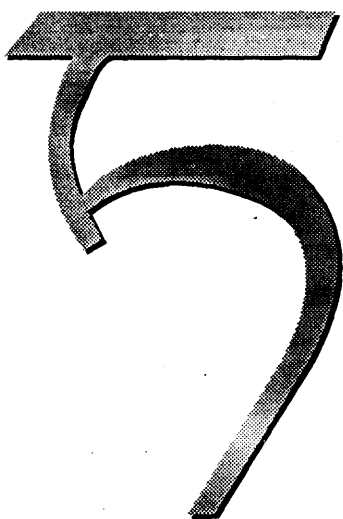
The eight precepts of an upāsaka. Vows to be observed by a
 one day vow holder. 1 སྤྱག་གཙོད་སྤོང་བ། prāṇātighātād
 virati/ not killing 2. མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤོང་བ། ādattādānād
 virati/ not stealing 3. མི་ཆངས་སྤྱད་སྤོང་བ། kāmamithyācārād
 virati/ not indulging in sexual activity 4. བརྒྱན་སྤོང་བ།
 mṛṣāvādāt virati/ not telling a lie 5. ཆང་སྤོང་བ། madya
 pānam/ not taking intoxicants 6. གར་སྤྱོད་སྤོང་བ། gānā
 nātaka virati/ not singing and dancing 7. ཕྱི་དྲིའི་ཁ་བས་སྤོང་བ།
 not taking a meal after noon 8. མལ་སྟན་ཆེ་མཐོ་སྤོང་བ། not
 using high and luxurious seat or bed.

བསྟན་པ་བཞི།

The types of retreat practices; the four types of close
 practices. 1. ལུས་ཀྱི་བསྟན་པ། kāya-āsevita/ close practice of
 body, by being in retreat for a definite time 2. བྲངས་ཀྱི་བསྟན་
 པ། saṃkhyā-āsevita/ close practice of numbers, through

chanting a specified number of mantras 3. མཚན་མའི་བསྟེན་
པ། lakṣaṇa-āsevita/ close practice of signs, through
visualizing and dissolving oneself into the wisdom being 4.
སེམས་བརྟན་གྱི་བསྟེན་པ། cittadṛḍha-āsevita/ close practice of
conviction, by accomplishing the gross level of the generation
stage practices.

in: guthrie

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར།

Samādhi maṇḍala/ The concentration maṇḍala. The single-pointed concentration of visualizing the entire maṇḍala.

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཤམ་ཉེས་པ་ལྔ།

The five faults in the development of concentration (see nyes-pa lnga).

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཆོ་རལ་ལྔ།

The miracles of meditative concentration. One of the four miracles according to yoga tantra meditation (see cho-'phrul bzhi). This involves meditation through visualizing Vairocana in the centre, Akṣobhya to the east, Ratnasambhava to the south, Amitābha to the west, and Amoghasiddhi to the north encircled by four Bodhisattva each of their own family.

དྲིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚྭ་གས།

The requirements for developing meditative concentration.
The virtuous forces indispensable for achieving calm abiding meditation.

དྲིང་ངེ་འཛིན་གསུམ།

The three meditative concentrations. A. According to the generation stage practice of mahāyoga tantra in the Nyingma tradition these are: 1. དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དྲིང་ངེ་འཛིན། tathatāsamādhi/ meditative concentration of suchness 2. རབ་རྩུང་བའི་དྲིང་ངེ་འཛིན། prabhāśasamādhi/ the all-apparent meditative concentration 3. རྒྱུའི་དྲིང་ངེ་འཛིན། hetusamādhi/ the causal concentration. B. According to the generation stage practice of yoga tantra and above, the three yogas of the generation stage in general are: 1. དང་པོ་སྒྱུར་བའི་དྲིང་ངེ་འཛིན། the initial preparatory meditative concentration 2. ལས་རྒྱལ་ཚྭ་གི་དྲིང་ངེ་འཛིན། the supramundane activity meditative concentration 3. དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་ཚྭ་གི་དྲིང་ངེ་འཛིན། the supramundane maṇḍala meditative concentration.

དྲིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ།

Samādhi sattva/ The concentration being. The visualization of a seed syllable or implement at the heart of the wisdom being in the deity one has visualized.

དྲིང་ལོ།

The miniature fire balls. Flaming small dough balls thrown into one's mouth during the course of a Vajrayoginī initiation.

གཏད་པ་བཞི།

The four entrustments. The first four of the ten innermost jewels of the Kadampa tradition (see bka'-gdams phugs-nor bcu). The four are entrusting yourself to: 1. སློ་ཡུགས་ཚུལ་ལ་གཏད། the Dharma as the simplest way of thought 2. ཚུལ་

ཕུགས་སྤང་ལ་གདང། poverty as the simplest way of practising Dharma 3. སྤང་ཕུགས་ཤི་ལ་གདང། death as the extreme consequence of poverty 4. ཤི་ཕུགས་གྲོག་པོ་སྐམ་པོ་ལ་གདང། an empty cave as the simplest place to die.

གདང་རབས་བདུན།

The seven successors of the Buddha (see ston-pa'i gtad rabs-bdun).

གདན་པ་མེད་པའི་སྤྱིན་པ།

Lavish generosity. The practice of selfless and continuous giving to the needy with total openness.

གདན་ཆེགས་ཆེན་པོ་ལྔ།

The five great logical reasons. The five types of logical reasons to establish the middle way view. 1. གཅིག་དུ་བྱལ་གྱི་གདན་ཆེགས། the reasoning of either being one or many 2. རྩ་རྩེ་གཟེགས་མའི་གདན་ཆེགས། the reasoning called vajra prongs 3. ཡོད་མེད་སྤྱི་འགོག་གི་གདན་ཆེགས། the reasoning of existence and non-existence, and production and cessation 4. མུ་བཞི་སྤྱི་འགོག་གི་གདན་ཆེགས། the reasoning negating birth from four alternatives.

གདན་ཆེགས་རིག་པ།

Hetuvidyā/ The science of logic. One of the five major fields of study (see rig-gnas che-ba lnga), i.e. the study of Buddhist logic.

གདན་ལ་ཕབ་པའི་སྒྲེ།

The set of finalized discourse. One of the twelve scriptural categories (see gsung-rab yan-lag bcu-gnyis) which explains the distinction of the individual and general category of phenomena, e.g. the set of discourse on knowledge.

འཕྲིན་ལྗོན་པའི་སྒྲེ།

འཕྲིན་ལྗོན་པའི་སྒྲེ་འཕྲིན་ལྗོན་པའི་སྒྲེ་འཕྲིན་ལྗོན་པའི་སྒྲེ་

གདི་མུག

Moha/ Closed-mindedness; ignorance. An active misconception or a negative mental state obstructing the knowledge of reality.

གདུམ་མོ།

Caṇḍālī/ Psychic fire; inner heat. The fine radiant blood cells or drops in the nature of the fire element, obtained from one's mother, which abide within the navel channel-wheel; realized practitioners ignite this element and generate sublime bliss thus using it as a means to experience enlightenment.

གདུམ་མོའི་འབར་འཇག

The ignition and emission of psychic heat. The practice of meditation of igniting psychic heat or fire at the navel level and the emission of a drop or drops of bodhicitta from the short 'A' syllable visualized at the crown chakra.

གདུར་བྱ།

Vrṣikā/ The square cloth for wrapping the yellow robes of monks and nuns.

གདེར་ཚེས།

The treasure teachings. The extremely sublime secret texts of teachings hidden under rocks, trees, water etc., by Ācārya Padmasambhava and others because of the lack of appropriate disciples at that time. These texts were concealed for the benefit of future disciples and contained instructions for the dākinīs to guard and the appropriate discoverer to reveal these.

གདེར་ལྗ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

The treasure-like Bodhicitta. The mind of enlightenment

associated with the perfection of giving possessed by Bodhisattvas on the path of seeing.

གཏོར་སྒྲོན།

Discoverer of treasure. Realized master-scholars who discover texts, images and mystic articles connected to a highly sophisticated cycle of teachings. This tradition is very familiar to the Nyingma order of Tibetan Buddhism.

གཏོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ།

Tyāgānusmṛti/ Recollection of giving. The reflection on giving and the qualities of giving.

གཏོར་མ།

Bali/ Ritual cakes; sacramental cakes. A component of an offering usually made of barley flour (tsam-pa) and moulded butter, symbolizing deities and their retinues or the spirits, etc. Tormas can be of different sizes ranging from the size of one finger to one or two feet or more.

གཏགས་མིང་།

A nominal name; alias. A name which is not the actual term originally formulated to designate a specific meaning or a thing, but a later (perhaps vulgar or common) secondary term designating the same thing, e.g. 'the rabbit bearer' (ri-bong-can) referring to the moon. There are two types of nominal names: 1. འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། nominal name because of similar features, e.g. calling a man a monkey 2. འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། nominal name because of relationship, e.g. calling sunrays the sun.

གཏགས་ཙམ་གྱི་ང་།

The mere label of an 'I'; the conventionally existent 'I' or point of view of an 'I' that exists by mental labelling alone.

བདག་སྐྱེད་པ།

Designated phenomena; imputed phenomena. Phenomena that exists only in dependence upon the sound and concept that imputes them. For instance, time and person.

བདག་སྐྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ།

The three features of an imputed phenomena. 1. རང་ཉིད་མཚན་བྱ་ཡིན་པ། being subject to definition 2. རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྒྲིང་དུ་སྒྲུབ་པ། that which exists upon its own examples 3. རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གཞན་གྱི་མཚན་བྱ་མི་བྱེད་པ། that which does not become a subject to be defined other than by its own definition.

དྲི་བ་ཆད།

The views of eternalism and nihilism. According to Prāsaṅgika Mādhyamika this would be views asserting the true existence and total non-existence of phenomenon respectively.

དྲི་བ་པ།

Nitya/ Permanence; unconditioned phenomena which are not dependent on causes and conditions.

དྲི་བ་མཐོང་།

The extreme of eternalism. Belief that something which is not validly existent is existent, e.g. the inherent-existence of a thing.

དྲི་བ་ས།

Hetu/ A. Signs; marks. B. Reasons in the study of Buddhist logic.

དྲི་བ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་

The first mode of reasoning; the first mark of logical reasoning. The presence of the posited reason in the subject or

the pervasion of the subject by the reason in a given correct logical syllogism.

དྲགས་ཚུལ་གཉིས་པ།

The second mode of reasoning; the second mark of logical reasoning. The pervasion of the predicate by the reason in a syllogism.

དྲགས་ཚུལ་གསུམ་པ།

The third mode of reasoning; the third mark of logical reasoning. The non-pervasion of the negative of the predicate by the reason in a syllogism.

དྲགས་ལྟར་སྒྲུང་གསུམ།

Tri hetvābhāsa/ The three wrong reasons. 1. མ་གྲུབ་པའི་དྲགས། asiddhahetu/ unestablished reason 2. འགལ་བའི་དྲགས། viruddhahetu/ contradictory reason 3. མ་ངེས་པའི་དྲགས། Anaikāntika-hetu/ uncertain reason.

དྲགས་ཡང་དག་གསུམ།

Tri samyag hetavaḥ/ The three correct reasons. 1. འབྲས་དྲགས་ཡང་དག་ kārya hetu/ correct reason of effect 2. རང་བཞིན་གྱི་དྲགས་ཡང་དག་ svabhāva hetu/ correct reason of nature 3. མ་དམིགས་པའི་དྲགས་ཡང་དག་ anupalabdhi hetu/ correct reason of non-cognition.

དྲགས་ཡང་དག་ལ་གྲོལ་བའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས།

The two types of correct reasons according to the disputants. 1. རང་དོན་གྱི་དྲགས་ཡང་དག་ correct for one's own purpose 2. གཞན་དོན་གྱི་དྲགས་ཡང་དག་ correct reason for the other's purpose.

དྲགས་ཡང་དག་ལ་བསྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས།

The two types of correct reasons according to the way they

are applied to the predicate. 1. གྲུབ་རྟགས། positive reason 2. འགལ་རྟགས། negative reason.

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནས་དབྱེ་ན་གསུམ།

The three types of correct reasons according to the way they are established. 1. དོན་གྲུབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ that which establishes meaning 2. ས་སྒྲ་ད་གྲུབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ that which establishes name 3. བ་སྒྲ་འབའ་ཞིག་གྲུབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ that which establishes only names.

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྐྱབ་བུའི་སྒྲ་ནས་དབྱེ་ན་གསུམ།

The three types of correct reasons according to the thesis. 1. དངོས་སྒྲ་བས་གྱི་རྟགས། reason based on cogent evidence 2. བྲགས་པའི་རྟགས། reasons based on renown 3. ཡིད་ཆེས་གྱི་རྟགས། reasons based on conviction.

རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས།

The two types of correct reasons according to the way they are applied to the similar cases of the predicate. 1. མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས། pervasive application to similar cases 2. དེ་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས། dual application to similar cases.

རྟགས་རིགས།

Signs and reasonings. Science of reasoning, one of the basic texts for logical studies in monastic universities.

རྟེན།

Āśraya/ A. Basis; support; that upon which something relies. B. A dependent basis such as our rebirth. C. Ritual objects, icons, images, offerings, deities and representations of Buddhas and Bodhisattvas.

རྟོག་གྱི་དབང་པོ་བདུན།

The seven faculties of reliance; the seven powers that the mind depends upon in order to produce a mental perception.

1-5. དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྔ། the five physical faculties (see khams bco-brgyad, B 1-5) 6. ཡིད་གྱི་དབང་པོ། the faculty of consciousness 7. སློག་གི་དབང་པོ། the faculty of life.

རྟོག་ཅན་གྱི་དབང་པོ་གཉིས།

The two faculties of basis of sex. 1. ཤེའི་དབང་པོ། the male organ 2. མེའི་དབང་པོ། the female organ.

རྟོག་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ།

Pratītyasamutpāda/ Interdependent origination; dependent co-origination. The meeting or coincidence of causes and conditions for creating a thing or a situation. In general, the twelve links of interdependent origination dealing with the cycle of rebirth, and in its highest sense it is the proof of all phenomena being dependent on each other and hence lacking inherent existence.

རྟོག་དང་བརྟོན་པ།

The basis and the dependent; the reliance and the reliant; the residence and the resident.

རྟོག་འབྲེལ་གྱི་དཔེ་ཆ་མ་བརྒྱ་གཉིས།

The twelve analogies for the twelve links of dependent origination. 1. མ་རིག་པ་ནི་གན་མོ་ལོང་བ་དང་འདྲ། ignorance is analogous to a blind old woman 2. འདྲ་བྱིད་ཇ་མཁན་ཞིག་དང་འདྲ། connecting karma is analogous to a potter moulding a pot 3. རྟོག་པའི་སྤྱི་འདྲ་དང་འདྲ། consciousness is like a monkey looking out of a window 4. མིང་གཟུགས་གྲུ་ར་གཞུག་པ་དང་འདྲ། name and form are analogous to a man rowing a boat 5. སྤྱི་མཆིད་ཁང་གསར་ཇོགས་པར་གྱུ་བ་པ་དང་འདྲ། sources of perception is analogous to a prosperous-looking house 6.

རིག་པ་ཕོ་མོ་འཁྲུང་པ་དང་འབྲེལ། contact is analogous to a man and woman embracing each other 7. ཚེར་བ་མིག་ལ་མདའ་བསྐྱེད་པ་དང་འབྲེལ། feeling is analogous to an arrow piercing an eye 8. སྤྲོད་པ་ཆང་གིས་གཟི་བ་དང་འབྲེལ། craving is analogous to a drunken man 9. ལེན་པ་སྤྲུམ་གྱིང་དོག་འཕྲོག་པ་དང་འབྲེལ། grasping is analogous to a monkey picking fruits 10. སྤྲོད་པ་བྱུང་མེད་སྦྱུམ་མ་དང་འབྲེལ། existence is analogous to a pregnant woman 11. སྦྱི་བ་ཕྱ་གུ་བཅས་པ་དང་འབྲེལ། birth is analogous to the birth of a child 12. ཅ་ཤི་མི་རྩོམ་པ་དང་འབྲེལ། aging and death is analogous to a corpse being carried to cremation.

དེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས།

Dvādaśāṅga pratītyasamutpāda/ The twelve links of dependent origination. 1. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 2. འབྲུ་བྱེད་ཀྱི་ལས། saṃskāra/ connecting karma 3. རྣམ་ཤེས། vijñānam/ consciousness 4. མིང་གཟུགས། nāma rūpam/ name and form 5. སྦྱི་མཆེད། āyatanam/ sources of perception 6. རིག་པ། sparśa/ contact 7. ཚེར་བ། vedanā/ feeling 8. སྤྲོད་པ། trṣṇā/ craving 9. ལེན་པ། upādānam/ grasping 10. སྤྲོད་པ། bhava/ existence 11. སྦྱི་བ། jāti/ birth 12. ཅ་ཤི་ jarā maraṇam/ aging and death.

དེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཞི།

The four links of dependent origination. 1. འཕྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ projecting causes being ignorance, connecting karma and consciousness. 2. འཕངས་པའི་ཡན་ལག་ projected results being name and form, sources of perception, contact and feeling. 3. མངོན་པར་འགྱུ་བ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ the materializing causes being craving, grasping and existence. 4. མངོན་པར་འགྱུ་བ་པའི་ཡན་ལག་ materialized results being birth, aging and death.

རྟོག་གི་པ།

Tarkika/ Dialectician; logician. Those who explain the hidden nature of phenomena through reasonings.

རྟོག་གི་ཐེ་ལུ།

Pañca tarkavāda/ The five schools of logic; the five schools of Hindu philosophy. 1. བྱངས་ཅན་པ། Sāṃkhya 2. རྩེ་ལེན་པ། Lokāyata 3. བྱེ་བྱག་པ། Vaiśeṣika 4. རིག་པ་ཅན་པ། Vedāntika 5. གཅེར་བྱ་པ། Nirgrantha.

རྟོག་གི་འི་ཆིག་དོན་བརྒྱད།

Aṣṭa tarkapadārtha/ The eight topics of logicians; the eight topics of discussion in the *Valid Cognition* (pramāṇavartika) text. 1. མདོན་སྲུལ་ཡང་དག། saṃyak pratyakṣa/ correct direct perception 2. མདོན་སྲུལ་ལྟར་སྒྲུང་། abhāsa pratyakṣa/ wrong direct perception 3. རིག་དཔག་ཡང་དག། saṃyag anumāna/ correct inferential perception 4. རིག་དཔག་ལྟར་སྒྲུང་། abhāsa anumāna/ wrong inferential perception 5. རྒྱུ་བཤག་ཡང་དག། saṃyag vāca/ correct argument 6. རྒྱུ་བཤག་ལྟར་སྒྲུང་། abhāsa vāca/ wrong argument 7. རྟོག་འབྱིན་ཡང་དག། saṃyag dūṣana/ correct refutation 8. རྟོག་འབྱིན་ལྟར་སྒྲུང་། abhāsa dūṣana/ wrong refutation.

རྟོག་པ།

Vitarka/ A. Rough investigation. B. Conceptualization or imagination. C. Chapter. D. Conceptual awareness.

རྟོག་པ་དོན་མཐུན།

Conceptual awareness that conforms to reality, e.g. the correct inferential cognition apprehending the impermanence of sound.

རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན།

Conceptual awareness that does not conform to reality, e.g. a wrong conceptual thought apprehending a rabbit with horns.

རྟོག་མེད་ལྟག་གེས།

Distorted non-conceptual awareness, e.g. the mistaken eye consciousness to which a mountain appears blue.

རྟོག་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ།

Utterances of realizations (Avadānam); parables. One of the twelve scriptural categories that explains a topic with illustrations and examples for easy comprehension.

རྟོགས་པའི་བསྟན་པ།

The transmission of insights. One of the two kinds of Buddha's teachings that comprises insights and realizations gained through practice of the trainings.

རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པ་དྲུག

The six qualities of Buddha's insight or realization from amongst the eighteen unshared qualities of a Buddha. 1. འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། non-degenerating aspiration 2. བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། non-degenerating efforts 3. དུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། non-degenerating mindfulness 4. གེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། non-degenerating wisdom 5. ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། non-degenerating meditative concentration 5. རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། non-degenerating of thorough liberation.

རྟོན་པ་བཞི།

The four reliances; the four correct reliances. The four principles to be followed when one embarks on a Buddhist path or teaching. 1. གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆས་ལ་རྟོན། relying on teachings and not on the person 2. ཆོག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན།

relying on
མེ་ཤེས་ལ་
mind 4. 5

definitive

ཤུ་དྲུག་པ་རུ་

Ṣoḍaśa ku

བདག་འདྲ་

the past 2

did not ex

མ་གྲུང་བ་པ

not existed

གྲུང་བ་གཉི་

nor not ex

world is p

is imperm

ཡིན་པར་ཉ

8. འཇིག་རྟེ

world is n

འོངས་པའི

future 10.

self will n

འགྲུང་བ་ད

both exist

དུས་ཀྱི་འདྲ

self will n

མ་ཐུག་དང་

མ་ཐུག་དང་

རྟེན་མ་ཐུག

the world

དང་ལྡན་པ་

neither an

relying on meaning and not on the words 3. རྣམ་ཤེས་མི་རྟོན་
ཡི་ཤེས་ལ་རྟོན། relying on wisdom and not on an ordinary
mind 4. བླང་རྟོན་ལ་མི་རྟོན་ཡི་ཤེས་ལ་རྟོན། relying on
definitive teachings and not on interpretive teachings.

ལྟ་ངན་བརྩ་བྱུག

Ṣoḍaśa kudrṣṭayah/ The sixteen wrong views; the view that: 1.
བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བར་ལྟ་བ། the self has existed in
the past 2. བདག་འདས་པའི་དུས་ན་མ་བྱུང་བར་ལྟ་བ། the self
did not exist in the past 3. བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་དང་
མ་བྱུང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པར་ལྟ་བ། the self has both existed and
not existed in the past 4. བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་དང་མ་
བྱུང་བ་གཉིས་ཀྱི་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ། the self has neither existed
nor not existed in the past 5. འཛིག་རྟོན་རྟག་པར་ལྟ་བ། the
world is permanent 6. འཛིག་རྟོན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ། the world
is impermanent 7. འཛིག་རྟོན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་
ཡིན་པར་ལྟ་བ། the world is both permanent and impermanent
8. འཛིག་རྟོན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་མིན་པར་ལྟ་བ། the
world is neither permanent nor not impermanent 9. བདག་མ་
འོངས་པའི་དུས་ན་འབྱུང་བར་ལྟ་བ། the self will exist in the
future 10. བདག་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ། the
self will not exist in the future 11. བདག་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་
འབྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པར་ལྟ་བ། the self will
both exist and not exist in the future 12. བདག་མ་འོངས་པའི་
དུས་ན་འབྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱི་མིན་པར་ལྟ་བ། the
self will neither exist nor not exist in the future 13. འཛིག་རྟོན་
མ་ཐོང་དང་ལྷན་པར་ལྟ་བ། the world has an end 14. འཛིག་རྟོན་
མ་ཐོང་དང་མི་ལྷན་པར་ལྟ་བ། the world has no end 15. འཛིག་
རྟོན་མ་ཐོང་དང་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པར་ལྟ་བ།
the world has both an end and no end 16. འཛིག་རྟོན་མ་ཐོང་
དང་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་གཉིས་ཀྱི་མིན་པར་ལྟ་བ། the world has
neither an end nor no end.

ལྷ་སྒྲངས་ཀྱི་དངོས་བྱུང་བརྒྱད།

ལྷ་བ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བརྒྱད།

Aṣṭaviṃśati kudr̥ṣṭayah/ The twenty-eight wrong views. 1. མཚན་མར་ལྷ་བ། wrong view of truly existent marks 2. བདགས་པ་ལ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་བ། wrong view deprecating imputed phenomena 3. ཀྱན་རྟག་ལ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་བ། wrong view deprecating conceptualization 4. དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ལྷ་བ། wrong view deprecating suchness 5. ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ལྷ་བ། wrong view of thorough apprehension 6. སྐྱར་བའི་ལྷ་བ། the inconsistent wrong view 7. ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པའི་ལྷ་བ། wrong view without moral faults 8. དེས་པར་འབྲུང་བའི་ལྷ་བ། wrong view of definite release 9. དབང་ཟ་བའི་ལྷ་བ། wrong view of power 10. རབ་དྲུ་འབྲགས་པའི་ལྷ་བ། completely confused view 11. ཕྱིན་ཅི་ལྟག་དྲུ་ལྷ་བ། perverted wrong view 12. འཕེལ་བའི་ལྷ་བ། multiplying wrong view 13. ཁས་མི་ལེན་པའི་ལྷ་བ། unaccepted wrong view 14. ངན་གཡོའི་ལྷ་བ། deceitful wrong view 15. བཀྱར་བསྟོའི་ལྷ་བ། wrong view of devotion 16. མྱོངས་པ་བསྟན་པའི་ལྷ་བ། wrong view revealing ignorance 17. ཅུ་བའི་ལྷ་བ། the fundamental wrong view 18. ལྷ་བ་ལ་ལྷ་བ་མ་ཡིན་པར་བལྷ་བ། wrong view refuting the right view 19. སྐྱར་བ་སེལ་བའི་ལྷ་བ། wrong view rejecting the cause 20. དེས་འབྱིན་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་བ། wrong view that is not an aid to liberation 21. སྒྲིབ་པ་ལ་སྔགས་པར་ལྷ་བ། wrong view of the obstructions, etc. 22. སྒྲིག་པ་འཕེལ་བའི་ལྷ་བ། wrong view multiplying the non-virtues 23. འབྲས་བུ་མེད་པའི་ལྷ་བ། wrong view lacking fruits 24. ཆད་པས་བཅད་པའི་ལྷ་བ། the nihilistic wrong view 25. སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ལྷ་བ། the deprecating wrong view 26. བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་བ། the inoffensive wrong view 27. ལྷ་བ་ཆེན་པོ། the great wrong view 28. མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་བ། wrong view of presumptuous pride.

ལྷ་སྒྲངས་ཀྱི་དངོས་བྱུང་བརྒྱད།

The eight powerful glances; the eight yogic glances. The feats

gained as signs of perfecting the first stage of anuttarayoga tantra practices. 1. འིང་སྟོན་འབྲས་བྱ་མ་སྒྲིན་པ་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་ས་ལ་ལྷང་བར་བྱེད་པ། the power to cast down unripened fruits by a mere glance 2. མཁྲིགས་འིང་གྱེན་དུ་སྒྲིས་པ་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་སྤར་དུ་འགྲུག་པར་བྱེད་པ། the power to bend a straight tree by a mere glance 3. རྒྱང་མིང་གི་མི་དོག་དྲི་ལྷན་རྣམས་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་དུང་དུ་འདུ་བར་བྱེད་པ། the power to collect fruits and flowers of a distant place 4. དྲིགས་རྩུབ་ལྷན་པའི་དུད་འགྲོ་སྤགས་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་དབང་དུ་འདུ་བར་བྱེད་པ། the power to control wild and fierce animals by a mere glance 5. འིང་སྟོན་འབྲས་བྱ་ས་ལ་ལྷང་བ་དག་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་སྤར་གྱེན་དུ་འདྲིན་པར་བྱེད་པ། the power to restore fruits that have previously been cast down by oneself, by a mere glance 6. མཁྲིགས་འིང་སྤར་དུ་བཀྲུག་པ་དག་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་སྤར་གྱེན་དུ་སྤྱོར་བར་བྱེད་པ། the power to restore trees that have previously been bent down by oneself, by a mere glance 7. རྒྱང་མིང་གི་མི་དོག་དྲི་ལྷན་མདུན་དུ་བཀྲུག་པ་རྣམས་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་སྤར་རྒྱང་མིང་དུ་འཕངས་པར་བྱེད་པ། the power to send back fruits and flowers that have previously been collected in front of oneself, by a mere glance 8. དྲིགས་རྩུབ་ལྷན་པའི་དུད་འགྲོ་བཀྲུམ་པ་དག་ལྷ་སྒྲངས་བྱས་པ་ ཅམ་གྱིས་སྤར་དབྱུགས་འཕྲིན་པར་བྱེད་པ། the power to revive wild and fierce animals that have previously been killed by oneself, by a mere glance.

ལྷ་ན་སྤྲུག

Sudarśana/ Beautiful; good-looking; beautiful to behold.

ལྷ་བ་བཀའ་བདག་སྒྱི་ཕུག་གྱི་བཞི།

The four seals of Buddhist doctrine. 1. འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། all products are impermanent 2. ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐལ་བ། all contaminated things are miserable 3. ཚེས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། all phenomena are empty and selfless 4. སྤང་ན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ། nirvāṇa is peace.

ལྟ་བུ་ལྔ།

Pañca dr̥ṣṭayah/ The five views. The five views of deluded wisdom. 1. འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ། satkāya dr̥ṣṭi/ view of the transitory collection 2. མཐར་འཛིན། antagrāha dr̥ṣṭi/ extreme view 3. ལྟ་བུ་མཚོག་འཛིན། dr̥ṣṭi parāmarśa/ holding wrong views as superior 4. ཚུལ་སྤྱིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཚོག་འཛིན། śilavrataparāmarśa dr̥ṣṭi/ holding bad ethics and discipline to be superior 5. ལྟོག་ལྟ། mithyā dr̥ṣṭi/ perverted view.

ལྟ་བུ་གཉིས།

A. 1. སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ལྟ་བུ། view of over estimation 2. སྒྲུར་འདོགས་ཀྱི་ལྟ་བུ། view of underestimation. B. 1. ཉག་ལྟ། view of eternalism 2. ཆད་ལྟ། view of nihilism.

ལྟ་མིན་ལྔ།

The five non-views. The five mental factors that are not views but are deluded minds. 1. འདོད་ཆགས། rāga/ desire-attachment 2. ཁྲོ་ཁྲོ། krodha/ hatred 3. ད་ཕྱལ། māna/ pride 4. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 4. ཐེ་ཚོམ། vicikitsā/ doubt.

ལྟ་བུ་བ།

Āpatti/ Downfalls; A category of monk's precepts the transgression of which becomes a downfall.

ལྟ་བུ་བ་སྟེ་ལྔ།

Pañcāpatti dharma/ The five classes of downfalls. 1. བཅུ་པ། parājika/ defeats 2. ལྟག་མ། saṃghāvaśeṣaḥ/ remainders 3. ལྟ་བུ་བྱེད། pāyattikā/ propelling downfalls 4. སྟོར་བཤགས། pratideśaniya/ individual confessions 5. ཉེས་བྱས། duṣkṛtam/ faults.

ལྟ་བུ་བ་ཉ་སྟེ་བ།

The minor partial downfalls. The breach of one of the four factors constituting a transgression of a monk's vows.

ལྷུང་བ་ཆེས་ན་སྒྲོད།

ཁྲ་

The major partial downfalls. The breach of two or more factors constituting a transgression of a monk's vows.

ལྷུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒྲོ་བཞི།

The four doors of downfalls. 1. མི་ཤེས་པ། ignorance 2. བག་མེད་པ། unconscientiousness 3. ཉེན་མེད་སྐྱོད་པ། disrespect 4. མ་གྲས་པ། excess of delusions.

ལྷུང་བ་ཤལ་ས།

The confession of moral faults; the sūtra of confession in reliance upon the thirty-five Buddhas.

ལྷུང་བ་སྒྲུབ་པའི་འཁོར་ལོ།

The wheel of emanation at the navel. The sixty-four petals of energy-channels located at the level of the navel like the upturned ribs of an umbrella branched out of the central energy-channel at the heart.

སྒྲ་གོ་ན་གྱི་ཆོ་ག།

The preparatory rites. A part of the initiation ritual for empowerment preparing the ground for the actual initiation ceremony. This entails preparatory rites for appeasing goddesses of the site chosen for initiation venue, preparatory rite concerning the deities of the practice, preparatory rites for the vase and preparatory rite for the disciples.

སྒྲུབ་ལུང་བཀའ་བརྒྱུད།

Taglung Kagyud tradition. One of the lineages of the Kagyud tradition of Tibetan Buddhism stemming from the master Taglung Thangpa Chenpo.

སྒྲོ་མཆོད།

The thousand offerings. The set of one thousand of each of

the five-fold offerings—flower, incense, butter lamp, scented water and food traditionally represented by tormas.

མྱོང་པ་ཉིད།

Śūnyatā/ Emptiness. The lack of inherent existence of phenomena; the highest view of reality in Buddhist philosophy.

མྱོང་པ་ཉིད་བརྒྱ་དྲུག

Ṣoḍaśa śūnyatā/ The sixteen emptinesses. 1. ཀྱང་མྱོང་པ་ཉིད།
adhyātma śūnyatā/ the internal emptiness 2. བྱི་མྱོང་པ་ཉིད།
bahirdhā śūnyatā/ the external emptiness 3. བྱི་ཀྱང་མྱོང་པ་ཉིད།
adhyātma bahirdhā śūnyatā/ the emptiness of both external
and internal 4. མྱོང་པ་ཉིད་མྱོང་པ་ཉིད། śūnyatā śūnyatā/ the
emptiness of emptiness 5. ཆེན་པོ་མྱོང་པ་ཉིད། mahā śūnyatā/
the emptiness of the great 6. རྫོག་དམ་པ་མྱོང་པ་ཉིད།
paramārtha śūnyatā/ the emptiness of the ultimate 7. འདུས་
བྱས་མྱོང་པ་ཉིད། saṃskṛta śūnyatā/ the emptiness of the
collected phenomena 8. འདུས་མ་བྱས་མྱོང་པ་ཉིད། asaṃskṛta
śūnyatā/ the emptiness of the uncollected phenomena 9.
མ་ཐའ་ལས་འདས་པ་མྱོང་པ་ཉིད། atyanta śūnyatā/ the
emptiness of that beyond extremes 10. ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་
མྱོང་པ་ཉིད། anavarāgta śūnyatā/ the emptiness of that without
beginning or end 11. རྫོག་པ་མེད་པ་མྱོང་པ་ཉིད། anavakāra
śūnyatā/ the emptiness of that which is not to be abandoned
12. རང་བཞིན་མྱོང་པ་ཉིད། prakṛti śūnyatā/ the emptiness of
nature 13. ཆོས་ཐམས་ཅད་མྱོང་པ་ཉིད། sarva dharma śūnyatā/
the emptiness of all phenomena 14. རང་གི་མཚན་ཉིད་མྱོང་པ་
ཉིད། svalakṣaṇa śūnyatā/ the emptiness of self-marks 15. མི་
དམིགས་པ་མྱོང་པ་ཉིད། anupalambha śūnyatā/ the emptiness
of non-apprehension 16. དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མྱོང་པ་
ཉིད། abhāva svabhāva śūnyatā/ the emptiness of the lack of
truly existent identity.

སྟོང་པ་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད།

Aṣṭadaśa śūnyatā/ The eighteen emptinesses. On the list of the sixteen emptinesses add: 17. དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད།
abhāva śūnyatā/ the emptiness of the lack of a thing 18. རྩ་བོ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། svabhāva śūnyatā/ the emptiness of
naturalness.

སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་ལུ།

Vimśati śūnyatā/ The twenty emptinesses. One top of the list
of the sixteen emptinesses add: 17. དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད།
bhāva śūnyatā/ the emptiness of a thing 18. དངོས་པོ་མེད་པ་
སྟོང་པ་ཉིད། abhāva śūnyatā/ the emptiness of the lack of a
thing 19. རང་གི་རྩ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད། svabhāva śūnyatā/ the
emptiness of self-nature 20. གཞན་གྱི་རྩ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད།
parabhāva śūnyatā/ the emptiness of other-nature. These four
are also separately called as the four emptinesses (stong-pa
nyid bzhi).

སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད།

Śūnyatā śūnyatā/ The emptiness of emptiness. The lack of
inherent existence of emptiness itself.

སྟོང་པ་བཞི།

The four empties; the four voids. The four empties or the
sense of vacuity that arises in conjunction with the four states
of subtle consciousnesses, viz. the mind of radiant white
appearance, the mind of radiant red increase, the mind of
black near-attainment and the clear light mind, respectively
while experiencing the stages of dissolution at death. These
are: 1. སྟོང་པ། the empty 2. ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ། the extremely
empty 3. ཆེན་པོ་སྟོང་པ། the great empty 4. བསམས་ཅད་སྟོང་པ།
the all empty.

སྔོང་པའི་བསྐལ་པ།

1747

Śūnyā kalpa/ The empty aeons. The twenty intermediate aeons after the destruction of this universe and the formation of the next during which sentient beings are born either in the formless or form realm.

སྔོང་སང་།

A state of vacuity. A state of experiencing an overwhelming sense of emptiness that a yogi experiences in his meditative concentration on emptiness.

སྔོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཁམས།

The Three Thousand World Realms. According to the Abhidharma tradition, the first thousand world system refers to one thousand world realms each containing the four continents, the sub-continents, the sun, the moon and the planets. A thousand times the first thousand world realms makes the second thousand world realm, known as the Intermediate World Realm (stong-bar ma'i 'jig-rten-gyi khams). A thousand times the second thousand world realms makes the third thousand world realms known as the Great Thousand World of the Three Thousand (stong-sgum-gyi stong-chen-po'i 'jig-rten-gyi khams).

སྔོང་འདུལ།

The Upper Vinaya lineage. The lineage of ordination that comes from the Ngari region of western Tibet. Lha Lama Yeshe Od, the Ngari King invited the Indian Paṇḍita Dharmapāla, his disciple Sādhupāla, Guṇapāla and Prajñāpāla from whom Gyalwa Sherab of Zhang Zhung received ordination, who then passed the lineage to his disciples Paljor and Jangchub Senge. Thus this lineage came to be known as the Upper Vinaya lineage.

སྟོན་པའི་གཏང་རབས་བདུན།

The Seven Successors of the Buddha. 1. འོད་སྤང་། Kāśyapa
2. ཀུན་དགའ་བོ། Ananda 3. ཤ་ནའི་གོས་ཅན། Śāṇavāsin 4.
ཉིར་སྤྱུ། Upagupta 5. རྩི་རྩི་ཀ། Dhitika 6. ཀཔ་པོ། Kṛṣṇa 7.
ལེགས་མཐོང་ཆེན་མོ། Mahāśūdarśana.

སྟོན་པའི་མངོན་ཆེན་བཞི།

The four great festivals of Buddha Śākyamuni. 1. ལྷ་ཡུལ་ནས་
བབ་པའི་དུས་ཆེན། His descent from the Tūṣita god realm 2.
ཆོས་འཁོར་དུས་ཆེན། His turning of the wheel of doctrine 3.
ཆོ་འཕུལ་དུས་ཆེན། His day of victory through miracles 4.
སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཆེན། His attainment of complete
enlightenment.

སྟོབས་ཀྱི་པ་འོད་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱ།

Daśa balapāramitā/ The ten perfections of powers. 1. བསམ་
པའི་སྟོབས། āśaya bala/ the power of intention 2. ལྷག་པའི་
བསམ་པའི་སྟོབས། adhyāśaya bala/ the power of resolute
intention 3. གཟུངས་ཀྱི་སྟོབས། dhāraṇī bala/ the power of
retention 4. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། samādhi bala/ the power of
concentration 5. ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་སྟོབས། saṃyak
prayoga bala/ the power of perfect application 6. དབང་གི་
སྟོབས། the power of authority 7. སྟོབས་པའི་སྟོབས།
pratibhāna bala/ the power of confidence 8. སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས།
praṇidhāna bala/ the power of prayers 9. བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་
སྤྲིང་ཇི་ཆེན་པོའི་སྟོབས། mahāmaitrī mahākaruṇā bala/ the
power of great love and compassion 10. དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་སྐབས་པའི་སྟོབས། sarva tathāgata
adhiṣṭhāna bala/ the power of the blessings of all the Buddhas.

སྟོབས་ལྔ།

The five powers; the five forces. A. The five powers within
the thirty-seven limbs of enlightenment. 1. དད་པའི་སྟོབས།
śraddha bala/ the power of faith 2. བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས།

vīrya bala/ the power of enthusiastic perseverance 3. དྭན་པའི་
སྣོབས། smṛti bala/ the power of mindfulness 4. ཉིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་སྣོབས། samādhi bala/ the power of concentration 5. ཤེས་
རབ་གྱི་སྣོབས། prajñā bala/ the power of wisdom. B. The five
forces according to the seven-point mind training 1. དཀར་པོ་
ས་བོན་གྱི་སྣོབས། śuklabīja bala/ the power of the white seed
2. འཕེན་པའི་སྣོབས། āśaya bala/ the power of intention 3.
སུན་འབྱིན་པའི་སྣོབས། dūṣaṇa bala/ the power of repulsion 4.
གོམས་པའི་སྣོབས། abhyāsa bala/ the power of familiarity 5.
སྤོན་ལམ་གྱི་སྣོབས། praṇidhāna bala/ the power of prayers.

སྣོབས་བརྟུ།

The ten powers (see de-bzhin gshegs-pa'i stobs-bcu or byang-
chub sems-pa'i stobs-bcu).

སྣོབས་དྲུག་

ཤེས་

The six powers; the six forces. The six powers that are aids to
the attainment of the nine stages of mental fixation (see sems-
gnas dgu) in the training of mental quiescence meditation. 1.
ཐྲེས་པའི་སྣོབས། śrūta bala/ the power of hearing 2. བསམ་པའི་
སྣོབས། āśaya bala/ the power of contemplation 3. དྭན་པའི་
སྣོབས། smṛti bala/ the power of mindfulness 4. ཤེས་བཞིན་གྱི་
སྣོབས། samprajānya bala/ the power of alertness 5. བརྟན་
འགྲུས་གྱི་སྣོབས། vīrya bala/ the power of enthusiastic
perseverance 6. གོམས་པའི་སྣོབས། abhyasa bala/ the power of
familiarity.

བརྟག་པ་རྣམ་པ་བརྟུང་།

The eight sciences of examination. 1. ས་གཞི་བརྟག་པ། the
examination of earth 2. རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་པ། the examination
of jewels 3. ལྗན་གྱིང་བརྟག་པ། the examination of trees 4.
གོས་བརྟག་པ། the examination of cloth 5. བྱང་མེད་བརྟག་པ།
the examination of women 6. རྟ་བརྟག་པ། the examination of

horses 7. སྒང་པོ་ཆེ་བརྩ་གཉིས། the the examination of elephants
8. སྒྲིས་བྱ་བརྩ་གཉིས། the examination of men.

བདུན་མ་བརྩ་གཉིས།

The Twelve Dharma Protectors; the twelve sister-protectors of Tibet who have promised to protect the Buddha Dharma, belonging to the class of mother tantra. 1. རྡོ་རྗེ་ཀུན་བྲགས་མ། Dorje Kundakma 2. རྡོ་རྗེ་གཡལ་མ་སྦྱང་། Dorje Yamakyong 3. རྡོ་རྗེ་ཀུན་བཟང་མ། Dorje Kunzangma 4. རྡོ་རྗེ་གེགས་ཀྱི་གཙོ། Dorje Gegkyi-Tzo 5. རྡོ་རྗེ་ཐུན་གཙུག་མ། Dorje Chen Chigma 6. རྡོ་རྗེ་དཔལ་གྱི་ཡུམ། Dorje Pelgyi Yum 7. རྡོ་རྗེ་དབང་མོ་བྱུང་། Dorje Dragmo Gyal 8. རྡོ་རྗེ་ལུ་མོ་དཀར་མོ། Dorje Lumo Karmo 9. རྡོ་རྗེ་བོད་ཁམས་སྦྱང་། Dorje Bodkham Kyong 10. རྡོ་རྗེ་ཐུན་གཙུག་མ། Dorje Men Chigma 11. རྡོ་རྗེ་གཡར་མོ་སེལ། Dorje Yarmo Sil 12. རྡོ་རྗེ་གཡུ་སྦྱོར་མ། Dorje Yudron Ma.

བདུལ་ཞུགས།

Vrata/ Ascetic practices. A term used to denote acts of penance involving religious practices; often associated with torturing one's body and exposing it to physical hardship for the attainment of spiritual goals. For a true Buddhist, these extreme practices are forbidden, however in tantric practice they are sometimes deemed necessary.

བདེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག

The six consciousnesses that rely upon sensory powers (see kham bco-brgyad).

བདེན་པ་གཞིའི་ས།

The ground of basic reliance. According to the Nyingma teachings this is the second spiritual ground attained during the first yogic stage. Since all realizations at this stage becomes the basis or foundation for achieving the path of

preparation and others, it is known as the ground of basic reliance.

བརྟེན་པའི་བྱང་པར་འགྲོ་བའི་ས།

The ground of reliance for exalted progression. According to the Nyingma teachings this refers to the sixth ground attained at the level of the path of seeing, whereupon a Bodhisattva, in reliance upon directly seeing the meaning clear light, progresses higher and higher in achieving the twelve thousand spiritual qualities. Therefore, the sixth ground is known as the ground of reliance for exalted progression.

བསྟན་འགྱུར།

The Tangyur; the commentarial canon. The collection of Tibetan translations of early Indian commentaries to Buddha's teachings which runs into 225 volumes with slight variations between different editions.

བསྟན་བཅོས།

Sāstra/ Treatises; commentarial works; commentarial texts.

བསྟན་བཅོས་ལྟར་སྒྲུབ་དུག།

The six types of imperfect commentarial works; the six classes of imperfect commentarial works. 1. རྟོན་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས། the meaningless commentary 2. རྟོན་ལོག་པའི་བསྟན་བཅོས། the misleading commentary 3. རྟོན་གཡོའི་བསྟན་བཅོས། the deceptive commentary 4. བཅེ་བྱལ་གྱི་བསྟན་བཅོས། the uncompassionate commentary 5. ཐོས་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་བསྟན་བཅོས། that which stresses study 6. ཚྱད་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་བསྟན་བཅོས། that which stresses debate.

བསྟན་བཅོས་ཡང་དག་གསུམ།

The three types of perfect commentarial works; the three classes of perfect commentaries. 1. རྟོན་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས། the meaningful commentary 2. སྟུག་བསྐལ་སྤྲོད་བའི་

བསྐྱེད་བཅོས། that which dispells sufferings 3. སྒྲུབ་པ་ལྟར་ལེན་
བྱི་བསྐྱེད་བཅོས། that which stresses practice.

བསྐྱེད་པ།

Śāsana/ Teaching; doctrine. Teachings spoken by Buddha himself, or recorded into writing by later disciples in the form of commentaries. Technically, Buddha's teachings can be subsumed under two categories: the transmission of oral and recorded teachings (see lung-gi bstan-pa) and the transmission of insights (see rtogs-pa'i bstan-pa).

བསྐྱེད་པ་ཁྲི་དར།

The Early Spread; the early period of Buddhism. The introduction of Buddhism during the Tibetan King Lha Tho-Tho-Ri Nyan-Tsen, and its steady spread until the irreligious King Lang Darma who destroyed it in the 10th century. This period of propagation of Buddhism in Tibet is known as the period of the early spread.

བསྐྱེད་པ་ཕྱི་དར།

The Later Spread; the later period of Buddhism. The revival of Buddhism in the 12th century starting from the eastern and western part of Tibet after a setback during the reign of King Lang Darma is known as the period of the later spread in the history of Tibetan Buddhism.

བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ།

The protectors of the doctrine; the Buddhist protectors.

བསྐྱེད་ཆེན་བཞི།

The four great praises; the four eulogies authorized by Je Tsong Khapa. 1. སྐྱེད་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་ཆེན་འབྲེལ་བསྐྱེད་པ། Praise of Dependent Origination. in praise of Buddha Śākyamuni 2.

The praise of Ocean of Clouds, in praise of Mañjuśrī 4. རྒྱལ་མ་ལ་བསྟོད་པ་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་རི་བསྐྱང་། Fulfilling the
Wishes of Beings in the Three Realms, in praise of Vijayani.

བསྟོད་ཆོགས།

The eulogies. The collection of writings of the Buddha,
Bodhisattvas, masters and scholars in praise of any being or
object of veneration.

ཐ་སྙེད།

Vyavahāra/ Name; terms; jargon; convention.

ཐ་སྙད་མཁན་པོ།

A. A glib person, only interested in words or literal conventions. B. One who was the first to give names to things, a name abbot.

ཐ་སྟོང་བདེན་པ།

Vyavahārasatya/ The conventional truth. A phenomenon that is real only to an ordinary consciousness, i.e. to a consciousness other than the meditative equipoise of an exalted being (Arya).

ཐ་སྙད་ལྟ་བུ་གི་མི།

A person possessing five features. According to the Vinaya

tradition these are: 1. མི་ཡིན་པ། being a person 2. ལྷ་ཤེས་པ། being able to speak 3. རྟོན་གོ་བ། being able to understand the meaning of a language 4. ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། being in possession of a sound mind 5. མ་ནིང་སྟགས་མིན་པ། being neither an eunuch nor a hermaphrodite.

ཐ་སྟད་གསུམ།

The three features of a person. 1. མི་ཡིན་པ། being a person 2. ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། having sound mind 3. འདྲོད་ཁམས་པའི་ས་པ་ཡིན་པ། living in the desire realm.

ཐ་དད་བཞི།

Catvāri bhedaḥ/ The four types of differences; the four separate existences. 1. རང་ལྡོག་ཐ་དད་པ། separate self-reversed identity 2. རྩ་བོ་ཐ་དད་པ། separate nature 3. རིགས་ཐ་དད་པ། separate family or class 4. རྩམས་ཐ་དད་པ། separate substantial entity.

ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ།

The five fetters with respect to the last realm (also called, tha-ma'i cha-mthun-gyi kun-sbyor lnga); the five fetters that bind one in the desire realm. 1-3. མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ། the three constant fetters to be abandoned on the path of seeing (see mthong-spang kun-sbyor gsum). 4. འདྲོད་པ་ལ་འདུན་པ། kāmaccanda/ admiration for sensual objects 5. གནོད་སེམས། vyāpāda/ malicious thought.

ཐ་མལ་གྱི་འཆི་བ།

The ordinary death; natural death.

ཐ་མལ་སྤང་ཞིན།

Compulsive attraction to ordinary appearances. The idea of oneself as an ordinary person which must be abandoned through generating divine pride in the practice of deity yoga in order to produce divine vision and pride.

ཐབས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར།

Upāya maṇḍala/ The method maṇḍala. The maṇḍalas representing paths: 1. རྩལ་མཚན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། sand powdered maṇḍala 2. རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། maṇḍala painted on cloths 3. ཚམ་བུའི་དཀྱིལ་འཁོར། heaped up maṇḍala (this could be just a heap of sand, grains, stones or metal erected for the purpose of representing a maṇḍala).

ཐབས་ཀྱི་ཐེག་པ།

Upāya yāna/ The method vehicle. The tantric path is known as the method vehicle due its four special features (see gsang-sngags-kyi khyad-chos bzhi) that makes it superior in comparison to the perfection vehicle.

ཐབས་མཁས་བརྩ་གཉིས།

The twelve skillful means of a Bodhisattva. 1. སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིང་ཇི་དང་ལྡན་པ། he is compassionate towards all beings 2. རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐུན་པ། he knows their nature as it is 3. སྤྱིང་བྱང་རྒྱལ་མཛོན་དུ་བྱེད་འདོད་པ། he aspires to attain supreme enlightenment 4. འཁོར་བ་མི་གཏོང་བ། he does not release himself from cyclic existence 5. ཉན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བ། he is able to take repeated rebirths in cyclic existence because he is not under the sway of delusions 6. འཚང་གྱུ་འདོད་པས་བརྩོན་འགྲུས་འབར་བ། he strives hard for the attainment of Buddhahood 7. དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུ་རྒྱམས་ཆད་མེད་པར་སྦྱར་བར་བྱེད་པ། he transforms minor roots of virtue into immeasurable virtue 8. དཀའ་ཆེགས་རྒྱུ་རྒྱས་དགེ་རྩ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ། he accumulates enormous virtue with little effort 9. བསྐྱོན་པ་ལ་འགྲུན་པ་རྒྱམས་ཀྱི་ཁོང་ཁྲོ་འཇོམས་པར་བྱེད་པ། he pacifies anger in those wishing to harm Buddha's doctrine 10. བར་མར་གནས་པ་རྒྱམས་བསྐྱོན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ། he turns the minds of those indifferent to the doctrine 11. བྱུགས་པ་རྒྱམས་སྦྱིན་པ་བྱེད་པ། he matures the minds of those

engaged in the teachings 12. མྱེན་པ་རྣམས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ། he liberates those who are matured.

ཐབས་མཁས་པའི་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས།

The knowledge of the basis near to the resultant mother due to skill in means.

ཐབས་མཁས་སྟུར་བ་བརྒྱ།

The ten trainings in skillful means. The special qualities of a Bodhisattva on the three pure grounds—the eighth, ninth and

tenth. 1. བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བའི་སྟུར་བ། victorious from the four demons (see bdud-bzhi) 2. རྟོན་དམ་པར་མི་གནས་ཤིང་ཐ་སྟངས་དུ་གནས་པའི་སྟུར་བ། abides in relative state and not in ultimate 3. གཞན་རྟོན་སྟེན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱིས་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་སྟུར་བ། projects the fulfilment of others' goals through the power of past prayers 4. ཐུན་མཛུགས་ཡིན་པའི་སྟུར་བ། uncommon trainings 5. ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟུར་བ། apprehension of the lack of truly existent or the inherent nature of all phenomena 6. བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྟུར་བ། lack of grasping at true existence 7. མཚན་མ་མེད་པའི་སྟུར་བ། lack of grasping at signs of true existence 8. མྱེན་པ་མེད་པའི་སྟུར་བ། lack of truly existent aspiration 9. ཕྱིན་ཅི་ལྟག་བཞི་ལས་གྲོལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་སྟུར་བ། has four irreversible signs 10. རྟགས་པ་ཆད་མེད་པའི་སྟུར་བ། has immeasurable insight into realizations.

ཐབས་མ་ཡིན་པའི་རིང་བའི་གཞི་ཤེས།

The knowledge of the basis distant from the resultant mother due to lack of skill in means.

ཐབས་ཤེས་བྱང་སྒྲུལ།

The union of method and wisdom. The union of the mind of enlightenment and emptiness as method and wisdom respectively.

The eight types of logical pervasion. 1. རྟོག་འཕྲིན་རྒྱལ་མ།
correct subsequent pervasion (see rjes-khyab rnal-ma) 2. རྟོག་འཕྲིན་ཅི་ཡོག
wrong subsequent pervasion (see rjes-khyab
phyin-ci-log) 3. ཐུར་འཕྲིན་རྒྱལ་མ། correct downwards
pervasion (see thur-khyab rnal-ma) 4. ཐུར་འཕྲིན་ཅི་ཡོག
wrong downward pervasion (see thur-khyab phyin-ci-log) 5.
འདྲ་འཕྲིན་རྒྱལ་མ། correct counter pervasion (see ldog-khyab
rnal-ma) 6. འདྲ་འཕྲིན་ཅི་ཡོག wrong counter pervasion (see
ldog-khyab phyin-ci-log) 7. འགཏམ་འཕྲིན་རྒྱལ་མ། correct
contrary pervasion (see khyab rnal-ma) 8. འགཏམ་འཕྲིན་ཅི་
ཡོག wrong contrary pervasion (see khyab phyin-ci-log).

ཐལ་འབྱུང་བ།

Prāsaṅgika School; the consequentialists. A school of Mādhyamika philosophy regarded as the highest of all Buddhist schools of philosophy representing Buddha Śākyamuni's ultimate view of reality. This school asserts not only the lack of true existence of all phenomena but also their lack of inherent or natural existence and establishes dependent origination and emptiness as mutually inclusive. Nāgārjuna followed by Buddhapālita and Candrakīrti are considered the proponents of this school.

བྲིབ་ལི།

Bindu/ Śukra/ Drop; essential drop, the seed for generating great bliss in the tantric practice of the male and female regenerative fluid.

བྲིབ་ལི་དཀར་དམར།

The white and red drops; the white seminal drops and red seminal drops of the father and mother respectively.

ཐུགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐབས་པའི་བཀའ་གསུམ།

The three kinds of Buddha's teachings resulting from his mental blessing. Teachings through: 1. བསམ་གཏན་གྱི་བྱིན་གྱིས་བསྐབས་པའི་བཀའ། the blessings of concentration 2. རྗེ་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བསྐབས་པའི་བཀའ། the blessings of compassion 3. ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐབས་པའི་བཀའ། the blessings of reality.

ཐུགས་དབྱིལ།

Citta-maṇḍala/ The Mind Maṇḍala. The divine maṇḍala visualized and retained in concentration meditation.

ཐུགས་ལྔ།

The five types of minds of a Buddha. According to the

Nyingma tradition these are: 1. མི་དྭག་ཆེན་པོའི་ཐུགས། the great non-conceptual mind 2. མཉམ་པ་ཆེན་པོའི་ཐུགས། the great balanced mind 3. འགྲོ་བ་གྲོལ་བའི་ཐུགས། the mind for liberating sentient beings 4. མི་ཕྱིད་དོ་རྗེའི་ཐུགས། the indestructible adamant mind 5. མངོན་བྱུང་གི་ཐུགས། the totally enlightened mind.

ཐུགས་ལྗམས་སྤྱན་གསུམ།

The three—heart, tongue and eye balls. Some of the highly realized masters leave their heart, tongue and eye balls untouched by fire at their cremation as a source of inspiration and devotion, symbolizing their blessings of body, speech and mind as relics for their followers.

ཐུགས་བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ།

The words of truth blessed by Buddha's mind. A type of teaching blessed by Buddha which can be heard from trees, sky, rays of lights, music, etc.

ཐུན་དྲུག་སྤྱ་མའི་རྣལ་འབྱོར།

The six-session guru yoga. The practice of the generation and completion stage yogas, technically to be done in six sessions of a day—dawn, morning, afternoon, evening, early night and late night. In the Gelug tradition, it is often recognized as a text of daily commitment after having received initiation into the highest class of tantra.

ཐུན་མིན་ལོངས་སྤྱའི་མཐུལ།

The uncommon sambhogakāya maṇḍala. A practice of maṇḍala offering made to one's spiritual master visualizing him or her as being a Sambhogakāya Buddha residing within a fully adorned Buddha field surrounded by an infinite number of goddesses.

ཐུན་མོང་གི་བཀའ་བབས་བཞི།

The four common transmissions. 1. ཕྱག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བབས། the transmission of Mahāmudrā 2. ཡ་རྒྱུད་གྱི་བཀའ་བབས། the transmission of father tantra 3. མ་རྒྱུད་གྱི་བཀའ་བབས། the transmission of mother tantra 4. འོད་གསལ་གྱི་བཀའ་བབས། the transmission of clear light.

ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད།

Aṣṭa sādharma siddhayaḥ/ The eight common powerful attainments; the eight common feats; the eight siddhis common to both Buddhist and Hindu traditions. According to Buddhist tantra, these are believed to be the external signs of maturing the completion stage practices. 1. རིལ་བུའི་དངོས་གྲུབ། siddhi of pills 2. མིག་སྒྲུབ་གྱི་དངོས་གྲུབ། siddhi of eye lotion 3. ས་འོག་གི་དངོས་གྲུབ། siddhi of travelling underground 4. རལ་གྱིའི་དངོས་གྲུབ། siddhi of the sword 5. རྩམ་མཁར་འཕུར་བའི་དངོས་གྲུབ། siddhi of flying-in-the-sky 6. མི་སྒྲུབ་བའི་དངོས་གྲུབ། siddhi of invisibility 7. འཆི་བ་མེད་པའི་དངོས་གྲུབ། siddhi of immortality 8. རྩད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་དངོས་གྲུབ། siddhi of healing sickness.

ཐུན་མོང་གི་ཐེག་པ་གསུམ།

The three common vehicles. According to the Nyingma tradition these are: 1. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། the Hearer's vehicle 2. རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། the Solitary Realizer's vehicle 3. བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ། the Bodhisattva's vehicle.

ཐུན་མོང་སྤྱལ་སྒྲུའི་མརྒྱལ།

The common nirmāṇakāya maṇḍala. A practice of maṇḍala offering in which one visualizes all the excellent riches of gods and human beings, roots of virtues and resources in the form of the maṇḍala articles and are offered to one's own spiritual master visualizing him or her as being a Nirmāṇakāya Buddha.

ཐུན་མིང་བའི་དབང་ཕུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། དབང་ཕུག་
བརྒྱད།

The eight common features of glory; the eight qualities or siddhis common to worldly feats. 1. གཟུགས་སྤྲ་བའི་ཡོན་ཏན། subtle physical form 2. གཟུགས་རགས་པའི་ཡོན་ཏན། gross physical form 3. ཡང་བའི་ཡོན་ཏན། weighing little 4. བྱ་བའི་ཡོན་ཏན། all pervasive 5. ཡང་དག་པར་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན། perfect attainments 6. རབ་དྲུགས་ལ་བའི་ཡོན་ཏན། perfect luminosity 7. བརྟན་པའི་ཡོན་ཏན། ever-firm 8. འདོད་ཀྱི་འབྲུང་བའི་ཡོན་ཏན། fulfillment of all wishes.

ཐུན་མིང་བའི་སྤྱང་འཁོར།

The common protection wheel. The meditation and visualization of a protection wheel common to all the four classes of tantra.

ཐུན་མིང་མ་ཡིན་པའི་བཀའ་བབས་བཞི།

The four exclusive transmissions. 1. གདུམ་མའི་བཀའ་བབས། the transmission of psychic heat 2. སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་བཀའ་བབས། the transmission of the illusory body 3. འོད་གསལ་གྱི་བཀའ་བབས། the transmission of clear light 4. ཐོ་བ་དང་བར་དོའི་བཀའ་བབས། the transmission of consciousness transference and the intermediate state yoga.

ཐུན་མིང་མ་ཡིན་པའི་དབང་ཕུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད།

The eight uncommon features of glory; the eight qualities or siddhis uncommon to Tathāgatas. 1. སྒྲི་ཡོན་ཏན། quality of body 2. གསུང་གི་ཡོན་ཏན། quality of speech 3. ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། quality of mind 4. འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། quality of virtuous energy. 5. རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་ཡོན་ཏན། quality of miracles 6. ཀྱང་དྲུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན། quality of universal appearance 7. གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། quality of abode 8. ཅི་འདོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན། quality of wish-fulfillment.

ཐུན་མཛང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཅུ་དག
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཐུན་མཛང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཅུ་དག

The thirty-nine qualities exclusive to the Omniscient Mind. 1-10. རྟེན་པས་བརྒྱ། *dasa balāni*/ the ten powers (see *de-bzhin gshegs-pa'i stobs-bcu*) 11-14. མི་འཇིགས་པ་བཞི། *catvāri vaiśāradyāḥ*/ the four fearlessnesses (see *mi-'jigs-pa bzhi*) 15-18. སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། *catvāri pratideśānīyāḥ*/ the four specific perfect understandings (see *so-sor yang-dag rig-pa bzhi*) 19-36. ཆོས་མ་འདྲིས་པ་བཅོ་བརྒྱད། *aṣṭādaśāvenika dharmāḥ*/ the eighteen unshared qualities of a Buddha (see *ma-'dres-pa bco-brgyad*) 37-39. རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ། the three exclusive qualities of the Omniscient Mind itself: 1. དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ། the aspect of suchness 2. རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ། the aspect of spontaneity 3. སངས་རྒྱལ་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ། the aspect of the fully enlightened being himself.

ཐུན་མཆམས།

Intervals between meditation sessions; post-meditational periods.

ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱེད།

The four session yoga. The meditation practiced in the four sessions of a day: 1. ཐོ་རངས། early dawn 2. ལྷ་མོ། morning 3. ཉིན་གུང། day time (afternoon) 4. སྤོད། dusk.

ཐུར་བྱལ།

Downward pervasion. The pervasion that whatever is that predicate is the reason in a logical syllogism.

ཐུར་བྱལ་རྣལ་མ།

Correct downward pervasion. The pervasion that whatever is the predicate is the reason in a logical syllogism. Synonymous with downward pervasion (see *thur-khyab*, above).

ཐུར་ཁུབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

Wrong downward pervasion. The pervasion in a logical syllogism that whatever is the predicate is not the reason.

ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་།

The downward moving wind; One of the five principal energy-winds (see *rtsa-ba'i rlung lnga*) that control the lower sphincter muscles, holding and discharging faeces, urine, semen and menstrual blood.

ཐེ་ཚོམ་གསུམ།

Tri viciktsā/ The three types of doubt. 1. དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། doubt inclining towards fact/ factual doubt 2. དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། doubt inclining away from fact/ non-factual doubt 3. ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་ཚོམ། evenly balanced doubt.

ཐེག་ཆེན།

Mahāyāna/ The Greater Vehicle. The Bodhisattva vehicle leading to full enlightenment and is superior in seven ways (see *chen-po bdun*) from the lower vehicles of the Hearers and Solitary Realizers. It has two types: 1. ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ། the perfection vehicle 2. རྒྱལ་ས་ཀྱི་ཐེག་པ། the secret mantrayāna vehicle.

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་སྒྲུལ་ལམ།

Mahāyāna pratipatti bhāvanā mārga/ The Mahāyāna path of meditation of achievement. The uncontaminated Mahāyāna path of meditation which is a cause for the attainment of the realizations of the first to the tenth level of the Bodhisattva's path.

ཐེག་ཆེན་སྒྲུལ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།

Mahāyāna bhāvanā mārga karaṇa/ The function of the

Mahāyāna path of meditation; the benefits derived through meditation on the Mahāyāna path of meditation.

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་བརྩ་གསུམ།

The thirteen achievements of Mahāyāna; the thirteen trainings of the Mahāyāna path: 1-4. རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི། the four levels of the path of preparation (see nges-'byed cha-mthun bzhi) 5. མཐོང་ལམ། path of seeing 6. སྒོམ་ལམ། path of meditation 7. གཉིན་པོའི་སྒྲུབ་པ། achievement through antidotes 8. སྔོང་བའི་སྒྲུབ་པ། achievement through elimination 9. རི་དག་ཡོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྒྲུབ་པ། achievement through forsaking discrimination between antidotes and abandonments 10. ཤེས་རབ་སྤྱང་བཅའི་སྒྲུབ་པ། achievement through the unity of wisdom and compassion 11. སྒྲོབ་མ་ཐུན་མང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་པ། achievement for uncommon practitioners 12. གཞན་དོན་གོ་རིམ་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ། achievement through persistently working for the welfare of others 13. ཡི་ཤེས་རྩིས་བ་མི་མངའ་བའི་སྒྲུབ་པ། achievement through effortless wisdom.

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་སྒྲུན་ལྔ།

The five eyes (see span-linga) that are the cause for engaging independently in the Mahāyāna path of achievements.

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ།

The three aims of Mahāyāna achievements. 1. སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། mahāsattva/ greatness of thought 2. སྔོང་བ་ཆེན་པོ། mahāprahāṇa/ greatness of elimination 3. རྟོགས་པ་ཆེན་པོ། adlīngamamahattva/ greatness of insights.

ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་བརྩ་གཅིག

The eleven objects of observation of the Mahāyāna achievements. 1. དགེ་བ། kuśala/ wholesome phenomena 2. མི་དགེ་བ། akuśala/ unwholesome phenomena 3. ལྷང་མ་བསྟན། avyākṛta/ unspecified phenomena 4. འཇིག་རྟེན་པ། lokika/

worldly phenomena 5. འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ། lokottara/
transworldly phenomena 6. ཟག་བཅས། sāsrava/ contaminated
phenomena 7. ཟག་མེད། anāsrava/ uncontaminated
phenomena 8. འདུས་བྱས། saṃskṛta/ conditioned phenomena
9. འདུས་མ་བྱས། asaṃskṛta/ unconditioned phenomena 10.
ཐུན་མཛེས། sādharma/ common qualities 11. ཐུན་མཛེས་མ་
ཡིན་པ། asādharma/ uncommon qualities.

ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ།

Mahāyāna Ārya/ A Mahāyānist Noble Being; a Mahāyāna
Ārya. A practitioner of the greater vehicle on or above the
path of seeing who has gained direct insight into emptiness.

ཐེག་ཆེན་མེས་པ་སྒྲུབ་ལམ།

Mahāyānādhimukti bhāvanā mārga/ Mahāyāna path of
meditation of belief. The Mahāyāna path of meditation that is
believed to be the source of fulfilling the purpose of self,
others and both.

ཐེག་ཆེན་གསུང་།

The Mahāyāna precepts or vows. An ordination of the
Mahāyāna tradition normally accepted for twenty hours
during special occasions in the presence of a master or an
image of the Buddha, taken by both lay and ordained
Buddhists. This entails generating the mind of enlightenment
and pledging to follow the footsteps of Buddhas and
Bodhisattvas of the past in accordance with the ritual text of
this ordination. On top of not eating meat, there are eight
precepts to be observed (see bsnyen-gnas yan lag bzhi)
conjoined with the motive of enlightenment.

ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི།

The four wheels of the supreme vehicle; the four essential
factors for a Mahāyānist practitioner. 1. མཐུན་པར་བྱུང་བའི་

ཡུལ་ན་གནས་པ། living in a conducive place 2. གྱེ་བོ་དམ་པ་
ལ་བརྟེན་པ། relying upon a holy person 3. སྒྲོན་ལམ་བདེ་བ་པ།
making prayers 4. བསོད་ནམས་བསགས་པ། accumulating
merits.

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྒྱ།

Daśa mahāyāna kalyāṇamitra guṇāḥ/ The ten qualities of a
Mahāyāna spiritual master. 1. ལྷག་པ་རྒྱལ་བྱིས་པས་བསྐྱབ་པས་
དུལ་བ། in his higher training of discipline he is humble 2.
ལྷག་པ་དྲིང་ངེ་འཇིན་གྱི་བསྐྱབ་པས་ཞི་བ། in his higher training
of concentration he is peaceful 3. ལྷག་པ་ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་
པས་ཉེ་བར་ཞི་བ། in his higher training of wisdom he has
pacified his ego 4. ལུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕྱུག་པ། he is rich in
lineages and oral teachings 5. སྒྲོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ། he has
realized emptiness 6. སྒྲོབ་མ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ། he has
higher qualities than his disciples 7. སྒྲོ་མཁས་པ། he is skillful
in teaching 8. བརྩེ་བ་དང་ལྷན་པ། he is compassionate 9.
བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྷན་པ། he is hard working 10. འཁོར་བ་ལ་
གྱུ་ངལ་བསྐྱེད་དུ་བརྒྱུག་པ། he inspires aversion of cyclic
existence.

ཐེག་པ་གཉིས།

The two vehicles. A. 1. ཐེག་ཆེན། Mahāyāna/ the greater
vehicle 2. ཐེག་དམན། Hinayāna/ the smaller vehicle. B. 1. ལྷ་
པ་རྩལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ། the causal perfection vehicle 2.
འབྲས་བུ་པས་ང་ལྷགས་ཀྱི་ཐེག་པ། the resultant mantra vehicle.

ཐེག་པ་རིམ་པ་དག།

The nine vehicles; the nine paths (see rnying-ma'i theg-pa
rim-pa dgu).

ཐེག་པ་གསུམ། -

Triyāna/ The three vehicles; the three causal vehicles. 1. ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། śrāvaka yāna/ Hearer's vehicle 2. རང་བྱུང་གྱི་

ཐེག་པ། pratyekabuddha yāna/ Solitary Realizer's vehicle 3.
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ། mahāyāna/ Greater vehicle.

ཐེག་དམན།

Hinayāna/ Lower vehicle; the lesser vehicle. Path followed by Śrāvakas and Pratekya Buddhas which leads to the attainment of liberation from cyclic existence.

ཐེག་དམན་དབྱ་བཅོམ་པ་གཉིས།

Dvi hinayāna arhat/ The two Arhats of the lower vehicle. 1. the ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྒྲོབ་པ། Arhat of the Hearer vehicle 2. རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མི་སྒྲོབ་པ། Arhat of the Solitary realizer's vehicle.

ཐེག་དམན་ས་བརྒྱད།

Aṣṭa hinayāna bhūmayah/ The eight spiritual grounds of the lower vehicle. 1. དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས། śukla vidarśanā bhūmi/ the ground of seeing virtuous dharma 2. རིགས་ཀྱི་ས། gotra bhūmi/ the ground the family 3. བརྒྱད་པའི་ས། aṣṭamaka bhūmi/ the eighth ground 4. མཐོང་བའི་ས། darśana-bhūmi/ the ground of seeing 5. བསྐྱབས་པའི་ས། tanū bhūmi/ the ground of subtleness 6. འདྲིང་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། vigata rāga bhūmi/ the ground free of attachment 7. བྱས་པ་སྤང་བའི་ས། kṛtāvi bhūmi/ the ground of protecting deeds 8. བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། kṛtāvi samaya bhūmi/ the ground of realizing deeds.

ཐེར་བྱུག་གི་དངོས་པོ།

The unchangeable phenomenon; the permanent existents.

ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད།

Anavarāgrasūnyatā/ The emptiness of that which is without beginning or end. One of the sixteen types of emptinesses (see stong-nyid bcu-drug), the emptiness of the beginninglessness and endlessness of cyclic existence.

ཐོགས་མིད།

ཐོགས་མིད་ ༡༢༩

Ārya Asaṅga. The brother of Vasubandhu and the founder of the Cittamātrin school of thought. He was the pioneer of the lineage of extensive deeds (rgya-chen spyod-rgyud) and is famous for bringing the *Five Works of Maitreya* (see byams-chos sde-nga) from Tuṣita heaven. His works include the *Five Treatises of Asaṅga* (see sa sde-nga) and the *Two Compendiums* (see sdom rnam-gnyis).

ཐོགས་རིག་ཅད་གྱི་དངོས་པོ།

Tangible objects; obstructive things.

ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་གསུམ།

ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་ ༡༣༠

Śruta cintā bhāvanā/ The threefold practice of study, contemplation and meditation.

མཐའ་ཁོབ་ཀྱི་མི།

མཐའ་ཁོབ་ ༡༣༡

A human from a remote place. To be born as a barbarian or among men dwelling in a country far from the place of the eight conducive factors (see dal-ba brgyad) preventing the practice of religion.

མཐའ་གཉིས།

The two extremes. A. 1. ཉག་མཐའ། nityānta/ extreme of eternalism 2. ཆད་མཐའ། ucchedānta/ extreme of nihilism. B. 1. སྤོང་པ་འཁོར་བའི་མཐའ། extreme of cyclic existence—saṃsāra 2. ཞི་བ་མུང་འདས་ཀྱི་མཐའ། extreme of peace—nirvāṇa. C. 1. ཡོད་མཐའ། astyanta/ extreme of existence 2. མིད་མཐའ། ananta/ extreme of non-existence. D. 1. བཟང་མཐའ། extreme of good 2. དན་མཐའ། extreme of evil.

མཐའ་བཞི།

A. The four extreme beliefs in the inherent existence: 1. བདག་ལས་སྐྱེ་བ། ātmaja/ production from self 2. གཞན་ལས་

སྐྱེ་བ། paraja/ production from others 3. གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ།
ubhayaja/ production from both 4. རྟུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ།
akāraṇaja/ production without causes. B. The four ends: 1.
སྐྱེས་མཐའ་འཆི་བ། death as the end of birth 2. འདུས་མཐའ་
བྲལ་བ། separation as the end of meeting 3. བསགས་མཐའ་
འཇོག་པ། exhaustion as the end of accumulation 4. མཐོ་
མཐའ་ལྷང་བ། downfall as the end of an elevated position. C.
The four extremes: 1. ཡོད་མཐའ། extreme of existence 2.
མེད་མཐའ། extreme of non-existence 3. གཉིས་ཀའི་མཐའ།
extreme of being both 4. གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ། extreme of
being neither.

མཐའ་ལས་འདས་པ་སྤང་པ་ཉིད།

Atyanta śūnyatā/ That emptiness of that which is beyond
extremes. One of the sixteen types of emptinesses (see stong-
pa nyid bcu-drug), the emptiness of reality free of the two
extremes—the extreme of existence and non-existence.

མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་འཇུག་དབྱ།

The nine meditative absorptions existing in series. 1-4. བསམ་
གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། catvāri dhyāna samāpattayah/ the
four types of meditative absorptions of the form realm (see
bsam-gtan-gyi snyoms-'jug-bzhi) 5-8. གཟུགས་མེད་གྱི་སྟོམས་
འཇུག་བཞི། catvāri arūpa samāpattayah/ the four types of
meditative absorptions within the formless realms (see gzugs-
med snyoms-'jug-bzhi) 9. འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ nirodha
samāpatti/ the meditative absorption of cessation.

མཐར་གྱིས་སྦྱར་བ།

Anupūrva prayoga/ The Serial Training. A Bodhisattva's
wisdom which through serial meditation upon the 173 aspects
of the three wisdoms (the basis, path and resultant wisdom)
gains firm understanding of these aspects.

མཐར་གྱིས་སྤྱོད་བ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚས་བརྩ་གསུམ།

Tridaśa anupūrva prayoga lakṣaṇāni/ The thirteen topics
characterised by serial training. 1-6. ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་རྒྱག་གི་

མཐར་གྱིས་སྒྲུབ་པ། The serial training of the six perfections
(see phar-phyin drug) 7-12. རིས་སུ་བླ་པ་བྱས་གི་མཐར་གྱིས་
སྒྲུབ་པ། the serial training of the six recollections (see rjes-su
dran-pa drug) 13. རོ་བོ་ཉིད་མེད་རྟགས་པའི་སྒྲུབ་པ། the serial
training understanding the lack of true entity.

མཐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པ་སངས་བྱེ་ཐུག་།

The way in which Buddha finally attained Perfect Enlightenment. After accumulating merits for three countless aeons, he attained complete enlightenment in the celestial abode known as Akaniṣṭha, the Heaven Beneath None, in the name of Buddha Indraketo-dhvaja (dbang-po-tog) and displayed his attainment of enlightenment at Bodhgaya. This is the view of the *Descent into Lanka Sūtra* (lankāvatāra).

མཐར་ལྗོངས།

The extreme view. An extreme view of nihilism that takes the self from the view of the transitory collection (see 'jigs-lta) as its object and apprehends it as being permanent or non-capable of connecting to subsequent rebirth. The function of such a view hinders the realization of the middle way path.

མཐར་ཐག་གི་ལྟུང་།

The ultimate illusory body. The attainment of the state of union of a no-more learner, i.e. the sambhogakāya being of a Buddha by means of severing the karma and delusion through the force of the spontaneously born wisdom of the clear light mind ('od-gsal lhan-cig skyes-pa'i ye-shes).

མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ།

The three qualities of the ultimate result or fruit. 1. རོ་བོ་ལྷ་

ནས་དག་པ་རིག་སྒྲིང་དབྱེར་མེད། the inseparability of intuitive awareness and emptiness as the primordial nature 2. རང་བཞིན་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པ་གསལ་སྒྲིང་དབྱེར་མེད། the inseparability of clarity and emptiness as the spontaneous reality 3. ཐུགས་ཇི་ཀྱན་ལ་བྱུང་པ་སྤང་སྒྲིང་དབྱེར་མེད། the inseparability of appearance and emptiness as the all pervading compassion.

མཐུན་ཁྱིན་ལྔ།

The five favourable conditions. The five-fold conditions required of someone wishing to accept ordination as a monk or nun. 1. ཡུལ་མཚོག་གསུམ་དང་མཁན་སློབ་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱུད་ཚོགས་སུ་མ་ཆང་ཞིང་སྒྲུལ་རེ་མེད་པ། the presence of the Three Jewels, abbot and masters as the object of receiving ordination and not forsaking vows already received 2. ཚོག་ལྔ་མ་སྒྲན་དུ་སོང་བ། having already made a personal request 3. ཉགས་སྒྲ་དང་ཁ་སྒྱ་བྲེགས་ཤིང་ཡོ་བྱད་ཆང་བ། possession of all the necessary articles required of an ordained person, and having a shaved head and beard as the signs 4. བསམ་པ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཀྱན་སྒྲིང་དང་ལྷན་ཞིང་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པ། one's mind being conjoined with the thought of renunciation, as the motivation. 5. ཚོག་སྒྲུར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ཆང་བ། conducting the rituals in its entirety from the preliminary to the conclusion.

མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན།

Sapta svargaguṇāḥ/ The seven qualities of higher rebirth. 1. རིགས་བཟང་བ། kulaguṇa/ better family-lineage 2. བརྩགས་མཛེས་པ། rūpaguṇa/ attractive physical features 3. ཚེ་རིང་བ། cirāyuroguṇa/ long life 4. རྒྱུ་མེད་པ། aroguṇa/ good health 5. སྐལ་བ་བཟང་བ། saubhāgyaguṇa/ good fortune 6. རྒྱུ་ལྡན་པ། wealthy 7. ཤེས་རབ་ཆེ་བ། prajñāguṇa/ good wisdom.

མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ།

འཇུག་པ་ལྔ་པའི་ལམ་ལྔ།

The five paths bestowing peace in this life. 1. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of infinite space 2. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the meditative absorption of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of nothingness 4. སྤྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of the peak of existence 5. འགོག་པའི་རྣམ་ཐར། the actual meditative absorption of emancipation in cessation.

མཐོང་ཐོབ་པ།

Drṣṭi prāpta/ One who has attained the correct view; a devotee by reason.

མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ།

The three constant fetters to be abandoned on the path of seeing. 1. འཛིག་ལྟ་ཀྱན་བདག་ས། satkāya drṣṭi/ intellectual view of the transitory collection 2. རྒྱལ་བྱིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། śīlavrataparamārśa/ holding bad ethics and discipline to be superior 3. ཐེ་ཚོམ་ཉན་མོངས་ཅན། kliṣṭavicikitsā/ deluded doubt.

མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དག

The nine conceptions of grasping at the objects of engagement to be abandoned on the path of seeing. Grasping at: 1. ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ། the general Mahāyāna paths and fruits 2. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ། the nature of the Mahāyāna paths 3. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ། the power to eliminate negative forces from the Mahāyāna paths 4. གཞན་དོན་བྱེད་པ་པོའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ། the power of the persons who work for the welfare of others 5. གཞན་དོན་བྱ་བའི་འབྲས་བྱུང་ལ་དམིགས་པ། the results of benefiting others 6.

མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ།

འཇུག་པ་ལྔ་པའི་ལམ་ལྔ།

The five paths bestowing peace in this life. 1. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of infinite space 2. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the meditative absorption of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of nothingness 4. སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of the peak of existence 5. འགོག་པའི་རྣམ་ཐར། the actual meditative absorption of emancipation in cessation.

མཐོང་ཐོབ་པ།

Dr̥ṣṭi prāpta/ One who has attained the correct view; a devotee by reason.

མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ།

The three constant fetters to be abandoned on the path of seeing. 1. འཛིག་ལྟ་ཀྱན་བདགས། satkāya dr̥ṣṭi/ intellectual view of the transitory collection 2. ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ལྷགས་མཚེག་འཛིན། śīlavrataparamāṛśa/ holding bad ethics and discipline to be superior 3. ཐེ་ཚོམ་ཉན་མེདས་ཅན། kliṣṭavicikitsā/ deluded doubt.

མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དག

The nine conceptions of grasping at the objects of engagement to be abandoned on the path of seeing. Grasping at: 1. ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ། the general Mahāyāna paths and fruits 2. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ། the nature of the Mahāyāna paths 3. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པ། the power to eliminate negative forces from the Mahāyāna paths 4. གཞན་དོན་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པ། the power of the persons who work for the welfare of others 5. གཞན་དོན་བྱ་བའི་འབྲས་བྱུང་ལ་དམིགས་པ། the results of benefiting others 6.

མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ།

འཇུག་པ་ལྔ་པའི་ལམ་ལྔ།

The five paths bestowing peace in this life. 1. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of infinite space 2. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the meditative absorption of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of nothingness 4. སྤྲིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of the peak of existence 5. འགོག་པའི་རྣམ་ཐར། the actual meditative absorption of emancipation in cessation.

མཐོང་ཐོབ་པ།

Dr̥ṣṭi prāpta/ One who has attained the correct view; a devotee by reason.

མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ།

The three constant fetters to be abandoned on the path of seeing. 1. འཛིག་ལྟ་ཀྱན་བདག་ས། satkāya dr̥ṣṭi/ intellectual view of the transitory collection 2. ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ལྷགས་མཚེག་འཛིན། śīlavrataparamāṛśa/ holding bad ethics and discipline to be superior 3. ཐེ་ཚོམ་ཉན་མངས་ཅན། kliṣṭavicikitsā/ deluded doubt.

མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དག

The nine conceptions of grasping at the objects of engagement to be abandoned on the path of seeing. Grasping at: 1. ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ། the general Mahāyāna paths and fruits 2. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ། the nature of the Mahāyāna paths 3. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པ། the power to eliminate negative forces from the Mahāyāna paths 4. གཞན་དོན་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པ། the power of the persons who work for the welfare of others 5. གཞན་དོན་བྱ་བའི་འབྲས་བྱུང་ལ་དམིགས་པ། the results of benefiting others 6.

མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ།

འཇུག་པ་ལྔ་པའི་ལམ་ལྔ།

The five paths bestowing peace in this life. 1. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of infinite space 2. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the meditative absorption of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of nothingness 4. སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྣོམས་འཇུག the actual meditative absorption of the peak of existence 5. འགོག་པའི་རྣམ་ཐར། the actual meditative absorption of emancipation in cessation.

མཐོང་ཐོབ་པ།

Dr̥ṣṭi prāpta/ One who has attained the correct view; a devotee by reason.

མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ།

The three constant fetters to be abandoned on the path of seeing. 1. འཛིག་ལྟ་ཀྱན་བདག་ས། satkāya dr̥ṣṭi/ intellectual view of the transitory collection 2. རྒྱལ་བྱིམས་དང་བརྟུལ་ལྷགས་མཚེག་འཛིན། śīlavrataparamāṛśa/ holding bad ethics and discipline to be superior 3. ཐེ་ཚམ་ཉན་མངས་ཅན། kliṣṭavicikitsā/ deluded doubt.

མཐོང་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དག

The nine conceptions of grasping at the objects of engagement to be abandoned on the path of seeing. Grasping at: 1. ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ། the general Mahāyāna paths and fruits 2. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ། the nature of the Mahāyāna paths 3. ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པ། the power to eliminate negative forces from the Mahāyāna paths 4. གཞན་དོན་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པ། the power of the persons who work for the welfare of others 5. གཞན་དོན་བྱ་བའི་འབྲས་བྱུང་ལ་དམིགས་པ། the results of benefiting others 6.

concentrations in series, and the unity of method and wisdom is inseparably maintained by this practice.

དད་པ་རྣམ་གསུམ།

The three types of faith. 1. ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ། convinced faith 2. དང་བའི་དད་པ། pure faith 3. མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། longing faith.

དད་པ་བཞི།

The four types of faith. 1-3 (see above) 4. ཕྱིར་མེད་པའི་དད་པ། the irreversible faith.

དད་པའི་སྤྱབ་ས།

Śraddhā bala/ The power of faith. One of the five powers of the thirty-seven auxiliaries to enlightenment (see byang-phyogs so-bdun); an overwhelming faith in the three jewels free of any obstacles that oppose faith.

དད་པའི་རྫོས།

Śraddhā dhanam/ The wealth of faith. One of the seven possessions of the noble ones (see 'phags-pa'i nor-bdun); the convinced faith in the law of causality which helps turning one's mind towards the dharma; analogous to a precious wheel.

དད་པའི་དབང་པོ།

Śraddhendriya/ Faculty of faith. One of the five faculties of the thirty-seven auxiliaries to enlightenment (see byang-phyogs so-bdun); an overwhelming conviction in the four noble truths.

དད་པའི་ས།

Śraddhā bhūmi/ The ground of faith. The stage of a spiritual path where a practitioner is predominantly skillful in the practice of faith, efforts, mindfulness, concentration and wisdom.

དམ་པ་དུག་ལྟན།

འཛིན་པའི་ཆེན་མོ་འཛིན་པའི་ཆེན་མོ་

The six-fold supreme ways. The six fundamental ways of accomplishing the six perfections (see phar-phyin drug). These are: 1. རྟོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྟན་པ། maintaining the mind of enlightenment as the fundamental basis 2. དངོས་པོ་དམ་པ་སྦྱོན་སྟབས་ལྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟན་པ། engaging in all six perfections in an unbiased manner as the fundamental approach 3. ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སྦྱོང་པ། working for the welfare of all sentient beings as the fundamental beneficiary of one's practices 4. ཐབས་དམ་པ་ལམ་རྒྱ་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བློ་བྱ་བ། conjoining all one's practices with the thought of purity of the three factors (see 'khor-gsum yongs-su dag-pa'i 'jug-sgrub) through skillful wisdom as the fundamental means 5. ཡོངས་སུ་བསྐྱོད་པ་དམ་པ་སྦྱོང་པ། dedicating all one's virtues to the attainment of the sublime state of enlightenment as the fundamental dedication 6. རྣམ་དག་དམ་པ་སྦྱོབ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཉིན་དུ་སྦྱོང་པ། applying antidotal forces against the two types of delusions (see sgrib-pa gnyis) as the fundamental purification.

དམ་པ་རིགས་བརྒྱ།

The hundred supreme divinities. The one hundred deities according to Guhyasamāja meditation, visualized as the Victorious one's རྒྱལ་བའི་ཡུང་པོ་ལྟ་བུ་གཤེགས་པ། five aggregates as the five Tathāgatas; རྣམས་བཞི་ཡུམ་བཞི། four elements as the four consorts; སྦྱེ་མཆེད་དུག་སེམས་དཔལ་དུག་ six sources of perception as the six Bodhisattvas; ཡུལ་ལྟ་རྟོག་པའི་མ་ལ། five objects of perception as the five Vajra Dākinīs. Each of these twenty is further visualized into a class of five deities each making a cycle of one hundred deities in all.

དམ་ཆེག་གི་ཇུས་ལ་ལྟ་།

Pañca samaya māmsāh/ The five fleshs of commitment. 1. མིའི་ག་ manuṣya māmsa/ human flesh 2. སྤང་པོ་ཆེའི་ག་ hasty

māṁsa/ elephant flesh 3. བ་སྒྲུང་གི་ག གo māṁsa/ ox flesh 4. ཕྱིའི་ག kukkura māṁsa/ dog flesh 5. འུ་འི་ག aśva māṁsa/ horse flesh.

དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ།

Samayasattva/ The commitment being. Generating oneself in the form of a deity according to the generation stage practice of tantra.

དམ་ཚིག་གསུམ་བཞོད།

The threefold commitment beings. A. A type of Buddha Śākyamuni images known as Dam-tshig sum-bkod, three samayas or pledges related to a Buddha's body, speech and mind (see dam-tshig sems dpa', ye-shes sems-dpa' and ting-nge-'dzin sems-dpa'). B. The three commitments to be observed: 1. ཁྱིལ་མི་ཉལ་ག not sleeping on an elevated bed 2. ཆང་མི་འཐུང་ག not taking intoxicants 3. དུག་རྩ་འདྲ་བ་མི་བྲལ་ག not consuming edible things made in the shape of the various implements of deities such as lotus, vajra, etc.

དར་དཔྱངས།

Pattāṅka/ Silk ribbons; tassels of silk threads that hang over the ears from a tantric ritual head-dress.

དལ་བ་བརྒྱད།

The eight leisures; the eight freedoms. A. Four freedoms from the four fetters within human existence: 1. ལྷོག་ལྷ་ཅན་མ་ཡིན་པ། not holding wrong views 2. ཁྲོ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་མིན་པ། not born in a barbaric land 3. རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་མིན་པ། not born in a place where Buddha has not appeared 4. སྒྲིན་ལྷགས་ཅན་མ་ཡིན་པ། not born as a mute or fool. B. Four freedoms from the four fetters of non-human existence: 1. དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་མིན་པ། not being a hell being 2. ཡིད་གསུམ་སྐྱེ་བ་མིན་པ། not being a hungry ghost 3. དྭང་འབྱེར་སྐྱེ་བ་མིན་པ། not being an animal 4. ལྷ་ཆེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་མིན་པ། not being a long living god.

དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན།

A fully endowed human rebirth. A human life which is characterized by the eight leisures (see dal-ba brgyad, above) and the ten endowments (see sbyor-ba bcu) thus making it suitable for practising Dharma.

དུག་གསུམ།

The three poisons; the three poisonous delusions. 1. འདྲིང་ཆགལ་ rāga/ desire-attachment 2. ཁྱེད་ཀྱི་ krodha/ hatred-anger 3. བཏུབ་ moha/ closed mindedness.

དུར་ཁྱོད་གྱི་ཆས་བརྒྱད།

The eight adornments of an ascetic who dwells in a cemetery; the eight costumes of a cemetery Yogi. 1. མི་མགོ་འདྲུ་བྱས། he is crowned with human skulls 2. མི་མགོ་འདྲུ་གྲུ་ he wears a rosary of human heads carved in crystal 3. སྐང་ཆེན་གྱི་ཕགས་པའི་ཁྱོད་གཡོག་ he wears an elephant skin as an upper garment 4. ཁྱིའི་ཕགས་ཀྱི་གཡང་གཞི། he uses the skin of a human being who has committed heinous non-virtues as his skin 5. རྩ་གེ་མོར་རེས། his forehead bears three greased lines horizontally and vertically 6. རྩ་གེ་ཕགས་ཀྱི་གཡ་ཐབས། he wears a tiger skin as his lower garment 7. རྩ་གེ་ཐེག་ལ། he uses blood for the tilaka between his eyes 8. ཐལ་ཆེན་གྱི་ཚམ་བྱ། his body is covered with ashes:

དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད།

Aṣṭa mahā śmaśāna/ The eight great cemeteries. 1. བར་དུ་བདུ་བྱ། The Fiery One to the east 2. བྱང་དུ་ཆང་ཆིང་འཁྱེགས་པ། The Wilderness to the north 3. རྩ་བ་དུ་རྩྱུ་འབར་བ། The Vajra Fire to the west 4. རྩ་ཁྱེད་རྩ་ཆས། The Skeleton Bound to the south 5. དབང་ལྡན་དུ་བྱ་བྱ་བྱ་བ། The Terrific Laugh to the north-east 6. མེར་བགྲ་གིས་ཆལ། The Auspicious Garden to the south-east 7. བདེན་བྱལ་དུ་ཐུན་པ་བྱ་བ། The Gloomy One to the south-west 8. རྩ་དུ་གི་ལེ་གི་ལེ་རྩ་ཐོག་པ། The One Pronouncing Ki-li Ki-li to the north-west.

དུས་ཁྱེད་ལ།

201 10071 8151 404 24

Śmśānika/ He who dwells in a cemetery; an ascetic dwelling in a cemetery. There are three types of such practitioners: the initial practitioner dwells in the remains of the former charnel ground, the intermediate in the temporary charnel ground and the advanced in the permanent charnel ground.

ས་ཀྱི་འཕྲོ་རྩེ།

Kālacakra/ A tantric deity belonging to the highest class of tantra. When referred to it as a tantra, it can be understood as having three levels. 1. the outer Kālacakra comprising the universe 2. the inner Kālacakra comprising the system of energy channels, winds and drops of the inhabitants of the universe 3. the alternative Kālacakra comprising the residence and resident Kālacakra maṇḍala and meditation on the energy-channel, winds and essential drops.

དུས་ཁྲིམས་ཡན་ལག་བརྒྱད། ཨ་ཏེ་ཤེ་ལོ་པཌ་འཕྲུལ་ལུ་ཐུག་པའོ།

The eight precepts of a specific period (see bsnyen-gnas yan-lag brgyad).

དུས་ཆེན་པའི།

The four great festivals; the four holy occasions in Buddha's life. 1. དང་པོའི་ཡར་ངོ་ལ་ཚེ་འཕུལ་དུས་ཆེན། the period when Buddha performed miracles from the 1st through 15th of the first Tibetan month. 2. བཞི་པའི་བཙུན་མངོན་པར་རྟེན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཆེན། the day when Buddha attained full enlightenment on the 15th of the fourth Tibetan month. 3. དུག་པའི་བཞི་ལ་ཚེ་སྐལ་ལོར་བསྐྱར་པའི་དུས་ཆེན། the day which Buddha turned the wheel of doctrine on the 4th of the sixth Tibetan month. 4. དགུ་པའི་ཉིར་གཉིས་ལ་ལྷ་བབས་དུས་ཆེན། the day which Buddha descended from Tushita heaven on the 22nd of the ninth Tibetan month.

དུས་ཆེན་གསུམ་འཛོམས།

The combination of three festivals. The 15th of the 4th Tibetan month celebrated as Buddha's entering into the womb of his mother for conception; complete enlightenment; and passing away into parinirvāṇa.

དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ།

The single instant of the end of time. According to *Abhidharmakośa* this is the period of time equivalent to one fraction of the sixty parts of a normal person's finger snap.

དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ།

Kālāntarābhiprāya/ Determining another time. Interpretive sūtra taught with reference to another time, e.g. the sūtra in which the Buddha taught, 'If you recite Sukhāvati prayers you will immediately be born there', where the intention of the Buddha was that through proper practice of the precepts of the Buddha of the Blissful Realm, one may be born there in the future.

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞི།

The four types of thatnesses; the four thatnesses of the Action tantra. 1. བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། thatness of self 2. རྒྱལ་སྐྱེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། thatness of mantra 3. རྒྱལ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། thatness of the deity 4. བསམ་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། thatness of concentration.

དེ་ཉིད་བརྒྱ།

Daśatattva/ The ten suchnesses (see nang-gi de-nyid bcu and also phy'i de-nyid-bcu).

དེ་ལྟར་བྱང་བའི་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུ་

Itivṛtika/ Legendary teachings. One of the twelve scriptural categories of Buddha's teachings reaching its audience through legends.

དེ་མ་ཐག་རྒྱུ།

Samanantara pratyaya/ Immediate condition. One of the four conditions (see rkyen-bzhi) which produce a cognition; that perception just preceding the actual understanding of an object.

དེ་ཙམ་ལྔ།

Pañca tanmātrāṇi/ The five mere existents. According to the Sāṃkhya school of Hindu philosophy all phenomena are included into six categories. 1. རུཔ་ལས་ rupa/ form 2. སྒྲ་ śabda/ sound 3. རྒྱུ་ gandha/ smell 4. རྩ་ rasa/ taste 5. རྒྱུ་ sparsa/ object of touch.

དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ།

The three suchnesses. According to *The Compendium of Precepts* (abhidharma-samuccaya), there is no difference in the suchness of all phenomena, however, due to the difference in their basis of existence there can be three suchnesses which are: 1. དཔེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད། suchness of virtues 2. མི་དཔེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད། suchness of non-virtues 3. ལུང་མ་བཟུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། suchness of the unspecified phenomena.

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི།

The four Tathāgatas. 1. རྩལ་བ་རིན་ཆེན་མང། Jinaratnabahulya 2. རྩལ་མཛེས་དམ་པ། Jinasarūpottama 3. སྒྲ་འབྲུམ་སྒྲ་ལ། Jinarūpa-paryānta 4. འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྱལ་བ། Jinasarkāyavimuktasena.

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བརྒྱ།

Daśa tathāgata balāni/ The ten powers of a Buddha. 1. བློ་མཛུགས་ལུ་མཛུགས་མིན་མཆྲིན་པའི་སྟོབས། sthānāsthāna jñāna balam/ power of knowing right from wrong 2. ལས་ཀྱི་རྩམ་པར་སྒྲིན་པ་མཆྲིན་པའི་སྟོབས། karma vipāka jñāna balam/ power of knowing the consequences of actions 3. མྱོས་པ་སྒྲ་ཚོགས་མཆྲིན་པའི་སྟོབས། nānādhimukti jñāna balam/ power of knowing various mental inclinations 4.

ཁམས་སྣ་ཚྭ་གས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། nānā dhātu jñāna balam/ power of knowing various mental faculties 5. དབང་པོ་སྣ་ཚྭ་གས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། indriya varāvara jñāna balam/ power of knowing various degrees of intelligence 6. བསམ་ཅད་དུ་འབྱོབ་པའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། sarvatra gāmaṇi pratipaj jñāna balam/ power of knowing the paths to all goals 7. ཀླན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། saṅkleśa vyavadāna vyutthāna jñāna balam/ power of knowing the ever-afflicted and purified phenomena 8. ཕྱིན་ཕྱི་གནས་ཤེས་སུ་བྱུང་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། pūrva nivāsānusmṛti jñāna balam/ power of knowing past lives 9. འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། cyutyutpatti jñāna balam/ power of knowing death and birth 10. ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། āśrava kṣaya jñāna balam/ power of knowing the exhaustion of contaminations.

དོན་གྱི་འོད་གསལ།

The meaning clear light. The transformation of the basic clear light mind into its final form through meditation; a completion stage practice of tantra.

དོན་གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆེག་གཉིས།

The two pledges concerning the Buddha Amoghasiddhi. 1. སྟོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་པ་མཐའ་དག་བསྟར་བའི་དམ་ཆེག་ safeguarding all precepts of the three vows 2. མཚན་པའི་དམ་ཆེག་ pledges concerning the practices of offering and worship.

དོན་གཉིས།

Two purposes; two goals. 1. ཡང་དོན། the purpose of self 2. གཞན་དོན། the purpose of others.

དོན་དམ་གཉིས།

The two types of ultimate truths. A. 1. རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ། the nominal ultimate truth 2. རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ། the real ultimate truth. B. 1. མཐུན་པའི་དོན་དམ། the approximate ultimate truth 2. དོན་དམ་དངོས། the actual ultimate truth.

ལམས་སྒྲ་ཚྭ་གས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། nānā dhātu jñāna balam/ power of knowing various mental faculties 5. དབང་པོ་སྒྲ་ཚྭ་གས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། indriya varāvara jñāna balam/ power of knowing various degrees of intelligence 6. བཅས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། sarvatra gāmaṇi pratipaj jñāna balam/ power of knowing the paths to all goals 7. ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྒྱམ་པར་བྱུང་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། saṃkleśa vyavadāna vyutthāna jñāna balam/ power of knowing the ever-afflicted and purified phenomena 8. ཕྱིན་ཕྱི་གནས་ཤེས་སུ་བྱན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། pūrva nivāsānusmṛti jñāna balam/ power of knowing past lives 9. འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། cyutyutpatti jñāna balam/ power of knowing death and birth 10. ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། āśrava kṣaya jñāna balam/ power of knowing the exhaustion of contaminations.

དོན་གྱི་འོད་གསལ།

The meaning clear light. The transformation of the basic clear light mind into its final form through meditation; a completion stage practice of tantra.

དོན་གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆེག་གཉིས།

The two pledges concerning the Buddha Amoghasiddhi. 1. སྟོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་པ་མཐའ་དག་བསྟངས་པའི་དམ་ཆེག་ safeguarding all precepts of the three vows 2. མཚན་པའི་དམ་ཆེག་ pledges concerning the practices of offering and worship.

དོན་གཉིས།

Two purposes; two goals. 1. རང་དོན། the purpose of self 2. གཞན་དོན། the purpose of others.

དོན་དམ་གཉིས།

The two types of ultimate truths. A. 1. རྒྱུ་གྲངས་པའི་དོན་དམ། the nominal ultimate truth 2. རྒྱུ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ། the real ultimate truth. B. 1. མཐུན་པའི་དོན་དམ། the approximate ultimate truth 2. དོན་དམ་དངོས། the actual ultimate truth.

དོན་གཟུངས།

Meaning retention; retaining the meaning. Spiritual power of retaining the meaning of teachings that are received from the Buddhas and Bodhisattvas, e.g. the practice of the Bodhisattva levels and the ten perfections. This may also mean the power to retain the specific or general meaning of all that exists.

དོར་བ་མེད་པ་སྟངས་པ་ཉིད།

Anavakāra śūnyatā/ The emptiness of that which is not to be abandoned. One of the sixteen types of emptinesses (see stong-pa nyid bcu-drug); the lack of inherent existence of the reality of all phenomena which is neither to be abandoned nor discarded.

དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད།

Dakpo Kagyud Tradition. The Kagyud tradition that comes from Marpa, Milarepa and Dagpo Lhaje (Gampopa); because this tradition flourished extensively during Dagpo Lhaje (1079-1153), the sun-like disciple of Milarepa, it is known as Dagpo Kagyud. A sub-school of Kagyud's mainstream.

དྲི་སྟོང་།

Rṣi/ A Sage (Rishi); Lit. 'the righteous one'. Ancient vedic masters and practitioners; Mahārṣi is used as an epithet for Buddha.

དྲམ་པ་བརྒྱ།

Daśa smṛtiayah/ The ten mindfulnesses (see rjes-su dran-pa bcu).

དྲམ་པ་ཉི་ལྔ་བཞུགས་པ་བཞི།

Catvāri smṛtyūpasthānāḥ/ The four close mindfulnesses; the four close contemplations. The four objects of mindfulness for mental quiescence meditation. 1. ལུས་དྲམ་པ་ཉི་ལྔ་བཞུགས་པ།

དྲི་མ་མེད་པ།

Vimala bhūmi/ The Stainless Ground. The second of the ten Bodhisattva grounds (see sa-bcu) during which there is special practice of the perfection of moral discipline and self-control.

དྲི་མ་གསུམ།

The three waste products. The three waste products of our body. 1. ཁ་ཟས་སྒྲ་བའི་སྦྱིགས་མ་བཤང་བ། faeces as the waste product of gross food 2. སྤ་བའི་སྦྱིགས་མ་གཅིན། urine as the waste product of liquids 3. དྲོད་ཀྱི་སྦྱིགས་མ་རྒྱལ་ནག། sweat as the waste product of the body's warmth.

དྲི་མེད་ནྟམ་བརྒྱན།

The True Aspect (Cittamātrin) School. A sub-school of the Cittamātrins who assert that the primordial awareness of the Buddha is free from the stains of dualistic appearance.

དྲི་ཟ།

Gandharva/ The smell eaters. The intermediate beings, categorized as belonging to the class of hungry ghosts, who sustain on the smoke of burnt offerings.

དྲིན་ཅན་གྱི་ལོ་པཎ་གསུམ།

The three kind master-translators. The three great translators of the eighth century in Tibet during the reign of King Trisong Deutsan: 1. Jinamitra 2. Dhānaśīla 3. Zhang Yeshede.

དྲུག་པ་ཆེས་བཞི།

The 6th of the 4th Tibetan month. The celebration of Buddha's turning of the wheel of doctrine of the four noble truths at Vārāṇasī. One of the important Buddhist festivals.

དྲུག་སྒྲི།

Ṣaḍ vargika/ The six close disciples of Buddha Śākyamuni,

who were punished by Buddha Śākyamuni for their breach of disciplines. 1. དགའ་བོ། Nanda 2. ཉི་དགའ་བོ། Upananda 3. འཕྲོ་མཁུགས། Aśvaka 4. ན་བས་སོ། Punarvasu 5. འདུན་པ། Chanda 6. འཆར་ཀ། Udāyī.

དྲིགས་པ་བཅོ་ལྔ།

The fifteen types of arrogance. 1. ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་དྲིགས་པ། arrogance of observing moral discipline 2. ཐོས་པས་དྲིགས་པ། arrogance of being learned 3. སྤྲོས་པས་དྲིགས་པ། arrogance of being proud 4. རྟོན་པས་དྲིགས་པ། arrogance of finding wealth 5. བྱུང་སྟོན་དྲིགས་པ། arrogance of being respected by others 6. རིག་གནས་མཁས་པས་དྲིགས་པ། arrogance of being a scholar in the sciences of learning 7. དཔེན་གནས་ཀྱིས་དྲིགས་པ། arrogance of being a hermit 8. སྤྲུངས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་དྲིགས་པ། arrogance of the knowledge and trainings received 9. ཡོ་བྱད་ཉུང་བས་དྲིགས་པ། arrogance of owning only a few material possessions 10. བཟུགས་བཟང་བས་དྲིགས་པ། arrogance of possessing excellent physical features 11. རྒྱུངས་སྤྱོད་ཀྱིས་དྲིགས་པ། arrogance of being rich 12. དབང་ཆེ་བས་དྲིགས་པ། arrogance of being powerful 13. འཁོར་གཡོག་བཟང་བས་དྲིགས་པ། arrogance of having an excellent circle of followers and servants 14. བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་དྲིགས་པ། arrogance of possessing meditative concentrations and extra-sensory perceptions 15. ལྷ་ཁྲུ་སྟོབས་ཀྱིས་བསྟོད་པས་དྲིགས་པ། arrogance of being praised by gods and nagas.

གདགས་གཞི།

A basis of imputation, e.g. the five psycho-physical aggregates which are the basis for imputing 'person', 'I' or 'self'.

གདན་གསུམ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར།

The maṇḍala of threefold seats. The meditation of visualizing one's own physical aggregates, sensory faculties and sources of perceptions as a divine maṇḍala of threefold seats in their

entirety. 1. ལྷ་ཁམས་གཤེགས་པ་གཤེགས་མའི་གདན། visualizing one's aggregates and sensory faculties as the seat for the male and female Tathāgathas 2. སྒྲི་མཆིད་མེམས་དཔའ་མེམས་མའི་གདན། visualizing one's sources of perceptions as the seat for the male and female Bodhisattvas 3. ཡན་ལག་ཁྲོ་བོ་ཁྲོ་མའི་གདན། visualizing one's limbs as the seat for the male and female wrathful deities.

གདམས་ངག

Upadeśa/ Instruction. The essential spiritual communication—oral, written or intuitive, given by a guru to his disciple.

དལ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ས།

The exalted ground of reality. According to the Nyingma teachings this refers to the ninth ground attained at the fifth level of yoga when a trainee transcends all apprehensions of the activity and appearance of reality through his experience of the inseparability of the objective ultimate meaning clear light mind and the subjective divine body appearances.

གདུང་རྒྱུད།

Blood lineage; a hereditary hierarch. The patriarchal or matriarchal lineage holder of an exalted being, e.g. the heirs of the Śākya tradition.

གདོད་མའི་སངས་རྒྱུ་ས།

Ādibuddha/ The primordial Buddha. The primordial Buddha, Samantabhadra. However, the basic primordial Buddha is recognized as the Tathāgata essence within the mental continuum of all sentient beings.

གདོན་གསུམ།

The three evil forces. 1. རྩེད་གདོན་གཟའ་དང་རྒྱུ་ས། the planet of the upper world 2. བར་གདོན་བཙན་དང་རྒྱལ་པོ། the mountain-gods of the

intermediate world 3. འོག་གནོན་གྱི་དང་ས་བདག the nāgas and earth-lords of the subterranean world.

བདག་རྒྱུན།

The fundamental condition. Something which is the main producer of a result but does not actually transform it into its substantial continuity, e.g. the eye sense power that generates eye consciousness.

བདག་བསྐྱེད།

Sādhana/ Self-generation. A tantric practice of generating oneself into a deity and carrying out incantations of mantras and then dissolving into the sphere of emptiness at the conclusion, etc., according to a ritual-text (sādhana).

བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

The suchness of self. One of the four suchnesses in action tantra meditation. In this meditation, also known as the pure reality deity of the right view, a trainee visualizes a deity within the understanding of one's mind being empty and clear and free of any elaboration and total pacification of all conventional appearances. Hence, his experience qualifies six features (see bde-gshegs snying po'i chos-drug).

བདག་གི་གཞི།

The self-basis. In performance tantra it is the practice of self-generation in the form of a deity.

བདག་གཅིག་འབྲེལ།

Relationship of identical nature, e.g. the relationship between a functional thing and an impermanent thing.

བདག་འཕྲུག།

Self-empowerment; self-initiation. The practice of receiving initiation directly from the deity in the maṇḍala without a

tantric preceptor; a lama before giving initiation to others receives self-initiation from the wisdom-beings and meditates himself being inseparable from the deity.

བདག་དྲུ་མྱོངས་པའི་མ་རིག་པ།

The ignorance of self-nescience. This refers to the ignorance that is the root of cyclic existence. The lack of knowledge of reality through which one sees one's aggregates as permanent, blissful, being the self, being solid and being the person contradicting the real nature of phenomenal status.

བདག་ལྟ་གཉིས།

The two types of view of self. The two wrong views of self to be refuted through logical reasoning. 1. ཚེས་ཀྱི་བདག་དྲུ་ལ། dharma ātmagrāha/ the view of a self of person 2. གང་ཟག་གི་བདག་དྲུ་ལ། puruṣātmagrāha/ the view of self of phenomena.

བདག་ལྟ་ཉི་ལྔ།

The twenty views of self; the twenty wrong views of self. 1. བརྒྱུགས་བདག་དྲུ་ལ། the view of form as self 2. བརྒྱུགས་བདག་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ། the view of self as possessing form 3. བརྒྱུགས་ལ་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of self as abiding in form 4. བདག་ལ་བརྒྱུགས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of form as abiding in self 5. ཚེར་བ་བདག་དྲུ་ལ། the view of feeling as self 6. བདག་ཚེར་བ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ། the view of self as possessing feeling 7. ཚེར་བ་ལ་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of self as abiding in feeling 8. བདག་ལ་ཚེར་བ་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of feeling as abiding in self 9. འདུ་གཤིས་བདག་དྲུ་ལ། the view of perception as self 10. བདག་འདུ་གཤིས་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ། the view of self as possessing perception 11. འདུ་གཤིས་ལ་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of self as abiding in perception 12. བདག་ལ་འདུ་གཤིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of perception as abiding in self 13. འདུ་བྱིད་བདག་དྲུ་ལ། the view of compositional factors as self 14. བདག་འདུ་བྱིད་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ། the view of self as possessing compositional factors 15. འདུ་བྱིད་ལ་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view of self as abiding in compositional factors 16. བདག་ལ་འདུ་བྱིད་ཡོད་པར་ལྟ་བ། the view

of compositional factors as abiding in self 17. རྣམ་ཤེས་བདག་དུ་ལྟ་བུ། the view of consciousness as self 18. བདག་རྣམ་ཤེས་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བུ། the view of self as possessing consciousness 19. རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བུ། the view of self as abiding in consciousness 20. བདག་ལ་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་ལྟ་བུ། the view of consciousness as abiding in self.

བདག་ལྟ་ཉེར་ལྟ།

The twenty-five views of self; the wrong views of self (see 1-20, bdag-lta nyi-shu, above) plus: 21. བདག་གཟུགས་ལས་གཞན་དུ་ལྟ་བུ། the view of self as other than form 22. བདག་ཚོར་བ་ལས་གཞན་དུ་ལྟ་བུ། the view of self as other than feeling 23. བདག་འདུ་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་ལྟ་བུ། the view of self as other than perception 24. བདག་འདུ་བྱེད་ལས་གཞན་དུ་ལྟ་བུ། the view of self as other than compositional factors 25. བདག་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་ལྟ་བུ། the view of self as other than consciousness.

བདག་པོའི་འབྲས་བླ།

Adhipatiphala/ Environmental results. One's own experience of environment which is a result of one's previous actions in association with the community or surrounding in which one resides, e.g. the local fields which will not yield crops.

བདག་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་རིམ་པ།

The stage of blessing oneself. The ritual and rite of purifying one's impure body and faculties, thereby blessing these into three vajras—vajra body, speech and mind.

བདག་འབྲས།

Adhipatiphala/ The environmental result (see bdag-po'i 'bras-bu).

བདག་མེད།

Nairātmya/ Selflessness. The view of selflessness or the lack of an identity of independently existing phenomenon. There

are two types: 1. བད་ཟག་གི་བདག་མེད། puruṣa nairātmya/ the elflessness of person 2. ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད། dharma nairātmya/ the selflessness of phenomena.

བདག་མེད་མ།

Nairātmyā/ She the Non-ego (Anātma). The consort of Hevajra. Marpa's consort is also known by this name because of his spiritual association with the deity Hayagrīva.

བདག་མེད་ཕྱ་རགས།

The gross and subtle selflessnesses. The lack of an independent and self-sufficient person and the lack of the inherent existence of a person.

བདག་འཛིན་གཉིས།

Two types of graspings at the self; the conceptual misapprehension of a truly existent self of either a person or a phenomenon. 1. བདག་འཛིན་ཀྱན་བདགས། intellectual grasping at the self 2. བདག་འཛིན་ལྗོན་སྒྲུབ། innate grasping at the self.

བདུད་ཀྱི་མདའ་ལྔ།

The five evil arrows; the five evil influences. 1. ཆགས་པར་བྱེད་པའི་མདའ། that causing desirous attachment 2. མྲིངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། that causing ignorance 3. ར་རྒྱལ་བྱི་མདའ། that causing pride 4. འཇམ་བྱེད་ཀྱི་མདའ། that causing conflict 5. བཞེང་བྱེད་ཀྱི་མདའ། that causing distraction.

བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕུག་གི་མེ་དོག་གི་མདའ་ལྔ།

The five flower-arrows of the Lord of Desire; the five evil influences of lust. 1. དྲིགས་པར་བྱེད་པའི་མདའ། that causing arrogance 2. མྲིངས་པར་བྱེད་པའི་མདའ། that causing ignorance 3. ཀྱན་དུ་མྲིངས་པར་བྱེད་པའི་མདའ། that causing strong ignorance 4. བརྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་མདའ། that causing one to faint 5. སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མདའ། that causing unconsciousness.

བདུད་ཅི་ལ།

Pañcāmṛtāni/ The five nectars; the five substances for preparing an inner offering in tantric practices. 1. རི་ཆེན། excrement 2. རི་ཆུ། urine 3. རྩ་། blood 4. མི་སྐུ། flesh 5. རྩི་ལྗང་། white and red regenerative substances.

བདུད་བཞི།

Catvāri mārāḥ/ The four devils; the four evil forces. 1. ཡུང་པོའི་བདུད། skandhamāra/ the evil of the aggregates 2. ཉམ་མཛེས་པོའི་བདུད། kleśamāra/ the evil of afflictions 3. འཆི་བདག་གི་བདུད། mṛtyupatimāra/ the evil of death 4. ལྷའི་བུ་ཡི་བདུད། devaputramāra/ the evil of the son of god (lust).

བདུད་བཞི་སྤྲུལ་མོ།

Catvāri sūkṣma mārāḥ/ The four subtle evils; the four subtle hinderances. 1. ཡུང་པོའི་བདུད་སྤྲུལ་མོ། skandha sūkṣma māra/ the subtle evil of the aggregates, i.e. the aggregates caused by the latency of ignorance and uncontaminated actions 2. ཉམ་མཛེས་པོའི་བདུད་སྤྲུལ་མོ། kleśa sūkṣma māra/ the subtle evil of affliction, i.e. the latency of ignorance 3. འཆི་བདག་གི་བདུད་སྤྲུལ་མོ། mṛtyupati sūkṣma māra/ the subtle evil of death, i.e. inconceivable death 4. ལྷའི་བུ་ཡི་བདུད་སྤྲུལ་མོ། devaputra kleśa sūkṣma māra/ the subtle evil of lust, i.e. those evils other than the first three.

བདུད་བཞི་རྩགས་པ།

Catvāri sthūla mārāḥ/ The four gross evils; the four gross hinderances. 1. ཡུང་པོའི་བདུད་རྩགས་པ། skandha sthūla māra/ the gross evil of the aggregates, i.e. the contaminated aggregates 2. ཉམ་མཛེས་པོའི་བདུད་རྩགས་པ། kleśa sthūla māra/ the gross evil of afflictions, i.e. the six root delusions (see rtza-nyon drug) and the twenty secondary delusions (see nye-nyon nyi-shu) 3. འཆི་བདག་གི་བདུད་རྩགས་པ། mṛtyupati sthūla māra/ the gross evil of death, i.e. natural death through severance of the life force 4.

ལྷའི་བུ་ཡི་བདུན་རབས་པ། devaputra sthūla māra/ the gross evil of lust, i.e. the evil of Kāmadeva.

བདུན་རྒྱལ་དག

The seven pure practices. 1. བཤགས་པ། confession 2. རྗེས་སུ་ཡི་རང། rejoicing 3. རྟོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating the ultimate mind of enlightenment 4. སྐྱབས་འགྲོ་སྐྱེད་པ། generating the aspiring mind of enlightenment 5. རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating the engaging mind of enlightenment 6. རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating the engaging mind of enlightenment 7. བསྐྱེད་པ། dedication.

བདེ་སྐྱོང་འཁོར་ལོ།

Sukhapāla cakra/ The wheel of sustaining bliss. The channel wheel located at the region of the secret organ which has thirty-two petals spreading out from the central channel like the ribs of an umbrella spreading downwards.

བདེ་འགྲོ།

Sugati/ Fortunate beings; happy migrators. Beings in the fortunate realm—humans, gods and demi-gods.

བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ།

Mahāsukha cakra/ The wheel of great bliss. The channel wheel located at the level of the third eye which has thirty-two petals spreading out from the central energy channel like the ribs of an umbrella spreading downwards.

བདེ་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ།

Mahāmudrā/ The Mahāmudrā of great bliss. The Mahāmudrā meditation according to the Kagyud tradition known as the Mahāmudrā of the path of liberation (grol-lam phyag-rgya chen-mo)—the union of emptiness and the unchanging great bliss.

བདེ་ཆེན་ཞིང་།

Sukhāvati/ The Sukhāvati Buddha field. The abode of Buddha Amitābha called the Buddha field of great bliss in the western direction.

བདེ་སྣང་དབྱེར་མེད།

The inseparability of bliss and void; the unity of great bliss, the method, and emptiness, the wisdom aspect. Also the Guru Pūja rite and meditation in the Gelug tradition.

བདེ་གཤེགས་མཆེད་བརྒྱད།

The eight Medicine Buddhas (see sman-bla bde-gshegs brgyad).

བདེ་གཤེགས་སྣང་པོའི་ཆོས་དྲུག

The six features of the Tathāgata essence. 1. བརྒྱུད་འཛིན་ལ་སྟོགས་པའི་རྟོག་པ་མེད་པ། being free of grasping at subjective or objective phenomena 2. རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་མེད་པ། being free of a non-conceptual appearances 3. དྲུལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་བརྒྱུགས་མེད་པ། being free of body of subtle particles 4. མཚན་མའི་གཡོ་བ་མེད་པ། being free of disturbances from imaginative signs 5. དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྣང་པའི་མེད་དགག་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། being naturally clear because their emptiness transcends non-affirming negatives 6. རང་གི་ངོ་བོ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་མཚན་ཉི་ཅན། experiencing the self-nature by intuitive awareness.

བདེན་པ་གཉིས།

The two truths; the two divisions of truth. 1. ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ། saṃvṛti satya/ the conventional truth 2. དོན་དམ་བདེན་པ། paramārtha satya/ the ultimate truth.

བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས།

The twelve aspects of the first three noble truths. 1. མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of non-existence 2. མི་སྟོལ་བའི་རྣམ་པ། aspect of non-

production 3. དབེན་པའི་རྣམ་པ། aspect of isolation 4. མི་བཟྱི་བའི་རྣམ་པ། aspect that cannot be repressed 5. གནས་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect lacking a base 6. རྣམ་མཁའི་རྣམ་པ། aspect of space 7. བཟྱེད་དུ་མེད་པའི་རྣམ་པ། inexpressible aspect 8. མིང་མེད་པའི་རྣམ་པ། nameless aspect 9. འགྲོ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ། non-going aspect 10. མི་འཁྱོག་པའི་རྣམ་པ། non-grasping aspect 11. མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ། inexhaustible aspect 12. གླིང་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect without genesis.

བདེན་པ་བཞི།

Catvāri satyāni/ The four noble truths. 1. སྤུལ་བསྐྱལ་བདེན་པ། duhkha satya/ the truth of suffering 2. ཀླུ་མ་འབྱུང་བདེན་པ། samudaya satya/ the truth of the origin of suffering 3. འགོག་པའི་བདེན་པ། nirodha satya/ the truth of cessation 4. ལམ་གྱི་བདེན་པ། mārga satya/ the truth of the path.

བདེན་པ་བཞི་ཆོས་འཁོར་པ།

Catuḥ satya dharma cakra/ The Turning of the Wheel of the Four Noble Truths. The teachings given by Buddha Śākyamuni, after his enlightenment, on the four noble truths to the five ascetics at Vārāṇasī in which Buddha introduced the nature, function and effect of each truth thereby elucidating the twelve aspects of the four noble truths.

མདོ།

Sūtra; the Discourses. The classification of Buddha's teachings, other than his tantric teachings, dealing with the gradual way of enlightenment.

མདོ་སྐྱུ་སེམས་གསུམ།

The sūtra, māyā and citta. The three fundamental texts of generation, completion and rDzogs-chen tradition of the Nyingma school of Tibetan Buddhism. 1. མདོ་དཀོངས་པ་འདུས་པ། *The Sūtra Integrating Essential Thoughts* 2. རྒྱུད་སྐྱུ་འཕྲུལ་བྱ་བ་གླིང་པོ། *The Tantra of Illusory Net* (Māyājāla tantra—Guhyagarbha tantra) 3. སེམས་མདོ་མ་བྱ་བཅོ་བརྒྱད། *The*

Eighteen Father and Mother Treatises on Mind (sems-mdo ma-bu bco-brgyad).

མདོ་སྡེ་པ།

Sautrāntika School. A school of Buddhist tenets of the lesser vehicle relying mainly on the original discourses of the Buddha and not on their commentaries. This school asserts the existence of self-awareness (rang-rig) and the existence of an external entity (phyi-don).

མདོ་སྡེ་རི་སྡེ་སྡེ།

Sūtra piṭaka/ Sets of discourses. That category of Buddha's teaching which consists chiefly of the instructions on higher training in meditative concentration.

མདོ་སྡེ།

Crossed-thread ritual. This signifies either offering to gods or giving ransom to the spirits. In the case of the latter it may be called the Demon-trap ritual (mas-stags).

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡུང་པོའི་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་ལྟ།

The five phenomena on the level of the aggregate of compositional factors. 1. འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡུང་པོ། the aggregate of compositional factors 2. གཞི་དུས་ཀྱི་བློ་སྦྱབ་ཡེ་ཤེས། the basic wisdom of accomplishment 3. རླུང་གི་ཁམས། the element of wind 4. རྩེའི་དབང་པོ། the tongue sense 5. རང་རྒྱུད་ཀྱི་འདུས་པའི་རོ། the taste included within one's continuum.

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ།

The three types of compositional karmas. 1. བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། kuśala karma/ meritorious karma 2. བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། akuśala karma/ non-meritorious karma 3. མི་གཡོ་བའི་ལས། acala karma/ unfluctuating karma.

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རིགས་ཀྱི་ཚེས་ལྔ་།

The five phenomena on the level of the aggregate of recognition. 1. འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། the aggregate of recognition 2. བཞིའི་སོར་རྟོགས་ཡེ་ཤེས། the basic wisdom of analysis 3. མེའི་ཁམས། the element of fire 4. ལྔའི་དབང་པོ། the nose sense 5. རང་གྱུད་ཀྱི་འདུས་པའི་སྒྲི། the odours within one's continuum.

འདུ་ཤེས་ལྔ་།

The five attitudes. The five attitudes to be maintained while giving a discourse. 1. རང་ལ་སྒྲན་པའི་འདུ་ཤེས། thinking of oneself as a physician 2-5 (see chos-nyan pa'i skabs-kyi 'du-shes drug—2, 4-6).

འདུ་ཤེས་དྲུག་།

A. The six recognitions. 1. མཚན་བཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། lakṣaṇa saṃjñā/ recognition with signs 2. མཚན་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས། anaudārika saṃjñā/ recognition without signs 3. ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས། anaudārika saṃjñā/ limited recognition 4. ལྡན་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས། vistāra saṃjñā/ extensive recognition 5. ཆད་མེད་པའི་འདུ་ཤེས། aparimāṇa saṃjñā/ immeasurable recognition 6. ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས། akimcana saṃjñā/ recognition of nothing whatsoever. B. The six attitudes (see chos-nyan-pa'i skabs kyi 'du-shes drug).

འདུན་པ་གསུམ་།

The three types of wishes. 1. འཕྲད་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ། wish to accomplish one's aspirations 2. མི་བྲལ་བར་འདོད་པའི་འདུན་པ། wish not to be separated from one's aspirations 3. རྟོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ། aspired wish to fulfill one's aspirations.

འདུན་པ་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་།

The yoga of wishing aspiration. One of the five yogas (see rnal-'byor lnga) according to the Nyingma tradition. This refers to the wish to attain the clear light of emptiness and the

deity that has been visualized only at an imagination level on the path of accumulation.

འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ།

Root Sūtra

The Root Sūtra of Monastic Discipline (vinayamūlasūtra). An extensive treatise on monastic discipline that summarizes the essential meanings of the four Vinaya sūtras (see, next) by Ācārya Guṇaprabha who is renowned for his authority on Vinaya teachings.

འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི།

Catvāri vinayāgama/ The four categories of scriptures on the monastic discipline. 1. འདུལ་བ་ལུང་གཞི། *Basic Transmission on Monastic Discipline* (vinaya vastu) 2. འདུལ་བ་རྒྱམ་འབྱེད། *Distinguishing the Transmissions on Monastic Discipline* (vinaya vibhaṅga) 3. འདུལ་བ་ཕྱན་ཆེགས། *Minor Transmissions on Monastic Discipline* (vinaya-agma) 4. འདུལ་བ་གཞུང་དམ་པ། *The Sublime Teachings on Monastic Discipline* (vinaya-uttama).

འདུས་བྱས་སྤང་པ་ཉིད།

Saṃskṛta śūnyatā/ The emptiness of conditioned phenomena. One of the sixteen types of emptinesses; the lack of inherent existence of the three realms produced from the collection of causes and conditions.

འདུས་མ་བྱས་བརྒྱད།

Asaṃskṛta/ The eight types of uncollected phenomena; the eight permanent phenomena. 1-3. དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ། the three suchnesses (see de-bzhin nyid gsum) 4-5. འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། འགོག་པའི་སྒྲམས་འདུག་གི་དུས་ཀྱི་སེམས་འགག་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས། the two moments of the cessation of the mind at the state of meditative absorption without perception and the absorption of cessation 6-8. འདུས་མ་བྱས་གསུམ། the three uncollected phenomena (see 'dus ma-byas gsum).

འདུས་མ་བྱས་སྤང་པ་ཉིད།

Asamskṛta sūnyatā/ The emptiness of uncollected phenomena. One of the sixteen types of emptinesses; the emptiness of permanent phenomena which exist without depending on the collection of causes and conditions, such as the lack of truly independent existence of space.

འདུས་མ་བྱས་བཞི།

The four types of uncollected phenomena; the four permanent phenomena. 1. སྔ་སྔར་བརྟགས་འགོག་ the analytical cessation (see so-sor brtags-'gog) 2. སྔ་སྔར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ། the non-analytical cessation (see so-sor brtags-min gyi 'gog-pa) 3. རྣམ་མཁའ། space 4. དེ་བཞིན་ཉིད། suchness.

འདུས་མ་བྱས་གསུམ།

The three types of uncollected phenomena; the three permanent phenomena according to *Abhidharmakośa*. 1. སྔ་སྔར་བརྟགས་འགོག་ the analytical cessation 2. སྔ་སྔར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ། the non-analytical cessation 3. རྣམ་མཁའ། space (see above).

འདྲིང་ཁམས།

Kāma dhātu/ Desire realm. One of the three realms of existence; the realm in which consciousness is preoccupied with desire for the five sensual objects and sustains on gross food. This realm includes the states of hell beings, hungry ghosts, animals, humans, demigods and the gods of the desire realm.

འདྲིང་ཁམས་ཉི་ལྔ།

The twenty states of the desire realm. 1-8. ཚ་དམུལ་བརྒྱད། the eight hot hells (see tsha-dmyal brgyad) 9-12. བྱང་དམུལ་བརྒྱད། the four continents (see gling-bzhi) 13-18. འདྲིང་ལྔ་རིགས་དྲུག་ the six classes of gods within the desire realm (see 'dod-lha rigs-

drug) 19-21. ཡི་དྲུག་སྐད་དུ་འགྲོ་བའི་གནས། hungry ghosts and animals.

འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲིམ་སྤང་དྲུག་

The six objects of abandonment within the desire realm, to be eliminated by the path of meditation. 1. མ་རྟོག་པ། ignorance 2. འདོད་ཆགས། desire-attachment 3. རྩོད་ཚེ། hatred-anger 4. དུ་ལྡན། pride 5. འཛིན་ལྡན། view of the transitory collection 6. མཐོང་ལྡན། extreme view.

འདོད་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་སྟོང་གཉིས།

The thirty-two objects of abandonment within the desire realm, by the path of seeing. According to *Abhidharmakosa* text there are: འདོད་པར་སྤྱུག་བདེན་བྱི་སྤང་བྱ་བ་བཅུ། ten related to the truth of suffering, ཀྱན་འབྱུང་གི་སྤང་བྱ་བ་བདུན། seven related to the truth of the origin of suffering, འཁོག་བདེན་བྱི་སྤང་བྱ་བ་བདུན། seven related to the truth of cessation, ལམ་བདེན་བྱི་སྤང་བྱ་བ་བཅུད། eight related to the truth of the path.

འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སྤང་བྱ་དྲུག་

The six objects of abandonment within the desire realm. The six types of delusions within the desire realm to be eliminated on the path of meditation (see 'dod-pa'i sgom-spang drug).

འདོད་ཆགས་ལྔ།

The five types of attachments. Attachment to: 1. ཕྱི་ལ་ཆགས་པ། the outer 2. རྒྱ་ལ་ཆགས་པ། inner 3. སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆགས་པ། suffering 4. བཟུགས་ལ་ཆགས་པ། form 5. འཛིན་ཚེས་ལ་ཆགས་པ། the collection of the transitory phenomena, i.e. the aggregates of the body.

འདོད་ཆགས་རིགས་བཞི།

The four types of desire; the four ways of utilizing desire as the path in tantra. 1. བཞིས་བཞིས་འཁྲུང་པའི་འདོད་ཆགས། desire through looking 2. ལལ་པ་བཅངས་པའི་འདོད་ཆགས། desire

throughsmiling 3. རྟོག་པའི་འདྲིང་ཆགས། desire through touching 4. བཟུལ་པའི་འདྲིང་ཆགས། desire through embracing.

འདྲིང་ཉིན།

The delusions within the desire realm. This includes the six root delusions (see rtsa-nyon drug) and the twenty near-delusions (see nye-nyon nyi-shu).

འདྲིང་ཉིན་སྒྲིལ་དག།

The nine types of delusions within the desire realm; the nine delusions within the desire realm, to be abandoned by the path of meditation. The nine levels of delusion within the desire realm, categorized into three grades of strong, moderate and weak intensity for each of the three—strong, moderate and weak.

འདྲིང་པ་བརྒྱ་གཅིག།

The eleven types of beings in the desire realm. 1. ཚ་དམུལ། hot hells 2. བྱང་དམུལ། cold hells 3. ལྷ། nāgas 4. ལྷ་མ་ཡིན། demigods 5. མི། humans 6-11. འདྲིང་ལྷ་རིགས་དྲུག། the six classes of gods in the desire realm (see 'dod-lha rigs-drug).

འདྲིང་པའི་སྒྲིལ་སྒྲུང་དག།

The nine types of delusions within the desire realm to be abandoned on the path of meditation (see 'dod-nyon skor dgu). This division is based on the principle of taking all those delusions within the desire realm to be abandoned on the path of meditation as one delusion and then are divided into nine phases according to the process of their purification.

འདྲིང་པའི་སྒྲིལ་སྒྲུང་ལྔ་ཅུ་ཅུ་བཞི།

The fifty-four types of delusions within the desire realm to be abandoned on the path of meditation. When each of the six delusions within the desire realm to be abandoned on the path of meditation (see 'dod-pa'i sgom-spang drug) are divided

into nine phases such as strong, moderate and small, each of which are further divided into three phases as such, this comes to fifty four delusions.

འདྲིང་པའི་སྒྲུབ་སྤང་བྱུག

The six types of delusions within the desire realm to be abandoned on the path of meditation. These are the six delusions within the desire realm: 1-4. འདྲིང་པའི་སྒྲུབ་སྤང་བཞི། the four types of delusions within the desire realm (see 'dod-pa'i sgom spang bzhi) 5. འདྲིང་པའི་ལྷན་སྒྲུབ་ཀྱི་འཛིན་ལྷ། the innately born view of the transitory collection within the desire realm 6. མཐར་ལྷ། the extreme view.

འདྲིང་པའི་སྒྲུབ་སྤང་བཞི།

The four types of delusions within the desire realm to be abandoned by the path of meditation. 1. མ་རིག་པ། ignorance 2. འདྲིང་ཆགས། desire-attachment 3. རྩོད་ཁྲོ། hatred-anger 4. ང་རྒྱལ། pride.

འདྲིང་པའི་དད་པ།

Longing faith. One of the four types of faith (see dad-pa bzhi), the wish with respectful devotion to train on the paths leading to the attainment of unsurpassable enlightenment.

འདྲིང་པའི་རིག་འཛིན།

The wish granting boon. A result of secret mantra practice attained at the heat level of the path of preparation, whereupon one's body retains the equal-state with that of a deity, one is able to perform powerful knowledge-mantras (rig-sngags) and siddhis, and gains control of longevity.

འདྲིང་ཡོན་ལྷན་

A. The sensual objects: བརྒྱུགས་སྒྲུབ་དྲི་རོ་རིག་བྱ། form, sound, smell, taste and touch. B. The five articles representing the five sensual objects དེ་དག་སོ་སོར་མཚན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ལྔས། 1. མེ་ལོང་།

mirror 2. རྩམ་པ། guitar 3. རྩ་ཆུ། conch-filled with water 4. རྩམ་
འབྲས། fruits 5. རྩམ་དུ། five silken scarves.

འདོད་ལྟ་རིགས་དྲུག

The six classes of gods of the desire realm. 1. རྒྱལ་ཆེན་འཕགས་པའི།
cātur mahārājakāyikāḥ/ the four great Kings (see rgyal-chen
rigs-bzhi) 2. ལྷ་མ་ཙྰ་འཕགས་པའི། trāyāstrimśaḥ/ the gods of the
heaven of Thirty-three 3. རྩམ་པ་འཕགས་པའི། yāmāḥ/ the gods of non-
combat 4. ཏུཤིཏ་འཕགས་པའི། tuṣitāḥ/ the gods of Tuṣita heaven 5. འཕྲུལ་
འཕགས་པའི། nirmāṇaratayaḥ/ the gods enjoying emanation 6. བཞན་
འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པའི། paranirmitavaśavartināḥ/ the gods controlling
others' emanations.

འདྲོད་ལྷའི་འཆི་ལྷས་ལྷ།

The five signs of death for a god of the desire realm. 1. བླ་མ་ཆགས་པ། a bad smell is formed on his clothes 2. མེ་དྲོག་གི་ཕྱེང་བ་རྩིངས་པ། his flower garlands fade away 3. མཆན་ཁྲད་ཏུ་རྩལ་འབྱུང་བ། sweat if formed in his armpits 4. ལུས་ལ་རྩིང་བ། his body smells badly 5. ལྷན་ལ་མི་དགའ་བ། he feels discontent with his usual seat.

དུལ་ཇམ་བཟུང་འདུས་ཀྱི་གོང་ལ།

The entity composed of eight components. The objects compounded of different entities within the desire realm, for instance, an atom particle comprises earth, water, fire and wind as well as form, sound, smell and contact.

རྟུལ་རྩིས་རྟུག་འདུས།

The entity composed of six components. The atom particles within the form realm, which comprise form, touch and the four basic elements.

三

Vajra/ Diamond-hard; adamantite sceptre. A symbol of strength and indestructibility; also a tantric ritual object

consisting of a cylindrical axis from which two sets of curved spokes, generally five or nine in number, radiate.

རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད།

Vajrabhairava; The Vajra Terrifier. A wrathful embodiment of Mañjuśī belonging to the highest yoga tantra.

རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Vajropama samādhi/ Diamond-hard like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the perfection of enthusiastic perseverance possessed by a Bodhisattva on the fourth ground.

རྡོ་རྗེ་གདན།

Bodhgayā. The holy place where Buddha Śākyamuni achieved complete enlightenment under the Bodhi tree; a major site for Buddhist pilgrims situated about five miles south of the town of Gayā in Bihar state, India.

རྡོ་རྗེ་གདན་བཞི།

The four diamond-hard seats; the four vajra seats. 1. བདག་གི་གདན། of self 2. བཞན་གྱི་གདན། of others 3. གྲུབ་བའི་གདན། of practice 4. བསང་བའི་གདན། of secret.

རྡོ་རྗེ་སྦྲུག་གྲོགས།

Vajra brothers and sisters. Fellow disciples who have received initiation together from the same master.

རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བ།

Vajra naraka/ Vajra hell. The hell of non-respite (mnar-med) destination for those who abuse the tantric path and break their tantric precepts or have committed any of the five heinous crimes (see mtshams-med lnga).

[illegible]

difficulties connected with the

Vajra japa/ Vajra-recitation. A way of reciting mantras according to tantra.

དོ་ཁྱེ་བཞི་བསྐྱེད།

The four steps of vajra visualization. The meditation on the generation of a deity, in which one first meditates on emptiness and within this visualizes cushions of lotus, sun and so forth, then imagines rays of light coming out of the cushions and the seed syllable, and withdrawing these back into emptiness, one then arises in the form of a deity bearing the syllables at three points of one's body—crown, throat and heart.

10-10-70 210

དེ་ལྟར་གསུངས།

The three diamond-hard convictions (of the Kadampa masters). 1. ཐེབས་མེད་དོན་མེད། the conviction to reject objections to one's secluded practices by parents and relatives 2. བྱེད་མེད་དོན་མེད། the conviction to face embarrassment 3. ཡི་ཤེས་དོན་མེད་ངང་འབྲུགས་པ། the conviction to abide by practices one has promised to do.

དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ།

Vajrasattva. A tantric deity dedicated to purification and elimination of unwholesome deeds; appears both in peaceful and wrathful forms.

དེ་ཆེ་ལྔ་པ་དཔྱད།

Vajrācārya. Tantric master who gives initiations and precepts.

དེ་འཛིན།

Taxila. An ancient site situated in the kingdom of Kapila which extended from the present day Bamiyan in Afghanistan to Swat in north-west Pakistan. Taxila was a renowned centre of Buddhist learning in the 7th century.

ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད།

Viprayukta saṃskāra/ Non-associated compositional factor. Impermanent phenomena being neither form nor consciousness, e.g. a person.

ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་བརྒྱ་བཞི།

Caturdaśa viprayuktasaṃskārāḥ/ The fourteen non-associated compositional factors. 1. ཐོབ་པ། prāpta/ attainment 2. མ་ཐོབ་པ། aprāpta/ non-attainment 3. སྒྲུབ་མཉམ། equal state 4. འདུ་ཤེས་མེད་པ། sambhāga/ non-perception 5. འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྦྱུམས་འཇུག། asaṃjñā samāpatti/ absorption without perception 6. འཇོག་པའི་སྦྱུམས་འཇུག། nirodha samāpatti/ absorption in cessation 7. སྲོག་པ། life-force 8. སྐྱེ་བ། jāti/ birth 9. ག་བ། jarā/ aging 10. བརྩམ་པ། sthita/ endurance 11. འཇིག་པ། anitya/ impermanence 12. མིང་། nāma/ name 13. ཆེག་པ། pada/ words 14. ཡི་གེ། vyañjana/ letters.

ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉེར་བཞི།

The twenty-four non-associated compositional factors. 1-14 (see ldan-min 'du-byed bcu-bzhi, above). 15. སོ་སྤྱོད། ordinary person 16. འཇུག་པ། engagement or involvement 17. སོ་སོར་ངེས་པ། specific discernment 18. འབྲུར་འབྲེལ། combination 19. མཐུག་པ་ལ། speediness 20. ལོ་རིམ། ranks 21. དུས། time 22. ཡུལ། object 23. བླངས། number 24. ཆོག་པ་ལ། collection.

ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ།

The twenty-three non-associated compositional factors (see gang-zag ma-yin-pa'i ldan-min 'du-byed nyer-gsum).

ལྷམ་དགོངས་བཞི།

The four interpretative sūtras (see dgongs-pa gtso-bo ston-pa'i lden-dgongs-kyi mdo bzhi—the four interpretative sūtras primarily stressing the intention of the Buddha).

ལྷན་ཁྲུབ།

Counter pervasion. The third logical mark or pervasion in a correct logical syllogism, stating that whatever is not the predicate is not the reason. Synonymous with the correct counter pervasion (see *ldog-khyab rnal-ma*, below).

ལྷན་ཁྲུབ་རྒྱལ་མ།

Correct counter pervasion. The pervasion in a correct logical syllogism that whatsoever is not the predicate is not the reason.

ལྷན་ཁྲུབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

Wrong counter pervasion. The pervasion in a logical syllogism that whatsoever is not the predicate is not that which is not the reason.

ལྷན་པ།

Nivṛtti/ Reverse identity; isolated identity of the same thing. Apparently contradictory aspects of a thing having the same nature, e.g. the two faces of a coin which is a single entity with two distinct aspects.

ལྷན་ཆོས་གསུམ།

The three types of reverse identity. 1. རང་ཡིན་པའི་ལྷན་ཆོས། reverse identity of being itself 2. རང་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་ཆོས། reverse identity of not being itself 3. ལྷན་ཆོས་ཕུང་སུམ་ཅམ་པོ་ག། reverse identity of being neither.

ལྷན་སྒྲིབ།

Pāpāvaraṇa/ Evils; non-virtues and obscurations. Misdeeds acquired in the past lives or this life.

སྤུག་བསྐྱུལ་གྱི་སྤུག་བསྐྱུལ།

Duḥkha duḥkhatā/ The suffering of pain. The literal and gross

sufferings sometimes called the double suffering, e.g. the feeling of sharp pain in the kidneys.

ཐུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད།

Aṣṭa duḥkhataḥ/ Eight kinds of suffering. The eight sufferings that Buddha introduced while explaining the faults of the truth of suffering. 1. སྐྱེ་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ jāti duḥkham/ suffering of birth 2. རྒྱུ་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ jarā duḥkham/ suffering of aging 3. རྩ་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ vyādhi duḥkham/ suffering of sickness 4. འཆི་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ maraṇa duḥkham/ suffering of death 5. ཐུག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ priya viprayogo duḥkham/ suffering of separation from cherished objects 6. མི་ཐུག་པ་དང་འཕྲད་པའི་ཐུག་བསྐྱེད་ apriya saṁprayogo duḥkham/ suffering of meeting with revolting objects 7. འདོད་པའི་དངོས་པོ་བཅས་ཀྱང་མི་རྟོག་པའི་ཐུག་བསྐྱེད་ yad apīcchaya paryeṣamāno na labhate tadapi duḥkham/ suffering of not finding desired objects 8. ཕྱང་པོ་ལྔ་ཐུག་བསྐྱེད་བཡོན་པ། saṁkṣepanam pañcoskandha duḥkham/ the suffering of the five aggregates.

ཐུག་བསྐྱེད་དྲུག་

Ṣaḍ duḥkhataḥ/ Six types of suffering. The six miseries within cyclic existence. 1. དེས་པ་མེད་པའི་ཐུག་བསྐྱེད་ suffering of uncertainty 2. རྒྱུ་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ suffering of dissatisfaction 3. ཡང་ནས་ཡང་དུ་ལུས་འདོར་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ suffering of discarding one's body time and again 4. ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཉིང་མཆིམས་སྐྱེར་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ suffering of frequent conception 5. ཡང་ནས་ཡང་དུ་མཐོང་མཆིམས་དུ་འགྱུར་བའི་ཐུག་བསྐྱེད་ suffering of frequent change of status 6. སྒོགས་མེད་པའི་ཐུག་བསྐྱེད་ suffering of loneliness.

ཐུག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་བྱང་ཆོས་བཞི།

The four attributes of the noble truth of suffering. 1. མི་དྲག་པ་ anityam/ impermanence 2. ཐུག་བསྐྱེད་པ། duḥkhita/ suffering/ misery 3. སྤང་པ། śūnyam/ emptiness 4. བདག་མེད་པ། anātmakam/ selflessness.

ལྔ་ལྔ་བཅུ་ལྔ་བཅུ་

The four types of suffering. 1. རྩ་བའི་ལྔ་ལྔ་བཅུ་ *jāti duḥkham*/ suffering of birth 2. རྩ་བའི་ལྔ་ལྔ་བཅུ་ *jarā duḥkham*/ suffering of old age 3. རྩ་བའི་ལྔ་ལྔ་བཅུ་ *vyādhi duḥkham*/ suffering of sickness 4. རྩ་བའི་ལྔ་ལྔ་བཅུ་ *marāṇa duḥkham*/ suffering of death.

ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་

The three types of suffering. 1. ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་ *duḥkha duḥkhataḥ*/ suffering of pain 2. ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་ *vipriṇāma duḥkhataḥ*/ suffering of change 3. ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་ *saṃskāra duḥkhataḥ*/ pervasive suffering.

ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་ལྔ་ལྔ་བཅུ་

The ten objects to be abandoned by the truth of suffering. The realization of the truth of suffering within this desire realm involves abandoning 1-5. ལྔ་ལྔ་བཅུ་ the five views (see *lta-ba lnga*) 6-10. ལྔ་ལྔ་བཅུ་ the five non-views (see *lta-min lnga*).

ལྔ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བཅུ་

Emancipation of a beautiful form. This is a kind of concentration within the form realm cultivated by a Yogi visualizing himself as having a very attractive form and taking all appearances to be of the same taste; one of the eight emancipations (see *rnam-thar brgyad*).

ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་

Tripitaka/ The three baskets of teachings. The way in which Buddha's teaching is classified in general into three divisions according to their subject matter and trainings they describe. 1. ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་ *vinaya pitaka*/ the basket of teachings on moral discipline mainly emphasizes the training of ethics 2. ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་ *sūtra pitaka*/ the basket of teachings in discourses mainly emphasizes the training of concentration 3. ལྔ་ལྔ་བཅུ་བཅུ་

མྱོད། abhidharma piṭaka/ the basket of teaching on knowledge mainly emphasizing the training of wisdom.

སྟེ་སྟོན་གསུམ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཕུག་

The obeisance for identifying the three baskets of teachings (see above sde-snod gsum). All Vinaya texts begin with the line, 'obeisance to the all-knowing one'. All Sūtrapiṭaka texts begin with the line, 'obeisance to Buddhas and Bodhisattvas', and all Abhidharmapiṭakas begin with the line, 'obeisance to the youthful Mañjuśrī'.

སྟོམ་རྒྱམ་གཉིས།

The Two Compendiums. The two works of Asaṅga. 1. ཐེག་བསྟུན། *Compendium of the Greater Vehicle* (Mahāyānasamgraha) 2. མཛོན་པ་ཀུན་བདུས། *Compendium of Knowledge* (Abhidharmasamuccaya).

སྟོམ་པ་ཉམས་པའི་རྒྱ་བཞི།

The four ways of losing vows (see ltung-ba'i sgo bzhi).

སྟོམ་པ་རྒྱམ་གསུམ།

Trisaṃvara/ A. The three classes of vows. 1. སྟོམ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ། pratimokṣa saṃvara/ the individual liberation vows 2. བྱང་སེམས་གྱི་སྟོམ་པ། bodhicitta saṃvara/ the Bodhisattva vows 3. བསང་རྒྱལ་གྱི་སྟོམ་པ། mantra saṃvara/ the tantric vows. B. 1. འདྲོད་པའི་སྟོམ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་སྟོམ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ། the individual liberation vows of those within the desire realm 2. བརྒྱལ་གྱི་སྟོམ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་བསང་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ། the concentration vows of those within the form realm 3. ཁྲམས་གསུམ་ལས་འདས་ཤིང་འཕགས་པའི་སྟོམ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ། the uncontaminated vows of those at the level of an Ārya's path transcending all those vows within three realms.

བདེ་འཕྱིན་པ།

Symbolic negative phenomena, e.g. although emptiness is a

mere absence of a truly existent nature it is not a negative thing.

བསྐྱུ་བ་རྣམ་བཞི།

Catuhṣaṁgraha/ The four compendiums; the four works of Asaṅga on the Yogacāra tenet. 1. བཤད་ལ་དབབ་པའི་བསྐྱུ་བ། *Compendium of Ascertainment* (Niṁayasamgraha) 2. བཞི་བསྐྱུ་བ། *Compendium of Bases* (Vastusamgraha) 3. རྣམ་བྱངས་བསྐྱུ་བ། *Compendium of Enumerations* (Paryāyasamgraha) 4. རྣམ་པར་བཤད་པའི་བསྐྱུ་བ། *Compendium of Explanations* (Vivarana-samgraha).

བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི།

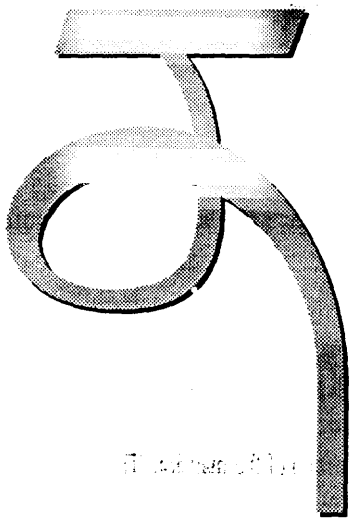
Catvāri saṁgraha vastūni/ The four means of conversion; the four means of assembling disciples. 1. མཁོ་བ་སྤྱིན་པ། dānam/ giving whatever is necessary 2. ལྷན་པར་སྒྲུབ། priya vādītā/ speaking pleasantly 3. རོན་མཐུན་པ། samānārthatā helping others 4. རོན་སྤྱོད་པ། artha caryā/ consistency between words and deeds.

བསྐྱུས་བྱ།

The Collected Topics. The basic texts on the Buddhist study of logic. Chapa Choekyi Senge (12th century A.D.) and others formulated this study as a key for studying Buddhist logic taught in Valid Cognition (Pramāṇa). This text is studied in all the monastic universities of the Gelug order as a part of their basic curriculum.

བསྐྱུས་དོན་གསུམ།

The three summarized topics; the three basic wisdoms. 1. བཞི་ཤེས། vastu jñāna/ the basic wisdom 2. ལམ་ཤེས། mārga jñāna/ the path wisdom 3. རྣམ་མཁྱེན། sarvajñāna/ the omniscient wisdom.

ན་རྩ་མཁའ་སྤྱོད་མ།

Sarvabuddhaḍākinī. A mantra practice of a female deity, Vajrayoginī, with its lineage coming from the great Naropa.

ན་རྩ་ཆོས་དྲུག་

The six doctrines of Naropa; the six yogas of Naropa. There are two ways of listing these six yogas. A. 1. གདུམ་མིའི་རྣལ་འབྱུང་ལྔ་ལྔ་ canḍālī yoga/ yoga of psychic heat 2. འོད་གསལ་ལྔ་ prabhāsvara yoga/ yoga of clear light 3. རྒྱུ་ལྔ་ mayākāya yoga/ yoga of illusory body 4. བར་རྩ་ antarābhava yoga/ yoga of intermediate rebirth 5. འཕྲོ་བ། saṃkrānti yoga/ yoga of consciousness transference 6. སྤང་འཇུག་ yoga of entering a corpse. B. 1. གདུམ་མིའི་རྣལ་འབྱུང་ལྔ་ canḍālī yoga/ yoga of psychic heat 2. འོད་གསལ་ལྔ་ prabhāsvara yoga/ yoga of clear light 3. རྒྱུ་ལྔ་ mayākāya yoga/ yoga of illusory body 4. རྒྱུ་ལྔ་ yoga of the state of union 5. འཕྲོ་བ། saṃkrānti yoga/ yoga of consciousness transference 6. སྤང་འཇུག་ yoga of entering a corpse.

ན་རྩ་པ།

Naropa. A great Indian scholar and adept who, after serving as abbot of Nalanda, obtained the highest tantric teachings from Tilopa. His disciple, Marpa, took those teachings to Tibet and propagated the doctrine.

ན་ལྷན།

Nālanda. The great monastery of Nālanda in ancient Magadha in Bihar, India. One of the main places of pilgrimage for Buddhist devotees, also known as the birth place of Śāriputra.

ནག་པོའི་ཚས་བཞི།

The four negative conducts. The four transgressions of the Bodhisattva vows. 1. སླུ་མར་དབྱ་བསྐྱོར་བ། misleading the teacher 2. བཞུགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་དུ་བརྟུག་པ། leading others to regret their virtuous deeds 3. ཐེག་ཆེན་དུ་བྱུགས་པ་ལ་སྒྱུན་འདོགས་པ། disparaging those in the Mahāyāna doctrine 4. བཤོ་སྤྱོ། cheating others.

ནགས་ཁྲོད་པ།

Vānaprastha/ A forest dweller. One who forsakes his home to seek freedom from suffering and dwells as an ascetic in the forest.

ནང་གི་དགྲིལ་འཁོར་གསུམ།

The three inner maṇḍalas. 1. ཀྱན་ཐོབ་གྱི་དགྲིལ་འཁོར། saṃvṛti maṇḍala/ conventional maṇḍala 2. ལྷ་ལའི་དགྲིལ་འཁོར། bhaga maṇḍala/ the female genital maṇḍala 3. རྟོན་དམ་བུང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར། paramārtha bodhicitta maṇḍala/ the maṇḍala of ultimate bodhicitta.

ནང་གི་སྒྲི་མཆེད་དུག

Ṣaḍ antarāyatanāni/ The six inner sources of perception (see dbang-po drug).

ནང་གི་ཁམས་དྲུག

Ṣaḍ antara dhātavaḥ/ The six inner sense powers (see khams-bco brgyad B.)

ནང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ

The ten internal qualities; the ten inner qualities of a Vajrācārya. 1. བསྐྱེད་འཁོར་བསྐྱོམས་ནས་ཕྱིར་བཞེག་ལ་མཁས་པ། adept in dispelling interferences by means of meditation on the wheel of protection 2. འཁོར་ལོ་བྱིས་པ་ལུས་ལ་བདག་པ་མོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཞེག་ལ་མཁས་པ། adept in dispelling interferences by means of drawing mystic circles and tying them to the body 3. བུམ་དབང་དང་གསང་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་མཁས་པ། adept in bestowing the vase and secret initiation 4. ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་དང་དབང་བཞི་པ་བསྐྱར་བ་ལ་མཁས་པ། adept in bestowing the wisdom and fourth initiation 5. དབྲུ་པོའི་བསྐྱེད་མ་དང་ཕྱལ་བའི་ཁ་སྐྱོར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ། adept in sending off and scattering the protectors of the enemy 6. གཏོར་མའི་ཚྭ་ལ་མཁས་པ། adept in the practice of ritual cake offerings 7. བཞུས་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པ། adept in the practice of vajra recitations 8. ཚུལ་བཞིན་བསྐྱབས་ཀྱང་མ་འབྲུག་ན་སྤྱོད་ཚྭ་བྱ་བར་བྲག་གྲུལ་བྱེ་ལས་ལ་མཁས་པ། adept in the means of aggressively reversed practice when unable to actualize the results through the usual order of practice 9. རབ་གནས་ཀྱི་ཚྭ་ལ་མཁས་པ། adept in the consecration rituals 10. དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཚན་ལ་མཁས་པ། adept in the creation and worship of mandalas.

ནང་གི་བདུད།

The internal demons. The mental adversities or demonic impulses created through imbalanced and disturbed attitudes of desire, hatred and closed-mindedness.

ནང་གི་གཡིང་བ།

The inner distractions. One of the six distractions (see rnam-g-yeng drug). Mental sloth, agitation and clinging to the experience that are obstructions to generating concentration.

ནང་རྒྱུད་སྒྲེ་གསུམ།

The three inner tantras. According to the Nyingma tradition, these are: 1. རྒྱུད་མདྲུ་ཡོ་ག རྒྱུད་མདྲུ་ཡོ་ག Mahāyoga 2. རྒྱུད་མདྲུ་ཡོ་ག Annuyoga 3. རྒྱུད་མདྲུ་ཡོ་ག Atiyoga.

ནང་མཆོད།

Inner offering. An offering in mantrayāna practice related to the secret initiation.

ནང་འཇུག།

The initiations of entering into a maṇḍala. The process of initiation of placing the disciples into the maṇḍala of the deity by opening the curtain of the mansion. This involves entering the maṇḍala from the eastern gate and making circumambulation of the deities, binding the disciples to oath, showing wisdom beings and stabilizing the disciples inseparable from the commitment being and wisdom being, throwing flowers by reciting verses of truth, and choosing the lord of the Buddha family and the offering of flowers for auspicious reasons and connection.

ནང་སྒྲུང་པ་ཉིད།

Adhyātma śūnyatā/ Internal emptiness. One of the sixteen types of emptinesses (see stong-pa nyid bcu-drug); the lack of the true and independent existence of objects conjoined with consciousness, such as the cognitive eye power, and so forth.

ནང་དོན་བཅའ་པོ།

Internal matter. Something which is composed of internal matter, e.g. such as the sense faculties.

ནང་རྒྱལ་པའི་དབང་ལྔ།

The five initiations of inner yoga practice. The initiations that are gateways to mahāyoga tantra practice in the Nyingma

tradition. For those with potentials to fulfill one's purposes: 1. ཉན་དབང་། initiation to listen 2. རྫོག་དབང་། initiation to meditation. For those with potentials to fulfill the goals of others: 3. འཇད་དབང་། initiation to teach 4. རྩིན་དབང་། initiation to perform the activities. For those with potentials to fulfill the goals of both self and others: 5. རྡོ་རྗེ་བླ་མོ་བཀའ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་དབང་། the Vajrarāja's precious word initiation.

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ།

A Buddhist. One who accepts the Buddha, Dharma and Saṅgha as the ultimate objects of refuge and protection.

ནང་པའི་བྱུང་མཐའ།

The Buddhist tenet. A philosophy that accepts the Three Jewels as the perfect object of refuge and the four seals of Buddhist doctrine (see lta-ba bkar-btags kyi phyag-rgya-bzhi).

ནང་མཛོད།

The Nang Dzod scarf. A traditional offering scarf of a great quality depicting a design of auspicious symbols and writings.

ནི་གུ་མ།

Niguma; Yoginī Niguma. The principal lama and meditational deity of the master Khyungpo Naljor, the founder of the Shangpa Kagyud lineage.

ནི་གུའི་ཆོས་དྲུག།

The six doctrines of Yoginī Niguma. The transmission of tantric practice that comes from Niguma. 1. གདུམ་མོ་བདེ་སྤྲོད་རང་འབས། self-ignition of bliss through the yoga of psychic heat 2. རྒྱུ་ལུས་ཆགས་སྤང་རང་གྲོལ། self-liberation from attachment and hatred through the yoga of the illusory body 3. མི་ལམ་ཉིང་འབྲུལ་རང་དག། incineration of wrong conceptions through the yoga of dreams 4. འོད་གསལ་གདི་མུག་རང་གསལ། self-awakening from ignorance through the yoga of clear light 5. འཕོ་བ་མ་བསྒྲམས་སངས་

ཐུས། full awakening without meditation through the yoga of consciousness transference 6. བར་དོ་རྒྱལ་བ་ལོངས་སྒྲི། meditation on the Sambhogakāya Buddha through the yoga of the intermediate state of rebirth.

རྒྱལ་པ་བརྒྱད།

The eight types of inherent powers. The eight different powers of medicines rooted in their elemental composition. 1-2. ལྗེ་བ་དང་སྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲུང་ནད་སེལ་བ། heavy and oily, powerful for wind disease. 3-4. བསེལ་བ་དང་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་མཆིས་ནད་སེལ་བ། coolness and dullness, for bile diseases. 5-8. ཡང་བ་དང་རྒྱལ་པ་ཆ་བ་རྩ་བ་བཅས་བཞི་པོས་བད་ཀན་གྱི་ནད་སེལ་བ། lightness, roughness, hot and sharpness, for phlegm.

ཇོ་ར་བྲ་ཆ་བདུན།

The seven secondary jewels; the seven secondary precious objects. 1. རྒྱལ་པོའི་རྩ་ཆ། a king's ear ring 2. བཅུན་མོའི་རྩ་ཆ། a queen's ear ring 3. སྒྲོན་པོའི་རྩ་ཆ། a minister's ear ring 4. ཇོ་ར་བྲ་མེག་གསུམ། the three-eyed jewel 5. བསེ་རུའི་རྩ། a rhinoceros horn 6. བྱ་རུའི་རྩོང་པོ། a coral branch 7. སྒྲང་ཆེན་མཆེ་བ། an elephant's tusk.

གནད་གསུམ།

A. The three principles. The principal psycho-physical discipline to be maintained in the leap-over (thod-rgal) system of rDzogs-chen meditation. 1. བཅའ་བ་ལུས་ཀྱི་གནད་སྒྲུ་གསུམ་གྱི་བཞུགས་སྤངས་གསུམ་ལས་མི་གཡོ་བ། stillness as the principle of the body seated in the manners of three kāyas 2. ལུངྱིད་པ་དབྱིངས་ཀྱི་གནད་སྒྲུ་གསུམ་གྱི་གཟིགས་སྤངས་ལས་མི་འགལ་བ། guidance as the principle of absorption in reality immutable from the manner of looking into three kāyas 3. སྒྲང་བ་ཡུལ་གྱི་གནད་དབྱིངས་རིག་མི་འགལ་ཞིང་སྤྲུང་དལ་བར་སྤོང་བ། appearance as the principle of the object of meditation inseparable from primordial awareness and reality, and maintaining a gentle pace of the flow of energy wind. B. The three essential practices. 1. སྒྲང་བ་སེམས་སུ་སྒྲུབ་པ། taking all

appearances as the (nature of) mind 2. སེམས་སྤྱོད་མཐོང་བ་ལ། taking mind as illusory 3. སྤྱོད་མ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྤྱོད་བ་ལ། taking all illusories as lacking inherent existence.

གནམ་ལྷགས།

A. Thunder and lightning B. An adamantine vajra, normally a discovered treasure-object of metal that has a soothing sound when beaten with a shadowy dark metal, unbeatable by other metals. Powerful for clearing hindrances and curing insanity.

གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་མཆན་ཉིད་བརྒྱ།

The ten qualities of a resident teacher or guru. 1. བརྟན་པ། he is stern/firm 2. བླུ་མ་ལ། he is wise 3. ལུས་ཐ་མཁའ་དུ་གནས་པ། he abides in his ordinary physical form 4. ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། he is constantly aware of his vows and commitments 5. སྤྱིང་ཇི་དང་ལྡན་པ། he is compassionate 6. བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ། he is patient 7. རྣ་འཁོར་དག་པ། he has a close circle of disciples 8. ཆོས་ཀྱིས་ཕན་འདོགས་པ། he benefits others with teachings 9. ཟང་ཟིང་གིས་ཕན་འདོགས་པ། he benefits others with material gifts 10. དུས་ཁྱུ་གདམས་པ། he gives instructions in time of need.

གནས་སྐབས་བརྒྱད།

The eight stages; the eight stages of the dissolution of elements and minds at death according to tantra. 1-4. ས་ཁྱེ་ལྷུང་། the earth into water, water into fire, fire into wind, wind into consciousness 5. དཀྱིལ་ལྷུང་། consciousness into the mind of radiant white appearance 6. དམར་ལྷུང་། radiant white into the the mind of radiant red 7. རྩ་ལྷུང་། radiant red into mind of black near-attainment 8. ལྷུང་བ། འོད་གསལ། near-attainment into clear light mind.

གནས་སྐབས་ཉེར་ལྔ།

The twenty-five occasions of mental impulses; the twenty-five principles. 1. བདེ་བ། sukha/ happiness 2. ཐུག་བསྐུལ། duḥkha/ suffering 3. བདྲང་སྦྱོམས། upekṣā/ indifference 4. ལྡང་བ། alpa/

weak 5. འབྲིང་། madhya/ moderate 6. ཆེན་པོ། bṛhat/ strong 7. དགེ་བ། kuśala/ virtuous 8. མི་དགེ་བ། akuśala/ non-virtuous 9. ལུང་མ་བསྟན། avyākṛta/ unspecified 10. རྟོགས་པ། śruta/ hearing 11. བསམ་པ། cintā/ contemplation 12. རྫོགས་པ། bhāvanā/ meditation 13. རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟན་པ། śīla śikṣā/ training in morality 14. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྟན་པ། samādhi śikṣā/ training in concentration 15. བཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ། prajñā śikṣā/ raining in wisdom 16. ཕྱི། bāhya/ the external 17. རང་། ādhyātmika/ the internal 18. བཟུང་བ། grāhya/ the object of perception 19. འཛིན་པ། grahīta/ the object perceiver 20. རྫོང་བ། prahāṇa/ the abandonment 21. བཉམ་པོ། pratipakṣa/ antidotes 22. མངོན་བྱས། pratyakṣa/ manifest 23. རྟོག་བྱས། parokṣa/ hidden 24. རྩུ་དུས། hetuhkāla/ causal 25. འབྲས་དུས། phalam kāla/ resultant.

གནས་སྐབས་བཞི།

The four states; the four states of experiencing objects through the six-fold consciousnesses following the maturation of energy channels, energy winds and essential drops in the human body. 1. བཞིན་འཇུག་པོའི་གནས་སྐབས། deep sleep state 2. མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས། dream state 3. སད་པའི་གནས་སྐབས། awakening state 4. རྩལ་མེད་འཇུག་གི་གནས་སྐབས། absorption in a dormant state.

གནས་བསྐལ་གྱི་དུས་བཞི།

The four periods of endurance of this universe. 1. རྫོགས་ལྡན། the perfected aeon (see bskal-pa rdzogs-ldan). 2. བསྐལ་པ་གསུམ་ལྡན། the three-fold aeon (see bskal-pa gsum-ldan) 3. བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན། the two-fold aeon (see bskal-pa gnyis ldan). 4. རྩྱུང་ལྡན་གྱི་བསྐལ་པ། the quarrelsome period.

གནས་འགྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་གསུམ།

The three types of perfect transformation. 1. བྱལ་སེམས་ཀྱི་གནས་འགྱུར། attainment of cessation as the transformation of mind 2. ལམ་གྱི་གནས་འགྱུར། the transformation of paths 3. ཡི་ཤེས་ཀྱི་གནས་འགྱུར། the transformation of wisdom.

གནས་ངན་ལིན།

Daṣṭhulya/ The compulsive obtainment; taking unfortunate rebirth; bad rebirth. Being born in adverse circumstances.

གནས་ལྔ།

The five points; the five points of one's body for visualization of the object of meditation. 1. སྤྱི་བོ། crown 2. མགྲིན་ལ། throat 3. རྩིང་ལ། heart 4. རྩེ་ལ། navel 5. གསང་གནས། secret organ.

གནས་ཆེན་ལྔ།

The five holy places. The five holy places in this universe for Buddhist followers. 1. ཡུལ་དབུས་ཐུགས་རྩེ་གདན། Bodhgaya of India in the centre 2. བར་གྱི་རི་པོ་ཅེ་ལྔ། the Five-peaked mountain (Mt. Wu-te'i) in the east 3. རྩེ་པོ་དུ་ལ། Potala palace in the south 4. རུ་བ་ཀྱི་ཨོ་ཏི་ཡ་ན། Oddiyāna in the west 5. བུང་གི་ཤུག་ལ། Śambhala in the north.

གནས་བརྟན།

Sthavira; An Elder. A senior monk who has completed at least ten years of training as a fully ordained monk, and has gained mastery over the theory and practice of a monk's discipline, and thus is authorized to give the novice and full ordination vows to others.

གནས་བརྟན་བརྩ་དྲུག་

The sixteen Arhats; the sixteen saints to whom Buddha Śākyamuni entrusted his doctrine. 1. ཡན་ལག་འབྲུང་། Aṅgaja 2. མ་ཡམ་ལ། Ajita 3. བགས་ན་གནས། Vanavāsin 4. ཏྲ་ས་ལྷན། Kālīka 5. རྩི་མོ་འི་བུ། Vajriputra 6. བཟང་པོ། Bhadra 7. གསེར་གྱི་བེའུ། Kanakavatsa 8. ལྷ་ར་རྩེ་ལས་པུ་ཅན། Kanaka Bharadvāja 9. བ་ཀྱ་ལ། Bakula 10. རྩེ་ཅན་འཛིན། Rāhula 11. ལམ་ཕུན་བཟུན། Cūḍapanthaka 12. ལྷ་ར་རྩེ་ལས་པུ་ཅན་ཕུང་ལྷན། Piṇḍola Bharadvāja 13. ལམ་ཆེན་བཟུན། Mahāpanthaka 14. ལྷ་འི་ཤེ། Nāgasena 15. རྩེ་པོ་ཅེ་ད། Gopaka 16. མེ་ཕྱིང་ལ། Abhedha.

གནས་བརྟན་སྡེ་པ།

Sthaviravāda. The School of Elders. One of the four main schools of the Hinayāna order. There are three sub-schools within this school which are: 1. རྩལ་བྱིད་ཆལ་ན་གནས་པ། Jetavānīyāh 2. འཛིགས་མེད་རི་ལ་གནས་པ། Abhayagiri vāsinah 3. བཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་ན་གནས་པ། Mahāvihāravāsinah.

རྩལ་བྱིད་

གནས་པ་དགུ།

The nine objects of reliance. 1. རྩོན་པ། teacher 2. ཆོས། Dharma 3. དགོ་འདུན། Saṅgha 4. སློབ་དཔོན། ācārya 5. བཀའ་པོ། abbot 6. སློལ། one's master 7. གནས། residence 8. གང་ཟག། person 9. ཡུལ། environment.

འཛིགས་མེད་རི་ལ་གནས་པ།

གནས་པའི་བསྐྱེད་པ།

Aeon of endurance. The period of twenty intermediate aeons since the formation of the universe until the beginning of its destruction. It begins with the rebirth of a being born in the most heinous hell realm and lasts till the end of the teaching of the last of the thousand Buddhas to appear in this universe.

གནས་མ་བྱ་པ།

Vātsīputriya school. One of the eighteen sub-schools of the Vaibhāṣika school of thought that asserts the existence of an inexpressible self, that is neither permanent nor impermanent; neither one nor separate from the five aggregates.

གནས་མི་འགྱུར་བའི་ས།

The unchanging ground. According to the Nyingma tradition this refers to the eighth ground attained at the level of the fifth yoga, where a Bodhisattva's absorption in the inseparability of primordial wisdom and reality is immutably established.

གནོད་སྐྱེས།

A. Yakṣa; harmful spirit; demons. B. A god of wealth.

མནན་བསྐྱེགས་འཕངས་གསུམ།

Capturing, destroying and dispelling. The yogic practice of exorcism which involves མྱེ་མནན་པ། capturing, བཏོན་གྱེགས་བསྐྱེགས་པ། burning and བཏོར་ཐོར་འཕངས་པ། expelling an evil spirit who is harming the practice of dharma.

མནར་མེད།

Avīci hell; the hell without-respite. The hottest of the hot hells, migration to which is a result of committing any of the five heinous crimes (see mtshams-med lnga).

མནར་སེམས་པའི་དངོས་པོ་དག།

The nine types of grudges or ill-will. The feeling that one's enemy has harmed, is harming and would harm oneself; has harmed, is harming and would harm their friends; and has helped, is helping and would help another enemy.

རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱ།

The one hundred and ten aspects of the omniscient mind. 1-37. ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱལ་པ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། the thirty-seven auxiliaries to enlightenment common to Hearers and Solitary realizers (see byang-phyogs so bdun) 38-71. བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱལ་པ་སོ་བཞི། thirty-four aspects common to Bodhisattvas (see byang-sems-dang thun-mongs-ba' i rnam-pa so-bzhi) 72-110. རྒྱལ་མཐུན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་པ་སོ་དགུ། thirty-nine aspects exclusive to the omniscient mind (see sangs-rgyas-kyi thun-mongs ma-yin-pa'i rnam-pa so-dgu).

རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་སུམ་རུ་སོ་བཞི བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱལ་པ་སོ་བཞི བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་ཇེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱལ་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་སོ་བཞི།

The thirty-four aspects of the omniscient mind. 1-3. རྒྱལ་ཐར་སྒོ་གསུམ། tri vimokṣamukha/ the three doors of emancipation (see rnam-thar sgo-gsum) 4-6. སྤྱལ་ལམ་གསུམ། tri nirmāṇa mārga/ the

three paths of emanation (see sprul-pa'i lam-gsum) 7-11. མཐོ་
 ཚེས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ། pañca dr̥ṣṭidharma sukhathita/ the five
 paths bestowing peace in this life (see mthong-chos bde-gnas-
 kyī lam-lnga) 12-20. འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དགུ། nava
 lokottaramārga/ the nine transcendental paths (see thar-gyis
 gnas-pa'i snyoms-'jug dgu) 21-24. སྤྲོད་བའི་ལམ་རེགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བཞི།
 the four forbearances with the reality (chos-bzod bzhi) of the
 four noble truths (see mthong-lam shes-bzod skad-cig-ma
 bcu-drug).

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་དག

Thirty-nine qualities of the omniscient mind (see sans-rgyas-
 kyī thun-mong ma-yin-pa'i rnam-pa so-dgu).

རྣམ་མཁྱེན་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བརུ།

The ten topics that characterize the omniscient mind. 1. སེམས་
 བསྐྱེད། the generation of the mind of enlightenment 2. བདམས་པའམ་
 the Mahāyāna instruction 3. རིས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཞི། the four limbs
 of definite analysis of the Mahāyāna path of preparation 4. ཐེག་
 ཚེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རེགས། the naturally abiding Buddha
 nature that is the basis for achieving Mahāyāna path 5. ཐེག་ཚེན་
 སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ། the objects of Mahāyāna paths 6. ཐེག་ཚེན་སྒྲུབ་པའི་
 ཚེད་དུ་བྱ་བ། objectives of the Mahāyāna paths 7. ཁོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ།
 achievement through armour-like practices 8. འཇུག་སྒྲུབ་པ།
 achievement through engagement in the Bodhisattva practices
 9. ཚོགས་སྒྲུབ་པ། achievement through the collection of merit and
 wisdom 10. རིས་འབྱེད་སྒྲུབ་པ། the definitely arising achievement.

རྣམ་འགྲུར་ཉེར་གསུམ།

The twenty-three principles. According to the Sāṃkhya
 school of Hindu philosophy one is born in cyclic existence
 because of being ignorant of these principles. 1. སྤྱི་གཙོ་བོ། the
 fundamental principle 2. ང་རྒྱལ། I-pride 3-13. དབང་པོ་བརུ་གཅིག་
 the eleven faculties (see bdang-po bcu-gcig) 14-18. དེ་ཙམ་ལྔ། the

five mere phenomena (see de-tsam lnga) 19-23. འབྲུང་བ་ལྔ། the five elements (see 'byung-ba lnga).

རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བདག་སྐྱེ།

Nominally imputed phenomena. One of the two imputed phenomena (see kun-brtags gnyis), the generic image (see don-spyi) of thoughts and the clear appearances of non-existent phenomena.

རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ།

Paryāya paramārtha/ The nominal ultimate. There are two: 1. ཡུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ། the nominal ultimate object, e.g. conglomerate matter of a vase 2. ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ། the nominal ultimate object perceiver, e.g. the inferential understanding of emptiness.

རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ།

The actual ultimate. There are two: 1. ཡུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ། the actual ultimate object, e.g. the emptiness of true existence of a vase 2. ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ། the actual ultimate object perceiver, e.g. the concentration of an Ārya who comprehends that emptiness.

རྣམ་གྲོལ་ལམ།

Vimuktimārga/ Path of thorough liberation. A path of single-pointed concentration in which the practitioner gains a cessation through abandoning the particular object of elimination.

རྣམ་རྟོག་

Samkalpa/ vikalpa. A. Conceptual cognition; imagination B. Suspicion; superstition. C. Idea; thought.

རྣམ་རྟོག་བཞི།

The four conceptualizations; the four thoughts. A. བཟུང་རྟོག་

གཉིས། the two conceptions of grasping at objects. 1. ཉམ་མཛེས་གཟུང་རྟོག་ grasping at deluded phenomena 2. རྣམ་ཐུང་གཟུང་རྟོག་ grasping at purified phenomena B. འཛིན་རྟོག་གཉིས། The two conceptions of grasping at the subject. 1. རྣམ་འཛིན་རྟོག་ལ། grasping at substantial phenomena 2. བདག་པ་འཛིན་རྟོག་ལ། grasping at imputed phenomena.

རྣམ་ཐར་སྒྲོ་གསུམ།

The three doors of emancipation; the three types of concentrations for liberation. 1. རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་ལྗང་པ་ཉིད། śūnyatā vimokṣamukha/ emancipation through emptiness 2. མཚན་མ་མེད་ལ། animitta vimokṣamukha/ emancipation through signlessness 3. སྒྲོ་ན་པ་མེད་ལ། praṇihita vimokṣamukha/ emancipation through wishlessness.

རྣམ་ཐར་བརྒྱད།

The eight emancipations. A. བརྒྱབས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ། The three emancipations within the form realm: 1. བརྒྱབས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། emancipation of one with body looking at a form 2. བརྒྱབས་མེད་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། emancipation of one without form body looking at a form 3. ལྷུག་པའི་རྣམ་ཐར། emancipation through beautiful form B. བརྒྱབས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལྔ། The five emancipations within the formless realm: 1. རྣམ་མཁའ་མཁའ་ཡས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། emancipation of infinite space 2. རྣམ་ཤེས་མཁའ་ཡས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། emancipation of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར། emancipation of nothingness 4. སྤྲོད་ཅིའི་རྣམ་ཐར། emancipation of the peak of existence 5. འགོག་པའི་རྣམ་ཐར། emancipation of cessation.

རྣམ་སྒྲུང་གི་དམ་ཆེག་དྲུག་

The six pledges concerning Vairocana. 1-3. ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་ལ། practice of the three types of morality (see tshul-khrims rnam-gsum) 4-6. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། taking refuge in the Three Jewels.

རྒྱལ་མཁའ་ཆོས་བདུན།

The seven-fold posture of Buddha Vairocana; the seven physical disciplines to be maintained during a formal meditation in Buddhist practice. 1. ཀང་པ་སྒྲིལ་གྱིང་། sitting cross-legged 2. ལག་པ་མཉམ་བཞག། hand in the gesture of equipoise—the right hand lying palm upward on the upturned left hand 3. སྒྲུབ་ཆེན་དང་པོ་བསྐྱེད་བ། a straight back 4. མགྲིན་པ་ཅུང་ཟད་གྲུག་པ། neck bent slightly forward 5. དཔུང་པ་གཤོལ་ལྟར་བརྒྱུངས་པ། མིག་སྒྲ་ཅིར་ཕབ་པ། shoulders straight like a yoke 6. མིག་སྒྲ་ཅིར་ཕབ་པ། eyes looking at the tip of the nose 7. ལྗེ་ཅི་ཡ་རྒྱན་ལ་སྦྱར་བ། tongue touching the upper palate.

རྒྱལ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྤྱོད་དག་པ་བཞི།

The four absolute purities. 1. ཡུལ་དག་པ། purity of object 2. ཡུལ་ཅན་དག་པ། purity of object perceiver 3. རྟོག་པ་དག་པ། purity of thought 4. རྟོག་པ་དག་པ། purity of mind.

རྒྱལ་པར་རྒྱུ་བ།

The thoroughly moving energy-wind; the intensely moving wind. The energy-wind for cognitive faculties of hearing; one of the five secondary wind energies (see yan-lag-gi rlung lnga).

རྒྱལ་པར་དག་པའི་རྒྱུ་ལྔ།

Pañca viśuddha hetavaḥ/ The five causes of purity. 1. ལམ་དངོས་ཡོངས་སྤྱོད་དག་པ། total purity of the path 2. ཉེར་བསྐྱེད་ཡོངས་སྤྱོད་དག་པ། total purity of the preparatory stage 3. རྒྱལ་པར་རྟོག་པས་མ་སྒྲུབ་པ། lack of conceptual concoction 4. དྲན་པས་ཡོངས་སྤྱོད་ཅིན་པ། total mindfulness 5. ལྷུང་ན་ལས་འདས་པར་བསྐྱེད་པ། dedication towards nirvāṇa.

རྒྱལ་པར་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་བ།

Avipāka ekakṣanika prayoga/ Non-fruitional momentary training. The yogic practice of a Bodhisattva which is the

wisdom directly opposing the obstructions to omniscience and which in actualizing the non-contaminated, non-maturing dharma, also actualizes the other concordant dharmas, all in the space of one instant (i.e. the 1/60th of a finger snap).

རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་སྤྱོད་པ།

Vipāka ekakṣaṇika prayoga/ Fruitional momentary training. The yogic practice of a Bodhisattva, which is the wisdom directly opposing the obstructions to omniscience, and which, in actualizing the non-contaminated, maturing dharma, also actualizes the other concordant dharmas, all in the space of one instant (i.e. the 1/60th of a finger snap).

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གནུགས།

Vijñaptirūpa/ Revelatory form. The physical or verbal expressions of a person's attitude or feeling.

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གནུགས།

Avijñaptirūpa/ Non-revelatory form. For instance, the vows possessed by a Bhikṣu while in deep sleep. There are five types: 1. འདུས་པ་ལས་བྱུར་པ། those arising from an aggregation of potential substance 2. མཛོན་པར་སྒྲབས་ཡོད་པ། those appearing only to a mental consciousness 3. ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུར་པ། those arising from taking precepts 4. ཀྱན་བདགས་པ། those arising from imputation 5. དབང་འབྱུང་བ། those arising from powers.

རྣམ་དཔྱད་རྣམ་པ་བདུན།

The seven-fold analysis of the emptiness of a chariot. To analyse whether: 1. བཅོག་གས། the chariot is one with its parts 2. ཐ་དད། the chariot is different from its parts 3. ཐོན་པའམ། the chariot possesses its parts 4. ཅིན་དང། the chariot is the parts dependent upon the chariot 5. བཅིན་པ། the chariot is that which depends upon its parts 6. ཚོགས་པའམ། the chariot is a mere collection of its parts 7. དབྱིབས། the chariot is merely its shape.

རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་བརྒྱད།

Aṣṭa vaivadhānikendriyāṇi/ The eight purified mental faculties; the eight pure powers: 1. དད་པའི་དབང་པོ། śraddhendriya/ the faculty of faith 2. བཙན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། viryendriya/ the faculty of virtuous efforts 3. དཔག་པའི་དབང་པོ། smṛtīndriya/ the faculty of mindfulness 4. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། samādhīndriya/ the faculty of concentration 5. ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ། prajñendriya/ the faculty of wisdom 6. མི་ཤེས་པ་ཀློག་ཤེས་པའི་དབང་པོ། anajñātam ajñāsyām indriya/ the faculty of knowing all that is unknown 7. ཀློག་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ajñendriya/ the faculty of knowing all 8. ཀློག་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ། ajñātendriya/ the faculty of that which has the knowledge of knowing all.

རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་དང་ལྔ།

The fifty-five topics of purified phenomena; the fifty-five classes of virtuous phenomena. 1-6. སྦྱོང་པའི་ལམ་པར་ཕྱིན་དུག ་ེ six perfections (see pha-rol-tu phyin-pa drug) as paths of practice 7-24. ལྟོ་བའི་ལམ་སྦོང་ཉིད་བཙུག་བརྒྱུད། the eighteen emptinesses (see stong-pa nyid bco-brgyad) 25-31. རྣམ་འབྱུང་གྱི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། the thirty-seven limbs of enlightenment (see byang-phyogs so-bdun) 32. ཞི་གནས་ཀྱི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི། the four noble truths (see 'phags-pa'i bden-pa bzhi) as paths of mental quiescence meditation 33. བསམ་གཏན་བཞི། the four meditative concentrations (see bsam-gtan bzhi) 34. ཚད་མེད་བཞི། the four immeasurables (see tshad-med bzhi) 35. གཟུགས་མེད་སྦྱོམས་འཇུག་བཞི། the four absorptions of the formless realm (see gzugs-med snyoms-'jug bzhi) 36. རྣམ་ཐར་བརྒྱུད། the eight emancipations (see rnam-thar brgyad) 37. མཐར་ཁྱིམ་གནས་པའི་སྦྱོམས་པར་འཇུག་པ་དག ། the nine absorptions in series (see mthar-gyis gnas-pa'i snyoms-'jug dgu) 38. ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་རྣམ་ཐར་སྦོ་གསུམ། the three concentrations of the three doors of emancipation (see rnam-thar sgo-gsum) as paths of penetrative insight meditation 39. ཡོན་ཏན་ཁྱུང་པར་ཅན་གྱི་ལམ་མངོན་ཤེས་ལྔ། the five clairvoyances (see mngon-par shes-pa lnga) as

paths for higher qualities 40. ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི། the four concentrations (see ting-nge 'dzin bzhi) 41. གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་བཞི། the four doors of retention (see gzungs-kyi sgo bzhi) 42. འབྲས་བུའི་ལམ་སྟོབས་བརྒྱ། the ten powers (see de-bzhin gshegs-pa'i stobs-bcu) as the resultant paths 43. མི་འཛིགས་པ་བཞི། the four fearlessnesses (see mi-'jigs-pa bzhi) 44. སོ་སོར་ཡང་དག་པ་རིག་པ་བཞི། the four perfect specific understandings (see so-sor yang-dag rig-pa bzhi) 45. དུམས་པ་ཆེན་པོ། great love 46. སྤང་ངེ་ཆེན་པོ། great compassion 47. ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱུད། the eighteen unshared qualities of a Buddha (see ma-'dres-pa bco-brgyad) 48-52. གང་ཟག་ལྔ། the five aspirants to the above (see gang-zag-linga) 53-55. མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་གསུམ། the three ultimate fruits (see mkhyen-gsum) the basis, path and omniscient wisdom.

རྒྱལ་བྱང་བཞི།

The four types of purified phenomena. 1. རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་བྱང་། the natural purified phenomena 2. དམིགས་པའི་རྒྱལ་བྱང་། purified phenomena of the object of meditation 3. རྒྱལ་དག་གི་འམ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་བྱང་། purified practice 4. ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བྱང་། purified attainment.

རྒྱལ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ།

Vipāka hetu/ The ripening cause; maturing cause. All contaminated virtuous and non-virtuous karma.

རྒྱལ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ།

Vipāka phala/ The ripening results; the maturing fruits. One of the five types of results (see 'bras-bu-linga); results of the contaminated virtues and non-virtues.

རྒྱལ་སྒྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད།

The eight qualities of fully ripened karma. 1. ཆེ་རིང་ག། long life 2. ཁ་དྲོག་ཕུན་སེམ་ཆོགས་པ། excellent features 3. རིགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། excellent family lineage 4. དབང་ཕུག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། excellent wealth and power 5. ཆོག་བཅན་པ། respected speech 6. དབང་ཆེ་བར་

ཐུགས་པ། renowned authority 7. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་། being a male 8. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་། strong will-power.

རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་གྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་

The training of the complete aspects. A Bodhisattva path or wisdom which meditates in a condensed way upon the hundred and seventy-three aspects of the three wisdoms of the basis, paths and omniscient mind. This wisdom exists from the Mahāyāna path of accumulation to the last instant of the path of meditation.

རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་གྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་

The eleven topics that characterize the training of the complete aspects. 1. རྒྱལ་པོ་། aspects 2. རྒྱལ་པོ་། training 3. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་། qualities of trainings 4. རྒྱལ་པོ་སྒྲིལ་བཤུགས་། faults of trainings 5. རྒྱལ་པོ་མཚན་ཉིད་། characteristics of trainings 6. ཐུགས་པ་ཆ་མཐུན་། aids to liberation 7. རིག་པ་ཆ་མཐུན་། aids to definite discrimination 8. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མི་འདྲིལ་པའི་རྒྱལ་པོ་། the irreversible trainees 9. རྒྱལ་པོ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། training in the sameness of existence and peace 10. རྒྱལ་པོ་སྒྲིལ་བཤུགས་། training of the pure field 11. ཐུགས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་བཤུགས་། training in skillful means.

རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་གྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་

The ten conceptual distractions; the ten mental wanderings: 1. རྒྱལ་པོ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of the lack of things 2. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of the existence of things 3. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of exaggeration 4. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of underestimation 5. ཐུགས་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of being one 6. ཐུགས་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of being different 7. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of the identityness 8. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception of being the qualities 9. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception in accord with the name 10. རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ་བཤུགས་། conception in accord with the meaning.

རྣམ་གཡིང་དུག

The six types of distractions; six distractions towards sensual objects. 1. རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་གཡིང་ natural distraction 2. ཕྱི་རྒྱུ་དུ་རྣམ་གཡིང་ distraction towards outer objects 3. རང་གི་རྣམ་གཡིང་ inner distraction 4. མཚན་མའི་གཡིང་ག། distraction towards signs (mtshan-ma) 5. བནས་ངན་ལིན་གྱི་གཡིང་ག། distraction towards non-virtuous causes 6. ཡིད་ལ་བྱིད་པའི་གཡིང་ག། obsessive-mental-distraction.

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུང་པོའི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལུ་།

The five phenomena on the level of the aggregate of consciousness. 1. ཀྱན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ། the eighty indicative thoughts 2. སྤང་བ་དཀར་ལམ་པའི་སེམས། the mind of radiant white appearance 3. མཆིད་པ་དམར་ལམ་པའི་སེམས། the mind of radiant red increase 4. ཉིར་ཐོབ་ནག་ལམ་པའི་སེམས། the mind of radiant black near attainment 5. འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས། the mind of the clear light of death.

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྲས།

Vijñānāhāra/ Mental nourishment; food of consciousness. The energy of consciousnesses that assists the survival of a person's life.

རྣམ་ཤེས་གཉིས།

The two types of consciousness; the two kinds of mind. 1. རྩུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། hetuhkāla vijñāna/ causal consciousness 2. འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། kāryakāla vijñāna/ resultant consciousness.

རྣམ་ཤེས་འཕྲོ་བའི་བྱ་ག་དག

Nava vijñāna saṁkrānti mukhāḥ/ The nine orifices for consciousness transference. 1. ཚངས་བྱ་ག། brahmarandhra/ crown of the head 2. རྩིན་མཚམས། ūṃa/ between the eyes 3. རིག་ཅུ། cakṣu/ eyes 4. རྩི་བ། kaṃa/ ears 5. རྩི། ghrāṇa/ nose 6. རྩི། mukha/

mouth 7. རྩེ་བ། nābhi/ navel 9. རྩེ་ལམ། mūtramārga/ urethra 10. བཤང་ལམ། varcomārya/ anus.

རྩེ་བ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད།

The eight groups of consciousness; the eight consciousnesses.

1. མེག་ཤེས་རྩེ་བ་ཤེས་པ། cakṣu vijñānam/ eye consciousness 2. རྩེ་བ་ཤེས་རྩེ་བ་ཤེས་པ། śrotra vijñānam/ ear consciousness 3. རྩེ་བ་ཤེས་རྩེ་བ་ཤེས་པ། ghrāṇa vijñānam/ nose consciousness 4. རྩེ་བ་ཤེས་རྩེ་བ་ཤེས་པ། jihvā vijñānam/ tongue consciousness 5. ལུས་ཀྱི་རྩེ་བ་ཤེས་པ། kāya vijñānam/ body consciousness 6. ཡིད་ཀྱི་རྩེ་བ་ཤེས་པ། mano vijñānam/ mental consciousness 7. ཉམ་ཡིད་རྩེ་བ་ཤེས་པ། kleśa vijñānam/ afflictive consciousness 8. ཀྱུན་གཞི་རྩེ་བ་ཤེས་པ། ālaya vijñānam/ foundational consciousness, the mental basis of all.

རྩེ་བ་གསུམ་དག་པའི་ཤ།

Meat free from the three objections. Any meat or flesh of an animal that one has not seen, heard or even suspected to have been killed for oneself.

པཱྡྷ་ལ་ཡོག་ཀྱི་སྒྲ་ལྔ།

Pañca yogibhūmayah/ The five yogic stages. 1. གཞིའི་སྒྲ། the basic stage 2. བསྐྱེད་པའི་སྒྲ། the generated stage 3. མེ་ལོང་ལྗང་བའི་སྒྲ། the mirror-like stage 4. རྩེ་བ་ཤེས་པའི་སྒྲ། the luminous stage 5. བཞག་པའི་སྒྲ། the stage of abidance.

པཱྡྷ་ལ་ཡོག་རྒྱུད།

Yoga tantra. The third of the four classes of tantras that stresses the importance of internal activities, i.e. meditation rather than external or physical practices.

པཱྡྷ་ལ་ཡོག་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་ཚིག་བརྒྱ་བཞི།

The fourteen commitments related to Yoga tantra. 1-3. མཚོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲ། taking refuge in the Three Jewels, as the three commitments related to the

Tathāgata family 4-6. རྩི་ཐེ་དང་། རིལ་བུའི་ཕུག་རྒྱ་དང་། སློབ་དཔོན་བཟུང་བ་མེ་
 རྩི་ཐེའི་རིགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་གསུམ། commitment of accepting vajra, bell
 and ācārya, as the three commitments related to the Vajra
 family 7-10. ཆོས་དང་། ཟང་ཟེང་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། དུམས་པའི་སྤྱན་པ་མེ་
 རིན་ཆེན་རིགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་བཞི། practicing the giving of dharma,
 material possession, protection from fear and love, as the four
 commitments related to the Ratna family 11-13. ཕྱི་བྱ་སྤྱོད་དང་། ལྷ་
 རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་འཇིག་པ་མེ་པད་མའི་རིགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་
 གསུམ། accepting the outer action tantra, inner yoga tantra, and
 the dharma of the three vehicles, as the three commitments
 related to the Padma family 14. མཚན་པའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་ལས་ཀྱི་
 རིགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་གཅིག་མེ་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་ striving in the activities
 of offering service, as the commitment related to the Karma
 family.

རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་བདུན།

Sapta yoga tantra abhiṣekha/ The seven initiations of Yoga
 tantra. 1. མེ་རྟོག་ཕྱིང་བའི་དབང་། initiation of the flower garland 2.
 རྒྱ་དབང་། water initiation 3. ཅན་པར་བྱི་དབང་། crown initiation 4. རྩི་
 ཐེའི་དབང་། vajra initiation 5. རིལ་བུའི་དབང་། bell initiation 6. མིང་གི་
 དབང་། name initiation 7. རྩི་ཐེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་། vajrācārya
 initiation.

རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་ལྔ།

The five families of Yoga tantra. 1. སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རིགས། Buddha
 family 2. རྩི་ཐེའི་རིགས། Vajra family 3. རིན་ཆེན་གྱི་རིགས། Jewel
 family 4. པད་མའི་རིགས། Lotus family 5. ལས་ཀྱི་རིགས། Action
 family.

རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་ཕུག་རྒྱ་བཞི།

The four seals according to the Yoga tantra system. 1. ཕུག་ཆེན།
 mahāmudrā/ the great seal 2. དམ་རྒྱ། samayamudrā/ the pledge
 seal 3. ཆོས་རྒྱ། dharmamudrā/ the dharma seal 4. ལས་རྒྱ།
 karmamudrā/ the action seal.

རྣལ་འབྱོར་ལྔ།

The five stages of yoga. According to the Anuyoga teaching of the Nyingma tradition there are five stages of yoga within the five paths. 1. ཚྷགས་ལམ་འདུན་པ་སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of an aspirational mind of enlightenment on the path of accumulation 2. སྦྱོར་ལམ་རིགས་ཆེན་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of distinguishing great families on the path of preparation 3. མཐོང་ལམ་དབུགས་ཆེན་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of releasing great breadth on the path of seeing 4. བསྐྱེད་ལམ་ལུང་ཆེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of obtaining great oral transmission on the path of meditation 5. མི་སྦྱོར་ལམ་རྩལ་ཆེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of perfecting great skills on the path of no-more learning.

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ།

Yogi pratyakṣa/ Yogic bare perception; yogic direct cognition. The non-mistaken, non-conceptual mind of an Ārya which arises in dependence upon its exclusive condition; the union of mental quiescence and penetrative insight.

རྣལ་འབྱོར་སྤྲ་མེད་རྒྱུ།

Anuttarayoga tantra/ The highest yoga tantra. The highest of the four classes of tantra which stresses the supreme importance of inner activity, regardless of the purificatory practices of external activities.

རྣལ་འབྱོར་པ།

Yogi/ A Yogi; an adept. In its loose sense it is applied to any male practitioner, in contrast to a female practitioner who is known as a Yogini (rnal-'byor-ma).

རྣལ་འབྱོར་བཞི།

The four yogas. The four stages of Mahāmudrā meditation according to the Kagyud tradition. 1. སེམས་ལ་དམིགས་པ་ཅེ་གཅིག་དུ་གཏད་པས་ཅེ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། yoga of single-pointed concentration

upon one's mind 2. སེམས་སྤྱོད་གྲུ་དུ་རྟོགས་པས་སྤྱོད་གྲུ་བྱི་རྣལ་འབྱེད་
yoga free of conceptual elaborations lacking any
entertainment of thoughts upon one's mind 3. ལྷང་སེམས་རྩ་བཅིག
དུ་རྟོགས་པས་རྩ་བཅིག་གི་རྣལ་འབྱེད་ yoga of single-taste experiencing
the inseparability of appearances and mind 4. མཚན་བཅས་ཀྱིས་སྒྲུམ་
དུ་མེད་པས་སྒྲུམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད་ yoga without meditation free of
any signs.

རྣལ་འབྱེད་ས་གསུམ།

The three yogic grounds. 1. བད་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱེད་བྱི་
ས། the yogic ground realizing the selflessness of persons 2.
ཁུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱེད་བྱི་ས། the yogic ground
realizing the non-duality of subject and object 3. བདེན་སྤང་རྟོགས་
པའི་རྣལ་འབྱེད་བྱི་ས། the yogic ground realizing the lack of true
existence of phenomena.

རྣལ་མའི་རླང་སེམས།

The subtle wind and mind of reality. The wind energy and
mind inherent in the body of a person; the primordial wind
energy and intuitive awareness.

སྤྲ་འགའ་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྟེན།

A lay-person observing only some vows. One of the four
nominally ordained lay persons (see dge-bsnyen btags-pa-ba
bzhi) observing two or three precepts.

སྤྲ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྟེན།

A lay-person observing only one vow. One of the four
nominally ordained lay persons (see dge-bsnyen btags-pa-ba
bzhi) observing only one of the precepts.

སྤྲ་ཚྭ་གས་རྩ་ཇེ།

Viśva vajra/ The multiple vajra. A ritual implement (vajra)
with three, five or more spokes.

སྒྲིབ་སྒྲིབ་དབྱེར་མེད།

The inseparability of appearance and emptiness. The indivisibility of appearing objects as the method and emptiness as the wisdom; thus a unity of the two from the object's side.

སྒྲིབ་བ་བདུན།

The seven conceptions (see snang-ba rnam-bdun).

སྒྲིབ་བ་བརྟེན་སྤྲུལ།

The symbolic guru. One's own teacher who is the symbol of reality or total enlightenment.

སྒྲིབ་བ་རྣམ་གསུམ།

The three-fold appearances; the three types of visions according to the Path and Fruit teachings of the Sakya tradition (see snang-gsum).

སྒྲིབ་བ་རྣམ་བདུན།

The seven deceptive conceptions; the seven appearances. 1. མི་ལྟ་བུ། like a dream 2. ལྡོག་ལྟ་བུ། like an illusion 3. མིག་གྲུ། like a mirage 4. ལྷན་ལྟ་བུ། like an echo 5. ལྟ་རྒྱུ་ལྟ་བུ། like a reflection in a mirror 6. རི་ཟེའི་གྲོང་ཁྱེད། like a city of smell-eaters (bar-do) 7. ལྟོས་ལྟ་བུ། like a hallucination.

སྒྲིབ་བ་བཞི།

The four types of experiences. The experiences attained as a result of practicing rDzogs-chen meditation covering the experiences from the path of a trainee to the path of no-more learning. 1. ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིབ་བ། the experience of seeing reality directly 2. ཉམས་སྒྲིབ་གོང་འཕེལ་གྱི་སྒྲིབ་བ། the experience of advancing in one's spiritual development 3. རིག་པ་ཚད་ཕེབས་གྱི་སྒྲིབ་བ། the experience of reaching a correct realization of the intuitive awareness (rig-pa) 4. ཆོས་ཟད་སྤོངས་འདས་གྱི་སྒྲིབ་བ། the

experience of the total withdrawal of all phenomena into the sphere of intrinsic awareness (rig-pa) beyond imagination.

སྒྲིབ་པ་མ་ངེས་པ།

Inattentive perception. One of the seven perceptions (see blo-rigs bdun) which an object, though it appears clearly, is not properly discerned, e.g. reception of sound to an ear consciousness while one's eye consciousness is totally absorbed in observing a beautiful form.

སྒྲིབ་སྒྲིབ་རྣམ་དག།

The purity of appearance and existence. The appearance of everything in its pure nature; a yogic way of experiencing phenomena.

སྒྲིབ་སྒྲིབ་རང་གྲོལ།

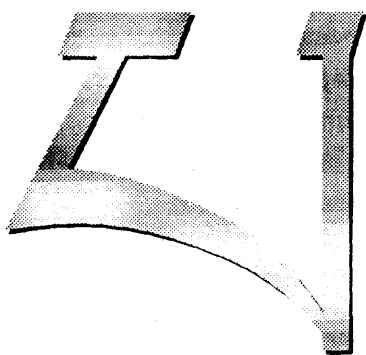
Self-liberation from the world of appearances. One who has gained liberation from this impure world.

སྒྲིབ་གསུམ།

The Three visions; the three basic paths. A Preliminary practice of the Path and Fruit teachings of the Sakya tradition. (see snang-gsum). B. Three types of visions: 1. མ་དག་པའི་སྒྲིབ་གསུམ། the impure visions 2. རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་གསུམ། the pure visions of yogic experience 3. དག་པའི་སྒྲིབ་གསུམ། the pure vision.

སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསུམ།

The three faults of a receptacle; the three faults to be removed while listening to a discourse. 1. རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མ་ཐོ་བའི་སྒྲིབ་པ། fault of not paying attention to the teachings like a pot turned upside down 2. ཡིད་ལ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ། fault of not retaining the teachings in one's mind like a pot which is leaking 3. རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་འདྲིམ་དུ་བཞག་པའི་སྒྲིབ་པ། fault of having a deluded mind like a dirty or poisonous vessel.

2025.05.24

ཡུ་ལ་རྣམ་གསུམ།

The three Pāla kings. The three kings of the Pāla dynasty in ancient India—Sadhupāla, Guṇapāla and Prajñāpāla; the three principal followers of Indian Ācārya Paṇḍita Dharmapāla, who was invited by Guge King Yeshe Od of the Ngari region of Tibet during the early eleventh century. His three disciples also came with him and worked for the revival of Buddhism in Tibet.

པད་མ།

Padma/ Lotus. It symbolizes the purity of a Bodhisattva's motive, just as a lotus blooms unblemished upon the mire of a swamp, a Bodhisattva remains in cyclic existence without being polluted by its negative aspects. The white lotus in particular symbolizes the pure nature of discriminative wisdom analyzing the nature of reality.

པད་མ་འབྲུང་གནས།

Padmasambhava. The great Indian Ācārya who brought the tantric teachings to Tibet in the eighth century. He founded Samye monastery and propagated the tantric form of Buddhism in Tibet.

པ་ཀ་ར་ན་ཐེ་བཟུང་།

The eight treatises of Vasubandhu; the eight Prakaraṇas. 1. མདོ་ཐེ་བཟུང་གི་བཤད་པ། Śūtrālamkāra bhāṣya/ Commentary on the Ornament of Discourses 2. དབྱམ་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་གི་བཤད་པ། Madhyāntavibhaṅgaṭika/ Commentary on the Distinction Between the Middle Way and the Extreme Way 3. ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གི་བཤད་པ། Dharma dharmatāvibhaṅga vṛtti/ Commentary on the Distinguishing the Phenomena and its Reality 4. སུམ་ཅུ་པའི་ཆེག་ལེའུ་ར་བྱས་པ། Trīmśika kārīka/ The Thirty Verses (on Cittamātra) 5. ཉི་ཤུ་པའི་ཆེག་ལེའུ་ར་བྱས་པ། Viṃśika kārīkā/ The Twenty Verses 6. སྤང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། Pañca skandhaprakaraṇa/ The Chapter on the Five Aggregates 7. རྣམ་བཤད་རིག་པ། Vyākhyayukti/ The Thorough Exposition 8. ལས་བྱབ་པའི་རབ་བྱེད་པ། The Chapter on Establishing the Law of Karma.

དཔག་ཆད།

Yojana. A. According to the Abhidharma tradition it is a measurement of length equal to eight krosa (see gyang-grags), equal to 500 armspans. B. According to the Kālacakra measurement, four fingernails long becomes a cubit (see khru), four cubits equals an armspan, two thousand armspans equals one gyang-dak (see rgyang-grags), and four gyang-dak equals one yojana (see dpag-tsad).

དཔལ་ཀུན་རྩམ་པའི་གོ་འཕང་།

The state of glorious Samantabhadra. The state of Buddhahood according to Nyingma tradition, the entity of the

three kāyas (see sku-gsum) and five wisdoms (se ye-shes-lnga).

དཔལ་ལྷན་རྩི་རྩེ་འཛིན་པ།

Śrīmat vajradhāra/ The glorious Vajra master. Vajra master in the secret mantra tradition fulfilling six qualities: 1. འཁོར་བའི་ཆོས་སྐབ་དྲུ་དྲོར་བ། one who has fully renounced saṃsāric concerns 2. འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་ཆོག་གེས་པ། one who is content with few desires 3. ལག་ལེན་ལ་མཁས་ཤིང་ཉམས་སྦྱང་ཡོད་པ། one who is experienced in practice and ritual activities 4. རྒྱ་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་མཁས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་ལ་མཛུན་པ། one who is knowledgeable of tantric treatises, can explain their literal and implied meaning, and is devoted to practice 5. ལྟ་བའི་དོན་ལ་མཁས་ཤིང་རྒྱས་པ་རྩོགས་པ། one who is learned in the meaning of the right view and fully accomplished in it 6. སྤང་རྩེ་ཆེ་ཞིང་གཏོང་བ་ལ་དགའ་བ། one who is highly compassionate and generous.

དཔའ་ཆས་བརྒྱད།

The eight adornments of a Tantric Yogi. 1. སྤྱི་གཙུག་དྲུ་མི་འབྱར་རྩི་རྩེ་ཕྱིད་པའི་ཆས། a half vajra on his crown is a sign of the immutability of his goals 2. ཁམས་གསུམ་ཟེལ་གནོན་ལྷུང་ལོ་རལ་པའི་ཆས། his matted hair is a sign of outshining the three realms 3. རྩྭ་འཕྲུལ་གྲགས་ལྷན་ཐབས་གཤམ་པའི་ཆས། the wings of method and wisdom are a sign of his miraculous powers 4. ཡ་རྩལ་དཔུང་འཛིན་པ་ལྟུག་མཆན་ཆོགས་ཀྱི་ཆས། the different hand mudrās (gestures) are a sign of overcoming the opponent forces 5. གཞན་གྱིས་སྤྱུ་ཐུབ་བསྐྱེད་བཞག་ཁྲུབ་ཆས། his armour protects him against harms caused by others 6. ཉམ་ང་ཀྱན་གྲལ་རྟོག་མེད་རོ་ལྷན་ཆས། he wears the skins of different beings as a sign of his freedom from all fears 7. འཁོར་འདས་རོ་སྦྱམས་ཁྲག་གཞག་བྱ་མཚོའི་ཆས། he uses blood and animal fat freely as a sign of his realizations of the sameness of existence and peace 8. ཉེན་མོངས་ཀྱན་བསྐྱེད་སྤྱི་གཙུག་མེད་པུང་ཆས། he uses fire freely as a sign of his freedom from all delusions.

- are raised 4. སྐར་མོ་རྒྱམས་ལྷུ་མ་པ། his nails are round 5. སྐར་མོ་རྒྱམས་
 ལྷུ་མ་པ། his nails are broad 6. སྐར་མོ་རྒྱམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ། his nails are
 tapered 7. ཅ་མི་མངོན་པ། his veins do not protrude 8. ཅ་མདུད་པ་མེད་
 པ། his veins are free of knots 9. ལྔ་བྲ་མི་མངོན་པ། his ankles do
 not protrude 10. ཞབས་མི་མཉམ་པ་མེད་པ། his feet are not uneven 11.
 སེང་གེའ་སྐྱབས་སུ་གཤེགས་པ། he walks with a lion's gait 12. སྐྱང་པོ་ཆེའི་
 སྐྱབས་སུ་གཤེགས་པ། he walks with an elephant's gait 13. ངང་པའི་
 སྐྱབས་སུ་གཤེགས་པ། he walks with the gait of a goose 14. བྱ་མཆོག་གི་
 སྐྱབས་སུ་གཤེགས་པ། he walks with a bull's gait 15. གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོག་
 ཅིང་གཤེགས་པ། his gait tends to the right 16. མཛེས་པར་གཤེགས་པ། his
 gait is elegant 17. མི་གཡོ་བར་གཤེགས་པ། his gait is steady 18. སྐྱ་
 ལྗེའི་བག་ཆགས་པ། his body is well-covered 19. སྐྱ་ཕྱི་དོར་བྱས་པ། his
 body looks as if it were polished 20. སྐྱ་རིམ་པར་འཆམས་པ། his
 body is well-proportioned 21. སྐྱ་གཙང་ཁྱིང་རྒྱམ་པར་དག་པ། his body
 is clean and pure 22. སྐྱ་འངམ་པ། his body is smooth 23. སྐྱ་རྒྱམ་
 པར་དག་པ། his body is perfect 24. མཚན་རྒྱམ་པར་ཕྱོགས་པ། his sex
 organs are fully developed 25. སྐྱ་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་བ། his
 physical bearing is excellent and dignified 26. གོམ་པ་སྒྲམས་པ།
 his steps are even 27. སྐྱ་རྒྱམ་པར་དག་པ། his eyes are perfect 28.
 སྐྱ་གཞོན་ག་ཅན། he is youthful 29. སྐྱ་ཁྲུམ་པ་མེད་པ། his body is not
 sunken 30. སྐྱ་རྒྱས་པ། his body is broad 31. སྐྱ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པ། his
 body is not loose 32. ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྒྱམ་པར་འབྱེས་པ། his limbs
 are well-proportioned 33. གཟིགས་པ་རབ་རིབ་མེད་ཅིང་རྒྱམ་པར་དག་པ།
 his vision is clear and unblurred 34. སྐྱ་ལྷུ་མ་པ། his belly is round
 35. སྐྱ་སྐྱབས་ཕྱིན་པ། his belly is perfectly moderate 36. སྐྱ་མ་རྩོངས་པ།
 his belly is not long 37. སྐྱ་ཕུལ་ཕུང་ངེ་བ་མ་ཡིན་པ། his belly does not
 bulge 38. ཉེ་བ་ཟབ་པ། his navel is deep 39. ཉེ་བ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འབྱེལ་
 བ། his navel winds to the right 40. ཀྱན་ནས་མཛེས་པ། he is
 perfectly handsome 41. ཀྱན་ཏུ་སྦྱོད་པ་གཙང་བ། his habits are clean
 42. སྐྱ་ལ་སྒྲིབ་སྒྲགས་སྒྲག་མེད་པ། his body is free of moles and
 discolouration 43. ཕུག་ཤིང་བལ་ལྟར་འངམ་པ། his hands are soft as
 cotton wool 44. ཕུག་གི་རི་མོར་མདངས་ཡོད་པ། the lines of his palms
 are clear 45. ཕུག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ། the lines of his palms are deep 46.
 ཕུག་གི་རི་མོ་རིང་བ། the lines of his palms are long 47. ཞལ་ཏུ་ཅང་མི་

རིང་བ། his face is not too long 48. མཚུ་བེམ་པ་ལྷ་ར་དམར་བ། his lips
 are red like copper 49. ལྷལ་ས་མཉེན་པ། his tongue is pliant 50.
 ལྷལ་ས་སྒྲ་བ་པ། his tongue is thin 51. ལྷལ་ས་དམར་བ། his tongue is red
 52. བསྐང་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་ལྷན་པ། his voice is like thunder 53. བསྐང་སྙན་
 ཅིང་འཇམ་པ། his voice is sweet and gentle 54. མཆེ་བ་རྒྱུམ་པ། his
 teeth are round 55. མཆེ་བ་རྩོ་བ། his teeth are sharp 56. མཆེ་བ་དཀར་
 བ། his teeth are white 57. མཆེ་བ་མཉམ་པ། his teeth are even 58.
 མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་ལྗེས་པ། his teeth are tapered 59. བང་ས་མཐོ་བ། his nose
 is prominent 60. བང་ས་གཙང་བ། his nose is clean 61. སྤྲོན་ཡངས་པ།
 his eyes are clear and wide 62. ཇི་མ་སྤྲུག་པ། his eyelashes are
 thick 63. སྤྲོན་དཀར་ནག་འབྱེད་ཅིང་པད་མའི་འདབ་མ་ལྷ་ར་རངས་པ། the black
 and white parts of his eyes are well-defined and are like lotus
 petals 64. སྤྲོན་ཚུགས་རིང་བ། his eyebrows are long 65. སྤྲོན་མ་འཇམ་
 པ། his eyebrows are smooth 66. སྤྲོན་མ་སྒྱུམ་པ། his eyebrows are
 soft 67. སྤྲོན་མའི་སྤྱ་མཉམ་པ། his eyebrows are evenly haired 68.
 དུམ་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ། his hands are long and extended 69. སྙན་མཉམ་པ།
 his ears are of equal size 70. སྙན་གྱི་དབང་པོ་མ་ཉམས་པ། his ear
 sense power is perfect 71. དཔྱལ་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པ། his forehead
 is well-formed and well-defined 72. དཔྱལ་བ་འབྱེས་ཆེ་བ། his
 forehead is broad 73. དབྱ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། his head is very large 74.
 དབྱ་སྒྲ་བུང་བ་ལྷ་ར་གནག་པ། his hair is as black as a bumble bee 75.
 དབྱ་སྒྲ་སྤྲུག་པ། his hair is thick 76. དབྱ་སྒྲ་འཇམ་པ། his hair is soft 77.
 དབྱ་སྒྲ་མ་འཇིངས་པ། his hair is untangled 78. དབྱ་སྒྲ་མི་གཤོར་བ། his
 hair is not unruly 79. དབྱ་སྒྲ་བི་ཞིམ་པ། his hair is fragrant 80. དུམ་
 ཞབས་དཔལ་མེད་དང་བགྱིས་དང་གཡང་བྱང་འབྱེལ་བ། his hands and feet are
 marked with auspicious emblems such as the Śrīvasta a...
 Svastika.

དཔེའི་སྒྲུ་མ།

Upamā māyā/ The exemplary illusion. The magical creation
 of the conjurers such as elephants and others.

དཔེའི་འོད་གསལ།

Upamā prabhāsvara/ The exemplary clear light mind. A

completion stage practice of tantra in which the energy-wind is integrated into the central energy channel at the heart-centre and the subtle mind is brought to a manifest level for the elimination of delusions.

དཔྱད་སྒྲུབ།

Vicāra bhāvanā/ Analytical meditation. Meditation of checking or reviewing the topic through applying analysis.

དཔྱད་པ་གསུམ།

The three-fold analysis; the three criteria for validating a phenomenon. 1. མཐོང་བ་མངོན་འགྱུར་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གནོད་པ་མེད་པ། obvious things are not contradicted by valid bare perception 2. ཅུང་ཟད་མྱོག་གྱུར་ལ་ཇིས་དཔག་ཆད་མས་གནོད་པ་མེད་པ། slightly obscure things are not contradicted by valid inference based on the force of evidence 3. གེན་ཏུ་མྱོག་གྱུར་ལ་ལུང་ཆད་མས་གནོད་པ་མེད་པ། extremely obscure things are not contradicted by valid inference based on scriptural authority.

དཔྱད་གསུམ་དག་པའི་ལུང་།

A citation pure of the three-fold analysis. A citation in Buddhist teachings and practice qualified by the three-fold analysis (see dpad-pa gsum, above).

དམྱུང་པ་པ།

Mīmāṃsaka school of thought. A Hindu school of philosophy, which considers Vedāntic teachings as self-originated and ultimate, and asserts that the self is permanent, partless and a substantially existent consciousness. They deny the existence of the omniscient mind and true speech, and also assert that there is no liberation which is the cessation of defilement, since the defilements are an intrinsic part of the mind. However, they assert that a person can attain Brahmahood through the practice of sacrifice.

ཐང་ལྷང་།

Pāyantika/ Abandoning downfalls. A class of monk's transgression of vows that can be confessed in the presence of the Sangha community through abandoning the causal object of the downfall.

ཐང་པ་ཟུང་འཇུག་

The unity of abandonment; the union of the pure illusory body and the abandonment of deluded obscurations to liberation; the state of unity of a trainee.

ཐང་བྱ་ཅིག་ཅར་ག།

He who abandons the obstacles simultaneously.

ཐང་བྱ་ཡན་ལག་བརྒྱ།

The ten limbs of abandonment; the ten abandonments (see dge-tshul-gyi spang-bya yan-lag bcu).

ཐང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ།

He who abandons the obstacles serially.

ཐངས་པ་བྱད་པར་གསུམ་ལྟ།

The three exalted abandonments; the three qualities of abandonment exclusive to Buddhas. 1. ལེགས་པར་ཐངས་པ། excellent abandonment 2. སྒར་མི་ལྷོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐངས་པ། irreversible abandonment 3. མ་ལུས་པར་ཐངས་པ། complete abandonment.

ཐོ་མག་དབྱངས་གསུམ།

Demotion, pleasing and expulsion. The monastic rules for confessing a transgression of the 'remainder' category of vows by accepting the demotion of ranks, by offering services to the monk community which pleases them, or by accepting expulsion from the community.

སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་རིག་པ།

The moral discipline of seven-fold abandonments and their auxiliaries. A moral discipline primarily requiring the abandonment of the three non-virtues of body (see *mi-dge-ba bcu*, 1-3), and the four non-virtues of speech (see *mi-gde-ba bcu*, 4-7) and other minor misdeeds such as abandoning taking intoxicants.

སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་རིག་པ།

Pratibhāna pratisaṃvit/ Specific understanding of confidence. A skillful way of a Bodhisattva's training of redressing their doubts through listening to dharma discourses and passing the transmission to others with tireless effort.

སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་རིག་པ།

Object for overcoming obsession. One of the four objects of calm abiding meditation (see *zhi-gnas-kyi dmigs-pa bzhi*), e.g. one who is obsessed with lust must take ugliness as its object of antidote for developing calm abiding meditation.

སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་རིག་པ།

Pañca cakṣu/ The five eyes; the five eyes possessed by Buddhas. 1. ལྷནི་སྤྱོད་པ་ divya cakṣu/ divine eye 2. ལྷནི་སྤྱོད་པ་ carma cakṣu/ fleshy eye 3. ལྷནི་སྤྱོད་པ་ prajñā cakṣu/ wisdom eye 4. ལྷནི་སྤྱོད་པ་ dharma cakṣu/ dharma eye 5. ལྷནི་སྤྱོད་པ་ jñāna cakṣu/ primordial wisdom eye.

སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་རིག་པ།

Collective karma; common karma, e.g. karma of a society or locality.

སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡང་དག་རིག་པ།

Prakṛti/ The Fundamental Nature; the Universal Principle. The fundamental principle as asserted by the Sāṃkhya school

of Hindu philosophy, which is permanent, pervasive over all animate and inanimate objects, is the creator of all activities and is an undifferentiable unit.

སྤྱི་མཚན།

Sāmānya lakṣaṇa/ Generally characterized phenomena. Phenomena that are ultimately unable to perform a function, e.g. space.

སྤྱི་བཞི།

The four types of generality. 1. ཚལས་སྤྱི། saṃgraha sāmānya/ collective generality 2. རེགས་སྤྱི། gotra sāmānya/ categorical generality 3. རོན་སྤྱི། artha sāmānya/ meaning generality 4. ལྷ་སྤྱི། śabda sāmānya/ sound generality.

སྤྱིད་རྒྱུད།

Cārya Tantra; Performance Tantra. The second of the four classes of tantras, stressing the importance of a balanced approach in both the external rites and internal mental activity.

སྤྱིད་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་ཆེག་བརྩ་བཞི།

The fourteen commitments related to performance tantra. 1-10. མི་དགེ་བ་བརྩ་སྤོང་བ། The abandonment of the ten non-virtues (see mi-ba bcu), 11. དམ་པའི་ཆོས་མི་གཏོང་བ། not to abandon the sublime Dharma 12. བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཏོང་བ། not giving up the mind of enlightenment 13. སེར་སྒྲུས་མི་གཏོང་བ། not abandoning practicing giving due to miserliness 14. སེམས་ཅན་ལ་གནོད་མི་བྱེད་པ། not harming other sentient beings.

སྤྱིད་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་བྱུག

Ṣaḍ cārya tantra abhiṣekhāḥ/ The six initiations of performance tantra. 1. མེ་རྟོག་ཕྱིང་དབང་། initiation of flower garland 2. ཆུའི་དབང་། water initiation 3. ཅོད་པར་གྱི་དབང་། crown

initiation 4. རྡོ་རྗེའི་དབང་། vajra initiation 5. རྩིལ་བུའི་དབང་། bell initiation 6. མིང་གི་དབང་། name initiation.

སྟོད་རྒྱུད་རིགས་གསུམ།

Tri cārya tantra gotrāḥ/ The three families of performance tantra. A. 1. དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། the Tathāgata family 2. ཡན་མའི་རིགས། the lotus family 3. རྡོ་རྗེའི་རིགས། the vajra family. B. That of སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རིགས། Buddha's body, speech and mind.

སྟོད་འཇུག་ =

A Guide to the Bodhisattva's Way of Life (bodhisattvacāryāvatāra). A fundamental text of Mahāyāna composed by Ācārya Śāntideva during the eighth century, in which a Bodhisattva's conduct is explained.

སྟོད་པ་ལྔ་མ་བཞི།

The four activities. A. 1. འགྲོ་བ། going 2. འཆག་པ། walking 3. ཉལ་བ། sleeping 4. འདུག་པ། waking. B. 1. ཀུན་བཟང་སྟོད་པ། all-good behaviour 2. གསང་བའི་སྟོད་པ། secret behaviour 3. འདུ་འཛིའི་སྟོད་པ། behaviour in a crowd 4. ཕུག་ཆེན་གྱི་སྟོད་པ། the mahāmudrā behaviour.

སྟོད་པའི་སྒྲ་བཞི།

The doors of activity in performance tantra. 1. འཇུག་པའི་སྟོད་པ། activity of entering into practice 2. སྦྱར་བའི་སྟོད་པ། activity of application 3. སྐྱབ་པའི་སྟོད་པ། activity of the actual stage of practice 4. བྱུང་བའི་སྟོད་པ། activity of accomplishment.

སྟེན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Meghopamacittotpāda/ Cloud-like Bodhicitta. The mind of enlightenment associated with skillful means within the continuum of a Nirmāṇakāya Buddha.

སྟུལ་སྐྱ་གསུམ།

The three emanation bodies of a Buddha. 1. བཅོ་བླ་སྟུལ་སྐྱ། śilpa

nirmāṇakāya/ artisan emanation 2. རྩེ་བ་སྤྲལ་སྒྲི། janma
nirmāṇakāya/ miscellaneous emanation 3. མཚོག་གི་སྤྲལ་སྒྲི།
uttama nirmāṇakāya/ supreme emanation.

སྤྲལ་པའི་འཁོར་ལོ།

Nirmāṇacakra/ The wheel of emanation; the channel-wheel
located at the navel.

སྤྲལ་པའི་སྤྲུ་སྒྲིགས་པ།

A non-Buddhist by emanation. Buddhas and Bodhisattvas
who have chosen to emanate as teachers of non-Buddhist
philosophy in order to lead those beings not yet ripened to
progress on the higher states of realizations.

སྤྲལ་ལམ་གསུམ།

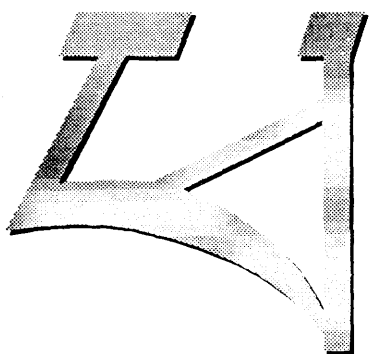
The three paths of manifestation; the three paths of emanation
(see A. of rnam-thar brgyad).

ཐྲོས་པའི་མཐའ་བརྒྱུད།

The eight extremes; the eight extreme views. 1. རྩེ་མཐའ།
production 2. འགག་མཐའ། cessation 3. ཏྲག་མཐའ། eternalism 4.
ཆད་མཐའ། nihilism 5. འགྲོ་མཐའ། going 6. འོང་མཐའ། coming 7.
གཅིག་ཡིན་པའི་མཐའ། one 8. ཐ་དད་པའི་མཐའ། different.

ཐྲོས་བྲལ་བརྒྱུད།

The lack of eight extremes. The extremes to be abandoned
while establishing the view of Prāsangika Mādhyamika. Lack
of inherently existent birth and so on (see spros-pa'i mtha'-
brgyad, above).

ཕ་བྱུང།

Pitr tantra/ Father Tantra. The highest class of tantra in which the primary focus is the development of an illusory body, e.g. Guhyasamāja tantra.

ཕ་ཆོས།

The father Dharma; also called the teachings of the father of the Kadam tradition, compiled by the father of the Kadampa tradition, Dromtonpa. This collection of teachings includes his questions to Atiśa and the latter's replies on many essential doctrinal points, and a short biography of Atiśa and the guru lineage of the Kadampa's sixteen drops (thig-le bcu drug) transmission.

ཕ་ཆོས་བྱ་ཆོས།

The father and son dharma (see pha-chos, above and bu-chos) of the Kadampa tradition.

ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱུ

Daśa pāramitā/ The ten perfections. 1-6. The six perfections (see phar-rol-tu phyin-pa drug, below). 7. ཐབས་ཀྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། upāya pāramitā/ perfection of means 8. རྣོན་ལམ་གྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། pranidhāna pāramitā/ perfection of aspirational prayers 9. རྣོན་པོ་ཀྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། bala pāramitā/ perfection of power 10. ལེ་གེས་ཀྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། jñāna pāramitā/ perfection of primordial wisdom.

ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ་དྲུག

Ṣaḍ pāramitāḥ/ The six perfections. 1. སྤྱིན་པའི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། dāna pāramitā/ perfection of giving 2. རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། śīla pāramitā/ perfection of morality 3. བཟོད་པའི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། kṣānti pāramitā/ perfection of patience 4. བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། vīrya pāramitā/ perfection of effort 5. བསམ་གཏན་གྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། dhyāna pāramitā/ perfection of concentration 6. གེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པ། prajñā pāramitā/ perfection of wisdom.

ཡ་རྩ་དྲུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དྲུག

Ṣaḍ pāramitā pratipakṣāḥ/ The six opponents to the six perfections. 1. མེར་སྒྲ། matsava/ miserliness 2. རྒྱལ་འཆལ། duḥśīla/ corrupt morality 3. ཞེ་སྒྲང། krodha/ hatred 4. ལེ་ལོ། alasa/ laziness 5. རྣམ་གཡེང། vīkṣapana/ mental wandering 6. གེས་རབ་འཆལ། duḥprajñā/ corrupt wisdom.

ཡ་ལས་ཐོབ་པའི་མཛོད་གསུམ།

The three treasures obtained from the father; the three constituents obtained from father. 1. རླུག། regenerative fluid 2. ཀླང། marrow 3. རྩ་ལ། bone.

ཕག་གུ་བཀའ་བརྒྱུད།

The Phagdru Kagyud Order. One of the divisions of the Kagyud order of Tibetan Buddhism founded by Phagmo Drupa (1110-1170), the chief disciple of Gampopa. He

mastered the art of writing and painting without being taught. His eight disciples founded the eight sub-sects of the Kagyud.

ཕན་ཚུན་ཐ་དང་།

Mutually exclusive things.

as to consented

2200

ཕན་ཚུན་སྤང་འགུལ།

Mutually exclusive contradictions; mutually exclusive dichotomy, e.g. permanence and impermanence, or hot and cold.

ཕམ་པ་བརྒྱད།

Aṣṭa parājikā dharmāḥ/ The eight moral defeats; the eight root transgressions of a fully ordained nun, Bhikṣuṇī. 1-4. the four moral defeats (see pham-pa bzhi) of a Bhikṣu 5. སྐྱེས་པ་ལ་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ལུས་འཁྲུང་ཅིང་རེག་པ། touching and embracing a man with lust 6. སྐྱེས་པ་ལ་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ལུས་གན་རྒྱལ་དུ་བཀན་པ། throwing a man down overwhelmed with lust 7. ཟླ་མོར་ཕམ་པ་བྱུང་བ་གཤམ་བཞིན་དུ་འཆབ་པ། knowingly concealing moral defeat of a fellow nun 8. དགེ་སྲོང་འགའ་ཞིག་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་ནས་ཕྱང་བ་ལ་སྒྲར་ཡང་འགྱུད་པའི་སེམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་གསོལ་བ་དེ་ཉིད་ལུས་ངག་གི་སྒྲོ་ནས་ཟློག་པར་བྱེད་པ། ignoring the forgiveness sought by Bhikṣus through physical and verbal gestures for their expulsion from the monastery.

ଧର୍ମ'ପ'ରକ୍ଷା'ବଚନ।

The concealed moral defeats. Concealment of any of the four root transgressions by an ordained monk.

ଧର୍ମ'ପ'ସନ୍ତି।

11 THOMAS C. BRIDGES A 5

Catvāri parājikā dharmāḥ/ The four moral defeats; the four root transgressions of a monk, the committing of any would lead to losing the status of a being a monk. 1. མི་བསད་པ། manuṣyabadha/ killing a human 2. མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། adattādāna/ taking what is not given 3. མི་ཚངས་པར་སྦྱོང་པ། abrahmacārya/ indulging in sexual misconduct 4. མི་ཚེས་སྤྱོད་པ།

uttaramanuṣya dharma pralāpa/ lying about one's attainment of suprahuman dharmas.

ཡུང་པོ་དྲུག་པ།

Pāramitā yāna/ The Perfection Vehicle. The Bodhisattva vehicle as taught in the sūtras known as the causal vehicle (rgyu'i-the-g-pa) in contrast to the mantrayāna vehicle known as the resultant vehicle.

ཡུང་པོ་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ།

Ṣaḍ pāramitā vṛttiprasthāna pratipatti/ Achievement through engagement in the six perfections; the Bodhisattva paths encompassing the practice of the six perfections.

ཡལ་ཆེན་པའི་སྤེལ།

Mahāsaṃgikā school. One of the four principal schools of the Hīnayāna tradition whose direct teacher is Kāśyapa (see dge-'dun phal-po che'i sde-pa lnga).

ཡུགས་ཚོར་བརྒྱ།

The ten innermost jewels of the Kadampa tradition (see bka'-gdams phugs-nor bcu).

ཡུང་པོ་ལྔ།

Pañca skandhāḥ/ The five aggregates. 1. རུཔ་སྐྱེ་ཡུང་པོ། rūpa skandha/ aggregate of form 2. ཚོར་བའི་ཡུང་པོ། vedanā skandha/ aggregate of feeling 3. འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཡུང་པོ། saṃjñā skandha/ aggregate of perception 4. འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡུང་པོ། saṃskāra skandha/ aggregate of compositional factors 5. རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུང་པོ། vijñāna skandha/ aggregate of consciousness.

ཡུང་པོ་དྲུག་

Ṣaḍ skandhāḥ/ The six aggregates 1-5. The five aggregates (see phung-po lnga, above) 6. ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུང་པོ། jñāna skandha/ the aggregate of primordial wisdom.

ཕུང་པོ་གསུམ་པ།

The Three Heaps. A. ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ། ཕུང་བཤགས། The sūtra of confession: 1. གྲིབ་པ་བཤགས་པ། the practice of confessing non-virtues 2. རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། the practice of rejoicing 3. དགེ་བ་བརྗོད་པ། the practice of dedication. B. 1. གྲིབ་པ་བཤགས་པ། confessing non-virtues 2. རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། rejoicing at the virtues 3. ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བ། turning the wheel of doctrine.

ཕུན་ཆོགས་ལྔ།

The five excellences. A. 1. ཆོས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། dharma saṃpanna/ excellent Dharma 2. དུས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། kāla saṃpanna/ excellent period 3. གྲོན་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། śāstra saṃpanna/ excellent teacher 4. གནས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། sthāna saṃpanna/ excellent abode 5. འཁོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། pariṣad saṃpanna/ excellent retinue. B. 1. སྐུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། kāya saṃpanna/ perfect body with the major and minor marks 2. སྤངས་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། prahāṇa pratīta saṃpanna/ perfect abandonments and accomplishments 3. འཁོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། pariṣada saṃpanna/ perfect retinue 4. ཁྱིམ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། kṣetra saṃpanna/ perfect field created from the wisdom of self-awareness 5. སྤྱུལ་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། nir māṇa saṃpanna/ perfect emanation of wisdom and body.

ཕུན་ཆོགས་ལྔ་བཞི།

The four excellences. A. འཛིག་རྟེན་པའི་ཕུན་ཆོགས་ལྔ་བཞི། The four worldly excellences: 1. ཆོས། Dharma 2. རྒྱུ་། wealth 3. འདོད་པ། wishes 4. ཐར་པ། liberation. B. འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕུན་ཆོགས་ལྔ་བཞི། The four transworldly excellences: 1. སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་དར་བ། flourishing of the Buddha Dharma 2. རྒྱུ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་པ། possessing riches and wealth 3. འདོད་ཡོན་ལྡན་སྤྱོད་པ། enjoying the five sensual objects (see 'dod-yon lnga) 4. ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐུང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པ། attainment of the state of liberation following Dharma practices.

ཕུན་ཚྭ་གས་གསུམ་ལྟན།

The triple excellences; the three primary requirements for a person going to receive monk vows. 1. བང་ལ་ཐྲུམ་པ་སྤང་པའི་ཡུལ་མཁན་སྟོན། the presence of an abbot and assistant abbots from whom the vows are to be received 2. བང་གིས་ཐྲུམ་འདོག་པར་བྱེད་པའི་ཚྭ་གས་ the full-fledged ritual ceremony through which the vows are to be received 3. བང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གནས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ། the perfect motivation to receive the vows.

ཕུན་སྲུམ་ཚྭ་གས་པ་གསུམ།

A. The three excellences. 1. ཕུ་ཕུན་སྲུམ་ཚྭ་གས་པ། excellent cause 2. འབྲས་བུ་ཕུན་སྲུམ་ཚྭ་གས་པ། excellent fruit 3. ཡན་འདོགས་པ་ཕུན་སྲུམ་ཚྭ་གས་པ། excellent benefit B. The three perfect accomplishments. 1. རང་དོན་ཕུན་ཚྭ་གས། accomplishment of one's goals 2. གཞན་དོན་ཕུན་ཚྭ་གས། accomplishment of others' goals 3. དོན་གཉིས་སྒྲུ་པའི་ཐབས་ཕུན་ཚྭ་གས། accomplishment of the means for achieving both goals.

ཕྱ་གཅོད།

The Male Ritual of Cutting-Off. The transmission of the cutting-off ritual (gcod), of severing the ego, directly handed down from Phadampa Sangye to Yarlung Lama Sonam and his disciples.

ཕྱ་ཅལ་སྒྲ་དག།

The nine skills of a man; nine dexterities of manhood. A. ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཅལ་གསུམ་རེ་སྟེ་དག། The three each of body speech and mind. B. According to another tradition these are: 1. བཏམ། oratorship 2. ཡི་ཐེ། writing 3. ཅིས། calculation 4. མདའ། archery 5. རྒྱ། weight lifting 6. མཚོངས། jumping 7. བར། running 8. རྒྱལ། swimming 9. ཐུ། stick-games.

ཕ་ལི་བ།

Śāta/ Evenly shaped. The perfect and refined shape of a thing.

ལྷ་ལི་བ་མ་ཡིན་པ།

Viśāta/ Unevenly shaped. The imperfect and unrefined shape of a thing.

ཕུག་གྱ།

Mudrā/ A. Hand gestures (mudrā) B. Official or non-official seal.

ཕུག་གྱ་ཆེན་པོ།

Mahāmudrā; the Great Seal. The great seal of emptiness; an exalted meditation on the nature of mind, particularly associated with the Kagyud order of Tibetan Buddhism.

ཕུག་གྱ་མ།

The consort. Wife of an accomplished Lama.

ཕུག་གྱ་དྲུག་

A. The six symbolic ornaments. Costumes associated with tantric deities and yoginis, made of bones representing the six perfections. 1. རྫོང་པ། jewels 2. ལག་པ་དྲུག་ bracelets 3. རྩ་ཆ། ear rings 4. སྐྱ་རག་ belt 5. འཁོར་ལོ། wheel 6. ཐལ་བ། funerary ashes.

B. The six sacred articles obtained from heaven during the reign of the Tibetan King, Lha Tho-Tho-Ri Nyan-Tsen. 1. མདོ་སྡེ་སྡེ་ཕུག་གྱ། the sūtra *sPang-skong phyag-rgya* 2. མདོ་སྡེ་བ་མ་རྟོག་ the sūtra *Za-ma-tog* 3. བསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན། a golden stūpa 4. བཟུང་མཆོད་རྟེན། a turquoise stūpa 5. ལྷ་དཔེ་ཕུག་གྱ། a mudrā of woven pearl-net 6. ཅིན་མཆོད་རྟེན་སྐྱ་པོ་ལ། wish-fulfilling pot.

ཕུག་གྱ་བཞི།

The four seals; the four principles of meditation according to the yoga tantra tradition. 1. ལས་ཀྱི་ཕུག་གྱ། karma mudrā/ seal of activity 2. དམ་ཆེན་ཕུག་གྱ། samaya mudrā/ seal of pledge 3. ཆོས་ཀྱི་ཕུག་གྱ། dharma mudrā/ seal of doctrine 4. སྤང་པའི་ཕུག་གྱ། śūnyatā mudrā/ seal of emptiness or great seal.

ཕུག་བྱེ་ལྷ།

The Mudrā deity. One of the six kinds of deities within action tantra, involving visualizing implements such as a vajra, wheel etc., at the heart and sealing it with the commitment related to the concerned deity.

ཕུག་ཆེན་གཤུ་མ།

The Amulet Box tradition of Mahāmudrā. The Mahāmudrā transmission of the realization of the clear light mind, through meditation on the inseparability of bliss and emptiness, being likened to the two clasped sides of an amulet box.

ཕུག་ཆེན་རྣལ་འབྱེད་བཞི།

The four mahāmudrā yogas. 1. ཅེ་གཅིག་མའི་རྣལ་འབྱེད། the yoga of single-pointed concentration on the nature of mind 2. སྤྱོད་པའུ་རྣལ་འབྱེད། the yoga of realizing the mind as being free from conceptual elaboration 3. རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱེད། the yoga of realizing the sameness of the appearance and mind 4. སྒྲུ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད། the yoga of no more meditation.

ཕུག་ཆེན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྤྱུང་།

Sahaja mahāmudrā prayoga/ The Mahāmudrā of simultaneous arising and merging. A Mahāmudrā lineage of practice taught by Gampopa for practitioners of the initial level in order that they gradually realize the beginningless, inseparable nature of the mind and finally attain the Truth Body of a Buddha.

ཕུག་ན་རྩོམ།

Vajrapāṇi; the Vajra Holder. A Bodhisattva who embodies the might and power of all the Buddhas.

ཕུག་མཚན།

Mudrā/ A. Emblems, implements and hand gestures of a deity.
B. Signs and marks.

ཕྱི་སྒྲིག་བཞི།

The four outer offering goddesses inside the maṇḍala. 1. སྒྲིག་མ། goddess with pleasing gesture 2. ཕྱེང་བ་མ། goddess holding garland 3. སྒྲུ་མ། goddess of song 4. བརྩ་མ། goddess of dance.

ཕྱི་ལོ།

The defender, the opponent. The respondent in a debate who defends his or her position.

ཕྱི་རྒྱུད་སྒྲིག་གསུམ།

The three outer tantras. According to the Nyingma tradition the Kriyā (action) tantra was taught by Buddha Śākyamuni himself and the Upayoga (performance) tantra and Yoga (union) tantra were taught by Buddha Vairocana.

ཕྱི་རྒྱུད།

The entrance from outside; the process of initiation of the disciples entering from outside the curtain of the maṇḍala. This involves having made requests to the master, placing the disciple at the eastern gate of the maṇḍala, bestowal of the common and uncommon vows and enquiring about their Buddha family and aspiration, generating the all-encompassing yogic mind and binding the disciples to the oath of secrecy.

ཕྱི་སྒྲིང་པ་ཉིད།

Bahirdhā śūnyatā/ The emptiness of external objects. One of the sixteen emptinesses (see stong-pa nyid bcu-drug); the lack of inherent existence of non-sentient phenomena, such as the four external elements, object of perception, etc. . .

ཕྱི་དོན།

External phenomena. The assertion that form, i.e. the five objects of sensory consciousness, and the cognizing sensory

consciousness are not substantially the same, but exist separately and have a special causal relationship. This is an assertion of the two lower schools of Buddhist tenets, as well as of the Prāsangika Mādhyamika school.

ཕྱི་དོན་བཅས་པ།

External matter. For instance rocks and earth.

ཕྱི་ནང་སྒྲིང་པ་ཉིད།

Adhyānta bahirdhā śūnyatā/ The emptiness of external and internal objects. One of the sixteen types of emptinesses (see stong-pa nyid bcu-drug); the lack of inherent existence of objects pervaded by consciousness, such as the six faculties, six consciousnesses and the internal organs.

ཕྱི་ཕན་པའི་དབང་བཅུ།

The ten beneficial outer initiations. The initiations that are the gateway to entering the mahāyoga tantra teachings in the Nyingma tradition. 1. སྤྱིང་པོ་ལྔའི་དབང། The initiations of the five essences (see snying-po lnga) 2. དབྱ་རྒྱན་གྱི་དབང། initiation of the head-dress 3. བུམ་པའི་དབང། vase initiation 4. ཙོང་པན་གྱི་དབང། crown initiation 5. བྲིང་བའི་དབང། garland initiation 6. ཁོ་ཆའི་དབང། armour initiation 7. རྒྱལ་མཚན་གྱི་དབང། initiation of the victory banner 8. བདུགས་ཀྱི་དབང། initiation of the umbrella 9. ཕུག་རྒྱའི་དབང། initiation of the mudrā 10. བཟའ་བདུང་གི་དབང། initiation of food and drinks.

ཕྱི་རྒྱལ་པ།

An outsider; a non-Buddhist. Those who belong to a faith other than Buddhism.

ཕྱི་ན་ཅི་ལྟོག་བཞི།

The four misapprehensions; the four wrong thoughts. 1. མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པ། to apprehend what is impure as pure 2. བདག་མེད་པ་ལ་བདག་དུ་འཛིན་པ། to apprehend what is selfless as

having a self 3. ལྷན་པ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ། to apprehend what is miserable as happiness 4. མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ། to apprehend what is impermanent as permanent.

ཕྱིན་དྲུག་གི་བྱང་ཆོས་བཞི།

The four qualities of the six perfections (see pha-rol-tu phyin-pa drug). 1. ཡར་ཕྱིན་རང་རང་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བ། non-association with their respective opponents (see pha-rol-tu phyin-pa'i mi-mthun-phyogs drug) 2. ཐོགས་འཁོར་སྤུམ་མི་རྟག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ། conjoined with the wisdom of the purity of the three circles (see 'khor-gsum) as their favourable condition 3. བྱིད་ལས་གཞན་གྱི་འདོད་དོན་རྫོགས་པར་བྱིད་པ། fulfilling others' wishes as their function 4. འབྲས་བྱ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་སྒྲིན་པར་བྱིད་པ། ripening of the fruits as their results.

ཕྱིའི་དཀར་པོ་གསུམ།

The three external white substances. 1. འོ་མ། ksīra/ milk 2. རྩ་ dadhi/ curd 3. མས། ghr̥ta/ butter.

ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི།

The four external maṇḍalas. 1. རྩལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། coloured powder maṇḍala 2. རས་བྲིས་དཀྱིལ་འཁོར། maṇḍalas painted on cloth 3. བསམ་གཏན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། concentration maṇḍala 4. ལུས་དཀྱིལ། body maṇḍala.

ཕྱིའི་སྒྲི་མཆིད་དྲུག་

The six outer sources of perception (see yul-drug).

ཕྱིའི་ཁམས་དྲུག་

Ṣaḍ bahirdhā dhātavaḥ/ The six outer sensory spheres (see khamṣ bco-brgyad, A).

ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ།

The outer dependent arising; the working of the nature; the

ཕྱི་ཁྱིེ་ཉིད་བཅུ།

The ten external qualities of a Vajrācārya. 1. དཀྱིལ་ལྟོར་འབྲི་བ་ལ་མཁས་པ། skilled in the art of drawing mandālas and meditating upon them 2. དང་པོ་སྦྱར་བ་སྟོན་གྱི་ཉིད་ངེ་འཛིན་ལ་མཁས་པ། skilled in performing the preliminary practices such as maintaining concentration 3. ལྷ་ལ་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཕུག་རྒྱ་ལ་མཁས་པ། skilled in performing mudrās or hand gestures 4. སྒྲངས་སྒྲབས་ལ་མཁས་པ། skilled in positioning the body 5. འདུག་སྒྲངས་སྟོན་ལ་མཁས་པ། skilled in maintaining various sitting positions 6. བརྒྱས་བཞེད་ལ་མཁས་པ། skilled in mantra recitation 7. སྦྱེན་སྦྱིག་ལ་མཁས་པ། skilled in performing fire-rituals 8. མཚན་པའི་ཆོ་ག་སྟོན་ལ་མཁས་པ། skilled in performing offering rituals 9. ལས་ལ་སྦྱར་བ་ལ་མཁས་པ། skilled in performing practical ritual arts 10. བཞེགས་གསོལ་དང་སྦྱར་བ་སྦྱོར་བའི་ལས་ལ་མཁས་པ། skilled in bidding farewell to the deities and withdrawing them into the heart, etc.

ཕྱི་ཁྱིེ་ཕུག་རྒྱ།

Bahirdhā mudrā/ External mudrā; external seal; a tantric consort; a gesture.

ཕྱི་ཁྱིེ་ཡོངས་འཛིན།

External tutor. The living Guru other than oneself.

ཕྱི་རྩེ་བཅོས།

Pratikriyā/ Restoration of vows. Restoration of transgressed vows through a confession ceremony.

ཕྱི་རྩེ་མི་འོང་བ་བཅུ།

Ten never-returns. 1. ཕྱི་རྩེ་མི་འོང་བྱུགས་པ། the enterer into never-returned 2. བར་དོར་འདེའ་བ། the never-returned who attains liberation in the intermediate state 3. སྦྱིས་ནས་འདེའ་བ། the never-returned who attains liberation as soon as he is born 4. འཕར་བ་གསུམ། the three never-returns of the leap-over 5. མཐོང་ཆོས་ཞི་བ། the never-returned who attains liberation in the same life-time

6. ལུས་མངོན་ཕྱིད། the never-returner who attains liberation with the cessation of his body.

ཕྱིར་མི་འོང་པའི་དགེ་འདུན་ལྔ་།

The five irreversible aspirants to virtue. The Bodhisattvas on the peak, forbearance, and supramundane levels of the path of preparation and the path of seeing and meditation.

ཕྱིར་འོང་།

Once-returner.

ཕྱོགས་སྟོང་བརྒྱད།

Aṣṭa digpālāḥ/ The eight directional protectors. 1. གར་དྲུ་དབང་པོ། Indra to the east 2. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Yama to the south 3. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Varuṇa to the west 4. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Yakṣa to the north 5. གར་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Agnideva to the south-east 6. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། to the south-west 7. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Vāyudeva to the north-west 8. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Indra to the north-east.

ཕྱོགས་སྟོང་བརྒྱ།

Daśa digpālāḥ/ The ten directional protectors. 1. གར་ལྷ་ལྷ། Indra 2. ལྷ་ལྷ་ལྷ། Yama 3. ལྷ་ལྷ་ལྷ། Varuṇa 4. ལྷ་ལྷ་ལྷ། Yakṣa 5. ལྷ་ལྷ། Agnideva 6. ལྷ་ལྷ། Rakṣasa 7. ལྷ་ལྷ། Vāyudeva 8. ལྷ་ལྷ། Bhūta 9. ལྷ་ལྷ། Brahma 10. ལྷ་ལྷ། Vanadevi.

ཕྱོགས་སྟོང་བཅུ་ལྔ་།

Pañcadaśa digpālāḥ/ The fifteen directional protectors. A. (see phyogs-skyong bcu, above 1-10.) 11. ལྷ་ལྷ། Upendra 12. ལྷ་ལྷ། Gaṇapati 13. ལྷ་ལྷ། Sūrya 14. ལྷ་ལྷ། Candra 15. ལྷ་ལྷ། Avirala. B. According to Guhyasamāja tantra, these are: 1. གར་དྲུ་དྲུ་དྲུ་དྲུ་ལྷ། Yellow Vajra Weapon to the east 2. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Black Vajra Illusion to his right 3. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Red Vajra Fire to the south-east 4. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Black Vajra Time to the south 5. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། Black Vajra Club to the south-west 6. ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ། White Vajra

ཕ་གྲུས་བཅུ་དང་ཉེར་བཅུ་དེ།

The hundred and twenty-eight delusions. The one hundred and twenty-eight delusions of the three realms, one hundred and twelve delusions to be abandoned on the path of seeing, and sixteen delusions to be abandoned on the path of meditation.

ཕ་གྲུས་བཅུ།

The ten delusions (see *mi-dge-ba bcu*).

ཕ་གྲུས་དུག།

The six delusions (see *rtsa-nyon drug*).

ཕ་གྲུས་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར།

The yoga of subtle conceptions. The subtle conceptual yoga. A generation stage practice in the highest yoga tantra in which the objects of meditation are subtle.

ཕྱེང་བ།

Mālā/ A rosary. Common religious article used for counting prayers, mantras, etc., usually strung with 108 beads. Also means a garland; a row, e.g. of votive lamps.

འཕགས་པ།

Ārya/ A Noble Being. An exalted being; a superior. One who has attained the third path, the path of seeing, on which a person becomes a real *Saṅgha* refuge.

འཕགས་པ་ལྷ་སྒྲུབ།

Ārya Nāgārjuna. The pioneer of the *Mādhyamika* philosophy after Buddha *Śākyamuni*, who elucidated the subtlest profound view of emptiness.

འཕགས་པ་ཉེ་བར་འཁོར།

Ārya Upāli. A close disciple of Buddha *Śākyamuni*, and a

barber by caste and profession, who was renowned for his mastery of the Vinaya teachings. After Buddha Śākyamuni's passing away, he was responsible for reciting the Vinaya teachings at the first Buddhist council.

འཕགས་པ་འོད་སྤང་ཆེན་པོ།

Ārya Mahākāśyapa. A close disciple of Buddha Śākyamuni belonging to the Brahmin caste, he was the first patriarch or successor of the Buddha and was responsible for reciting the *Abhidharma* teachings at the first Buddhist council.

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི།

Catvāri ārya satyāni/ The four noble truths. 1. སྤུག་བསྐྱེད་པ་ duḥkha satya/ the truth of suffering 2. ཀླན་འབྱུང་བདེན་པ། samudaya satya/ the truth of the origin of suffering 3. འགོག་པའི་བདེན་པ། nirodha satya/ the truth of cessation 4. ལམ་གྱི་བདེན་པ། mārga satya/ the truth of the path.

འཕགས་པའི་ནོར་བདུན།

Sapta ārya dhanāni/ The seven riches of the Noble Beings; the Seven Jewels of the Āryas. 1. དད་པ། śraddha/ faith 2. ཚུལ་སྦྱིམས། śīla/ moral discipline 3. སྒྲུབ་པ། śruta/ hearing 4. བཏོང་བ། tyāga/ generosity 5. རྩོམ་ཤེས་པ། hrī/ a sense of shame 6. སྦྱོལ་ཡོད་པ། apatrāpya/ a dread of blame 7. ཤེས་རབ། prajñā/ wisdom.

འཕགས་པའི་རིགས་བཞི།

The four types of Āryas; the four types of ascetics. 1. ཆོས་ལོན་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ། one who is content with poor clothing 2. བསོད་སྦྱོམས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ། one who is contented with meagre alms 3. བཞག་མལ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ། one who is content with a poor dwelling 4. སྤྱོད་བསྦྱོམ་པ་ལ་དགའ་བ། one who takes joy in ascetic practices.

འཕགས་པའི་གསང་བ་གསུམ།

The three secret ways of the Āryas. 1. སྤྱོད་ཐམས་ཅད་གཞལ་ཡས་ཁང་།

དང་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལྟེ་རྣམ་རྟེན་ལྟུ། viewing the environment as the divine abode and all sentient beings as divine manifestations 2. ལྟེ་ཐམས་ཅད་གཟུངས་སྒྲགས་དང་གདམས་ངག་དུ་འབྱེད་ལ། taking all sounds as being mantras or teachings of the Buddha 3. རྟེ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་སྤང་པར་ལྟུ། viewing all phenomena as being empty of true existence from beginningless time.

འཕགས་པ་ལྟུ།

Āryadeva. A direct disciple of Nāgārjuna who defeated the famous Tirthika teacher Aśvaghoṣa, a highly regarded scholar, in an open debate. Author of the *Four Hundred Stanzas*.

འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད།

Āryaṣṭāṅga mārga/ The eight-fold Noble Path. 1. ཡང་དག་པའི་ལྟུ། saṃyakdr̥ṣṭi/ right view 2. ཡང་དག་པའི་དྲྀག་པ། saṃyaksamkalpa/ right thought 3. ཡང་དག་པའི་ངག་ saṃyagvāk/ right speech 4. ཡང་དག་པའི་རྩལ་ལ། saṃyag vyāyāma/ right effort 5. ཡང་དག་པའི་འཚོ་ལ། saṃyagājīva/ right livelihood 6. ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། saṃyaksmṛti/ right mindfulness 7. ཡང་དག་པའི་དྲིང་ངེ་འཛིན། saṃyaksamādhi/ right concentration 8. ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐུལ། saṃyakkarmānta/ right action.

འཕངས་པའི་ཡན་ལག་

The projected results; the four propelled fruits within the twelve links of interdependent origination—name and form, sources, contact, and feeling.

འཕྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་

Projecting causes; the three causes within the twelve links of interdependent origination which implant the causes for ripening karmas to be reborn in cyclic existence (saṃsāra)—ignorance, karmic formation and consciousness.

འཕེལ་བ་དྲུག་།

Multiplied relics. Relics like mustard seeds, off-white in colour, found in the cremated ashes of holy lamas; they are placed inside statues, stūpas, or amulet boxes as articles of protection and devotion.

འཕོ་བ།

Samkrānti/ Consciousness transference. A type of exalted purification practice in which one's or other's consciousness is transferred to a pure land; one of the six yogas of Naropa (see na-ro chos-drug).

འཕོ་བ་གློང་འཇུག་།

The consciousness transference of entering a corpse (see grong-'jug).

འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་རྒྱ།

Causes for temporary deception.

འཕྲིན་ལས།

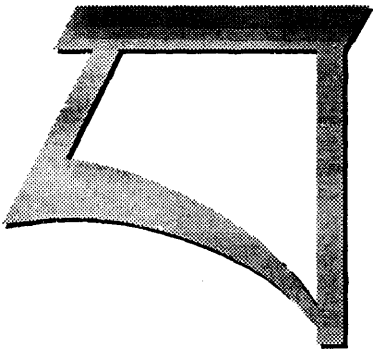
Virtuous activity; Buddha's grace. Synonymous with the virtue, merits or positive energy received through the blessings of the Buddha and his teachings.

འཕྲིན་ལས་ལྔ།

The five types of virtuous activities. The five activities of a Buddha: 1. ཞི་བའི་ལས། activity of peace 2. རྒྱས་པའི་ལས། activity of increase 3. དབང་གི་ལས། activity of power 4. དྲག་པོའི་ལས། activity of wrath 5. ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལས། the spontaneous activity.

འཕྲིན་ལས་བཞི།

The four types of virtuous activity (see phrin-las lnga 1-4, above).

REF ID: A6670821 21.0312

བ་དན།

Patāka/ Flags; prayer flags.

[illegible]

The five products of a cow; fresh substances produced by a cow, collected before they drop to the ground. 1. རྩུ་ལ། urine 2. རྩུ་བ། dung 3. རྩུ་མ། milk 4. མ་ར། butter 5. རྩུ་ལྷོ། curd.

བ་བྱང་རྟེན་བྱ།

Pills made out of cow products (see above).

བཀ་ཆགས།

Vāsanā/ Latencies; instincts; karmic imprints.

བཀ་ཆགས་ཀྱི་ལུས།

Vāsana kāya/ The instinct body; the body of a dream
mainly impelled by the instincts left upon one's mind.

བག་ཆགས་བཞི།

The four types of instincts. 1. མཛོན་བཛྲོད་ཀྱི་བག་ཆགས། instinct of intuition 2. བདག་ལྟེན་བག་ཆགས། instinct of the view of grasping at self 3. སྤྱིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས། instinct of samsaric experiences 4. རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས། instinct of similar factors.

བག་ཆགས་གསུམ།

The three types of instincts. That of body, speech and mind.

བག་མིད་པ།

Lack of conscientiousness; recklessness; negligence. An attitude of not guarding one's actions.

བག་ལ་ཉལ་བ་བདུན།

Sapta anuśayāḥ/ The seven subconscious minds. The different subconscious experiences activated in conjunction with one's own experiences. 1. འདྲོད་པའི་འདྲོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཉལ། subconscious attachment to the desire realm 2. ཁྲོད་ཀྱི་བག་ཉལ། subconscious anger 3. སྤྱིད་པའི་འདྲོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཉལ། subconscious attachment within saṃsāra 4. ང་ཉལ་གྱི་བག་ཉལ། subconscious pride 5. མ་རིག་པའི་བག་ཉལ། subconscious ignorance 6. ལྟ་བའི་བག་ཉལ། subconscious view 7. ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ཉལ། subconscious doubt.

བང་མཛོད་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Treasure-like Bodhicitta. The mind of enlightenment possessed by Bodhisattvas on the three pure stages—the eighth, ninth and tenth, surpassing the two accumulations of merits and insights.

བམ་པོ།

Volume. Generally a standard number of three hundred verses forming the sub-divisions of a text; a device to ensure

accurate translation and classification of a manuscript; but it may vary from text to text.

བར་བསྐྱེད།

Antarakalpa/ The intermediate aeon. The period of time taken for each of the four intermediate aeons (see below) to begin and end in themselves.

བར་བསྐྱེལ་བཞི།

The four intermediate aeons. 1. རྒྱལ་པོའི་བསྐྱེད་པ། aeon of formation 2. བརྟན་པོའི་བསྐྱེད་པ། aeon of endurance 3. རྒྱུ་པོའི་བསྐྱེད་པ། aeon of destruction 4. སྤང་པོའི་བསྐྱེད་པ། aeon of vacuity.

བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ།

The twenty intermediate aeons; consisting of: 1. མེད་ཆེ་ལྔ་
དཔག་མེད་ནས་ཆེ་ལྔ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་གྱི་བ་ནས་ཆེ་ལྔ་བརྒྱའི་བར་
གྱི་བ་དེ་བར་བསྐལ་པ་གཅིག one aeon of decline, during which
the infinite human lifespan decreases to 80,000 to 10 years. 2.
དེ་ནས་ཡང་ཆེ་ལྔ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་འཕེལ་གྲིང་མར་ལྔ་
བརྒྱའི་བར་དུ་གྱི་བའི་བསྐལ་པ་བཙེ་བརྒྱད། eighteen aeons of
increase and decrease, during which the lifespan of human
beings goes from 10 to 80,000 and back to 10. 3. ཡང་ཆེ་ལྔ་
བརྒྱ་པ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་ཡར་འཕེལ་བའི་བསྐལ་པ་གཅིག one
aeon of increase, during which the human life span increases
from 10 to 80,000 years.

བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན།

Ānantarya samādhi/ The uninterrupted concentration. The moment of capturing a meditative concentration that realizes emptiness directly.

བར་ཆད་མེད་པའི་ཅི་སྟོན།

Ānantaryamūrdhaprayoga/ Uninterrupted peak training. The final moment of the Bodhisattva path that results in the

བས་མཐའ།

Prānta/ Wilderness retreat. A retreat place completely set apart from the town life.

བྱ་ག་ལྷོ་དགུ།

The nine orifices or gates of exit for consciousness to exit from the human body (see rnam-shes 'pho-ba'i bu-ga dgu).

བྱ་དགོན།

A branch monastery. A subsidiary centre of learning founded by a later disciple of a master affiliated to the monastic centre, which is called the 'mother monastery' (ma-dgon).

བྱ་ཆོས།

The son dharma. The collection of teachings of Atiśa and Drom Tonpa as received and compiled by their spiritual son, Ngog Legpe Sherab comprising many anecdotes in the life of Dromtonpa, and the entrustment of the Kadampa's doctrine to Dromtonpa during the last days of Atiśa's life. This collection is also known as the Kadampa's miraculous text (sprul-pa'i glegs-bam).

བྱ་ལྷོ་རྩ་ཆེན་གྲུབ།

The great scholar Buton (1290-1364). Born in central Tibet, he became famous for his scholarship of all sciences of learning. He compiled all the treatises translated from Sanskrit into Tibetan in a systematic order of index, and has also left more than two dozen volumes of collected writings. Je Tsong Khapa also became his disciple and received many tantric teachings from him. His lineage is known as the Buton lineage (bu-lugs).

བྱ་རམ་ཤིང་པ།

Ikṣvāku/ The sugarcane descendant. An epithet for Buddha

Śākyamuni whose ancestral lineage is traced to a child born of an egg that was dropped from semen which had dripped onto a sugarcane leaf.

བྱད་རྙེད་ཐོབ་གསུམ།

The expulsion, finding and attainment. The Kadampa principles of: 1. མི་གྲལ་ནས་བྱད། expulsion from the ranks of worldly people 2. ཁྱི་གྲལ་བསྟེགས། finding the ranks of dogs 3. ལྷ་གྲལ་ཐོབ། attaining the rank of a god.

བུམ་པ་བསྐྱེད་པ།

The generation of the vase. A tantric practice of generating the ritual vase as a deity by connecting vajra threads (multi-coloured thread) from the vase to the heart of the master. First the vase to the heart of the master visualizes the deities, then they are offered blessed scented water from a conch, then are immersed in the nature of bliss and void and transformed as inseparable from the scented water contained in the vase etc., following a ritual text and tradition.

བུམ་པ་སྟོ་གོན།

The preparatory vase ritual. A part of the preparatory rite for an initiation. The commitment beings (see dam-tshig sems-dpa') are generated in the vase and the wisdom beings (see ye-shes sems-dpa') are immersed into it, and then the initiation is bestowed following a rite and tradition of a lineage.

བུམ་དབང་།

The Vase Initiation. A tantric empowerment (see bum-dbang bcu-gcig, next) meant for ripening a disciples's mental continuum and allowing the practice of the generation stage paths aimed at gaining Buddhahood.

བུམ་དབང་བཅུ་གཅིག

The eleven vase initiations. 1. བུམ་དབང་། water initiation 2. ཅོད་པན་གྱི་དབང་། crown initiation 3. རྡོ་རྗེའི་དབང་། vajra initiation 4. རྩིལ་བུའི་དབང་། bell initiation 5. མིང་གི་དབང་གླེ་སློབ་མའི་དབང་ལ། name initiation 6. རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་། vajrā-cārya initiation 7. རྒྱགས་གྱི་དབང་། mantra initiation 8. ལུང་བསྟན་དང་དབུགས་དབྱུང་གི་དབང་། prophecy and relief granting initiation 9. རྡོ་རྗེའི་བརྒྱལ་ཁྱགས་གྱི་དབང་། vajra practice initiation 10. སྦྱོང་པའི་བརྒྱལ་ཁྱགས་གྱི་དབང་། ascetic practice initiation 11. རྗེས་སྒྲུང་གི་དབང་། permission initiation.

བུའི་འོད་གསལ།

Putraprabhāsvara/ The son clear light. The clear light mind recognized through the power of meditation while on the trainee's path arising during the dissolution of winds within the central channel through the force of meditation; the son clear light is the experience of various levels of clear light mind gained on the path towards total perfection. This has two types: 1. དབེན་པའི་འོད་གསལ། the clear light of isolation 2. མི་དབེན་པའི་འོད་གསལ། the clear light of non-isolation.

བེ་ཅོན།

Danda/ Club with an ornamental human, vajra, or human head at its top; generally depicted as an implement in the hands of Asuras.

བེམ་པོ།

Matter. Any existent thing that is neither form nor consciousness, e.g. a person. There are two types of matter. 1. བྱི་དོན་བེན་པོ། external matter, e.g. a clay pot 2. རྩང་དོན་བེན་པོ། internal matter, e.g. sense organs.

བྱ་དཀའ་རྒྱུ་གསུམ།

Three difficult aspects of practice. 1. ཆེད་བྱ་བྱ་དཀའ་བ། fulfilling the goals 2. གྱུར་པ་བྱ་དཀའ་བ། executing the conduct 3. ལས་བྱ་དཀའ་བ། pursuing the practice.

བྱ་བྱང་།

Garuda; celestial eagle. A bird in Buddhist and Hindu mythology which is half man and half eagle symbolizing anger or wrath.

བྱ་བྱས།

A purification ceremony conducted by a lama in which he sprinkles blessed water on one's head and gives water to sip.

བྱ་གྲོ་ཕུང་པོ་རི།

Gr̥dhrakūṭa/ Vulture Peak. The holy place near Rajgiri where Buddha Śākyamuni turned the second wheel of doctrine, e.g. the *Perfection of Wisdom Sūtras*.

བྱ་རྒྱུ།

Kriyātantra/ Action tantra. The first of the four classes of tantra, stressing the importance of purifying external activities.

བྱ་རྒྱུ་གྱི་དངོས་གྲུབ་གསུམ།

The three types of siddhis of action (kriyā) tantra. The power of gaining proficiency in caryatantra practices 1. རབ་རིག་འཛིན་དང་མངོན་གཤམ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྟོབས་དང་། the siddhi of knowledge of all sciences of learning as the supreme result 2. འབྲིང་མི་སྣང་བ་དང་བརྒྱུད་ལེན་དང་ཀང་མཁྱེགས་སྟོབས་དང་། the siddhi of disappearance, extracting the essence/ art of elixir and swift footedness as the middling result 3. ཐ་མ་གཞན་དབང་དུ་འདུ་བ་དང་བསད་བསྟན་སྟོབས་སམ་རྗེས་ལུས་ལོངས་སྟོད་གསུམ་སྟོབས་དབང་དུ་འདུ་བ། the

siddhi of capturing, killing and expelling others or gaining control over matter, body and resources as the modest result.

ཏུ་སྦྱང་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞི།

The four suchnesses according to action tantra. The four primary applications of the action tantra practices (see dekho-na-nyid bzhi).

ཏུ་སྦྱང་གྱི་དབང་གསུམ།

The three initiations according to action tantra. 1. མེ་དྲོག་སྤེང་བའི་དབང་། the flower garland initiation 2. རྩ་དབང་། water initiation 3. ཅན་པར་བྱི་དབང་། crown initiation.

ཏུ་སྦྱང་གྱི་བསམ་གཏན་གསུམ།

The three types of concentration according to the action tantra. The three suchnesses of concentration. 1. མེར་གནས་གྱི་དེ་ཉིད། suchness of abiding in fire 2. སྒྲ་ར་གནས་གྱི་དེ་ཉིད། suchness of abiding in sound 3. སྒྲ་མཐའི་དེ་ཉིད། suchness of abiding in the finality of sound.

10220001 to 215791

ཏུ་སྦྱང་གྱི་ལྷ་དྲུག་

The six deities of the action tantra. 1. སྤྱང་པའི་ལྷ། śūnyatā deva/ emptiness deity 2. ཡི་གེའི་ལྷ། akṣara deva/ letter deity 3. སྒྲའི་ལྷ། śabda deva/ sound deity 4. གཟུགས་གྱི་ལྷ། rūpa deva/ form deity 5. ཕྱག་རྒྱའི་ལྷ། mudrā deva/ seal deity 6. མཚན་མའི་ལྷ། lakṣaṇa deva/ symbol deity.

ཏུ་སྦྱང་སྤྱིའི་དམ་ཆེག་བརྒྱ་བཞི།

The fourteen commitments of action tantra in general. 1-3. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པ། maintaining faith in the Three Jewels 4. རྒྱགས་ལ་དད་པ། faith in mantra 5. ཐེག་ཆེན་ལ་མེས་པ། possessing aspiration in the greater vehicle teachings 6. ལྷ་མ་དང་ཆོས་བློགས་ལ་གུས་པ། being respectful to spiritual masters and friends 7. འདས་མ་འདས་གྱི་ལྷ་གཞན་ལ་མི་སྤང་བ། having no hatred towards other deities of the past and future

24.

30

32

7

The

1984年

01

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན།

Sapta bodhyangāni/ The seven limbs of enlightenment; the seven auxiliaries to enlightenment which are in an equilibrium state of concentration and wisdom. 1. སྙིང་པོ། smṛti/ mindfulness 2. ཤེས་རབ། prajñā/ wisdom 3. བརྩོན་འགྲུས། vīrya/ effort 4. དགའ་བ། prīti/ joy 5. ཤིན་ལྷན་པ། praśrabdhi/ suppleness 6. ཉིང་ངེ་འཛིན། samādhi/ concentration 7. བདེ་སྐྱོལ་སྤྲུལ་པ། upekṣa/ equanimity.

བྱང་ཆུབ་ཤིང་།

Bodhivṛkṣa/ Bodhi tree. The pipal tree under which Buddha Śākyamuni attained complete enlightenment at Bodhgaya.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ།

Bodhisattva. Practitioner of the greater vehicle teachings who has resolved to attain Buddhahood for the sake of all sentient beings; also called the son of the Victorious Ones, more strictly, one who has at least attained the first path of the greater vehicle.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོབས་བརྒྱ།

Daśa bodhisattvabalanī/ The ten powers of a Bodhisattva. 1. བསམ་པའི་སྟོབས། āśaya balam/ power of intention 2. ལྷག་པའི་བསམ་པའི་སྟོབས། adhyāśaya balam/ power of resolute intention 3. སྟུང་བའི་སྟོབས། prayoga balam/ power of application 4. ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། prajñā balam/ power of wisdom 5. སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས། prañidhāna balam/ power of prayer 6. ཐེག་པའི་སྟོབས། yāna balam/ power of vehicle 7. སྟོན་པའི་སྟོབས། caryā balam/ power of conduct 8. སྐྱུལ་པའི་སྟོབས། vikurvaṇa balam/ power of emancipation 9. བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོབས། bodhi balam/ power of enlightenment 10. རྩོམ་པའི་སྟོབས། dharmacakra pravartana balam/ power of turning the wheel of doctrine.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཐུན་མིང་བའི་རྣམ་པ་
སྟོ་བཞི།

The thirty-four qualities common to Bodhisattvas; the thirty-four aspects of the omniscient mind (see rnam-mkhyen-gyi rnam-pa sum-cu so-bzhi).

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བཅུ།

The ten aspects of a Bodhisattva's control. 1. ཆེ་ལ་དབང་བ། control over life 2. སེམས་ལ་དབང་བ། control over mind 3. ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ། control over materials 4. ལས་ལ་དབང་བ། control over action 5. སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ། control over birth 6. རྟོག་ལ་དབང་བ། control over doctrine 7. སྒྲོན་ལམ་ལ་དབང་བ། control over prayers 8. རྒྱ་འཕུལ་ལ་དབང་བ། control over miracles 9. མིས་པ་ལ་དབང་བ། control over different faculties 10. ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ། control over wisdom.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ།

Daśa bodhisattva bhūmayah/ The ten Bodhisattva grounds; the ten levels of Bodhisattvas (see sa-bcu).

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་ཆུལ་
བཅུ་གཉིས།

Twelve ways in which a Bodhisattva fulfils the purposes of sentient beings; the Bodhisattva's twelve means of working for the welfare of others. 1. བྱ་བ་བྱེད་པ། performance in action 2. སྤྱལ་བཟུལ་གྱིས་གཞིར་བའི་དོན་བྱེད་པ། helping those who are suffering 3. ཐབས་ལ་མྱོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping those ignorant of means 4. ཡན་འདོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping those in need of help 5. འཇིགས་པས་ཉེན་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping those oppressed by fear 6. ལྷུང་ན་གྱིས་གཞིར་བའི་དོན་བྱེད་པ། helping those overcome by suffering 7. ཡོ་བྱད་ཀྱི་ཐོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping those lacking resources 8. གནས་འཆའ་བར་བྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping the homeless 9. སློམ་ཐུན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping those seeking to

live in harmony 10. ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ།
helping those wishing to enter the teaching 11. ལྷག་པར་
ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། helping those holding wrong views 12.
རྩ་འཕུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དོན་བྱེད་པ། helping through miraculous
deeds.

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན།

The thirty-seven limbs of enlightenment; the thirty-seven
auxiliaries to enlightenment. 1-4. དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་བཞི།
four close contemplations (see dran-pa nye-bar bzhang-pa bzhi)
5-8. ཡང་དག་པར་སྦྱང་བ་བཞི། four perfect abandonments (see
yang-dag spong-ba bzhi) 9-12. རྩ་འཕུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི། four
limbs of miracles (see rdzu-'phrul-gyi rkang-pa bzhi) 13-17.
དབང་པོ་ལྔ། five powers (see dbang-po lnga) 18-22. སྒྲོ་བས་ལ
five forces (see stobs-lnga) 23-29. བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་
བདུན། seven limbs of enlightenment (see byang-chub yan-
lag bzhi) 30-37. འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད། eight noble
paths (see 'phags-pa'i lam yan-lag brgyad).

བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ།

Bodhisattva saṃvara/ Bodhisattva vows; Bodhisattva
precepts. The vows taken with the aim of helping others to
attain the state of Buddhahood.

བྱང་སེམས་འཕགས་པ།

Ārya Bodhisattva; superior Bodhisattva. A Bodhisattva who
has attained the third of the five paths—the path of seeing.

བུམས་ཆོས་སྒྲིལ།

The Five Works of Maitreya. 1. མདོ་སྒྲིལ་བྱ་བ། *Ornament of
Mahāyāna Discourses* (mahāyāna sūtrālaṃkāra) 2. མདོ་རྒྱ་
ལྡན་གྱི་སྒྲིལ་བྱ་བ། *Ornament of Clear Realization* (abhisamayālaṃ-
kāra) 3. དབུས་མཐའ་རྒྱུ་འབྱེད། *Clear Distinction Between
the Middle Way and Extremes* (madhyāntavibhaṅga) 4. ཆོས་
དབྱེད་རྒྱུ་འབྱེད། *Clear Distinction Between Phenomena*

and their Reality (dharma dharmatāvibhaṅga) 5. ལྷན་སྐྱེས་པ།
The Sublime Continuum (uttaratantra).

བྱམས་པ།

Maitreya. A. Love; the wish for all sentient beings to be happy. B. Buddha Maitreya. Also called Maitreyanath, the future Buddha who will appear after the total disappearance of Buddha Śākyamuni's teaching, presently believed to be residing in the Tuṣita God Realm. C. Bodhisattva Maitreya. The author of the Five Works of Maitreya (see above, byams-chos sde-lnga).

བྱིན་གྱིས་བུམ་བས་པའི་བཀའ།

ཏེ

Blessed words of the Buddha; the teaching given through the force of Buddha's blessings although not spoken by him. There can be the blessings of body, speech and mind, e.g. the *Heart Sūtra* is a discourse of the Buddha blessed by his mind.

བྱིན་ལྔ་བས་བཞི།

The four types of blessings. 1. བདེན་པའི་བྱིན་ལྔ་བས། blessing of the truth 2. གཏོང་བའི་བྱིན་ལྔ་བས། blessing of giving 3. ཉི་བར་ཞི་བའི་བྱིན་ལྔ་བས། blessing of ultimate peace 4. ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱིན་ལྔ་བས། blessing of wisdom.

བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན།

The seven initiations of entering (the maṇḍala) like a child. 1. རླུང་དབང་། water initiation 2. ཙོན་པར་གྱི་དབང་། crown initiation 3. དར་དཔུངས་ཀྱི་དབང་། ribbon initiation 4. རྩིལ་གྱི་དབང་། vajra and bell initiation 5. རྩིལ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་དབང་། vajra practice initiation 6. མིང་གི་དབང་། name initiation 7. རྩིས་ལྷན་གྱི་དབང་། permission initiation.

བྱེ་བྲག་པ།

Vaiśeṣika/ The Particularists. Proponents of non-Buddhist tenets following the sage Kanand, who asserted that all

objects of knowledge are included in six categories (see below); they also assert that ablution, initiations, fasts, and offerings of fire rituals are perfect paths to liberation; accordingly, when the self is in isolation free from desire, hatred, anger or pleasure, liberation is attained.

བྱེ་བྲག་པའི་ཆེན་དོན་དུག

The six principles of the Particularists. 1. རྒྱལ། dravya/ substance 2. ཡོན་ཏན། guṇa/ quality 3. ལས། karma 4. གླི། sāmānya/ generality 5. བྱེ་བྲག་ viśeṣa/ particularity 6. འདྲུབ། saṃgraha/ composition.

བྱེ་བྲག་སྒྲ་བ།

Vaibhāṣika. A lower school of Buddhist philosophy that asserts the division of all phenomena into the following five categories, and assert three times as substantially existent. 1. འདྲུམ་བྱས་དག་པའི་གཞི། non-composite phenomena as permanent 2. ལྷང་བ་སེམས་ཀྱི་གཞི། appearances as form (objects of perception) 3. གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། primary mind 4. འཁོར་སེམས་བྱང་གི་གཞི། secondary minds 5. ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདྲུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། non-associated compositional factors.

བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་སྒྲ་པ་བཙོ་བརྒྱད།

Aṣṭadaśa Vaibhāṣika nikāyāḥ/ The eighteen schools of Vaibhāṣika. The eighteen schools of Hearers (see nyan-thos sde-pa bco-brgyad).

བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་རྩ་བའི་སྒྲ་པ་བཞི།

The four principal schools of Vaibhāṣika. The four main schools of Hearers (see nyan-thos rtza-ba'i sde-pa bzhi).

བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ཆེན་མ།

Mahāvibhāṣa/ *The Great Ocean of Commentary* (mahāvibhāṣa). One of the principal texts of the Vaibhāṣika

school of philosophy said to have been composed collectively by five hundred Arhats lead by Upāli, after the passing away of Buddha Śākyamuni. It belongs to the *Abhidharma* class of teachings.

བྱིང་གྱུ།

Kāraṇahetu/ Active phenomena; active cause. A phenomenon is said to be an active cause of another when it is both substantially distinct from that phenomenon and does not obstruct its arising. There are two types of active causes: 1. བྱིང་གྱུ་རྒྱུ་ལྡན། effective active cause, e.g. food for body 2. བྱིང་གྱུ་རྒྱུ་མེད། ineffective active cause, e.g. permanent phenomena.

བྱིང་གྱུ་ཉི་ཤུ།

Twenty types of active causes. 1. གནས་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of endurance 2. བརྟན་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of stabilization 3. འབྲལ་བའི་བྱིང་གྱུ། active cause of separation 4. གསལ་བའི་བྱིང་གྱུ། active cause of clarity 5. ཡིད་ཆེས་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of conviction 6. བསྐྱར་བའི་བྱིང་གྱུ། active cause of transformation 7. ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of prompting conviction 8. འཕྲོག་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of achievement 9. གསལ་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of convention 10. ལྷོས་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of reliance 11. འཕྲུལ་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of projection 12. མངོན་པར་འབྱུང་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of establishment 13. ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of perfection 14. རྒྱུ་བར་བྱེད་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of diminishment 15. སོ་སོར་ངེས་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of specific understanding 16. ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of co-operation 17. མི་མཐུན་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of discord 18. མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིང་གྱུ། active cause of harmony 19. འབྱུང་བའི་བྱིང་གྱུ། active cause of elements 20. བྱིང་གྱུ། active cause itself.

བྱམ་བེ།

Brahmin. One of the four castes of Indian society who are traditionally occupied with religious duties.

བྱམ་བེའི་རིག་བྱེད་བཞི།

Four Vedas of Brahmins. 1. རིས་བཟློང། Rig Veda 2. མཚན་མྱེན། Yajur Veda 3. ལྷན་ཆེན། Sama Veda 4. སྤྲོད་སྤྲུང། Atharva Veda.

བྱམ་བེའི་ལས་དྲུག་

Six tasks of a Brahmin; six trainings of a Brahmin. 1. ལྟོག་པ། reading 2. ལྟོག་དུ་འཇུག་པ། training others to read 3. མཚན་མྱེན། making sacrificial offerings 4. མཚན་མྱེད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། encouraging others to perform sacrificial offerings 5. མྱེན་པ། giving alms 6. ལེན་པ། accepting offerings.

བྱལ་བའི་འབྲས་བུ།

Visamyoga phalam/ Fruit of cessation, e.g. the noble truth of cessation of suffering.

སྔ་ན་མེད་པ་དྲུག་

Ṣaḍ anuttarayāni/ Six unsurpassables. 1. མཐོང་བ་སྔ་ན་མེད་པ། darśanānuttaryam/ unsurpassable seeing 2. ཐོས་པ་སྔ་ན་མེད་པ། śravaṇānuttaryam/ unsurpassable hearing 3. ཆེད་པ་སྔ་ན་མེད་པ། lābhānuttaryam/ unsurpassable finding 4. བསྟེན་པ་སྔ་ན་མེད་པ། śikṣānuttaryam/ unsurpassable precepts 5. རིམ་གྱོ་སྔ་ན་མེད་པ། paricaryānuttaryam/ unsurpassable honour 6. རིས་སྤྲོད་པ་སྔ་ན་མེད་པ། anusmṛty anuttaryam/ unsurpassable recollection.

སྤྲུང་།

Lama estate. An estate owned by a high lama.

སླ་བེ།

ཁྱིམ་པ་འཁོར་བའི་ལྗོངས་ཀྱི་མེ་ལོང་།

Canopy. A brocade and silk hanging above a high lama's throne.

སླ་མ།

Lama. A. Spiritual master; qualified religious teacher. Lit. 'high one' (guru) or 'weighty one', meaning one who possesses great knowledge and spiritual accomplishments.

སླ་མ་དགོན་མཆོག་།

A. The entire group of objects of refuge. B. A humble and sincere person. C. Not good, not bad.

སླ་མ་བྱུང་ཆོས་གསུམ་ལྟན།

ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་ལྟར་།

Three qualities of a Guru. 1. རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པས་སློ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་གཙང་བ། the conduct of his body, speech and mind are pure due to his strict morality 2. ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པས་བཤད་པའི་དོན་ལ་མཁས་པ། he is wise in giving teaching due to his pure wisdom 3. བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ། he benefits others due to his pure altruistic thoughts.

སླ་མ་གྲུང་པ།

A tantric monk. A monk either from the upper or lower tantric college of the Gelug order.

སླ་མ་མ་ཆི།

A Buddhist minstrel. A professional bard who moves freely, tell stories and sings poems of Buddhist ethics, karma, life stories and epics to people.

སླ་མའི་རྣལ་འབྱོར།

Guruyoga. The practice of guru devotion; the meditation and services to please one's guru in order to increase one's power to reach one's goal of ultimate enlightenment.

སླ་མེད་ཀྱི་དབང་བཞི།

18

སླ་མེད་ཀྱི་དབང་བཞི།

The four initiations of the highest tantra (see dbang-bzhi).

སླ་མེད་གྲུང་གསུམ།

The three highest yoga tantras (anuttarayoga tantra). 1. ཡ་གྲུང། father tantra, e. g. Guhyasamāja 2. མ་གྲུང། mother tantra, e.g. Cakrasamvara 3. གཉིས་མེད་ཀྱི་གྲུང། non-dual tantra, e.g. Kālacakra.

སྒྲུང་མ་འདས་སྒྲུང་གསུམ།

The thirty-six precepts of observance and abandonment of a novice monk (see dge-tshul gyi blangs-'das so-drug).

སྒྲུང་།

Buddhi/ 1. Mind; perception 2. Wisdom.

སྒྲུང་གསུམ།

Wisdom; intelligence; sagacity; prudence; knowledge.

སྒྲུང་གསུམ་གསུམ།

The three evil wisdoms. 1. མ་རྟོགས་པ། not-knowing 2. རྟོག་པ་རྟོགས་པ། knowing wrong 3. ཐེ་ཚོམ། doubt.

སྒྲུང་གསུམ་གསུམ་བཞི།

The four principles of thought transformation; the four basic mind trainings. 1. དལ་འབྱུང་རྟོག་དཀའ་བསམ་པ། realizing the preciousness of a human rebirth 2. འཆི་བ་མི་དག་བསམ་པ། realizing the impermanence of this life 3. འཁོར་བའི་ཉིས་དམིགས་བསམ་པ། realizing the faults of cyclic existence (saṃsāra) 4. ལས་ཀྱི་འབྲས་བསམ་པ། realizing that pleasure and suffering result from good and bad actions respectively.

སྒྲུང་གསུམ་གསུམ་བཞི་ལྟེན་པ།

Eight sessions of mind training. Kadampa's mind training precepts transmitted by Dromtonpa. 1. ཟས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲུང་གསུམ་གསུམ་བཞི།

སྒྲོང་། mind training in reliance on eating 2. དབུགས་ལ་བརྟེན་
 པའི་སྒྲོང་། mind training in reliance on breath 3. ལུས་གསྐྱའི་
 བྱི་མ་མེད་དུ་སྒྲུལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོང་། mind training
 through visualizing one's body as being as numerous as the
 grains of sand in the river Ganges 4. རྩ་ཁྲག་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོང་།
 mind training in reliance on flesh and blood 5. གདྲོར་མ་
 ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོང་། mind training in reliance on ritual cake
 offerings 6. འབྲུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོང་། mind training in
 reliance on the elements 7. ལུས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུར་སྒྲུལ་དེ་སྒྲོང་།
 mind training through transforming one's body into a
 wish-fulfilling jewel 8. འཆི་བ་མན་ངག་སྒྲོང་། mind training
 in reliance on the instructions for death.

སྒྲོང་དོན་བདུན་མ།

The seven point mind training. The Kadampa's mind training
 precepts: 1. ཐོན་འགྲོ་དོན་གྱི་ཆོས་སེམས་པ། the preliminary
 practice 2. དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོང་བ། generating the
 mind of enlightenment 3. ཁྱེན་ངན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྐྱར་བ།
 transforming misfortunes into paths to enlightenment 4. ཆེ་
 གཅིག་གི་ཉམས་ལེན་དྲིལ་ནས་བསྟན་པ། synthesizing the
 practices of this life 5. སྒྲོང་གི་ལྗོན་པའི་ཆད། the yardstick of
 mind training 6. སྒྲོང་གི་དམ་ཆེག། the commitments of mind
 training 7. སྒྲོང་གི་བསྟན་བྱ། the precepts of mind training.

སྒྲོང་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ།

The mind training, 'Parting Away from the Four Clinging'
 common to the Sakya tradition. 1. ཆེ་འདི་ལ་ཞེན་ན་ཆོས་པ་
 མིན། if you have attachment to this life, you are not a
 religious practitioner 2. འཁོར་བ་ལ་ཞེན་ན་ངེས་འབྲུང་མིན། if
 you are attached to cyclic existence, you have no renunciation
 3. རང་དོན་ལ་ཞེན་ན་བྱང་ཆེན་མིན། if you are attached to
 your own welfare, you do not have the mind of enlightenment
 4. འཛིན་པ་བྱང་ན་ཉམ་བ་མིན། if you have grasping, you do not
 have the correct view.

སྟོ་རིག་བདུན།

Seven awarenesses; seven ways of knowing. 1. མངོན་སུམ། pratyakṣa/ direct perception 2. ཇེས་དཔག་ anumāna/ inferential perception 3. བཅད་ཤེས། paricchinna jñāna/ subsequent cognition 4. ཡིད་དཔྱད། manañparikṣā/ presumption 5. ལྡང་ལ་མ་ངེས། darśanānīyata/ inattentive perception 6. ཐེ་ཚོམ། vicikitsā/ indecisive mind/ doubt 7. རྟོག་ཤེས། mithyājñāna/ distorted awareness.

སྟོ་རིག་བཞི།

The four classes of awareness. The classification of mind according to the way it cognizes its respective object of perception. 1. ལྡང་ལ་མ་ངེས་པ་དང་ཡིད་དཔྱད་གཉིས་པོ་མ་རྟོགས་པའི་སྟོ། non-discerning mind, e.g. the presumptions and inattentive mind 2. རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གྱི་རྟོག་ཤེས་གཉིས་པོ་ལྟག་པར་རྟོག་པའི་སྟོ། distorted mind, e.g. the conceptual and non-conceptual misconceptions 3. སྟོ་ཅི་གཉིས་སུ་འབྲུག་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྟོ། doubt, e.g. wavering minds 4. མངོན་ཇེས་གྱི་ཚད་མ་གཉིས་པོ་རྟོགས་པའི་སྟོ། discerning mind, e.g. valid direct perception and inferential minds.

སྟོ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ།

Ways of dividing mind into two. A. རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། Conceptual and non-conceptual minds. B. ཚད་མ་ཚད་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། Valid and invalid cognitions. C. འབྲུག་པ་དང་མ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། Mistaken and unmistaken minds. D. རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། Realized and unrealized minds.

སྟོ་འི་གཞན་སེལ།

Mental exclusion of other. An affirming negative which is a mere projection of thought, e.g. the appearance of not not a vase, i.e. the generic image of a vase.

སྒྲིམ་བྱས་སྤྲོད་པ་ཉིད།

Intellectually formulated emptiness. Wrongly conceived emptiness.

དབང་།

Abhiṣekha/ Initiation; empowerment. A tantric ceremony in which a lama empowers his disciples to engage in higher practices of tantra through ripening their mental continuum.

དབང་གི་དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག།

The actual initiation rite. A part of the initiation program entailing the erection of the maṇḍala and performing the accomplishment rite (sgrub-mchod), the self-initiation and bestowing initiation to others.

དབང་གི་མཐའ་དྲིམ།

The concluding rite of initiation. Offering of the thanks giving maṇḍala, agreeing to abide by the commitments, offering the three gates of activities for the master's service, and dedicating virtues.

དབང་གི་སྒྱུར་བ།

The preparatory rite of initiation. This includes the ground ritual seeking permission for its use, preparatory rites of accomplishment by constructing the maṇḍala be that a powdered sand or painted maṇḍala, and the actual accomplishment rite for a couple of days.

དབང་མངོན་ལྔ།

The five sensory direct perceptions. That of eyes, ears, nose, tongue and body senses.

དབང་བཅུ།

Daśa vaśitāḥ/ The ten powers. The ten powers of Bodhisattvas having transcended the rank of being an ordinary person, i.e.

control over the ten types of harms which a common person is likely to experience. 1. ཆེ་ལ་དབང་བ། control of life-span 2. སེམས་ལ་དབང་བ། control of mind 3. ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ། control of resources 4. ལས་ལ་དབང་བ། control of activities 5. སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ། control of rebirth 6. མོས་པ་ལ་དབང་བ། control of aspiration or wishes 7. སྒྲོན་ལམ་ལ་དབང་བ། control of prayers 8. རྩུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ། control of miracles 9. ཆོས་ལ་དབང་བ། control of dharma 10. ཡི་ཤེས་ལ་དབང་བ། control of wisdom.

དབང་བཅུ་གཅིག

The eleven initiations; the eleven initiations that are gateways to entering yoga tantra. 1-5. སློབ་མའི་དབང་ལྔ། the five initiations of a disciple (see rig-pa'i dbang lnga). 6-11. སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དྲུག། the six initiations of the master (see slob-dpon gyi dbang-drug).

དབང་པོ་དག

Navendriyāṇi/ The nine powerful faculties. The nine faculties possessed by an Ārya. 1-5. རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་ལྔ། the five pure powers or purified mental faculties (see dbang-po lnga-below, -B). 6. ཚོར་བ་བདེ་བ། pleasant feeling 7. ཡིད་བདེ་བ། unpleasant feeling 8. བདེ་སྒྲུབ་སྒྲིབ། equanimity 9. ཡིད་དབང་། faculty of consciousness.

དབང་པོ་ལྔ།

Pañcendriyāṇi/ The five faculties; the five powers. A. དབང་པོ་གསུམ་ཅན་པ་ལྔ། The five physical sense faculties (see kham bco-brgyad, 7-12). B. རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་ལྔ། The five purified mental faculties: 1. དད་པའི་དབང་པོ། śraddhendriyam/ power of faith 2. བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། vīryendriyam/ power of effort 3. དྲུག་པའི་དབང་པོ། smṛtīndriyam/ power of mindfulness 4. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། samādhīndriyam/ power of concentration 5. ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ། prajñendriyam/ power of wisdom. C. སོ་སྤྲིའི་བྱུང་

ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཚེར་བ་ལྔ། The five ever-afflictive faculties;
the five feelings of an ordinary person. 1-2. ལུས་ཀྱི་ཚེར་བ་
བདེ་སྤྱག་གཉིས། the comfortable and uncomfortable feeling of
the body 3-4. ཡིད་ཀྱི་ཚེར་བ་ཡིད་བདེ་དང་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས།
the pleasant and unpleasant feeling of the mind 5. ཚེར་བ་
བདང་སྟོམས། the indifferent feeling.

དབང་པོ་བརྒྱ་གཅིག

Ekadaśendriyāṇi/ Eleven faculties. 1-5. དབང་པོ་ལྔ། the five
sense powers (see dbang-po drug, 1-5) 6. རྒ། mouth 7. ལག་
པ། hands 8. ཀླེང་པ། feet 9. ཀྱུ་བ། anus 10. གསང་གནས།
secret organs 11. ཡིད་དབང་། faculty of mind.

དབང་པོ་ཉེར་གཉིས།

The twenty-two faculties; the twenty-two powers. 1-7. དེམ་གྱི་
དབང་པོ་བདུན། The seven faculties of reliance (see rten-gyi
dbang-po bdun). 8-9. དེམ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་གཉིས། The two
faculties of basis or sex (see rten-can gyi dbang-po gnyis). 10-
14. ཚེར་བའི་དབང་པོ་ལྔ། The five faculties of feeling (see
tshor-ba lnga). 15-19. རྣམ་བུང་གི་དབང་པོ་ལྔ། the five
purified faculties (see dbang-po lnga, -B). 20-22. ཟག་མེད་ཀྱི་
དབང་པོ་གསུམ། the three uncontaminated faculties (see zag-
med kyi dbang-po gsum).

དབང་པོ་དྲུག

Ṣaḍ indriyāṇi/ Six cognitive powers; six faculties; also called
the six internal sources of perception (nang-gi skyed-mched
drug). 1. མིག་གི་དབང་པོ། cakṣurindriyam/ eye sense power 2.
སྒྲིབ་ཀྱི་དབང་པོ། śrotrendriyam/ ear sense faculties 3. ལྡིང་
ཀྱི་དབང་པོ། ghrāṇendriyam/ nose sense faculties 4. རྩེ་ཀྱི་དབང་པོ།
jihvendriyam/ tongue sense power 5. ལུས་ཀྱི་དབང་པོ།
kāyendriyam/ body sense power 6. ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། mana
indriyam/ mental sense power.

highest yoga tantra. 1. བུམ་དབང་། the vase initiation 2. གསང་དབང་། the secret initiation 3. གཤམ་རབ་ཡི་གཤམ་གྱི་དབང་། the primordial-wisdom initiation 4. ཆེག་དབང་། the word initiation.

དབང་བཞི་པ།

The fourth initiation. The verbal initiation of words by which a tantric master introduces his disciple to the union of the pure body (illusory body) and mind (clear light) of a Buddha.

དབང་ལྷང་བྲིད་གསུམ།

The threefold lineages—initiations, transmissions and explanations.

དབུ་མེ་གཉིས།

The two holy assemblies; the two spiritual communities. 1. གོས་དཀར་ལྷང་ལོ་ཅན་གྱི་མེ། tantric yogis and yoginīs who wear a white lower garment 2. རབ་བྱང་དྲ་རྒྱེག་གི་མེ། monks and nuns who wear red robes.

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ།

Prāsaṅgika mādhyamika school. The highest school of Mādhyamika philosophy which asserts that phenomena do not exist by their own nature, inherently, not even on the conventional level.

དབུ་མ་པ།

Mādhyamika school. The middle-view school, who assert emptiness as being free of two extremes—the extreme of existence and extreme of non-existence.

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ།

Svātantrika mādhyamika school. A sub-school of Mādhyamika philosophy which asserts that all phenomena

exist by their own nature, inherently, but do not have true existence.

དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་ལྔ།

The five middle way treatises. The five famous treatises of Ācārya Nāgārjuna 1. དབྱུ་མ་རྩ་བ་གཤིས་རབ། prajñāmūla/ *The Fundamental Wisdom of the Middle Way* 2. ཅོད་ཆེན་གྱི་གྲུབ་ལུ་བློ་བཟང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་འགྲུབ་པ་ལྟར་གྱི་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་། vigrahavyāvartanī/ *Refutation of Arguments* 3. སྟོང་ཉིད་བདུན་ཙུ་གཞི་། Ūnyatāsaptati/ *Seventy Stanzas on Emptiness* 4. རིགས་པ་དྲུག་ཙུ་གཞི་། yuktiṣaṣṭikā/ *Sixty Stanzas of Reasoning* 5. ཞིབ་མོ་རྒྱལ་ཡོད་པ་ལྟར་གྱི་འགྲུབ་པ་ལྟར་གྱི་ཕྱོད་པར་བྱེད་པ་། vaidalyasūtra/ *Fine Investigation and Discernment.*

དབྱ་མ་རིག་ཆོགས་དྲུག

6. རིན་ཆེན་ཕྱེང་།
 ༧| ratnāvali/ *The Jewel Garland*.

དབྱ་མ་གཞན་སྟེང་།

The alternative emptiness; the other emptiness (see gzhan-stong). The view asserted by Kunkhyen Dolpo-pa, a prophet of Jo-nang school of Tibetan Buddhist philosophy (see gzhan-stong).

དཔེན་པ་གསུམ།

The three isolations. A. མདོ་ལྷགས་ཐུན་མཛུབ་པའི་དབང་དུ། The three isolations common to both sūtra and tantra traditions. 1. ལུས་འདུ་འཛིན་དབེན་པ། body free of association in busy life 2. སེམས་མི་དགེ་བའི་རྣམ་རྟོག་གིས་དབེན་པ། mind free of non-virtuous conceptualizations 3. སྒོ་གསུམ་ཐ་མལ་གྱི་ལྷང་ཞིན་གྱིས་དབེན་པ། the three gates of activities free of ordinary vision and clinging. B. གསང་ལྷགས་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ། According to the Vajrayāna's completion stage yoga of triple isolation (see dben-gsum rdo-rje'i rnal-'byor).

དབེན་གསུམ་རྩི་ཆེན་ཀླུ་འབྱོར།

Vajrayoga of triple isolation. A meditation practice similar to the completion stage yoga in highest tantra. 1. དག་དབེན། isolation of speech 2. ལུས་དབེན། isolation of body 3. སེམས་དབེན། isolation of mind.

དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲུག་བརྒྱ།

The sixty features of a melodic voice; the sixty mellifluous speech. 1. མཉམ་པ། flexible 2. འཇམ་པ། soft 3. ཡིད་ཏུ་འོང་བ། attractive 4. ཡིད་ལ་ཐད་པ། delightful 5. དག་པ། pure 6. སྤོ་མ་མེད་པ། faultless 7. གསལ་བ། clear 8. རྒྱང་ཞིང་འཇིགས་པ། pleasantly soothing 9. མཉམ་པར་འོས་པ། worthy of hearing 10. མི་ཚུགས་པ། not harmful 11. ལྡན་པ། beautiful 12. ཏུལ་བ། subdued 13. མི་རྩལ་བ། not coarse 14. མི་བརྒྱང་བ། not rough 15. རབ་ཏུ་ཏུལ་བ། completely subdued 16. རྒྱུ་ལྡན་པ། beautiful to hear 17. ལུས་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ། refreshing for body 18. སེམས་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ། refreshing for mind 19. རྩིང་དགའ་བར་བྱེད་པ། pleasing the heart 20. དགའ་བ་དང་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ། generating pleasure and happiness 21. ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ། completely without sadness 22. ཀྱན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ། being the object of universal knowledge 23. རྒྱམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ། being the object of thorough understanding 24. རྒྱམ་པར་གསལ་བ། completely clear 25. དགའ་བར་བྱེད་པ། producing pleasure 26. མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་པ། producing manifest pleasure 27. ཀྱན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ། producing universal knowledge 28. རྒྱམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ། producing thorough understanding 29. རིགས་པ། logical 30. འབྲེལ་བ། relevant 31. ཆོག་ཞོས་པའི་སྒྲིལ་མེད་པ། free of repetition 32. སིང་གའི་སྒྲུའི་ཤྱགས། possessing the strength of a lion's roar 33. སྒྲང་པོ་ཆའི་སྒྲ་སྒྲང། producing the sound of an elephant 34. འབྲུག་གི་སྒྲ་སྒྲང། producing the sound of a cloud (thunder) 35. ལུའི་སྒྲ་སྒྲང། producing the sound of a Nāga (serpent-spirit) 36. སྤྱི་ཟའི་སྒྲ་དབྱངས། producing the sound of Gandharva (a celestial

musician) 37. ཀ་ལ་པིང་ཀའི་སྒྲ་དབྱངས། producing the melody of a sparrow 38. ཚངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས། producing the melody of Brahma 39. ཤང་ཤང་ཉིནེ་སྒྲ་དབྱངས་བསྐྱགས་པ། producing the sound of a jivañjivaka bird 40. ལྷའི་དབང་པོའི་དབྱངས་ལྟར་སྟོན་པ། pleasant as the melodies of the lord of gods 41. རྩ་སྒྲ། producing the sound of a dundubhi drum 42. མ་ཁིངས་པ། free of arrogance 43. མི་དམའ་བ། not degraded 44. སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སྒྲ་བྱགས་པ། harmonious to all sounds 45. ཆོག་བྱུར་ཆག་པ་མེད་པ། free of corrupted words 46. མ་ཆང་བ་མེད་པ། not incomplete 47. མ་བྱམ་པ། not crying 48. མ་ཞན་པ། not depressed 49. རབ་དྲུ་དགའ་བ། extremely joyous 50. བྱབ་པ། pervasive 51. རྒྱབ་པ། perfected 52. སྒྲུན་ཆགས་པ། flowing 53. འབྲེལ་བ། elegantly connected 54. སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྗེས་པར་བྱེད་པ། making all sounds complete 55. དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆེམ་པར་བྱེད་པ། satisfying all senses 56. མ་སྤང་པ། non-abusive 57. མི་འགྱུར་བ། unchanging 58. མ་བརྟགས་པ། unwavering 59. འཁོར་ཀྱང་དྲུ་བྱགས་པ། popular in all circles 60. རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ། possessing the best of all components.

དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྒྲ།

Verse-form teachings. One of the twelve scriptural categories (see *gsung-rab yan-lag bcu-gnyis*); verses which Buddha uttered during the beginning or conclusion of a discourse.

དབྱངས་ཅན་མ།

Sarasvatīdevī. Goddess of eloquence. A goddess of both the Hindu and Buddhist pantheons, worshipped as the perfection of eloquence and regarded as the embodiment of mellifluous clarity of sound and speech.

དབྱར་ལྗེ་མ།

Early summer retreat. Observance of a summer or rainy season retreat by the monastic communities from the sixteenth

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatika* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ཐུགས་ཚེས་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ཐུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྷང་ཚེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱེད། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. སྤང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatīka* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ལྔ་གས་ཆོས་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ལྔ་གས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྷང་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. ཐུང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatīka* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ལྔ་གས་ཆོས་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ལྔ་གས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྷང་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. ཐུང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatīka* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ཐུགས་ཚེས་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ཐུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྡང་ཚེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. ཐུང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatīka* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ཐུགས་ཚུལ་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ཐུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཕྲུག་ལྡང་ཚུལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. ཐུང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatika* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ལྔ་གས་ཆོས་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ལྔ་གས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྷང་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. སྤང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatika* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ལྟགས་ཚེས་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ལྟགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྡང་ཚེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. སྤང་བ།

of the sixth month of the Tibetan calendar until the thirtieth of the eighth month. The tradition followed by the monastic community in general.

དབྱར་གནས།

Vārṣika/ Summer retreat. One of the three basic observances for monks as prescribed by Buddha Śākyamuni; rainy season retreat during which time they do not go beyond the marked bounds of the monasteries and observe rules and regulations in addition to their regular routine.

དབྱར་ཕྱི་མ།

Later summer retreat. Observance of a summer retreat by the monastic communities from the sixteenth day of the seventh month of the Tibetan calendar until thirtieth of the eighth month. This tradition is followed by both the upper and lower tantric colleges of Lhasa.

དབྱིག་གཉིན།

Vasubandhu. Regarded as a renowned Buddhist scholar of the 5th century, the younger brother of Ārya Asaṅga and the author of *Abhidharmakośatīka* and the eight treatises of Vasubandhu (see pra-ka-ra-na sde-brgyad).

དབྱིབས་ཐུགས་ཚུལ་གསུམ།

The threefold practices; the three generation stage yogas or practices: 1. བསྐྱེད་པ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of generating into the shape and form of a deity 2. བཞུགས་པ་ཐུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of reciting mantras of the deity 3. འོད་གསལ་འཇུག་ལྡང་ཚུལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། the yoga of dissolution and arising within the clear light experience.

དབྱིབས་གཟུགས་བརྒྱད།

Eight types of shape and form. 1. རིང་བ། long 2. ཐུང་བ།

མ་དག་པའི་སྐུ་ལྷས།

Aśuddha māyākāya/ Impure illusory body. A completion stage practice of tantra in which a meditator establishes the lack of non-inherent existence of all phenomena and their illusory nature of appearances.

མ་དག་ས་བདུན།

Saptāśuddha bhūmayah/ Seven impure grounds; the first seven of the ten Bodhisattva grounds (see sa-bcu, 1-7), in which a Bodhisattva possesses subtle pride still to be purified.

མ་འདྲེས་པ་བཙོ་བཞུང་།

Aṣṭādaśaṇika buddha dharmāḥ/ Eighteen unshared qualities of a Buddha (also see sangs-rgyas-kyi chos ma-'dres-pa bco-

brgyad). A. སྤྱོད་པས་བསྐྱས་པ་དྲུག་ Six of behaviour: 1. སྐྱའི་
སྤྱོད་པ་འཁྲུལ་བ་མི་མངའ་བ། nāsti tathāgatasya skhalitam/

possessing unmistakable bodily qualities 2. གསུང་ཅ་ཙྰ་མི་མངའ་
བ། nāsti ravitam/ not possessing unskillful (noisy) speech 3.

དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། nāsti muṣita smṛitā/ possessing
 undeclined memory 4. ཐུགས་མཉམ་པར་མ་གཞིག་པ་མི་མངའ་

བ། nāstyasamāhita cittam/ constant abidance in meditative
equipoise 5. སྒང་དོར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་

འདུ་གཤམ་མི་མངའ་བ། nāsti nānātva samjñā/ realizing that
cultivation and elimination are not inherently different 6. རྩོམ་

སྟོན་མ་བརྟག་པའི་བདང་སྟོམས་མི་མངའ་བ། nāstyapra-
 samkhyāyopeksā/ possessing indiscriminate equiminity. B.

རྟོགས་པས་བཟུས་པ་དུག Six of insight/ wisdom: 7. འདུན་པ་
 ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། nāsti cchandasya hāni/ possessing

undeclining aspiration 8. བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ།
nāsti vīryasya hāni/ possessing undeclining effort 9. སེམས་

ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། nāsti smṛti
hāni/ possessing undeclining mindfulness as a means for

taming sentient beings 10. ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ།
nāsti samādhi hāni/ possessing undeclining single-pointed

Abstract: **Background:** Patients, possessing unaccompanied single points

concentration 11. ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། nāsti
 prajñāyā hāni/ possessing undeclining wisdom 12. རྣམ་པར་
 སྐྱེལ་བའི་ལམ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། nāsti vimukti hāni/
 possessing irreversibility from liberated paths. C. མཛད་པས་
 བསྐྱུས་པ་གསུམ། Three of virtuous activity: 13. སྐྱའི་འཕྲིན་
 ལས། kāyakarma/ virtuous activity of body 14. གསུང་གི་
 འཕྲིན་ལས། vākkarma/ virtuous activity of speech 15. སྤྱགས་
 ཀྱི་འཕྲིན་ལས། manah karma/ virtuous activity of mind. D.
 ཏུས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་གསུམ། Three of time: 16. འདས་པའི་ཏུས་
 མཁྱེན་པ་ལ་མ་ཐོགས་མ་ཆགས་པའི་ཡི་ཤེས། atīte 'dhvanya-
 saṅgam apratihatam jñānadarśanam parvartate/ unobstructed
 wisdom concerning the past 17. མ་འོངས་པའི་ཏུས་མཁྱེན་པ་ལ་
 མ་ཐོགས་མ་ཆགས་པའི་ཡི་ཤེས། anāgate 'dhvanyasaṅgam
 apratihatam jñādarśanam pravarttate/ unobstructed wisdom
 concerning the future 18. ད་ལྟ་བའི་ཏུས་མཁྱེན་པ་ལ་མ་ཐོགས་
 མ་ཆགས་པའི་ཡི་ཤེས། pratyutpanne 'dhvanyasaṅgam
 apratihatam jñāna darśanam pravartate/ unobstructed wisdom
 concerning the present.

མ་མོ།

Mātrkā/ Mamo. A class of goddesses of which Palden Lhamo
 is the most prominent; most Mamos are depicted as ugly and
 terrifying figures; a skull full of diseases, a magic ball of
 thread and a black snare are their typical weapons; Mamo, as
 a class of deities, are quite numerous in different forms and
 constitute an important feminine aspect of the protectors of
 Buddha's doctrine.

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

Anupalabdhi samyaghetu/ Correct reason of non-cognition.
 Correct reason arising from non-cognition in which the actual
 predicate that is established is a negative phenomenon, i.e. is
 not perceived. There are two types: 1. རྒྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་
 རྟགས། correct reason arising from non-cognition (of a

specific thing) which is suitable to appear (to a perceiving mind). 2. མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་དགམ། correct reason arising from non-cognition (of a specific thing) which is unsuitable to appear (to a perceiving mind).

མ་བེན་པའི་སྒྲ།

Anupāttaśabda/ Unconjoined sound. Sounds that are created from elements not conjoined with consciousness, e.g. the sound of a running brook.

མ་ཡིན་དགག།

Affirming negative. A negation which when expressed in words negates its specific object of negation and directly or indirectly implies the existence of another affirming (non-negative) phenomena, e.g. the statement, 'Rani does not sleep during the day,' which indirectly implies that she sleeps during the night. There are three types: 1. ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག། directly affirming negative 2. ཆོས་གཞན་གྲགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག། indirectly affirming negative 3. སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག། circumstantially affirming negative.

མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ།

Exclusion (of others), which is an affirming negation, i.e. an affirming exclusion synonymous with negation, e.g. the statement, 'not a vase.' There are two types: 1. སྟོང་གཞན་སེལ། mental exclusion of other 2. དོན་རང་མཆན་གྱི་གཞན་སེལ། ultimate self-characterized exclusion of other.

མ་རིག་པ།

Avidya/ Ignorance. One of the six root delusions (see rtsa-nyon drug); a secondary mind that is a direct antidote to the wisdom understanding the law of causality and reality of phenomena; and hence the root of misapprehension of all. There are primarily three categories, those that are induced

through closed mindedness, doubt and wrong view or philosophy.

མ་ལས་ཐོབ་པའི་མཛོད་གསུམ།

Three treasures obtained from the mother. 1. རྩ། flesh 2. ཐགས་པ། skin 3. བྲག། blood.

མང་བཀྲར་སྡེ་པ་གསུམ།

Sammitiyāh/ The three schools of Sammitiya; one of the eighteen Hinayāna schools of philosophy. 1. ས་སྒྲོག་རེ་ལ་གནས་པའགྲ་སྡེ། Kaurukullakāh 2. སྤང་བ་པའི་སྡེ། Avantakāh 3. གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ། Vātsiputriyāh.

མན་ངག་སྡེ།

The instruction lineage. A sub-school of the rDzogs-chen ati yoga teachings of the Nyingma order of Tibetan Buddhism.

མཆྐལ།

Maṇḍala/ A. Maṇḍala; a divine mansion. B. An offering to one's spiritual master, in which one visualizes offering the entire universe and its precious contents, etc.

མཆྐལ་བཞི།

The four types of maṇḍala offering. 1. ཕྱའི་མཆྐལ། outer 2. རྒྱ་གི་མཆྐལ། inner 3. གསང་བའི་མཆྐལ། secret 4. དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆྐལ། suchness.

མའི་འོད་གསལ།

Mother clear light. Clear light mind of the death and sleep state.

མར་གྱི་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས།

Boundless action leading to lower realms; action of non-respite. One of the most serious hell-states in which a person

is reborn without even passing through the intermediate state of rebirth.

མར་པ།

Marpa (1012-1099). The great Tibetan yogi and translator, the disciple of Naropa and teacher of Milarepa. He was responsible for transmitting the teachings of Naropa to Tibet and for founding the Kagyud order of Tibetan Buddhism. He visited India three times and Nepal four and studied under numerous teachers.

མས་འདིད།

Removing obstacles upward. Such as in Vajrasattva meditation in which the negativities are visualized as being flushed out of your own mouth and upper orifices by an upward flow of light and nectar coming from the body of Vajrasattva at the crown of one's head.

མི་བསྐྱོད་པའི་དམ་ཆེག་བཞི།

Four pledges of Akṣobhya. 1. རྩི་ཐུག་པའི་དམ་ཆེག་ pledge concerning the vajra 2. རྩི་ལྷ་བུའི་དམ་ཆེག་ pledge concerning the bell 3. ཕྱག་རྒྱའི་དམ་ཆེག་ pledge concerning the seal 4. སློབ་དཔོན་གྱི་དམ་ཆེག་ pledge concerning the master.

མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད།

Eight non-conducive factors. Eight non-free states or factors making the practice of dharma impossible. 1. དབྱུལ་བར་སྐྱེ་བ། born as a hell being 2. ཡི་དྲགས་སྐྱེ་བ། born as a hungry ghost 3. དྲ་འགྲོར་སྐྱེ་བ། born as an animal 4. ལྷ་ཆེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ། born as a long living god 5. ལྷ་སྐྱོར་སྐྱེ་བ། born in a barbaric land where the doctrine of the Buddha does not exist 6. དབང་པོ་མ་ཆང་བ། having incomplete sense faculties, such as being blind, deaf or insane 7. ལོག་ལྟ་ཅན། holding wrong views, such as disbelief in the law of causality 8. སངས་རྒྱལ་

ཀྱི་ཚེས་མེད་པའི་ཡུལ་ན་སྐྱེ་བ། born in a land where Buddha's doctrine does not flourish.

མི་དགེ་བ་བཅུ།

Daśakuśalāni/ Ten non-virtuous actions; ten unwholesome deeds. 1. སློག་གཅོད་པ། killing 2. མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། stealing 3. ལྷོག་གཡེམ། sexual misconduct 4. བརྒྱན། lying 5. བྲ་མ། slander 6. ཆེག་ཅུབ། harsh speech 7. ངག་འབྲུལ། idle gossip 8. བརྒྱུ་བ་སེམས། covetousness 9. གནོད་སེམས། malicious intent 10. ལྷོག་ལྷ། wrong view.

མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས།

Two non-virtuous levels of thought. The two mental factors that accompany all non-virtuous thoughts. 1. བྱིལ་མེད་པ། anapatrāpya/ immodesty 2. རྩོ་ཆ་མེད་པ། āhrikyā/ shamelessness.

མི་འགྲུར་དོ་རྗེའི་སྒྲ།

The Unchanging Vajrakāya. A term common to the Nyingma tradition; one of the five types of Buddha's body or being (see sku-nga). The inseparability of Dharmakāya and Rūpakāya.

མི་བཅུ་བཞི།

Fourteen classes of person. 1. ཀྱང་ཐང་པ། infantry 2. ཏ་པ། cavalry 3. སྤང་ཆེན་པ། elephant cavalry 4. བྱིང་ཏ་པ་སྡེ་བྱུལ་རིགས་བཞི། charioteer belonging to the Kṣatriya caste. 5. རྒྱལ་ས་ན་གནས་པ། hermit 6. བྱིམ་ན་གནས་པ། lay practitioner 7. དཀྱའ་ཐུབ་པ་སྡེ་བྱུལ་ཟེའི་རིགས་བཞི། ascetic belonging to the Brahmin caste. 8. ཡིག་མཁུན། scribe 9. ཚོང་པ། merchant 10. སྤུན་པ་སྡེ་དོ་རྗེའི་རིགས་གསུམ། physician belonging to a noble caste. 11. ས་གཞི་མོ་བ། farmer 12. བ་ལང་སྦྱང་བ། herdsman 13. འཛིམ་ལས་པ། potter 14. བྱིམ་ན་གནས་པ་སྡེ་དམངས་རིགས་བཞི། householder belonging to a lower caste.

མི་ཚས་སྤྱ་མའི་རྒྱུ།

Lying about the attainment of superhuman qualities; lying about spiritual realization when actually not possessing them.

མི་ཚས་གཙང་མ་བརྒྱ་དྲུག་

The sixteen human principles; the sixteen principles of moral conduct issued by the Tibetan King Songtsen Gampo as a decree. 1. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གྲས་པས་མཆོད་པ། respectfully worshipping the Three Jewels (Buddha, Dharma and Saṅgha) 2. དམ་པའི་ཚས་བསྐྱབ་པ། practising sublime Dharma 3. ཡ་མ་ལ་བརྟུན་པ། honouring one's parents 4. ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་གོང་དུ་བརྟུན་པ། honouring the learned scholars 5. རིགས་མཐོ་བ་དང་གན་པ་རྒྱམས་ལ་སྤྱི་ཁྱུ་ཕུ་དྲུང་བྱིད་པ། honouring and respecting the elders and those belonging to higher castes 6. མཇེལ་བཤེས་ལ་གཞུང་རིང་པ། being loyal and benign by avoiding a temperamental relationship with one's friends 7. ཡུལ་མི་བྱིམ་མཆེས་ལ་ཕན་འདོགས་པ། being benevolent as well as one is able towards people in one's locality and neighbours 8. ཡིད་དྲང་པ། being honest and incorruptible 9. མི་ཡ་རབས་ལ་ལྟ་པ། following examples of the gentle and decent 10. ཟས་ནོར་ལ་སྤྱིད་ཤེས་པ། living a moderate life free from extreme means of livelihood 11. ཇིན་ཅན་ལ་ཕན་ལན་སློག་པ། repaying kindness to the generous 12. བྱིས་པ་ལ་གཡོ་སྤྱོད་མེད་པ། avoiding deceptive conduct and fraud, such as in weights and measures 13. སྤྱི་སྒྲིམས་ཤིང་ཕྱག་དོག་མེད་པ། avoiding jealousy of others' belongings and cultivating friendship with all 14. ངན་པའི་གྲེས་ལ་མི་ཉན་ཞིང་རང་ཚུགས་འཛིན་པ། avoiding the influence of evil friends and one's deceptive 15. བུད་མེད་ཀྱི་ཁ་ལ་མི་ཉན་པ། not listening to what women say 16. ཐུག་པ་ཆེ་ཞིང་སློབ་ཁྱོད་ཡངས་པ། being patient and far-sighted and enduring hardships in carrying out one's duties.

མི་འཇིག་པའི་གནས་ལྔ།

The five holy places that cannot be destroyed (see gnas-chen lnga).

མི་འཇིགས་པ་བཞི།

Four fearlessnesses; four grounds of self-confidence of a Buddha. Fearlessness with respect to the assertion of: 1. རྩ་རྟོག་ཏུ་སྤངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཞིས་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། one's complete and perfect extinguishment of all negativities for the purpose of oneself 2. རྩ་རྟོག་ཏུ་ཡིན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ཞིས་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། one's complete and perfect accomplishment of knowledge for the purpose of oneself 3. གཞན་རྟོག་ཏུ་གཉེན་པོའི་ལམ་འདི་དག་གི་ཞིས་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། revealing the paths of antidotes for the purpose of others 4. གཞན་རྟོག་ཏུ་འདི་དག་སྤང་བྱ་ཡིན་ཞིས་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། revealing the eliminations for the purpose of others.

མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་སྤང་པོ་ལྔ།

Asamasamapañcaskandhāḥ/ The five aggregates equal to the unequalled one. 1. ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ། śīla skandha/ aggregate of morality 2. བསམ་གཏན་གྱི་སྤང་པོ། samādhi skandha/ aggregate of concentration 3. ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་པོ། prajñā skandha/ aggregate of wisdom 4. རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་པོ། vimukti skandha/ aggregate of thorough liberation 5. རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་སྤང་པོ། vimuktijñāna darśana skandha/ aggregate of seeing the wisdom of thorough liberation.

མི་དྲག་སྟགས་བརྒྱ་དྲུག་

The sixteen attributes of the four noble truths. 1-4. སྟག་བསྟན་བདེན་པའི་བྱད་ཆོས་བཞི། four attributes of the truth of suffering (see sdug-bsngal bden-pa'i khyad-chos bzhi) 5-8. ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་བྱད་ཆོས་བཞི། four attributes of the truth

of origin (see kun-'byun bden-pa'i khyad-chos bzhi) 9-12.

འགོག་བདེན་གྱི་བྱང་ཆོས་བཞི། four attributes of the truth of
cessation (see 'gog-bden-gyi khyad-chos bzhi) 13-16. ལམ་
བདེན་གྱི་བྱང་ཆོས་བཞི། four attributes of the truth of the path
(see lam-bden-gyi khyad-chos bzhi).

མི་རྟོག་པ་ཆེན་པོའི་བྱུགས།

The great non-conceptual heart. The primordial wisdom is
known as the great non-conceptual heart or mind in the
Nyingma tradition.

མི་གསུང་གསུམ་ལྟན།

A person of three-fold qualities. Being able to speak,
understand and having a sound mind.

མི་མཐུན་ཕྱོགས།

Pratipakṣa/ Discordant factors; dissimilar factors. That which
is either contradictory to or does not share a common basis
with the predicate in a logical syllogism.

མི་མཐོང་བའི་རྒྱ་བརྒྱད།

Eight causes of invisibility. 1. ཏ་ཅང་རིང་བ། very distant 2. ཏ་
ཅང་ཉེ་བ། very close 3. དབང་པོ་ཉམས་པ། weak sense faculty
4. ཡིད་དབང་ཉམས་པ། weak mental faculty 5. ཆ་སྤྲོ་བ།
subtle object 6. གླིབ་པ་དང་བཅས་པ། obstructive factors 7.
ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། outshining factors 8. ཡུལ་འདྲེས་པ།
confusing object.

མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་གྲ།

Statement rejecting other qualities; statement rejecting the
existence of other features, e.g. the statement, 'sound is only
an impermanent thing.'

མི་སྤྱུག་པའི་འདུ་ཤེས་དགུ།

Nine unlovely perceptions; nine points of meditation on

ugliness. 1. རྒྱུག་པར་བམ་པ། perception of a swollen corpse
 2. རྒྱུག་པར་འབུས་གཞིག་པ། perception of a worm eaten
 corpse 3. རྒྱུག་པར་རྒྱགས་པ། perception of a festering corpse
 4. རྒྱུག་པར་དམར་ག། perception of a bloody corpse 5. རྒྱུག་
 པར་སྤྲོས་པ། perception of a bluish corpse 6. རྒྱུག་པར་བློས་པ།
 perception of a corpse being devoured 7. རྒྱུག་པར་འཐོར་ག།
 perception of a scattered corpse 8. རྒྱུག་པར་འཆིག་པ།
 perception of a burnt corpse 9. རྒྱུག་པར་དྲུག་ལྟ་བུ། perception
 of a poisonous corpse.

མི་སྤྲུག་པའི་མཆན་མ་བཙོ་བརྒྱད།

Eighteen signs of ugliness; eighteen unlovely signs. 1. མི་སྤྲུག་
 པ། ugliness 2. སྒྲི་བྱི་ག། falling hair 3. དཔྱལ་བ་ཆུང་ག། small
 forehead 4. མདོག་མེར་སྒྲ། pale color 5. མིག་མེར་ག། yellow
 color 6. མིག་ཟུམ་པ། closed eyes 7. མིག་ཆུང་ག། small eyes 8.
 སྒྲིན་མ་མཆམས་མ་སྦྱར་ག། eye-brows not joined 9. སྒྲ་ལེབ་པ།
 flat nose 10. སྒྲི་རིང་ག། long teeth 11. བྱེ་ལྷིག་པ། stammering
 12. བྱི་ནང་སྦྱར་ག། crooked body 13. ལྗོ་བ་ཆེ་ག། big belly 14.
 དཔུང་པ་ཇིང་ར་བྱང་ག། stooped shoulders 15. ལུས་ལ་སྦྱ་མང་
 ག། hairy body 16. ལག་པ་དང་རྒྱུང་པའི་མི་མ་ཉམས་པ།
 shrivelled hands and feet 17. ཆེག་སྦྱོམ་པ། thick joints 18. ཁ་
 དང་ལུས་ལས་ངྷིང་ན་བྱུང་ག། bad smell from body and mouth.

མི་གནས་པའི་མྱང་འདས།

Aprasthiṭhita nirvāṇa/ Non-abiding state of peace; non-abiding
 nirvāṇa. The full state of nirvāṇa free of the extremes of both
 cyclic existence and peace.

མི་དམིགས་པ་སྤྲོང་པ་ཉིད།

Anupalambha śūnyatā/ Emptiness of non-apprehension. One
 of the sixteen emptinesses (see stong-pa nyid bcu-drug); the
 lack of inherent existence of all phenomena within the context
 of any of the three times—past, present and future.

མིང་མ་ཅི།

༢༠༠༠

Kinnara/ Probable-human. A class of beings included within the realm of the gods of desire.

མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལ།

Indestructible drop. The indestructible drop being either the ever existent very subtle wind and mind or the white and red drop at the heart-centre during one life-time.

མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི།

The four causes of ignorance; the four causes of lack of knowledge. 1. ཡུལ་བསྐྱལ་པས་མི་ཤེས་པ། due to distant location of the object 2. ཏུས་བསྐྱལ་པས་མི་ཤེས་པ། due to distant time reference of the object 3. རྩ་བོ་བསྐྱལ་པས་མི་ཤེས་པ། due to the subtle nature of the object 4. ཟབ་ཅིང་མཐའ་ཡས་པས་མི་ཤེས་པ། profundity and vastness of the object.

མི་སྲིད་རྣམ་གཅིད་ཀྱི་སྒྲ།

Statement rejecting other possibilities, e.g. the statement, 'it is only possible that a calf be born from a cow.'

མི་སློབ་ལམ།

Aśaikṣa mārga/ Path of no-more learning. Last of the five paths.

མི་བསྐྱུན་པ་ལྔ།

The five cruelties; the five immoral activities-that deserve punishment. Those: 1. རྒྱལ་པོ་ལ་གནོད་པ། harming a king 2. ཡན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གནོད་པ། harming each other 3. རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལ་མི་ཉན་པ། disloyal to the king's advice 4. ལོག་པས་འཚོ་བའི་འཚོ་བ། practicing wrong livelihood 5. ལོག་པར་ཁྱེད་པས་གུར་བ། engagement in hostile behaviours.

མིག་དཔ

Blindfold. The red blindfold worn around the head during particular stages of a tantric initiation in order to prohibit the disciple from seeing the secrets of the maṇḍala before they pass through the permission to be able to do so.

མིང་གཉིས།

Two types of name. 1. དངོས་མིང་། real name 2. བདག་མིང་། given name.

མིང་སྒྲུབ་རྟོག་པ།

Conceptual cognition involving terms. A type of conceptual generation produced in conjunction with the name of a thing, e.g. a concept that takes for granted, 'anything that is capable of raising a beam is a pillar.'

མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག

The interdependent link of name and form. The fourth in the link of the twelve interdependent originations. Name refers to sound, smell, taste, phenomena and form as the form aggregate.

མུ་གསུམ།

Tri koṭi/ Three possible combinations. 1. if it is 'X' it should be 'Y' but if it is 'Y' it is not necessarily 'X' 2. that which is both 'X' and 'Y' 3. that which is neither.

མུ་བཞི།

Cātuṣkoṭi/ Four possible combinations. 1. that which is 'X' but not 'Y' 2. that which is 'Y' but not 'X' 3. that which is both 4. that which is neither.

མུ་སྟོགས་གཅིར་བུའི་དོན་དགུ།

Nine topics of the Nirgrantha school. 1. སྟོག་ life-force 2. གང་ཟག་ person 3. སྟོམ་པ། precepts 4. དེས་པར་ག་ག། certainty

of aging 5. རྒྱུ་བྱ་བ། bindings 6. ལས། karma 7. སྒྲིག་པ། non-virtues 8. བསོད་ནམས། merits 9. ཐར་པ། liberation.

མུ་སྒྲིགས་སྒྲིག་པ་དུག

Ṣaḍ tīrthika śāstārah/ The six non-buddhist teachers; These were the one's who were defeated by Buddha Śākyamuni while completing miracles, and the event is celebrated as the Great Prayer Festival. 1. འོད་སྤང་ཚེགས་ཕྱིད། Puraṇakāśyapa 2. ཀྱུ་རྩ་བྱ་བ་ནག་ལྷས་ཀྱི་བྱ། Maskarigośalīputra 3. སྤྱི་ཕྱིད་ཀྱི་བྱ་ཡང་དག་ཐུལ་བ་ཅན། Sañjayivairadīputra 4. མི་ཡམ་སྤྱི་ལ་བ་ཅན། Ajitakeśakambala 5. ཀ་དཱི་བྱ་ཚེག་ཅན། Kakudakātīyāna 6. བཅེར་བྱ་བ་གཉིན་གྱི་བྱ། Nirgranthojñātīputra.

མུ་སྒྲིགས་པ་གཉིས།

Two types of non-Buddhists. 1. སྤྱི་ལ་པའི་མུ་སྒྲིགས་པ། non-Buddhist by emanation 2. རྩ་བའི་སྤྱི་ནས་མུ་སྒྲིགས་པ། non-Buddhist by nature or birth.

མི་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད།

Fire-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with exertion possessed by Bodhisattvas on the path of preparation.

མིད་དགག

Non-affirming negative. A negation which when expressed in words negates its specific object of negation, but neither directly nor indirectly implies the existence of another (non-negative) phenomena, e.g. emptiness.

མིད་པ་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་སྒྲོ།

Awareness of the clear appearance of a non-existent object; an awareness in which something not existent seems clearly to exist, e.g. appearance of the single moon as double.

མོ་གཅོད།

Female ritual of cutting-off (gcod). A ritual of severing negative thoughts handed down from Phadampa Sangye to Yogini Machig Labkyi Dolma and her disciples.

མེས་པ་སྤྱད་པའི་ས།

Adhimukticaryā bhūmi/ State of faith. The first two of the five paths, where a practitioner employs faith and aspiration in his practice and has only a conceptual understanding of emptiness. Hence the Bodhicitta at these stages are also known by the name—Bodhicitta preoccupied by faith.

མེས་པ་སྤྱད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི།

The four minds of enlightenment preoccupied by faith. The mind of enlightenment possessed by Bodhisattvas on the first two paths—the path of accumulation and preparation. 1. ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the earth-like mind of enlightenment (see sa lta-bu'i sems-bskyed) 2. གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the gold-like mind of enlightenment (see gser lta-bu'i sems-bskyed) 3. ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the moon-like mind of enlightenment (see zla-ba lta-bu'i sems-bskyed) 4. མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the fire-like mind of enlightenment (see me lta-bu'i sems-bskyed).

ཕྱང་འདས།

ཕྱང་འདས་པ།

State of peace; liberation; nirvāṇa.

དམན་པ་ས་བརྒྱད།

Eight stages of the lower vehicle (see theg-dman gyi sa-brgyad).

དམར་བྱིང་།

Explicit teachings; bare teachings. The transmission of certain

teachings in every detail, from the master's own experience in meditational practice.

དམར་ཆུང་སྐྱོར་གསུམ།

Three minor red protectors common to the Sakya tradition 1. ཀུརུཀུལྱེགསེར་གྱི་སྒྲིང་ཐག་ཅན། Kurukullāsuvarṇaka 2. རྩ་མ་དམར་པོ། Raktavasudhārā 3. ལྷ་མོ་དེ་ཀུ་མ། Tinudevi.

དམར་ཆེན་སྐྱོར་གསུམ།

Three major red protectors common to the Sakya tradition. 1. ཀུརུཀུལྱེ། Kurukullā 2. ཆོགས་བདག་ Gaṇapati 3. འདྲིང་བྱལ། Kāmarāja.

དམིགས་ཀྱི་ཅན།

Ālambana pratyaya/ Objective condition. One of the four conditions (see rkyen-bzhi); the objective condition held in the mind that serves as the direct cause of generating that perception, e.g. a vase, for an eye consciousness.

མཁྱེན་པུ་བྱུང་བའི་སྒྲེ།

Marvelous teachings. One of the twelve scriptural categories of Buddha's teachings, describing the marvelous qualities of the Hearers, Bodhisattvas and Buddhas or their heavens.

མི་ལམ་གྱི་སྒྱུ་མ།

Svapana māyā/ Illusory body of the dream-state. A kind of illusory body experienced in a dream state through the force of karmic imprints; a subtle wind and mind body.

མཁྱེན་པུ་ལ།

The lower Vinaya lineage. The restoration and spread of the lineage of monastic vows by the three persons known as Mar-Shakya, Yo-Gejung, and Gtang-Rabsel from Do-kham, the lower region of Tibet to central Tibet after the persecution of Buddhism in Tibet by Lang Dharma. This Vinaya lineage was

received by Lachen Gongpa Rabsel, who passed the lineage to Lume Tsultrim Sherab, and subsequently to twelve persons of central Tibet.

ལྔ་གྱི་རྒྱུད་བཞི།

Four medicine tantras; four basic texts of Tibetan medicine. 1.

རྩ་རྒྱུད། root tantra 2. བཤད་རྒྱུད། explanatory tantra 3. མན་
ངག་རྒྱུད། instruction tantra 4. རྒྱུད་ཕྱི་མ། later tantra.

ལྔ་གྱི་རོ་དྲུག་

Six tastes of medicine (see ro-drug).

ལྔ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Medicine like Bodhicitta; the mind of enlightenment associated with the perfection of wisdom practice possessed by a Bodhisattva on the sixth ground; it has the potential to pacify obstructions to omniscience like a powerful medicine.

ལྔ་རྒྱུ་བཞི།

Four types of medicine; four types of food for monks as prescribed by the Buddha. 1. དྲུས་རུང་གི་ལྔ་རྒྱུ། food to be eaten before noon 2. ཐུན་ཚེད་དྲུ་རུང་བའི་ལྔ་རྒྱུ། food suitable at a particular session 3. ཉག་བདུན་གྱི་ལྔ་རྒྱུ། food to be taken for seven days 4. འཚོ་བཅང་གི་ལྔ་རྒྱུ། food to support life.

ལྔ་སྐ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད།

Aṣṭa bhaiṣajyaguravaḥ/ Eight medicine Buddhas; eight healing Buddhas. 1. འཇུ་ཐུབ་པ། Buddha Śakyamuni 2. ལྔ་གྱི་སྐ་བེཊུ་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། Bhaiṣajyaguru 3. མངོན་མཁྱེན་རྒྱལ་པོ། Abhijñānarāja 4. ཚེས་བསྐྱགས་རྒྱ་མཚོ། Dharmakīrtisāgara 5. ལྷ་ངན་མེད་མཚོག་དཔལ། Aśokottamaśrī 6. གསེར་བཟང་དྲི་མེད། Suvamābhadravimala 7. ལྷ་དབྱངས་རྒྱལ་པོ། Svaraghoṣarāja 8. མཚན་ལེགས་ཡོངས་བསྐྱགས་དཔལ། Sūparikīrtita Nāmaśrī.

ལྔ་བཟང་པོ་དྲུག

Six good medicines. 1. ཇ་དི་མྱེང་གི་བཟང་པོ། nutmeg for heart
2. ཅུ་གང་སྒོ་བའི་བཟང་པོ། bamboo-manna for lungs 3. རྩ་
ཀྲ་མཆིན་པའི་བཟང་པོ། saffron for liver 4. ལི་ཤི་སྒྲིག་གི་བཟང་
པོ། clove for life force 5. སྤྱུག་མེལ་མཁལ་མེའི་བཟང་པོ། lesser
cardamon for kidneys 6. ཀ་ཀོ་ལ་མཆེར་པའི་བཟང་པོ། carda-
mon for spleen.

སྒྲིན་གནས་མཁྱེན་པའི་དྲིང་ངེ་འཛིན།

Pranidhijñāna samādhi/ Concentration knowing the object of
prayers; meditative concentration on prayers that one may
benefit sentient beings until the end of cyclic existence.

སྒྲིན་པ་སེམས་བསྐྱེད།

Pranidhāna bodhicittotpāda/ Wishing bodhicitta; aspirational
thought of enlightenment.

སྒྲིན་ལམ་ལྔ།

The five kinds of prayers. 1. སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིན་ལམ།
prayers for generating bodhicitta 2. སྐྱེ་བའི་སྒྲིན་ལམ། prayers
for good rebirth 3. སྤྱིད་ཡུལ་གྱི་སྒྲིན་ལམ། prayers for a better
environment 4. ཡང་དག་པའི་སྒྲིན་ལམ། prayers for perfection
5. སྒྲིན་ལམ་ཆེན་པོ། the great prayer.

སྒྲིན་ལམ་ཆེན་མོ།

The Great Prayer Festival. This prayer festival held at Lhasa
Tsuglag Khang during the first month of every year was
originally instituted by Tsong Khapa in 1409.

སྒྲིན་སེམས་བསྐྱེད་བྱ་བའི་བཀའ་བློན་ལྔ།

Eight precepts of the wishing bodhicitta. A. ཆེ་འདིར་སེམས་
བསྐྱེད་མ་ཉམས་པར་འཕེལ་བའི་ཐབས་བཞི། Four means to
prevent degeneration of Bodhicitta in this life: 1. སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་ཕན་ཡོན་དྲན་པ། being mindful of the benefits of

Bodhicitta 2. ཉིན་མཚན་དུ་ས་དུ་ག་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ།
 reaffirming the Bodhicitta resolve six times a day 3. སེམས་
 ཅན་སློས་མི་སྤྱོད་བ། not neglecting sentient beings 4. ཚྲིགས་
 གཉིས་བསགས་པ། accumulating the two heaps of merits. B.
 སྒྲིབ་བཞུགས་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲལ་བའི་ཐབས་བཞི། Four
 means of non-separation from bodhicitta in all respects: 1.
 མཁུན་སློབ་དབུ་མི་བསྐྱོར་བ། not deceiving abbots, masters and
 lamas, etc. 2. གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་འགྱུད་དུ་མི་འཇུག་པ། not
 inducing regret in those practising virtue 3. ཐེག་ཆེན་ལམ་
 ཟུགས་ལ་སྒྲོན་མི་འདོགས་པ། not disparaging those on the path
 of the greater vehicle 4. ལྷག་བསམ་མིན་པའི་གཡོ་སྒྲུ་སྤྱོད་བ།
 abandoning pretentious thoughts.

སྒྲིབ་བའི་སིང་ག།

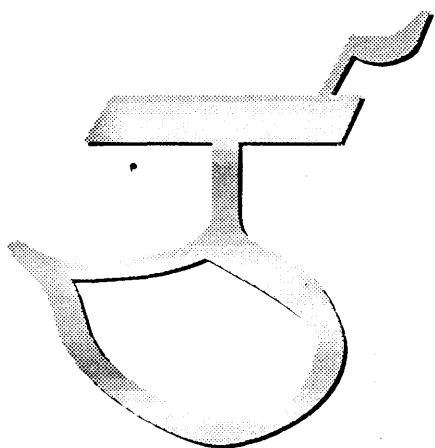
Vādisimha/ Lion of eloquence; lion amongst teachers; an
 epithet of Buddha Śākyamuni.

སྒྲིབ་བསམ་བཞེད་མེད།

Inexpressible and inconceivable; emptiness.

སྒྲིབ་པ་ལ་འདོན་པ།

To bewail; to mourn for; to grief.

ཅ་ག་ལི།
A miniature painting.

ཅ་ག་ལི།

A miniature painting. Small sized images and paintings of mandalas, deities, implements and auspicious symbols used during the course of an initiation or other ceremonial occasions.

ཅ་རི།

The holy place, Tsari located in the southern border of Tibet. It is considered a holy place of Cakrasambhava and Vajrayoginī.

ཅ་ཏུ་མ་གསུམ།

The three types of fiery energy; the three kinds of tu-mo energy (gtum-mo) 1. ཕྱི་ཁོ་གདུམ་མོ་རང་བཞིན་ཅ་ཏུ་མ། the natural fiery energy, the emptiness of all phenomena as the outer tu-mo 2. རང་གི་གདུམ་མོ་ཨ་ཐང་ཅ་ཏུ་མ། the fiery energy

of tu-mo, the short A at the navel as the inner tu-mo 3. གསང་བའི་གདུམ་མོ་ཁ་སྤྱོར་ཙུང་ལྷོ། the fiery energy of union, the union of ever-excellent emptiness and the unchanging great bliss, the secret tu-mo.

ཙུང་ཁ་པ།

Je Tsong Khapa (1357-1419). The founder of the Gelug order of Tibetan Buddhism. Renowed for his marvelous scholarship and practice. His eighteen volumes of collected writings comprises the heart of the Gelug doctrine.

གཙུག་རྟོར་སྤྲི་ལ།

Pañca uṣṇīṣabuddha/ Five Uṣṇīṣa Buddhas. 1. གཙུག་རྟོར་གདུགས་དཀར། Uṣṇīṣa Sitātapatrā 2. གཙུག་རྟོར་བྲི་མེད། Uṣṇīṣa Vimala 3. གཙུག་རྟོར་རྣམ་བྱུང། Uṣṇīṣa Vijayā 4. གཙུག་རྟོར་འབར་བ། Uṣṇīṣa Jvalā 5. གཙུག་རྟོར་ལུས་བྲུ། Uṣṇīṣa Kilaka.

གཙོ་བོ།

Jyestha/ pradhāna/ Principal factor, main factor, fundamental principle; central figure; primary object; head; chief.

གཙོ་བོ་གཉིས།

Two fundamental principles according to the Sāṃkhya school of Hindu philosophy. 1. རང་བཞིན་རྒྱུ་གཙོ་བོ། causal principle of nature 2. གནས་སྐབས་འབྲས་བུ་གཙོ་བོ། resultant principle of manifestation.

གཙོ་སེམས།

Primary mind; A consciousness or mind that is accompanied by secondary mental factors, e.g. the six consciousnesses.

གཙན།

Mountain dwelling spirits. A type of non-human spirits

believed to be living in the mountains; may enter an oracle in trance and speak through him or her.

བཙུན་པ་བཙུན་མ།

Monks and nuns.

རྩ་འཁོར་ལྔ།

The five channel wheels. 1-4. the four channel wheels (see rtsa-'khor-bzhi) 5. གསང་གནས་བདེ་སྤྲུང་གི་འཁོར་ལོ། the wheel of sustaining bliss at the secret place that has thirty two petals.

རྩ་འཁོར་དྲུག།

Six channel wheels. 1-5. the five channel wheels (see rtsa-'khor-linga) 6. རྩ་འཁོར་དབུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། the wheel at the centre of the Jewel.

རྩ་འཁོར་བཞི།

The four channel wheels. 1. སྤྱི་ཐོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ། the wheel of great bliss at the crown that has thirty-two petals 2. མགོན་པར་ལྡངས་སྤྱད་གྱི་འཁོར་ལོ། the wheel of enjoyment at the throat that has sixteen petals 3. སྤྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། the wheel of phenomena at the heart that has eight petals 4. ཞེ་བ་སྤྱལ་པའི་འཁོར་ལོ། the wheel of emanation at the navel that has sixty-four petals.

རྩ་འཁོར་གསུམ།

The three channel wheels (see rtsa-'khor bzhi, 1-3).

རྩ་ཉེན་དྲུག།

Six root delusions; the six root defilements. 1. འདྲིང་ཆགས། rāga/ desire-attachment 2. ཁྲོ་ཁྲོ། pratigha/ hatred 3. ང་བྱུལ། māna/ pride 4. མ་རིག་པ། avidyā/ ignorance 5. ཐེ་ཆོམ། vicikitsā/ doubt 6. ཉམ་བཤུ། mithya dr̥ṣṭi/ wrong view.

ཅུ་ལྔ་བཞི།

Four root downfalls; four root transgressions of a monk's vows. 1. སློག་གཅོད་པ། taking life 2. མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། taking what is not given 3. མི་ཆངས་པར་སྤྱད་པ། indulging in sexual misconduct 4. བརྟུན་སྒྲིབ། lying.

ཅུ་ལྔ་བརྒྱ་བཞི།

Fourteen root downfalls; fourteen root transgressions of the tantric vows/ precepts. 1. རྩོམ་སྤོང་པ་ལ་བརྟུན་པ། belittling the vajra master/guru 2. བདེ་གཤེགས་བཀའ་ལས་འདས་པ། despising the precepts of the Buddha 3. རྩོམ་སྤོང་གི་ལྟ་བུ་ལ་འཁྱུག་པ། speaking badly of vajra brothers and sisters 4. བྱམས་པ་འདོར་བ། abandoning love for sentient beings 5. སྤོང་འཇུག་གི་སེམས་འདོར་བ། abandoning the wishing and committed mind of enlightenment 6. མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྤོང་བ། despising the sūtra and tantra teachings 7. སྤོང་མིན་ལ་གསང་བ་སྤྱོད་པ། exposing the secret of tantra to those who are not initiated 8. སྤང་པ་ལ་བརྟུན་པ། mistreating one's body 9. སྤང་པ་ཉིད་སྤོང་བ། abandoning emptiness or being sceptical about it 10. བདུག་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་པ། associating with bad friends 11. སྤང་པ་ཉིད་དྲན་པར་མ་བྱས་པ། not reflecting on emptiness 12. དང་ལྷན་སེམས་སྤྱད་འབྱིན་པ། disturbing another's faith in the Dharma 13. དམ་ཆེག་ཇི་བཞིན་མི་བསྐྱེད་པ། not observing the pledges and commitments 14. སྤང་མེད་སྤོང་བ། despising women.

ཅུ་ལྔ་བཅོ་བརྒྱད། འཇུག་སྤོང་གི་བསྐྱེད་བྱ།

Eighteen root downfalls; eighteen root transgressions of the Bodhisattva vows. 1. བདག་བསྐྱོད་གཞན་སྤོང་བ། praising oneself and belittling others 2. ཆོས་ནོར་མི་སྤྲོད་པ། not giving material aid or teachings of Dharma 3. བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པར་གཞན་ལ་འཆོག་པ། not listening when someone declares his or her offences 4. ཐེག་ཆེན་སྤོང་ཞིང་དམ་ཆོས་འདྲར་སྤྱད་པ། abandoning the teachings of the greater vehicle and

preaching false doctrine akin to the mahāyāna teachings 5. དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། misusing offerings of the three jewels not given to oneself 6. དམ་པའི་ཆོས་སྤང་བ། abandoning the sublime Dharma 7. རབ་བྱུང་ལ་འཆེ་བ། evicting monks and nuns 8. མཚམས་མེད་གྱི་ལས་བྱེད་པ། committing any of the five boundless actions 9. ལྷོག་ལྟ་འཛིན་པ། holding wrong views 10. གནས་འཛིན་པ། destroying places of worship or pilgrimage 11. སྤྲོད་མིན་ལ་སྤྲོད་ཉིད་བསྟན་པ། teaching emptiness to improper receptacles 12. རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་སློབ་ལས་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ། turning people away from working for enlightenment 13. སོ་ཐར་སྤང་བ། abandoning the vows of individual liberation 14. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ། mistreating the lower vehicle doctrine 15. མི་ཆོས་སླ་མའི་རྒྱན་སྤྲོ་བ། lying exorbitantly of superhuman attainments 16. དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། misappropriation of the property of the three jewels 17. བྱིམས་ངན་འཆང་བ། holding corrupt ethical discipline 18. བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་འདོར་བ། abandoning the mind of enlightenment.

ཙ་མདུད།

Nadigranthi/ Knot of the channel-wheel. In tantra, this constitutes channel-knots or coils formed from the transfiguration of the three principal energy channels of the body—central, right and left, at different locations of the standing central energy-channel.

ཙ་གནས་འཁོར་ལོ།

The wheel of energy-channels. The wheels or cakras of energy channels formed from their mode of coiling at the central energy-channel.

ཙ་བ་བཞི།

The four root precepts. The four basic vows, the transgression of which constitutes loss of monk vows (see rtsa-ltung bzhi).

ཕ་བའི་ཁ་དྲག་བཞི།

Four primary colors. 1. རྩེན་པོ། blue 2. སེར་པོ། yellow 3. དཀར་པོ། white 4. དམར་པོ། red.

ཕ་བའི་ཆོས་དྲུག་

Ṣaḍ mūladharmāḥ/ Six root precepts; six root vows of a probationary nun. 1. གཅིག་པུ་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ། not going alone on the road 2. རྒྱ་ར་རྒྱལ་བར་མི་བྱ་བ། not swimming across to the other shore 3. སྐྱེས་པ་རིག་པར་མི་བྱ་བ། not touching a male person 4. སྐྱེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པར་མི་བྱ་བ། not living with a male person 5. ཟླ་མའི་ཉེས་པ་འཆབ་པར་མི་བྱ་བ། not concealing a transgression of vows by a fellow nun 6. ལྷན་དུ་འགྱུར་བ་མི་བྱ་བ། not acting as a go-between.

ཕ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་མང་ཆེན་པོ།

Mental attitudes of the root delusions (see rtsa-nyon drug).

ཕ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་

Ṣaḍ mūlakleśāḥ/ Six root delusions; the six root defilements (see rtsa-nyon drug).

ཕ་བའི་དམ་ཆེག་བཞི།

The four root commitments; the root samayas. The four vows of observance common to all the lower tantras. 1. འཛིག་དྲེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། upholding right worldly view 2. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། taking refuge in the Three Jewels 3. དབང་རྒྱལ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating the mind of enlightenment 4. དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱུར་བ། receiving initiation into a maṇḍala.

ཕ་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གསུམ།

Tri mūla duḥkhāḥ/ The three fundamental sufferings (see sdug-bsngal gsum).

ཕྱི་བའི་ཁ་དོག་བཞི།

Four primary colors. 1. སྒྲིན་པོ། blue 2. སེར་པོ། yellow 3. དཀར་པོ། white 4. དམར་པོ། red.

ཕྱི་བའི་ཆོས་དྲུག་

Ṣaḍ mūladharmāḥ/ Six root precepts; six root vows of a probationary nun. 1. གཅིག་ཕུ་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ། not going alone on the road 2. རྒྱ་རྒྱུ་བར་མི་བྱ་བ། not swimming across to the other shore 3. སྐྱེས་པ་རིག་པར་མི་བྱ་བ། not touching a male person 4. སྐྱེས་པ་དང་ལྗན་ཅིག་འདུག་པར་མི་བྱ་བ། not living with a male person 5. ཟླ་མོའི་ཉེས་པ་འཆབ་པར་མི་བྱ་བ། not concealing a transgression of vows by a fellow nun 6. ལྷན་དུ་འགྱུར་བ་མི་བྱ་བ། not acting as a go-between.

ཕྱི་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་མང་ཆེན་པོ།

Mental attitudes of the root delusions (see rtsa-nyon drug).

ཕྱི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་

Ṣaḍ mūlakleśāḥ/ Six root delusions; the six root defilements (see rtsa-nyon drug).

ཕྱི་བའི་དམ་ཆེག་བཞི།

The four root commitments; the root samayas. The four vows of observance common to all the lower tantras. 1. འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། upholding right worldly view 2. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། taking refuge in the Three Jewels 3. བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating the mind of enlightenment 4. དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱུར་བ། receiving initiation into a maṇḍala.

ཕྱི་བའི་སྤྱུག་བསྐྱུལ་གསུམ།

Tri mūla duḥkhāḥ/ The three fundamental sufferings (see sdug-bsngal gsum).

ཕྱི་བའི་ཁ་དྲག་བཞི།

Four primary colors. 1. སྒྲིན་པོ། blue 2. སེར་པོ། yellow 3. དཀར་པོ། white 4. དམར་པོ། red.

ཕྱི་བའི་ཆོས་དྲུག་

Ṣaḍ mūladharmāḥ/ Six root precepts; six root vows of a probationary nun. 1. གཅིག་ཕུ་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ། not going alone on the road 2. རྒྱ་རྒྱལ་བར་མི་བྱ་བ། not swimming across to the other shore 3. སྐྱེས་པ་རིག་པར་མི་བྱ་བ། not touching a male person 4. སྐྱེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པར་མི་བྱ་བ། not living with a male person 5. ཟླ་མའི་ཉེས་པ་འཆབ་པར་མི་བྱ་བ། not concealing a transgression of vows by a fellow nun 6. ཟུན་དུ་འགྱུར་བ་མི་བྱ་བ། not acting as a go-between.

ཕྱི་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་མང་ཆེན་པོ།

Mental attitudes of the root delusions (see rtsa-nyon drug).

ཕྱི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དྲུག་

Ṣaḍ mūlakleśāḥ/ Six root delusions; the six root defilements (see rtsa-nyon drug).

ཕྱི་བའི་དམ་ཆེག་བཞི།

The four root commitments; the root samayas. The four vows of observance common to all the lower tantras. 1. འཛིན་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། upholding right worldly view 2. དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། taking refuge in the Three Jewels 3. བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating the mind of enlightenment 4. དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ། receiving initiation into a maṇḍala.

ཕྱི་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གསུམ།

Tri mūla duḥkhāḥ/ The three fundamental sufferings (see sdug-bsngal gsum).

བཅོན་འགྲུས། irreversible effort 5. ཚྷག་པར་མི་འཇིན་པའི་
བཅོན་འགྲུས། effort that is never contented.

བཅོན་འགྲུས་རྣམ་གསུམ།

Three types of effort. 1. གོ་ཆའི་བཅོན་འགྲུས། armour-like
effort 2. དགེ་བ་ལ་སྤྱོད་པའི་བཅོན་འགྲུས། joyful effort in
virtuous conduct 3. སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བཅོན་འགྲུས།
effort for the welfare of sentient beings.

ཆངས་པ།

ཆངས་པ་འདི་གནས་པ་བཞི།

Brahma. A. According to the Buddhist accounts, Brahma is the lord of the gods of the form realm. B. Hindus believe him to be the creator of the universe. C. The pure celestial domain within the form and formless realm.

ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི།

The four pure moral bases. The worldly paths retaining the nature of love, compassion, joy and equanimity that ensures the attainment of a state of Brahma.

ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་བཞི།

Four immaculate merits. 1. རྒྱུ་མཆོད་རྟེན་མེད་པའི་ས་ཁྱུགས་སུ་རིང་སྤེལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་བཅེགས་པ། construction of a stūpa preserving holy relics in a place where none exist 2. དགོ་འདུན་གྱི་སྤེལ་ཀྱན་དགའ་རྩ་བ་ཕྱུལ་བ། offering a garden or estate to the sangha community 3. དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེན་འདུམ་པ། healing a schism in the ordained community 4. ཆད་མེད་བཞི་སྒྲུབ་པ། meditating on the four immeasurables.

ཆངས་སྤྱོད་དགོ་བསྟོན།

Brahmācārya upāsaka/ Celibate ordained layperson. A lay ordained practitioner who has vowed to accept the precept of not indulging in sexual conduct throughout his life, e.g. Ācārya Candragomin.

ཆངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ།

The vows of an approximate-celibacy. An ordination ceremony accepted before taking a probationary nun's vow.

ཆད་མ་གཉིས།

ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ།

Two types of valid cognition. 1. མཛོན་སུམ་ཆད་མ།

pratyakṣa pramāṇa/ direct valid cognition 2. རྟོག་པར་ཤིང་བྱུང་བའི་
མཐོན་པོ། anumāna pramāṇa/ inferential valid cognition.

ཚད་མ་སྤྱི་བདུན།

Seven treatises on valid cognition. Seven works of Dharmakīrti on the study of valid cognition. 1. ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ། *Commentary on Valid Cognition* (pramāṇavartika) 2. ཚད་མ་རྣམ་ངེས། *Discernment of Valid Cognition* (pramāṇa-viniścaya) 3. ཚད་མ་རིགས་ཐིག་གི་བྱེད་པ། *Drop of Reasoning on Valid Cognition* (nyāyabindu) 4. གཏུན་ཆེགས་ཐིག་གི་བྱེད་པ། *Drop of Logical Reasoning* (hetubindu) 5. འབྲེལ་བ་བརྟག་པ། *Analysis of Relationship* (saṃbandhaparīkṣa) 6. རྒྱུད་གཞན་སྤྱུབ་པ། *Establishing Alternative Continuum* (saṃtānāntarasiddhi) 7. རྩོད་པའི་རིགས་པ། *Science of Debate* (vādanyāya).

ཆད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ།

The five types of invalid cognitions. 1. བཅད་ཤེས། subsequent cognition 2. འོག་ཤེས། wrong perception 3. ཐེ་ཚོམ། doubt 4. ཡིད་དཔྱད། presumption 5. ལྷང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒྲ། inattentive perception.

ཚད་མེད་བཞི།

Catvāryapramāṇāni/ Four immeasurables; the four immeasurable thoughts in Mahāyāna teachings. 1. བྱམས་པ་ཆད་མེད། maitrī immeasurable love 2. རྩེད་རྒྱུ་ཆད་མེད། karuṇā/ immeasurable compassion 3. དགའ་བ་ཆད་མེད། muditā/ immeasurable joy 4. བདེ་སྣང་ཆད་མེད། upekṣā/ immeasurable equanimity.

ཚལ་པ་གྲུ་བརྒྱུད།

Tsalpa Kagyud Order of Tibetan Buddhism founded by the
holy master Zhand Drowe Gonpo.

ཚིག་གི་གཟུངས།

Word retention. Ability to retain names, terms and words by heart; a power gained through meditation.

ཚིག་དོན་དྲུག་

Six topics; as asserted by the Vaiśeṣika school of Hindu philosophy. 1. རྒྱུ་ dravyam/ substance 2. བྱ་ཚེས་ guṇa/ property 3. ལས་ karma/ activity 4. ལྷོ་ sāmānyam/ generality 5. འཛིན་བྱ་ viśeṣa/ particularity 6. འདྲ་བ། samavāya/co-existence/composition.

ཚིག་དབང་།

Śabdābhiṣekha/ Word initiation; word empowerment. The last of the four-fold initiation according to the highest yoga tantra in which the master introduces the state of union (yuganada) to his disciples.

ཚུ་རྒྱལ།

Apara/ This side, meaning cyclic existence (saṃsāra) as contrast to the state beyond suffering (nirvāṇa).

ཚུ་ར་མཐོང་།

One who only sees the worldly view; an ordinary person.

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚེས་བཞི།

The four features of the perfection of morality. 1. ཚུལ་འཆལ་སྤོངས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ། pacifies opponent forces such as corrupt morality 2. ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། generates non-conceptual understanding of selflessness 3. ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱེད་པ། gives thorough protection 4. རིགས་ཅན་གསུམ་གླིན་པར་བྱེད་པ། ripens the fruits of the three vehicles—Hearer, Solitary Realizer and Bodhisattva.

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ།

Śīlānupurva prayoga/ Serial training in the perfection of morality. The Bodhisattva paths from the path of accumulation up to the moment before complete enlightenment.

ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གསུམ།

Three types of morality. A. བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ།

Three moralities of a Bodhisattva: 1. ཉེས་སྦྱོད་སྦྱོར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། duṣkṛta saṁvara śīla/ morality of abstention from misbehaviour 2. དགེ་བ་ཚུལ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། kuśala

dharma saṁgraha śīla/ morality of integrating virtues 3. སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། sattva kṛtya śīla/ morality

for the welfare of other sentient beings. B. In general: 1. འཇིགས་སྦྱོབ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། morality giving protection from fear 2. འཇིགས་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། morality of admiration in

virtues 3. ཅིས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས། morality of seeking freedom from cyclic existence.

freedom from cyclic existence.

ཚུལ་འཆལ།

in abstr. 2011/1/1

Duḥśīla/ Immorality; corrupt morality.

ཚུལ་འཚོས།

Kuhana/ A. Hypocritical. B. Cunning way of earning a living; one of the five wrong livelihoods (see log-'tsho lnga).

ཚུལ་བཞི།

Four-fold methods; four means of transmitting a tantric teaching. 1. ཚིག་གི་ཚུལ། word by word transmission 2. བྱེད་ཚུལ། explicit method 3. སྦྱོར་པའི་ཚུལ། implicit method 4.

དོན་དམ་པའི་ཚུལ། ultimate method.

ཚུལ་གྱིང་།

Śalākā/ Counting sticks. Sticks measuring about one foot, that

are used in monasteries during the ritual ceremony for counting the number of monks entering a rainy season retreat.

ཚུལ་གསུམ།

Three modes of reasoning; three criteria for establishing a logical reason. 1. རྒྱལ་ས་ཚེས། property of the subject 2. རྒྱལ་འཕྲུལ། subsequent pervasion 3. རྒྱལ་འཕྲུལ། counter pervasion.

ཆེ་བུམ།

Vase of longevity; life-vase. Vase held in the hands of Buddha Amitābha or a vase in which long-life blessings has been poured.

ཆེ་དབང་རིག་འཛིན།

The immortality of life. One of the four immortalities (see rig-'dzin rnam-bzhi) according to the Nyingma tradition of attaining grounds and paths. As soon as a trainee attains the supramundane stage, i.e. the fourth level of the path of preparation, he or she has attained the pure human vajra body, and because his or her consciousness becomes fully ripened to be transformed into the path of seeing, has also attained the immortality of life.

ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ།

Five long living sisters; five goddesses of Tibet. 1. ལྷ་མོ་བཀྲིས་ཆེ་རིང་མ། Tashi Tsering Ma, the goddess of long-life and glory 2. མཐིང་གི་ལྷ་བཟང་མ། Thingi Zahlzang Ma, the goddess of clairvoyance 3. མི་གཡོ་སྤྱོད་བཟང་མ། Miyo Lobsang Ma, the goddess of earth and environment 4. ཅོད་པན་མཐིན་བཟང་མ། Chodpan Drinzang Ma, the goddess of precious articles 5. ཅན་ཅན་དཀར་འབྲོ་བཟང་མ། Tadkar Drinzang Ma, the goddess of cattle and domestic animals.

ཆེ་རིང་དྲུག་སྐྱེས།

Six symbols of longevity; six objects of long life. 1. མི་ཆེ་

མིང་། long living man 2. བྱ་ཆེ་མིང་། long living bird 3. རི་
བླ་མ་ཆེ་མིང་། long living deer 4. ཡིང་ཆེ་མིང་། long living
tree 5. རྒྱ་ཆེ་མིང་། long living running water 6. བྲག་ཆེ་མིང་།
long living rocky cave.

ཆེ་སྟོག་སྤྲུག་སྤྲུམ།

The three: life-span, life-force and spirit. The first is likened to the butter-oil of a butter lamp; the wick to the life-force, and flame to the spirit. The three conditions that are basic faculties for the maintenance of our life.

ཆེ་ལྷ་རྣམ་གསུམ།

The three longevity deities. 1. ཆེ་དཔག་མེད། Amitāyus 2. སྤྲེལ་དཀར། White Tārā 3. རྣམ་བྱུང་མ། Vijayā.

ཚོགས།

A. The Tsok-offering; the ritual feast offering ceremony. The ceremony of offering food and drink to the host of divinities by blessing these in the form of bliss and void. B. Accumulation of merits—virtues.

ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།

Gaṇacakra/ The cycle of Tsok-offering. The ritual of offering tsok-feast. The feast comprises the five sensual objects (see 'dod-yon lnga) and food and drink by blessing these into uncontaminated wisdom-nectar to the host of divinities and oneself visualized in the form of a deity. A special way of accumulating merits and positive energy.

ཚོགས་སྤྲུབ།

Sambhāra pratipatti/ Achievement through accumulation. A Bodhisattva path of practice existing from the great level of the supramundane qualities stage of the path of preparation upto the moment before complete enlightenment.

ཚོགས་སྒྲུབ་བརྒྱ་བདུན།

Seventeen achievements through accumulation. That of: 1.

བཅེ་བ་སྤང་ཇི་ཆེན་པོའི་ཚོགས་སྒྲུབ། great compassion 2-7. ཡ་

རིལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་གི་ཚོགས་སྒྲུབ། six perfections (see phar-rol-

tu phyin-pa drug) 8. ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ། mental

quiescence 9. ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་སྒྲུབ། penetrative insight 10.

ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ། union of mental quiescence

and penetrative insight 11. བབས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ། skillful

means 12. བསྐྱེད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ། accumulation

of merits 13. ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་སྒྲུབ། accumulation of

insight 14. ལམ་གྱི་ཚོགས་སྒྲུབ། paths 15. གཟུངས་ཀྱི་ཚོགས་

སྒྲུབ། retention 16. སའི་ཚོགས་སྒྲུབ། grounds 17. གཉིན་པོའི་

ཚོགས་སྒྲུབ། antidotes.

ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ།

Statement indicating a group, e.g. the statement, 'race.'

ཚོགས་གཉིས།

Dual accumulation; two types of meritorious collections. 1.

བསྐྱེད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས། pūnya saṃbhāra/ accumulation of

merits 2. ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས། jñāna saṃbhāra/ accumulation of

insight.

ཚོགས་སྒྲི།

Collective generality. Any group which is the combination or collection of many factors or components, e.g. a pillar.

ཚོགས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ལྔ།

The five limbed practices on the path of accumulation. 1. སྤྱི་

སྒྲིའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་པ། observance of the morality of

ordinary persons 2. དབང་པོའི་སྦྱོ་སྦྱོམ་པ། retraining one's

sensual organs 3. ཟས་ཀྱི་ཚོད་རིག་པ། maintaining a dietary

balance 4. རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོན་སྟོན་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་

བརྟེན་པ། practicing yoga at the early and latter parts of dawn

without sleeping 5. བློ་གྲོས་ལྷན་པའི་དགེ་བ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་
གནས་པར་དགའ་བ། rejoicing in the practice of remaining in
single-pointed virtuous acts.

[illegible]

The three paths of accumulation. The small, middling and great.

འོ་གས་གསུམ།

Three types of collection; three groups. 1. མིང་གི་ཚོགས།
group of names 2. ཚིག་གི་ཚོགས། group of words 3. ཡི་གེའི་
ཚོགས། group of letters.

ཆོགས་བསགས་ཡན་ལག་བདུན།

The seven limbed practices for the accumulation of merits
(see yan-lag bdun-pa).

ཆོས་པ་ལྟེན།

Pañca vedanāḥ/ Five types of feelings. 1-2. ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་
 བདེ་སྤྱད་གཉིས། two of the body—pleasure and pain 3-4. ཡིད་
 ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས། two of mental—
 happiness and unhappiness 5. ཚོར་བ་བདེ་མེད་སྤྱུང་སྤྱོད། neutral
 feeling.

ཆོས་པ་དྲན་པ་ཉིས་བཞི་པ།

Vedanā smṛtyūpasthāna/ Close contemplation of feelings; mindfulness of feelings. Contemplating that all feelings whatsoever have the nature of suffering and misery.

ཆོས་པ་དྲག

Ṣaḍ vedanāḥ/ Six types of feelings. བློ་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་
བ་ནས་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་བར་དུག་ Feeling with re-
spect to the six consciousnesses (see rnam-par shes-pa drug).

ཚྲ་བའི་ཕུང་པོ་བརྒྱ་གཉིས།

Dvādaśa vedanā skandhāḥ/ Twelve aggregates of feeling. 1. མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚྲ་བ། feeling produced through visual contact 2. ལྗང་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚྲ་བ། feeling produced through olfactory contact 3. རྣ་བའི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚྲ་བ། feeling produced through aural contact 4. རྩེ་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚྲ་བ། feeling produced through gustatory contact 5. ལྟུང་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚྲ་བ། feeling produced through physical contact 6. ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚྲ་བ། feeling produced through mental contact 7. དབང་ཤེས་སྒྱུར་བའི་ཚྲ་བ། feeling from sense powers 8. ཡིད་ཤེས་སྒྱུར་བའི་ཚྲ་བ། feeling from mental consciousness 9. ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་ཚྲ་བ། disturbed feeling 10. ཟང་ཟིང་མེད་པའི་ཚྲ་བ། undisturbed feeling 11. ཞེན་པ་བསྐྱེན་པའི་ཚྲ་བ། feelings stimulating attachment 12. མངོན་པར་འབྱུང་བ་བསྐྱེན་པའི་ཚྲ་བ། feelings expressing experiences.

མཚན་བཅས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར།

Yoga with signs. A kriyā tantra practice of deity yoga lacking direct realization of emptiness, in which a practitioner meditates on the inseparability of the pledge being (see dam-tshig sems-dpa') and the wisdom being (see ye-shes sems-dpa').

མཚན་བཅས་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསུམ།

Three aggregates of perception with signs. 1. ཐ་སྟོན་ལ་མཁས་པའི་འདུ་ཤེས། skillful perception of the conventions 2. འདུས་བྱས་མི་དྭག་པ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས། perception observing compositional factors, impermanence, etc. 3. དམིགས་རྣམ་གསལ་བའི་འདུ་ཤེས། perception of a clearly focused object.

མཚན་ཉིད།

Lakṣaṇa/ A. Definition; characteristics. Anything that is a definition must fulfil three qualities of a substantial existence (see rdzas-yod chos-gsum tshang-ba). B. Study of Buddhist philosophy.

མཚན་ཉིད་ཐེ་གསུམ།

The three causal vehicles; the three characteristic vehicles. A term used in the Nyingma tradition for the Hearers vehicle, Solitary realizer vehicle, and Bodhisattva vehicle.

མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ།

Lakṣaṇābhisandhi/ Interpretive sūtra concerning the characteristics (of phenomena), e.g. the sūtra included in the Third Turning of the Wheel of doctrine in which Buddha clearly explained the three categories of phenomena in terms of their true existence or lack of true existence.

མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྟེར་བ།

Alakṣaṇatvaikakṣaṇābhisambodha/ Signless momentary training. The last instant of the Bodhisattva paths of advancement, which is categorized as a direct antidote to the obstruction to omniscience and which has direct perception of emptiness.

མཚན་ཉིད་གསུམ།

Trīṇi lakṣaṇāni/ Three characteristics; three natures; the three types of phenomena according to the Cittamātrīn school of philosophy. 1. ཀྱན་བརྟགས། parikalpita lakṣaṇam/ imputed phenomena, mere objects of conceptual labelling, e.g. permanent phenomena 2. གཞན་དབང། paratantra lakṣaṇam/ dependent phenomena, e.g. a vase 3. ཡོངས་བྱུང། pariniṣpanna lakṣaṇam/ thoroughly established phenomena, e.g. emptiness of a vase.

མཚན་མེད་གྱི་རྣལ་འབྱོར།

Animitta yoga/ Yoga without signs. A kriyā tantra practice of deity yoga conjoined with the wisdom cognizing emptiness, in which a practitioner meditates on the inseparability of the pledge being (see dam-tshig sems-dpa') and the wisdom being (see ye-shes sems-dpa').

མཚན་མའི་ལྷ།

The sign-deity. One of the six types of deities according to action tantra (see bya-rgyud lha-drug) in which a trainee maintains the imagination of oneself and one's activities as that of a deity.

མཚན་གཞི་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས།

Exemplary mental consciousness. The mind-stream representing the conventional 'I' that acts as the basis upon which the latencies of karma abide and mature.

མཚན་བཟང་པོ་སུམ་རུ་ཅ་གཉིས།

Thirty-two major marks of a Buddha. 1. ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ། the palms of his hands and feet bear signs of a wheel 2. རུས་སྤྱལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཤིན་དུ་གནས་པ། his feet are well set upon the ground like a tortoise 3. ཕྱག་ཞབས་སྐར་མ་དྲ་བས་འབྲེལ་བ། his fingers and toes are webbed 4. ཕྱག་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞིན་གཟགས་པ། the palms of his hands and feet are smooth and tender 5. ཕྱག་དང་ཞབས་དང་ཐལ་གོང་དང་ལྗག་པའི་ཕྱོགས་མཐོ་བའི་ཕྱིར་སྐྱའི་གནས་བདུན་མཐོ་བ། his body has seven prominent features: broad heels, broad hands, broad shoulder blades and broad neck 6. སྐར་མ་རིང་བ། his fingers are long 7. ཇིང་པ་ཡངས་པ། his heels are soft 8. སྐྱ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ། he is tall and straight 9. ཞབས་ཀྱི་ལྷིང་བྱ་མི་མངོན་པ། his ankle-bones do not protrude 10. སྐྱའི་བ་སྐྱ་བྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ། the hairs on his body point upward 11. ཕྱིན་པ་རི་དྭགས་ཞི་ན་ཡ་འདྲ་བ། his ankles are like an antelope's 12.

ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པ། his hands are long and beautiful 13. མདོ་མས་ཀྱི་སྤ་བ་སྤྱུབས་སུ་བྱུབ་པ། his male organ is withdrawn 14. པགས་པ་གསེར་མདོག་འདྲ་བ། his body is the colour of gold 15. པགས་པ་སྤྲུབ་ཅིང་འཇམ་པ། his skin is thin and smooth 16. བ་སྤ་རེ་རེ་ནས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཕྱེལ་བ། each hair curls to the right 17. ཞལ་མཛོད་སྤྱས་བརྒྱན་པ། his face is adorned by a coiled hair between his eyebrows 18. རྩ་མེད་སྤང་གེ་འདྲ་བ། the upper part of his body is like that of a lion 19. དཔུང་པའི་མགོ་ཤིན་དུ་རྒྱམ་པ། his head and shoulders are perfectly round 20. ཐལ་གོང་བྱས་པ། his shoulders are broad 21. རྩ་མི་ཞིམ་པ་རྩ་མཚོག་སྤང་བ། he has an excellent sense of taste even of the worse tastes 22. སྤྱ་བྱ་གྲོ་ལྟ་རྒྱ་ཞིང་གལ་པ། his body has the proportions of a banyan tree 23. གཙུག་རྟེན་བལྟ་རྩ་མེད་མདོན་པ། he has a protrusion on the crown of his head 24. ལྗགས་རིང་ཞིང་སྤྲུབ་པ། his tongue is long and thin 25. གསུང་ཆངས་དབྱངས་ལྟ་བུ། his voice is mellifluous 26. འགྲམ་པ་སྤང་གེ་འདྲ་བ། his cheeks are like those of a lion 27. ཚེམས་ཤིན་དུ་དཀར་བ། his teeth are white 28. ཚེམས་མཉམ་པ། there are no gaps between his teeth 29. ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ། his teeth are evenly set 30. ཚེམས་བཞི་བརྒྱ་མངའ་བ། he has a total of forty teeth 31. སྤྱན་མཐོན་མཐོང་འདྲ་བ། his eyes are the colour of sapphire 32. སྤྱན་གྱི་ཇི་མ་བ་མཚོག་གི་ཇི་མ་དང་འདྲ་བ། his eyelashes are like those of a magnificent heifer.

མཚམས་མེད་ལྔ།

Pañcānantariyāṇi/ Five heinous crimes; five boundless actions. Five non-virtuous actions that propel a person immediately into the most serious hell realm. 1. ཕ་གསོད་པ། pitṛghāta/ patricide 2. མ་གསོད་པ། mātṛghāta/ matricide 3. དག་བཙོམ་པ་གསོད་པ། arhadghāta/ killing an Arhat 4. དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྦྱ་ལས་ངན་སེམས་ཀྱིས་བྲག་འཕྱིན་པ། tathāgatasyāntike duṣṭacitta rūdhirotpādanam/ drawing blood from the body of a Buddha with evil intent 5. དགེ་འདུན་གྱི་

དབྱེན་འབྱེད་པ། saṃghabheda/ causing a schism within the Saṅgha.

མཚུངས་ལྷན་གྱི་གྲུ།

Saṃprayukta hetu/ Concomitant cause. Sharing five common factors with the result, which pertain only to a cognition; one of the six types of causes (see rgyu-drug).

མཚུངས་ལྷན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས།

Five concomitant factors. The way a secondary mind accompanies the primary mind through five-fold correlationships. 1. ཉེན་མཚུངས་པ། common sense base 2. དམིགས་པ་མཚུངས་པ། common object 3. རྣམ་པ་མཚུངས་པ། common aspect 4. ཏུས་མཚུངས་པ། common time 5. ཇིས་མཚུངས་པ། common substantial entity.

མཚུར་ཕུ་དགོན་པ།

Tsurphu Monastic University. The principal monastic seat of the Karma Kagyud Order of Tibetan Buddhism, established in 1189 by the First Karmapa, Karmapa Dusum Khyenpa (1110-1193).

མཚོ་ལྷ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད།

Ocean-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the exalted practice of the perfection of patience possessed by a Bodhisattva on the third ground.

མཚོ་དྲུག།

The six lakes. 1. སྤང་ཅིའི་མཚོ། lake of honey 2. མར་གྱི་མཚོ། lake of butter 3. ཞིའི་མཚོ། lake of yogurt 4. འོ་མའི་མཚོ། lake of milk 5. རླུའི་མཚོ། lake of water 6. ཆང་གི་མཚོ། lake of liquor.

མཚོན་བྲ།

Topic to be defined. Any phenomenon that is qualified by: 1.

being generally a topic to be defined 2. not being a topic to be defined other than by its definition 3. that of which there is an example.

འཚོ་བ་གསུམ།

The three types of livelihood; the three causes for our survival. 1. ཚེ། life-span 2. བསོད་ནམས། merits 3. ལས། karma.

འཚོ་བའི་ཡོ་བྱེད་བཅུ་གསུམ།

Thirteen articles of livelihood for a monk. 1. ལྷམ་ཐུར། Namja: patched yellow robe worn only by a fully ordained monk 2. སྒོ་གོས། patched yellow robe worn by any monk 3. མཐང་གོས། undergarment 4. རླལ་གཟན། sweat shawl 5. རླལ་གཟན་གྱི་གཟན། shawl over sweat shawl 6. ཤམ་ཐབས། lower robe 7. ཤམ་ཐབས་གྱི་གཟན། shawl 8. སྒྲ་བཟེད། protective cloth for shaving the head 9. གདོང་ཕྱིས། towel 10. གདོང་བ། mat 11. རྩག་གཟན། གཡམ་དགབ། itch covering/ rash bandage 12. གཡར་གྱི་རས་ཆེན། large rain cap 13. གདུར་བྲ། cloth bag.

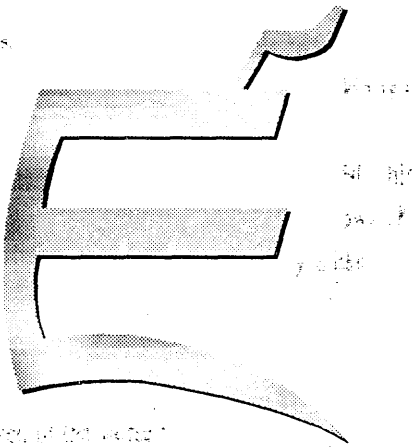
‘सुद’ वरु’ वसुमा

1943

1943

1943

1943

2000 年 12 月 15 日

is born, has the pleasure of a long life.

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED

APR 10 1964

॥५॥

Jayantu. A Sanskrit word meaning victorious or victory forever.

མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས།

Twelve deeds of Buddha Śākyamuni. 1. དགའ་ལྷན་ནས་འཕྱོད་པའི་མཛད་པ། descent from Tuṣita heaven 2. ཡུམ་གྱི་བྱུང་མས་སུ་བྱགས་པའི་མཛད་པ། entering the womb of his mother 3. སྐྱུ་བཞུགས་པའི་མཛད་པ། taking birth 4. བཟོའི་གནས་ལ་མཁས་པར་སྟོན་པའི་མཛད་པ། displaying his skill in the worldly arts 5. བཅུན་མོའི་འཁོར་དུ་དབྱེས་པར་རྩོལ་པའི་མཛད་པ། life with the women of the harem 6. རབ་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ། renunciation and ordination as a monk 7. དགའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ། practising arduous discipline 8. བྱང་ཆུབ་ཤིང་དུ་དབྱེས་པའི་མཛད་པ། meditation under the Bodhi tree 9. བདུད་བཅོམ་པའི་མཛད་པ། defeating the host of demons

(māra) 10. སངས་རྒྱལ་པའི་མཛད་པ། attaining full enlightenment 11. ཚེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་མཛད་པ། turning the wheel of doctrine 12. སྤྱི་ཕྱི་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ། passing into the state of peace (parinirvāṇa).

མཛད་པ་གྲིང་།

མཛད་པ་གྲིང་།

A. Word by word teaching by a teacher pointing his finger at the text. B. Detailed teaching pointing out every single detail and reference.

མཛོད་།

Kośa/ A. Treasure-house B. Treasure of Knowledge (Abhidharma); a major Buddhist text on metaphysics, cosmology, etc.

མཛོད་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་།

Treasure-house like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the practice of accumulations (see tshogs-gnyis), possessed by a Bodhisattva on the tenth ground.

མཛོད་སྒྲ།

Umākeśa/ Coiled hair, hair-treasure. A long coiled hair between the eyebrows of a Buddha; one of the thirty-two major marks of a Buddha (see mtshan-bzang-po sum-cu rtsa-gnyis).

མཛོད་ལས་བཤད་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱ།

Ten awarenesses according to the Abhidharma tradition; the ten knowledges of a Buddha. 1. ཚེས་ཤེས་པ། dharma jñānam/ knowledge of Dharma 2. ཇེས་སྤྱི་ཤེས་པ། anvaya jñānam/ subsequent knowledge 3. ཐུག་བསྔལ་ཤེས་པ། duḥkha jñānam/ knowledge of sufferings 4. ཀྱན་འབྱུང་ཤེས་པ། samudaya jñānam/ knowledge of the origin of sufferings 5. འགོག་པ་ཤེས་པ། nirodha jñānam/ knowledge of the cessation 6. ལམ་ཤེས་པ། mārga jñānam/ knowledge of the path 7. ཟད་པ་ཤེས་པ། kṣaya jñānam/ knowledge of exhaustion 8. མི་སྤྱི་བ་ཤེས་པ།

anutpāda jñānam/ knowledge of non-production 9. ཀྱན་ཚོབ་
ཤེས་པ། saṃvṛti jñānam/ knowledge of conventional
phenomena 10. བཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ། paracitta jñānam/
knowledge of others' minds.

འཇམ་གླིང་གྱུན་དྲུག་ཕྱོགས་གཉིས།

The six ornaments and two excellences of this world; the
great Indian pandits (see rgyan-drug mchog-gnyis).

འཛིན་རྟོག་གཉིས།

Two conceptions of grasping; two thought-apprehensions of
the object-holder. 1. ཇུས་འཛིན་རྟོག་པ། apprehension of the
substantial entity 2. བདག་སྐྱོད་འཛིན་རྟོག་པ། apprehension of
the imputed entity.

འཛིན་སྟངས།

Muṣṭibandha/ Mode of apprehension; apprehended object
irrespective of its existence or not.

འཛིན་པ།

Grahaṇa/ A. Subjective mind; awareness; object-holder. B.
Grasping; holding; apprehension; attachment.

འཛིན་པ་གཉིས།

Dvayagrāha/ Two types of apprehension; two types of
grasping: A. 1. འཕྲད་ནས་འཛིན་པ། apprehension through
contact 2. མ་འཕྲད་པར་འཛིན་པ། apprehension without
contact B. 1. རང་མཚན་འཛིན་པ། apprehension of self-
characterized phenomena 2. གྱི་མཚན་འཛིན་པ། apprehension
of generally characterized phenomena C. 1. བདག་ཟག་གི་བདག་
འཛིན། grasping at the self of a person 2. ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན།
grasping at the self of a phenomena.

ཇུས།

Dravya/ Substance. Things that are not merely labelled

through concepts or ideas but are actually capable of performing a function, e.g. form.

རྒྱུ་ཆོས།

Dravya dharma/ A. Functioning thing; things that are actually capable of performing a function, e.g. form. B. Qualities of a thing, e.g. impermanence of form.

རྒྱུ་དགུ།

Nava dravya/ Nine principles; nine phenomena as asserted by the Vaiśeṣika school of philosophy. 1. འདྲུག་ ātman/ self 2. དུས་ kāla/ time 3. ཕྱོགས་ diśā/ direction 4. ཡིད་ citta/ mind 5. ཀ་མ་མཁའ་ ākāśa/ space 6. ས་ prthvī/ earth 7. རྒྱ་ apa/ water 8. མེ་ agni/ fire 9. ལྷུང་ vāyu/ wind.

རྒྱུ་ཡིད།

Dravyasat/ Substantial existent. A. A material entity or existent, e.g. a vase. B. A category of phenomena which can be understood without first having to understand another phenomena, e.g. the aggregate of form, or a vase.

རྒྱུ་ཡིད་ཆོས་གསུམ།

The three features of substantial existence; the three features of those substantial entities that are themselves the definition of a phenomena. 1. རང་མཆོད་ཉིད་ཡིན་པ། being a definition 2. རང་གི་མཆོད་གཞིའི་ཉིད་དུ་བྱུང་པ། that which is established upon its own basis to be defined 3. རང་གི་མཆོད་བྱུང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གཞན་གྱི་མཆོད་ཉིད་མི་བྱེད་པ། not being a definition other than its own basis to be defined.

རྒྱུ་ཡིད་དྲུག་

Six types of substantial existents. 1-4. (see rdzas-yod bzhi, ibid) 5. རྒྱུ་ཡིད་ལྔ་ཉིད་རྒྱུ་ཡིད་ཆོས། primordially established substantial existence 6. འདོད་ལྔ་ཉིད་རྒྱུ་ཡིད་ཆོས། truly existent substantial existence.

རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་

Four types of substantial existents. 1. རིགས་པས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། logically established substantial existence 2. བརྟན་པས་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། ever unchanging substantial existence 3. དོན་བྱེད་ཀྱས་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། functional substantial existence 4. རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། self-sufficient (independent) substantial existence.

རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་ཀྱི་མཛུགས་སྐབས་

Same substantial entities. For instance, a white and black vase made from the same lump of clay.

རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་ཀྱི་མཛུགས་སྐབས་

Catvāra ṛddhipādāḥ/ Four legs (causes) of miracles. A class of division within the thirty-seven auxiliaries to enlightenment; qualities gained by a Bodhisattva on the great level of the path of accumulation (tshogs-lam). That of: 1. རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་། chanda ṛddhipāda/ aspiration 2. བརྟན་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་། virya ṛddhipāda/ effort 3. བསམ་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་། citta ṛddhipāda/ thought 4. དབྱེད་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་། mīmamsā ṛddhipāda/ analysis.

རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་

Five types of miracles. 1. མྱ་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། miracles acquired through meditation 2. མྱ་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། miracles acquired by birth 3. རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། miracles acquired through tantric practices 4. མྱ་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། miracles acquired through medicinal pills 5. རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། miracles acquired through karmic forces.

རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་མཛུགས་སྐབས་

Four types of lying; four types of lying about monk's precepts. 1. རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ། lying classed as a

defeat 2. ལྷག་མའི་ཐེར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷན། lying classed as a remainder 3. མ་ངེས་པའི་ཐེར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷན། lying classed as an indefinite case 4. ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཐེར་གཏོགས་ཀྱི་ལྷན། lying classed as a fault.

ཐོགས་ལྷན་གྱི་དུས།

The Perfected Aeon (see bskal-pa rdzogs-ldan).

ཐོགས་པ་ཆེན་པོ།

Great perfection. A term exclusive to Nyingma doctrine and meditation. The spontaneous and natural perfection of fully enlightened qualities possessed by the three kāyas within the reality of mind, i.e. the primodially empty nature dharmakāya; the naturally luminous sambhogakāya; and all-pervasive compassion nirmāṇakāya, which is otherwise the ultimate reality of all phenomena.

ཐོགས་པ་ཆེན་པོ་སྙིང་རིག་

Heart's core great perfection. The transmission of great perfection originally received by King Trisong Deutsan from Ācārya Vimalamitra. During the later period of propagation of Buddhism (see bstan-pa phyi-dar) in Tibet. This transmission was widely disseminated by the great master Kunkhyen Longchen Rabjampa (see kun-mkhyen klong chen rab-'byams).

ཐོགས་པ་སྤྱི་ཆེན་གྱི་ས།

The ground of riding the universal rDzogs-chen. According to the Nyingma tradition, this refers to the tenth Bodhisattva ground attained on the fifth stage of yoga, where a person has completely and perfectly integrated all experiences and appearances on the path to liberation into the sphere of lack of production of all projections of the Rupakaya.

རྫོགས་རིམ།

Sampanna krama/ Completion stage. An anuttarayoga tantra practice of meditation in which a practitioner trains or is able to activate the innate primordial wisdom through experiencing the four-fold joys (see dga'-ba bzhi) and the mind of clear light through experiencing the four-fold empties (see stong-bzhi) respectively upon this vajra (deity) body.

རྫོགས་རིམ་རྣམ་འགྲུབ་བཞི།

The four completion stage yogas; the four completion stage yogas of the Yamāntaka tantra. 1. རྫོགས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུབ། yoga of mantra 2. དམ་ཆེན་གྱི་རྣམ་འགྲུབ། yoga of samaya 3. དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུབ། yoga of shape 4. ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུབ། yoga of primordial wisdom.

རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ།

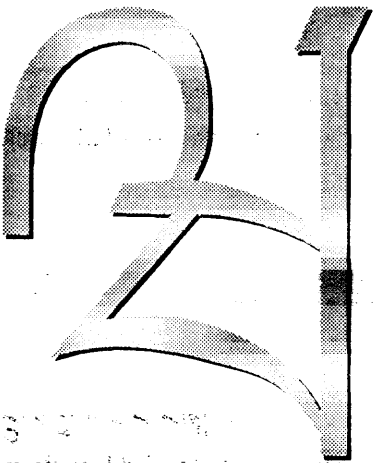
Five levels of the completion stage. 1. ལུས་དབེན། isolation of body 2. རག་དབེན། isolation of speech 3. སེམས་དབེན། isolation of mind 4. རྫོགས་ལྔ། clear light mind 5. ལྷ་ལུས། illusory body. In some cases, the first two are listed as one and the state of union (yuganaddha) is added to the list to make five. See the five profound paths (zab-lam rim-nga).

རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་དྲུག།

Six levels of the completion stage. (see rdzog-rim rim-nga 1-5, above) 6. རྫོགས་ལྔ། the state of union (yuganaddha).

རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས།

Completing karma. Karma that primarily determines the specific details of environmental and physical attributes, personality, etc., of a being irrespective of the level of rebirth, e.g. a dog enjoying comforts of living in a palace though just an animal.

མ་སྟེམ།

Fox; exemplifies cowardice and deceit in a person

མ་ཁ།

Gutter.

མ་བྱང་།

Guttur or wolf's lair.

མ་བདེ།

Rhinoceros.

མ་ར་སྒང་ཅན།

Donkey; ass.

མ་རྒྱ་སྒྲི།

Vārāṇasī. One of the four principal holy places of

pilgrimage, where Buddha Śākyamuni turned the
of doctrine concerning the four noble truths to the
ascetics (see 'khor lnga-sde bzang-po).

ཕ་རུ་ཐ།

Name of a nāga; a water-deity.

ཕ་ལམ་ཅན།

Cemetery.

ཕང་གང།

Joyful state of mind; laughing expression.

ཕ་ལེ་ཕ་ལེ།

Clear mental comprehension of words and meanings.

ཕར་རྩ།

Vartu. An ancient script used by Tonmi Sambhota
for headless Tibetan script (U-med).

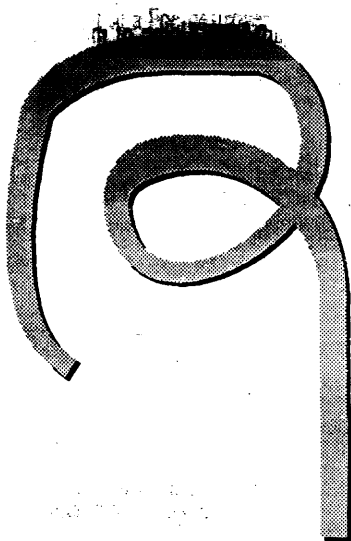
ཕེར་མ།

Warrior god; god of weapon.

ཕྱི་སྤྱལ། འོ་སྤྱལ།

Tiredness; fatigue.

ཕར་རྩ་མཆོད་པ།

ཞ་ལུ་དགོན་པ།

Zhalu monastery. A monastery in the vicinity of Zhigatse established during the 11th century, which flourished as a principal centre of study and training of Zhalu philosophy during the time of Buton Rinchen Drup. It is believed that this monastery had many Sanskrit texts.

ཞང་ཞུང་།

Zhang-Zhung is believed to be the cradle of ancient Tibetan culture, and according to some the place of origin of the Bon religion. Some historical texts like the *Blue Annals* identify Zhang-zhung with Guge, now the Tsa-dha district in the Ngari region of western Tibet.

འབས་དྲིལ་རྒྱལ་གསུམ།

འབས་དྲིལ་རྒྱལ་གསུམ།

The threefold services; the three ways to honour and please

one's root guru. 1. རབ་སྐྱབ་པའི་མཆོད་པ། offering of practice as the supreme 2. འབྲིང་ལུས་ངག་གི་ཞབས་རྟེན། physical and vocal service as the middling 3. ཐ་མ་ཟང་ཟིང་གི་འབུལ་བ། material offering as the modest.

ཞལ་ཏ་བ།

Vārika/ Monk steward. Monk official in charge of economic affairs; especially one chosen during the three months rainy season retreat.

ཞལ་ཏ་བ་ཞེས་པ་

ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ།

Spoken teaching of Buddha. Teachings that Buddha actually spoke from his mouth directly; verbal teachings of Buddha.

ཞལ་གདམས།

Instruction; advice of a respected person.

ཞལ་གདམས་ཞེས་པ་

ཞལ་

ཞལ་ཟས།

Bhojya/ Food; food offerings.

ཞི་གནས།

Śamatha/ Mental quiescence meditation; calm abiding meditation. A single-pointed meditative concentration developed through the techniques of settling the mind; a practice common to both Buddhists and non-Buddhists.

ཞི་གནས་ཀྱི་སྟོབས་དྲུག།

The six powers of calm abiding meditation (see stobs-drug).

ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་བཞི།

Four objects of mental quiescence meditation. 1. བྱམས་པའི་དམིགས་པ། pervasive object 2. སྤྱད་པ་རྣམས་སྤྱིང་གི་དམིགས་པ། objects for overcoming objects of obsession 3. མཁས་པའི་དམིགས་པ། object of the wise practitioner 4. ཉམ་མེད་སྤྱིང་གི་དམིགས་པ། object for purification of delusions.

ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་པ།

The conditions for calm abiding meditation; the necessities for practicing calm abiding meditation. 1. མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། living in a harmonious place 2. འདྲིང་པ་ཆུང་བ། having few desires 3. ཚོག་གེས་པ། having contentment 4. བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ། having few activities of involvement 5. རྒྱལ་བྱིམས་རྒྱམ་པར་དག་པ། having pure morality 6. འདྲིང་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱམ་པར་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ། having freedom from gross delusions such as attachment.

ཞི་གནས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་བཞི།

The four attentions of calm abiding meditation (see yid-byed bzhi).

ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་།

Restoration and purification ritual through mental quiescence meditation. A gathering of monks for purification of negativities entailing meditation on close mindfulness or contemplation.

ཞི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལྔ།

The five faults of calm abiding meditation (see nyes-pa lnga).

ཞི་བ་འཛོ།

Śāntaraksita/ Ācārya Śāntaraksita. A highly learned master-scholar from Bengal who visited Tibet during the time of King Trisong Deutsan. He assisted Guru Padmasambhava in the building of Samye monastery and was responsible for founding the monastic community for the first time in Tibet.

ཞི་བྱེད།

The Pacifier. This is a Buddhist religious tradition founded by Phadampa Sangye at the beginning of the 12th century, and propagated the practice of gcod (cutting-off) ritual in Tibet.

ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ།

Śamatha vipaśyanā yuganaddha/ Union of mental quiescence and penetrative insight meditation.

ཞིང་སྤྱོད་།

Kṣetrapāla/ Field protectors. Protectors of the land and fields; a kind of local deity often associated with charnel grounds. Also those male and female guardians who reside in the heavens.

ཞིང་བརྩ་ཚང་བའི་དབྲ་གེགས།

The ten heinous hindrances (see bsgral-ba'i zhing-bcu). These identify someone as an enemy of the Buddha Dharma to be expelled according to tantra.

ཞིང་དག་སྦྱར་བ།

Kṣetraśuddhi prayoga/ Pure land training. A Bodhisattva practice by which one can transform all roots of virtue into means for establishing a Buddha field, with its inhabitants, where he will gain the state of full enlightenment; this path arises on the three pure Bodhisattva grounds, i.e. the eighth, ninth and tenth.

ཞུགས་གནས་བརྒྱད།

Eight noble persons; enterers and abiders in the four state of an ascetics—Stream-winner, Once returner, Never returner and Arhatship. 1. ཞུན་ཞུགས་ཞུགས་པ། enterer into the fruit of a stream-winner 2. ཞུན་ཞུགས་འབྲས་གནས། abider in the fruit of a stream-winner 3. ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ། enterer into the fruit of a once-returner 4. ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས། abider in the fruit of a once-returner 5. ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ། enterer into the fruit of a never-returner 6. ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས། abider in the fruit of a never-returner 7. དབྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ། enterer

into the fruit of a Foe-destroyer 8. དབྱ་བཅོམ་འབྲས་གནས།
abider in the fruit of a Foe-destroyer.

འུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ།

Entering, abiding and dissolution. The three-fold tantric practice of causing the energy winds to enter, abide and dissolve into the central channel through meditation.

ཞིན་པ་བཞི་བྲལ།

The mind training, 'Parting Away from Four Clingings' (see blo-sbyong zhen-pa bzhi-bral).

ཞིན་ཡུལ།

Object of attachment. Synonymous with the apprehended object of conception (rtog-pa'i zhen-yul).

གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟངས་པ་ཉིད།

Parabhāva sūnyatā/ Emptiness of others. One of the sixteen types of emptinesses; the lack of inherent existence of transworldly phenomena as opposed to worldly existents.

གཞན་འགྱུར་བཞི།

Four changeable mental factors. 1. གཉིད། niddham/ sleep 2. འཁྱོད་པ། kaukr̥tyam/ regret 3. རྟོག་པ། vitarka/ gross investigation 4. དཔྱད་པ། vicāra/ subtle investigation.

གཞན་སྟངས།

Other emptiness; alternative emptiness. The lack of existence of other conventional phenomena, i.e. dependent and imputed phenomena, etc., upon the thoroughly established phenomena, i.e. the non-dual wisdom understanding the inseparability of the subjective mind and objective existence. An alternative middle-view asserted by Jonangpa school of Tibetan Buddhism.

གཞན་གཙོད་གཞི་དང་བཅས་པ་སྤང་བ།

Abandonments of harms to others along with the basis. The nature of individual liberation vows; 'others', here refers to the seven non-virtuous activities of body and speech that inflicts direct harm on others, and 'bases', here refers to the causes of those non-virtues—the three non-virtues of mind. When a person holding individual liberation vows eliminates these with his or her mind conjoined with a sense of renunciation, it becomes a fully characterized individual liberation vow (pratimokṣa).

གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།

Alternative dissimilar factor. That which is a dissimilar factor, yet shows a common basis with the predicate in a logical syllogism.

གཞན་དབང་གཉིས།

Two types of dependent phenomena. One of the three categories of phenomena according to the Cittamātrīn school.

1. དག་པའི་གཞན་དབང་། śuddhaparatantra/ pure dependent phenomena 2. མ་དག་པའི་གཞན་དབང་། aśuddhaparatantra/ impure dependent phenomena.

གཞན་འབྱོར་ལྔ།

Five circumstantial endowments. Of the ten endowments (see 'byor-ba bcu) the five factors required to be fulfilled in the environment in which one lives: 1. སངས་རྒྱས་འཛིན་དེན་ན་ཕྱོད་པ། Buddha's having come 2. དམ་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ། His having taught the doctrine 3. བསྟན་པ་གནས་པ། the existence of His doctrine 4. དེའི་ཇེས་འདུག་ཡོད་པ། the existence of His followers 5. གཞན་ཕྱིར་དྲག་དྲ་སྤང་བཅེ་བ། being compassionate towards others.

གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ།

Valid cognition ascertainable from other factors, e.g. valid

cognition within the continuum of a person who has no knowledge of valid cognition.

གཞན་སྐྱེ་སྐྱེ་

Anyāpoha/ Exclusion of other; negative phenomena. An awareness that understands its own object of perception through negating the existence of its direct opposite, e.g. the generic image of a vase. Synonymous with negative phenomena. There are two types: 1. མིང་དགག་གི་གཞན་སྐྱེ་ non-affirming exclusion of other, e.g. emptiness 2. མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སྐྱེ་ affirming exclusion of other, e.g. not being a vase.

གཞན་ལ་བྱ་གཉིས་

Two types of knowable objects; two objects of knowledge. 1. གླི་ sāmaṇya/ general phenomena 2. བྱི་བྱག་ viśeṣa/ particular phenomena or 1. གླི་མཚན་བརྒྱུས་སྤྱིས་ sāmaṇyalakṣaṇa/ generally characterized 2. རང་མཚན་ svalakṣaṇa/ self-characterized phenomena or 1. ཉག་པ་ nitya/ permanent 2. མི་ཉག་པ་ anitya/ impermanent.

གཞན་ལ་བྱའི་གནས་གསུམ་

Three objects of knowledge. 1. མངོན་གྱུར་ pratyakṣa/ manifest phenomena, e.g. pillar 2. རྫོག་གྱུར་ parokṣa/ obscure phenomena, e.g. impermanence 3. འིན་ཏུ་རྫོག་གྱུར་ atiparokṣa/ extremely obscure phenomena, e.g. very subtle nature of the law of causality.

གཞན་མིང་ཁང་།

Vimāna/ Inconceivable mansion; celestial mansion; heaven.

གཞི་བཅུ་བདུན་

The seventeen basic precepts. The basic precepts of cultivation for an ordained monk. There is one precept for obtaining the vows not yet obtained; nine precepts for

protecting the vows already obtained; and seven precepts for purifying the transgressed vows.

གཞི་ཇི་བཞིན་པ།

Yathāsamstarika/ He who sleeps wherever he happens to be. One of the twelve ascetic practice (see sbyangs-pa'i yon-tan bcu-gnyis); to sleep on a bed of grass or leaves, etc., which are laid out once without being rearranged for comfort's sake.

གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་བཞི་ཐེ་བདུན།

Sapta mūlasarvāstivādaḥ/ Seven Mūlasarvāstivādin schools. One of the eighteen schools of the Hinayāna tradition. 1. གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་བ། Mūlasarvāstivāda 2. འོད་སྤྱང་བ། Kāśyapīyāḥ 3. ས་སྟོན་པ། Mahīśāsakāḥ 4. ཚེས་སྤྱང་བ། Dharmaguptāḥ 5. མང་ཐོས་པ། Bāhuśrutīyāḥ 6. གོས་དམར་བ། Tāmraśatīyāḥ 7. རྣམ་པར་བྱེ་བྱེ་སྤྱོད་བ། Vibhajyavādināḥ.

གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ།

The basic clear light mind. The Buddha nature within the mental continuum of sentient beings, i.e. the primordially pure nature of the minds of all beings.

གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྔ།

The five basic wisdoms for transforming the five delusions into wisdoms. 1. གཞི་དུས་ཀྱི་མེ་ལྔ་ཡེ་ཤེས། mirror-like wisdom for self-pacification of hatred-anger 2. གཞི་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། wisdom of equality or sameness for self-pacification of pride 3. གཞི་དུས་ཀྱི་སྤྲོད་པ་ལྔ་ཡེ་ཤེས། wisdom of analysis for self-pacification of desire-attachment 4. གཞི་དུས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས། wisdom of accomplishment for self-pacification of jealousy 5. གཞི་དུས་ཀྱི་ཚེས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས། wisdom of reality for self-pacification of closed-mindedness.

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན།

Twenty-seven aspects of the basic wisdom. 1-12. བདེན་པ་དང་
པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱུ་གཉིས། twelve aspects of the first three
noble truths (see bden-pa dang-po gsum-gyi rnam-pa bcu-
gnyis) 13-27. ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཙུ་ལྔ། fifteen aspects of the
noble truth of the path (see lam-bden-gyi rnam-pa bco-nga).

གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དགུ།

Nine topics that characterize the basic wisdom. 1. ཤེས་པས་
སྤང་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས། non-abidance in the extreme
of existence through knowledge 2. སྤང་ཇིས་གཞི་ལ་མི་གནས་
པའི་གཞི་ཤེས། non-abidance in the extreme of peace through
compassion 3. ཐབས་མ་ཡིན་པས་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་
ཤེས། distant from the mother effect due to lack of skill in
means 4. ཐབས་མཁས་པས་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས།
close to the mother effect due to skill in means 5. མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། basic wisdom classed as a discordant
factor 6. གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། basic wisdom classed as
an antidote 7. གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། training in basic wisdom 8.
གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་སྦྱོར་བ། training in the sameness of
basic wisdom 9. གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། path of seeing.

གཞི་གསུམ་ཚུ་བ།

The three basic rituals; the three basic ceremonies of monks.
The text of rituals concerning: 1. གསེས་སྦྱོང་། bi-monthly
restoration and confession ceremony 2. དབྱར་གནས། summer
or rainy season retreat for three months beginning from the
sixteenth of the sixth Tibetan month 3. དགག་དབྱེ། the
ceremony of lifting restrictions after the completion of the
three months retreat.

གཞིའི་སྐྱ་གསུམ།

The three basic kāyas. 1. ཐ་མལ་བའི་སྐྱ་བ་གཞིའི་སྐྱ་སྐྱ། the
ordinary state of birth as the basic nirmāṇakāya 2. ཐ་མལ་གྱི་

འཆི་བ་གཞིའི་ཆོས་སྐྱེ the ordinary state of death as the basic dharmakāya 3. བ་མལ་གྱི་བར་དོ་གཞིའི་ལོངས་སྐྱེ the ordinary state of intermediate rebirth as the basic sambhogakāya.

གཞུག་པ་ལྷེམ་པོར་དགོངས་པ།

Avatāraṇābhisamḍhi/ Interpretative sūtra encouraging conversion, e.g. a sūtra explaining the existence of the self of a person in order to convert a follower into Buddhist doctrine.

གཞུང་ཆེན་མོ།

The great treatises of philosophy studied in the monastic universities or elsewhere.

གཞུང་པོ་དྲེ་ལྔ།

The five treatises of Buddhist philosophy. 1. བར་ཕྱིན། Perfection of Wisdom 2. དབུ་མ། Middle Way 3. ཚད་མ། Valid Cognition 4. འདུལ་བ། Monastic Discipline 5. མཛོད། Treasure of Knowledge.

གཞིགས་འཕྲུམ།

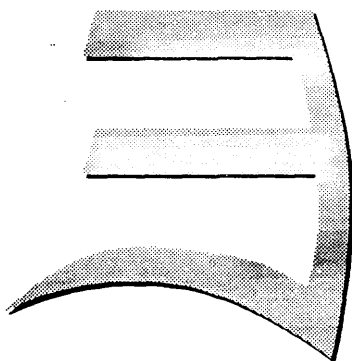
Chiding; reprimand; upraising in an ironic manner.

གཞིལ་བ་གསུམ་གྱི་བརྒྱས་པ།

The three types of incantation according to action tantra; the three suchnesses of recitation in prāṇayama meditation. 1. གཞིལ་གཞིལ་བ། recitation while concentrating on the object deity 2. སེམས་ལ་གཞིལ་བ། recitation while concentrating on the mind deity 3. སྒྲུལ་གཞིལ་བ། recitation while concentrating on the sound deity.

བཞིན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Mount-like bodhicitta. Mind of enlightenment associated with the exalted practice of compassion and resolute intention possessed by a Bodhisattva on the three pure grounds.

ཟ་མ་རྟོག

ཁ་ཤིང་ཁ་ཤིང་

Karanda/ A. Food casket; carried by ascetics as their pot. B. Za-ma-tog sūtra concerning Ārya Avalokiteśvara's cycle of teachings.

ཟག་བཅས།

Sāsrava/ Contaminated phenomena. Deluded phenomena capable of increasing affliction by their presence, e.g. a human body.

ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ།

Five contaminated aggregates (see phung-po lnga). ཕུང་པོ་ལྔ་

ཟག་པ་བཞི།

Four types of contaminations (see chu-bo bzhi).

ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག

The six gates of contamination; the six ways in which delusions increase or become stronger. 1. ཟག་པའི་བདག་ཉིད། being a contaminated thing, such as being any of the twenty root or near delusions (see *rtsa nyon drug* and *nye-nyon-nyi-shu*) 2. ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བ། being connected to a contamination, such as the sense faculties that are immediate conditions for producing contaminated mental experiences 3. ཟག་པས་བཅིངས་པ། being bound by contamination, such as the contaminated virtues within the three realms of existence 4. ཟག་པའི་ཇིས་སུ་འབྲེལ་བ། being possessed by contamination, such as the inability to exploit one's body, speech and mind for positive activities 5. ཟག་པའི་ཇིས་སུ་མ་ཐུན་པ། being similar to contamination, such as form, sound etc., that are physical sources of contamination 6. ཟག་པའི་བྱ་ལས་བྱུང་བ། arisen from the contaminated, the results of contamination, such as this human body.

ཟག་མེད་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ།

Five uncontaminated aggregates; the five pure ways. 1. ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཕུང་པོ། śīla skandha/ aggregate of moral discipline 2. ཉིང་ངིང་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ། samādhi skandha/ aggregate of concentration 3. ཤེས་རབ་གྱི་ཕུང་པོ། prajñā skandha/ aggregate of wisdom 4. རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་པོ། vimukti skandha/ aggregate of thorough liberation 5. རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡི་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུང་པོ། vimuktijñāna skandha/ aggregate of seeing the wisdom of thorough liberation.

ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་གསུམ།

The three uncontaminated powers (see *dbang-po gsum*, B).
The powers of a person who has attained the truth of the path.

ཟག་མེད་གྱི་ལམ་ལྔ།

The five uncontaminated paths (see *zag-med kyi phung-po*

linga, above). These are known as the five uncontaminated paths when the word aggregates are replaced with the word path.

ཟག་མེད་ཡི་ཤེས་སྡེ་ཆཅ་ཉེར་གཅིག

Twenty-one groups of uncontaminated wisdom. 1. བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། thirty-seven auxiliaries to enlightenment (see byangs-phyog so-bdun) 2. ཆད་མེད་བཞི། four immeasurables (see tshad-med bzhi) 3. རྣམ་ཐར་བརྒྱད། aṣṭa vimokṣāḥ/ eight emancipations (see rnam-thar brgyad) 4. མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྣམས་འབྲུག་དབྱ། nine absorptions (see snyoms-'jug-dgu) 5. ཟད་པར་བརྒྱ། ten exhaustions/ ten totally pervasive concentrations (see zad-pa bcu) 6. ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ་བརྒྱད། eight outshining factors/ eight surpassing concentrations (see zil-gnon brgyad) 7. ཉེན་མེད་མེད་པའི་དྲིང་ངེ་འཛིན། concentration free of delusions 8. སྤོན་གནས་མཁྱེན་པ། pranidhijñāsamādhī/ knowledge of one's object of prayers 9. མངོན་ཤེས་དྲུག། six extra-sensory perceptions (see mngon-par shes-pa drug) 10. སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། four specific perfect understandings (see so-sor yang-dag-pa rig-pa bzhi) 11. རྣམ་དག་བཞི། four purities: a) རྟེན་རྣམ་དག། pure basis b) དམིགས་པ་རྣམ་དག། pure objects c) ཐུགས་རྗེ་རྣམ་དག། pure compassion d) ཡི་ཤེས་རྣམ་དག། pure primordial wisdom 12. དབང་བརྒྱ། ten sovereign qualities (see dbang-phug bcu) 13. སྟོབས་བརྒྱ། daśa balāni/ ten powers (see de-bzhin gshegs-pa'i stobs-bcu) 14. མི་འཛིགས་པ་བཞི། four fearlessnesses (see mi-'jigs-pa bzhi) 15. བསྐྱེད་བ་མེད་པ་གསུམ། three unguarded aspects—that of physical, verbal and mental behaviours of a Buddha 16. དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་གསུམ། three close contemplations (see dran-pa nye-bar gzhaḡ-pa gsum) 17. བསྐྱེད་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད། non-negligence of the purpose of sentient beings 18. བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ། complete elimination of latencies of three delusions 19. ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། mahākaraṇā/ great compassion 20. སངས་བྱུང་གྱི་

ཆོས་མ་འདྲིས་པ་བཅོ་བརྒྱད། eighteen unshared qualities of a Buddha (see ma-'dres-pa bco-brgyad) 21. མཁྱིན་པ་གསུམ། three wisdoms (see mkhyen-gsum).

ཟག་མེད་ས་དག

Navānāsrava bhūmayah/ Nine uncontaminated grounds; nine uncontaminated levels of concentration. 1. བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of the first concentration 2. བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག་ཙམ་པོ་ག། ordinary absorption of the first concentration 3. བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག་བྱད་པར་ཅན། exalted absorption of the first concentration 4. བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of the second concentration 5. བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of the third concentration 6. བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of the fourth concentration 7. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of infinite space 8. རྣམ་གཞི་མཐའ་ཡས་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of the infinite consciousness 9. ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྦྲུམས་འཇུག། actual absorption of nothingness.

ཟང་ཐལ།

The unobstructed phenomena; The uninterrupted phenomena.

ཟངས་མདོག་དཔལ་རི།

The copper coloured glorious mountain. The legendary abode of Guru Padmasambhava.

ཟང་ཟིང་།

Āmiṣa/ A. Material goods. B. Blurred vision; confusion.

ཟད་པ་གཞི་སྒྲིག་པའི་ཐུགས་རྒྱུ་ལྔ་པ་

Kṣayajñāna/ Knowledge of exhaustion. One of the ten types of awarenesses according to the Abhidharma tradition (see

ཟད་པར་གྱི་སྒྲི་མཆིད།

23

mdzod-las bshad-pa'i shes-pa bcu); knowledge of one's own confidence of having abandoned all objects of elimination.

ཟད་པར་གྱི་སྒྲི་མཆིད།

ཟད་པར་གྱི་སྒྲི་མཆིད།

The total pervasive concentration; the concentration of exhaustion. The power of concentration gained by a person who is able to transform any phenomena into any particular element.

ཟད་པར་གྱི་སྒྲི་མཆིད།

ཟད་པར་གྱི་སྒྲི་མཆིད་བརྒྱ།

The ten exhaustions; the ten totally pervasive concentrations (see zad-par bcu, below).

ཟད་པར་བརྒྱ།

Ten exhaustions; ten totally pervasive concentrations the aim of which is to develop omniscience, by training in perceiving an element such as fire or a color such as blue as totally pervading all phenomena. Totally pervasive concentration with respect to 1-4. ས་ཁྱ་མེ་རླང་བཞི་དང་། five elements 5-8. རྩ་མེད་དཀར་དམར་བཞི། four root colours—blue, yellow, white and red 9. རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། infinite space 10. རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། infinite consciousness.

ཟན་གྱིལ།

The dough-ball divination. In this system the contents of divination written down on pieces of paper are rolled up in a dough-ball and thrown in front of holy images or paintings of deities of special significance through chanting invocation prayers.

ཟབ་མོ་ལྷ་བརྒྱད།

Gambhīradarśana tantra/ Lineage of the profound view; the profound view lineage. Lineage of teaching and practice coming from Mañjuśrī, Nāgārjuna and Candrakīrti which mainly emphasises the wisdom aspect of the teachings.

ཟབ་མི་སྤང་པ་ཉིད།

Gambhīra śūnyatā/ Profound emptiness; profound voidness.

ཟབ་མི་དག་སྤང་གི་བརྒྱུད་པ།

Lineage of profound pure perception; lineage of sacred vision.

A. The transmission obtained as a result of direct vision and access of one's personal meditational deity. B. A Nyingma lineage derived from accomplished masters, who through their pure perception, have attained a vision of their root guru and meditational deity as the same, and received certain secret teachings that are transmitted only to a limited circle of disciples.

ཟབ་མི་འི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད།

Aṣṭa gambhīra dharmatāḥ/ Eight profound realities; eight aspects of the profound reality. 1. སྐྱེ་བ་ཟབ་མི། profound production 2. དགག་པ་ཟབ་མི། profound stopping 3. དེ་ཉིད་ཟབ་མི། profound thusness/reality 4. ཆོས་ཟབ་མི། profound phenomena 5. །ཤེས་པ་ཟབ་མི། profound awareness 6. ཉམས་ལེན་ཟབ་མི། profound practice 7. གཉིས་སྤང་ཟབ་མི། profound non-duality 8. ཐབས་མཁས་ཟབ་མི། profound skill in means.

ཟབ་ཞི།

The profound peace; the clear light mind of a Buddha; the dharmakāya. The unfathomable omniscience and the state of nirvāṇa or cessation of sufferings within the continuum of a Buddha.

ཟབ་ཞི་སྤྱོད་བྲལ།

The profound peace free of the eight extremes (see spros-pa'i mtha'-brgyad).

ཟབ་ལམ་རིམ་ལྔ།

The five profound paths; the five stages of tantric paths

according to the highest yoga tantra. 1. ངག་དབེན། isolation of speech 2. སེམས་དབེན། isolation of mind 3. ལྔ་ལུས། illusory body 4. འོད་གསལ། clear light mind 5. ཟུང་འདུག the state of unity of the illusory body and clear light mind.

ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར།

The yoga of non-dual profundity and clarity. The yoga of union of emptiness and the primordial mind realizing it.

ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས།

The primordial wisdom of non-dual profundity and clarity. The wisdom of a yogi, who experiences a clear vision of the divine maṇḍala like the rainbow within the understanding of emptiness.

ཟས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར།

The yoga of foods. 1. ཁ་ཟས་སྒྲན་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་སྦྱོང་པ། the practice of relishing food like a medicine for sustenance 2. རང་སྒྲིན་སྒྲིག་གི་ཚུལ་དུ་འོངས་སྦྱོང་པ། the practice of relishing food like offering for the inner fire-ritual.

ཟས་དཀར་གསུམ།

The three white foods; yogurt, milk and butter.

ཟས་ཕུད།

The first bit of food. The tradition of offering the first portion of a meal to the objects of refuge before one eats.

ཟས་གཙང་མ།

Śuddhodana/ King Śuddhodana; the father of Buddha Śākyamuni.

ཟས་བཞི།

Catvāra-āhārāḥ/ Four types of food; four nourishments. 1. ཁམ་གྱི་ཟས། kavalikārāhāra/ coarse food, for the growth of the sense organs of this body 2. རྟེག་པའི་ཟས། sparśāhāra/ food of touch, for the growth of consciousness 3. སེམས་གྱི་ཟས། manah saṁcetanāhāra/ food of mental thought, for projecting rebirth in future lives 4. རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཟས། vijñānāhāra/ food for consciousness, for the actualization of the next rebirth.

ཟེན་པའི་སྒྲ།

The conjoined sounds. The sound produced by a person through the force of elements such as wind, e.g. sound of clapping hands and flute.

ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆིང་བརྒྱད།

Aṣṭābhibhavāyatanāni/ Eight surpassing concentrations; the power of concentration through which a yogi aims to gain control of the miracles. 1. རང་གཟུགས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྣམ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་དུ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself having form, he sees small external forms and overcomes them 2. རང་གཟུགས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྣམ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself having form, he sees large external forms and overcomes them 3. རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྣམ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་དུ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself as lacking form, he sees small external forms and overcomes them 4. རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྣམ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself as lacking form, he sees large external forms and overcomes them 5. རང་གཟུགས་ཅན་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ཕྱི་རྣམ་གྱི་གཟུགས་ཕྲན་པོ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། merely imagining himself as lacking

ཟས་བཞི།

Catvāra-āhārāḥ/ Four types of food; four nourishments. 1. ཁམ་གྱི་ཟས། kavalikārāhāra/ coarse food, for the growth of the sense organs of this body 2. རྩེག་པའི་ཟས། sparśāhāra/ food of touch, for the growth of consciousness 3. སེམས་གྱི་ཟས། manañ samcetanāhāra/ food of mental thought, for projecting rebirth in future lives 4. རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཟས། vijñānāhāra/ food for consciousness, for the actualization of the next rebirth.

ཟིན་པའི་སྒྲ།

The conjoined sounds. The sound produced by a person through the force of elements such as wind, e.g. sound of clapping hands and flute.

ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆིང་བརྒྱད།

Aṣṭābhibhavāyatanāni/ Eight surpassing concentrations; the power of concentration through which a yogi aims to gain control of the miracles. 1. རང་གཟུགས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་གཟུགས་ཀླུང་དུ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself having form, he sees small external forms and overcomes them 2. རང་གཟུགས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself having form, he sees large external forms and overcomes them 3. རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་གཟུགས་ཀླུང་དུ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself as lacking form, he sees small external forms and overcomes them 4. རང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་གཟུགས་ཆེན་པོ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། imagining himself as lacking form, he sees large external forms and overcomes them 5. རང་གཟུགས་ཅན་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་གཟུགས་སྤྲོན་པོ་ལ་བལྟ་ཞིང་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ། merely imagining himself as lacking

ཟུང་འཇུག། union of bliss and emptiness 4. གསལ་སྤྱང་ཟུང་འཇུག།
union of clear light and emptiness.

ཟུར་ཕུད།

Ciraka/ Top-knot; knotted hair gathered at the crown of the head.

ཟླ་གམ།

Monk's overcoat; worn during religious gatherings, especially during winter.

ཟླ་བ་འབྲུང་ངོ་ཙམ་གྱི་དུས་བཟང་བཞི།

Four auspicious days of every month; four special days of a month according to the Tibetan Buddhist tradition. 1. ཆེས་བཅུད་པར་སངས་རྒྱལ་སྤྱི་དུས་བཟང་། eighth is the day of the Medicine Buddha 2. ཆེས་བཅུ་པར་མཁའ་འགྲུའི་དུས་བཟང་། tenth is the day of the Dākinīs 3. ཆེས་པཙྰ་ལྷ་པར་སངས་རྒྱལ་གྲུ་ཐུབ་པའི་དུས་བཟང་། fifteenth is the day of Buddha Śākyamuni 4. ཆེས་སུམ་རུ་པར་སངས་རྒྱལ་འོད་དཔག་མེད་གྱི་དུས་བཟང་། thirtieth is the day of Buddha Amitābha.

ཟླ་བ་ཡར་ངོ་མར་ངོ་།

Waxing and waning moon.

གཟའ་དག།

Nava graha/ Seven planets; seven days of the week. 1. ཉི་མ། āditya/ Sun 2. ཟླ་བ། Soma/ Moon 3. མིག་དམར། aṅgāraka/ Mars 4. ལྷ་གཤམ། budha/ Mercury 5. ཕུར་བྲ། brhaspatiḥ/ Venus 6. པ་སངས། śukrah/ Jupiter 7. སྤེན་པ། śanaiścara/ Saturn. 8. རྒྱ་གཅན། rāhu/ ascending node of the moon 9. མཇུག་རིང་། ketu/ descending node of the moon.

གཟིགས་པ་ལྔ།

Five predeterminations of Buddha Śākyamuni before conceiving to be born in this world while he was in the god

realm, born as Devaputra (dam-pa tog-dkar-po). 1. ཏཱ་ལ་
གཟིགས་པ། observation of the time for his appearance 2. རུས་
ལ་གཟིགས་པ། observation of the family of his birth 3. རིགས་
ལ་གཟིགས་པ། observation of the caste of his lineage 4. ཡུམ་
ལ་གཟིགས་པ། observation of the mother to who he would be
born 5. ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ། observation of the land in which
to disseminate his doctrine.

བཟུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་མཆིང་།

Rūpāyatanam/ The source of perception of form; synonymous
with forms (gzugs); direct objects of sight—shape and colour.

བཟུགས་ཀྱི་ལྷ།

Rūpadeva/ The form deity. One of the six deities according to
action tantra. A visualization meditation of emitting and
withdrawing light from the moon maṇḍala and the circle of
mantras, the transformation of which then give rise to
complete features of the concerned deity of one's meditation.

བཟུགས་ཁམས།

Rūpadhātu/ Form realm. Realm in which beings are preoccu-
pied with meditative concentration free of attachment to
sensual objects within the desire realm but have attachment to
forms.

བཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ།

One hundred and eighty objects of elimination within the
form realm to be abandoned on the path of meditation. The
four levels of concentrations—first, second, third and fourth
within the form realm each have forty-five objects of
elimination (see gzugs-khams-kyi sgom-spang lnga, below)
when each of the five eliminations are further divided into
nine levels of subtlety from within the three basic levels of
great, middling and small and each of these levels are further

divided into three levels, thus making one hundred and eighty in all.

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྟ་

The five objects of elimination within the form realm to be abandoned on the path of meditation. 1. མ་རིག་པ། ignorance 2. འདོད་ཆགས། desire-attachment 3. རྒྱལ། pride 4. འཛིག་ལྟ། view of transitory collection 5. མཐར་ལྟ། the extreme view.

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི།

The four levels of the form realm; the four states of concentration within the form realm; the four worlds of the form realm—བསམ་གཏན་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ། first, second, third and fourth concentration realms.

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བརྒྱ་བདུན།

Seventeen regions of the form realm. Three states of the first level concentration: 1. ཆངས་རིས། Brahmakāyikāh/ Brahma type 2. ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོད། Brahmapurohitāh/ Brahma attendants 3. ཆངས་ཆེན། Mahābrahmāṇah/ great Brahma. Three states of the second level concentration: 4. འོད་ཆུང་། Paritābhāh/ little light 5. ཆད་མེད་འོད། Apramāṇābhāh/ limitless light 6. འོད་གསལ། Ābhāsvarāh/ bright light. Three states of the third level concentration: 7. དགེ་ཆུང་། Paritāsubhāh/ little virtue 8. ཆད་མེད་དགེ། Apramāṇāsubhāh/ limitless virtue 9. དགེ་ཆུས། Śubhakarṣṇah/ vast virtue. Eight states of the fourth level concentration: 10. སྤྲིན་མེད། Anabharakāh/ cloudless 11. བསོད་ནམས་སྐྱེས། Puṇyaprasavāh/ born from merit 12. འབྲས་བུ་ཆེ་བ། Bṛhatphalāh/ great fruit 13. མི་ཆེ་བ། Avṛhāh/ not great 14. མི་གཏང་བ། Atapāh/ without pain 15. བྱ་ཚོམ་སྒྲུབ། Sudṛśāh/ excellent appearance 16. སྤྲོ་དུ་མཐོང་། Śudarśanāh/ great perception 17. འོག་མིན། Akanīṣṭāh/ not low.

གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར།

Emancipation of one possessing form, looking at a form. A concentration of the form realm cultivated by a yogi while considering himself as a being with physical form, in order to eliminate attachment towards external forms.

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མཆུངས་ལྗན་འདུ་བྱེད་
གྱི་ཡུང་པོའི་སྡེ་ཆུང་དུག

Six classes of non-physical aggregates of concomitant compositional factors. 1. སེམས་གྱི་ས་མང་། mental attitude 2. དགེ་བའི་ས་མང་། virtuous attitude 3. མི་དགེ་བའི་ས་མང་། non-virtuous attitude 4. ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་། mental attitude of the major delusions 5. ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་མང་། mental attitude of the minor delusions 6. མ་ངེས་པའི་ས་མང་། indefinite mental attitude.

གཟུགས་ཉེར་ལྔ་།

Twenty-five types of forms. 1-4. ཅ་བའི་ཁ་དྲོག་བཞི། four root colors (see rtsa-ba'i kha-dog bzhi) 5-12. ཡན་ལག་གི་ཁ་དྲོག་བརྒྱད། eight secondary colours (see yan-lag-gi kha-dog brgyad) 13. རིང་བ། long 14. སྤང་བ། short 15. ལྷུ་མ་པ། squareness 16. ལྷུ་མ་པོ། spherical 17. དྲུལ་ཕྱ་མོ། fine particles 18. དྲུལ་རགས་པ། gross particles 19. མཐོ་བ། high 20. དམའ་བ། low 21. ཕྱ་ལེ་བ། evenness 22. ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ། unevenness 23. མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ། manifest form 24. རྣམ་པར་རིག་བྱེད། revelatory form 25. རྣམ་མཁའ་དང་ཁ་དྲོག་གཅིག་པའི་གཟུགས། color identical with the sky.

གཟུགས་ཡུང་བཅོ་ལྔ།

Fifteen form aggregates. 1-4. ལྷུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི། four causal elements (see 'byung-ba bzhi) 5-15. འབྲས་གཟུགས་བརྒྱ་གཅིག། eleven resultant form aggregates (see 'bras-gzugs

གཟུགས་ལུང་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་ལྟར།

Five phenomena on the level of the form aggregate. 1. གཟུགས་ཀྱི་ལུང་པོ། form aggregate 2. གཞི་དུས་ཀྱི་མི་ལོང་ཡི་ཤེས། basic mirror-like wisdom 3. སའི་ཁམས། earth element 4. མིག་གི་དབང་པོ། eye sense power 5. རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས། form within one's mental continuum.

གཟུགས་མེད་ཁམས།

Arūpa dhātu/ Formless realm. The realm in which the beings do not have a gross body but have a pure mental body; they are free of attachment towards sensual objects, but have attachments to the formless realms.

གཟུགས་མེད་ཉིར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་།

Never-returner who attains liberation without effort and migrates to the formless realm.

གཟུགས་མེད་ཉིར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྟེས་འདའ་བ།

Never-returner who attains liberation as soon as he is born in the formless realm.

གཟུགས་མེད་ཉིར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བ།

Never-returner who attains liberation in the highest state (either in Akaniṣṭha or the Peak of Existence) after migrating to the formless realm.

གཟུགས་མེད་ཉིར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འདའ་བ།

Never-returner who attains liberation with great effort and migrates to the formless realm.

གཟུགས་མེད་ཉིར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ།

Never-returner who attains liberation without effort and migrates to the formless realm.

Catasra āruṇyasaṃpattayaḥ/ Four formless absorptions; four types of formless meditative absorptions. 1. နှလုံးမမြင် မမြင်

space 2. རྣམ་གྲུབ་མཐའ་ཡས་སྟོམས་འདུག vijñānānantyāyatanam/

absorption of infinite consciousness 3. ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྣང་མས་

३५७ akiñcanyāyatanam/ absorption of nothingness 4. ३५

ཤེས་མེད་འདྲ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྒྲུབ་ས་འདུག naivasamjñānāsamjñā-

yatanam/ absorption of that which is neither with discrim-

ination nor non-discrimination.

Emancipation of one without form looking at a form. A

concentration within the form realm cultivated by a yogic

while considering himself as a being without form in order to

eliminate his attachment to external objects.

Never-returner who migrates to the form realm.

Never-returned who attains liberation in the highest state

(Akaniṣṭha) after migrating to the form realm.

Never-returner who attains liberation as soon as he is born in

the form realm.

Never-returner who attains liberation in the intermediate

existence of the form realm.

བཅས་པར་འདུག་པ།

Never-returner who attains liberation with great effort and

migrates to the form realm.

Never-returned who attains liberation without effort and migrates to the form realm.

Two objective graspings; two graspings at objects; two conceptual graspings at objects. 1. འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ grasping at engagements that are to be cultivated 2. རྣོག་པ་གཟུང་རྟོག་ grasping at elimination that are to be abandoned or 1. ཉམ་མེད་སྤངས་གཟུང་རྟོག་ grasping at delusive phenomena 2. རྣམ་ཐུང་གཟུང་རྟོག་ grasping at purified phenomena.

Non-duality of the object and object-perceiver. The lack of difference between the object and the object-perceiver; a view asserted by the Cittamātrīn school of philosophy.

Grāhyaviṣaya/ Referent object. Object as seized by a perception, e.g. vase for a consciousness apprehending vase.

Dhāraṇī/ Retention power (dhāraṇī). The ability to hold words and meanings of the dharma through the force of exalted mindfulness and wisdom. Also means mantras (gzungs-sngags) through the power of which one summons blessings and the ability to eliminate interfering forces.

Four types of retention power, four doors of dhāraṇī. 1. བཟོད་པའི་གཟུངས། kṣāntidhāraṇī/ retention of patience, the ability to endure patiently the emptiness discerned without being terrified by it 2. མཁས་ཀྱི་གཟུངས། mantradhāraṇī/ retention of

mantra, the ability to convert any syllable or syllables into a mantra for eradicating infectious diseases and interfering forces 3. ཚིག་གི་གཟུངས། vākya dhāraṇī/ retention of word, the ability to retain names, terms or words through the power of memory 4. རིན་གྱི་གཟུངས། artha dhāraṇī/ retention of meaning, the ability to retain the specific and general meanings of all phenomena through the power of mindfulness.

བཟའ་བའི་དམ་ཚིག་

The commitment related to food. The commitment according to the highest yoga tantra to accept the five fleshs (see sha-linga) and five nectars (see bdud-rtsi lnga) without any pre-conceptions.

བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྒྲི།

Śilpanirmāṇakāya/ Artisan emanation. A form of incarnate Buddha's emanation as artisans and master-craftsman in order to tame beings.

བཟོ་རིག་གི་སྒྲི་ཅུལ་སྤྲུལ་རུ།

The thirty skills of arts and craft. A section of the sixty-four arts. 1. ཡི་གེ་ literacy 2. ལག་ཅིན། calculation by hand 3. བྲངས། mathematics 4. ཅིས་ཆེན། great mathematics 5. ཐོར་ཚུགས། scare crowing 6. ཞེམ་སྐྱབས། gestures by feet 7. ལྷགས་ཀྱས་སྒྲུར་ཐབས། art by iron rods 8. རལ་གྱི་འཁྱུག་ཐབས། sword slinging 9. ཞགས་པ་གདབ་པ། lasso throwing 10. མདའ་བོ་ཆེ་འཕེན་པ། archery 11. མདུན་དྲུ་བསྐྱར་བ། offensive 12. ཕྱིར་བསྐྱར་བ། defensive 13. བཅད་པ། cutting 14. དལ་བ། tearing 15. དབྱུག་པ། stick throwing 16. རྒྱང་ནས་འཕྲོག་པ། remote targeting 17. སྒྲ་བྲག་པར་འཕྲོག་པ། blasting 18. གནད་དྲུ་འཕྲོག་པ། blowing the target 19. མི་ཚོར་བར་འཕྲོག་པ། insensitive targeting 20. ཚབས་ཆེ་བར་འཕྲོག་པ། intense targeting 21. མཚོངས་པ། jumping 22. བྱད་ཀྱི་འཛིན་པ། weight lifting 23. བང་། racing 24. རྒྱལ། swimming 25. བཅལ་བ། crossing 26. སྤང་པེ་ཆེ་འཁྱུག་པ། elephant riding 27. རྟ་ལ་ཞིན་པ། horse riding 28. ཡིང་རྟ་འཁྱུག་པ།

ཐབས། chariot making 29. མདའ་ཁྱའི་བཟོ་ཐབས། bow and arrow making 30. རྒྱུ་སྒྲེབས། wrestling.

བཟོད་པ་རྣམ་གསུམ།

The three types of patience. 1. བཟོད་པ་ལ་ངེ་མི་སྐྱམ་པའི་བཟོད་པ། patience of not retaliating against someone who harms you 2. སྤྱག་བསྐལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ། patience of willingly enduring sufferings 3. ཚེས་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པ། patience of discriminative awareness of the Dharma.

བཟོད་པ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་གཉིས།

Two signs of irreversibility on the patience level of the path of preparation. 1. བཞན་གྱིས་དགྱིར་མི་བདུབ་པ། he cannot be led astray by others 2. ལས་བཅོས་མ་སྟོན་པའི་བདུད་ལ་བདུད་ཏུ་རྟོགས་པ། he recognizes the māras preaching counterfeit paths as true māras.

བཟོད་པའི་ཅེ་སྟུང་།

Kṣāntigata mūrdhaprayoga/ Peak training of the forbearance level of the path of preparation. A Bodhisattva path where he has gained stability in establishing his realization to progress further.

སྒྲུབ་གར་གྱི་ཡན་ལག་ལྔ།

The five fundamentals of the performing arts; the five limbs of performing arts. 1. མདོ་འཛིན་པ། memorization of texts 2. རོལ་མོ། music 3. ཆས་ཁྱལས། costumes 4. བཞད་གད། comedy 5. སྒྲུབ་གར། art of dance and drama.

བསྒྲུབ་བརྗོད་ཡན་ལག་བཞི།

Four branches of recitation; four types of incantation practice and meditation according to kṛiā tantra. 1. སྤྱི་གཞི་ལ་གཞིལ་བ། recitation while concentrating on the sound deity 2. སེམས་ཀྱི་གཞི་ལ་གཞིལ་བ། recitation while concentrating on the mind deity 3. བཞན་གྱི་གཞི་ལ་གཞིལ་བ། recitation while

བཟུངས་བཟོད་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བསམ

concentrating on another deity 4. བདག་གི་གཞི་ལ་གཞི་ལ་བ།
recitation while concentrating on self-deity.

བཟུངས་བཟོད་ལ་ལྟོས་པའི་བསམ་གཏན།

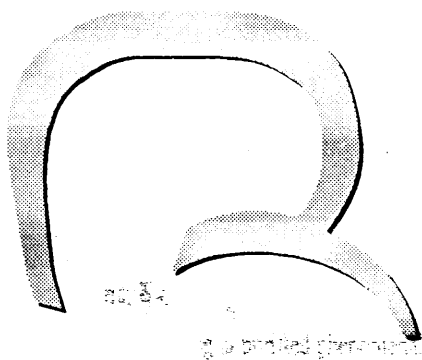
Japāpekṣatadhyāna/ Concentration dependent on recitation.

བཟུངས་བཟོད་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བསམ་གཏན།

Japānāpekṣetadhyāna/ Concentration independent of
recitation.

འཁོར་ལོ་

འཁོར་ལོ་འཁོར་ལོ་

འཁའ་མེད་ལྷ་ཁོང་།

འཁའ་མེད་ལྷ་ཁོང་།

འཁའ་མེད།

Akaniṣṭha/ A. The Akaniṣṭha Buddha field where the sambhogakāya form of Buddhas reside, also called the 'Richly Adorned Heaven Beneath None'. B. Heaven Beneath None; the highest god realm within the form realms of the fourth concentration domain.

འཁའ་མེད་ལྷ་ཁོང་།

The five delusions of the lower realms; the five delusions within the desire realm. 1. འདོད་ཆགས། desire-attachment 2. ཞེ་སྤང་། hatred-anger 3. འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ། view of the transitory collection 4. ཚུལ་བྱིམས་དང་བརྟུལ་ཁྱེགས་མཚོག་འཛིན། view of holding wrong moral disciplines and ascetic practices as supreme 5. བྲི་ཚོམ། doubt.

འོད་དཔག་མེད།

Amitābha/ Buddha Amitābha. The Buddha of the western direction.

འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་ཆེག་གསུམ།

Three pledges related to Amitābha Buddha. 1. ཕྱི་བྱ་སྤྱོད། performance and action tantra as the outer practice 2. གསང་བ་རྒྱལ་འབྱོར་དང་སྤྲོ་མེད། yoga and anuttarayoga tantra as the secret practice 3. ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དམ་ཆེག་ all practices encompassing the doctrine of the three vehicles.

འོད་མའི་ཆལ།

Venuvana/ A. Bamboo grove; a park near Rājagṛha that was offered to Buddha Śākyamuni by King Bimbisāra.

འོད་སྤྱད།

Kāśyapa/ A. Kāśyapa Buddha. The third of the thousand Buddhas and sixth of the Seven Heroid Buddhas (see sangs-rgyas dpa'-bo bdun) B. Mahākāśyapa. The first of the seven hierarchs (see ston-pa'i gtad-rabs-bdun) and one of the ten close disciples of Buddha Śākyamuni, famous for his scholarship, and was also responsible for collecting all the Abhidharma class of teachings during the First Council.

འོད་གསལ།

Prabhāsvara/ Clear Light. A. A domain of gods within the second concentration realm. B. Clear light mind; the fundamental state of consciousness which manifests at the time of death. A qualified tantric practitioner employs this subtle mind to realize emptiness. There are two types: 1. བུའི་འོད་གསལ། son clear light (see bu'i 'od-gsal) 2. མའི་འོད་གསལ། mother clear light (see ma'i-'od-gsal).

འོད་གསལ་གྱི་མ།

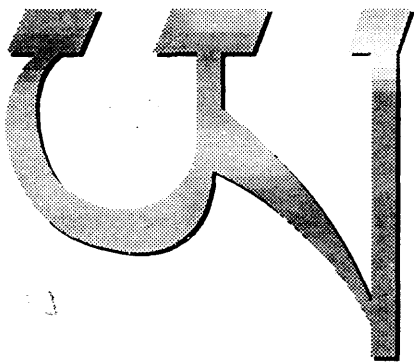
Prabhāsvara māyā/ The clear light illusory body. One of the types of illusory bodies, the empty-body, like a reflection on a mirror, that is attained as a result of successful meditation on the completion stage of tantra.

འོད་གསལ་གྱི་མེད།

Non-obscured clear light mind. In the Sakya tradition this refers to the Buddha nature present in all sentient beings.

འོད་གསལ་མཚན་ཉིད་པ།

Actual clear light. The fully characterized clear light mind.

ཡང་དག་ཀུན་ཚུགས།

Samyak samvṛtti/ Real conventional truth; perfect conventional truth. The causes and results giving rise to the ten virtues and other wholesome activities as a result of a perfect examination of the outer and inner nature of dependent-arising principles.

ཡང་དག་པའི་ངག།

Samyag vāk/ Right speech. To speak correct and show others means of teaching, debate and writing, aimed at generating correct views.

ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན།

Samyak samādhi/ Right concentration. Establishing meditative concentrations free of the faults of laxity and excitement; an antidote to the hinderences in meditation.

ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ།

Sāmyak saṃkalpa/ Right thought. Engaging in the study of scriptures and teachings with proper motivation.

ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ།

Sāmyag dṛṣṭi/ Right view. Discerning the meanings of the four noble truths and the two truths through proper analytical and contemplative means.

ཡང་དག་མཐའ།

Sāmyag ānta/ The perfect finality. The sphere of reality or emptiness at the cessation of the pervasive suffering, nirvāṇa.

ཡང་དག་པའི་དྲན་པ།

Sāmyak smṛti/ Right mindfulness. Retaining the object of clam abiding and penetrative insight through application of balanced approach of meditation techniques.

ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ།

Sāmyag vyāyāma/ Right effort. Application of perseverance in one's practice of eliminating the obscuration to liberation and omniscience.

ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ།

Sāmyagājīva/ Right livelihood. Right physical and vocal behaviour free of wrong means such as wheedling behavior, flattery and so forth, to earn one's livelihood.

ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ།

Sāmyak karmānta/ Right action; right conduct. Maintenance of one's behavior free from negative techniques in contrast with the principles of teachings.

ཡང་དག་པར་སྒངས་པ་ལས་གུར་བ།

Forms arising from pledges, e.g. a vow or an obeisance of vows revealed through physical, verbal and mental activities.

ཡང་དག་ཚྲིང་བ་བཞི།

Catvāri prahāṇāni/ Four perfect abandonments; four right eliminations. A section of the thirty-seven auxiliaries to enlightenment. 1. མི་དགེ་བ་སྦྱིས་པ་ཚྲིང་བ། abandonment of non-virtues that have not been produced 2. མི་དགེ་བ་མ་སྦྱིས་པ་མི་བསྦྱིད་པ། non-generation of non-virtues that have not yet been produced 3. དགེ་བ་མ་སྦྱིས་པ་བསྦྱིད་པ། increasing virtues that have been produced 4. དགེ་བ་སྦྱིས་པ་སྤེལ་བ། making effort in generating virtues that have not yet been produced.

ཡངས་པ་ཅན།

Vaiśālī/ A. Vaiśālī. The city of Vaiśālī in the vicinity of Patna where Buddha Śākyamuni turned the Third Wheel of Doctrine; the doctrine of good distinction between the three divisions of phenomena—imputed, dependent and thoroughly established (reality). B. A chapel in Ganden monastery.

ཡན་ལག་གི་ཁ་དྲིག་བཅུད།

Eight secondary colors. 1. སྨྱན་གྱི་ཁ་དྲིག་ cloudy 2. ཏུ་བའི་ཁ་དྲིག་ smoky 3. ཏུལ་གྱི་ཁ་དྲིག་ dusty 4. བྲག་མའི་ཁ་དྲིག་ misty 5. སྒོ་བ་མའི་ཁ་དྲིག་ shadowy 6. ཉི་འོད་གྱི་ཁ་དྲིག་ sunny 7. ལྗང་བའི་ཁ་དྲིག་ brightness 8. མུན་པའི་ཁ་དྲིག་ darkness.

ཡན་ལག་གི་རླུང་ལྔ།

Five secondary energy winds. The five energy winds in the body produced through the force of basic elements within the body. 1. རླུང་བའི་རླུང་། carāṇa vāyu/ moving wind for the cognitive faculty of vision 2. རྒྱལ་པར་རླུང་བའི་རླུང་། vicarāṇa vāyu/ thoroughly moving wind for the cognitive faculty of hearing 3. ཡང་དག་པར་རླུང་བའི་རླུང་། samudācarāṇa vāyu/

perfectly moving wind for the cognitive faculty of smell 4. **ངེས་པར་རྒྱ་བའི་རླང་།** avicarata vāyu/ definitely moving wind for the cognitive faculty of touch or contact 5. **རབ་དྲ་རྒྱ་བའི་རླང་།** upacāra vāyu/ strongly moving wind for the cognitive faculty of taste. There is another way of listing these five energy winds from the perspective of their dynamic reaction within the body. **ལུས་ལ་གནས་པའི་འབྲུང་འབྲུར་གྱི་རླང་ལ།** 1. **སྤྲི་རླང་ས་ཁམས།** the earth element as the nāga's wind 2. **རྩས་སྤྲལ་གྱི་རླང་རླང་ཁམས།** the wind element as the tortoise's wind 3. **ཅངས་པའི་རླང་མེ་ཁམས།** the fire element as the lizard's wind 4. **ཡས་བྱིན་གྱི་རླང་ཆུ་ཁམས།** the water element as devadatta's wind 5. **འོ་ར་རྒྱལ་གྱི་རླང་ས་ཁམས།** the earth element as vasurāja's wind.

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྔ་གྱི་རྒྱ།

The river or water fulfilling eight qualities (see chu-yan lag
brgyad-ldan).

ཡན་ལག་པྲ་།

Pañcāṅga/ The five limbs. Two arms, two legs and head.

ཡན་ལག་ལྔ་ལྟོས་ཀྱི་སྒྲོལ་བ།

The five preparatory stages. The five preliminary steps of Mahāmudrā meditation according to the Drigung Kagyud tradition. 1. བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ། meditation on the mind of enlightenment 2. རང་ལུས་ལྷ་ར་བསྐྱེད་པ། meditation on oneself as a deity 3. སྲ་མ་ལ་མོས་བྱས་བསྐྱེད་པ། meditation on faith and devotion to one's spiritual master 4. མི་རྟོག་པའི་ལྷ་བ་བསྐྱེད་པ། meditation on the non-conceptual view 5. བསྐྱེད་སྒྲིམ་བྱས་ཀྱིས་འདེབས་པ། concluding one's practice by dedication.

ཡན་ལག་བདུན་པ།

Saptāṅga pūja/ Seven branch practice; seven limbed practice.
The seven priliminaries for carrying out a Dharma practice. 1.

ཕུག་འཆལ་བ། vandana/ prostration 2. མཚོན་པ་ཕུལ་བ།
pūjanā/ offering 3. བཤགས་པ་ཕུལ་བ། deśaya/ confession 4.
ཧྲིས་སུ་ཡི་རང་བ། anumoda/ rejoicing 5. བསྐྱུལ་བ།
samcodana/ requesting 6. གསོལ་བ་འདེབས་པ། adhyeṣana/
supplication 7. བརྩོ་བ། parīṇāmana/ dedication (see sngags-
phyogs-kyi yan-lag bdun-pa, and rgyun-bshags-kyi yan-lag
bdun-pa).

ཡབ།

Pitr/ Male deity. Male deity or protector in the tantric system
representing the method aspect of practice.

ཡབ་ཀྱི་ཕུག་གྱུ་དྲུག་

Six ornaments of a male deity. 1. དབྱ་གྱུ་ head-dress 2. རྩ་
གྱུ་ earrings 3. མགུལ་གྱུ་ necklace 4. གཏུ་བྲ། bracelets 5.
མཚོན་ཕྱིར་ཐོགས་པ། skull cup 6. ཐལ་ཆེན་གྱི་ཆོམ་བྲ།
daubing of ashes.

ཡར་གྱི་མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས།

Higher boundless action. Positive action of higher potentiality
that leads one to the higher attainments, as opposed to the
boundless non-virtue which directly drives one to the hell
realm.

ཡས་འདེད།

Removing obstacles downwards. Such as in the practice of
Vajrasattva meditation; the elimination of obstacles of the
body through visualizing them being flushed out of one's
lower orifices with the downward flow of light and nectar
from Vajrasattva at the crown of one's head.

ཡས་བབས་ཀྱི་དགའ་བཞི།

The four joys of the descending order. A skill gained through
successful meditation on psychic heat by way of melting
bodhicitta induced in the wheels of the energy channels,

according to the completion stage meditation of the mother tantra in the highest yoga practice. Thus when the bodhicitta melts and descends it produces: 1. ཏྲང་སེམས་སྤྱི་པོ་ལས་བབ་པས་དགའ་བ། joy from the level of the crown 2. མགྲིན་པར་བབ་པས་མཆོག་དགའ། supreme joy at the level of the throat 3. སྙིང་གར་དགའ་བཤལ། extraordinary joy at the level of the heart 4. ཞྭ་བར་ལྷན་ཅིག་སྤྱིས་དགའ། spontaneous joy at the level of the navel.

ལས་བབས་མས་བརྟན།

The descending and ascending order of joys from the melting of bodhicitta from crown level to the secret organ and vice-versa.

ཡི་གའི་ལྷ།

Akṣara deva/ Letter deity. One of the six types of deities in performance (kriyā) tantra; meditation of the syllables visualized upon a moon cushion generated out of emptiness.

ཡི་དམ།

Meditational deity; personal deity; tutelary deity. Buddhas or Bodhisattvas relied upon by a practitioner having special bond or relationship in accordance with the tantric values.

ཡི་དྭགས་གསུམ།

Three types of hungry ghosts. 1. ཕྱི་སྒྲིབ་ཅན། those with external obstructions (food) 2. རྒྱང་སྒྲིབ་ཅན། those with internal obstructions (drink) 3. ཟས་སྒྲིམ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཅན། those with obstructions to both food and drink.

ཡིག་བརྒྱ།

Hundred Syllable mantra. Such as of Vajrasattva, Heruka, Yamāntaka and others.

ཡིག་ཆ།

A. Text book. Treatises on Buddhist philosophy studied in each of the monastic universities that form their basic curriculum of religious study. B. Documents old or new.

ཡིད་མངོན་ལྔ།

The five types of direct mental perception. Those related to: 1. གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན། form 2. ལྷན་འཛིན་ཡིད་མངོན། sound 3. ཁྲི་འཛིན་ཡིད་མངོན། smell 4. རྩ་འཛིན་ཡིད་མངོན། taste 5. རིག་འཛིན་ཡིད་མངོན། objects of touch.

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ།

Pratyayita śraddhā/ Convinced faith; trusting faith. Total faith in the working of karma and the three objects of refuge.

ཡིད་དཔྱད།

Manahparikṣa/ Presumption; correct belief. A fresh awareness that apprehends the correct object, without depending on experience or correct reasoning as its basis, e.g. the presumption that sound is impermanent merely through hearing the statement, 'sound is changeable'. There are three types of presumptions: 1. ལྷོ་མཆན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱད། presumption for no reason 2. ལྷོ་མཆན་ལྟར་སྒྲུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་དཔྱད། presumption for an incorrect reason 3. ལྷོ་མཆན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱད། presumption for an indefinite reason.

ཡིད་བྱེད་དྲུག།

Six attentions. 1. མཆན་ཉིད་སྟོ་སྟོར་རིག་པ་ཡིད་བྱེད། attention to individual characteristics 2. མོས་པ་ཡིད་བྱེད། attention arisen from belief 3. རབ་དྲུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད། attention of complete isolation 4. དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད། attention encompassing joy 5. དཔྱད་པ་ཡིད་བྱེད། attention to analysis 6.

ཡིད་བྱེད་བཞི།

Four attentions; the four ways of attending to an object of meditation while practicing concentration meditation. 1.

བསྐྱེམས་ཏི་འཇུག་པ། painstaking attention 2. ཆད་པ་དང་

བཅས་ཏི་འཇུག་པ། repeated attention 3. ཆད་པ་མེད་པར་

འཇུག་པ། uninterrupted attention 4. ཅོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པ།

effortless attention.

ཡིད་བཞིན་མོར་བྱ།

Cintāmaṇi/ A. Wish-fulfilling gem. B. Dalai Lama. 3. Human

body. 4. Gems obtained from the ocean.

ཡིད་བཞིན་མོར་བྱ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Cintāmaṇyupamacittotpāda/ Wish-fulfilling gem like

bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the

perfection of prayers possessed by a Bodhisattva on the eighth

ground of advancement.

ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ།

Manojñamaitrī/ Appealing love; heart-warming love.

ཡིད་ལས་བྱུང་བ།

Manobhava/ Mind-arisen; synonymous with the intermediate

state of rebirth (bardo).

ཡུམ།

Mātrī/ Female aspect; tantric consort; a female counterpart of

a male deity or tantric practitioner symbolizing the wisdom

aspect of practice.

ཡུམ་གྱི་ཕུག་གྱུ་ལྔ་།

Five adornments of a female deity. 1. དབྱུ་གྱུ། head-dress 2.

ཡུམ་གྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་དང་བརྒྱད།

One hundred and eight topics of the *Perfection of Wisdom* text. 1-53. ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་གྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་དང་བརྒྱམ། fifty-three topics of the ever afflicted phenomena (see kun-nas nyon-mongs phyogs-kyi 'grel-rkang nga-gsum) 54-108. རྩམ་བྱུང་ཕྱོགས་གྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་དང་། fifty-five topics of the purified phenomena (see rnam-byang phyogs-kyi 'grel-rkang nga-lnga).

ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ།

The large, medium and short *Wisdom Perfection* sūtras (prajñāpāramitā sūtra). 1. འབུམ། *The One Hundred Thousand Verse* (śatasāhasrikā) 2. ཉི་ཁྲི། *The Twenty Thousand Verse* (vimśatisāhasrikā) 3. བརྒྱད་ཉེ་ལ། *The Eight Thousand Verse* (Aṣṭasāhasarikā).

ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ།

Objective clear light; the emptiness.

ཡུལ་ངེས་ལྔ།

Five determining mental factors; five determinants. 1. འདུན་པ། chanda/ aspiration 2. མཐོག་པ། adhimokṣa/ belief 3. དཔྱད་པ། smṛti/ mindfulness 4. ཉིང་འཛིན། samādhi/ concentration 5. ཤེས་རབ། prajñā/ wisdom.

ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ།

Subjective clear light; the wisdom cognizing emptiness in tantra.

ཡུལ་ཅན་གསུམ།

Three object-perceivers; three object possessors. A. 1. སྒྲི། śabda/ sound 2. སྒྲི། manas/ awareness 3. སྒྲིས་བྱ། puruṣa/ person. B. 1. བརྒྱུགས། rūpa/ form 2. ཤེས་པ། jñāna/

consciousness 3. ལྔ་མིན་འདྲ་བྱིད། viprayukta saṃskara/
those that are neither.

ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན།

Viṣaya viṣāyin/ Object and object-perceiver; object and
subject.

ཡུལ་དྲུག

Six types of objects. 1. རུའུ་གས། rūpa/ form 2. སྒྲི། śabda/
sound 3. སྒྲི། gandha/ odors 4. རྩ། rasa/ tastes 5. རྩལ་བྱ།
\ sparśa/ object of touch 6. རྩལ་མ། dharma/ phenomena.

ཡུལ་དབུས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་དྲུག

The six cities of central India; six cities in ancient India
connected to Buddhist culture. 1. རྩལ་པོ་འུ་ཁྱེད། Rājagṛha 2.
ཡེངས་པ་ཅན། Vaiśālī 3. མཉམ་ཡོད། Śrāvastī 4. ཅམ་པ་ཀླ།
Campaka 5. གནས་བཅས། Sāketa 6. ལྷ་རྒྱུ་སྒྲི། Varāṇasī.

ཡུལ་བཞི།

Four types of objects. 1. ལྔ་ཡུལ། apparent object 2. རྩལ་
ཡུལ། apprehended object 3. རྩལ་ཡུལ། focussed object 4.
ཞེན་ཡུལ། implied object.

ཡུལ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་རྣམ་གྲངས།

Two-fold division of objects; two-fold divisions of all pheno-
mena. A. རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན། Self characterized and
generally characterized phenomena B. མངོན་གྱུར་དང་སྤྱོད་གྱུར།
Manifest and hidden phenomena C. རྩལ་བྱས་འདྲུས་མ་བྱས།
Compositional and non-compositional phenomena D. དགག་
པ་དང་སྒྲུབ་པ། Negative and affirmative phenomena E. རྩལ་
བ་དང་འབྲེལ་བ། Contradictory and non-contradictory
phenomena F. ལྔ་བ་དང་སེལ་བ། Apparent and excluding
phenomena G. སྤྱི་བྱེ་བྱ། General and particular phenomena H.
རྩལ་ཚན་དང་ཕྱེན་ཚན། Substantial and opposite phenomena I.

མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ། definition and defined phenomena

J. ཀྱན་རྩེ་བ་དང་དོན་དམ། conventional and ultimate phenomena.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ།

Jñāna dākinī/ The wisdom dākinī; the primordial wisdom dākinī. A. The transworldly female Bodhisattvas. B. Vajra Yoginī.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲིབ་ལ།

Jñāna bindu/ The primordial wisdom drop. The indestructible drop within the heart center in the central energy channel.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩྭ་རྩིལ།

Jñāna vajra/ The primordial wisdom vajra and bell. The inner method and wisdom, i.e. the great bliss and emptiness, symbolized by the nine-spoked vajra and bell.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་བ།

The primordial wisdom appearance; the primordial wisdom vision. The vision of everything seen as totally pure.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབ།

Jñāna cakṣu/ The primordial wisdom eye; the wisdom eye; the divine look. In its highest sense it is the ability to see everything that exists.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུག་རྒྱ།

Jñāna mudrā/ The primordial wisdom mudrā. The wisdom of non-dual profundity and clarity.

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས།

Jñāna saṃbhāra/ Collection of wisdom; accumulation of insight. The virtuous energy conjoined with the mind of enlightenment and wisdom understanding emptiness that is a

cause for producing the resultant wisdom-body of the Buddha.

ཡེ་ཤེས་སྒྲུ་མ།

Jñāna māyā/ The illusory body of wisdom. The inconceivable activities of all Tathāgatas; the emanation of their wisdom projected in action.

ཡེ་ཤེས་ལྔ།

Pañca jñānāni/ The five wisdoms of a Buddha. 1. མེ་ལྷང་ལྒྱུ་བུ་འི་ཡེ་ཤེས། ādarśā jñānam/ mirror-like wisdom 2. རྟོག་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས། pratyavekṣaṇā jñānam/ wisdom of discrimination 3. མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། samatā jñānam/ wisdom of equality 4. བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས། kṛtyānusthāna jñānam/ wisdom of accomplishment 5. dharmadhātu jñānam/ wisdom of reality.

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུ།

Jñānakāya/ Wisdom truth body; the omniscient mind of a Buddha.

ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ།

Jñānasattva/ Wisdom being. The actual meditational deity that is meditated upon or visualized; a generation stage practice of meditation in tantra in which a wisdom being is meditated at the heart of one's pledge being (dam-tshig-pa) seated on a sun and moon cushion.

ཡོ་བྱད་བརྒྱ་གཉིས།

Twelve ritual articles of a Yogi. 1. རྩྭ་རྒྱལ་གཉིས། vajra and bell 2. རྩ་དྲུག་ small hand drum 3. རྩོད་པ། skull cup 4. རྩ་ཏྲུ་ staff 5. རྩ་སྒྲུབ་ bone ornaments 6. རྩ་ཆེན་བརྒྱུད། eight jewel ornaments (see rin-po che'i rgyan-brgyad) 7. རྩ་ལྔ་རྩྭ་སྒྲུབ་ hair knot at crown 8. རྩ་ལྔ་སྒྲུབ་ ritual ladle 9. རྩ་ལྔ་པ། vase 10. རྩ་ལྔ་པ། rosary 11. རྩ་ལྔ་པ་གཉིས་པ།

ཐབས། a tiger-skin garment 12. མྱོད་གཡོག་མྱོད་གཡོག་ upper and lower garment.

ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ།

Thirteen articles of a monk (see 'tsho-ba'i yo-byad bcu-gsum).

ཡོ་བྱད་དྲུག་

Six articles of a monk; six basic articles of a monkhood. 1-3. ཚེས་གོས་རྩ་མ་གསུམ། the three Dharma robes—two upper and one lower garment 4. ལྗང་བཟེད། begging bowl 5. རྩ་ཆགས། water strainer 6. གདིང་བ། cushion.

ཡོངས་གྲུབ་གཉིས།

Two thoroughly established phenomena. 1. རྩིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ། correct thoroughly established phenomena 2. འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ། unchangeable thoroughly established phenomena.

ཡོངས་འཛིན་གཉིས།

Two types of tutors. 1. རྩིའི་ཡོངས་འཛིན། the external tutor 2. རྩ་གི་ཡོངས་འཛིན། the internal tutor.

ཡོངས་སྤྱད་པ་བཞི།

Four total purities; the four features to be meditated in their pure entities for cultivating higher tantric practices connected to a deity-practice. 1. གནས། adhiṣṭhāna/ environment 2. ལུས། kāya/ body 3. ཡོངས་ཤྱོད། upakaraṇa/ riches 4. མཇུག་པ། kārya/ deeds.

ཡོངས་སྤྱད་འཛོལ་བ་དྲུག་

Six thorough investigations. That of: 1. རོལ། artha/ meaning 2. རང་ཡོད། bhāva/ existence/ things 3. མཚན་ཉིད། lakṣṇa/ characteristics 4. ཕྱོགས། pakṣa/ directions 5. ཏུས། kāla/ time 6. རིགས་པ། nyāya/ logic.

ཡོད་པ།

Existence; synonymous with objects of knowledge.

ཡོན་ཆ་བ།

Water-bowl offering; offering of waters to the objects of refuge.

ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས།

Twelve sets of a hundred qualities; qualities attained by a Bodhisttva on the first ground, i.e. on the path of seeing. 1. ཏུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ། seeing a hundred Buddhas in a single instant 2. སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་ཤེས་པ། knowing that he is being blessed and inspired by a hundred Buddhas 3. སྤྱལ་པ་བརྒྱ་འབྱེད་པ། sending a hundred emanations 4. ཏུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་སྟོན་པ། travelling to a hundred Buddha fields in a single instant 5. སྟོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་བརྒྱ་ལ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་པ། seeing the past and future rebirths over a hundred aeons 6. ཉིང་ངེ་འཇིག་བརྒྱ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ཕྱང་བ། remaining absorbed and rising in a hundred concentrations in one instant 7. སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྟོན་པར་བྱེད་པ། maturing a hundred disciples 9. ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་པ། shaking a hundred Buddha fields 10. ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་འོད་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ། illuminating a hundred Buddha fields 11. ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་བརྒྱ་འབྱེད་པ། opening a hundred entrances to dharma 12. རང་གི་ལུས་བརྒྱར་སྟོན་པ། ལུས་རེ་རེ་ཡང་འཁོར་ཕྱན་སྐུ་ཆོགས་པ་བརྒྱས་བསྟོར་བར་སྟོན་པ། manifesting a hundred physical forms, each of which are surrounded by a hundred Bodhisattva disciples.

ཡོན་ཏན་ལྔ།

Pañca guṇāḥ/ Five qualities; A. As asserted by the Vaiśeṣika school of philosophy. 1. སྒྲོ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན། sound as the quality of space 2. ཁྱི་སའི་ཡོན་ཏན། smell as the quality of

earth 3. རྩ་ཆུ་ལྡི་ཡོན་ཏཱ། taste as the quality of water 4. རྩ་ཆུ་གྱི་ཡོན་ཏཱ། sensation as the quality of wind 5. ལ་དྲི་གྱི་ཡོན་ཏཱ། color as the quality of wind. B. According to the Nyingma tradition—the five qualities of a Buddha are: 1. རྣམ་པར་དག་པའི་ཞིང་ཁམས། a pure Buddha field 2. རྩ་ཆུ་གྱི་ཡོན་ཏཱ། an inconceivable celestial mansion 3. རྩ་ཆུ་གྱི་ཡོན་ཏཱ། a clear and luminous light 4. རྩ་ཆུ་གྱི་ཡོན་ཏཱ། a sublime throne 5. རྩ་ཆུ་གྱི་ཡོན་ཏཱ། inexhaustible resources.

ཡོན་ཏཱ་འོད།

Guṇaprabha/ Ācārya Guṇaprabha. A disciple of Ācārya Vasubandhu famous for his scholarship in Vinaya teachings. His works include the *Root Sūtra of Vinaya* and *Treatise on the Bodhisattva Levels*.

གཡང་འབྲུག་ཆོ་ག།

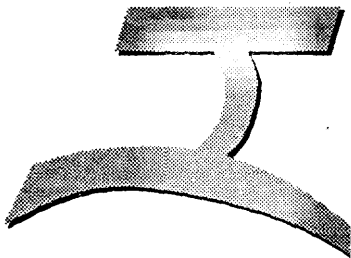
The fortune summoning ritual. The ritual of invoking wealth deities such as Vaiśravaṇa, Zambala or Gaṇeś for affluent resources.

གཡའ་བཟང་བཀའ་བརྒྱུད།

Yazang Kagyud Order. One of the sub-sects of the Kagyud order of Tibetan Buddhism originally founded by Drogon Phagmo Drupa's disciple Kalden Yeshe Senge; the main monastery of this tradition in Tibet was built in the upper region of Yalung valley by Yazang Chokyi Monlam.

གཡོ་སྒྲ།

Saṭha/ Deceit; cunning. Ambitious attitude similar to pretention, trying to gain advantage by hiding one's faults from others; a form of dishonesty.

རྩྭ།

Rakta/ Blood.

རྩྭ་སྤྱུང་པ་ཉེ་རྩྭ་ལྔ།

Twenty-five gross objects. 1-5. སྤྱུང་པ་ལྔ།
(see phung-po lnga) 6-9. ཁམས་བཞི། fc
khmas-bzhi) 10-15. རྩྭ་མཆིང་དྲུག six sou
(see dbang-po drug) 16-20. ལྔ་ལྔ་ལྔ། five
lnga) 21-25. བཞི་དུས་ཀྱི་ཡི་ཤེས་ལྔ། five b
gzhi-dus-kyi ye-shes-lnga).

རང་རྩྭ་ཕྱབ་པའི་རྩྭ་སྤྱུང་ཀྱི་བདག་

Self-sufficiently existent independent sel
self as asserted by the lower schools of Buc

རང་གི་མཆོད་ཉིང་ཀྱིས་ཕྱབ་པ།

five aggregates
ur elements (see
ces of perception
objects (see yul-
sic wisdoms (see

An independent

istics. The assertion that phenomena exist not as mere objects of conceptual labelling but in their own right.

རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད།

Svalakṣaṇa śūnyatā/ Emptiness of own characteristics; lack of true independent existence of the characteristics or marks of all conventional things, of all paths to enlightenment and of all qualities of an enlightened being; one of the sixteen emptinesses.

རང་གི་གཞི་ལ་གཞིལ་བ།

Concentration on self-basis/ deity. A tantric practice of self-generation through meditation on the emptiness deity, letter deity, form deity, seal deity and sign deity, while simultaneously reciting and counting mantras.

རང་གྲོལ།

Self-liberation. A rDzogs-chen meditation technique of naturally releasing all conceptual experiences into the sphere of self-arisen intuitive awareness without being forced through the application of antidotes, similar to a snake's self-loosening of its coiled body.

རང་གྲུལ།

Pratyekabuddha/ Solitary Realizer. Hīnayāna practitioner who works only for his own liberation from cyclic existence, and who does not rely on a teacher during the last phase of his rebirth; some teach Dharma by means of physical gestures and some by means of miracles; a Solitary Realizer's path is very similar to that of a Hearer (nyan-thos).

རང་གྲུལ་གྱི་ཐེག་པ།

Pratyekabuddha yāna/ The Solitary Realizer vehicle; the path of Pratekyabuddhas. The paths are similar to that of a Hearer (Śrāvaka); asserts the selflessness of a person and meditates

on the twelve links of interdependent origination, and attains the state of aFoe-destroyer (Arhatship).

རང་གྱུ་ལྟེ་ལམ་ལ།

Pañca pratyekabuddha mārgāḥ/ The five paths of the Solitary Realizer's vehicle. The path of accumulation, preparation, seeing, meditation and no-more learning of this vehicle.

རང་གྱུ་གསུམ།

The three types of Solitary Realizers; the three categories of Pratekya Buddhas who have not transcended the Śrāvaka's path before. 1. བསེ་རྩ་ལྷ་བུའི་རང་སངས་ཀྱས། the Rhinoceros-like solitary realizer 2. རྩེ་གསེར་གྱི་རང་སངས་ཀྱས། the sociable solitary realizer 3. རྩེ་གྲགས་ཀྱི་རང་སངས་ཀྱས། the solitary realizer of the stream-winner.

རང་གྱུ་པ།

Svātantrika School. A school of Mādhyamika, who assert the lack of true existence of all phenomena and specifically that of functional phenomena, even nominally; but assert inherent existence. The name of the school is derived from their assertion that, in dependence upon a correct reason (established inherently by its inherent characteristics), the view of true existence can be severed in the mind of correct opponent.

རང་གྱུ་པའི་ལྷ་སྟོན་གསུམ་པ།

Non-Buddhist by nature. Those who assert and are naturally attracted to views describing Buddha as wrong. There are two types: 1. non-Buddhist by birth 2. non-Buddhist by learning.

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ།

Objective existence; existence from its own-side. True and independent existence established only in reference to the thing itself.

རང་སྤང་།

Svaśūnyatā/ Self-emptiness. The middle view of the emptiness of self; reality that all phenomena are empty of inherent existence.

རང་དོན་རྗེས་དཔག་

Svārthānumāna/ Inference for self, e.g. an inference generated for one's own understanding, e.g. impermanence through logical reasons.

རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས།

Svayambhū vijñāna/ Self-born wisdom; spontaneously arisen wisdom in the mental continuum of all sentient beings.

རང་འབྱོར་ལྔ།

Five personal endowments. 1. མིར་སྐྱེས་པ། born as a human being 2. ཡུལ་དབུས་སུ་སྐྱེ་བ། born in a central land (a Buddhist country) 3. དབང་པོ་ཚང་བ། possessing complete sensory faculties 4. སངས་རྒྱལ་བཟུང་པ་དད་པ། having faith in the teachings of Buddha 5. ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ། not being subject to extremely wrong deeds.

རང་མཚན།

Svalakṣaṇa/ Self-characterized phenomena. A phenomenon which is established from its own side without being labelled by thought, e.g. a vase.

རང་བཞིན་བསྐལ་དོན།

The naturally obscure phenomena. Those phenomena that cannot be seen directly by sight, e.g. spirits or demons.

རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ།

Misdeed by nature; improbity by nature. Such as the transgression of moral values through killing, lying, etc.,

which are unwholesome by nature and not specifically prohibited by Buddha.

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ།

Svabhāvasiddha/ Inherent existence. Self existent without being dependent on causes and conditions.

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག

Svabhāva samyaghetu/ Correct reason of (the same) nature. A correct reason which has the same nature as the predicate in a logical syllogism. There are two types: 1. བྱད་པར་ལྟས་པ་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག direct correct reason of the same nature 2. བྱད་པར་དག་པ་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག indirect correct reason of the same nature.

རང་བཞིན་གྱི་གཙོ་བོ།

Fundamental principal by nature. The threefold principle of motility, darkness and lightness existing in a state of equilibrium; philosophical view of the Sāṃkhya school of thought.

རང་བཞིན་སྤང་པ་ཉིད།

Prakṛtiśūnyatā/ Emptiness of nature; natural emptiness. Lack of inherent existence of the nature of all phenomena; one of the sixteen emptinesses.

རང་བཞིན་གནས་ཤིགས།

Naturally abiding Buddha nature; natural Buddha lineage. The reality of a stained mind that is liable to transform into the nature truth body of a Buddha.

རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་ར་གྱུར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲ།

Svabhāvaviśuddhabhūta svabhāvakāya/ Intrinsically pure nature body (of Buddha); i.e. the emptiness of the Buddha's mental continuum.

རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ།

Svabhāvasahasiddha/ The natural spontaneity. A. The existence of phenomena independent of effort B. According to rDzogs-chen meditation this refers to the primordial quality of mind inherently possessed within the three kāyas of a Buddha.

རང་རིག།

Svasamvedanā/ Apperception; self-awareness. A non-conceptual awareness which only apprehends internal phenomena, i.e. a consciousness.

རང་རིག་མངོན་སུམ།

Svasamvedanā pratyakṣa/ Direct apperception; direct self-awareness. A direct perception that is devoid of conceptualization and only takes aspects of awareness as its object.

རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ།

Self-evident direct perception. A valid cognition that cognizes itself as being a valid perception, e.g. a valid cognition of a person who has the knowledge of valid perceptions.

རང་སངས་བྱུང་།

Pratyekabuddha/ Solitary Realizer (see rang-rgyal).

རབ་གནས།

Pratiṣṭhā/ Consecration. Blessing representation of Buddha, Dharma and Saṅgha through a ceremony and transforming them into sacred religious articles.

རབ་བྱུང་།

Pravrajyā/ A. Monks and nuns; fully ordained monks or nuns; probationary nuns and novice monks and nuns. B. Sexantry; a cycle of sixty years in the Tibetan calendar commencing from

the year 1027, as introduced by Gyijo Dawe Ozer after the translation of the Kālacakra tantra in Tibet.

རབ་བྱང་གི་སྒྲུབ་པ་ལྔ།

Five types of ordination vows; five kinds of vows. 1-2. དགེ་ཚུལ་པ་མའི་སྒྲུབ་པ། śrāmaṇera śrāmaṇerikā/ novice monk and nun's vows 3. དགེ་སློབ་མའི་སྒྲུབ་པ། śikṣāmāṇa/ probationary nun's vows 4-5. དགེ་སློང་པ་མའི་སྒྲུབ་པ། Bhikṣu bhikṣuṇī/ fully ordained monk and nun's vows.

རབ་བྱང་གི་ཡོ་བྱད་བཞི།

Four articles of a monk; belongings of a monk categorized into four sets: 1. རྩེ་བའི་ཡོ་བྱད། jīvitopakaṛaṇa/ articles of livelihood 2. མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད། basic necessities 3. ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད། supplementary articles 4. ཡོ་བྱད་ཕྱན་ཆེགས། minor articles.

རབ་བྱེད།

Chapter; a textual division. Also a treatise written by Ācārya Vasubandhu.

རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་གེས།

Taimiracakṣuvijñāna/ Blurred vision; the visual consciousness of someone with a cataract.

རི་དགུ།

Nine mountains; nine mountains according to the Abhidharma tradition. 1. རི་རབ་ལྷན་པ། sumeru/ Mt. Meru 2-8. བསེར་གྱི་རི་བདུན། the seven golden mountains 9. ཁོར་ལྷག་གི་རི། the encircling iron mountains.

རི་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Parvatopamacittotpāda/ Mountain-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the practice of the perfection

འི་བོང་སྤ།

ཨི་རབ་ལྷན་པོ།

རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད།

འིག་ལྷགས།

Vidyā mantra/ The knowledge mantra. The mantras primarily meant for establishing the wisdom aspect of realizations and divine activities. In a more generalized sense this comprises the female form of deities, her mantras, mudrās, etc.

རིག་སྒྲིང་དབྱེར་མེད།

Inseparability of awareness and emptiness; the oneness of mind and emptiness.

རིག་གནས་བརྒྱ།

Ten fields of study; ten knowledges; ten sciences (see rig-gnas chung-ba lnga & rig-gnas che-ba lnga).

རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད།

Eighteen sciences. A. According to the Abhidharma tradition these are: 1. རྩོམ་མོ། music 2. འཇིག་འཇུག། amorous skills 3. འཚོ་ཆས། སོ་ཆོས། house-keeping 4. བྲངས་ཅན། mathematics 5. སྒྲ། grammar 6. གསོ་བ། medicine 7. ཆོས་ལུགས། theology 8. བཟོ་བོ། arts and crafts 9. འཕྲོང་སྤྱོད། archery 10. གཏན་ཆོག་ལོག་ཆོག། logic 11. སྒྲིན་སྤྱོད། pharmacology 12. རང་གི་བཅས་པ། self-discipline 13. ཐོས་པ་དྲན་པ། contemplation 14. སྐར་མའི་དཔྱད། astronomy 15. ཅིས། astrology 16. མིག་འབྱུལ། magic 17. རྒྱུ་རབས། history 18. རྒྱུ་བྱང་བཟོད་པ། legends. B. according to the Vinaya tradition these are: 1. སངས་པུགས་ཀྱི་ཐུང་། 2. ཆོ་ག་ཞིབ་མོ། 3. གཏན་ཆོག་སྤྱོད་པ། 4. རིག་བྱེད། 5. བཟོ་སྤྱོད། 6. སྒྲ་ངོས་པར་སྤྱོད་པ། 7. ཤེས་གསལ། 8. ངོས་པའི་ཆོག་ལོག་ཆོག། 9. རྒྱུ་སྤྱོད་མཁས་པ། 10. སྐར་མའི་རིག་པ། 11. རྩོགས་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ། 12. རྒྱུ་བྱང་གི་རིག་པ། 13. ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་པ། 14. འཇིག་རྟེན་རྒྱང་ཕན་པའི་རིག་པ། 15. བྱེ་བྱག་པའི་རིག་པ། 16. ཐུང་དྲུག་ཅུ་པ། 17. རྒྱུ་མེད་ཀྱི་རིག་པ། 18. གནས་འདུག་པའི་རིག་པ།

རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔ།

Five minor sciences; five minor fields of study. 1. ལྷན་ངག་ཀའ་བླ་པ། kāvya/ poetry 2. མངོན་བཟོད། abhidhāna/ synonyms 3. རྒྱུ་སྤྱོད། chanda/ lexicography 4. སྐར་ཅིས། jyotiṣa/ astro-science 5. རྩོམ་གསལ། nāṭaka/ dance and drama.

རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ།

Five major sciences; five major fields of study. 1. བཟོ་རིག་པ།

śilpa/ arts and crafts 2. གསོ་བ་རིག་པ། cikitsā/ medicine 3. སྒྲ་རིག་པ། śabdavidyā/ grammar 4. གདམན་ཆེགས་རིག་པ། hetu/ logic 5. རྒྱུ་རྒྱུ་རིག་པ། adhyātma/ philosophy.

རིག་པ།

Vidyā/ A. Knowledge. B. Awareness. C. Wisdom. D. Intelligence. E. Science of learning.

རིག་པ་འཛིན་པའི་སྒྲ་སྒྲིང་།

The set of discourses of a knowledge-bearer; Mantrayāna vehicle. An antidote against all the three delusions (see dugsum) in an balanced manner.

རིག་པ་གསུམ།

Three types of knowledge; three clairvoyances possessed by a person on the path of no-more learning. 1. སྔོན་གྱི་གནས་སམ་སྔོན་གྱི་མཐའ་རིག་པ། knowledge of beginninglessness 2. འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའམ་ཕྱི་མའི་མཐའ་རིག་པ། knowledge of endlessness 3. ཟག་པ་ཟད་པ་རིག་པ། knowledge of the exhaustion of contamination.

རིགས་པ་ཅན་པ།

Naiyāyika/ Logicians. Proponents of non-Buddhist tenets who follow Brahma Akṣapāda in asserting that all objects of knowledge are included in six categories (see tshig-don drug). This school is known by the name 'logician,' because they follow the logical system taught by their teacher Akṣapāda. The general presentation of their tenets are basically the same as those asserted by the Vaiśeṣika (particularist) school of Hindu philosophy.

རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་བདུན།

Seven lords of knowledge. 1. རབ་དྲུག་ལྷ་པོ་པ། Susiddhi 2. དབྱ་རྒྱན་ཅེ་གསུམ་པ། Mauli 3. བརྒྱ་ཀི་ལི་ཀ། Vajrakilika 4. རིན་

ཆེན་ཀེ་ལི་ཀ། Ratnakilika 5. བཟུགས་ལེགས། Surūpa 6. རྫོང་
ཐེག་ Vajrabindu 7. རྫོང་རྩལ་པ། Vajralalita.

རིག་པའི་དབང་ལྔ།

The five initiations of the knowledge-bearer. The five initiations that are gateways to enter performance tantra (kriyā tantra). 1. ཞི་མུང་མེ་གསོད་ཆུ་ཡི་དབང་། the water initiation to extinguish the fire of hatred-anger 2. ང་རྒྱལ་རི་བསྐྱེད་དབུ་རྒྱན་དབང་། the crown initiation to demolish the mountain of pride 3. འདོད་ཆགས་དྲུག་འཇོམས་རྫོང་འཇིག་དབང་། the vajra initiation to pacify the poison of desire-attachment 4. ལྷག་དོག་ལྷགས་སྒྲིལ་བྲིལ་བུའི་དབང་། the bell initiation to release the chain of jealousy 5. བཏི་མུག་མུན་སེལ་མིང་གི་དབང་། the name initiation to quell the darkness of ignorance.

རིག་པའི་རྩལ་དབང་བཞི།

The four initiations of intuitive awareness. The four initiations that are the gateway to enter into rDzogs-chen meditation practice. 1. སྒྲོས་བཅས་བུམ་པའི་དབང་། the vase initiation with elaboration 2. སྒྲོས་མེད་གསང་བའི་དབང་། the secret initiation without elaboration 3. ཤིན་ཏུ་ལྷན་མེད་ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་གྱི་དབང་། the primordial-wisdom initiation that is without extreme elaboration 4. རབ་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཆེག་གི་དབང་། the word initiation that is extraordinarily supreme without elaboration.

རིག་བྱེད་བཞི།

Catur vedāḥ/ Four Vedas; four ancient sciences of Hindu religion. 1. ལྷན་ངག་ sāma veda/ science of poetry 2. སྤྲིད་སྤྱང་ atharva veda/ science of administration 3. མཆོད་སྒྲིན་ yajur veda/ science of sacrifice 4. རིས་བཟློད་ ṛg veda/ science of aphorisms.

རིག་འཛིན་གྱི་སྒྲེ་སྒྲོད།

The Vidyādhāra's doctrine; set of teachings concerning tantra.

རིག་འཛིན་བརྒྱུད་བརྒྱུད།

The symbolic lineage of Vidyādhāras. A guru lineage within the Nyingma tradition of Tibetan Buddhism responsible for the transmission of rDzogs-chen meditation through bare introduction by a master.

རིག་འཛིན་རྣམ་བཞི།

The four types of Vidyādhāras; the four knowledge-holders. According to Nyingma tradition these are the stages of attaining the wisdom knowledge from the path of a trainee to the path of no-more learning. 1. རྣམ་སྒྲིན་རིག་འཛིན། the fully ripened vidyādhāra 2. ཆེ་དབང་རིག་འཛིན། the immortal-life vidyādhāra 3. ཕྱག་ཆེན་རིག་འཛིན། the mahāmudrā vidyādhāra 4. ལྷན་གྲུབ་རིག་འཛིན། the spontaneously arisen vidyādhāra.

རིགས་ཀྱི་བུ་དང་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ།

Blessed sons and daughters; the customary way in which Buddha addressed his disciples.

རིགས་ངེས་ཀྱི་ཐུང་སེམས།

Bodhisattva of definite lineage or family. Bodhisattvas who follow and enter the Mahāyāna path from the beginning without first entering the Hearer or Solitary realizer paths.

རིགས་ཅན་བཞི།

The four types of followers; disciples of the four families. 1. ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན། those belonging to the Hearer's family 2. རང་ལྱུང་གྱི་རིགས་ཅན། those belonging to the Solitary realizer's family 3. ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན། those belonging to the Greater Vehicle's family 4. མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན། those belonging to an indefinite family.

རིགས་ཅན་གསུམ།

The three types of followers; disciples of three families (see above 1-3).

རིགས་བཞི་དྲུག་གི་སྒྲིག་སྒྲིག་

Sounds expressing class or category, e.g. the expression 'object of knowledge'.

རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས།

Kulamkula/ One born from family to family, e.g. a god taking rebirth again as a god.

རིགས་པའི་དགག་བྱ་གཉིས།

Two types of objects of negation by reason. 1. ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བུ། wrong view 2. དེ་ར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུ། the thought grasping at it.

རིགས་སྤྱི།

Categorical generality, e.g. a vase as compared to a golden vase.

རིགས་ཆོགས་དྲུག་

Collection of six treatises; six treatises on the Middle Way by Nāgārjuna. 1. དབུ་མ་རྩ་བ་གཤམ་རབ། *The Fundamental Treatise on the Middle Way* (Mūlaprajñā) 2. རིན་ཆེན་ཕྱེང་བ། *The Precious Garland* (Ratnāvali) 3. རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། *The Sixty Verses of Reasoning* (Yuktiṣaṣṭikā) 4. སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། *The Seventy Verses on Emptiness* (Śūnytāsaptati) 5. ཅོད་བཞེག་ཅུ་པ། *The Refutation of Wrong Views* (Vigrahavyāvartanī) 6. ཞིབ་མོ་རྒྱམ་འཕག། *The Thorough Investigation* (Vaidalyasūtra).

རིགས་བཞི།

Four castes of Hindu society. 1. བླ་མ་ཟེའི་རིགས། priest caste 2. རྒྱལ་རིགས། warrior or royal caste 3. རྩ་རིགས། merchant caste 4. དམངས་རིགས། laborer or working caste.

རིགས་གསུམ།

The disciples of the three families; A. According to tantra: 1.

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། Tathāgata family 2. རྡོ་རྗེའི་
རིགས། Vajra family 3. པདྨ་མའི་རིགས། Padma family. B. The
three types of disciples (see rigs-can gsum).

རིགས་གསུམ་མགོན་པོ།

The lords of the three families; in accordance with the Kriyā
tantra tradition: 1. འཇམ་དཔལ་དབྱངས། Mañjuśrī, lord of
wisdom 2. ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། Vajrapāṇi, the lord of might and
power 3. སྤྱན་རས་གཟིགས། Avalokiteśvara, the lord of
compassion.

རིགས་གསུམ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ས།

The ground of the three vajra families. The entity of Buddha's
body, speech and mind according to action tantra (cārya),
represented by Buddha Vairocana, Amitābha and Vajra
Akṣobhya respectively.

རིང་བརྒྱད་བཀའ་མ།

Distant lineage of instruction. The textual lineage of the
Nyingma tantras received by master Ma-Rinchen Chog and
Nyag Janan Kumara from the great paṇḍita Vimalamitra, who
came to Tibet during the reign of King Trisong Deutsan. This
transmission was wide spread in Tibet during the later period
of propagation.

རིང་བསྐུལ།

Śarīra/ Relic pills. Tiny grain-like pills, sacred writings or
physical remains of a saint or holy master, preserved at their
cremation ground. Such relics are preserved in tombs and
amulet boxes as objects of devotion and protection. There are
three types: 1. བརྒྱུད་སྐུ་རིང་བསྐུལ། relics of sacred writing
2. དབྱུ་སྐྱ་དང་ཕྱག་མེན་སྐུ་རིང་བསྐུལ། relics of bodily parts
such as hairs, nails, etc. 3. འཕྲིལ་གདུང་གི་རིང་བསྐུལ། multiplied
relics (see 'phel-gdung). 1. ཚེས་སྐུ་རིང་བསྐུལ། relics of

རིན་འབྲུང་གི་དམ་ཆེག་བཞི།

Four pledges concerning Ratnasambhava Buddha. 1. ཟང་ཟེང་གི་སྤྱིན་པ། giving material help 2. མི་འཇིགས་པའི་སྤྱིན་པ། giving protection from fear 3. ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ། giving teaching 4. དུམས་པའི་སྤྱིན་པ། giving love.

རིམ་གྲོ་

Upasthāna/ A. Offering of services and honoring spiritual persons and communities. B. Pujas or ritual ceremonies to pacify hinderances.

རིམ་པ་གཉིས།

Two stages; two stages of tantric practice. 1. བསྐྱེད་རིམ། utpannakrama/ generation stage 2. རྫོགས་རིམ། sampannakrama/ completion stage. Or 1. སྒྱུ་ལུས། illusory body 2. འོད་གསལ། clear light.

རིལ་པ་སྤྱི་སྒྲུགས།

Karakiṇī/ Monk's water pot; this is now symbolized by a bag tied to their sash that hangs in their lap.

རིས་ཆད་སྟོ་ཡི་མི་ཁོམས་པ་བརྒྱད།

The eight mental dregs of an unfortunate person. 1. ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་དམ་པོ་ཡོད་པ། he or she is strongly bound by delusions 2. ཀྱན་སྤྱོད་ཤིན་དུ་ངན་པ། is extremely bad mannered 3. འཁོར་བ་ལ་ཡིད་མི་སྒྲིབ། has no remorse about living in saṃsāra 4. དད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ། has total lack of faith in Dharma 5. མི་དགའི་སྤྱིག་པ་སྤྱོད་པ། commits non-virtues 6. ཆོས་ལ་མི་སེམས་པ། has no interest in the Dharma 7. སྡོམ་པ་ཉམས་པ། has lost his or her vows 8. དམ་ཆེག་འཆལ་བ། has corrupted the samaya or commitment.

རུང་བ་བྱ་ཚུལ་གསུམ།

Three ways to transforming a thing into an object which a

monk may use. 1. སྤྱིན་བདག་བདག་པོ་ཉིད་དུ་མོས་པ་གཞུག་པའི་རུང་བ། by means of considering the benefactor himself as the owner 2. ཞལ་དུ་བ་བདག་པོ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་དུ་གཞུག་པའི་མོས་པའི་སྒོ་ནས་རུང་བ། by means of considering the steward himself as the owner 3. ཚོ་གའི་སྒོ་ནས་རུང་བ། by means of ceremonial rituals and rites.

རུས་པའི་བྱུང་བྱུག་དྲུག

Six bone ornaments; six types of ornaments made of bone worn by a tantrika. 1. རུས་པའི་མགུལ་བྱུག། bone necklace 2. རུས་པའི་གདུབ་བྱ། bone bracelet 3. རུས་པའི་རྩ་ཆ། bone earrings 4. རུས་པའི་དབུ་བྱུག། bone crown 5. མཚོད་ཕྱིར་ཐོགས། bone wheel at the heart held by a bone bead sash across the shoulders 6. ཐལ་ཆེན། daubing crematory ashes.

རེ་ལྷ་ཐོགས་ཀྱི་སྤྱིད་པ་ལན་བདུན་པ།

One who takes seven rebirths at the most to attain liberation; a stream-winner who attains liberation after seven successive births as a human or god of the desire realm.

རེག་པ་དྲུག

Ṣaṭ sparśāḥ/ Six types of contact; six types of touch through association with the six faculties: མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་དྲུག། eye, nose, ear, tongue, body and mind.

རེག་པ་གསུམ།

The three types of contact. A. 1. རེག་པའི་རེག་པ། contact through wisdom, the uncontaminated contact 2. མ་རེག་པའི་རེག་པ། contact through ignorance, the deluded contact 3. དེ་གཉིས་ཀྱི་མ་ཡིན་པའི་རེག་པ། contact that is neither, such as an indifferent contact. B. Three types of contact in view of the resultant feelings: 1. བདེ་བ་ཕྱིད་འབྱུང་གི་རེག་པ། contact giving rise to pleasant feelings/happiness 2. ལྡན་བཟུང་ཕྱིད་

འབྲུར་གྱི་རིག་པ། contact giving rise to unpleasant feelings/
suffering 3. བདྲང་སྦྱོམས་མྱེང་འབྲུར་གྱི་རིག་པ། contact giving
rise to a neutral or indifferent feeling which is neither.

རིག་པའི་བླ་ས།

Sparsāhāra/ Food of touch; nourishment through touch. The
contentment or satisfaction gained through contact with a
pleasant object, e.g. forgetting to feel hungry while engrossed
in watching an exciting movie.

རིག་བྱ་བརྩ་གཅིག་

Ekādaśa sparsāḥ/ Eleven objects of touch; eleven tangible
objects. 1-4. འབྲུང་བ་ས་ཁྲ་མེ་རླུང་བཞི། the four elements—
earth, water, fire and wind 5. འཇམ་པ། mṛduka/ smoothness
6. རྩལ་པ། kakarṣa/ roughness 7. རྩེ་བ། gurutva/ heaviness 8.
ཡང་བ། laghutva/ lightness 9. བཞིས་པ། jighatsā/ hunger 10.
སྦྱོམ་པ། trṣā/ thirst 11. སྤང་བ། śīta/ coldness.

རི་གཅིག་

Ekarasa/ One taste; single taste. The ultimate taste or experi-
ence of the reality of phenomena.

རི་བརྩ་གཉིས།

Twelve types of taste. 1-6. (see ro-drug) 7. ཡིད་དྲ་འོང་བ།
appetizing 8. ཡིད་དྲ་མི་འོང་བ། non-appetizing 9. རི་གཉིས་ཀ་
མ་ཡིན་པ། neither appetizing nor non-appetizing 10. རྩ་
ཅིག་བྱིད་པ། natural 11. སྤྱར་བ་ལས་བྱུང་བ། artificial 12. སྤྱར་
བ་ལས་བྱུང་བ། transformed taste.

རི་སྦྱོམས་སྦྱར་དྲུག་

Sixfold transmissions of single taste; six instructions on
experiencing the single taste of all phenomena. 1. རྣམ་རྟོག་
ལམ་འབྱེད་ taking conceptualization as a path 2. རྣམ་མཛད་
ལམ་འབྱེད་ taking delusions as a path 3. རྣམ་ཆ་ལམ་འབྱེད་
taking illness as a path 4. རྣམ་འབྱེད་ལམ་འབྱེད་ taking gods and

ghosts as a path 5. སྤྱག་བཟུལ་ལམ་འབྱེད། taking sufferings as a path 6. འཆི་བ་ལམ་འབྱེད། taking death as a path.

རྩ་དྲུག

Six types of taste. 1. མངར་བ། madhura/sweet 2. སྦྱར་བ། amla/sour 3. བྲ་བ། tikta/bitter 4. སྐ་བ། kaṣāya/astringent 5. ཚ་བ། kaṭuka/hot/burning 6. ལན་ཚ་བ། lavaṇa/salty.

རྩ་མ།

Rasaṇā/ Right channel; right energy-channel. Red in color and stands adjacent to the central energy channel, it runs from the level of the eye-brows, to some what below the navel, the specific details varying according to the lineage and practice of the tantra concerned.

རྩ་ལྷག་འདམ།

Kuṇapa/ Corpse filled swamp; swamp of filth. One of the neighbouring hells (see nye-'khor-ba'i dmyal-ba).

རྩ་ལང་།

Vetāla/ Zombie.

རྩ་སྩ་དྲུག

Thirty-six types of taste. Six types of tastes within each of the six tastes (see ro-drug).

རྩལ་མའི་སྒྲུ་རྩལ་བཅོ་བརྒྱད།

The eighteen arts of music. 1. ག་ད། dance (gar-dang-bro) 2. སྒྲེ། fairy dance 3. རྩ་བོ་ཆེ། beating big drums 4. རྩ་རྩ་། clay drum 5. རྩ་ཕྱན། accessory drums 6. རྩ་ཆེན་པོ། big drums 7. འཕར་རྩ། bronze gongs 8. བི་ཕྱང་རྒྱུད་གཅིག་པ། single-stringed guitar 9. རྩ་རྩ་ཁ་གཅིག་པ། one sided clay drum 10. ལྷགས་ཀྱི་སིལ་ཁྲོལ། iron cymbal 11. འཕར་བའི་སིལ་ཁྲོལ། bronze staff carried by monks 12. བི་ཕྱང་རྒྱུད་གསུམ་པ། three-stringed guitar 13. རྩ་མུ་ཀྲ། mu-kunda 14. སིལ་སྒྲུ་དབྱངས་དང་

བརྒྱུ་ལ། music accompanied by bells and cymbals 15. རྒྱུ་
རྒྱུ་ clapping 16. རྒྱུ་མེད་མེད་མེད་ musical sounds 17. རྒྱུ་
guitar 18. རྒྱུ་ flue.

རྒྱུ་ལྷ་པ་ཅན།

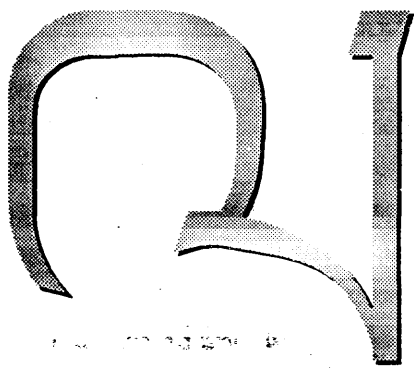
The vase-like wind meditation. A tantric practice or yoga of
wind meditation in which, roughly speaking, air from the bot-
tom of one's body is drawn up and air from the upper part of
the body is compressed down so as to form a vase-shape at
the navel level, and then retained and released at appropriate
intervals according to the instruction of the master.

རྒྱུ་འོད་གསལ་ལྷ་པ།

Energy-wind with five-fold rays. The subtle wind that serves
as the mount for the clear light mind of death.

རྒྱུ་མེད་མེད་མེད་

Arrogance; superiority complex; self-aggrandizement.

ལག་ལེན།

Practice; practical experience.

ལན་གངས་གཞན་དུ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས།

Aparaparyāyavedaniyam karma/ Karma whose fruits will be experienced or ripened in subsequent lives.

ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་།

Sakṛdāgāmin/ Once Returner; a Hinayāna path.

ལན་ཆགས།

Karmic debt; karmic retribution.

ལམ་གྱི་དགག་བྱ།

Mārgapratishedhya/ Objects to be negated by the path. There are three types: A. 1. ཉེན་སྒྲིབ། kleśāvaraṇa/ obscurations to liberation 2. གློ་མ་སྒྲིབ། jñeyāvaraṇa/ obscurations to

omniscience 3. ལྷོ་མས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ། samāpattyāvaraṇa/ obscurations to absorption. B. 1. ཆགས་སྒྲིབ། rāgāvaraṇa/ obstruction through attachment 2. ཐོགས་སྒྲིབ། śapratighāvaraṇa/ obstruction through obstacles 3. དམན་སྒྲིབ། hīnāvaraṇa/ obstruction of the lower.

ལམ་ལྔ།

Five paths. 1. རྩོགས་ལམ། sambhāra mārga/ path of accumulation 2. ལྟོ་ར་ལམ། prayoga mārga/ path of preparation 3. མ་ཐོང་ལམ། darśana mārga/ path of seeing 4. སྒྲུམ་ལམ། bhāvanā mārga/ path of meditation 5. མི་སྒྲོབ་ལམ། āśaikṣa mārga/ path of no-more learning.

ལམ་གཉིས།

The two types of paths. A. འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ། The worldly or transworldly path. B. ཐོག་ཆེན་དང་ཐོག་དམན་གྱི་ལམ། The path of higher and lower vehicles. C. སོ་སྒྲི་དང་འཕགས་པའི་ལམ། The ordinary and exalted path. D. མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀྱི་ལམ། The path of the sūtra and tantra tradition. E. ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ལམ། The path of method and wisdom. F. སྒྲིན་བྱེད་དང་བློལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ། The ripening and liberating path.

ལམ་བདེན་གྱི་བྱང་ཆོས་བཞི།

Four features of the noble truth of the path. 1. ལམ། mārga/ path 2. རིགས་པ། nyāya/ awareness 3. སྒྲུབ་པ། pratipatti/ achievement 4. དེས་འབྱེན། nairyāṇika/ definite freedom.

ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཙའ་ལྔ།

Fifteen aspects of the noble truth of the path. 1. བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of lacking an agent 2. ཤེས་པ་པོ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of lacking a knower 3. འཕོ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of lacking transmigration 4. འདུལ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of lacking discipline 5. མི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ། aspect of a

dream 6. སྒྲིབ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པ། aspect of an echo 7. མིག་གཡོར་གྱི་རྣམ་པ། aspect of a hallucination 8. མིག་སྒྱུའི་རྣམ་པ། aspect of a mirage 9. སྒྲླུ་མའི་རྣམ་པ། aspect of an illusion 10. ཉམ་མེད་ས་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect free from delusion 11. རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of lacking purified phenomena 12. གོས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of being free from impediments 13. སྒྲོས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of being free from conceptual elaborations 14. རྩོམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of being free from pride 15. མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ། aspect of immutability.

ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན།

Seven aspects of the noble truth of the path. 1. ཚད་མེད་པའི་རྣམ་པ། immeasurable aspect 2. མཐའ་གཉིས་དང་མ་འདྲིས་པའི་རྣམ་པ། aspect of not being mingled with the two extremes 3. ཐ་མི་དད་པའི་རྣམ་པ། undifferentiable aspect 4. མཚན་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of the non-apprehension of superiority 5. རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རྣམ་པ། aspect of non-discrimination 6. གཞལ་དུ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of inconceivability 7. ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ། aspect of non-attachment.

ལམ་བདེན་གྱི་སྤང་བུ་བརྒྱད།

The eight abandonments of the noble truth of the path. The abandonments to be eliminated by virtue of attaining the noble truth of the path within the desire realm. 1. མ་རིག་པ། ignorance 2. འདོད་ཆགས། desire-attachment 3. ཁྲོ་ཁྲུ། hatred-anger 4. རྩུལ། pride 5. ཐེ་ཚོམ། doubt 6. ལོག་ལྟ། wrong view 7. ལྟ་བ་མཚན་འཛིན། holding wrong views as superior 8. རྩལ་བྱིམས་དང་བརྟལ་བྱགས་མཚན་འཛིན། holding wrong discipline and morality as superior.

ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Mahāmārgopamacittotpāda/ Highway-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the limbs of

ལམ་འབྲས་སྒྲིབ་བཤད།

enlightenment possessed by a Bodhisattva on the tenth ground.

ལམ་དབུ་མ།

Madhyamamārga/ The Middle Path. A path free of the two extremes.

ལམ་འབྲས།

The Paths and Fruits. The profound and precious teachings of the Sakya tradition of Tibetan Buddhism. This lineage of teaching rooted in Hevajra tantra comes from Mahāsiddha Virūpa as transmitted to Kṛṣṇa and Dombhipa, and was brought to Tibet by Drogmi Lotsawa, who then passed the transmission to Sachen Kunga Nyingpo. Then to Sonam Tzemo and Dragpa Gyaltsen and then to Sakya Paṇḍita and then to Drogon Choegyal Phagpa. The lineage has been successfully preserved to this day by many masters of the Sakya tradition.

ལམ་འབྲས་ཚྲགས་བཤད།

The open lineage of the paths and fruits. The transmission of the cycle of teachings of the paths and fruits successively passed down from the five foremost masters of the Sakya tradition to Mahāsiddha Buddhaśrī, then to Ngorchén Kunga Zangpo exclusive to Ngorpas—a sub-school of the Sakya tradition which came to be known as the open lineage of the paths and fruits of the Ngor sect.

ལམ་འབྲས་སྒྲིབ་བཤད།

The restrictive lineage of the paths and fruits. The transmission of the cycle of teachings of the paths and fruits passed down from Doring Kunpang to Tsarchen Losel Gyatso then to Jamyang Khyentse Wangchuk and Mangthoe Ludul Gyatso; is known as the restrictive lineage of the paths and fruits exclusive to Tsarpa, a sub-sect of the Sakya tradition.

ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ།

Three principal aspects of the path. 1. ཇིས་འབྱུང་། niḥsaraṇa/ renunciation 2. བྱང་སེམས། bodhicitta/ mind of enlightenment 3. ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ། saṃyagdrṣṭi/ right view.

ལམ་རིམ་གྱི་ཆེ་བ་བཞི།

Four pre-eminent qualities of the *Graded Path to Enlightenment*. 1. བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། one understands that there is no contradiction in the entire teaching of the Buddha 2. གསུང་རབ་མ་ལུས་པ་གདམས་ངག་དུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། one discovers that all the teachings of the Buddha are sound instructions 3. རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་སླག་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། one understands easily and unmistakably the purpose of Buddha's teachings 4. ཉེས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགག་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བ། one will automatically stop committing great negativities.

ལམ་རིམ་པ་ལྔ།

The five stages of paths (see rdzogs-rim-pa lnga).

ལམ་ཤེར་ཕྱིན།

Mārga prajñāpāramitā/ Path perfection of wisdom. The Bodhisattva yoga of the union of calm-abiding and penetrative insight meditation, aimed at attaining a resultant perfection of wisdom.

ལམ་ཤེས།

Mārgajñāna/ Path wisdom; Knowledge of the paths. Mahāyāna paths within the mental continuum of a superior Bodhisattva.

ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོང་དྲུག་

Thirty-six aspects of the path wisdom; thirty-six aspects of the knowledge of the paths. 1-8. ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་

བཅུད། eight aspects of the noble truth of the origin of suffering (see kun-'byung bden-pa'i rnam-pa brgyad) 9-15. ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན། seven aspects of the noble truth of the path (see lam-bden-gyi rnam-pa bdun) 16-20. སྟུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྔ། five aspects of the noble truth of suffering (see sdug-bden-gyi rnam-pa lnga) 21-36. འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ sixteen aspects of the noble truth of cessation (see 'gog-bden-gyi rnam-pa bcu-drug).

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔ།

Five limbs of the path wisdom; the five limbs of the knowledge of the paths. 1. ལམ་ཤེས་སྒྱི་བའི་གཞག་ས་ང་རྒྱལ་མངོན་འགྱུར་དང་བྲལ་བ། freedom from manifest pride impeding the generation of path wisdom 2. ཉིར་ལེན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པ། ripening the Mahāyāna lineage as the principal cause 3. མཐུན་རྒྱུ་བྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ། generating bodhicitta as the auxiliary cause 4. ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། the nature of the path wisdom 5. ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས། the function of the path wisdom.

ལམ་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་

Eleven topics that characterize the knowledge of the paths. 1. ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ limbs of the path wisdom (see lam-shes-kyi yan-lag, above) 2. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། the path wisdom that understands the Hearer's path 3. རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། the path wisdom that understands the Solitary Realizer's path 4. སུན་ཡོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ། the beneficial Mahāyāna path of seeing 5. སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། the function of the path of meditation 6. མོས་པ་སྒོམ་ལམ། the Mahāyāna path of belief 7. བསྐྱེད་བཀྱར་བསྐྱེད་པ་གསུམ་གྱི་སྒོམ་ལམ། the Mahāyāna path of praise, exhortation and eulogy 8. བསྐྱེད་བསྒོམ་ལམ། the Mahāyāna path of dedication 9. རེས་སུ་ཡི་རང་སྒོམ་ལམ། the Mahāyāna path of meditation of rejoicing 10. སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ། the

Mahāyāna path of meditation of achievement 11. རྒྱལ་དག་
སྒྲིམ་ལམ། the Mahāyāna path of complete purity.

ལས།

Karma; law of causality. ལས་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། The way
karma is divided into two types: A. 1. རྟོག་བར་ངེས་པའི་ལས།
karma whose fruits will definitely be experienced 2. རྟོག་བར་
མ་ངེས་པའི་ལས། karma whose fruits will not definitely be
experienced. B. 1. དགེ་བའི་ལས། virtuous karma 2. མི་དགེ་
བའི་ལས། non-virtuous karma. C. 1. ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས།
contaminated karma 2. ཟག་མེད་ཀྱི་ལས། uncontaminated
karma. D. 1. སྒང་བྱའི་ལས། karma to be accumulated 2. རྟོར་
བྱའི་ལས། karma to be abandoned. E. 1. སེམས་པའི་ལས།
mental activity 2. བསམ་པའི་ལས། intended activities. ལས་
ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། The way karma is divided into three
types: A. འབྲས་བྱའི་སྒྲིམ་ནས། According to their nature of
fruition: 1. བདེ་བ་རྟོག་འབྱུང་གི་ལས། karma giving rise to
happiness 2. ལྷན་བསྐྱེད་རྟོག་འབྱུང་གི་ལས། karma giving rise
to suffering 3. བདེ་སྤྲོ་མས་ཀྱི་ལས། karma giving rise to
indifference. B. དུས་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས། According to the time of their
fruition: 1. མཐོང་ཆོས་རྟོག་འབྱུང་གི་ལས། karma whose fruits
will be experienced in this life 2. སྐྱེས་ནས་རྟོག་འབྱུང་གི་ལས།
karma whose fruits will be experienced in the next life 3. ལན་
གངས་གཞན་དུ་རྟོག་འབྱུང་གི་ལས། karma whose fruits will be
experienced in other subsequent lives. C. རྟོ་བའི་སྒྲིམ་ནས།
According to their nature: 1. བསྐྱེད་ནམས་ཀྱི་ལས། virtuous
karma 2. བསྐྱེད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། non-virtuous karma
3. མི་གཡོ་བའི་ལས། unfluctuating karma. D. གསལ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་
ནས། According to the way a karma is accumulated: 1. བྱས་
བསགས་གཉིས་ཀྱི་ཆང་བའི་ལས། karma which is both caused
and accumulated 2. བསགས་ལ་མ་བྱས་པའི་ལས། karma
which is accumulated but not caused 3. བྱས་ལ་མ་བསགས་
པའི་ལས། karma which is caused but not accumulated.

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ།

Karmāvarāṇa/ Karmic obscurations; karmic negativities; obstructions arising from the actions of heinous crimes that are accumulated in the past or present life.

ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཞི།

Four features of karma; four characteristics of an action. 1.

ལས་ངེས་པ། karma is definite 2. ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། karma multiplies greatly 3. ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་འཕྱད་པ། karma not accumulated will not be experienced 4. ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་མི་བྲལ། karma committed will not dissipate.

ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ།

Karma mudrā/ A. Action seal; tantric consort; the female partner of a male tantric practitioner. A completion stage practice. B. The hand mudrā symbolizing enlightened activities ('phrin-las).

ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གསུམ།

Three types of karmic fruit. 1. རྒྱལ་སྒྲིལ་གྱི་འབྲས་བྱ། fully matured fruit/ result 2. རྒྱུ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ། results corresponding to its cause 3. བདག་པོའི་འབྲས་བྱ། environmental result.

ལས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞི།

The four branches of karma. A. གཞི། བསམ་པ། སྦྱར་བ། མཐར་ཐུག། The object, intention, actual activity and completion. B. (see las-kyi ngo-bo bzhi).

ལས་ལྔ།

Five types of karma; five activities; five functions. 1. འདོགས་པ། lifting up 2. འཇོག་པ། putting down 3. བརྒྱུད་པ། extending 4. བསྐྱུལ་པ། withdrawing 5. འགྲོ་བ། going.

ལས་བུམ།

Action vase. The ritual vase used during various religious ceremonies such in the consecration and purification of a maṇḍala, offering articles, self-generation, abode, disciples and so on.

ཁྱེད་ཀྱི་ལས་བུམ།

ལས་ཚུགས།

Liturgy; set of manuals for rituals concerning individual deities and their practice.

ལས་ལམ་གསུམ།

Three paths of activity; three mediums of activity through body, speech and mind.

ལྷང་།

Āgama/ Reading transmission. A discourse in which a text is thoroughly read to the disciples in order to transmit the oral tradition to the disciples. This then authorizes a disciple to read, contemplate and meditate on that particular cycle of teachings.

ལྷང་ལྷང་གི་ལྷང་ལྷང་།

ལྷང་གི་བསྟན་པ།

Scriptural teachings. The transmission of Buddha's teachings extant in oral and scriptural form.

ལྷང་དུ་བསྟན་པའི་ཐེ།

Prophetic teachings. One of the twelve scriptural categories that concerns prophecies given by Buddha about the past and future lives of an individual.

ལྷང་འདྲིན།

Citation; quotation; scriptural support.

ལྷང་མ་བསྟན།

Avyākṛta/ Unspecified phenomena. Something Buddha has

not specified as being either virtuous or non-virtuous, e.g. a person.

ལྔ་མ་བཞུག་གྱི་ལྟ་བ་བརྒྱ་བཞི།

Caturdaśāvyākṛta mūlāni/ Fourteen unspecified views;
Concerning: 1. འཇིག་རྟེན་རྟག་པ། śāśvato loka/ a permanent world 2. འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པ། aśāśvato loka/ an impermanent world 3. འཇིག་རྟེན་རྟག་ཀྱང་རྟག་ལ་མི་རྟག་ཀྱང་མི་རྟག་པ། śāśvataś cāśvataś ca/ a world which is both permanent and impermanent 4. འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་པ། antavān loka/ a world which has an end 5. འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། nāiva śāśvato nāśāśvataśca/ a world which is neither permanent nor impermanent 6. འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་པ་མིན་པ། anantavān loka/ a world which has no end 7. འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མཐའ་མེད་ཀྱང་མེད། antavānś cānantavānś ca/ a world which is both with and without an end 8. འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། nāivāntavān nānantavān/ a world which is neither with nor without an end 9. རི་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞི་ནས་ཡོད། bhavati tathāgataḥ param maraṇāt/ the existence of Buddha after passing away into parinirvāṇa 10. རི་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞི་ནས་མེད། na bhavati tathāgataḥ param maraṇāt/ the non-existence of Buddha after passing away into parinirvāṇa 11. རི་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞི་ནས་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད། bhavati ca na bhavati ca tathāgataḥ param maraṇāt/ a Buddha who is both existent and non-existent after passing away into parinirvāṇa 12. རི་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞི་ནས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། nāiva bhavati na na bhavati tathāgataḥ parammaraṇāt/ a Buddha who is neither existent nor non-existent after passing away into parinirvāṇa 13. སྟོག་རིུས་ཡིན། sajivas tac charīram/ the life-force is the body 14. སྟོག་ཀྱང་གཞན་ལུས་ཀྱང་གཞན། anyo jīvo 'nyac charīram/ the life-force and body are independent of each other.

ལུས་ཀྱི་དགེ་བ་གསུམ།

Three virtues of body; three wholesome activities concerning the body. 1. སྔག་གཅོད་སྤོང་བ། not killing 2. མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤོང་བ། not stealing 3. ལོག་གཡིམ་སྤོང་བ། not indulging in sexual misconduct.

ལུས་ཀྱི་དོན་ལྔ།

Five essential parts of the body. 1. ལློ་བ། klomaka/ lungs 2. སྤྲིང་བ། hr̥daya/ heart 3. མཁའ་ལ་མ། vṛkkā/ kidney 4. མཆིར་པ། yakṛt/ spleen 5. མཆིན་པ། plihā/ liver.

ལུས་ཀྱི་གནས་ལྔ།

Five vital points of the body. 1. སྤྱི་བོ། mūrdhan/ crown 2. མགྲིན་པ། grivā/ throat 3. སྤྲིང་བ། hr̥daya/ heart 4. རྩེ་བ། nābhi/ navel 5. གསང་གནས། secret organ.

ལུས་ཀྱི་སྤོང་དུག

Six hollow organs of the body. 1. རྩུ་མ། antram/ small intestine 2. ལོང་ཀ། pakvāśaya/ large intestine 3. རོ་བ། āmāśaya/ stomach 4. མཉེ་མ། antraguṇa/ womb 5. གང་པ། audariyakam/ bladder 6. མཁྲིས་སྤོང། pitta/ gall bladder.

ལུས་ཀྱི་མལ་ལྔ།

Five limbs of the body. A. 1. དཔལ་བ། forehead 2-3. དུས་མོ་གཉིས། two knees 4-5. ལག་མཐེལ་གཉིས། two palms of the hands. B. 1. མགོ། head 2-3. ལག་པ་གཉིས། two arms 4-5. ཀླང་པ་གཉིས། two legs.

ལུས་དཀྱིལ།

Kāyamaṇḍala/ Body maṇḍala. The tantric practice of visualizing and identifying the entire residence and resident features of the deities upon different parts of one's body through meditation.

ལྷས་ཀྱི་རིག་འཛིན།

The extraordinary qualities of the body; the eight powerful attainments (see dbang-phyug brgyad, B.) common to both Buddhists and non-Buddhists attained as a result of the accomplishment of one's tantric practices.

ལྷས་བྱུངས་བདུན།

Seven essential energies of the body; seven basic elements for the sustenance of the body. 1. རྩ་ག རྩ་ག/ blood 2. རྩ་ག/ māṁsa/ flesh 3. རྩ་ག/ medah/ fat 4. རྩ་ག/ asthi/ bone 5. རྩ་ག/ majjā/ marrow 6. རྩ་ག/ rasa/ semen and blood 7. རྩ་ག/ nutrients of food and drink.

ལྷས་ཤིན་ལྷུངས།

Physical ecstasy. The state of physical pliancy and flexibility gained as a result of the successful development of calm abiding meditation (śamatha) enabling the physical ability to bear the hardship of higher practices.

ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་

The six excellent qualities; the six qualities exclusive to Buddha Śākyamuni. 1. རྩ་ག་ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་/ excellent resources 2. རྩ་ག་ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་/ excellent physical features 3. རྩ་ག་ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་/ excellent glory 4. རྩ་ག་ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་/ excellent fame 5. རྩ་ག་ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་/ excellent wisdom 6. རྩ་ག་ལྷས་པའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་/ excellent effort.

ལྷ་པ་བཞི།

The four negativities; the four compulsive acquisitions (see nyer-len bzhi). All the one hundred and eight delusions are condensed into these four negativities.

ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས།

Twelve year cycle. 1. ཁྱི་བ། mouse 2. སྐང་། ox 3. རྟ་བ། tiger 4. ཡེ་ས། hare 5. འབྲུག། dragon 6. སྦྱུ་ལ། serpent 7. རྩ་། horse 8. ལུག། sheep 9. སྦྱི་ལ། monkey 10. བྱ། bird 11. བྱི། dog 12. ཕག། pig.

ལོ་ཙྴ་བ།

Translator; lit. the eye of the universe; one who is fluent in two languages.

ལོ་ཙྴ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ།

Rinchen Zangpo (958-1055). The great translator during the later propagation of Buddha's teachings in Tibet. His translations are reputed for their authenticity and clarity.

ལོག་རྟོག་ལྔ།

Five misconceptions; five wrong ideas. Misconception concerning: 1. དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། object 2. ཏུས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། time 3. རྩི་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། identity 4. རང་བཞིན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། nature 5. བློ་མཐོང་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། wisdom.

ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་

Sixteen misconceptions; sixteen wrong views. Misconception concerning: 1. དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། object 2. རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། aspect 3. འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། fruit 4. ཀྱང་རྩི་བོ་བདེན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། conventional truth 5. རྟོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། ultimate truth 6. སྦྱོང་པའི་རྩི་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། nature of conduct 7. སྦྱོང་པའི་རྟོན་སངས་རྒྱལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། object of refuge 8. ཆོས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། Dharma 9. དགེ་འདུན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། Sangha 10. ཐབས་མཁས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། skill in means 11. མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། realizations 12. སྤང་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། abandonments 13. ལམ་གྱི་རྩི་བོ་ལ་

ལྷོག་པར་རྟོག་པ། nature of the path 14. སྤང་གཏིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་
 ལ་ལྷོག་པར་རྟོག་པ། distinction between objects to be
 abandoned and their antidotes 15. ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་
 ལྷོག་པར་རྟོག་པ། characteristics of phenomena 16. རང་སྤྱིའི་
 མཆན་ཉིད་ལ་ལྷོག་པར་རྟོག་པ། general and specific nature of
 phenomena.

ལྷོག་ལྟ་ལྔ།

Pañca mithyādr̥ṣṭayah/ Five wrong views. 1. འཇིག་ཆོགས་ལ་
 ལྟ་བ། satkāya dr̥ṣṭi/ view of transitory collection 2. མཐར་
 འཇིག་གྱི་ལྟ་བ། antagrāha dr̥ṣṭi/ view of adhering to an extreme
 3. ལྟ་བ་མཆོག་འཇིག་། dr̥ṣṭi parāmarśa/ view holding oneself to
 be superior 4. ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བདུལ་བྱགས་མཆོག་འཇིག་། śīlavrata-
 parāmarśa/ view holding bad ethics and discipline to be
 superior 5. ལྷོག་ལྟ། mithyā dr̥ṣṭi/ wrong view itself.

ལྷོག་པའི་ཀླན་ཇོབ།

Mithyā saṁvṛtti/ Wrong conventional truth; distorted
 conventional truth, e.g. a rabbit with horns.

ལྷོག་འཚོ་ལྔ།

Five wrong livelihoods. Earning livelihood by means of: 1. ཁ་
 གསག་ flattery 2. གཞིགས་སྤོང་། hinting 3. རྟོན་པས་རྟོན་པ་
 འཚོལ་བ། seeking reward for favor 4. ཐོབ་ཀྱིས་འཇུག་བ།
 using force 5. ཚུལ་འཚོས། contrived means.

ལྷོག་ཞུགས་བརྒྱ་དྲུག་།

Sixteen distorted views; sixteen wrong conceptions concern-
 ing the four noble truths. Four of the noble truth of suffering:
 1. ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྟོག་པར་ལྟ་བ། seeing the contaminated
 aggregates as permanent 2. ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བདེ་བར་ལྟ་བ།
 seeing the contaminated aggregates as joyful 3. ཟག་བཅས་ཀྱི་
 ཕུང་པོ་གཙང་བར་ལྟ་བ། seeing the contaminated aggregates as
 pure 4. ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ། seeing the contamin-
 ated aggregates as the self. Four of the noble truth of the

origin of suffering: 1. ལྷུག་བཟུལ་རྒྱ་མེད་དྲ་ལྷ་བ། seeing sufferings as causeless 2. ལྷུ་གཅིག་ཁོ་ནས་བྱས་པར་ལྷ་བ། seeing sufferings as produced by a single cause 3. དབང་ཕྱག་སྐྱེས་ཀྱི་སྤྲི་གཡོ་བ་ཕྱེན་དྲ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ། seeing them as projected by the whim of Īśvara and others 4. རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་ལྷ་བ། seeing them as inherently permanent but temporarily impermanent. Four of the noble truth of cession: 1. ཐར་པ་ཡི་མེད་དྲ་འཛིན་པ། seeing liberation as totally non-existent 2. ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ། seeing certain contaminated features as liberation 3. ཉམ་མེད་ས་པའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ། seeing certain levels of delusion as liberation 4. ཉམ་མེད་ས་ལམ་ཅིག་སྤངས་ཀྱང་སྤར་ཕྱོག་པར་འཛིན་པ། apprehending the return of delusions which have already been discarded. Four of the noble truth of the path: 1. ཐར་པ་ཡི་མེད་དྲ་འཛིན་པ། seeing the path to liberation as totally non-existent 2. བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་པ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པ། seeing that the wisdom understanding selflessness as not a path to liberation 3. བསམ་གཏན་གྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་ལམ་དྲ་འཛིན་པ། seeing certain levels of concentration as the path to liberation 4. ལྷུག་བཟུལ་གཏན་ཟད་བྱེད་པའི་ལམ་མེད་པར་འཛིན་པ། seeing paths leading to total exhaustion of sufferings as non-existent.

ལྷོག་ཤེས།

Mithyājñāna/ Distorted cognition; wrong perception. An awareness that apprehends its object of cognition incorrectly, e.g. the visual perception cognizing a white snow mountain as yellow. There are two types: 1. རྟོག་པ་ལྷོག་ཤེས། kalpita/ conceptually distorted cognition 2. རྟོག་མེད་ལྷོག་ཤེས། akalpita/ non-conceptually distorted cognition.

ལོངས་སྤྱ།

Sambhogakāya/ Complete Enjoyment Body; Utility Body;

sambhogakāya. A form of Buddha's appearance possessing five definite qualities (see nges-pa lnga) and are directly accessible to Ārya Bodhisattvas only.

ལྷོངས་སྤྱོད་ངེས་པ་ལྔ་།

The five certainties of a Sambhogakāya Buddha (see nges-pa lnga).

ལྷོངས་སྤྱོད་ཐུན་ནམ་ཆ་བྱད་བཅུ་གསུམ་།

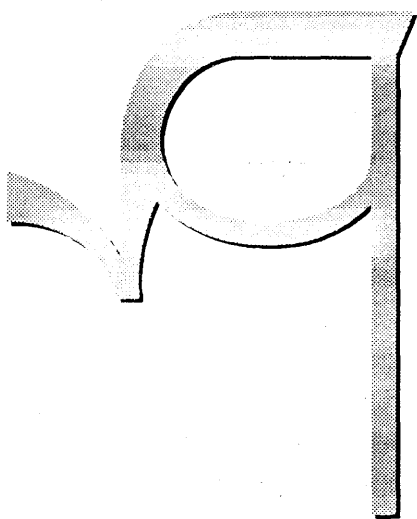
The thirteen adorations of a Sambhogakāya Buddha. There are the five adorations made of silk: 1. དར་གྱི་ཙན་པ་། scarf crown 2. སྤྱོད་གཡོགས་། upper garment 3. དར་དཔུངས་། ribbons hanging over ears 4. སྤྱོད་རགས་། belt 5. ཐུང་དགྱིས་། lower garment; and the eight jewel ornaments: 6. དེན་པོ་ཆེའི་དབུ་བྱ་། jewel head dress 7. སྒྲན་བྱ་། earring 8. མགུལ་བྱ་། necklace 9. དཔུང་བྱ་། bracelets on the arms 10. རྡོ་གལ་དང་སེ་མོ་རྡོ་། doshal and semodo, the jewel garland hanging down to the heart level and navel respectively 11. ཕྱག་གཏུབ་། bracelets 12. སྐར་གཏུབ་། rings 13. འབས་གཏུབ་། anklets.

ལྷོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ།

Sambhogacakra/ Wheel of enjoyment. Channel-wheel located at the level of the throat.

ལྷོངས་སྤྱོད་འབྲི་བའི་གནས་དྲུག

Ṣaḍ bhogānām apāyasthānāni/ Six causes of poverty; six causes of impoverishment. 1. ཆང་འཐུང་བ། madya pānam/ drinking alcohol 2. ཐུན་པོ་འབྱེད་པ། dyūtam/ gambling 3. མཆན་མོ་འཕུན་པ། vikāla caryā/ wandering at night 4. ཐྲིག་པའི་བྲོགས་པོ་བསྐྱེད་པ། pāpamitratā/ seeking bad company 5. འདུས་པ་ལ་ལྟ་བ། samāja darśanam/ watching social gatherings 6. ལེ་ལོ། ālasyam/ laziness.

ཤེད་

ཤ་ཁོན།

Vairin/ A. Revenge; vengeance. B. Harmful spirit who seeks to revenge a past grudge.

ཤ་ལྔ།

Five types of flesh; five meats. 1. སྐང་པོ་ཆེན་པོ་ཤ་ hastimāṃsa/ elephant flesh 2. མི་ཤ་ manuṣyamāṃsa/ human flesh 3. རྩ་ཤ་ aśvamāṃsa/ horse flesh 4. རྩི་ཤ་ kukkuramāṃsa/ dog flesh 5. བ་སྐང་གི་ཤ་ gomāṃsa/ cow flesh. Also called the five types of big-flesh (sha-chen sna-nga).

ཤ་བ།

Piśāca/ Meat-eater; flesh-eater. A type of spirit living on meat, categorized as a hungry ghost.

ཤ་རི་ཕུ་བླ་

Śāriputra/ One of the two principal attendants of Buddha Śākyamuni known for his wisdom and intelligence.

ཤ་རྒྱལ་

Śākya/ Śākya tribe. Lit: the able one; name of an ancient Indian caste in which Buddha Śākyamuni was born. Hence, he is known as the king of the Śākyas.

ཤ་རྒྱལ་པ་ལྷ་

Śākyaprabha/ An Indian paṇḍit who was a direct disciple of Ācārya Guṇaprabha. He mastered the study of monastic discipline (vinaya) and wrote the *Treatise on Novice Vows* (śramaṇerikā-kārikā).

ཤ་རྒྱལ་ཤྲི་མ་བླ་

Śākyaśrībhadrā/ Śākyaśrī Bhadrā (1142-1225). A Kaśmiri paṇḍit who was instrumental in establishing monastic institutions in Tibet. He became abbot of Sakya Paṇḍita Kunga Gyaltsen; stayed for twelve years at Radreng, Lodrag and others by working incessantly for the spread of Buddhism in Tibet.

ཤང་པ་བཀའ་བརྒྱུད་

Shangpa Kagyud Order. One of the sub-sects of the Kagyud tradition of Tibetan Buddhism founded by Kherdub Khyungpo Nyaljor.

ཤམ་བུ་ལྷ་

Shambala. A pure land which is the cradle of Kālacakra tantra. It was the Shambala king, Suchandra, who requested Buddha Śākyamuni to teach Kālacakra, propagated and preserved it in Shambala from where it was brought to India and later into Tibet. It is believed that in the future the twenty-five

propagators of Kālacakra will emerge from Shambala and run through the universe in a righteous manner.

མཁའ་ལིའི་སྒྲོང་པོ།

Kṛtāsālmali vrkṣa/ Śālmali tree. A forest full of this tree is believed to exist in a neighbouring hell realm surrounding hell realms, where beings climb them and suddenly fall as the leaves transform into sharp swords and blades.

ཤིང་རྟའི་སྤྲེལ་གཉིས།

Two pioneering lineages of Buddha's teachings. 1. རྩ་ཆེན་སྤྲེལ་བརྒྱད། vaipulyacārya/ the lineage of extensive practice 2. ཟབ་མོན་ལྷ་བརྒྱད། gambhiracārya/ the lineage of the profound view.

ཤིང་རྟའི་སྤྲེལ་འབྱེད་གཉིས།

Two pioneers of Buddha's teachings. 1. མགོན་པོ་སྤྲེལ་བ། Nāgārjuna, the pioneer of the Middle Way philosophy 2. འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། Asaṅga, the pioneer of the Mind Only philosophy.

ཤིན་རུ་ལྷོག་གུར།

Extremely obscure phenomena. Phenomena that can only be established through recourse to scriptural quotation, e.g. the subtle aspects of the law of causality.

ཤིན་རུ་རྒྱས་པའི་སྒྲེ།

Vaipulya/ Extensive teachings. One of the twelve scriptural categories; such as different levels of the perfection of wisdom teachings concerning the ten perfections of wisdom (see phar-phyin bcu).

ཤིན་སྤྲེལ།

Pliancy; suppleness. The flexibility and pliancy of mind or body, or of both, gained through the power of calm-abiding

le meditation (śamatha). A basic necessity for firm understanding of emptiness.

ཤེས་བཏྲུང་།

is *Āśirvāda* Benediction; recitation or expression of verses (auspiciousness at the conclusion of a ceremony).

ཤུག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད།

Shugseb Kagyud school. One of the eight sub-schools of the Phagdu Kagyud school founded by Gyergom Tsultrim Senge in the twelfth century.

ཤུགས་བསྟན།

Implied meaning; indirect reference.

ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ།

The seventy topics of the perfection of wisdom (see don bdun-cu).

ཤེར་ཕྱིན་བཞི།

Four types of the perfection of wisdom. 1. རང་བཞིན་ཤེར་ཕྱིན། svabhāva prajñāpāramitā/ natural or real perfection of wisdom 2. གཞུང་ཤེར་ཕྱིན། textual perfection of wisdom 3. ལམ་ཤེར་ཕྱིན། mārḡa prajñāpāramitā/ path perfection of wisdom 4. འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན། resultant perfection of wisdom.

ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མིའི་སྒྲིབ་བཞི།

Four vessels of the perfection of wisdom; four types of persons receiving the perfection of wisdom teachings. 1. ཉན་པའི་སྒྲིབ། śrotabhjana/ vessel of hearing 2. ལེན་པའི་སྒྲིབ། ādānabhajana/ receptive vessel 3. འཇིན་པའི་སྒྲིབ། grāhākabhajana/ beholding vessel 4. རྒྱལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲིབ། yonīśomanasi kārabhajana/ reflective vessel.

Santāna/ A. Mental continuum; mind stream. B. Characteristics; personality.

Jñeyāvarāṇa/ Obscuration to omniscience. The delusions and wrong views that obstruct the attainment of omniscient mind.

Parikalpita jñeyāvaraṇa/ Intellectual obstacles to omniscience;
intellectually acquired obstacles to omniscience.

Obstruction to omniscience that is a conception grasping at delusions.

Obstruction to omniscience that is a conception grasping at nominal entities.

Obstruction to omniscience that is a conception grasping at purified phenomena.

Jñeyāvaraṇa dravyagrāhaka kalpana/ Obstruction to omniscience that is a conception grasping at substantial entities.

Sahaja jñeyāvaraṇa/ Innate obstruction to omniscience.

Jñāna/ Awareness; mind; mental; consciousness, both primary

and secondary minds; clear and knowing (see blo-la gnyis-su dbye-tsul).

ཤེས་པ་བརྒྱ།

The ten consciousnesses; the ten awarenesses (see mdzod-las bshad-pa'i shes-pa bcu).

ཤེས་པས་སྤྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས།

Basic wisdom not abiding in the extreme of cyclic existence through possessing the knowledge of selflessness

ཤེས་བྱ།

Jñeya/ Objects of knowledge; knowable objects. Synonymous with existents.

ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ།

The twenty-five principles; the twenty-five categories of phenomena asserted by the Sāṃkhya school (see grangs-can-pa). 1. སྤྲེས་བྱ། puruṣa/ person 2. རང་བཞིན། prakṛti/ fundamental principle 3. སྒྲི། buddhi/ intellect 4. ང་ཐུལ། ahaṃkāra/ I-principle consisting of motility (rdul), darkness (mun-pa) and lightness or courage (snying-stobs) 5. གཟུགས། rūpa/ visible forms 6. སྒྲི། śabda/ sounds 7. རྩི། gandha/ odors 8. རྩ། rasa/ tastes 9. རྟོག་བྱ། spraṣṭaryam/ tangible objects 10. མིག་ cakṣu/ eyes 11. རྩ་བ། śrota/ ears 12. སྒྲི། ghrāṇa/ nose 13. རྩ། rasana/ tongue 14. བགས་པ། sparśana/ skin 15. བ། vācana/ mouth 16. ལག་པ། pāṇi/ arms 17. རྩ་བ། pāda/ legs 18. རྩ། pāyu/ anus 19. མདྲོམས། upastham/ genitalia 20. ཡིད། manas/ mind 21. ས། pṛthivī/ earth 22. རྩ། apa/ water 23. མེ། tejas/ fire 24. རྩ། vāyu/ wind 25. རྩ་མཁའ། ākāśa/ space.

ཤེས་བྱ་མཛོད།

The Treasure of Knowledge: the encyclopedia of Buddhism.

Commonly known as *Shes-bya kun-khyab*, a very famous text by Kongtrul Yonten Gyatso (1813-1899) containing ten chapters of four sections each. The book deals with every subject of Buddhist studies and meditation.

ཤེས་བཞིན།

Samprajanya/ Mental alertness; introspection. In calm-abiding meditation it is that mental factor which watches the activity of the mind from inclining towards mental dullness or agitation during a meditation.

ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བརྩ་བྲག

Sixteen moments of cognition and forbearance of the path of seeing; the sixteen aspects of the path of seeing (see mthong-lam shes-bzod skad-cig-ma bcu-drug).

ཤེས་རབ།

Prajñā/ Wisdom. Discriminative awareness that understands what is to be cultivated and what is to be abandoned.

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོས་བཞི།

The four qualities of wisdom. 1. ཤེས་འཆལ་སྤྱོད་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལ། pacifies discordant factors such as corrupt morality 2. ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། generates non-conceptual wisdom understanding the selflessness of phenomena 3. འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ། accomplishes one's wishes 4. རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་པར་བྱེད་པ། matures disciples of the three families (see rigs-can gsum).

ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ།

Serial training in wisdom. Bodhisattva paths from the path of accumulation up to the moment preceeding the last instant of the Mahāyāna path, mainly engaged in the training in wisdom.

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚོ་སྤྲོད།

Prajñā dhana/ Riches of wisdom; wealth of wisdom. Abundance of wit, intellect, ingenuity, understanding, etc. One of the seven riches of a Noble Person (see 'phags-nor bdun).

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རྣམ་དུ་ཕྱིན་པ།

Prajñāpāramitā/ Perfection of Wisdom. The Bodhisattva's training of wisdom, e.g. the understanding of emptiness and selflessness; one of the six perfections.

ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ།

Prajñāpāramitāhṛdya śūtra/ *Heart of Wisdom*; the *Heart Sūtra*. A short perfection of wisdom sūtra chiefly consisting of a dialogue between Śāriputra and Avalokiteśvara on the nature of emptiness. A teaching of Buddha through his inspiration and permission.

ཤེས་རབ་རྣམ་གསུམ།

Three types of wisdom. A. 1. ཀྱན་རྫོག་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། wisdom understanding conventional phenomena 2. རྟོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། wisdom understanding ultimate phenomena 3. སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། wisdom understanding the welfare of sentient beings. B. 1. རྟོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། wisdom acquired through hearing 2. བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། wisdom acquired through contemplation 3. བསྒྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ། wisdom acquired through meditation.

ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་དབང་།

Prajñājñānābhiṣekha/ The primordial wisdom initiation; the wisdom-knowledge initiation. A highest yoga tantra initiation, in which the mind of disciples is initiated in reliance upon the maṇḍala of the feminine consort; their mental delusions are

removed; they are empowered to carry out completion stage practice meditation and the seed to obtain the dharmakāya of mind-vajra is implanted into the mental continuum of the disciples.

བཤགས་པ།

(mthar)

Deśanā/ Confession; declaration. Declaration of previously committed non-virtuous actions or transgressions of vows and precepts.

བཤད་གྲ།

College. A department within the monastery where the study of philosophical texts are the primary curriculum in contrast to the training of ritual and tantric ceremonies.

བཤད་སྒྲུབ།

Study and practice; the study as well as practice of the teachings of a religious culture.

བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ།

ཏཱ་ལའི་བཤམ་པ།

Five means of teachings; five ways of presenting a text in the Buddhist tradition. 1. དགོས་དོན། purpose 2. བསྐྱུས་དོན། summary 3. ཆེག་དོན། literal meaning 4. མཚམས་སྒྲུབ། links 5. བཅུལ་ལན། debate and discussion.

བཤེས་གཉིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

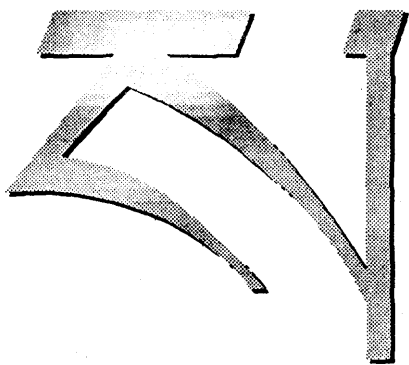
Kalyāṇamitropamacittotpāda/ Spiritual Friend-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the practice of the perfection of means, possessed by a Bodhisattva on the seventh ground.

ཏཱ་ལའི་བཤམ་པ།

(mthar)

ཏཱ་ལའི་བཤམ་པ།

ཏཱ་ལའི་བཤམ་པ།

ས།

Prthivi/ A. Earth; solid component. B. Ground; levels of realization within the mental continuum of a practitioner who has entered the path of practice following any of the three vehicles, e.g. the Bodhisattva paths on and above the path of seeing.

ས་སྐྱ་གོང་མ་ལྔ།

Five foremost masters of Sakya; the five supreme masters of the Sakya tradition of Tibetan Buddhism. 1. ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྡེང་པོ། Sachen Kunga Nyingpo (1092-1158) 2. ཇེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། Jetsun Sonam Tsemo (1142-1182) 3. ཇེ་བཙུན་གྲགས་པ་བྱུང་མཆོན། Jetsun Dakpa Gyaltsen (1147-1216) 4. ས་སྐྱ་པཌྌི་དྭ་ཀྱན་དགའ་བྱུང་མཆོན། Sakya Pandita Kunga Gyaltsen (1182-1251) 5. འབྲེ་མགོན་ཆོས་བྱུང་འཕགས་པ། Drogon Choegyal Phagpa (1232-1280).

ས་སྐྱའི་འཇམ་དབྱངས་བདུན་བརྒྱད།

Seven Sakya masters of the Mañjuśrī lineage. 1-4. (see above, sa-skya gong-ma lnga) 5. པཌ་ཆེན་འོད་པོ་ཆེ། Palchen Odpoche (1150-1203) 6. ཟངས་ཚ་བསྟན་ནམས་བྱུང་མཚན། Zangtsa Sonam Gyaltsen (1184-1239) 7. འབྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སྟོ་བྲོས་བྱུང་མཚན། Drogon Phagpa Lodoe Gyaltsen (1444-1495).

ས་སྐྱ་པ།

The Sakya Tradition; the Sakya School of Tibetan Buddhism. One of four major schools of Tibetan Buddhism established by Khon Kunchok Gyalpo and disseminated by the five foremost masters of the Sakya school (see sa-skya gong-ma lnga). The fundamental teaching of Sakya is the paths and fruits cycle of teachings. This tradition has three sub-schools: Sakya, Ngorpa and Tsarpa. The head of the tradition follows a patriarchal lineage of two houses: Phuntsok Phodrang and Dolma Phodrang. Presently, it is headed by the Drolma Phodrang patriarch His Holiness Ngawang Kunga Theckchen Palbar Trinley Samphel Wang-gi Gyalpo (b. 1945).

ས་སྐྱ་པཎྌི་ད།

Sakya Pandita Kunga Gyaltsen (1182-1251). One of the five supreme masters and the sixth patriarch of the Sakya hierarchy of Tibetan Buddhism; famous for his mastery of the ten sciences (see rig-gnas bcu) and for creating the early Mongolian script. His works such as the *Elegant Sayings* (sa-skya legs-bshad), *Distinction Between the Three Vows* (sdom-gsum rab-dbye) and *Entering Into the Gate of the Wise One's* (mkhas-pa-la 'jug-pa'i sgo) are some of the renowned works.

ས་སྐྱ་པའི་མཁའ་སྟོན་སྒྲུབ་གསུམ།

Three cycles of Dākini practice in the Sakya Tradition. 1. ལྷ་

རྩ་མཁའ་ཐུང་། Naro Dākini 2. ཅིང་མཁའ་ཐུང་། Indra Dākini
3. མེ་རྩི་མཁའ་ཐུང་། Maitri Dākini.

ས་དག

Nine Grounds; the levels of attainments. 1. རིགས་ཀྱི་ས།
gotrabhūmi/ level of family 2. བརྒྱད་པའི་ས། aṣṭamakabhūmi/
level of the eighth 3. མཐོང་པའི་ས། darśanabhūmi/ level of
seeing 4. སྤྲུབ་པའི་ས། tanūbhūmi/ level of discrimination 5.
འདྲིང་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། vigatārāga bhūmi/ level free from
attachment 6. བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། kṛtāvibhūmi/ level under-
standing deeds 7. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། śrāvakabhūmi/ level of the
Hearer 8. རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས། pratyekabuddhabhūmi/ level
of Solitary Realizer 9. བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། bodhisattva-
bhūmi/ level of the Bodhisattva (see kham-s-gsum sa-dgu).

ས་དག་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ས་བརྒྱ་གཉིས།

Twelve thorough trainings on the ninth ground. 1. སྒྲོན་ལམ་
མཐའ་ཡས་པ་འབྲུག་པ། fulfilling infinite prayers 2. ལྟ་དང་སྒྲུ་
ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་སྐད་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ།
knowledge of the languages of nāgas, gods, and others 3.
ཆོས་སྒྲོན་པ་ལ་སྤྱོད་ས་པ་ཆུ་བོའི་རྒྱན་ལྟར་མི་བློ་པར་འདུག་པ།
having inexhaustible confidence to teach Dharma like a
flowing river 4. མངལ་དུ་འདུག་པ་སྒྲོན་པའི་ཆེ་རམས་ཅད་ཀྱི་བསྐྱུགས་
པའི་ཡུམ་གྱི་ལྷུ་མས་སུ་འདུག་པ། at rebirth he enters only into the
womb of a respectable woman 5. རིགས་ལྗེས་སུ་ཆོགས་པ། of
an excellent family 6. རུས་ལྗེས་སུ་ཆོགས་པ། of an excellent
clan 7. ཆོ་འབྲང་ལྗེས་སུ་ཆོགས་པ། of an excellent caste 8.
འཁོར་ལྗེས་སུ་ཆོགས་པ། with an excellent retinue 9. སྐྱེ་བ་
ལྗེས་སུ་ཆོགས་པ། taking an excellent birth 10. ཇིས་པར་
འབྱུང་བ་ལྗེས་སུ་ཆོགས་པ། renouncing household life 11.
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་རྒྱུད་ཏུ་འཆང་བ། gaining enlightenment
under the Bodhi tree 12. ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པ། accomplishing all virtuous qualities.

ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་བརྒྱད།

Eight thorough trainings on the eighth ground. 1. སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ། knowledge of the thoughts of all
sentient beings 2. སངས་རྒྱལ་གང་ན་བཞུགས་པའི་འཛིན་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཤེས་པ། knowledge of the places where Buddha
resides 3. སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་སྤྲུབ་པ། establishing Buddha-
fields 4. ཚེས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་པས་
སངས་རྒྱལ་མཉམ་པ། pleasing the Buddhas with one's correct
understanding of the reality of all phenomena 5. སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་དབང་པོ་སོགས་མཐུན་པ། knowledge of
the different faculties of sentient beings 6. སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་
གང་དུ་འབྱུང་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བྱད་སྤྱོད་བ། purifying
the continuum of sentient beings in those directions where
Buddha-fields will be established 7. བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
ཐམས་ཅད་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་དྲིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་ནས་བྱེད་པ།
performing the deeds of Bodhisattvas while abiding in an
illusion like concentration 8. སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སེམས་བཞིན་
དུ་སྤྱོད་པ་ལེན་པ། willingly taking rebirth for the benefit of
sentient beings.

ས་ལྔ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ས་བརྒྱུ།

Ten thorough trainings on the fifth ground. 1. ཆེད་བཀྱར་གྱི་
ཆེད་དུ་བྱིམ་དང་འབྲེགས་འབྲིས་བྱེད་པ་སྤོང་བ། avoiding
association with householders for profit and fame 2. རབ་དུ་
བྱུང་བ་གཞན་ལ་སྤྱིན་བདག་དང་པ་ཅན་གྱི་བྱིམ་མི་སྤྱིན་པ་སྤོང་བ།
not preventing monks from finding the homes of faithful
benefactors 3. འདྲ་འཛིན་གནས་སུ་གནས་པ་སྤོང་བ། avoiding
living in busy places 4. ཆགས་པས་བདག་ལ་བསྤོང་པ་སྤོང་བ།
avoiding praising oneself with attachment 5. གཞན་ལ་བརྟམ་
པ་སྤོང་བ། avoiding deprecation of others 6. མི་དགེ་བའི་ལས་
ལམ་བརྒྱ་སྤོང་བ། avoiding the ten unwholesome actions 7.
སྒྲོམ་པས་གཞན་ལ་མི་འདྲད་པ་སྤོང་བ། avoiding conceit and
arrogance towards others 8. སྤང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་བ།
avoiding attachment towards wrong practices of cultivation

and abandonement 9. ལྟོག་པར་ལྟ་བའི་སློང་ན་སྤྱང་བ། avoiding
wrong and unwholesome views 10. སེམས་ཉིན་མོངས་ལ་
ཕྱོགས་པ་སྤྱང་བ། avoiding mental association with delusions.

ས་བརྒྱ

Daśa bhūmayah/ A. According to the Bodhisattva paths these
are the grounds of: 1. རབ་དྲ་དགའ་བ། pramuditā/ the
extremely joyous 2. ཇི་མ་མེད་པ། vimalā/ the stainless 3. འོད་
བྱེད་པ། prabhākari/ the luminous 4. འོད་འཕྲོ་བ། arcīṣmati/
the radiant 5. སྤུངས་དགའ་བ། sudurjayā/ the difficult to
overcome 6. མངོན་དྲ་ཕྱོགས་པ། abhimukhī/ the approaching
7. རིང་དྲ་སོང་བ། dūraṅgama/ the Gone Afar 8. མི་གཡོ་བ།
acalā/ the immovable 9. ལྟོགས་པའི་སློབ་གྲས། sādhumatī/ the
good intelligence 10. ཚེས་ཀྱི་སྤྲིན། dharmameghā/ the cloud of
dharma. B. ཨ་རྒྱ་ཡོ་གའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་
ཚོགས་ལམ་སྐབས་ཀྱི་ས་བརྒྱ་ནི། According to the Anuyoga
vehicle of the Nyingma tradition there are ten grounds within
the path of accumulation as follows: 1. འབྱུང་བ་མ་ངེས་པའི་
ས། the unchangeable ground 2. བརྟེན་པ་གཞིའི་ས། the basic
ground of reliance 3. གལ་ཆེན་སྤྱོད་བའི་ས། the ground of
important training 4. བསྐྱབ་པ་རྒྱུན་གྱི་ས། the ground of
continual training 5. བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས། the ground of
basis for meritorious accumulation 6. བརྟེན་པ་བྱུང་པར་དྲ་འགྲོ་
བའི་ས། the ground of firm advancement 7. དམིགས་འབྲས་སྐྱེ་
བའི་ས། the ground of achieving the fruits of one's object 8.
གནས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ས། the ground of unchangeable
occupation 9. གདལ་བ་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་ས། the ground of universal
reality 10. རྩོགས་པ་སྤྱི་ཆེབས་ཀྱི་ས། the ground of unilateral
completion.

ས་བརྒྱ་གཉིས།

Dvādaśa bhūmayah/ Twelve grounds; twelve levels of the
Mahāyāna paths. 1-10. (see above, sa-bchu) 11. བྱང་རྒྱལ་དྲ་
སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་ས། ground prior to generating the mind

4

30

10

19

● 用

Mahātala/ Terrestrial world; terrestrial realm. One of the three realms of existence, which is primarily the abode of humans, animals and other earth-bound creatures.

ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ།

Ten thorough trainings on the first ground. 1. གྲྭ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པའི་བསམ་པ། attitude free from deceit in all activities 2. རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་ཡན་པ་ཐེག་ཆེན་ཉིད་འཛིན་པ། practising the Greater Vehicle for the benefit of both self and others 3. སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད། an attitude of equanimity towards all sentient beings 4. སེར་སྒྲ་མེད་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ། giving away all belongings without miserliness 5. བཤེས་གཉིན་དམ་པ་རྟག་དུ་བསྐྱེན་པར་བྱེད་པ། always relying on a good spiritual friend 6. ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་མ་ལུས་པའི་དམིགས་པ་འཆོལ་བ། seeking the goals of all the precepts of the three vehicles 7. དུས་རྟག་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་ཉིད་དང་ལྡན་པ། always possessing the thought of definite freedom 8. དུས་རྟག་དུ་སངས་རྒྱུ་སྐྱེ་མཐོང་བར་འདོད་ཅིང་དེ་ལ་དགའ་བ། always eagerly wishing to behold Buddha's presence 9. གཏུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དཔེ་མཁྱུད་མེད་པར་ཆོས་སྒྲུན་པ། teaching Dharma to all without restraint 10. དུས་རྟག་དུ་བདེན་པའི་ཆིག་སྒྲ་བར་བྱེད་པ། always speaking the truth.

ས་དྲུག་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས།

Twelve thorough trainings on the sixth ground. 1-6. ཡ་རེལ་དུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཇོགས་པར་བྱེད་པ། accomplishing the six perfections (see phar-phyin drug) 7. ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་དགའ་བ་སྦྱོང་བ། abandoning attachment to the Hearer's level 8. རང་བྱུལ་གྱི་ས་ལ་དགའ་བ་སྦྱོང་བ། abandoning attachment to the Solitary Realizer's level 9. ཟབ་མའི་དོན་ལ་སྒྲག་པའི་སེམས་སྦྱོང་བ། abandoning fear of the meaning of profound emptiness 10. མགོ་ལ་སྐྱབས་པ་བསྐྱངས་ཀྱང་མི་བྱུམ་པ། not being discouraged even if asked for one's head 11. བདོག་པ་ཀྱན་བཏང་ཡང་མི་དགའ་བ་མེད་པ། not being unhappy at renouncing all one's belongings 12. དབུལ་ཡང་སྦྱོང་བ་མི་སྦྱོང་བ། not abandoning beggars even in distress.

ས་བདག

Bhūpati/ A. Lord of earth; owners of the earth; non-human spirits and creatures having influence of the locality or sites.

ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཉི་ཤུ།

Twenty thorough trainings on the seventh ground. A. སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ། Abandoning twenty misapprehensions: 1. བདག་ཏུ་འཛིན་པ། grasping at self 2. སེམས་ཅན་ཏུ་འཛིན་པ། grasping at sentient beings 3. སློག་ཏུ་འཛིན་པ། grasping at the life-force 4. གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ། grasping at persons 5. ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་པ། grasping at the extreme of eternalism 6. ཉག་པའི་མཐར་འཛིན་པ། grasping at the extreme of externalism 7. མཆན་མར་འཛིན་པ། grasping at signs 8. རྒྱུར་འཛིན་པ། grasping at causes 9. སྤང་པོར་འཛིན་པ། grasping at aggregates 10. ཁམས་སྤྱུ་འཛིན་པ། grasping at elements 11. སྒྲི་མཆེད་ཏུ་འཛིན་པ། grasping at sources of perception 12. ཁམས་གསུམ་པོལ་གནས་པར་འཛིན་པ། grasping at the three realms as the basis 13. དེ་དག་དོར་བྱར་འཛིན་པ། grasping at the three realms to be abandoned 14. སེམས་ཀྱན་ཏུ་བྱམ་པ། mentally discouraged state 15. སངས་རྒྱུ་སྤྱུ་མངོན་པར་ཞེན་པ། attachment towards Buddha 16. ཆོས་སྤྱུ་མངོན་པར་ཞེན་པ། attachment towards Dharma 17. དགེ་འདུན་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ། attachment towards Saṅgha 18. རྒྱལ་ཁྲིམས་སྤྱུ་མངོན་པར་ཞེན་པ། attachment towards moral discipline 19. སྤྱོད་པ་ཉིད་ལ་ཙྰད་པ། contention about emptiness 20. སྤྱོད་པ་དང་ཀྱན་རྒྱུ་འགལ་བར་འཛིན་པ། seeing the conventional and emptiness as contradictory. B. གཉིན་པོ་ཉི་ཤུ། Cultivating twenty antidotes: 1. སྤྱོད་པ་ཉིད་ཤེས་པ། knowledge of emptiness 2. མཆན་མ་མེད་པ་ཤེས་པ། knowledge of signlessness 3. སློན་པ་མེད་པ་ཤེས་པ། knowledge of wishlessness 4. འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་རྟགས་པ། knowledge of the purity of the three factors (object, agent and action) 5. སྤྱོད་ཇི་ཆེན་པོ། great compassion 6. རྩོམ་པ་མེད་པ། lack of pride 7. ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་རྟགས་པ། knowledge of the sameness of

all phenomena 8. མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་ཤེས་པ། knowledge of one final vehicle 9. རྟོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ། knowledge of ultimate non-production 10. ཟབ་མོ་མི་སྒྲག་པའི་བཟོད་པ་ཤེས་པ། knowledge of patient acceptance and fearlessness of emptiness 11. ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མིད་དུ་སྟོན་པ། teaching that all phenomena lack a truly existent nature 12. བདེན་འདིན་གྱི་རྟོག་པ་ཀྱན་དུ་འཛུམས་པ། subduing all conceptions of true existence 13. མཚན་མར་འདིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་འདིག་ལྟ་སོགས་སྤོང་བ། abandoning all perception of signs, wrong views, etc. 14. རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཅི་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ། training in single-pointed mental quiescence meditation on omniscient mind 15. ལྷག་མཐོང་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལ་མཁས་པ། possessing penetrative insight skillful in both method and wisdom 16. གནས་ལུགས་བསྒྲུམས་པས་སེམས་དུལ་བ། taming the mind through having meditated on the mode of abidance/reality 17. ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མིད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ། having unobstructed wisdom knowing all phenomena 18. ཆོས་གང་ལའང་བདེན་པར་ཆགས་པའི་གནས་མིན་པར་རྟོགས་པ། knowledge of any phenomenon's being without a basis for true existence 19. རང་གར་ཉིད་ལྟར་འདོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་དུ་མཉམ་དུ་འགྲོ་བ། freedom of movement to and from Buddha-fields as one wishes 20. རང་གི་ལུས་ལ་དབང་བསྐྱུར་ཐོབ་པས་ལུས་ཅི་འདོད་པར་སྟོན་པ། exhibiting all forms of bodies having gained control of one's own body.

ས་སྤེལ།

Five Treatises of Asaṅga; five works of Asaṅga on levels of attainments. 1. རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་ས། *Grounds of Yogic Practices* (Yogacaryabhūmi) 2. གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ། *Compendium of Ascertainments* (Nimāyasaṃgraha) 3. གཞི་བསྟུ་བ། *Compendium of Bases* (Vastusaṃgraha) 4. རྣམ་བྱངས་བསྟུ་བ། *Compendium of Enumerators* (Paryāyasaṃgraha) 5. རྟོག་བསྟུ་བ། *Compendium of Explanation* (Vivaraṇasaṃgraha).

ས་རྒྱལ་པ་དྲུག་དྲུག་གཡོ་བ།

Six ways of shaking the earth. The way nature pays its respect when a Buddha is born, enlightened or passes away into parinirvāṇa, etc. Also when a person becomes a Bodhisattva generating the mind of enlightenment. A. 1. འགྲུལ་བ། moving 2. གཡོ་བ། shaking 3. ཐྱེག་པ། lifting 3. འབྲུག་པ། erupting 4. རུར་རུར། humming 5. ཆེམ་ཆེམ། shimmering. B. ཤར་ཕྱོགས་མཐོ་ན་རྒྱབ་ཕྱོགས་དམའ་བ། if the east is higher the west is lower 2. རྒྱབ་ཕྱོགས་མཐོ་ན་ཤར་ཕྱོགས་དམའ་བ། if the west is higher the east is lower 3. ལྗོ་ཕྱོགས་མཐོ་ན་གུང་ཕྱོགས་དམའ་བ། if the south is higher the north is lower 4. གུང་ཕྱོགས་མཐོ་ན་ལྗོ་ཕྱོགས་དམའ་བ། if the north is higher the south is lower 5. མཐའ་མཐོ་ན་དབུས་དམའ་བ། if the corners are higher the central part is lower 6. དབུས་མཐོ་ན་མཐའ་དམའ་བ། if the central part is higher the corners are lower.

ས་སྒྲམ།

Antarīkṣa/ Celestial world; celestial realm. One of the three realms of existence, primarily the abode of gods.

ས་གཞི་མ་དག་པ།

Aśuddhabhūmi/ Unsuitable land. Area where poisonous snakes, etc., live. Or a disputed land where according to Vinaya, building of a monastery is prohibited.

ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ།

Ten thorough trainings on the fourth ground. 1. དཔེན་པའི་ནགས་ན་གནས་པ། solitary dwelling in a forest 2. འདྲིང་པ་ཆུང་བ། having few desires 3. ཆོག་གིས་པ། being contented 4. སྤྱོད་ས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་དམ་པ། strictly following the twelve ascetic trainings (see sbyangs-pa'i yon-tan bcu-gnyis) 5. བསྐབ་བྲིམས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ། not forshaking discipline 6. འདྲིང་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྤྲོད་པ། loathing sensual objects 7. གཏུལ་བྱ་སོ་སོའི་སྒྲུལ་བ་དང་འཆམས་པའི་ཆོས་སྟོན་ཅིང་

ས་འོག་

ସଂସ୍କୃତ

ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལྔ་།

ਸਦਸ' ਸੁਖ।

Buddha/ Fully enlightened being; Buddha. One who has completely purified himself of all faults and delusions and perfected all knowledge and wisdom; a fully enlightened being knowing all phenomena as they are.

མངས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲིས་པ་བཅོ་བརྒྱད།

Aṣṭādaśāvenikabuddhadharmāḥ/ Eighteen unshared qualities of a Buddha, according to the Abhidharma tradition, (see ma-'dres-pa bco-brgyad). 1-10. ལྔ་བས་བརྒྱ། daśabalāni/ ten powers (see de-bzhin gshegs-pa'i stobs-bcu) 11-14. མི་འཇིགས་པ་བཞི། catvāri vaiśāradyāni/ four fearlessnesses (see mi-'jigs-pa bzhi) 15-17. དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་གསུམ། trīṇi smṛtyūpasthānāni/ three close mindfulnesses (see dran-pa nye-bar bzhag-pa gsum) 18. སྒྲིང་ཇི་ཆེན་པོ། mahākaruṇa/ great compassion.

མངས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་སོ་དགུ།

Thirty-nine qualities exclusive to a Buddha. 1-10. ལྔ་བས་བརྒྱ། ten powers (see de-bzhin gshegs-pa'i stobs-bcu) 11-14. མི་འཇིགས་པ་བཞི། four fearlessnesses (see mi-'jigs-pa bzhi) 15-18. སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། four specific perfect understandings (see so-sor yang-dag-pa rig-pa bzhi) 19-36. མ་འདྲིས་པ་བཅོ་བརྒྱད། eighteen unshared qualities of a Buddha (see ma-'dres-pa bco-brgyad) 37. དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ། aspect of thusness 38. རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ། aspect of self-arisal 39. མངས་ཀྱི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ། aspects of the Buddha himself.

མངས་ཀྱི་མཇེད་པ་བརྒྱ་གཉིས།

The twelve deeds of Buddha Śākyamuni (see mdzad-pa bcu-bnyis).

མངས་ཀྱི་རིགས།

Buddhagotra/ Buddha Nature; Buddha Lineage. The intrinsically pure mind and Buddhahood acquired through practice.

མངས་ཀྱི་དཔའ་བོ་བདུན།

Seven Heroic Budhas; the seven Buddhas of this aeon who have already appeared in this world according to the Hinayāna tradition. 1. རྣམ་གཟིགས། Vipasyin 2. གཙུག་ཏོར་ཅན། Śikhin

3. ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ། Viśvabhū 4. འཁོར་བ་འཇིག་ Krakuccanda
5. གསེར་ཐུབ། Kanakamuni 6. འོད་སྤང་། Kaśyapa 7. འཇུ་
ཐུབ་པ། Śākyamuni.

སད་མི་མི་བདུན།

Seven Probationers; the first seven monks of Tibet ordained by Ācārya Śāntarakṣita during the reign of King Tri Ralpa Chan. 1. ར་གསལ་སྤང་། Ba Salnang 2. མཆིམས་འཇུ་པ་མ། Chim Shakya Prabha 3. པ་གོར་བེ་རོ་ཙ་ན། Pagor Bero Tzana 4. ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། Ngan-lam Gyalwa Choryang 5. མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ Ma Rinchen Chog 6. འཁོན་གྱུ་འི་དབང་པོ། Khon Lui Wangpo 7. གཙང་ལེགས་གྲུབ། Tzang Legdrub.

སའི་ལྷ་སྟོན་གོན།

Ground-ritual; preparatory-rite of the site. A part of preparatory rite in an initiation in which the goddess of the site is generated in the centre of the maṇḍala and wisdom-beings are immersed into her; she is then offered ritual-cakes (gtor-ma) and her permission is sought to allow the site to be used for an empowerment ceremony.

སའི་ཡོངས་སྦྱང་།

Thorough trainings on the grounds; qualities of the trainings on the various levels of a Bodhisattvas' career (see sa-dang-po'i yongs-sbyong bcu, etc.).

སུན་འབྲིན།

Dūṣaṇa/ Refutation; refutation of others' position or philosophical stand. There are two types: 1. correct refutation 2. incorrect refutation.

སུམ་རུ་ཙ་གསུམ།

Trayastrimśā devāḥ/ The Heaven of Thirty-Three. Celestial abode of gods of the desire realm believed to be located on top of Mt. Meru, which is inhabited by the so called 'eight

wealth-gods' (nor-lha brgyad) the 'eleven wrathful' (drag-po bcu-gcig), the 'twelve suns' (nyi-ma bcu-gnyis), the 'two sons of thal-kar' (thal-skar-gyi bu-gnyis) and Indra (lha-bdang brgya-byin).

སུམ་ལྷན།

The three-fold aeon (see bskal-pa sum-ldan).

སང་གི་བཟང་པོ།

Haribhadra/ Ācārya Haribhadra. A student of Ācārya Śāntaraksita known for his authority in the study of Perfection of Wisdom; the author of the *Clear Meaning* ('grel-pa don gsal) and the *Extensive Commentary on Eight Thousand Verses* (brgyad-stong 'grel-chen).

སེམས།

Citta/ Mind; primary consciousness, e.g. eye consciousness.

སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན།

Seven mental constituents; seven domains of the mind. 1. མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས། cakṣu vijñānadhātu/ domain of eye consciousness 2. རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས། śrota vijñānadhātu/ domain of ear consciousness 3. ལྗེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས། grāṇa vijñānadhātu/ domain of nose consciousness 4. རྩུའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས། jihvā vijñānadhātu/ domain of tongue consciousness 5. ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས། kāya vijñānadhātu/ domain of body consciousness 6. ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས། mano vijñānadhātu/ domain of mental consciousness 7. ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། mana indriyam/ domain of mental faculty.

སེམས་ཀྱི་གནི་ལ་གཞིལ་བ།

Concentration on mind base; absorption into the object of mind. One of the four types of recitations/ incantation in lower tantra (see bzlas-brjod yan-lag bzhi); a practice of

visualizing the ultimate mind of enlightenment as empty of inherent existence and the moon disk at the heart as the conventional mind of enlightenment.

སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ།

Ten mental levels; ten mental attitudes. 1-5. ཀུན་འགྲོ་ལྔ། five ever-functioning mental factors (see kun-'gro-nga) 6-10. ཡུལ་ངེས་ལྔ། five determining mental factors (see yul-nges-nga).

སེམས་བསྐྱེད།

Cittoptāda/ Mind generation; generation of the mind of enlightenment; an altruistic mind caused by a wish to benefit others and accompanied by a wish to attain Buddhahood for the sake of others.

སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས།

The twenty-two types of bodhicitta. The division of bodhicitta according to one's level of attainment and illustration. There are: 1-4. མོས་པ་སྟོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི། four preoccupied by faith (see mos-pa spyod pa'i sems bskyed bzhi) 5-11. ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན། seven preoccupied with resolute intention (see lhag bsam dag pa'i sems bskyed bdun) 12-20. རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དགུ། nine fully matured ones (see) 21-22. སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས། two completely free of obscurations on the level of Buddhahood.

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས།

Two types of mind of enlightenment; two kinds of bodhicitta. A. རྩ་བའི་སྒྲིན་པ། By nature: 1. ཀུན་ཇོབ་སེམས་བསྐྱེད། saṃvṛti cittotpāda/ conventional mind of enlightenment 2. རྣོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད། paramārtha cittotpāda/ ultimate mind of enlightenment B. སྒྱུར་བའི་སྒྲིན་པ། By means of their activity: 1. སྒྲིན་པ་སེམས་བསྐྱེད། prañidhāna bodhicittotpāda/ aspiring

mind of enlightenment 2. རྟུག་པ་སེམས་བསྐྱེད།
prasthānacittotpāda/ engaging mind of enlightenment.

སེམས་བསྐྱེད་བཞི།

Four types of mind of enlightenment. The mind of enlightenment categorized in view of their degree of attainment. ས་མཚམས་ཀྱི་སྒྲ་ནས། 1. མེས་པ་སྐྱེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད། adhimuktī-caryā cittotpāda/ mind of enlightenment preoccupied with faith—extant on the path of accumulation and the path of preparation only. 2. ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། adhyāśayacittotpāda/ mind of enlightenment preoccupied with resolute intention—extant on the first seven Bodhisattva grounds. 3. རྒྱམ་པར་སྒྲིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། viśuddhicittotpāda/ fully matured mind of enlightenment—extant on the last three Bodhisattva grounds. 4. སྒྲིབ་པ་ལྔངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད། āvaraṇaprahāṇa cittotpāda/ mind of enlightenment free of obscurations—possessed by a Buddha.

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ།

Three types of mind of the enlightenment. The mind of enlightenment categorized from the perspective of how it is initially generated. ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནས། 1. ཇི་བོ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། a shepherd-like mind of enlightenment 2. མཉན་པ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། a boatman-like mind of enlightenment 3. རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། a king-like mind of enlightenment.

སེམས་རྒྱུ།

Santāna/ A. Mind-stream; mental continuum. B. Mental attitude; philosophy.

སེམས་ཅན།

Sattva/ Sentient being. Lit: 'possessing a mind'; all living beings who possesses a mind, as distinct from a Buddha who possesses an enlightened mind.

སེམས་ཅན་དུ་སྒྲིན་པའི་སྒྲ།

Sattvākhyāśabda/ Articulate sound. Sound which intentionally indicates meaning to sentient beings, e.g. the speech of a Buddha, as opposed to the sound of a brook that does not intentionally indicate any meaning to sentient beings.

སེམས་རྟེན།

A. Souvenir. B. Brain and heart, the location of mind. C. object of meditation.

སེམས་རྟེན་གཉིས།

Two types of objects of meditation. Objects within and without one's own mind stream.

སེམས་དྲུག།

Six types of mind; six attitudes. A. 1. རྩ་བའི་སེམས། mūlacitta/ root mind 2. ཇིས་སྒྲུ་དཔྱད་པའི་སེམས། anucāritacitta/ post-analytical mind 3. རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་སེམས། vicāraṇacitta/ analytical mind 4. ཇིས་པར་འཇིན་པའི་སེམས། avadhāraṇacitta/ discerning mind 5. སྒྲུབ་པའི་སེམས། samvaracitta/ restraining mind 6. སྒྲོན་པའི་སེམས། pranidhicitta/ wishing mind. B. six consciousnesses (see rnam-shes tsogs-brgyad, 1-6).

སེམས་མདོ་བཙོ་བརྒྱད།

The eighteen tantras of the mind-system; the eighteen tantras of rDzogs-chen meditation. 1. རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་རིག་པ་རང་འཕེལ། The Ocean-like Tantra called *Self Appearance of the Intuitive Awareness*. 2. ཉི་མ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་རྩི་ཇི་སེམས་དཔལ་སྙིང་གི་མེ་ལྔ། The Sun-like Tantra called *Mirror of Vajrasattva's Heart* 3. སངས་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་སངས་ལྷ་ཅལ་ཇོགས། The Lion-like Tantra called *Perfection of a Lion's Skill* 4. རི་རྒྱལ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་ཡི་གེ་མེད་པ། The Meru-like Tantra called *The Letterless* 5. འཁོར་ལོ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་བགྱིས་མཛེས་པ། The Wheel-like Tantra

called *Auspicious Adoration* 6. ལྷ་མིག་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་སྤྱོད་ཐལ་
 འབྱུང། The Key-like Tantra called *Sound Consequentialist* 7.
 རལ་གྱི་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱན་དུ་བཟང་པོ་ཐུགས་ཀྱི་མེ་ལོང། The
 Sword-like Tantra called *Mirror of Samantabhadra's Heart* 8.
 གསལ་ཤིང་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་སྤྱོད་མེ་འབར་བ། The Multi Pronged
 Spear-like Tantra called *Blazing Lamp* 9. གསེར་ཁྱུན་ལྷ་བུའི་
 རྒྱུད་རྫོང་བུ་ཕྱ་བཞོད། The Refined Gold-like Tantra called
Jewel Studded 10. མ་བུ་འབྲེལ་བ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་ཉི་མ་ཁ་སྤྱོད། The
 Tantra Like the Meeting of Mother and Child called *Union of*
Suns 11. མེ་ལོང་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་ངོ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ། The Mirror-like
 Tantra called *Adoration of Introduction* 12. ལྷ་རྟིག་ལྷ་རལ་
 བརྒྱས་པ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་ལྷ་རྟིག་ཕྱིང་བ། The Pearl String-like
 Tantra called *Pearl Garland* 13. སྤྱལ་མཉུང་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་རིག་པ་
 རང་གྲོལ། The Snake's Coil-like Tantra called *Self-liberation*
of Intuitive Awareness 14. བྱུང་ཆེན་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་སྐྱོང་དྲུག་པ། The
 Guru-like Tantra called *Six-fold Centrism* 15. རྒྱ་བོ་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་
 རྩོགས་པ་རང་བྱུང། The River-like Tantra called *Spontaneous*
Completion 16. སྤྱ་གྱི་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་ནག་མོ་ཁྲོས་མ། The Razor
 Blade-like Tantra called *Wrathful Black Goddess* 17. རྒྱལ་པོ་
 ལྷ་བུའི་རྒྱུད་སྤྱོད་གཉུང་འབར་བ། The King-like Tantra called
Blazing Tomb 18. བང་མཛོད་ལྷ་བུའི་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱངས་པ།
 The Treasure-like Tantra called *Jewel Heap*.

སེམས་སྤྱེ།

The Mind system; the mind tradition. A lineage of rDzogs-
 chen meditation coming from Ācārya Śrisimha, the great
 translator, primarily establishing the recognition of intrinsic
 awareness being free of its own plays.

སེམས་གནས་དག

Nine stages of setting the mind; the nine stages of establishing
 one's mind into a state of single-pointed concentration in
 calm-abiding meditation. 1. རྫང་འཛོག་པ། mental setting 2.
 རྒྱན་དུ་འཛོག་པ། continual setting 3. བསྐྱན་དེ་འཛོག་པ། patch-like

setting 4. ཉེ་བར་འཛོག་པ། close setting 5. འདུལ་བར་བྱེད་པ། controlled setting 6. ཞི་བར་བྱེད་པ། pacification 7. རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ། complete pacification 8. ཅེ་གཅིག་དུ་བྱེད་པ། single-pointed setting 9. མཉམ་པར་འཛོག་པ། equal setting.

སེམས་པ།

Cintanā/ Thought; intention. A secondary mind that draws the attention of a primary mind to its object and establishes its recognition.

སེམས་པའི་ལས།

Mental activity. Activities of body, speech and mind brought to a manifest level or revealed due to mental projections.

སེམས་དཔའ་གསུམ་བརྟེན།

Incorporation of the triple-beings. A method of generating deities one within another: 1. དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ། samayasattva/ the pledged-being (see dam-tsig sems-dpa') 2. ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ། jñānasattva/ the wisdom-being (see ye-shes sems-dpa') 3. ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ། samādhisattva/ the concentration-being (see ting-nge-'dzin sems-dpa').

སེམས་བྱང་ལྔ་བརྟེན་ཅུ་གཅིག་

Fifty-one secondary mental factors; fifty-one secondary minds accompanying a primary mind. 1-5. ཀུན་འགྲོ་ལྔ། the five omnipresent mental factors (see kun-'gro-lnga) 6-10. ཡུལ་ངེས་ལྔ། the five determinants (see yul-nges lnga) 11-16. རྩ་ཆེན་དྲུག་ the six root delusions (see rtsa-nyon drug) 17-36. ཉེ་ཉེ་ཉེ་ཉེ་ཉེ་ཉེ་གྲུ་ the twenty near-delusions (see nye-nyon nyi-shu) 37-47. དགེ་བ་བརྟེན་ཅུ་གཅིག་ the eleven virtuous mental factors (see dge-ba bcu-gcig) 48-51. གཞན་འགྱུར་བཞི། the four changeable mental factors (see gzhan-'gyur bzhi).

སེམས་མེད་པའི་སྐབས་ལྔ།

The five occasions without mind; the five occasions when

mind temporarily ceases to function. 1. འགོག་སྒྲིམ་སྒྱིག་གནས་སྐབས། meditative absorption in cessation 2. འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་གནས་སྐབས། lack of discrimination 3. འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམ་སྒྱིག་གོ་གནས་སྐབས། meditative absorption lacking discrimination 4. གཉིད་མཐུག་པའི་གནས་སྐབས། deep sleep state 5. བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས། fainting.

སེམས་ཙམ་པ།

Cittamātra/ The Mind only school; Cittamātra. A Mahāyāna school of tenets called the Yogacāra or Vijñānavāda, developed by Asaṅga and his brother Vasubandhu. This school asserts lack of duality between the object and object-perceiver and propounds eight types of consciousnesses (see rnam-shes tshogs-brgyad). There are two sub-schools.

སེམས་ཙམ་པ་རྣམ་བདེན།

True aspect mind only school. Cittamātrins who assert that the appearance of a gross form to the sensory consciousness perceiving form in the mind of a non-Ārya being (one who has not perceived emptiness directly) is not contaminated by latencies of ignorance.

སེམས་ཙམ་པ་རྣམ་རྒྱུན།

False aspect mind only school. Cittamātrins who assert that the appearance of a gross form to the sensory consciousness perceiving form in the mind of a non-Ārya being is contaminated by latencies of ignorance.

སེར་སྒྱུ་པ།

Followers of the sage Kapila. A proponent of non-Buddhist philosophy (Hindu) called the Sāṃkhyas who assert the enumeration of all phenomena into twenty-five categories (see shes-bya nyer-lnga) and gains liberation through complete understanding of these phenomena.

སེལ་འཇུག

Eliminative engager. A subjective consciousness which engages in its object of identification by differentiating it from various aspects that are possessed by it, e.g. the idea or statement that expresses Tashi. There are two types: 1. སློའི་སེལ་འཇུག mental eliminative engager, e.g. the concept of a vase 2. སྒྲའི་སེལ་འཇུག verbal eliminative engager, e.g. the statement, 'sound is impermanent'.

སེལ་བ།

Apoha/ Elimination; eliminative phenomena; a negative phenomena. There are three: 1. རྟོག་གྱི་སེལ་བ། meaning eliminative phenomena, e.g. a thing that is not not a vase 2. སློའི་སེལ་བ། mental eliminative phenomena, e.g. the appearance of a thing that is not not a vase to a thought cognizing a vase 3. མེད་དགག་གི་སེལ་བ། affirming negative type eliminative phenomena, e.g. the mere absence of something that is not a vase.

སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ།

Pratimokṣa saṃvara/ Vows of individual liberation. Precepts of ordination meant for self-liberation from bad rebirth and saṃsāra. There are generally two: 1. བྱིམ་པའི་སྡོམ་པ། a householder's vows 2. རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ། a monk's or nun's vows.

སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད།

Eight classes of individual liberation vows (see so-thar rigs-bdun 1-7) 8. བསྟེན་གནས་གྱི་སྡོམ་པ། one day ordination vows.

སོ་ཐར་རིགས་ རིས་ བདུན།

Seven classes of individual liberation vows. 1. དགེ་སློང་པའི་སྡོམ་པ། bhikṣu saṃvara/ fully ordained monk vows 2. དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ། bhikṣuṇī saṃvara/ fully ordained nun vows 3. དགེ་ཚུལ་པའི་སྡོམ་པ། śrāmaṇera saṃvara/ novice monk vows 4.

དག་ཚུལ་མའི་སྒྲུབ་པ། śrāmaṇerikā saṃvara/ novice nun vows 5.
 དག་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ། upāsaka saṃvara/ layman vows 6. དག་
 བསྟན་མའི་སྒྲུབ་པ། upāsikā saṃvara/ laywoman vows 7. དག་
 སླབ་མའི་སྒྲུབ་པ། śikṣamānā saṃvara/ probationary nun vows.

སྔ་ཐར་རིགས་རིས་བཞི།

The four classes of individual liberation vows. 1. དག་སྤང་པ་
 མའི་སྒྲུབ་པ། fully ordained monk and nun vows 2. དག་ཚུལ་པ་
 མའི་སྒྲུབ་པ། novice vows 3. དག་བསྟན་གྱི་སྒྲུབ་པ། layperson's
 vows 4. དག་ལྷན་གྱི་སྒྲུབ་པ། one day ordination vows.

སྔ་སྔ་སྐྱེ་བོ།

Prthagjana/ Ordinary person; beginner. Persons who have no
 knowledge of the reality of phenomena.

སྔ་སྔ་ར་བརྟགས་འགོག།

Pratisaṃkhyānirodha/ Analytical cessation. Cessation gained
 through the wisdom of meditation and anylysis on the four
 noble truths, e.g. the truth of cessation within the mental
 continuum of an Ārya on the path of meditation.

སྔ་སྔ་ར་བརྟགས་མིན་འགོག་པ།

Apratisaṃkhyānirodha/ Non-analytical cessation. Cessation
 that is impermanent by nature and is not acquired through the
 wisdom of meditation and analysis on the four noble truths,
 e.g. cessation of rebirth into bad migration within the continu-
 um of a Bodhisattva on the path of preparation.

སྔ་སྔ་ར་ཐར་པ།

Pratimokṣa/ Individual liberation (see so-thar-gyi sdom-pa).

སྔ་སྔ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི།

Four specific perfect understandings. The four ways in which
 a Bodhisattva knows the distinct features, characteristics and
 states of phenomena. 1. ཆོས་སྔ་སྔ་ཡང་དག་རིག་པ། dharma

pratisaṃvid/ specific perfect understanding of dharma 2. དོན་
སྤྲུལ་པ་ཡང་དག་རིག་པ། artha pratisaṃvid/ specific perfect
understanding of meaning 3. དེས་ཆེག་སྤྲུལ་པ་ཡང་དག་རིག་པ།
nirukti pratisaṃvid/ specific perfect understanding of
definitive words 4. སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་པ་ཡང་དག་རིག་པ། pratibhāna
pratisaṃvid/ specific perfect understanding of confidence.

སྤྲུལ་པ་

Pañcāṅguli/ Five fingers. 1. མཐེ་བོང་། aṅguṣṭha/ thumb 2.
མཐུབ་མོ། aṅguli/ index finger 3. བྱང་མོ། madhāṅguli/ middle
finger 4. སྤྲུལ་པ་ཡང་དག་རིག་པ། anāmā/ ring finger 5. མཐེ་བོང་ཆུང་།
anāmikā/ little finger.

ཤི།

Peśi/ A. Evil spirit; a malignant spirit or devil born of a dead
person resurrected in their previous locality who create trouble
in the vicinity. B. Miserliness. C. A disastrous event or period
believed to be a common karma, e.g. evil accidents happening
one after another in the same locality.

ཤི་བཅོམ་

Exorcism. A type of tantric ritual to capture, bury and burn a
malignant spirit (see sri, above).

ཤིང་པ།

Bhava/ A. Samsāra; cyclic existence. B. Existence.

ཤིང་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་དག།

Nine Gods of Tibet. O-de Gung-gyal, the ninth King of Tibet,
son of Drigum Tzen-po and his eight sons believed to be
residing and guarding Tibet throughout its three regions. 1.
ཡལ་ལྷ་ཤམ་པོ། Yala Shampo 2. གཏུག་ཆེན་ཐང་ཁ། Nyan-chen
Thang-la 3. མ་ཆེན་ཤམ་པོ། Ma-chen Pom-ra 4. སྤྲུལ་པ་ཆེན་
ཐོང་པ། Gyog-chen Dong-ra 5. སྤྲུལ་པ་ཆེན་ཐོང་པ། Gampo-Lha-Je
6. ཞོག་པ་ཆེན་ཐོང་པ། Zhog-La Gyug-Po 7. རྩོམ་པ་ཆེན་ཐོང་པ།

Jobo Yu-Gyal 8. ཤེུ་ཁ་རག་ Sheu Kha-Rag 9. འད་དེ་གྲང་
ཐུལ། O-De Gung-Gyal.

སྲིད་པ་ཐ་མ་པ།

Caramabhavika/ One on the last existence. One who is free from being reborn again in cyclic existence through the force of his contaminated karma.

སྲིད་པ་འཛོལ་བ།

Seeker of existence. Epithet for the being in an intermediate state of rebirth (bar-do).

སྲིད་པ་བཞི།

Four states of existence; the four domains of existence. 1. རྩོམ་སྲིད། utpatti bhava/ birth state 2. སྣོན་ཏུས་ཀྱི་སྲིད་པ། sāksin bhava/ live state 3. འཆི་སྲིད། maraṇa bhava/ death state 4. བར་སྲིད། antara bhava/ intermediate state.

སྲིད་པ་གསུམ།

The three worlds: A. 1. ལྡེ་སྲིད་པ། devabhava/ world of gods 2. ལྟེ་སྲིད་པ། nāgabhava/ world of nāgas 3. མི་སྲིད་པ། manuṣyabhava/ world of humans. B. 1. ས་འོག་ bhūtala/ sub-terrestrial world 2. ས་ཁྱེང་ mahitala/ terrestrial 3. ས་ན། antarika/ heaven. C. The three states of existence: 1. རྩོམ་སྲིད། utpattibhava/ birth-state 2. འཆི་སྲིད། maraṇabhava/ death-state 3. བར་སྲིད། antarabhava/ intermediate-state. D. According to the Nyingma tradition the three states of existence are as follows: 1. ལུས་སྣང་བ་འདོད་པའི་སྲིད་པ། the desire realm in which physical form is seen 2. རག་ཕྱིད་སྣང་གཟུགས་ཀྱི་སྲིད་པ། the form realm in which half of speech is felt 3. ཡིད་མི་སྣང་གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་པ། the formless realm in which mind cannot be sensed.

སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཕྱ་ལྔ་སྲུང་བ།

Six root delusions of cyclic existence (see rtsa-nyon-drug).

སྟོང་པའི་ཡན་ལག

The limb of existence. The link of grasping, ninth in the twelve links of interdependent origination which has the force of activating strong karmas through negativities accumulated by body, speech and mind.

སྟོང་ཕྱི

Bhavāgra/ Peak of Existence. The highest state of the three realms within cyclic existence.

སྟོང་ཁི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་བ།

Bhavaśāntisamatā prayoga/ Training in the sameness of cyclic existence and peace; the Bodhisattva's meditative training in the sameness of saṃsāra and nirvāṇa as lacking inherent existence.

སྦྱང་འཁོར་པ།

Wheel of Protection. Meditation on a vajra fence, fire fence and vajra tent, etc., as a protection for the residence and resident maṇḍala of a deity. The meditation of a vajra fence throughout the ten directions before creation of a maṇḍala and bestowal of an initiation.

སྦྱང་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ།

Five means of guarding a moral discipline; five ways of protecting one's vows from degeneration. 1. དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟེན་པ། relying on a spiritual teacher 2. བསམ་པ་ལུན་སྦྱར་ཆོག་པ་ལ། relying on an excellent motivation 3. འགལ་ཁྱེན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ངོ་ཤེས་པ། recognizing the opposing factors 4. བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ། perfectly training in the precepts 5. བདེ་བར་གནས་པའི་ཁྱེན་བསྟེན་པ། relying on conditions for a peaceful life.

སྤྲུང་མདུད།

Protection cord. Strings that are knotted in a special way, blessed and given by Lamas as their symbol of protection and blessings.

སྤྲོད་པ།

Trṣṇā/ A. Craving; the urge to meet with pleasant feelings and to be separated from ill sensations. B. Attachment; clinging.

སྤྲོད་པ་གསུམ།

Three kinds of craving; cravings experienced at death. 1.

འདྲོད་སྤྲོད། rāga trṣṇā/ craving for desired objects 2. འཇིགས་

སྤྲོད། satkāya trṣṇā/ craving for fear of losing this body 3.

སྤོང་སྤོང། bhava trṣṇā/ craving for existence.

སྤྲོད་པའི་ཡན་ལག།

The link of craving. The link of feeling, seventh in the twelve links of interdependent origination which causes the growth of the faculty to taste various objects and develops attachment and clinging to these, thereby enhancing the state of existence.

སྤྲུག་

Prāṇa/ Life-force. A. According to Vinaya and the Abhidharma tradition it is the vital energy that acts as the basis for consciousness and the warmth of a being; whereas in other traditions it is generally the life as opposed to death. B. In astrology, it is the life-pattern of a person.

སྤྲུག་སྤྲུལ་གཟེར་བཞི།

The four vital points. The four vital points in the practice of the generation stage of mahāyoga tantra according to the Nyingma tradition, meant for integrating the life-like essence of all phenomena into the sphere of non-dual primordial wisdom. 1. ཏིང་ངེ་འཇིག་ལྷའི་གཟེར། the vital point of a deity

used for developing meditative concentration 2. མྱེང་པོ་ཐུགས་ཀྱི་གཟེས། the vital point of the essential mantra 3. དགོངས་པ་མི་འགྱུར་བའི་གཟེས། the unchangeable vital point of the instruction or thought 4. འཕྲོ་འདྲ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གཟེས། the vital point of virtuous activity or energy for dissolving distractions.

སྔག་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་།

Prāṇavāyu/ Life-supporting wind. One of the five principal energy winds located at the crown within the brain, responsible for wit and intelligence and the power of memory.

སྔོབ་དཔོན།

Ācārya/ A. Ācārya; a spiritual master who takes care of his disciples' material needs. B. Teacher; lecturer. C. An instrument of a carpenter.

སྔོབ་དཔོན་གྱི་དབང་དྲུག་

The six initiations of a master. 1. ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་དབང་། the irreversible initiation 2. གསང་བའི་དབང་། the secret initiation 3. རྗེས་གནང་གི་དབང་། permission initiation 4. ལྷང་བསྐྱུན་གྱི་དབང་། prophesy 5. དབུགས་དབྱུང་གི་དབང་། giving relief 6. གཟེངས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་། praise and encouragement.

སྔོབ་དཔོན་ལྔ་།

The five masters (see slob-dpon bdun, 3-7).

སྔོབ་དཔོན་དྲུག་

Six masters; six types of teachers. 1. དམ་ཆེག་དང་སྔོམ་པ་སྤྱིན་པའི་སྔོབ་དཔོན། a teacher who bestows pledges and vows 2. བཞུགས་ལྷང་སྤྱིན་པའི་སྔོབ་དཔོན། a teacher who bestows oral and reading transmissions 3. རྒྱུད་བཤད་པའི་སྔོབ་དཔོན། a teacher who bestows tantric teachings 4. མན་ངག་སྤྱིན་པའི་སྔོབ་དཔོན། a teacher who gives quintessential instructions 5. དབང་བསྐྱུར་བའི་སྔོབ་དཔོན། a teacher who bestows initiations 6. ལས་བྱེད་པའི་སྔོབ་དཔོན། a teacher who gives ritual guidance.

སློབ་དཔོན་བདུན།

Seven masters; seven types of teachers according to the Vinaya tradition. 1. བསྟེན་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། master who bestows one day vows 2. དགེ་བསྟེན་གྱི་སློབ་དཔོན། master who bestows lay persons' vows 3. དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན། master who bestows novice vows 4. གསང་སྡེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན། master who is one's confidant 5. ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན། master who gives ritual guidance 6. སྟོག་པའི་སློབ་དཔོན། master who teaches basics 7. གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། resident master.

སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ།

Ācāryavīra/ Ācārya Āryasūra. Perhaps the greatest of all scholarly Buddhist poets, a non-Buddhist of great learning who was defeated in debate by Āryadeva, a disciple of Nāgārjuna and converted to Buddhism; he composed the *Fifty Verses of Guru Devotion*.

སློབ་དཔོན་ས་ར་ཏ།

Ācārya Saraha. Also called Brahma Rahula; the root Guru of Ācārya Nāgārjuna born in a Brahmin family at Odibida, Orissa of modern India, renowned for his tantric practice.

སློབ་མ་བྱད་ཆོས་གསུམ་ལྟན།

Disciple with qualities; three basic qualities of a Dharma disciple. 1. ཤེས་རབ་ཚོ་བ། he has clear wisdom 2. སྒྲ་བ་ཉུང་བ། he speaks little 3. སློམ་ལ་གུས་པ། he is respectful of his masters.

སློབ་མ་སྟོན་གོ།

The preparatory rites of disciples. The first phase of initiations meant to prepare the disciple for the actual initiation. This involves: 1. ཀྱན་སྦྱང་བཅོས་ཤིང་ནང་དབང་བསྐྱར་བ། setting motivation and granting inner initiation 2. གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་འཛིན་དུ་གཞུག་པ། making requests and upholding the practice 3. སྟོམ་པ་གཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པ། receiving vows and

blessings 4. དངོས་གྲུབ་བརྟག་ཕྱིར་སོ་གིང་དོར་བ། examining the
 siddhi and throwing of the tooth stick 5. ངག་ཉིས་སྤྱང་ཕྱིར་ཁྲུ་
 རྩ་སྤྲོད་པ། distributing blessed water (khyor-chu) for purifying
 negativities of speech 6. མི་ལམ་བརྩོག་ཕྱིར་ཀྱ་ཤ་གཏང་པ།
 distributing kuśa grass to avoid bad dreams 7. བར་ཆད་ཞི་ཕྱིར་
 དཔུང་སྤྲོད་གདགས་པ། distributing protection thread to guard
 the disciples from interferences 8. གློ་བ་བསྐྱེད་ཕྱིར་ཚེས་བཤད་
 པ། giving a summary teaching to generate inspiration 9.
 མཚན་ལྟས་བརྟག་ཕྱིར་མི་ལམ་བརྟག་པ། examining dreams
 through analyzing the omens.

སློབ་མའི་ཚེས་བཞི།

The four qualities of a disciple; four basic qualities to judge
 the acceptance of a disciple. 1. མི་ཕྱིད་པའི་དད་པ།
 unfluctuating faith 2. མི་ཐོག་པའི་བརྩོན་འགྲུས། irreversible
 efforts 3. གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་གསུང་རབ། incomparable
 teachings/ texts to be taught 4. བཤེས་གཉེན་ལ་དད་གྲས། faith
 and devotion in the spiritual master.

སློབ་མའི་བྱ་བ་ལྔ།

The five duties of a disciple. 1. བཤེས་གཉེན་འཚོལ་བ་ལ་སློབ་
 མེད་པ། having no regret in searching for spiritual masters 2.
 སློབ་ལ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པར་བྱ་བ། being insatiable in meeting
 and seeing one's teachers 3. དེས་བསྟན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་
 འཇིན་པ། following his or her teacher's teachings and instruc-
 tions 4. དེའི་ཐུབས་མཁས་སྤྱོད་པ་ལ་མི་ཁྲོ་བ། having no hatred
 against his or her teacher's skillful behaviors 5. དེ་ལས་རྟོགས་པ་
 ཐེབས་པར་བབྱི་བ། working towards generating realizations.

སློབ་མའི་དབང་ལྔ།

The five initiations of a disciple (see rig-pa'i dbang lnga).

སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་ལྔ།

The five qualities of a disciple. 1. སློབ་གཞུང་བོར་གནས་པ།

having an unbiased way of thinking 2. སློབ་ཐོས་དང་ལྡན་པ།
having good wisdom 3. རྟོན་གཉིས་ཆེ་བ། having interest in
one's training 4. བྱས་པ། being respectful 5. ཡིད་གཏོང་པ།
being devoted.

སློབ་མའི་མཆན་ཉིད་གསུམ།

The three qualities of a disciple. 1. སློབ་གསལ་བ། having clear
wisdom 2. བེས་འདོད་ཡིད་པ། having interest in gaining know-
ledge 3. སློབ་མར་བྱས་པ། being respectful of one's teachers.

སློབ་ལམ་བཞི།

The four paths of a trainee. 1. ཐར་པ་ཆ་མཐུན། aid to
liberation 2. ཇིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། aid to definitive separation
3. རྟོན་མངོན་རྟོགས། realization of the meaning 4. ཇིས་ལ་
མངོན་རྟོགས། the subsequent realization. These are
synonymous with the path of accumulation, preparation,
seeing and meditation, respectively.

གསང་ཐུགས།

Secret mantra; tantric teachings. Those cycles of teachings
involving techniques to protect one's mind from miscon-
ceptions and illusions by means of cultivating the path of
union of the wisdom understanding emptiness and great
compassion aimed ultimately at the actualization of the great
wisdom; these are to be practised secretly and cannot be
declared to those who are not properly ripe to receive these
(see below).

གསང་ཐུགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་བཞི།

The four special qualities of secret mantra; the four features
that make tantra superior compared to other practices. 1.
ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་མ་ཚད་ས་པའི་བྱང་པས། rich in the methods of
approach 2. ཐབས་མང་བའི་བྱང་པས། has many-fold methods
or techniques 3. དཀའ་བ་མེད་པའི་བྱང་པས། easy to adopt its

methods and techniques 4. དབང་པོ་ཚྱ་བའི་བྱད་པ་ས། suitable for persons of sharp intellect to carry the practice.

གསང་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ།

Secret mantra vows; tantric vows (see *rtsa-ltung bcu-bzhi* and *sbom-po brgyad*).

གསང་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོང་།

The receptacles of secret mantra; the proper disciples qualified to receive secret mantra teachings. 1. དབང་པོ་ཚྱ་བ། sharp intelligence 2. དབང་གིས་བྱུང་སྒྲིན་པར་བྱས་པ། having matured or ripened one's mental continuum through initiation 3. རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་བསྟུང་བ། having observed the root and secondary vows properly.

གསང་སྐབས་རྟེན་མ།

Ancient secret mantra tradition; Ancient Tantra. Tantra was initially introduced into Tibet in the seventh century during the reign of King Songtsen Gampo and in the middle of the eighth century. During the reign of King Trisong Deutsan, Guru Padmasambhava visited Tibet and spread the tantric teachings widely through translating many tantric texts into Tibetan. In the tenth century Paṇḍita Smṛti Jñāna and others came to Tibet and further carried out translation works of the doctrine and spread it extensively. The spreading of tantric doctrines in the history of Tibet is known as the Ancient Tantra.

གསང་སྐབས་རྩི་ཐེག་པ།

Secret Mantra Vajrayāna. Simply called the Vajrayāna or Diamond Vehicle concerning the tantric doctrine of the *kriyā*, *cārya*, yoga and *anuttarayoga* tantras; also called the resultant vehicle.

གསང་སྐབས་གསར་མ།

New secret mantra tradition; New tantra. Following the eclipse of Buddhist teachings during the reign of King Lang

Darma, in the middle of the 9th century, the great translator of Ngari, Rinchen Zangpo (958-1055) translated and revised many tantric texts into Tibetan and revitalized the doctrine once again in Tibet; this period, beginning from Rinchen Zangpo is known in the religious history of Tibet as the new system of tantra.

གསང་སྤྱད་ལྷག་སྒྲུལ།

Reversed method of meditation on secret practice. One of the eight means of transmitting the Mahāmudrā doctrine, primarily a method of passing on the bare techniques of psychic heat meditation based on one's own experience.

གསང་བ་འདུས་པ།

Guhyasamāja. A tantric deity belonging to the father tantra of the highest class of tantric practices.

གསང་བ་ཟབ་མིའི་དབང་གསུམ།

The three profound secret initiations. The initiations that are gateways to enter into the mahāyoga cycle of tantric practice according to the Nyingma tradition. 1. སྤྱད་པའི་བརྟུལ་ཁྱེལ་ཅན་ལ་གསང་དབང་། the secret initiation for adopting ascetic behavior 2. རིག་པའི་བརྟུལ་ཁྱེལ་ཅན་ལ་ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་དབང་། the primordial wisdom initiation for adopting ascetic practices of intuitive awareness 3. མཉམ་པའི་བརྟུལ་ཁྱེལ་ཅན་ལ་དབྱེར་མེད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དབང་། the inseparable great bliss initiation for those adopting balanced ascetic practices.

གསང་བའི་དགྱིལ་འཁོར།

Guhyamaṇḍala/ The secret maṇḍala. The vagina of a tantric consort.

གསང་བའི་བདག་པོ།

Guhyapati/ A. Master of secret teachings; Buddha Vajradhāra. B. Vajrapāṇi. C. Vaiśravaṇa; the god of wealth.

གསང་དབང་།

Guhyābhiṣekha/ Secret initiation; secret empowerment. One of the highest levels of initiation whereby the disciples are initiated into the conventional maṇḍala of bodhicitta of the deities in union; their stains of speech are purified; they are authorized to carry out meditation on the yogas of the energy channels and winds; and thereby the seed of attaining Sambhogakāya Buddha is implanted in their mental continuum.

གསང་མཛོད་གསུམ།

Three secret treasures; three secret texts of the Nyingma tradition. 1. སྐ་མ་གསང་མཛོད། secret treasury of the Guru 2. ཡི་དམ་གསང་མཛོད། secret treasury of the meditational deity 3. མཁའ་འགྲོ་གསང་མཛོད། secret treasury of the ḍakas and ḍakinis.

གསང་ཡུམ།

The secret mother. The consort of a master, tantrika or a tulku.

གསལ་ཡིག།

List of teachings, initiations, oral transmissions and discourses received by a great Lama during his lifetime; record of teachings received.

གསལ་སྣང་དབྱེར་མེད།

Inseparability of clarity and emptiness; the intuitive awareness of reality and primordial wisdom as fused into one another.

གསལ་སྣང་འཛིན་མེད།

The view of non-apprehension regarding clarity and emptiness. A view of reality as explained in the doctrine of the Sakya tradition; the fact that our mind is primordially clear by nature and this clarity cannot be found upon any object no matter where we may search for it; and hence such an emptiness is the nature of our mind. When its clarity is found

to be its emptiness and vice-versa one has found the natural and inexpressible view of the unity of clarity and emptiness of our mind.

གསལ་སྒྲང་།

Prasena/ A. Clarity. B. Luminosity.

གསལ་བ།

Predicate. The predicate in a logical syllogism (see sgrub-bya'i chos).

གསུང་ཀུན་ཏུ་བཟོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ།

Ādeśanāprātihārya/ Miracles through teachings. Buddha's way of teaching his disciples according to their need; one of the three types of miracles of a Buddha (see cho-'phrul rnam-gsum).

གསུང་ལྔ་།

The five kinds of speeches; Buddha's five ways of teaching disciples as explained in the Nyingma tradition. 1. གླེ་མེད་དོན་གྱི་གསུང་། the ultimate teachings lacking birth 2. དགོངས་པ་བཟོད་པའི་གསུང་། the intended teachings through gestures 3. བཟོད་པ་ཆིག་གི་གསུང་། the literal teachings through expression 4. དབྱེར་མེད་རྟོ་རྗེའི་གསུང་། the vajra teachings of inseparability 5. མངོན་བྱང་གི་གསུང་། the teachings through enlightened energy or blessings.

གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཡུག་གྱུར་རྣམས་ལྟེན་པ།

The yoga of dharma mudrā of the teachings. One of the four yogas of yoga tantra (see phyag rgya-bzhi) identified with the actualization of the wisdom of discrimination by means of eliminating adventitious defilements upon the mind.

གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་ལྔ་།

The features of melodic voice; the five limbs of enlightened

speech of a Buddha. 1. འབྲུག་གླ་ལྟར་ཟབ་པ། deep like that of thunder 2. ལྷན་ཞིང་འཛིབས་ལ་རྒྱ་བར་སྒྲུག་པ། soothing and comfortable to the ear 3. ཡིད་དྲ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་པ། pleasant and delightful 4. རྒྱམ་པར་གསལ་ཞིང་རྒྱམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ། lucid and articulate 5. མཉམ་འོས་གིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ། suitable and consistent throughout.

གསུམ་ལྔ་ཀྱེ།

༡༥༠༠༠༠

The three-fold period (see bskal-pa gsum ldan).

གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ།

Nine scriptural categories. These are No. 1-6 and 10-12 derived from the twelve scriptural categories (see gsung-rab yan-lag bcu-gnyis).

གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས།

༡༥༠༠༠༠

༡༥༠༠༠༠

Dvādaśa dharmaprayaścana/ Twelve scriptural categories. 1. མདོ་རི་ཤེ། sūtram/ sets of discourses 2. དབྱངས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ཤེ། geyam/ intermediate verses 3. ལྷང་དྲ་བསྒྲུབ་པའི་ཤེ། vyākaraṇam/ prophetic teachings 4. ཆེགས་སུ་བཅད་པའི་ཤེ། gāthā/ versified teachings 5. ཆེད་དྲ་བཟོད་པའི་ཤེ། udānam/ specific teachings 6. སྤྱིང་གཞིའི་ཤེ། nidānam/ introductory teachings 7. རྟོགས་པ་བཟོད་པའི་ཤེ། avadānam/ parables 8. དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་ཤེ། itivṛttakam/ legends 9. སྐྱེས་པའི་རབ་ཀྱི་ཤེ། jātakam/ life stories 10. ཤིན་དྲ་བྱུང་བའི་ཤེ། vaipulyam/ grand teachings 11. མདོ་དྲ་བྱུང་བའི་ཤེ། adbhūta dharma/ marvellous teachings 12. གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཤེ། upadeśa/ finalized teachings.

གསེར་གྱི་རི་བདུ་ཀྱེ།

Seven golden mountains. The seven mountains surrounding Mt. Meru as explained in the Abhidharma text. 1. སུ་བྱུང་འཛིན། Nimindhāra/ rim holder 2. རྒྱམ་པར་འདུད། Vinataka/ perfect bow 3. རྟ་རྒྱ། Aśvakarṇa/ horse-ear 4. ལྷན་སྒྲུག་སུ་བྱུང་། Sudarśana/ lovely to behold 5. མེད་ལྷིང་ཅན། Khadiraka/

Acacia 6. གཤོལ་མདའ་འཛིན། *Isādhāra/* ploughshaft holder 7. གཉའ་ཤིང་འཛིན། *Yugadhāra/* yoke holder.

གསེར་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ།

The thirteen golden texts. The thirteen cycles of restrictive esoteric teachings known to the Tsarpa school of the Sakya tradition. These are: 1-3. མཁའ་སྤྱོད་སྒྲོལ་གསུམ། the three concerning Vajrayoginī (see *mkha'-spyod skor-gsum*) 4-6. དམར་ཆེན་སྒྲོལ་གསུམ། the three concerning the major red protectors (see *dmar-chen skor gsum*) 7-9. དམར་ཆུང་སྒྲོལ་གསུམ། the three concerning minor red protectors (see *dmar-chung skor gsum*) 10. འཆི་མེད་རྩི་ཐུ་མོ། the cycle of teachings of Amṛtavajra Devi 11. རྩམ་དམར། the cycle of teachings of Red Dzambala 12. སིང་གདོང་། the cycle of teachings concerning Simhanada 13. འཇམ་དཔལ་ནག་པོ། the cycle of teachings concerning Black Mañjuśrī.

གསེར་ལྗང་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

Suvarṇopamacittotpāda/ Gold-like bodhicitta. The mind of enlightenment associated with the practice of superior intention possessed by a Bodhisattva on the middling path of accumulation.

གསེར་གདུང་།

The golden-tomb. Usually stūpas of various sizes containing relics and precious articles of a deceased master.

གསོ་དཔྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད།

Eight branches of healing; eight types of therapy in the Tibetan medical system. 1. ལུས་ནད་གསོ་བའི་དཔྱད། treatment of physical ailments 2. བྱིས་པའི་ནད་གསོ་བའི་དཔྱད། treatment of children's ailment 3. མོ་ནད་གསོ་བའི་དཔྱད། treatment of women's ailments 4. གདོན་གྱིས་འཆེ་བའི་དཔྱད། treatment of disorders caused by spirits 5. མཚན་གྱིས་འཆེ་བའི་དཔྱད།

treatment of wounds caused by weapons 6. དྲག་གིས་འཛིན་པའི་
དཔྱད། treatment of poisoning 7. གསུམ་པ་གསུམ་པའི་དཔྱད།
treatment to combat old age 8. རྩ་གསུམ་པའི་དཔྱད། treatment
concerning fertility.

གསུམ་པ་གསུམ་པ།

Posadha/ The bi-monthly confession and restoration ceremony
of monks and nuns as proscribed by Buddha.

གསུམ་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ།

The bi-monthly confession and restoration ceremony of
monks and nuns during the months of waning moon in which
the ceremony cannot be held on the fourteenth day of the
12th, 2nd, 4th, 6th, 2nd phase of 8th and the 10th month of
Tibetan calendar.

གསུམ་པ་གསུམ་པ་ལྔ་པ།

The bi-monthly confession and restoration ceremony of the
monks and nuns held during the months of waxing moon and
the waning moons of the 11th, 1st, 3rd, 5th, 7th and during
Aśvinī (tha-skar) constellation.

བསམ་གྱི་མི་བྱུང་པ་ལྔ།

Five inconceivable topics. 1. ལས་གྱི་རྒྱུ་ལ་སྤྲོད་པ་བསམ་
མི་བྱུང། inconceivable ripening of karma 2. རྩ་བུ་སྤྲུགས་
སྤྲོད་སྤྲུགས་གྱི་རྒྱུ་ལ་བསམ་མི་བྱུང། inconceivable power of
jewels, mantras and medicine 3. རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་ལ་བསམ་
མི་བྱུང། inconceivable power of yogis 4. རྩ་བུ་སྤྲུགས་གྱི་དབང་
བཅུ་བསམ་མི་བྱུང། inconceivable ten powers of a
bodhisattva 5. སངས་རྒྱུས་གྱི་འབྲིན་ལས་བསམ་མི་བྱུང། inconceiv-
able virtuous deeds of a Buddha.

བསམ་ལྷན་གཏན།

Samādhi. Concentration; meditative concentration. A state of
mind in which one is able to focus one's attention single-

pointedly on any suitable virtuous object without wandering outside of it. Such a state of mind becomes the source of all spiritual qualities.

བསམ་གཏན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར། རྒྱུ་མཉམ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ།

Samādhi maṇḍala/ Concentration maṇḍala. Creation and visualization of the residence and resident maṇḍala of a deity or deities through the power of meditation.

བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིབ་པ་བརྒྱུད།

Eight faults of concentration. The eight faults of the desire realm and concentrations realms of the lower level. 1-2.

འདྲིང་པ་ན་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་དང་ཡོད་མེད་བཞི་བ། suffering

and mental discomfort within the desire realm 3-4. བསམ་

གཏན་དང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ། investigation and

analysis within the first concentration level 5. བསམ་གཏན་

གཉིས་པ་མན་ཆད་དྲ་ཡོད་པའི་ཡོད་བདེ་བའམ་དགའ་བ། mental

ecstasy or joy below the level of the second concentration 6-8.

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ན་ཡོད་པའི་དབུགས་འབྱུང་བ་དང་།

རྩལ་པ་དང་། གསུམ་པའི་བདེ་བ། exhalation, inhalation and bliss

of the third concentration level and the levels below it.

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིབ་པ་འཇུག།

Actual meditative absorption. A virtuous state of

concentration free of desire-attachment to the lower level of

concentration. There are four types belonging to the four

concentration levels (see bsam-gtan-bzhi, A).

བསམ་གཏན་གྱི་ཚུལ་བཞི།

The four qualities of concentration. 1. རྒྱལ་གཡོང་སྐྱེགས་མི་

མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ། quells distractions and other

unfavorable factors 2. ཚུལ་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་པར་

མི་རྟོགས་པ། generates non-conceptual cognition of the

selflessness of phenomena 3. འདྲིང་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ།

fulfills one's wishes 4. རིགས་ཅན་གསུམ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ།
ripens the three classes of disciples of the three vehicles.

བསམ་གཏན་གྱི་གནས།

States of concentration (see gzugs-khams gnas-ris bcu-bdun).

བསམ་གཏན་གཉིས།

Two types of concentration. 1. གྲུ་སྒྲུམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན།
karaṇasamāpattidhyāna/ concentration in causal absorption 2.
འབྲས་བུ་སྒྲི་བའི་བསམ་གཏན། kāryasamāpattidhyāna/
concentration giving rise to result concentration.

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཡན་ལག་བཞི།

Four branches of the second level concentration. 1. རྒྱ་ལྗང་གི་
ཏུ་དང་བ། adhyātmasamprasāda/ internal clarity 2. དགའ་བ།
mudita/ joy 3. བདེ་བ། sukha/ bliss 4. སེམས་ཅེ་གཅིག་པ།
ekāgracitta/ single-pointed mind.

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་གསུམ།

Three actual absorptions of the first level concentration. 1.
ཉོན་མེད་ཅན་གྱི་དངོས་གཞི། deluded concentration 2. དག་
པའི་དངོས་གཞི། purified concentration 3. ཟག་མེད་གྱི་དངོས་
གཞི། uncontaminated concentration.

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ།

Five branches of the first level concentration. 1. རྟོག་པ།
vitarka/ investigation 2. དབྱེད་པ། vicāra/ analysis 3. དགའ་བ།
mudita/ joy 4. བདེ་བ། sukha/ bliss 5. སེམས་ཅེ་གཅིག་པ།
ekāgracitta/ single-pointed mind.

བསམ་གཏན་དག་པ་བ་བཞི།

Four pure concentrations. 1. ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། aid to
degeneration 2. གནས་པ་ཆ་མཐུན། aid to endurance 3. བྱད་
པར་ཆ་མཐུན། aid to promotion 4. ཇིག་ཏུ་ཆ་མཐུན། aid
to definite separation.

བསམ་གདན་བཞི།

Four types of concentration. A. བརྒྱབས་ཁམས་ཀྱི་བསམ་གདན་བཞི། Four levels of concentration within the form realm. 1. བསམ་གདན་དང་པོ། prathamamādhyaṇa/ first level concentration 2. བསམ་གདན་གཉིས་པ། dvitiyādhyaṇa/ second level concentration 3. བསམ་གདན་གསུམ་པ། tritīyādhyaṇa/ third level concentration 4. བསམ་གདན་བཞི་པ། cathurthādhyaṇa/ fourth level concentration. B. ལྷན་ཐེ་འོག་མ་ནས་བཤད་པའི་བསམ་གདན་བཞི། Four concentrations according to the lower tantras. 1. བརྒྱས་བཟོད་ཡན་ལག་བཞིའི་བསམ་གདན། concentration of the four limbs of recitation/incantation (see bzlas-brjod yan-lag bzhi) 2. མེ་གནས་ཀྱི་བསམ་གདན། concentration on abiding in fire 3. ལྷ་གནས་ཀྱི་བསམ་གདན། concentration on abiding in sound 4. ལྷ་མཐར་ཐར་པ་སྟེར་བའི་བསམ་གདན། concentration resulting in liberation at the conclusion of sound.

བསམ་གདན་བཞི་པའི་ཡན་ལག་བཞི།

Four branches of the fourth level concentration. 1. དྲན་པ། mindfulness 2. བདང་སྦྱུམས་ཡོངས་དག། pure equanimity 3. ཚེར་བ་བདང་སྦྱུམས། neutral feeling 4. སེམས་ཅི་གཅིག་པ། single-pointed mind.

བསམ་གདན་ས་དགུ།

Nine states of concentration. 1. བསམ་གདན་དང་པོའི་ཉིས་བསྐྱབས་མི་ལྷོགས་མེད། preparatory stage of the first level concentration 2. བསམ་གདན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ། ordinary stage of the first level concentration 3. བསམ་གདན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཙན། exalted stage of the first level concentration 4. བསམ་གདན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ། ordinary stage of the second level concentration 5. བསམ་གདན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཙན། exalted stage of the second level concentration 6. བསམ་གདན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ། ordinary stage of the third level

concentration 7. བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་
ཅན། exalted stage of the third level concentration 8. བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ། ordinary stage of the fourth
level concentration 8. བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་བྱད་
པར་ཅན། exalted stage of the fourth level concentration.

བསམ་གཏན་སྟུག་

Six states of concentration. 1. བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་
བསྐྱེགས་མི་ལྷོགས་མེད། preparatory stage of the first level
concentration 2. བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ།
ordinary stage of the first level concentration 3. བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན། exalted stage of the first
level concentration 4. བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི།
actual stage of the second level concentration 5. བསམ་གཏན་
གསུམ་པའི་དངོས་གཞི། actual stage of the third level
concentration 6. བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི། actual stage
of the fourth level concentration.

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ལྔ།

Five branches of the third level concentration. 1. སྙན་པ།
smṛti/ mindfulness 2. སྒེས་བཞིན། samprajanya/ introspection
3. བདྲང་སྦྱུལ་ས། upekṣa/ equanimity 4. བདེ་བ། sukha/ bliss 5.
སེམས་ཅི་གཅིག་པ། ekāgracitta/ single-pointed mind.

བསམ་པའི་ལས།

Intended activity. Karma or activities of body and speech as
motivated by the mind.

བསམ་ཡས།

Samye Monastery. the first monastery in Tibet built in 763
A.D. by King Trisong Deutsan under the guidance of the
Great Abbot Śāntarakṣita and Ācārya Padmasambhava on the
bank of the Tsang-po, south-east of Lhasa.

བསོད་ནམས།

Punya/ Merits. Synonymous with virtuous activity (dge-ba'i-las); positive energy.

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ།

Five aggregates of merit; five virtuous aggregates. Collection of merits of: 1. ཚུལ་ཁྱིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། śīlaskandha/ morality 2. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ། samādhiskandha/ concentration 3. ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕུང་པོ། prajñāskandha/ wisdom 4. རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་པོ། vimuktaskandha/ thorough liberation 5. རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུང་པོ། vimuktajñānadṛṣṭiskandha/ understanding the wisdom of thorough liberation.

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས།

Puṇyasambhāra/ Collection of merits; accumulation of merits that is the primary cause of producing the resultant form body of a Buddha.

བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས།

Punyakarma/ Meritorious karma. Karma that results in rebirth as a human being, demi-god or a god of the desire realm.

བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས།

Apunyakarma/ Non-meritorious karma. Karma that results in rebirth as an animal, a hungry ghost or a hell being.

བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས།

The ground of basis for merits. According to the Nyingma tradition this refers to the fifth ground attained during the second stage of yoga which leads to actualizing the uncontaminated primordial wisdom.

བསོད་ནམས་སྲ་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བཞི།

Three kinds of meritorious deeds; three ways of collecting

merits. 1. སྒྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ། merits collected through the practice of giving 2. ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ། merits collected through the practice of morality 3. བསྒྲམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ། merits collected through the practice of concentration. 4. རྣམ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ། merits collected through the power of substances. རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

བསྐྱུང་བ་མེད་པ་གསུམ།

Three unguarded actions; the three bases of self-confidence of a Buddha. 1. སྒྱི་བག་མེད་པ་ལས་བསྐྱུང་བ་མེད་པ། he need not protect himself from physical faults 2. གསུང་བག་མེད་པ་ལས་བསྐྱུང་བ་མེད་པ། he need not protect himself from vocal faults 3. ཐུགས་བག་མེད་པ་ལས་བསྐྱུང་བ་མེད་པ། he need not protect himself from mental faults. རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

བསྐྱེ་འཕོ་དགུ་སྟོར།

The yoga of ninefold mixing; the nine rounds of mixing. According to the glorious Rechungpa's version these are: 1. འདྲོད་ཆགས་བདེ་ཆེན་དང་བསྐྱེ་བ་གདུམ་མོ། the psychic heat mixing lust with great bliss 2. ཞི་སྤང་བདེན་མེད་དང་བསྐྱེ་བ་སྒྱུ་ལུས། the illusory body through mixing hatred with lack of true existence 3. གདི་ལྷག་མི་རྟོག་པ་དང་བསྐྱེ་བ་འོད་གསལ། the clear light mind mixing ignorance with non-conceptuality 4. གདུམ་མོ་དང་སྒྱུ་ལུས་བསྐྱེས་ལ་ཉིན་མོ་བསྐྱེ་བ། the broad day light meditation mixing psychic heat with the illusory body 5. མི་ལམ་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེས་ལ་མཚན་མོ་བསྐྱེ་བ། the midnight meditation mixing dreams with the illusory body 6. བར་དོ་དང་འཕོ་བ་བསྐྱེས་ལ་འཆི་ཁར་བསྐྱེ་བ། the meditation at death mixing the intermediate state of rebirth and consciousness transference 7. གང་བླ་བཙུན་འགྲུས་ཅན་ལ་གདུམ་མོ། psychic heat for persons of great diligence 8. ལེ་ལོ་ཅན་ལ་མི་ལམ། dreams for lazy persons 9. ཆེ་ཐུང་འཕོ་བ་དང་བསྐྱེ་བ། the consciousness transference for persons of short life-span.

བསྐྱབ་ཁྱིམ་ས། བསྐྱབ་ཚྲོམ།

Śikṣā śīla/ The precepts and trainings; the vows of individual liberation, Bodhisattva and tantra.

བསྐྱབ་པ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ།

Śikṣāsamuccaya/ *Compendium of Precepts*. An important work by Ācārya Śāntideva compiled from Mahāyāna teachings dealing with moralities, vows and precepts. This complements his *A Guide to the Bodhisattva's Way of Life* (spyod-'jug).

བསྐྱབ་པ་རྒྱུན་གྱི་ས།

The ground of continual training. According to the Nyingma tradition this refers to the fourth ground attained at the second level of yoga where a yogi enhances his training on the continual experience of the state of union of seeing all existents as being empty like illusions and clear light appearance.

བསྐྱབ་པ་གསུམ།

Three trainings. 1. ཚུལ་ཁྱིམ་ས་གྱི་བསྐྱབ་པ། śīlaśikṣā/ training in moral discipline 2. ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། samādhi śikṣā/ training in concentration 3. ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ། prajñāśikṣā/ training in wisdom.

བསྐྱབ་པའི་གཞི་བརྒྱད།

Eight fundamental precepts of a one day vow holder (see bsnyen-gnas yan-lag brgyad).

བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྔ།

The five fundamental precepts of a layperson (see bsnyen-gnas yan-lag brgyad, 1-5).

བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་གསུམ།

The two hundred and fifty three vows of a fully ordained

monk (Bikṣu). 1-4. ཡམ་པ་བཞི། The four downfalls 5-17. ལྷག་མ་བརྒྱ་གསུམ། the thirteen remainders 18-47. སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུ། the thirty abandoning downfalls 48-137. ལྷུང་བྱིད་འབའ་ཉིག་པ་དགུ་བརྒྱ། ninety solid propelling downfalls 138-141. སོར་བཤགས་བཞི། the four individual confessions 142-253. ཉིས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས། the one hundred and twelve faults.

བསྐབ་བྱ་གསུམ།

The three types of precepts. 1. དགག་པའི་བསྐབ་བྱ། precepts of negation 2. སྐབ་པའི་བསྐབ་བྱ། precepts of cultivation 3. ཆ་མཐུན་གྱི་བསྐབ་བྱ། auxiliary precepts.

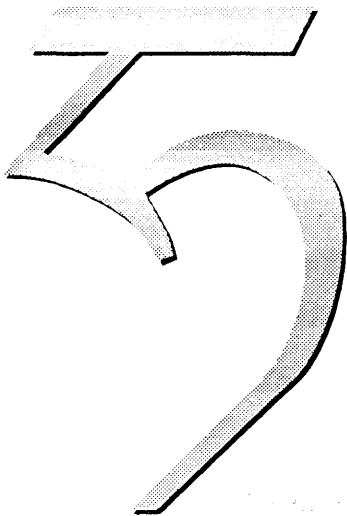
བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན།

Moṣadharminā/ Deceptive nature; deceptive phenomena.

1911/12 50. 11/11 1900 1200

1911/12 50. 11/11 1900 1200

1911/12 50. 11/11 1900 1200

ཏམ་པ།

Mānya/ Avarice; conceit. An attitude of expecting and demanding; an expectation or possession of more than one's share.

ཧེ་རུ་ཀ།

Heruka. A tantric deity belonging to the mother tantra of the highest class of tantra; also identified as Cakrasambhara.

ཧཱ་ཤང་།

Hashang. Equivelant to Upadhyā—abbot; the master learned in Buddhist trainings. It came to be identified with the Chinese master, Hashang who spread the view of simultaneous enlightenment (cig-car-ba'i lugs) and asserted that both virtuous and non-virtuous ideas and thoughts are equally negative because both bind one within saṃsāra, hence, meditation on nothingness could only lead one to liberation. He contested a debate with Ācārya Kamalaśīla during the

reign of the Tibetan King Trisong Deutsan and being defeated is said to have returned to China.

ཏིལ་པོ།

A. Entire; whole; all. B. Spherical shaped.

ལྷ།

Deva/ A. A meditational deity in tantric practice. B. Gods; one of the six living beings of saṃsāra.

ལྷ་ཆེན་བརྒྱད།

Eight great gods; eight lords. 1. དབང་ཕྱུག ཀེ་ཤ་འཇམ་མེད་ *Īśvara* 2. བརྒྱ་ཕྱེས་ *Indra* 3. རྩ་མཚན་པ། *Brahma* 4. རྩ་པ་འཇམ་མེད་ *Viṣṇu* 5. འདྲིང་པའི་དབང་ཕྱུག *Kāmadeva* 6. རྩ་མཚན་པ་བདག་ *Gaṇeśa* 7. རྩ་མཚན་པ་འཇམ་མེད་ *Bhṛṅgīrīti* 8. རྩ་མཚན་པ་འཇམ་མེད་ *Ṣaḍmukhakumāra*.

ལྷ་ཆེན་དགེ་བ་བརྒྱ།

The ten divine principles; the ten moral principles. The moral code of law proscribed by King Songtsen Gampo (see dge-ba bcu) along with the sixteen moral conducts (see mi-chos gtzang-ma bcu-drug).

ལྷ་ཆེན་བདུན་ལྷ་མཚན།

The seven-fold deity and texts (see bka'-gdams lha-chos-bdun).

ལྷ་རྩེས་སུ་བྱན་པ།

Recollection of the deity. One of the six recollections (see rjes-su dran-pa drug); reflecting upon the qualities of gods within the desire realm, form realm and the noble one's (aryas).

ལྷ་མཚོ།

Votive cairn or heaps of stones in honor of a local deity, or in

memory of a holy person, erected at the top of a pass or mountain.

ལྷ་དྲུག་རྣམ་འབྲུང་།

The yoga of six deities. The deity yoga of *kriyā* tantra can be classified into the practice of six deities (see *bya-rgyud-kyi lha-drug*).

ལྷ་བབས་དུས་ཆེན།

The day of Buddha Śākyamuni's descent from heaven. The 15th of the ninth Tibetan month when Buddha Śākyamuni descended from the heaven of the 'Thirty-Three' god realm to this world.

ལྷ་སྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད།

Lha Lama Yeshe Od. A tenth century Tibetan King of Ngari region, western Tibet, who was the younger son of the King of Guge; in the latter part of his life he offered the kingdom to his brother in order to become a monk, and was later instrumental in inviting Atiśa to Tibet.

ལྷ་མ་ཡིན།

Asura/ Demi-gods. One of the six types of beings believed to be anti-gods by birth and are in constant conflict with gods due to jealousy.

ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གྲོང་བྱེར་བཞི།

Four cities of the demi-gods. 1. འོད་ལྷན། With Light 2. སྐར་ཕྱེང་། Star-garland 3. ཟབ་པ། Profound 4. གསེར་ལྷན། Golden.

ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ།

The five female guardians of Tibet (see *tse-ring mched-nga*).

ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ།

Sarasvatīdevī. The feminine aspect of wisdom found both in

Hindu and Buddhist pantheons; also called the goddess of melody.

ལྷ་མའི་བཞེན་པའི་བྱང་ཆོས་གསུམ།

Three features of Palden Lhamo's (highest goddess in Tibetan Buddhism) mount. 1. ལྷ་འཕྲུལ་གྱི་རྩེ་པ། miraculous legs 2. ལྷ་གི་གཤོག་པ། wings of wind 3. ལྷ་ར་མགྱོགས་གྱི་ཅལ། swift.

ལྷ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་འོད།

Jangchub Od. Song of King Lhade of Ngari region of Tibet. After much hardship he invited Atiśa to Tibet on the instruction of his uncle Lha Lama Yeshe Od. At his request Atiśa wrote the famous text—*A Lamp on the Path to Enlightenment* (bodhipathapradipa).

ལྷ་ཁྲིམ་ཞེ་བཅུད།

Eight gods and spirits. 1. བཤེན་ཇེ། Yama/ Lord of Death (yama) 2. མ་མོ། Mātṛka/ Female-protector (see ma-mo) 3. བདུད། Māra/ Devil; demons 4. བཙན། Haṭa/ Mountain-dwelling spirits 5. རྒྱལ་པོ། Rāja/ Principal local gods 6. ལྷ། Nāga/ Serpent's 7. གཞོད་ཁྲིམ། Yakṣa/ Harmful spirits 8. གཟའ། Graha/ Malignant stars or planets.

ལྷ་གསོལ། ལྷ་བསང་།

The incense burning ceremony. The ceremony of tying prayer flags and offering incense as a feast to appease gods, nāgas and protectors.

ལྷག་བཅས་མྱང་འདས།

Nirvāṇa with remainder; residual state of liberation. A state of liberation within the mental continuum of an Arhat who continues to live in the body derived from his previous contaminated mental and physical actions even after attaining

ལྷག་མཐོང་།

Vipaśyānā/ Penetrative Insight. Penetrative insight meditation. A single pointed concentration able to apply analysis of its object; an apex form of all concentrations able to see the indepth reality of phenomena.

ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ།

Adhimāna/ Exalted pride. A feeling that you are better than everyone else.

ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད།

Additional articles of a monk. The articles that a monk is allowed to possess not out of necessity but to use these in times of need for oneself or for others, e.g. an extra robe.

ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ།

Three higher trainings. The trainings that are superior to a training undertaken by a common or a non-Buddhist practitioner. 1. ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། adhiśīlaśikṣā/ higher training in moral discipline 2. ལྷག་པ་དྲིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། i adhisamādhiśikṣā/ higher training in concentration 3. ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། i adhiprajñāśikṣā/ higher training in wisdom.

ལྷག་མེད་མུང་འདས།

Nirvāṇa without remainder; non-residual state of liberation. A state of liberation within the mental continuum of an Arhat who is freed from the physical aggregates derived from contaminated action as soon as he attains nirvāṇa.

ལྷག་བསམ།

Adhyāśaya/ Resolute intention. A pure wish to accept responsibilities upon oneself to liberate all sentient beings

causes to produce the mind of enlightenment (bodhicitta) within oneself.

ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན།

The seven minds of enlightenment with pure resolute intention; the mind of enlightenment possessed by Bodhisattvas on the seven impure grounds—first to seven of the ten grounds. 1. གདེར་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the treasure-like bodhicitta 2. རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the jewel-source-like bodhicitta 3. རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the ocean-like bodhicitta 4. རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the vajra-like bodhicitta 5. རི་རྒྱལ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the Meru-like bodhicitta 6. ལྷན་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the medicine-like bodhicitta 7. བཤེས་གཉིན་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། the spiritual teacher-like bodhicitta.

ལྷང་ངེ་བ།

Clear and lucid understanding; articulated meaning or sound; solid and vivid appearance of the object of meditation.

ལྷན་སྐྱེས།

Sahaja/ Innately born; innately produced; acquired by birth or from beginningless time, e.g. the view of holding one's transitory aggregates as oneself or as I or self (lhan-skyes-kyi 'jig-lta).

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མྱོངས་པ།

Sahajakleśa/ Innately produced delusions. The negative emotions in those whose minds or perspective of looking at things are not stained by philosophical views but are natural tendencies, e.g. the innately born ignorance (lhan-skyes-kyi ma-rig-pa).

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་ལྔ།

The five natural gods of human beings. The gods or spirits

supposed to be born along with oneself from birth. 1. འཚོ་བའི་ལྷ། god of livelihood 2. རྒྱུ་བའི་ལྷ། god that protects oneself from enemies 3. རྒྱུ་བས་པའི་ལྷ། god that guards oneself from fears 4. འབྲེགས་པའི་ལྷ། god that associates with oneself 5. འགོ་བའི་ལྷ། personal god.

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ།

Natural devils or spirits. The spirits or gods and their influence that are incorporated into one's own life from birth, perhaps caused by one's previous karma, and are separated from oneself when one is dead.

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྤྱོད།

Sahajayoga/ Simultaneous production and union; innate union. A Mahāmudrā meditation tradition of the Dvagpo Kagyud Order of Tibetan Buddhism.

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས།

Sahajajñāna/ Wisdom of innate production; innately born wisdom. The immense joy and bliss experienced by a Yogi through the practice of making the energy wind enter, abide and dissolve within the central energy channel at the initial level of the completion stage practice of tantra.

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སྒྲུ།

Sahabhūhetu/ Simultaneously arisen cause. Anything that exists simultaneously not only with its cause but also integrates it as an inseparable part of the result and does not impede its production, such as the four elements co-existing and supporting each other.

ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ།

Sahakārikāraṇa/ Auxiliary condition; co-operative condition or factor. For instance the hammer used by a carpenter in making a table.

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ།

Non-simultaneously abiding mutual exclusion. Things that nullify each other for co-existence, e.g. the antidotes and their direct elimination.

ལྷམ་མེ་ལྷན་ནི་ལྷན་ནི།

Bhāsate tapati virocate/ Outshining, majestic and illustrious. An imposing outlook.

ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱུན་ཁྲུགས་སྤིང་པ་ལན་བདུན་པ་བ།

Stream-winner who attains liberation after seven successive rebirths as a god.

ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

The suchness of a deity. One of the four yogas of suchness according to action tantra (kriyā). This concerns generating oneself in the form of a deity by means of the six deity yogas within action tantra practice and inviting wisdom-beings in front, and focussing one's attention on them just as a servant would attend to his master, and requesting their virtuous energy or siddhi.

ལྷའི་རྣལ་འབྱེད།

Devayoga/ Deity yoga. Meditation on a deity or dieties; visualizing deities in front or generating onself as the deity.

ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས།

Divyaṃśrotamābhijñāna/ Clairvoyance of the divine ear; extra-sensory aural perception. The divine power to hear and listen to sounds or voice of a distance covering hundreds of yojanas (see dpag-tshad).

ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས།

Dirvyacakṣurvijñāna/ Clairvoyance of the divine eyes; extra-sensory visual perception. One of six types of extra-sensory

perception (see mngon-par shes-pa drug) enabling one to see where and when a person would die or be born without being impeded by any factors of time, location and nature.

ལྷ་ཁོ་གཙོ་བོ་གསུམ།

Three principal gods. 1. ཚངས་པ། Brahma 2. དབང་ཕྱུག་
Īśvara 3. བྱ་འཇུག་ Viṣṇu.

ལྷ་ཁོ་ཡང་ལྷ།

Devātideva/ God of gods; divine among divinities. An epithet for Buddha.

ལྷ་ཁོ་ང་རྒྱལ།

The divine pride. Imagination of oneself as being the deity in the generation stage meditation of tantric practices in order to remove a sense of ordinariness of oneself.

ལྷ་ཁོ་གསལ་སྒྲུང་།

The divine vision; the clear perception of a deity. The imagination and appearance of seeing each and every feature of the deity lucidly without oblivion during the course of the generation stage meditation of tantra aimed at removing attachment to the ordinariness of oneself.

ལྷ་ས་བྱིན།

Devadatta. Cousin of Buddha Śākyamuni who was his persistent antagonist, not only after Buddha's enlightenment but even when he engaged in the Bodhisattva trainings.

ལྷ་ས་བྱིན།

Devadatta. Cousin of Buddha Śākyamuni who was his persistent antagonist, not only after Buddha's enlightenment but even when he engaged in the Bodhisattva trainings.

ལྷས་བྱིན་གྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ བསྐྱབ་ཆེག ལ།

Five ascetic practices of Devadatta; five precepts of Devadatta. 1. ག་མི་ཟ་བ། not eating meat 2. འོ་མ་མི་འཐུང་བ། not drinking milk 3. ལན་ཚ་མི་ཟ་བ། not taking salt 4. གོས་དྲས་དྲུབ་ཅན་མི་བྱིན་པ། not wearing ragged cloths 5. དགོན་པར་མི་གནས་པ། not living in a hermitage.

ཕྱིང་བཟེད།

Pinḍapātra/ Monk's or nun's begging bowl. Traditionally it is required to be made of stones or metal.

ལྷན་གྲུབ་ཐོད་གྲུབ།

The spontaneous leap-over path. A rDzogs-chen meditation technique especially for highly advanced followers; a speedy method of realizing rDzogs-chen.

ལྷན་གྲུབ་རིག་འཛིན།

The state of spontaneous Vajradhāra. The Nyingmapas name for the state of Buddha Vajradhāra.

ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ།

Spontaneous existence; natural; existence by nature; unintended incident.

ལྷས་བྱིན་གྱི་བརྟུལ་ཁྱལ་ས་ བསྐབ་ཆིག ལ།

Five ascetic practices of Devadatta; five precepts of Devadatta. 1. འ་མི་ཟ་བ། not eating meat 2. འོ་མ་མི་འཐུང་བ། not drinking milk 3. ལན་ཚ་མི་ཟ་བ། not taking salt 4. གོས་དྲས་དྲུབ་ཅན་མི་བྱིན་པ། not wearing ragged cloths 5. དགོན་པར་མི་གནས་པ། not living in a hermitage.

ཕྱིང་བཟེད།

Pinḍapātra/ Monk's or nun's begging bowl. Traditionally it is required to be made of stones or metal.

ལྷན་གྲུབ་ཐོད་གཤམ།

The spontaneous leap-over path. A rDzogs-chen meditation technique especially for highly advanced followers; a speedy method of realizing rDzogs-chen.

ལྷན་གྲུབ་རིག་འཛིན།

The state of spontaneous Vajradhāra. The Nyingmapas name for the state of Buddha Vajradhāra.

ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ།

Spontaneous existence; natural; existence by nature; unintended incident.

མེར་ཀ་རུན་གྱི་ཚེས་ལུགས།

Shaminism of Mongolia. A pre-Buddhist religious tradition in Mongolia similar to the Bon religion of pre-Buddhist Tibet, in which practice of animal sacrifice and offering of their blood to the gods and spirits was common. The Third Dalai Lama, Sonam Gyatso, (1543-1588) banned this practice and taught the virtues of Buddhism.

མོ་ལྷ།

The monks on duty serving tea or gruel during the Great Prayer festival in Tibet.

མོ།

The head of mantras. Has many meanings such as symbolizing the Vajra body of a Buddha.

མོ་སྐྱེ།

Om svāsti/ May all be auspicious. May all enjoy peace and prosperity.

THE UNITED STATES OF AMERICA

DEPARTMENT OF JUSTICE

WASHINGTON, D. C.

INVESTIGATION OF THE ALLEGED VIOLATION OF THE

ANTI-TRUST ACTS BY THE

AMERICAN

SALES COMPANY

AND

THEir ALLEGED VIOLATION OF THE

ANTI-TRUST ACTS

AND

THEir ALLEGED VIOLATION OF THE

ANTI-TRUST ACTS

AND

THEir ALLEGED VIOLATION OF THE

ANTI-TRUST ACTS

AND

THEir ALLEGED VIOLATION OF THE

B I B L I O

Tibetan Sources:

dKon mchog 'jigs med dbang po. *mdo rgyud bstan bcos du ma nas 'byuung ba'i chos kyi rnam grangs shes ldan yid kyi dg'a ston*. Vol. 7, 465-531. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972.

kLong rdol bla ma. *gsang sngags rig pa 'dzin pa'i sde las byuung ba'i ming gi grangs*. Vols. 1,2. New Delhi: Lokesh Changra, 1973.

—. *phar phyin las byuung ba'i ming gi grangs*.

—. *theg chen gyi mngon pa'i sde sogs las byuung ba'i don bsdus ming drug, bzhi brgya pa sogs kyi ming gi rnam grangs*.

—. *rgyas 'bring bsdus gsum, byams chos ssde lnga, bk'a gdams gzhuung drug, bzhi brgya pa sogs kyi ming gi rnam grangs*.

—. *nang rig pa mngon pa'i sde snod las byuung ba'i don bsdus ming gi rnam grangs*.

—. *'bum gyi 'grel rkang brgya rtza brgyad ngos 'dzin*.

—. *nang rig pa 'dul ba'i sde snod las byuung ba'i don bsdus ming gi rnam grangs*.

—. *tsad ma rnam 'grel sogs gtan tsig rig pa las byuung ba'i ming gi rnam grangs*.

lCang skya rol pa'i rdo rje. *dag yig mkhas pa'i 'byuung gnas*. Delhi: Chatring Jangsar Tenzing, 1972.

Chahar Geshe, Lobsang Tsultrim. *mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa dngos grub kun 'byuung zhes bya ba*. Vol. 3. New Delhi: Chatring Jangsar Tenzing, 1972.

rTa nag mkhan chen chos mam rgyal. *bstan pa dang bstan 'dzin gyi lo rgyus 'du'i me tog gsar pa'i do shal zhes bya ba bzhugs so* (to be reprinted and published by LTWA, Dharamsala).

Panchen Sonam Dakpa. *shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa dang rtza ba'i rnam bshad snying po'i rgyan gyi don legs par bshad pa yum don gsal ba'i sgron me zhes*

G R A P H Y

bya ba bzhugs so. Gangtok: Thupten Palden Ozer and others, 1970.

—, *rgyud sde spyi'i rnam par bzhag pa bskal bzang yid 'phog ces bya ba bzhugs so*. Dharamsala: LTWA, 1975.

Various Early Tibetan Translators: འགྲུབ་པ་མཁན་པོ་ཚང་མ་

Mahavyutpatti. (Tib. *bye brag tu rtogs par byed pa chen mo*.) Parts 1,2. Tokyo-Kyoto: Tibetan Tripitaka Research Institute, 19??.

—, *sgra sbyor bam po gnyis pa*. Ed. Sonam Wangdu, Leh, 1973.

Lokesh Chandra, Dr. *Tibetan-Sanskrit Dictionary*. Vol. 1, 2. New Delhi: International Academy of Indian Culture, 1976.

Sarat Chandra Das. *A Tibetan English Dictionary*. Delhi: Motilal Banarsidass, 1970.

Yeshe Gyaltsen, Kachen. *sher phyin gsal sgron*. Vol 8, 1-165. New Delhi: Tibet House, 1976.

English Sources:

A-kya yongs 'dzin dbyang can dg'a ba'i blo gros. *A Compendium of Ways of Knowing (blo rig gi sdom tshig blang dor gsal ba'i me long)*. Tr. Geshe Dhargye, Sharpa Tulku and Alex Berzin, Dharamsala: LTWA, 1982.

Amipa, Sherab Gyaltsen. *A Water Drop from the Glorious Ocean*. Rikon: Tibetan Institute, 1976.

Apte, V. S. *The Student's Sanskrit-English Dictionary*. Delhi: Motilal Banarsidass, 1963.

Baresford, Brian C. *Mahayana Purification*. Dharamsala: LTWA, 1980.

Battacharya, Kamaleswar. *The Dialectical Method of Nagarjuna*. Delhi: Motilal Banarsidas, 1978.

Conze, Edward. *Astasahasrika Prajnaparamita*. Calcutta: Asiatic Society, 1970.

- . *The Prajnaparamita Literature*. Tokyo: Reiyakai, 1978.
- . *The Short Prajnaparamita Texts*. London: Luzac, 1973.
- . *Buddhism: Its Essence & Development*. London: Faber & Faber, 1951.
- . *Buddhist Scriptures*. Middlesex: Penguin Books, 1964.
- . *Materials for a Dictionary of the Prajnaparamita Literature*. Tokyo: Suzuki Research Foundation, 1973.
- . *The Perfection of the Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary*. Bolinas: Four Seasons Foundation, 1973.
- . *Selected Sayings from the Perfection of Wisdom*. London: The Buddhist Society, 1968.
- . *The Large Sutra of Perfection of Wisdom with the Divisions of the Abhisamayalankara*. Berkeley: University of California Press, 1975.
- Adgerton, Franklin. *Buddhist Hybrid Sanskrit Reader*. Delhi: Motilal Banarsidass, 1973.
- sGampo-pa. *Jewel Ornament of Liberation* (sgam po thar rgyan). Tr. & annot. Herbert Guenther, Berkeley: Shambala, 1971.
- Guenther, Herbert V. *Philosophy and Psychology in Abhidharma*. Lucknow: Buddha Vihara, 1975.
- . *The Royal Song of Saraha: A Study in the History of Buddhist Thought*. Berkeley: Shambala, 1977.
- . *The Tantric View of Life*. Berkeley: Shambala, 1972.
- . *Tibetan Buddhism in a Western Perspective: Collected Articles*. California: Dharma, 1977.
- . *The Life & Teachings of Naropa*. London: Oxford University Press, 1971.
- . *The Dawn of Tantra*. Berkeley: Shambala, 1975.
- Hopkins, Jeffrey. *Meditation on Emptiness*. London: Wisdom, 1983.
- . *Tantra of Tibet*. London: George Allen & Unwin, 1975.

- . *The Yoga of Tibet*. London: George Allen & Unwin, 1981.
- . *Tantric Practice in Nyingma*. London: Rider, 1982.
- . *Compassion in Tibetan Buddhism*. London: Rider, 1980.
- . *Practice and Theory of Tibetan Buddhism*. New Delhi: B.I. 1977.
- . *Precious Garland & the Song of Four Mindfulnesses*. London: George Allen & Unwin. 1975.
- Humphreys, Christmas. *A Popular Dictionary of Buddhism*. London: Curzon Press, 1976.
- Joshi, Lal Mani. *Studies in the Buddhist Culture of India*. Delhi: Motilal Banarsidass, 1977.
- Karmapa, the IXth, Wanchuuk Dorjee. *The Mahamudra: Eliminating the Darkness of Ignorance*. Tr. & ed. Alexander Berzin, Dharamsala: LTWA, 1978.
- Lati Rinpoche & Hopkins. *Death, Intermediate State & Rebirth*. London: Rider, 1979.
- . *Mind in Tibetan Buddhism*. Tr. & ed. Elizabeth Napper, London: Rider, 1980.
- . *Meditative States in Tibetan Buddhism*. Tr. & ed. Leah Zahler, London: Wisdom, 1981.
- Lessing, Ferdinand D. & Wayman, Alex. *mKasss-Grub Je's Fundamentals of the Buddhist Tantras*. Paris: Mouton, 1968.
- Lamrim, Geshe. *Necklace of Good Fortune*. Trs. Jampa Gendun, Damdul Namgyal and Tsepa Rigzin, Dharamsala: LTWA, 1982.
- Longchen Rabjampa Drime Wozer. *The Four- Themed Precious Garland*. Tr. & ed. Alexander Berzin, Dharamsala: LTWA, 1979.
- Lobsang Tharchin, Geshe & Engles, A.R. *The Logic and Debate Tradition of India, Tibet and Mongolia*. Howell, New Jersey: Rashi Gempilling, 1979.
- . *Nagarjuna's Letter to a Friend with Commentary by Ven. Rendawa Zon-nu Lodro*. Dharamsala: LTWA, 1979.

—. *An Explanation of Abhidharmakosa*. Unpublished translation of Gyalwa Gendun Drub's Commentary.

Mullin, Glenn H. *Essence of Refined Gold*. Dharamsala: Tushita Books, 1978.

—. *Bridging the Sutras and Tantras*. Dharamsala: Tushita Books, 1981

—. *Stanzas for a Novice Monk & Tsong Khapa's Essence of the Ocean of Vinaya*. Dharamsala: LTWA, 1978.

—. *Songs of Spiritual Change*. New York: Gabriel/Snow Lion, 1983.

—. *Meditations on the Lower Tantras*. Dharamsala: LTWA, 1983.

—. *Meditations upon Arya Tara*. Dharamsala: Dharmakaya, 1978.

Murti, T.R.V. *The Central Philosophy of Buddhism: A Study of the Madhyamika System*. London: George Allen & Unwin, 1955.

Nagarjuna. *The Precious Garland*. Tr. & ed. Jeffrey Hopkins & Lati Rinpoche with Anne Klein. London: George Allen & Unwin, 1975.

Ngawang Dhargye, Geshe. *Tibetan Tradition of Mental Development*. Dharamsala: LTWA, 1978.

Namgyal Institute of Tibetology. *Prajna: Lexicon/Dictionary of Sanskrit-Tibetan*. Gangtok: Namgyal Institute of Tibetology, 1961.

Samdhong Rinpoche. *Madyamika Dialectic and the Philosophy of Nagarjuna*. Sarnath: Tibetan Institute, 1977.

Shantideva, Acharya. *Skiksha Samuccya: A Compendium of Buddhist Doctrine*. Delhi: Motilal Banarsidass, 1971.

—. *Bodhicaryavatara: A Guide to the Bodhisattva's Way of Life*. Dharamsala: LTWA, 1979.

Sopa, Lhundup & Hopkins, Jeffrey. *Practice and Theory of Tibetan Buddhism*. New Delhi: B.I. 1977,

Stcherbatsky. F. Th. *Buddhist Logic*. Vol. 1, 2. New York: Dover, 1962.

— . *Madhanta-Vibhanga*. New Delhi: Oriental Reprints, 1978.

Taranatha. *History of Buddhism in India*. Trs. Lana Chimpa & Alaka Chattopadhyaya, Simla: Indian Institute of Advanced Study, 1970.

Trungpa, Chogyam. *Glimpses of Abhidharma*. Boulder: Prajna Press, 1978.

— . *Empowerment*. Boulder: Vajradhatu, 1976.

— . *Meditation in Action*. Berkeley: Shambala, 1976.

— . *Journey Without Goal*. Berkeley: Shambala, 1985.

Tenzin Gyatso, H.H. the XIVth Dalai Lama. *Opening the Mind and Generating a Good Heart*. Tr. & ed. Tsepak Rigzin & Jeremy Russel, Dharamsala: LTWA, 1985.

— . *Advice from Buddha Shakyamuni*. Tr. & ed. Tsepak Rigzin & Glenn H. Mullin, Dharamsala: LTWA, 1982.

Wangyal, Geshe. *The Door of Liberation*. New York: Maurice Girodias, 1973.

Wijikowitz, Nebesky. *Oracles & Demons of Tibet*. Austria: Akademische, Druk-u Verlagsantalt, 1975.

Wayman, Alex. *Calming the Mind and Discerning the Real*. New York: Columbia University Press, 1978.

— . *Yoga of Guhyasamaja Tantra: The Arcane Lore of Fifty Verses*. Delhi: Motilal Banarsidass, 1984.

— . *Buddhist Insight*. Ed. & introduced by George R. Elder, Delhi: Motil Banarsidass, 1984.

Yeshe Tsondu. *The Essence of Nectar*. Tr. Geshe Lobsang Tharchin & Benjamin Alterman. Dharamsala: LTWA, 1979.

Yeshe Dhonden. *The Ambrosia Heart Tantra: The Secret Oral Teaching on the Eight Branches of the Science of Healing*. Dharamsala: LTWA, 1977.

Yu, Lu Kuan. *Practical Buddhism*. London: Rider, 1971.